* Ա. 713
1722
Ա 20-57

ԳԻՐՔ ՎԱՂՕՐԹԻՑ

Սէյն Գիւղտուի Նարեկացւոյ Հո-
գեկիր Հռետորի։

Նաշխեալ յինննաւն և հինգ տանն
Հոգեառուն Մաղթանաց։

Ի Հայրապետութենէ Մեր Ա. Թոռցն
Էջմիածնի Տէն ի Տէն Եփրեմի
ածընական Կաթուղիկոսի տէր
Հայոց։

Եւ ի Պատրիարգութենէ Եղիա Տէն
Գաբրիէլի Ճգնազգեաց տէր Եպիս-
կոպոսի։

Եւ ի Պատրիարգութենէ Կոստանդնու-
պօլսոյ Տէն Գօշգոսի՝ ազգասէր և
բարեջան տէր Եպիսկոպոսի։

Ի Տպարանս ազատչէն Գօշգոսի տպու-
եցեալ, և երից որդւոյ իմոյ՝ Աճա
տուր Գէորգեայ և Գաբրուսոի։

(1822)

ու ի ֆէ-ֆ-ֆէ խաչն ու հայ
ի մէջտեղ։

891.99
Q 180 Kat 987.

2004

Абдрахман Таласы

Դուք ինձ յոդնաթախանձ բանիդ օգտակարդ, ապաշխարանդ, հոգեշահ խրատուդ։

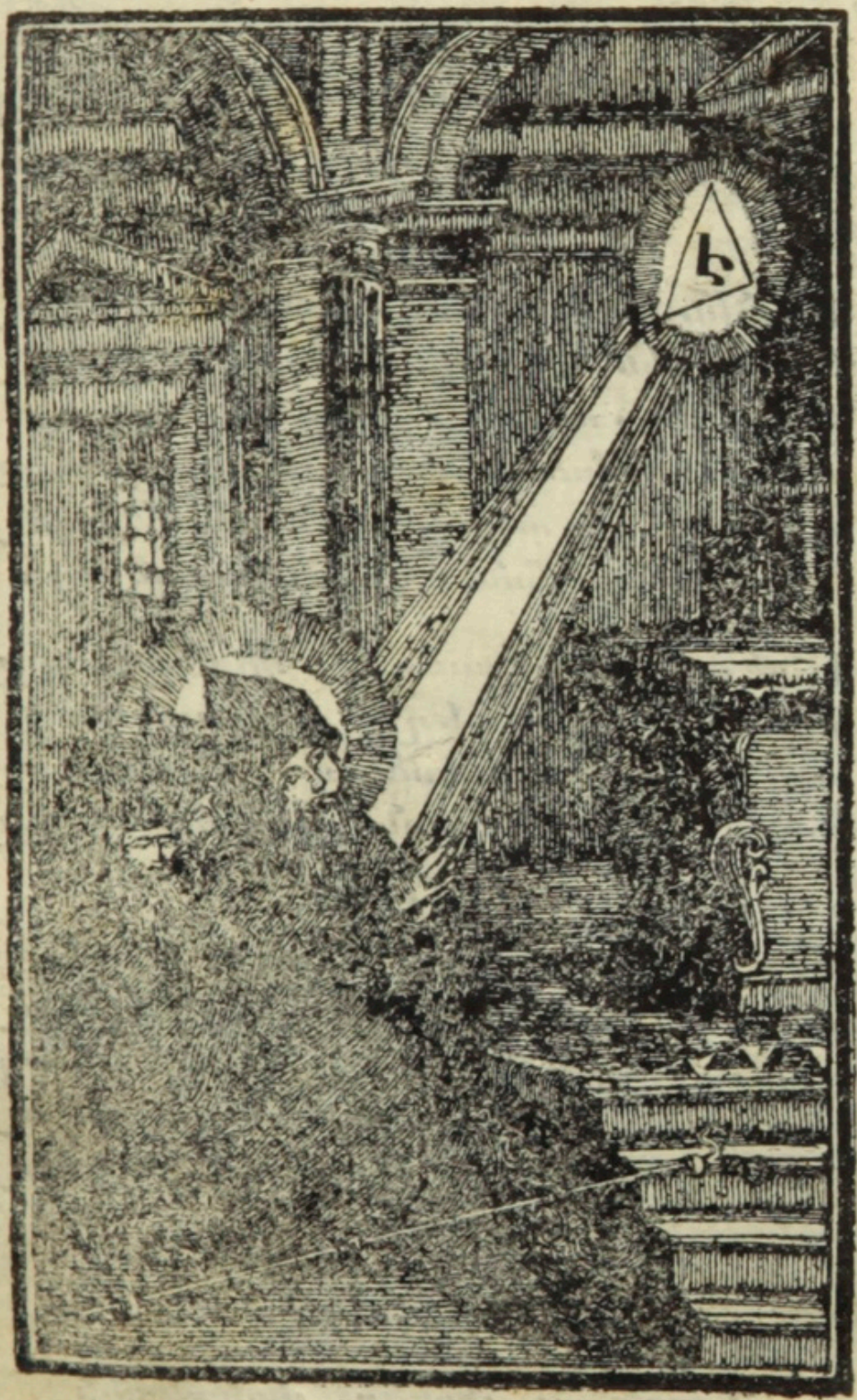
Անձին սոգտանդ, զղջականդ կանոնդ կենդ, կամաւորութիւնդ յանձնառուդ, աներեւութիդ յոյսդ, մեղանդ խոստովանուդ, գուցմունք գալստեանդ, տարածմունք ծածկեցելոյ, յանդիմանուիք թագուցելոյ։

Ապեղանիք զօրաւորք՝ վիրաց անբժշկականդ, դեղք ազդողականք՝ ցաւոց անուեսականդ, հնարուածոք՝ բազմաճանեայ երկանդ վրանգից։

Ի դիմաց կարեաց՝ ամենից բնուեց, աւիթք արտասուիդ, պատճառք աղօթից, ի խնդրոյ հոգեմունդ՝ հարց վիճանձանդ և բազմաց անապատուկնայ՝ ասացեալ մատեան ողբերգուեն։

ԳՐԻԳՈՐԻ

Նարեկայ վանից վանականի

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ
ԽՕՍՔ՝ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ։

ԲԱՆ· Ա։

ԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՉԱՆԱՑ՝ հաճութեան սրտի՝ ողբոյ աղաղակի՝ քեզ վերնծայեմ տեսօղիդ գաղտնեաց· և մատուցեալ եղեալ ի հուր թախծութեան անձին տուչդման՝ զպտուղ ըղձից ձեռնհասդ՝ սասանեալ մտաց՝ ըստվաւաւ կամացս առաքել առ քեզ։ Աւյլ հոտոտեսիլս հայեսցին՝ գլ՛ծած, քան ի պատարագն բոլորակատուղ մատուցեալ ծխոյն բարդութեան։ Ընկալ զաւակատամանեայ բանիցս յօդուածդ՝ քեզ ի հաճութիւն, և մի՛ ի բարկութիւն։ Ելցէ ի խորոց աստղգայութեց խորհրդակիր սեռեակիս՝ վաղվաղակի ժամանել առ քեզ՝ կամաւորական ճոճէդ քանական գոհիս, ողջակիզեալ զոքրութէ ձարպոյ՝ հոլ յինան է պարարտութիւն։

Եւ՚ի դնելս իմ ընդ քեզ դատ՝ խաւնեալ
աղերսիւ հզօր, մի՛ երբեւ զհամբարձումն
ձեռացդ ամբարշտեալն յակոբոս, ըստ բո-
ղոքելոյն եսայեայ, և զանիրաւութիւնն բա-
բելոնի, տաղտկալի քեզ երեւեսցի, զոր ա-
ռակ եօթանասնեւորդի երկրորդի տաղմո-
սին ասդէ, այլ երբ զբուրեալ խունկն հա-
ճոյական՚ի խորանին սեղովայ, զոր դաւթիճն
կանդնեալ նորոդեաց տապանակին հան-
դատեան՚ի գերութենէն դարձելոյ, որ՚ի
վերատին գիւտ կորուսեալս հոգւոյ առա-
կի՝ ընդունելի կամաց քոց լիցի:

2 Դայց քանզի ձայնդ ահաւոր դատաս-
տանիդ հատուցման՝ սաժդինս հըն-
չեցեալ՚ի ձորն վրէժխնդրութե՝ կրկինս լինիմ
երկնէ մարտիկ յարուցմանս. այժմըն գու-
շակեալ շարժմանս յուզմանդ ներհակա-
կանաց, որ յիմնման անձին ցուցանիմ, խը
ռուվելս ամբոխիդ. հարեալ ընդ միմեանս
զէն առ սուսեր՝ խորհրդոցն հոյլք, չար-
եացն՝ ընդ բարիսն, և գերեալ զիս՚ի մահ,
ըստ հինն դիտաւճռոյն՝ որ նախ քան զընդու-
հինն ժամանել առ իս, զոր ընտրեալն առա-
քեալականացն դատուց պօղոս՝ առ օրինա-
կեալ զմնալսն, զքո փրկութենէն յաղթօղ
ցուցանէ: Վասն զի թէ մերձ է օր ահն, ոչ
գիր առէ, ՚ի հովիտն անձուկ աստարիսին
յոսափաթոս և հեղեղատին կեդրոնի,

փոքր հանդիսատեսացն իրաւանց ժամանելոյ, որ կենցաղակիտաւ այսր յաւիտենից՝ զհանդերձեալսն ինձ կերպանեն, ապա ևս յաւէտ մերձեցաւ՝ ի վայելմ ակնթարթին այ՝ մտելին եղելոյ, մեծապէս զուարթանալ առնէ զքաւարար՝ բարւոյ առիթս զանազան մասանց յանդիմանութեանց ձշմարտասիրութեան, քան զձեռնին նորին վերակացուին անդ ուրեմն երբեմն՝ ի հարուածս երկմիտելոյ և փղշտացւոյ, և այլոց բարբարոս ազգաց։ Քանզի այն ընտրեալն՝ աւօք չափեցաւ, իսկ պատուհաս խնամն պարտուց՝ առանց աւարտման ունի զսահման։ Ա՜հ՝ գուբ՝ և որդեգրեալ անձառապէս, ըստ մարգարէին և առաքելին, տագնապաւ մեծաւ առ դուրս ինձ հառեալ՝ զանօթին մշանջենաւոր ատեն գծագրել։ Ջոր միայն քո է հրաշագործել պատուոյ գերոյ՝ ի հնարս կենաց՝ առնավարան տարակուսանաց հոգւոյ վիրաւորեալ, քաւիչ եմ՝ զվերայ ի փառս անձառս անուանդ ընծայութեան, յաւիտեանս յաւիտենից։

Բան. Բ.

Ի խորոց սրտից իմոց՝ ընդ ՚ի։
Հոգիոյ, ա՜ նոյն ոգեբոց յոյլիւնոց էիմն։
Վէրսին յաւելուած կրկին հեծուելէ՝ հոգի։

I Վա՜ւ ասէ՝ քանզի առ բարձրեալն ՚ի յօդաւորական շրթամբք կարդաս, որ գործով միայն գրաւէ, և ոչ առեղծա բանութ կաշտաւէ, որ յերկիւղս միշտ ուղիս զարմանդ զբաւէն, զի՛ոնչ օրինակ առ այս քեզ նմանադոյն և յարմարական առնուլ էդիր՝ անձն իմ պատմաւորս։ Պատժականքս՝ կործանեցեալդն ստոմանց. ըմբռնեալ դատախազս՝ նինուէին. անարգ բարբարոսս՝ քան զմիկինն հարուածոյն. վաճառագոյնս՝ քան զքանան. յանդուգն գեալս՝ քան զամաղէկ. անբժշկականս քան զաք՝ զբօշելոց, նշմար մեսպեալ՝ ապստամբութեանց հինն խորտկելի, յիշատակարան պահել՝ ուխտազանցութեանն յուդայ։ Կշտամբեալս՝ գերդքան զծուլ. տարտամերժեալս՝ քան զծայլուն. խորտակեալսդ՝ քան զդալեա. անհնազանդս՝ քան զանհաւանն կափառնայում. պատրաստեցեալս՝ նոր զքորա դին. բամբասեցեալս՝ ընդ բեթսայիդայ. անպարկեշտ ծաղկեցեալ ալիքս՝ եփրեմի։

Աղու աղաւնիս միշտ յիմարուբ՝ այլ ոչ
հանդարտուբիք . ի կոլեանց աւխծուց՝
անձնական օձս եղեւնային . կերպս ձնոյց
քարբից՝ լցեալ ժանտուբիք . պատկերս
վերջին հարուճածոյն երուսաղէմի , ըստ
բանին տէրունի՝ և տեսանողացն ձայնի :
Տաղաւարս վերժեալ՝ հասեալ ի կործա-
նումն . խորտակեալ դրացս վտտահալան , և
կրկին ծրդեալ շինուճածս խօսուն . Թողել
ժառանգուբիս յաղմարտական , մառապեալ
տունս աճակերտ , ըստ բանից նախատե-
ցելոցն՝ մովսէսի՝ դաւթայ և երեմիայի :
Յարկս բանական՝ ունօղս ընտրուբիք ,
հարուճածեալ խրատուս քրմանն՝ օրինիւք
հպազդուբեալ , օծեալ կաւուն՝ ազդրական
հեղուբեն . անձարակ գտեալ յեկս հնարիցդ ,
քակտեալ վերստին ձեռամբ շինողին .
արտաքս ընկենցես՝ իրուսագի հատուցմամբ՝
հրամանաւ հզօրին՝ ի տեղի անուրբ .
հերքեալ տարտագրեալ խորտցուս մեծաւ՝
ամենայնիւ առանց խնայելոյ : Ծածկեալ
դրամս յերկրի չարեօք , ըստ առակաւորին
ժխտողին՝ որ չաւետանին ցուցանել :

21. Յերդուս ա՛ծ՝ ուծդ հոգւոյ և սէր մարմ-
նոյ , ըստ դաւանեալդ ածաշնորհին , եր-
կայնմիտս և բազումողորմ , ըստ ելիցն յոլիւնս
ձայնին , շնորհեա կատարել ի քոյդ հաճուբ
օրհնեալդ կամայ՝ զակընկալուբիլ մատեան

մաղթանաց՝ այսր աղբերդութե։ Եւ ընդ
լալով սերմանել բանիս՝ ի նախընթաց
չուս առնիմանաց՝ օթևանացս պատրաս-
տութե, ի կատարածն ժամանելոյ հաւաք
ման հնձոյն, դարձայց բերկրեցեալ լուծ
քաւութե՝ այսոցին երանութե՝ որոյին
լսատուե։ Մի՛ տացես լինձ արգանդ սրտի
անորդի՝ լեր խոստիչ, և սակնս աչաց
ցամաքեալս՝ ո՛վ ամենագութ։ Լո՛ւր բա-
նական մաղթողիս՝ հլո՛ւր և ողորմած,
նախ քան երկինի՝ և երկին երկրի, և նա յո-
րեննոյ և գինւոյ և ձիթոյ, և նոքա լսել։
Եւ երկնաւորացն աղերս որ առ քեզ՝ հո-
գւոյս սրբեսցէ, քան թէ տարերաց ա-
պականացուածս։ Դու ստեղծիչ և ես կաւ,
քայց տարակուսելոյս ի մեռոս մաղթանաց
այսր հեծուե՝ կամս քաղցրուե՝ զօրանալ
աստէն. զի մի՛ ի բանալ վերնոյինն երկինի՝
անընտիր գտեալ կրթուե վայելման լու-
սոյ, իբր զնուեթ մանոյ՝ սպառեսցայց, ջնջել
ի միջոյ։ Ո՛վ զսկեղոյս, ըստ մաղթանաց
գոչման առաղնի, և ո՛չ թալկացեալոյս, և
կեանք մաշելոյս՝ մոռացս խղճիւ, այլ՛ չ
առաջանամբ կրկին՝ աշխատութե զքեզ
խնդրելոյ, առ զառանդ մաղթանացս, և
առ զողորմութե քո շնորհացդ. ընկալ
զխոքրս՝ ի սակարէս, և շնորհեա զվեճս՝
առ հզօրէդ, զօրացո՛ զբանս զղջման, ա-

առքել՝ ի մեղ հոգի՝ ի բարձանց՝ ածաշունչ պատգամօքս՝ ի սմա եւրեւոյս։ Պարզևեա քաւեբար՝ զառաքին եւայեայ, լուսաւորել առ ճշմարտութիւնն, մատուցանելով մահու արժանոյս, ընդ պղնձոյս գոյն անարգս ձայնի՝ զոսկի քո շնորհի, ընդ անզարդուեն երկաթոյս՝ սեւութե գունոյս՝ պղինձ պըճնել, ցոյցք առաքինութե, հրաշեկ լերանանու։ Ընդէ՞ր կարծրացուցանես զսիրտ եղկելոյս՝ չերկնչել՝ի քէն, ամենատես և ահաւոր։ Մի՛ եղէց անպտուղ՝ի փոքր վաստակոյս՝ իբր ասպնջան սերմանող անբերրի երկրի։ Մի՛ լեալ լինէ երկնել, և ոչ ծնանել. ողբալ, և ոչ արտասուել. խորհել, և ոչ հառաչել. ամպել, և ոչ անձրևել. ընթանալ, և ոչ հասանել. լինէ ձայնել, և քեզ ոչ լսել. պաղատիլ, և անտես ինալ. կողկողել, և ոչ ողորմել. աղաչել, և ոչ լինէ օգտեալ. զոհել, և ոչ ճեռնհաճել. զքեզ տեսանել, և դատարկ երանել։ Լուր լինէ նախ քան զկարդալս իմ առ քեզ միայնոյ հզօր. մի՛ զանվճար տանջանացն տոյժս՝ ընթռնուլ աւուրց մեղաց կեցելոյս չարագործս լինէ՝ հատուցանել։ Կեցո զիս գլ՛թած. լուր լինէ ողորմած. մարդասիրեա նեղոյլ. խնայեա երկայնամիտ. պաշտպանեա անպատուէն. բարեբարեա հլ՛զօր. աղատեա ամենայնակալ. կենադործեա նուրոգօղ. վերա-

կունդնեա ահաւոր. լուսաւորեա երկնային.
բժշկեա հրնարաւոր. քաւեա անքննին.
պարգեւատրեա մուատ. շնորհազարդեա
անճնախանձ. հաշտեա անախտակիր. ընկալ
անոխակալ. արբեա՛ի պարտուց օրհնեալ:
Եթէ յաւելցի զաչս իմ՝ նայեցեալ՛ի
հայեցուածս երկուց վտանգից՝ յաւուր
թշուառութե, զքոյդ տեսից փրկութի՛ յոյս
և խնամակալ. եթէ նկատեալ զխոտեցից՛ի
վեր յամենագթաւ ուղին տուկալի, հրեշ
տակ քո խաղաղութե՝ քաղցրութի՛ ինձ պա
տահեսցէ: Ցոյց ինձ տե՛ր ի կենցն աւուր՝
շնչոյս արձակման, մաքրութե ոգի՝ լուսով
ամբարձեալ՛ի կերկնաւորացն երջանկաց՝
պարգեւօք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ:
Ի յարդարացն կատարելոց՝ կարեաց ինձ
կցծրդ ժամանեցուսցես. զանակնկալն քա
րի՝ չարիս՛ի յուսահատութե աւուր շնոր
հեսցես: Քա՛ւ լեցի քեզ բարեբանեալ՝ որ
փրկութի՛ ես ամի, եթէ ակռատցեալս քո
ոչխարի՝ գազան դժնդակ ատցես ուղեկից.
մեղօք մեռեալցս՝ անուսո կեանք. կործա
նեալս պարտուօք՝ փրկութե:

Յուսօք մատուցի՛ս զբարեբարելդ՝
ակնկալութի. առեսեսցես զդիմա
սիրելդ՝ խրնամօղ. այլայլեսցես զմար
դասիրելդ՝ անփոփոխ. նհանջեսցես զկե
նագործելդ՝ անվախճան. թողուսցես զո

ղլսմաւէ՛ն՝ երջանիկ պատուղ։ Աղաւաղես՝ ցե՛ս զքաղցրութիւդ բարեշնորհ ծաղիկդ. անպատուհասցե՛ս զնիւթ պանձանդ՝ քումդ ձոխասե. յեղանակեսցե՛ս զփառս հերասդ՝ քումդ բարձրութե. ոչ պահեսցես զվայելչական զարդ պայծառութե՝ քումդ պսակի։ Եթէ ողորմածացն է երանութիւն, իսկ դու բնաւ իսկ արքայութի՝ լցեալ փափաքմամբ, ոչ զբոլորն պարգեւեսցես փրկութի. ոչ մատուցանիցես դեղ վիրացս. ոչ սպեղանիս խոցուածոյս. ոչ դարման ուխարութես. ո՛չ ծագեսցես լոյս՝ ի խաւարի յուսացեալոյս՝ քո զօրութիդ՝ կենաց պարգեւդ տիեզերաց։ Ո՛ր միայնդ ունիս փառս ինքնութէ իսկութէ և յատուկայ մշտնջենաւորութէ. վկայեա՛լ՝ ի բնաւէից. օրհնեա՛լ և փառաւորեա՛լ յերից յաւիտեան. և անդր քան զպատման սահմանիլ խնամալեացդ յաւիտենից. ամէն։

✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣✣

Վէրսփն յոթելուծ կրկին հեծուկ՝ ձոլկն հոչոշէ, տա ձոյն տչերս մոշկուտոց բոնէ։

Բան • գ։

ՏԱ՛ր իմ ետր, տուիչ պարգեւաց. ինքնատուն բուն բարի. ամենից տիրօջ հաւատարիմ. միայն արարիչ զբնաւս՝ ի չոյէդ սկսեալ. փառաւորեալ. անքննելին. ահեղ

ահարկու · սոսկալի · հզօր · սաստիկ · անուա-
նելի · անմեբաննալի · անըմբռնելի · անի-
մանալի · անճառելի · անտեսանելի · ան-
ըմնելի · անշօշափելի · անտրոնելի · անըս-
կիզբն · անժամանակ : Անշառնդրուղ դի-
տութեր · անեղկեան տեսութեր · ճշմարիտ
էականութեր · բարձր՝ և խոնարհ օրհնաբա-
նեալ գոյութեր · անստուերը ծագումն · ամե-
նափայլ ճառագայթ · խոստովանեալ լոյս ·
անտարակոյս վստահութեր · անտարտամ հան
գիստ · անյեղլի կնիք · անսահմանելի տե-
սիլ · վկայեալ անուն · ճաշակ քաղցրութե ·
բաժակ բերկրութե · հաստիչ հոգւոց հաց ·
օտար մեռուց սէր · անեղկեայ խոստումն ·
ծածկոյթ յանկալի · զրեաս անկասրուա-
օծոյ բաղձալի · զարդ փառաց · ձեռնկա-
լութ մեծ · տպաւէն գոլեալ · անմոռացելի
շնորհ · անպակասելի գանձ · անապական
անձրև · արփիացնօղ լօղ · ամենատես
ղայ դէղ · ձրի բժշկութեր · կրկնաձիր ա-
ռաղնութ · վերհագոյն խրախոյս · անպատում
կոչումն · հանօրէն աւետիս · տրկաւմեծար
թագաւոր · աղքատասէր պաշտպան · միտս
հարուստ տուիչ · անխափան դիմեցումն ·
աննահանջելի հրաման · անհատուցելի յոյս ·
երկար տեսողութ · անպղջական տուր · ա-
մենաբաշխ աղ · արդարակիրթ ձեռն · անա-
չառաստես ակն : Մխիթարութե ձայն · սիր-

վանաց տէր · բերկրութե՛ բերութիւն · անուն
կենդանի · նախանձաւոր մատն · անդա-
թագրելի եղբ · անխարդախ ընթացք ·
կենդանատար հասք · աննենգելի խրատ ·
աննախանձ պատիւ · լոյսական հնազանդ ·
անձկական պայման · անզգաստելի հեզք ·
անեղեալ շաւիղ · անչափագիտելի պատկեր ·
պքտանութ անսահման · աննմանական տէր ·
անզուգական գութ · ողորմութ բաղմապատիկ ·
խոնարհութ ծնեալ · համբոյր փրկական ։
Եւ ևս քան զայս՝ ազդմունք վայելչական՝
ածուեղ նոքին ելից, օրհնեալ · գովեալ ·
բարեբանեալ · քարոզեալ · աւետարանեալ ·
հռչակեալ · հնչեցեալ · պատմեալ · անխա-
բելի կամօք ազաչեալ · և որ ինչ առ մեզ
բերին առ՛ քէն՝ հոգմունք քաղցրութե՛,
զոր հանդերձելոցն ճառիւ լուսաբանեն
կերպաւորութիւք · որով զուարթ ցուցանիս
՚ի փրկութե՛ իմ՝ երանութե՛, ելբ ՚ի պարար-
տութե՛ իմեքէ՝ ախորժ առնչանօք լցեալ ·
զի ոչ իմանայ ինչ անտխրապատումն փա-
ռատիւս երջանկացեալ զի պատճառ լինի տա-
ցեալ զփոքրս աշերս՝ մեծիդ փրկանաց ։

2 Եւ քանզի առ ամ հատակ անկեցեալ
յերկրի ազգ բանականաց՝ այս պատ-
ճէր նկարագրական նորոգ մատենի ազ-
գաց նուճարի՛, որ զաւետեցուսդ ունի զդ

պատակելն, իբր կցորդ մեծդիտակական կարեաց համայնից, առ բոլոր գումարս՝ բաղմահոլով տիեզերակոյտ քրիստոնէից: Ա՛ռ նահանջ ժամն ժամանողաց, և առ երկ բորդ կոչեցեալ չափու արբունն, առ որ՛ի կատարած աւուրն կալեալ՝ սակաւաձեռն ծերուքն: Ա՛ռ պարտաւորս, և արդարս. առ ինքնավրդով բարձրայօնն, և սխալեալ անձնատաւս գտեալն. առ բարիսն, և ե՜ղեռնադործս. առ նկուն, և առ ալիս. առ սպրուհս և նեղքեայանկեալս. առ սե՜ռուհս և գերաշխատիկս: Մ՛իջակայնոց՝ և պայազատաց. շինականաց՝ և առհմակա՜նոց. արուեստ՝ և իգաց. հրամայողաց՝ և հնազանդելոց. գե՛ր եղոց՝ և նուճատուից. վե՛հից՝ և փոքունց. պատուականաց՝ և ռամկաց. ձիավարժից՝ և սուկականաց. քա՜ղաքականաց՝ և գեղջկաց. արքայից գոռո՜ղութե՛ց՝՝ի սանձս ահաւորին ըմբռնեցեալոց: Մ՛իայնացելոց՝ վերնականացն խօսակցաց. մուքրականաց՝ տիւրանուէր զգաստութե՛ց. քահանայական՝ երջանկակրօն ընտրութե՛ց. այցելութե՛ց՝ բարեզգեստուից դիտողութե՛ց. աթոռակալութե՛ց նախագահից՝ արքանուէր տեսողութե՛ց. որոց ոմանց աղերս աղաչա՜նաց, և ոմանց խրատս բարեաց, առ դէմ աղօթից՝ այսու մատեանիս մատակարարե՜լ, ձեռնարկեալ հոգւոյդ զօրութե՛ն կարգել

6120-547

ինձ մաղթանս բաղմապատկիս, և ամենեքեան ստացին խնդրուածս՝ զթութենէ մեծի Աստուածոյ մեր Յիսուսի Քրիստոսի։

4 Եւ արասցեմ զայն ընթերցողացդ՝ ի սկզբան յաւուրս՝ բժշկութեան հոգւոց, և մաքրութեան յանցանաց. Թողութեան պարտեաց, և արձակուրդ մեղաց կապանաց։ Եղիցի՛ բոլոսումն արտասուաց՝ սովաւ վարժելոցն, և պարգեւեալ ուրախի՛ն ձեռն տալոյն ապաշաւանք ընդունելոց։ Ընդարձակեսցի՛ սէր և ինձ ընդ նոսին՝ առ՛ի քէն՝ զղջումն կատարեալ. և նոցա խոնարհ ձայնիւ՝ շունչս բարեհամբոյրս. Ոչ ոչխարեսցի՛ վէր իմ՝ այսու մատեանիւ՝ պատշաւանք նոցին, և բանիւս այսու հեծութիւնք նոցին՝ ընդ իմ խնդիրեացն։ Ընդ համբոյր ձաշակման այսր ողբերգուհե, շնորհ լուացեալ քոյ մտեալ բնակեսցէ. եթէ եկեսցեն ինձ բարեպարիշտք ընծայել սովաւ, ընկալ կեցն դանեօքն վէր քոյ դրիցած՝ և զիս ընդ նոսին. եթէ ախտս ինչ արբանուէիս՝ կաթուածոյ աչաց՝ սովիմբ բերիցի, եղիցի՛ ի քէն խնդամակալ՝ և չիս անձրևեալ. եթէ դրեսցի ևի փրկուհի կարդեացի՝ հաղորդեսցին չայս կիրս կենաց, արասցես կամաւքո օրհնեալ՝ և ինձ համարեալ. եթէ հեծութիւնս աճապարեսցես ի ձեռն այսր բանի՝ ի գալստեանդ ուրուք յաւուրս եկեսցէ, օգտեսցես քեզ և բարձրեալ՝ և ես ընդ նմին.

եթէ

ՀԱՅԿ. ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀՍՍՀ-ССРА

եթէ ձեռն մաքուր՝ կարկուտ հանդերձեալ՝
առքեղ համբարձցի, հասցէ՛ միասցի՛ ընդ
լմա ձայնիւ և աղաչողացն ալեբս՝ յառաջ
մատուցեալ։ Եթէ պաղատանս բազմադի
միա ընդ լմա երկնեսցի, լեցի՛ և լինձ քև՝
և վն սորին կրկին նուիրել։ Եթէ յարդեա-
ցի այս անձին բանի պատարագ՝ քեղ՛ի հա-
ճուիցի, նախայլոյն՝ ըլ լսքև ընծայեսցի։
Եթէ՛ի տխրանաց լինչ ձանձրուէ՝ ոք նուա
ղեսցի, կանգնեսցի՛ վերսոյն հաստատա-
նաւ այս հատուչանաց՝ ՛ի քեղ յուսացեալ։
Եթէ համբարոտին վտահուէ՝ մեղօք յա-
տակի՛, այսու արձանօք պատկանեցեալով
աջով քո պաշտպան՝ դարձեալ կառուսցի։
Եթէ յուսոյն ձգտիցի՝ տեսեըրն յանցա-
նաց հատեալ կտրեսցի, կցեսցի՛ դարձեալ
միաւանդամ իմոք ամենակալիս՝ բարւոք
պատուհասեալ։ Եթէ վտանգ մնհու՝ անձ
նական գաւոյ՝ ղոք պաշարեսցի, գոցի՛
փրկութեն տոկաւ առ՛ի յոյս կենաց՝ յաղո-
թեըն առքեղ կեցուցիչ։ Եթէ տագնապաւ
ոք տարակուսի՝ ՛ի սկզբ խոցկոյն, քաղ ցրուք
քո տակաւ՝ ապրեալ ողջասցի։ Եթէ ան-
քաւելի կտրտեամբ պարտեաց՝ յանդուն
դըս ոք խորոց ինչ ընդլսզեալ, եկեսցի՛
՛ի լոյս՝ կարծիւ այս հնարիւ՝ քև պատսպա
րեալ։ Եթէ թմբլատաբ խաբկոյ՝ խաւարին
գործոյ՝ ինչ ոք ՀՀանաեալ, զծրատցի՛ անդ-

բէն վաքոյ միայն ապաւէն՝ ի քեզ ապաստան եղեալ: Եթէ պահպանական վստահութեանդ զանձն ուրուք լքցէ, ընկալցի՛ այսու միջնորդիւ ձեռն քո զնա՝ ամփոփել ի նոյն հաստատութեան, եթէ ամայի՝ ի զգուշութեան պահպանողքն զերծեսցէ, ապատեսցէ՛ սովիմբ՝ առ ի նոյն դարձ նորոգութեան: Եթէ սաստուած դիւային ջերման՝ դողութեբ լինչ զոք խռովեսցէ, սթափեսցի՛ ի սոյն յայս նշան՝ խոստովանեալ և երկրպագեալ խաչիդ խորհրդոյ, եթէ անօրէնութեբ մերկի՝ խոտակիչ հողմոյ՝ յանկարծ բախեսցէ զհաստուածս մարմնոյ՝ շինուածոյ մարդոյ՝ յերկրային ծովուս, հանդարտեսցի՛ անդրէն՝ ղեկաւ այս Թևոյ՝ ի քեզ պատկանել:

41. Եւ արասցես լինել դեղ կենաց՝ առ հնարս ցաւոց հոգւոց և մարմնոց՝ քոց սուեղծուածոց, զայս կարպեալ սահման ողբոյ մատենի սկզբնեցելոյ յանուն քո՝ բարձրեալ: Ջսկսեալս իմ՝ դու կատարեա, եղիցի՛ հոգի քո խաղաղեալ ի սա. շունչ զօրութեան մեծիդ միասցի՛ ի քո ինձ շնորհեալ ստեղծաբանութեամբ, զի դու տաս զօրութիւն վհատեալ արարածոց, և ընդունիս փառս յաւիտենից.

ամէն:

+++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսպէն յաւէլուծած կրկին հէծուելէ՝ նորէն
հոկոպէ, սա նոյն ապէրս մոպլուռնաց բռնէ :
Ի նորոց սրտէց խօսք՝ ընդ ամ :

Բան . Դ :

1 Վ Աքանզի սկիզբն կալայ խօսել ընդ քեզ՝ որ ի ձեռն ունիս զշունչ կենդանութեանդ՝ հոգւոյս բազմամեղ, յիրաւի՝ սարսեալ դողայեալ տագնապաւ մեծաւ՝ յաւէտ երկնչիմ . վասն զի ահաւոր և անտանելի, և՛ի սահմանէ բանի փախչելի, յիշեակ անճողոպրելի՝ անաչառ քո առեանդ՝ ի կշռաքարումն իմ սարսուռելի՝ ահրկիզ երկնի և երկրի : Նաղի՝ և չիք նակ բժշկութիւն բազմալուռանդ սաստկութեանդ վերացս անողջանալի, խայթմանց խածուածոց մահաբերին բերանոյ ժանեաց՝ որոց ղեն զանձն իմ՝ ի կորուստ : Մանաւանդ զի՝ ոչ դոյ պատասխանի, ըստ առաւակողին, յաւուր պատերազմի, և ոչ բանիւ իրաւանալի, և ոչ վերարկուաւ պատասպարելի, և ոչ դիմակօք կեղծաւորելի . ոչ առ երեսս բանիւք մատչելի, և ոչ կերպարանօք երեսք խաբելի . ոչ յօդուածովք բանից առելի . ոչ արուագմամբ ոսկւոյ փախչելի . ոչ թիկանց դարձուցանելի . ոչ դիմաց ընդ երկիր մածուցանելի . ոչ բերանով ընդ հող

հաստել • ոչ ի խոս երկրի ղօղել։
Քանզի մե՛րկ են քեզ ծածկեալքն, և հը-
յատարակեալ են աներևոյթքն • արդարու-
թիւն իմ նուճազեալ՝ և խոպատ ունայնա-
յեալ • մեղանքն յայտնեցեալ՝ և յաւէտ
առաւելեալ • չարիքն իմ մնացական՝ և ես
կորստական • իսաւանցն հշխոյ պակասեալ՝
և անխրատութենն խակոյն զօրացեալ • բա-
րեացն բեռք հալեալ՝ և սխալմունքն ար-
ձանացեալ • աւանդն կորուսեալ՝ և դա-
տակնիքն այժմն գտեալ • մահուն մուրհակ
գծեալ՝ և աւետեացն կտակ եղծեալ։
Բարեբարն տխրեցեալ՝ և բանսարկուն ու-
րախացեալ • հրեշտակաց գունդն լճաղծել՝
և սատանայ խնծղիւք պարեալ • վերնական
զօրքն ողբացեալ՝ և ստորնայինքն բերկրե-
ցեալ • սպանողին մեծութիւք լցեալ՝ և պա-
հողին գանձն կապտեալ • օտարին կողմն
կանգնեալ՝ և սատյողին պարգև մատնել •
հաստողին ձիր մուռացեալ՝ և կորուսչին
հաղորդն պահեալ • երախտիք փրկչին
հեռանդնեալ՝ և բեռնաւոր զուարթացեալ • կե-
նացն աղբիւր փակեալ՝ և գուռոցին ժանդ՝
ժանդիս ժամանեալ։

2 Եւ արդ՝ ոչ ապաքէն ըղձալի էր, ըստ
գրոյն իանխուսե նախասաձայնելոյ, ոչ
ստեղծանիկն երբեք յայտգանդի՝ և ոչ նը-
կարին ի յորովայնի • ոչ ի ծնունդ յառա-

Ինձ հանաւ գինեաւս՝ յիմարեալ, որ ամենայն
բաղեալ, և յիմարութեանն պատուղաց
յաղթականաւ անկայուն գոյիւ լըզ
I Աւե ասէ՝ ես երկրածինս մարդ՝ կեն-

Բան · Ե ։

Ի խորոց սրտից քոց՝ ընդ այ ։
հակոզէ, տա նոյն ոչխրս մաշկառնոց բանի ։
վէրսին յաւելուածք կրկին հեծուելէ՝ նոյնին

+++++++++++++++++++++++++++++

քեզ փառք յամենեցունց · ամէն ։
շատակաւ, որ ունիս զայ, և՛ քէն է ամ, և
րուք· զի զոզորմածն կամիմ, և ոչ զպատարագ ։
նուէր՝ յինուն փրկուչ ձերոյ՝ այ, և ա՛ր եղէ
ստեպ դու ինքնին քեզէն քոյովդ բանիւ
զքեզ՝ տուր ինձ ողորմութիւն, որ զայ-
3 Աւե ասէ՝ տուր բարեգութ՝ աղաչեմ
զի ոչ թիւրս մարդկան գրիչ և ոչ՛ի հասակ աճ-
ման առեալոյ ոչ՛ի պատկեր գեղոյ զարդ
դարիչ և ոչ բանիւ հանդերձաւորիչ, քան
ընդ այսպիսեաց սատակագունից և սար-
սափելեաց ըմբռնիլ պարտուց, զոր և ոչ
վիմայ կարծրութիւն բերէ, թէպէտ մարմ-
նոյ լուծականութիւն ։

նիւ ասեմ, և ոչ միով իւիք ձշմարտեմ։
Քանզի որովք դիմօք վերապրեցեալք՝
նշանակօք աղաւտեցեալք՝ յանդգնեցայց
լինել յանդիման քում դատաստանիդ,
ոլ իրաւապատ ահաւոր անձառ՝ անպա-
տուհամ հզօր ձեծ բոլորիս։ Քանզի դասեալ
աստուածն՝ ի սոյն՝ զասպերախտուն վեղու-
ցեալ անձինս՝ առքումդ եթախտիս, յու-
յիս գերապատուն քո միշտ զօրացեալ, և վա-
նիրապետիլ քո իմ յաւէտ պարտաւորեալ։
Որ արարեր զիս՝ ի քո պատկեր պանծալի՝
՝ի ձեռն վեհիդ տպաւորութե, զոկարս
օժանդակելով։

2 ( ) արդարեցեր զանիւր, փայլեցուցեր
փչմամբ, մտօք ձոխացուցեր, իմաս
տութք ածեցուցեր, հանճարով հաստատե-
ցեր, ի շնչականացն որոշեցեր, հոգեով
լմանալեաւ խառնեցեր, իշխանականին
գոյին պճնեցեր։ Ծնաւր հայրապետ, սը
նուցեր զայեկատես տածեր ստացուածոյս։
Տնկեցեր զամբարիշտս ի քումդ գաւթի,
ջրովն կենաց ոռոգեցեր, աւազանին յո-
ղով մաքրեցեր, կենացն վտակաւ արմատա
ցուցեր, հայիւդ երկնայնով ջամբեցեր,
ձեռամբդ արբուցեր, անհպիշն և
անհատանելեացն ընտանեցուցեր, զաչս
երկրեղէն՝ ի քեզ համարձակեցեր, լուսով
փառաց վերատեսլեցեր, զհոգևանութիւն մա-

տուն՝ անմաքուր ձեռաց՝ ի քեզ մատուցեր. զմոխիս անասից մահացու՝ իբր ըզ նշոյլ լուսոյ յարուցեր. զհայր քո հզօր ահաւոր օրհնեալ՝ մարդասիրատես և ա- նարժանիս իմոյ անձին կնքեցեր: Ո՛չկի- զեր զբերան լցեալ նանրութ՝ ի ժառան- գակիցն կարդալ զքեզ. ոչ կշտամբեցեր զանդգնեալս՝ ի քո կոչորդուն. ոչ աստու- ածացուցեր զտեսիլաչացս՝ ի քումդ ակնառ կուռքն. ոչ արգելանաւ կապանաց՝ ընդ մա հապարտացն տարտագրեցեր. ոչ խորտակե- ցեր զդաստակ բռակիս, որ անմաքրատես առ քեզ համբառնայր. ոչ մանրեցեր զոստս լինոց մատանոյս՝ ի շօշափելն զքանդ կե- նաց. ոչ պատեցեր զինև մատաղտուղք՝ ի ձօնելն զքեզ՝ ահաւոր. ոչ փշրեցեր ըզ պատս տոտանանոյս՝ յերթեղականելն զքեզ՝ անտահմանելի. ոչ զնացեր բարկութիք խո- տորնակ՝ խոտորնակի ընդ քեզ հետեւօղս, իբր ընդ վերնատեալ տուընն խոտացեալ: Ո՛չ խոյտատակեցեր ի հարանատրանիդ՝ զա- նարժանութեամդ պարերգուե. ոչ ի գձուձ հանդերձին տեսիլ՝ զանօրինեալս յանդի- մանեցեր. ոչ կատարօք ձեռաց և տուկց՝ յատուկին խաւարն հալածեցեր:

3. Ո՛չ այս ամ՝ մատուցս բարեաց՝ և զնե- րելոյդ երկայնմտութէն ընկալեալ ի՛քէն՝ բարեգութ օրհնեալ, և յաղի մշտ

երկնայնաւիւտ , փոխատրեցի ՚ի առաւակատս պատուեաց՝ անթիւս և բազմօրինակ անուն բէնուէից, մարմնականաց և անձնականաց՝ ամենակիր բազմածուփ խորհրդոց յուղումանց երկրաքաղաքացութեանց: Զայսոսիկ քեզ՝ ա՛ծ լամ և ետու , ընդ այսքանեաց բարեաց փոխաբերեցի. զայս քեզ՝ ինձէն հատուցի չարիս, զատ մովսիսեան յանդիմանութենն առակի, մառագեալ զիմաստութի՝ և սիրօրէն յիմարութենէ: Զայս բարեաց երախտեաց կաճառս՝ ընդունայնութենէ գնացիւք՝ չարաչար ունայնացուցի. զայս լուսաւորութի շնորհաց անձառիս՝՚ի բարձրելոյդ խնամոց բարդեցեալ՝ մրկուն խեղաթիւրեցի: Եւ թէպէտ բազում անգամ ծանուցայ՝ կարկառամամբ ձեռին քո այցելութե ձգել զիս առքեղ , ո՛չ հաւանեցայ, զատ մարգարէին՝ որ զնուրայէլ ամբաստանութե . և թէպէտ խոստացայ դաշնաւորեցի քեզ հաճոյանալ, և ո՛չ ընդ այսմ առհմանաւ ուխտիս վաւերացայ , այլ դարձեալ ընդդէմ նիւթեցի չարիս , անդատին յոռն առաջին մատեաց, փշոյն մեղաց հերկեցի զանդատան արտիս՝ յորոմանն արդիւնաւորութե : Ա՛խ ելանեն առաջք՝ ա՛ծարեալ՝ ընդ մարդարէին, քանզի մնացեր յինէն խաղողոյ, և ես ընդ այնարիկ փուշ շուռաւորեցի . դարձայ յանախորժ դառնութե՝ ատելոյ այ-

գիս օտարացեալ. բուռն հարի զանհաս-
տատ հոգւոյդ, որովք միշտ տատանեալ
այսր անդր տարաբերիմ. լսատ ձայնի երա-
նելոյն յովհ՝ ընդ ձանապարհ իմն անդարձ
գնացի. ի վեր աւազոյ՝ շինուածս յիմարուե
կառուցի: Լայնատարած հեռուվք խաբեցայ՝
կենացն անձկալեաց հասանել, փակեցի
լինձին գերեզման ուղևորութեան, բայց կամաւ
զկորստեան խորխորատն: Խոյլ զպատու-
հան լսելեացս իմոյ՝ աւ բանիւք կենաց
ընդունելութեն. կափուցի զաչսդ հոգւոյս
հայեցուածս՝ աւ՛ի զկենացն դեղ նկատել:
Ո՛չ ընդոսաեալ՝ ի թմբլատեալ լքմանէ մը
տացս՝ ի պատգամ փրկչդ ահաւորութե.
ոչ զգաստացայ ի բազէք գոռոյ՝ հրաւիրո-
ձական աւուրն ընտրութե. ոչ երբեք զար-
թեալ՝ ի նկրկմանէ քնոյն մահացուի, որ՝ ի
կորուստն կատարեաւ: Ո՛չ եւս հանգիստ
քոյ հոգւոյդ՝ ի մարմնեղինս տաղտա-
կի. ոչ ընդ բնութեն շնդոյս խաւնեցի՝ ըղ
մսան շնորհաց քումդ պարգեւի. խմոյս ձե-
ռօք կոչեցի կորուստ, լսատ առակողին, ըղ
հոգիս կենդանի մահացուցանել:

Ա՛ւ զի՞նչ է ինձ տակաւս ևս նոքազա-
գոյնս յօդել տահմանս կսկծելիս չա-
փաբերականս, մինչ անցեալ է լսատ քանա-
կութե՝ և վերստեալ լսատ բժշկութե:
Ա՛ւդ՝ քո՛ է ընձեռել կեանս՝ հոգւոյս մե-

ման ընթացիկ ձայնիս հեծուէ՝ լը-
քանել, և ոչ զամբարեալ շարաւ մահացու
վնիս՝ խարանաւ բանիս արուաքս հե-
քել. և կամ զծանրուէն սրտիս՝ մերերեալ
յաւոյս՝ հոդեկան խիթոյս, իբր տաղտուկ
յուսահատական հնարաւորութիւք, մատնա-
մուխ զգուշանօք փախել:

2 Եւ քանզի ոչ գոյ արժանի պարծելոյ
՚ի փառս՝ ընդ ելոյն դատ, որոյ լի են
բերանք նոցա ծարաւք՝ և շրթունք խրտեանց
ցնծուէք, լսատ առակողին և սաղմոսողին,
՚ի կարգն երկրորդ դիմեցեալ՝ զնմանիան իմ
յիշատակել համայն աստանօր. Թէպէտ
առ խնամ Թերուէ բարուց անբարեաց՝ և
նոքա յաղթականք լեալն, իբր տպաշաւելն՝
քան զանառապաշտսն: Ցօնելի եղև մանա-
սէ, առ խոց պարտուցս առաւելուէին.

ռելոյս, և անոխակալուէք մատչել առ այլք
լուէին դատաստարտուելոյս՝ որդի ըս կենդան
ւոյ. քեզ փառք յաւէտ. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսէին յաւելուած կրկին հեծուէ՝ հոգին
հանդչէ, առ նոյն տղերս մտալառնող էոնէ:

Բան. Զ:

I Ասկ արդ՝ զի՞նչ բարուդք գոյ առ այս,
կամ որ օգուտ լինի՞ առ սոյն սահ-
ման ընթացիկ ձայնիս հեծուէ՝ լը-
քանել, և ոչ զամբարեալ շարաւ մահացու
վնիս՝ խարանաւ բանիս արուաքս հե-
քել. և կամ զծանրուէն սրտիս՝ մերերեալ
յաւոյս՝ հոդեկան խիթոյս, իբր տաղտուկ
յուսահատական հնարաւորութիւք, մատնա-
մուխ զգուշանօք փախել:

2 Եւ քանզի ոչ գոյ արժանի պարծելոյ
՚ի փառս՝ ընդ ելոյն դատ, որոյ լի են
բերանք նոցա ծարաւք՝ և շրթունք խրտեանց
ցնծուէք, լսատ առակողին և սաղմոսողին,
՚ի կարգն երկրորդ դիմեցեալ՝ զնմանիան իմ
յիշատակել համայն աստանօր. Թէպէտ
առ խնամ Թերուէ բարուց անբարեաց՝ և
նոքա յաղթականք լեալն, իբր տպաշաւելն՝
քան զանառապաշտսն: Ցօնելի եղև մանա-
սէ, առ խոց պարտուցս առաւելուէին.

պատուէրեցաւ և վարխսեցին, առ ժմնէխս
ամբարշտուն. դուէրեցաւ անառակ որդին,
առ անդարձեխս ուխտազանցուն. յիշատա-
կեցաւ կերդաւորուն որդւոյն ամասեայ,
առ անշնորհուն ապախտաւորխս. ծրհնա-
բանեալ եղև աւազակն, որ դատախաղն է
անհաւատից. պատուէրեցաւ և կինն պոռ-
նիկ՝ սկզբնաւորեալն ապաշաւողաց: Ո՛չ պա-
կասքան զիարաւան՝ զաստղծուած պատիս
իմ խաստացուցի. ըստ օրինակի խոտովեցե
մըրկաց ծովու ծփեցայ, ոչ այնքան սարսե
ցի և պատկառեցի՛ի սաստկութենքումէ հր
ամանին, որքան աչիք ծովուն՝ յերեսացն:
Ընդ թիւս չափուց կշռուե առ իմ գոր-
ծոյ՝ և աւազին կոյտ սահմանեցաւ. պա-
կասեաց անբաւելոյն չնչէք, առ համբարս
խոցոց անօրէնութենէ:

3. (Ե) ի թէպէտ և յոյժ բազում են մա-
ռնութիւնք՝ի յաւիտենս ջոյն համահա
ւասքելք, այլ՝ ուրոյնք և առանձնիկք՝ի ծնըն
դոց ածելուէ. խակ մեղանք խոցոց յանցնոյց՝
անթիւք, զորս անհնար է առնուլ՝ի միտ:
Ոմն՝ և ծնուանդք իւր. ոմն՝ և շառաւիղք
իւր. ոմն՝ և բնիկք իւր. ոմն՝ և արիածք
իւր. ոմն՝ և փուշք իւր. ոմն՝ և արմատք
իւր. ոմն՝ և հատուածք իւր. ոմն՝ և պըղ
տուղք իւր. ոմն՝ և նշխատիք իւր. ոմն՝
և ճուղք իւր. ոմն՝ և ոստք իւր. ոմն՝

և ապիկունք իւր. ունի՝ և ճիրանք իւր. ունի՝
և մատունք իւր. ունի՝ և խլրտումունք իւր.
ունի՝ և զօրութիւնք իւր. ունի՝ և ազդմունք
իւր. ունի՝ և նշմարանք իւր. ունի՝ և տխտիք
իւր. ունի՝ և մնացուճածք իւր. ունի՝ և ըստ-
ուէրք իւր. ունի՝ և մթութիւնք իւր. ունի՝
և յարձակմունք իւր. ունի՝ և հնարք իւր.
ունի՝ և պատիւք իւր. ունի՝ և դիտումունք իւր.
ունի՝ և դիմեցմունք իւր. ունի՝ և չափք իւր.
ունի՝ և խոլք իւր. ունի՝ և գարշութիւնք իւր.
ունի՝ և կայծակունք իւր. ունի՝ և կիրք իւր.
ունի՝ և մթերք իւր. ունի՝ և գանձք իւր.
ունի՝ և ցնցուղք իւր. ունի՝ և աղբերք իւր.
ունի՝ և գիւտք իւր. ունի՝ և շանթք իւր.
ունի՝ և հրդեհմունք իւր. ունի՝ և պատկա-
ռանք իւր. ունի՝ և վնասք իւր. ունի՝ և ան-
դունդք իւր. ունի՝ և բորբոքմունք իւր.
ունի՝ և աղջութիւնք իւր. ունի՝ և ամպրոպք
իւր. ունի՝ և կայլակք իւր. ունի՝ և հոսմունք
իւր. ունի՝ և հեղեղք իւր. ունի՝ և սառնա-
մանիք իւր. ունի՝ և դրունք իւր. ունի՝ և
շաւիղք իւր: Հնոցն՝ և տապ իւր. հրա-
տն՝ և գոլորշիք իւր. հալոցն ձարտին՝ և
ձենձեռմունք իւր. օշինդրն՝ և գառնուէ
իւր. կործանիչն՝ և հնոցանդեակք իւր.
բռնաւորն՝ և յեղուզակք իւր. գոռոզն՝
և սպառազէնք իւր. աւազակապետն՝ և
գումարտակք իւր. գազանն՝ և կորիւնք

նաբ. խաչանուշն՝ և ծակոտուածք նաբ. ա-
պականադործն՝ և նմանութք նաբ.

41. ուդ՝ այսոքիկ պետք են գլխաւորու-
թեանց՝ ապականողաց ոգւոց հա-
մային, դասեալք ընդ նիքեամբք նուա-
ճութիք մասանց նաբատանչեւրոց՝ ի սոցա-
նէ՝ բնութք բնութ՝ և հազարք հազարաց.
իսկ զհամային թիւ՝ նա միայն զօրէ ի-
մանալ, որ զառ՝ ի մէնջ չէուէին գրեալ՝ իբր
զէուէի գործոց տեսանել: Եւ արդ՝ եթէ
ոք զանձն ոչ խաբեսցէ, և առ երեսս ոչ
կերպարանեսցի, և կեղծաւորաբար ոչ
անհաւատեսցէ, և մարդ զինքն ծանիցէ, և
հաւատարակաց բնութ վարեսցի, և երկրածին
զանձն դիտեսցէ, և'ի չափս նաբատամ կա-
նանիւն կացցէ, նմացի՝ ծանիցէ՝ զնախա-
թիւ մասանս ախտածնոյ վերապրելոց, թէ
ոչ ընդունայն ինչ գրեցի, և կամ զբնաւ
խոհութիւն սահմանեցի, որ՝ ի մերս բնութ
պատուակ՝ ազգի ազգի վերպատանութի.
այլ՝ի բնութեն արգասեաց չարեաց՝ չափ
ոչ երևեցուցի, զի նոքօք և զայլսն
համատատերեսջիք, թէպէտ
և ոչ բաւանդա-
կապէս:

+++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւէլուծած կրկին հէծուելէ՝ ասկին
հոկոզէ, սա նոյն ապէրս մոզլուանոց բոնէ։
Ի խորոց սրտից քոց՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Խ։

Եւ զի մի՛ զխրկուէն վատահուէի խա-
տաւ կոտեցնէց, և ապազէն եղեալ
մատնեցայց այսքանեաց անելուե-
թէց ընդ դիմաւորտէց, որք ո՛չ այլ ինչ էն,
քան թէ ընտանիք թշնամիք՝ ինքնածին
բուսեալք, զոր վերապրեալքդ սահմանե-
ցին՝ զորքանուէի պատկերին ձևոյ եղեալ,
ահարկուս ցուցից առ ամին բազմաբոյլ
բռնութէ մարտկացդ՝ զօրեղ ախոյեանս
աճապանս՝ ամենայարձօղս և անպարտե-
լս, թէ և կակծելիս կիրս՝ և դժուարա-
կուէ պատուղս ծառոյ անհատանելեաց, և
անկոխ ճանապհաց երկք և տաժանմունք։
Քանզի զայն ամ գտանդս չարութէ բան
սարկուէին զօրաց, սակաւ մի արտօսր կաթ
ուճածոց աչաց՝ իբր զձմէս զեռունս բազ
մոտանիս խնայթէց երկրի տկար խըլտա-
մանց՝ անկեալ՝ի վե՛ր ծորումն ձիթոյ, կամ
գոյզն դեղ ինչ աստակչական, ցամաքեցու
ցանէ. և գոյզն մի հատաչումն արտի հե-
ծուե՝ եղեալ՝ի յոգւոյ, իբր ընչումն հարա
սային ջերմուե՝ խառնեալ յարեւու, զսառ-

նամանեաց սատակուն հալէ. քանզի ըստ
միւսոյ նմանուն՝ հեշտածինք են. և ըստ
միւսոյ դիմադրուն՝ դիւրաւեռք:

2 Ա՛յլ ես ոչ երբէք կասեցից դատել
զբառապարտեալն՝ բանից կակծմամբ.
պարսել զպարտաւորեալն՝ իբր զինաս-
կար անվրկանաւոր անհամոզելի. վա՛ն զի
զոմանս սատակեալ ի յիմոյ նեղչացն, ո-
մանց զօրութի տամ կենդանանալ՝ սո-
հոգւոյս կոյսաս: Տունկս դառնասոհան,
որ զդարչնուն անառակ վարուց ծաղկեցի.
բարուհնակս ապականաբեր և մահ ողկու-
զեան, որ զկորստեան գինին ելկնեցի.
քանանու զաւակս՝ և ոչ յոդոյն, ըստ
ասից մեծին դանիէլի. որդիս զեհենին,
և ոչ ալքայսոն. ժառանգս դժոխոց, և ոչ
փառացն փափաքելեաց. նիւթս տանջա-
նացն, և ոչ հանգստեան: Ա՛պերախտս՝ սո-
երախտաւորդ. ապաշնորհս՝ սո բաղմա-
պարգեւդ. մի՛շտ մեղուցեալս՝ սո երկայնա
միտդ. դառնացուցիչս՝ քաղցրսոն բարե-
բարիդ: Ծառայս ջար և վատ, ըստ տէրսո-
նեան յանդիմանութեն. իմաստուն՝ զջա-
լիս գործել, ըստ եսայեայ նախատացոն.
ժլիս՝ սո ժանդագործութեիս զաղտուն:
Փոյթս՝ սո՛ի բարկացուցանել զնորն. մի՛շ
տաշարժս՝ սո զիւոս սատանայական.
հանապազորդեան վիշտս՝ այսացողին:

թոյլ՝ առ բարեացն Թուխչ. ծոյլ՝ առ
երանութին ընտրութե. դանդաղ՝ առ դիտ-
մանն խոստացեալոցն. անարխ՝ առ կարկա
պետանեցն և օգտակրացն. պաշտօնեայ՝
սիրադրուժ երախտամոռաց:

3 Ա՛ մի անձինս մեղաւորի, զի զարա-
սիչն իմ բարկացուցի. վայ որդ-
ւոյս կորստեան, որ զկենդանութեն ձիր
մոռացայ: Վայ պարտատիրոջ անհամար
բիւրուց գինքարուց, որ ոչ զոյ հատուցանել:
Վայ բեռնակրիս ծանրութե մեղաց դժնե-
լոյ, որ չունիմ դառնալ առ հնգատարարն.
վայ ինաւակարիս տրտունեան պարտուցն,
որ չիք հնար յանդիման լինել հզօրին:
Վայ եղեռնահարիւ կիզանողականս նիւ-
թոյ, որ տոչորելոց եմ ի գեհենին. վայ
ինձ առ այս կիշատակ, զի նետք բարկու-
ցոյ՝ այրեցեալք են գործեալ. վայ կիմա-
րութես, որ ոչ մոռաւեցի զծածկեցեալոցն
յայտնութե հանդէս: Վայ ամբարշտիս, զի
միշտ անդադար ոստայնս չարեաց կկերծի.
վայ զմոռումինս պարարտոյն՝ կերակուր որ-
դանցն անմահից, կտաւոցացն թունաւո-
րաց զիաւրդ համբերեցեալ. վայ ինձ առ
արբուծն՝ մահուն բաժակի, որպէս զչաւիղ
տեղւոյն տուժեցայց. վայ ինձ առ ելս
անարժան հոգւոյս՝ յերկիւղի մարմնոյս,
ի բերդ դառաւորին՝ ձշմարտի յանդիմանե-

ցայգ. վայ ինձ առ նուաղուն՝ իւղոյն լաց
տեսայ, զի անարծարծելի է աղօտանալն.
վայ ինձ առ ձեռ տագնապն՝ ահին սա-
կուցման, յորժամ առագաստին մուտն
փակեսցի. վայ ինձ առ ձայնին ահաւո-
րութիւն՝ դողայուցչաց և սարսափելեացն
բանից՝ երկնաւոր Թագաւորին վճռաւ
կինքելոյն, թէ ոչ գիտեմ զքեզ:

+++++++++++++++++++++++++++

Վէրսիկն յաւելուած կրկին հնչուկ՝ ձայնի
հանգչէ, ա- նոյն ոգեր մշկնոտոյ բանի:
Ի խորոց սրտից ձոյլ՝ ընդ ա՛յ:
Բան. Ը:

Ի՞ւր ասիդ՝ զի՞նչ գործեսցես՝ անձն
իմ կորուսեալ, կամ ո՞ւր թաքչիցես,
կամ զիա՞րդ ապրեսցիս, կամ ո՞րպէս
երկեա՛ի մեղաց բանդէ: Քանզի բազում
են պատրանքդ, և անթիւ հաւուցմունքն.
ասասիկ կշտամբանքն, և անվախճան նա-
խատինքն. անողորմ են հրեշտակքն, և ան-
հաշտ դատաւորն. հզօր առեանն, և ա-
նադատ բեւռն. քաոսնեալ սպառնալիքն, և
անողորմ հաւուցմունքն. ահարկու հրամա-
նքն, և մերկասարսռանոց յանդիմանութիւնքն.
հրեղէն են գեհենքն, և անանցանելի են վը-
տակքն. Թանձրամած խաւարն, և արտա-
քոյ այգեստեայ՝ մառախուղն. ապականու-

է գործն, և միանձնաւորի է տագնապն. ամենագրաւ տալտարոսն, և անզերծ սատնամանիքն: Եւ արդ՝ արդարև քեզ են գանձեալ գառնութիւնք այսոքիկ դժնդակք, և տարժանելի օձիւանք, անըմբերելեացդ պատուհասից, ո՛վ անարժան անձն իմ մեղաւոր՝ չարագործ՝ պոռնիկ՝ բազմաբիծ, և տահման անդատաստանի՝ ընաւելն անմաքրութե: Ահա զարկիւնս գործոց ձեռացդ ժառանգեսցես՝ թիւրեալդ ի յուղղութենէ, և զառածեալդ ի մաքրութենէ. տարապրեալդ յարդարութենէ, և ի կարգաց պարկեշտութենէ. ունայնդ ի լուսեղ՝ հոգեպարգև հարստութենէ. նախանձարկու բարերարին, և ամենակալ Թագաւորին:

2 Եւ քանզի կարեւոր քեզ անել արդելան՝ և անփախչելի որոգայթ, խոստովանեալ քեզին զանբժշկականդ քո վէրս, և զանօրինակդ հարուածս, վկայելով ըզանձինդ պպարտականդ մահու՝ զանբուժելիդ քեկութէն, ո՛վ չարդ ի բարեաց. ո՛վ դառնութիւնդ ի քաղցրութենէ. ո՛վ խաւարդ ի լուսաղարմից. ո՛վ կապտեալդ ի պճնելոյ. ո՛վ դատուեալդ ի դուխելոյ. ո՛վ անբարկշտդ ի բարեպաշտից. ո՛վ շնչականդ ի բանականաց. ո՛վ անմեռդ ի մտաւորաց. ո՛վ անհանճարդ յիմաստնոց. ո՛վ անմաքուրդ յընտրելոց. ո՛վ մահացուդ ի կենդանեաց.

ՅՀՂԹՒԻՒ ՄԻ Ի ԲԱՐԴԵԼՈՅՆ ԱՆՕՐԻՆԱՒԹԵՅ՝
Հաստուածս դոյութ գլխոյ կազմեցիր, և
քուոյ անուտուոյ՝ շամբիոյ եղեգանց՝ ի
թե քարտեղի չափեցիր, և զպուրակս յո-
բազմօք սահմանեալ՝ ի տարածուիլն լայնու-
դեղոյ յեղեղեցիր, և զդաշտս առատարհուած
ջի եթէ զլուխ մի ծովուց՝ ի ցօրակուելն
բաւ, անպիտան ես և ընդն մանուակցուե:
կաւ, և առ պատասխանիս բանիդ անբար-
դութե, ով անձն իմ թշուառ ամենատառա
մաղթանաց մատեանի այսր ողբե-
բանբասանս շարադրեցիր ի կատակ

Ի ԼՈՒՐՋ ԱՐՓԻԴ ԼՈՑ՝ ԸՆԴ ՔՕ:

ՀԱՅՈՑ • ՔԹ:

Վ ԽՈՐՈՑ ԱՐՓԻԴ ԼՈՑ՝ ԸՆԴ ՔՕ:
Հայոյէ, ա՛ռ նոյն ապէրս Յաշխատոց Բանի:
Վէրսին յաւելուած չգիւն հէծուելէ, նուին
կին

++++++++++++++++++++++++++++++

ԹԵՑ • ԵՒ ՀԱՏՈՒԱԾԵԱԼԴ ՅՕՐՀՆԵԼՈՑ:
կըդ ի բարձրուեցս, և ի հոգւոյս հարստու-
ղաց • ով անարժանդ ի փրկուեցս • ով տնան
ուածդոյնդ ի վերոյ • ով աղքատդ յընչե-
թեց • ով գերիդ ի գերագունից • ով նուա
ի փառաւորուս • ով նուաղդ յառաւելու
ով անպէտացդ ի պիտանեաց • ով վանուածդ
պարկեշտից • ով կեղծաւորդ յարդարոց
ով խոհերակիդ ի ապ • ով արբշիռդ

զօրեցիկ ընդ դրսի սահմանին դրաւել։
Նա ըն՝ թէ զմայրս լիբանանու՝ ի մի լուծ
կշռոյ զօրեցիկ, և կամ զլեառն արտա-
սուեան՝ ի կէտ ամբարձման ծովալի մեղ ար
դարութ՝ միջնորդ կացուցիչ, ոչ հաւասարել
այնր հարթութ համազուգակից։

2 Այս ամբարձուղիշ՝ առումարտա-
սուեն՝ տերևալից՝ ունայն ի պտղոց,
նմանակից յաւէտ հարազատ այնր թզեն-
ոյ՝ զոր ասէն գօսագոյց. քանզի առաջա-
թոք վարսից, այս է՝ արտաքին դիմօք բա-
րեշուք կերպիւ՝ իբր պատկաւ լինիք պա-
ճուճեալ, բայականացն գոս բաղձալի. իսկ
եթէ մերձեցայն տնկօղն՝ խուզել զնդրե-
լին, գոյք զքեզ ունայն ի բարեաց, և գար-
շելի ի գեղեցկութենէ. ծաղը տեսցայ, և
նշաւակութիւնք նախատողաց։ Զի եթէ ա-
պաժառնան՝ յանդգոյշ ժամուն՝ հերաւորած
առնուին պտղակորոյս անկեղծեան, որ դոյզն
պատկերն է անպատրաստից, էկն ընդ ա-
նիծիւք. և կամ երկիւղ ոտոգեալ ցօղով, և
ոչ բազմապատիկ՝ զաւանութս արգասեաց
երկրագործուէ՝ տածողացն մատուցանէ,
լքեալ մոռանի, իսկ դու՝ ոլանձն իմ եղ
կելի, սահման բանաւոր և տունկ կենդա-
նի՝ և ոչ ի ժամու խրոմ պտղաւոր, ի՞բր
ոչ զնոյն կրեացես պատուիճ նախանձուն ա-
ռակիւք։ Վա՜ զի զհատոյնն ընկալար ի քէզ՝

անպակաս յառաջելոյն, սկզբնաւորեալ
ի մարդն առաջին՝ և մինչև ի սպառումն
ծննդոց նորին՝ զբեւրս գործոց նահապետաց,
և զգիւտս նորոգս՝ առեալս և անախորժե
լիս հաստատելն զքեզ ասէ։

Յե՛ւ վա՛ զի եդի զքեզ նպատակ հան-
դէպ երեսաց տեսուե մտացս՝ ա՛նձն
իմ անպիտան, վիմօք ձգելոց արձանաց
բանից՝ իբր զանընդհատ գաղան վայրենի,
անողորմաբար զքեզ քարկոծել։ Ո՛ր ճե-
պէտ և ո՛չ պատահիմ անուանիլ արդար,
առակայն յառաջնումն պատասխանւոջ՝ իբր
ընդ ոտիսխ ուժեղն՝ ընդ անձին՝ յօժարա-
միտ կամօք ոգորիմ, ըստ խմաստուեն բա-
նի. և զայդպս մտաց խորհրդոցս գաղտնեաց՝
իբր զդիմաւորեալ յանդաւորուն չարուե
գործոց խոստովանեալ, քեզ տարածեցից՝
ա՛ծ իմ և տէր։ Ջի որով չափով չափեցից
զանձինս ատգտանիք, ի քոյդ անուանաղ գէ
Թուեցէ՝ այսրէն չափեցայց, ընկալեալ
զընտրեալ յաճախապոյնս՝ ըստ մեծագունիցդ
պարտեաց։ Եւ ո՛րքան վիրացն հարուածք՝
անբժշկականք և անհնարաւորք ձարակեա
ցին, այնքանօթք չափովք կրկին առ սմին՝
և խմաստք արուեստիւ բարձրել բժշկիդ՝
բարեհոչակեալ լուսաւորեացն. ո՛ի պար
տուցն առաւելուն, նոյնքան փոխառուիլդ
առատատրուն՝ բարեբանեալ միշտ պատ-

կեսցի, ըստ խնդիրոյդ քումմ առակի:
Զի քո՛ է փրկութի՛ւն, և՛ի քէն է քաւութի՛ւն, և
աջով քո՛ նորոգութի՛ւն, և մատամբ քո՛ զօրե-
ղութի՛ւն, և՛ի հրամանաց քոց՝ արդարութի՛ւն, և
յոյսդրմանութեանց քոյ՝ ազատութի՛ւն, և յերեսաց
քոյ՝ լուսաւորութի՛ւն, և՛ի դէմացդ քոյ՝ զուարթ
ձայնի՛ւն, և հոգւովդ քո՝ բարութի՛ւն, և օծմամբ
Աւդոյ քոյ՝ սփոփութի՛ւն, և յօդուտ շնորհի քոյ՝
զուարթութի՛ւն, և դու տաս միխիթարութի՛ւն, և
մուտացուցանես զվհատութի՛ւն, և քաւնաս ըզ
խաւար վշտաց, և զհեծութեի՛ն ողբոյ՝ ի՛
ծաղր փոխես: Եւ քեզ վայելէ օրհնութեի՛ն
գովութի՛ւն հանդերձ՝ յերկինս, և յաղագս
հարցն՝ և՛ի ծնունդս նոցա, և յաւիտենից
յաւիտեան. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւելուածք ի՛ յիւրն հեծութի՛ն՝ ողբին
հոգւոյն, ա՛ռ նոյն ապէրս մաղմոսոյ բանի:
Ի՛ խորոց սրտից կոչ՝ ընդ ա՛յ:

Բան. ԺԸ:

Արդ՝ արդ՝ քանզի միայն մատնէ կո-
րըստեան՝ և զղջումն ուժգնապա-
և մեղանչելն մոլեգնաբար. զի
թէև օտարացեալ լինի էն՝ի միմեանց այլոյ
լութիւք նմանուեցան, սակայն զկերպարանս
երկաքանչիւրոցն առ միմեանս եդեալ, զի
և զնոյն վհատութե՛ն ծնունդս արտասրեն:

Զի միոն՝ զհզօրսն ձեռն՝ իբր ասլիկաւ
Թեւահաւաւոյ, իսկ միւսն՝ ըստ նմանութե
քառոտանեաց պատճառելինաց՝ յանդգնայս
եղեալ, զյուսոյն առաւան խզէ. վ՚ո՞ւր
ընդ առաջնումն միշտ փութալք շեալ՝ հանա
պազ խնդայ սմոյն, իսկ երկրորդսն՝ ըստ
նմանութե լափլնջող դժոխոյսվային դազնի,
իբր կերակրով՝ արեամբ պարարի:

2 Ի՞ւ արդ՝ իբր զղանել բազմահարուա
ծեան հեծանաւ, և յափին մահու ժա
մանեալ՝ դոյզն ինչ դարձուածն շնչոյ ըն
կալեալ, և յոգի կենդանի եկեալ, կազդու
րեցայց պատուարեցայց կանգնեցայց յա
րեցայց յանկենդանականս կորստենէ. օ
ժանդակեալ քի ձեռամբն՝ որ զթածն է
յաւէտ՝ ի բարերար յերկնաւոր հօրէն՝ փըր
կութե և բժշկութե պատուդ ընձեռեալ ինձ
մեղուցելոյս՝ ախտացելոյս՝ և մահացելոյս:
Եւ սկըսնաւոր ողբերգութե այսր աղեր
սանաց, զհաւատոյն շինուածս կատուցիս.
քանզի և ումն ի նախանեացն՝ սրբելոյք զեն
եալ, փոխեցաւ խակոյն յանմահականն վե
ճակ վերին. զապաշխարութեն դեղ ընկա
լեալ, ապաշաւանաց Թոշակաւն՝ զգրաւա
կանն անեղծութե առեն ժառանգեաց:
Ի վեր քան զոյոց՝ առաքեալ ընդ նմին
ցուցանէ, որք զհանդէան մըցանակին յեր
կր կատարեալ, ապագոյնն և երկնաւո
րսն

պատնէշն և զծածկելն՝ առնոյ երկեւոյթ
նայ՝ աներկմիտ պաշտօն առ ած, որ զա-
կալաք զսոյն սկզբնաշաւիղ առաջնորդ կե
պատկեր ի սիրտս ծովու, առատ յիւրաւի ըն-
հաւատք՝ զերանոյց մեծութիւն փոխէ զօրե-
գոյն՝ հատ մանանեղոյ չափոյ նուճատուի
րոյ և յուսոյ : Ջի եթէ փոքու սերմանի
թատ և անփակելի, պատուճակիւ գոլով սէ-
ընտրեալ անուն՝ որ յարուածգեալ մնայ անվը
ծանօթուի՝ հաւատոյ մասն՝ երջանիկ և
տուի, և առ աճ ընտանուի, և բարձրելոյն
րև սեռն տեառնի, և կատարեալ լինայ
եալն ած բերան վկայեաց : Քանզի արդա-
հաւատք քո կեցուցին զքեզ, օրհնեալդ
բաւականութ՝ առ ընթեր գոլով ած, քանզի
տի և կեանս ընձեռել զօրէ ինքնիշխանն
բարերարութեն իւրոյ զհաւատան մեր. ուս
զօրութիւն, եթէ ոչնախ՝ լծակից խնդրեաց
փառաց՝ զիւրան առ մեզ հրաշագործեաց
վիմբ հանդերձել. առանց որոյ և ոչ տուն
նի գահերէց, առ՝ արբուեցան մուտ՝ առ
տանօր, զայս պատկեր բանի ընկալաւք նախ
լեմատնուեցե ած հաճելեացն՝ գինեաւ առ
տայն : Ե՛ զի և զչարին ընտրականացն բա-
տալու պատկեր բանի ընկալաւք նախ
ծանօթուի՝ հաւատոյ մասն՝ երջանիկ և
ընտրեալ անուն՝ որ յարուածգեալ մնայ անվը
թատ և անփակելի, պատուճակիւ գոլով սէ-
րոյ և յուսոյ : Ջի եթէ փոքու սերմանի
գոյն՝ հատ մանանեղոյ չափոյ նուճատուի
հաւատք՝ զերանոյց մեծութիւն փոխէ զօրե-
պատկեր ի սիրտս ծովու, առատ յիւրաւի ըն-
կալաք զսոյն սկզբնաշաւիղ առաջնորդ կե
նայ՝ աներկմիտ պաշտօն առ ած, որ զա-
պատնէշն և զծածկելն՝ առնոյ երկեւոյթ

ամին և յոյժ նմանատիպ՝ հաւատացն իս-
և որ գինի բերին առաջեալքն: Կ՚ուրդ է
քելոյ, և վհատիլդ չարչարանաց նր,
չելոյն, և զգօրուիլ յարուեն նր, ըստ առա-
այլ ինձ արասցէ. ոչ հաւատով ձանա-
Թայ, թէև արդ կենդանի մաղթանք նոյ
ղոր կամք: Քանզի հաւատացի, վայ և խօ
յանէից, յուսով հաւատամ յիքն՝ առնել
եղեալն՝ ի ձեռն ձեռնի սուգողին իմոյ
հրդով մտայց ի սկզբնաւորն իմ
ունայն ի բարեաց, նայեցեալ խոր

Ի ԽՈՐՈՑ ԱՐՓԻՑ ԽՕՍՔ՝ ԸՆԴ ՈՒՅ:
ՀԱՒՈՂԷ, ԱՍ- ՆՈՅՆ ԱՉԷՐՍ ՅԱՉԼՒԱՆԱՑ ԲԱՆԻ:

ԲԱՆ • ԺԱ:

Վ ԱՐԴ՝ ԵՍ ՅԵՒՄԻՆՍ ԴԱՒԱՆՈՂԱՑ՝

++++++++++++++++++++++++++++++++

ՎԷՐԱՊԷՆ ՅԱՐԵԼՈՒԾԱԾ ՀՐՒՒՆ ՀԵԾՈՒԼԷ՝ ԴՈՂԷՆ

կապէս և՛ ի նորոգս այս փոխադրուիլ, որ՛ի
մեղացն ՛ի քաւութիւն, և՛ի չարագործութենէ
յարդարութիւն, և յանմաքրութենէ՛ ի սրբութիւն, և
յանքաւելեացս պարտեաց մահու յանցա
նաց՝ յանդաստապարտն երանութիւն, և՛ի ծա
ռայական կապանացս՝ յելեկնաւորն աղա
տութիւն: Քանզի զիարդ ուչ արդեօք չքնաղ
քան զբան՝ և՛ի ոճութենէ ելեկեանուել խա
ւարի զտեալ՝ և աստուածալ օժանդակեալ
և օգնեալ սիրտ մեղաւորի, որ ընդ մարմ
նաւոր ծիծաղելն՝ առ նմին հեծէ հոգեպս:
Որ թէպէտ և յամբարձմանէ բարձրութենէ
գերագունից կայից, ստորասուզեալ ծան
րութեամբ՝ յանդնդային վհին խորխորատ գբոյն
կործնման, նորագիւտ մեղօքն անջրելեօք,
ունի և նշխար նշուլից՝ փրկութենէ կենաց
հպաւոր, իբր կայծակն լուսոյ պահեցեալ
՛ի միտս և յոգի, որպէս զհուրն նշանաւոր
և զարմանաւոր թանձրամած՝ հրաշիւք
մակարդեալ վեհին հրամանի՝ ՛ի յատուկս
նեղքին նիրհեալ՝ ջրհորոյն: Ասաւ և մե
ղուցելոյն խոպատ թաղծելոյ, և ակնկա
լութեամբ բարձելոյ, և համարձակութեամբ
շնորհին լքելոյ, յուսալ վերստին անդրէն
միաւանդամ նախասարդևիցն փառազար
դութեց զարձեալ հասանել. քանզի և
յաճախաւոր անդրադարձի և այս՝
ներգործել աւ սոյնս. վա՛ղ սա զտուժ

ղին զօրութի՝ ամենահնար աւետարանիչ
Յոր խոնկ հաճութե մեծապէս հոտոյ
ած, քան յամբարուն անուշից, և քան ի
խառնեալն երբեմն աղայմամբ՝ ի սպաս
խորանին, որ ե կերպարան անձանց խո
նարհից զինքեալ բեկուբ՝ առ ի վերն նոյն
նմանութե: Ըստ որում հարցեալ վրկչին
ամենից՝ յոմանս ախտացեալս տեսանե
լօք, հաւատոյք ասելով՝ առ այդ, թէ
կարօղ եմ առնել ձեզ զայդ, նչ պարզեւեաց
աչաց նոցա լոյս, եթէ ոչնախ զհաւատոյն
գրաւ ընկալաւ: Քանզի զի՞նչ քան զդ
մեռելոյն քաւօրեսցին դոյց՝ առ կենդանուս
թի մեղանչասացոյն, առ որ կանանցն ժա
մանելոց՝ ի յոտս արարչին՝ հաւատոյն հան
դերձանօք, անյաւտաղաղաբար զինեցան սէ տե
սին զհանդէս՝ ի յերկրօրին կենդանուն:

2 Ասկ աստուածն անկասուա շնորհին մը
նայելոյ զկնի մեղանացն՝ հզօրագոյն
են վկայք: Նախ՝ եռուք. զկնի ահաւոն.
յետ նոց դաւիթ. դարձեալ և պետրոս.
ընդորս և փոքրն եղիսաղար, որ ի մեծէն
ոյ ողորմեալ՝ մեծագունից վկայեցաւ:
Աբելոդ ե առ այս և բանն առաքի ա
նառակ որդւոյն. Թողում զպատուիրն՝ որ ի
ոնե գովեցաւ. և զմնքասաւորն՝ որ ի բա
րեգործէն յիշատակեցաւ. և զաւազակն
երջանիկ՝ որ յարձակումն վերջին շնչոյն՝

հաւատովքն ապահեցաւ, և զոր անքաւե-
լեն են պարտիք՝ զհաղորդեալքն սպան-
ման մահու ապարչին, առ որս և գվնասուորն
ընտրեցոյ պօղոս՝ որ երբեմն նախանձի էր
անօրինաց: Յորոց ոմանք ծանօթութիք օ-
րինին գլորեալք, անդրէն կանգնեցան
բնութապատուհեան գերազանցութիք՝ քան զղ-
նախակրօնիսյն առաւելութի: Իսկ որ նախ
քան զօրինակին տուչութի՝ զաւանդն
պահեալ հայրենի, մերձաւորագոյն գոլ
պատուհիրանի սկզբնահօրն դաւանութե, որ
և զնախանձոյն պատուհաս՝ ինքեան վարկու-
եալ, ընտրեցան՝ իւրովքն տուժեաց կրնոյ
տաժանմամբ, ոչ քաւեցաւ միայն ծածկել
ի յերկրի, այլ չարչարելեաւն մարմնով, քա
նախանաց բնութե կենաց կարապետ՝ յաղ-
թօղ զօրապէս բռնութե մահու՝ փոխեցաւ:
Իսկ ոմանք ի բուսոյ տհաս հասակին չա-
րութիքն յերկարատձգեալ, ի կատարեալ
տիս ժամանակին, ոչ ի բարձրութեն կայից
հոսեցան, քան թէ ի տորինակաց թըշ
ուառութեց դժնդակ կենացս՝ ի կամարն
երկնից համբարձան: Եւ թէ այն ժամա-
նեաց կանխաւ՝ զօրացեալ ի չարեացն
դարձ, որ մինչև յոսկեղէն նուէր յեղանա
կեալ հողոյս գոյութե, և պատկերն աստու-
նի՝ ի պատիւ կերպիս մերոյ՝ նկարեալ
աստուածակերպն քանդակուածոյ, անկորուստ

և անփոխադիր և յաղթօղ դատաստանութիւնք
զմեզս ընթագրեալ բնութիւն, ապա առա-
ւել յուսալի է այժմ մերկապարանոց լու-
սաւորութիւն անքօղ և անվերարկու՝ տեսութեամբ
քրիստոսական. որով և միշտ հաստատեալ
պահի՛ մեզ բանն ճշմարիտ, ըստ մարգարէին
ձայնի, ուսյսո խաղաղութիւն և կինիք հաստա-
տութիւն՝ առ հաշտարարն միջնորդ՝ երկնային
անմահ կենդանի և միանձնաւորեալ բարե-
խօսս: Ապա ուրեմն ըստ այսմ կանոնի ձըշ
մարտագունի, և անփոխադրելի սահմանի,
և արարչաւանդ պայմանի, համբուրեմ հա
ւատոց շրթամբք՝ զպատուական բանիս, և ակն
ունիմ փառացն շնորհի. քանզի արդարև
յարդարացուցանելն զմեզ ա՛յ՝ ո՛չ ոք զօրէ
դատապարտ առնել, ըստ առաքելական
բանին սահմանի:

3Լ. ՅԼ յայս անատուճերագիր վարուհուն
ապաստան, կամ կործանեալս՝ կան-
գուն. թշուառացեալս՝ յաղթօղ. վէրսպեալս՝
՚ի դարձն կենդանական. աւետաճշուառ
չարագործս՝ ՚ի յոյն. մահու մատնեցեալս՝
՚ի կեանն. ընդ ատելանութ վաճառեալս՝
՚ի ձիրն. դժոխային գործովք գրաւեալս՝
՚ի լոյն. ատրնաւէր անառանակենցաղս՝
յերկինս. կրկին գայթակղեալս՝ ՚ի վերստին
փրկութին. մեղօք կապեցեալս՝ ՚ի հանգս-
տեանն խոստումն. անբժշկական վիրօք

վարանեալս՝ ի ղեղն անմահացուցիչ. լսա-
ստամբակեալս վայրագութ՝ ի սանձան հան
դարտուել. սրացեալս վարատականն՝ ի կո-
չումն, ապառում դժնդակս՝ ի հեզութիւն.
ընդդիմաբան լուսաւորչա՝ ի ներումն:
Ի՛քեզ յա, և՛ի հայր նորին հզօր և ահաւոր,
յաւուրն և՛ի կամն բարեբարութեանն հոգւոյն
ճշմարտութ. օրհնաբանեալ խոկութեանն՝ և մի
ածութեանն՝ զօրութ և ալքայութ, վեծութ և
փառք՝ յաւիտեանս. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսիէն յատելուծ կրկին հեծուլիք՝ հոգին
հսկողէ, ա՛ն նոյն ոչէրս յոչխանոց քանի:
Ի՛ էորոց սրտէց խօսա՝ ընդ ա՛յ:

Բան. ԺՒ:

Ա՛ւ ասէ՝ քանզի յաւէտ յատաջնում
զղջմանն՝ յուսահատութեն բանիւ
լքայ, և տարակուսանաց հեծա-
նաւն՝ ի մահ ձաղկեցայ, աստանօր ի յու-
սոյն կերտարան փոխեալ՝ յարդահատել
համարձակեցայց, զերծուրդութեն աբ կար-
գալով յօգնականութի ինձ մերձաւորի:
Ար և անդստին խակ յօրհնաբանեն և՛ի
դաւանեն զկենդանարարն բնաւից աճ,
խակոյն և կոչումն ընտանի ձայնի ահաւո-
րութե անուճան շնորհաձիրն բարեբարի,
մահացելոյս ի կենդանութի, լուսո մարգա-

ոչ ոք
աղջկան կախուցմանց երկակի շրթանց՝
չեցեալոց դիմաց կորացեալ, զինչ նուրէ
2 Եւ արդ՝ բազում պատկառանօք առա-
ջի քո կայ դիմօք եմ տապաստրելի։
Եւ զանազան ուրեք ի կարծրէն
ձեռն ապաստանեալ, ոչ քաւութենէ միայն
հասանել, այլ զինոյն լինքն տեսանել՝ յոյժ
մութենի եւ ի գթութենի եւ յերկնելոյն ժառան-
գութենի, թէպէտ եւ յոյժ եմ տապաստրելի։
Եւ արդ՝ բազում պատկառանօք առա-
ջի քո կայ դիմօք եմ տապաստրելի։
չեցեալոց դիմաց կորացեալ, զինչ նուրէ
աղջկան կախուցմանց երկակի շրթանց՝

արժանապատիւ աղախնէ կարկեհոյ՝ առ անհամեմատ ընդունելութեան շարժուեր, նորոգեցին ի յերկիր հառաչմանն պաղատանաց յեղանակութեամբ՝ աղիողորմ հեծեծանաց՝ ի բարձունս աղաղակելոյ։

Ա՛ռաջին ջրաւորդ՝ արհաւրեալ գերբերյոյն։

Յ[illegible]նկալ քաղցրութիւնք՝ առ ի ձայ հզօր, զդառնացուցիչս զաղաչանս. մատիր զԹուէք՝ առ պատկառեալս դիմօք. վարատեաւ՝ ամենապատրոյն, զամօթականն ախտուեիս. բարձ յինէն՝ ողորմած, զանբերութ ի ծանրութենիս. անջատեաւեա՝ հնարաւորս, զմահացու կրթութենս. աւասրեա՝ մի՛շտ յաղթօղ, զնաբարոյին հաճութենիս. բացատրեա՝ վերնային, զմոլեցոյն մատաղտուղ. կնքեա՝ կենցաղակից, զկորուսեալն ընթացմունս. յորեա՝ ծածկաւոր, զամբոնողին չար գամունս. խորտակեա՝ անքննին, զմարտողին դիմեցմունս։ Տեառնագրեա քո անուամբդ՝ զլաւանցոյդ երդ յարկիս. պարփակեա քո ձեռամբդ՝ զառաստատ տաճարիս. գծագրեա քո արեամբդ՝ զմուտ սեմոյ սենեկիս. կերտացո՛ զքո նշանդ՝ ի յետս ելից մաղթողիս. ամրացո՛ քո աջովդ՝ զհանգրուանաւն խշտի. մաքրեացես ի հաղբոյ՝ զծածկատան անկողնոյս. պահեացես քո կա-

մօքդ՝ զուարճալեալ անձն ոդւոյս, անխոր-
դալս արարչեա՝ զքո շնորհել շունչ մարմ-
նոյս, կացուցանել շրջափակ՝ զպար զօրուդ
երկնային, կարգեացեա՝ ի դիմի՝ ընդդէմ
դիւացն դասու: Տուր հանգիստ բերկրու-
մահամանգոյնս նկրտման՝ ի խորուն գիշե-
րիս, բարեխօսութեբ հայցուածոց սրբոյ
աճած նիդ՝ և ամենայն ընտրելոց:
Ամիսփեալ պարսաւեա զպատուհան տե-
սութեբ՝ զդայարանացս խմաստիդ՝ անզար-
հուրելի գեռեղմամբ՝ ի ծփական խուռ-
վութեբ, կենցաղական զբաղմանդ, անլքա-
կան երազոց, խօլականաց ցնորից, յիշատա
կաբ քո յուսոյդ՝ անշէնասեալ պաշտպանեալ:
Եւ ըմբռնեալ վերստին՝ ի ննջմանէ ծան-
րութեբ՝ ամենազգաստ արթնութեբ, հոգե-
րոց զուարթութեբ՝ ի քեզ արձանացեալ, զայս
ձայն մաղթանաց՝ բարբառով հաւատոյ
քեզ՝ ամենօրհնեալ Թագաւոր փառաց
անձառից, փառաբանողաց երկնագումար
խմբից երգակցեալ՝ յերկինս առաքել:
Զի դու փառաւորեաղ ես յամենայն ա-
րարածոց յաւիտեանս
յաւիտենից.
ամէն:

ԱՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱԾԱԲԱՆԵԱԼ, ԿԱՆՈՒԽ ԱՐ-
ԱՍՏԱՑՈՒՆ ԱՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ, ՄԻԱԿ ՊԱՏԱԿԱՒ ՍՐԲԱՍՏԱՑՈՒՆ
ՆԱՅՆՈՑ ԱՆԱՍՏՈՒԵՐ ԼՈՒԱՑ՝ ՈՐ ԱՒ ՄԵՐՈՆ Է
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, ՄԻԱԿ ԱՒԱԿԱՒ ՍՐԲԱՍՏՈՒՆ
ԱՆՈՒՆԴ ԻՒԿ ՄԵԾԻՒՆ՝ ՂԱԶԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՁԵՌՆԱՏՈՒ-
ՆԵՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ՝ ԴԺՆԵԱՑԻՆ ԵՒ ԱՆ-
ԴՀԱՅՈՑՈՂԱՑՆ: ԸՆԴՔԵՂ ԵՒ ՈՐԴԻՔ՝ ԼՍԵԼՈՒ
ՂՔԵԼ, ՁՕՐԱՒՈՐ ՁԵՌՆ՝ ԼԱՐԻՆ ՂՔԱՅԴ, ԱՆ-
ԺԱՄԱՆԱԿ ՈՒԽՏՈՒԹԵՔ ԱՀԵՂ՝ ԸՆԴ ԱՐԱԲԱՉՈՒ-
ԹԵԱՆ ՔՈՒՄ ԲԱՐՁՐԱՑԵԱԼ: ԵՒ ՀՈԳԻՆ ՅԵՔ
ՀՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ, ԶՂԱՒԵԱԼ ԱՌԻՔԷՆ ԱՆԱՊԱ-
ՌՈՒԹԵՔ, ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԼԱԿՈՒԱԾ ԴՈՂԻ, ԷՈՒԹԵՆ
ՄՇԱՆՋԵՆԱՒՈՐ, ՀԱՒԱՏԱՑԱՐ ՔՈ ՅԱՄԻՆ, ՊԱՏԱՐԱ-
ԿԻՑ ՈՐԴՈՑՔԴ ՅԱՐԵՔ: ԵՐԵՒԱԿ ԱՆՁՆԱ-
ԽՈՐՀԻ՝ ՀԱՄԱՅՆ ԱՆՔԱՒԱՆԻՆ, ԱՐԱՀԵԱԼ Ի ԴԻ-
ՄԱՑ՝ ՈՐՊԷՍ ԶԱՌԱՔԵՑՄԱՆԼԵ. ԼԻ՛Ր, ՄԻԱՒՈՐԵԱԼ
ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՈՒԼ՝ ՆՈՅՆԱԳԻՑ ԸՆԵԼ ԱՒՐԱՑԵԱ՝
ԱՆՇԱՓՈՒԹ ԵՒ ԱՆԱՆՁԱՑԵԱԼ՝ ՄԻԱՒ ԿԱՄՔ ԵՒ ԿԱՐ
ՅՈՐԴՈՒԲ. ՈՉ ԵՐԿՅՈՒՂ ՈՒՆԵՍՆ Ի ՅՈՒՄԵՍՆ, ԵՒ
ՈՉ ՔԱՀԱԿԱՐ ՄԻԱԿԱՆ ԱՒ ՆՈՒՃԱՐՈՒԹԵՆ ՄԻՅՆ
ԺԱՄԱՆԵԱԼ, ՔԱՆ ԹԷ ՊԱՏՃԱՌ ՍԻՐՈՑ ԵՐԿ
ՆԱՅՆՈՑ ԱՆԱՍՏՈՒԵՐ ԼՈՒԱՑ՝ ՈՐ ԱՒ ՄԵՐՈՆ Է
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, ՄԻԱԿ ՊԱՏԱԿԱՒ ՍՐԲԱՍՏՈՒՆ
ԱՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱԾԱԲԱՆԵԱԼ, ԿԱՆՈՒԽ ԱՐ-

ՎԷՐԱՊԻՆ ՅԱՐԵԼՈՒԾԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԷԾՈՒԼԸ՝ ՀՈՒՐԷՆ
ՀԱՒՈՂԷ, ԱՒ ՆՈՅՆ ԱՉԷՐԱ ՄԱՂԼՈՒՆԱՅ ԲՈՆԻ:

ԲԱՆ. ԺԹ:

ԼՍԵ ԲԱՐԵՒԱՐ ՀՂՕՐ ԱՀԱՒՈՐ, ՀԱՅՑԴ
ԲԱՐԻ՝ ՈՂՈՐՄԱԲԵՔ ՀՆԱՐԻՒ, ՈՐՊԷ
ԱՆՈՒՆԴ ԻՒԿ ՄԵԾԻՒՔ՝ ՂԱԶԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՁԵՌՆԱՏՈՒ-
ՆԵՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ՝ ԴԺՆԵԱՑԻՆ ԵՒ ԱՆ-
ԴՀԱՅՈՑՈՂԱՑՆ: ԸՆԴՔԵՂ ԵՒ ՈՐԴԻՔ՝ ԼՍԵԼՈՒ
ՂՔԵԼ, ՁՕՐԱՒՈՐ ՁԵՌՆ՝ ԼԱՐԻՆ ՂՔԱՅԴ, ԱՆ-
ԺԱՄԱՆԱԿ ՈՒԽՏՈՒԹԵՔ ԱՀԵՂ՝ ԸՆԴ ԱՐԱԲԱՉՈՒ-
ԹԵԱՆ ՔՈՒՄ ԲԱՐՁՐԱՑԵԱԼ: ԵՒ ՀՈԳԻՆ ՅԵՔ
ՀՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ, ԶՂԱՒԵԱԼ ԱՌԻՔԷՆ ԱՆԱՊԱ-
ՌՈՒԹԵՔ, ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԼԱԿՈՒԱԾ ԴՈՂԻ, ԷՈՒԹԵՆ
ՄՇԱՆՋԵՆԱՒՈՐ, ՀԱՒԱՏԱՑԱՐ ՔՈ ՅԱՄԻՆ, ՊԱՏԱՐԱ-
ԿԻՑ ՈՐԴՈՑՔԴ ՅԱՐԵՔ: ԵՐԵՒԱԿ ԱՆՁՆԱ-
ԽՈՐՀԻ՝ ՀԱՄԱՅՆ ԱՆՔԱՒԱՆԻՆ, ԱՐԱՀԵԱԼ Ի ԴԻ-
ՄԱՑ՝ ՈՐՊԷՍ ԶԱՌԱՔԵՑՄԱՆԼԵ. ԼԻ՛Ր, ՄԻԱՒՈՐԵԱԼ
ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՈՒԼ՝ ՆՈՅՆԱԳԻՑ ԸՆԵԼ ԱՒՐԱՑԵԱ՝
ԱՆՇԱՓՈՒԹ ԵՒ ԱՆԱՆՁԱՑԵԱԼ՝ ՄԻԱՒ ԿԱՄՔ ԵՒ ԿԱՐ
ՅՈՐԴՈՒԲ. ՈՉ ԵՐԿՅՈՒՂ ՈՒՆԵՍՆ Ի ՅՈՒՄԵՍՆ, ԵՒ
ՈՉ ՔԱՀԱԿԱՐ ՄԻԱԿԱՆ ԱՒ ՆՈՒՃԱՐՈՒԹԵՆ ՄԻՅՆ
ԺԱՄԱՆԵԱԼ, ՔԱՆ ԹԷ ՊԱՏՃԱՌ ՍԻՐՈՑ ԵՐԿ
ՆԱՅՆՈՑ ԱՆԱՍՏՈՒԵՐ ԼՈՒԱՑ՝ ՈՐ ԱՒ ՄԵՐՈՆ Է
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, ՄԻԱԿ ՊԱՏԱԿԱՒ ՍՐԲԱՍՏՈՒՆ
ԱՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱԾԱԲԱՆԵԱԼ, ԿԱՆՈՒԽ ԱՐ-

դարև վերածայնեալս այս խոստովանութի՛ երեքփառատրեանդ դաւանութե՛ զվէմն հաւատոյ պետրոս երանեաց, իսկ զդատաստ պարտեալոյս անձն մեղաց՝ բարեհրաման քո ակնարկութե՛, ո՛վ խնդրօղդ դերելոյս՝ հը բաշանորոգ արդարացուսդ։ Քանզի թէ պէտ և քո՛ իցեն պարգևք՝ և քո՛ ողորմութիւնք, այլ ո՛չ ի պարգևան ես այնքան հրու չակեալ, որքան յողորմութեն. զի երկրորդն զքոյդ յաճախէ զփառս, իսկ առաջինն՝ զգ ձնաւորացն յայտնէ զգործս. զի պարգևք՝ վաստակոյն են փոխատրութիք, իսկ ողորմութիք՝ մեղուցեալոյս բարերարութիք։

2 Եւ արդ՝ մի՛ զօրացին մարդկայինս գործք. առաջի քոյոյդ շնորհայ՝ ա՛ծ պիտուիցեց, թէ և անդր իսկ իցեն քան զօրէնս հաւատոյ՝ բնաւորականս հոս մանց, այլ յաղթօղ եղեալ քոյդ երկայնմտութե՛, նուաղ եղիցի առ քումդ մասին ընթացք երկրածնայս։ Քանզի և որ մարդուքն պերճանային օրինականացն վստահութիք, ի լուսաւորել քոյդ արդարութե՛ զուշակ ներկայիս, ամենանուաղ անձիւք լքեալ հրէաքն՝ յեռանեալ, և յաւէտ ընդ տարագրական ողորմելոյն, առաւել նոքա գտան կարօտեալ մարդասիրութե։ Եւ քանզի ամ ինչ հնարաւոր է քեզ՝ բժիշկ ես, լուր ա ղաւանայդ գոչման հեծութե՝ որ կարդաման

ոչ՝ ի պատգամ բանից մեջնորդի՝ զողորմա-
պինս արտասուօք ողբոց՝ բարեխաւսիւ յան-
քանչ կացոյց, քանզի ինաստատուտ էր.
քանզի խորտակեալ էր. ոչ աչս կոշկոտա-
զարեւ վտանգին յայտնեաց տեսողիւ,
քանզի անկռնչէր. ոչ մատամբքն տատանե-
ցոյց՝ պաղատանաց զկնի արձակեաց, քանզի
խոշեան, քանզի կարկամեալ էր. ոչ ձայն
զքեզ՝ ի ձեռն աւազակացն սրոյ խոց-

2 Ո՛չ ցուցեալ ես երբէք, եթէ աղաչեաց
ցիւրկրկին առատանօր՝ ի հառաչուին նուա-
ձայնի վիրաւորելոյս։

1 Պատուիրատ առ քեզ լուսոյ ձառա-
գայթ՝ ազքայ երկնաւոր՝ գովեալ
անպատում՝ որդի անճառ մեծիդ
Հայր, խնամարհեայ զունկն քո՝ բարձրեալ բա-
րեգութ՝ կենաց ապաւէն, նորոգ մերձե-
ցեալ կրկին առատանօր՝ ի հառաչուին նուա-
ձայնի վիրաւորելոյս։

Բան • ԺԴ։

Ի խորոց սրտիս խօսի՝ ընդ Քեզ։
Հանգիստ, տա՛ նոյն ապէրս մարմնոյ բանի։
Վէրսպին յաւելուածք կրկին հեծուելոյ՝ նորին

✝✝✝

ծիւղ կամ հաճեցոյց, զի անայկելու էր. ոչ հայթայթմամբ խորտակեալ մարմնոյն արիւնեցանել ներկուածոյ ձորձոյ՝ զգեցա ծիւղ զերիտ ձիւնեցոյց, վասն զի անյոյս էր. նա և ոչ ծնգովքն հաստատուէ՝ իբր գալ շաւարաւ ոտին՝ վարեցաւ, այն զի անյաջող էր. քանզի կիսամեռն տեսեալ կենդանոյն՝ սակաւ ինչ նուազել ի մեռելութենէ: Ա՛ռանաւանդ զի ի քոյոյդ խորտեալ բանից, և բարեբարեալ քոյդ ողորմութենէ, և փառաւք քո լուսազարդեալ, ոչ միայն զի ոչ վերջացաւ ի հակառակն քո ընթացիկ, այլ ստահակեալ ապստամբութեամբ՝ յիւր թշնամեացն թիւր յաւելաւ. ըստ նոսին դաշնաւորեցաւ, միաբանեաց առեալսն քոյ:

3 Ասէ դու՝ բազմապարգև, բարերար, ճնոխակալ, ամենակեցոյց, ոչ միայն զի ոչ պահեցեր զչարագործին վեղաց յիշատակ, այլև ոչ բանիւ յանդիմանեցեր. ոչ ատեն հարեր անկեալսն, այլ կարեկցաբար մատուցեալ՝ զծոյրագոյն ցուցեր զվանամս: Ո՛չ քահանայապետս լսատ ահարոնեան տակաւ օրինին՝ զօրաւոր առ մահուն պաշտօն՝ դատապարտելոյն անիծիւք և բռնաւոր քարանցն ձգմամբ՝ ի խորտակումն խոցելոյն արագեալ մատեալ. և ոչ որպէ զևտականն կարապետութեան անկատարագործ՝ ի յերկուցն մէջն բաժանեալ խորոց՝ հնոյն լե-

լուծին՝ և նորոյս սկիզբն, ուստի՝ ի հոգւոյ
յապաշխարութեան հանդիսասցեալ՝ զվիրաւո-
րելոյն տեսեալ զվտանգ, զի մի՛ սատակիչն
օրինակաւք տապարաւն արմատակոտրս՝
զմահուն պաշտօն՝ ի քեզ նկատեալ, յառաջ
քան զփորձ առակելոյն սատակեսցէ, այլ
հեթանոսացն պահպան անուն առեալ
տանեսցէ, ոլք՝ ի հրէից ընկալեալ զօրէնս՝
ամբողջ պահեցին, զոր նոքա մոռացան,
նոցին կցորդեալ մնալովդ վերարկուաւ՝
մերակերպարան խառնուածք, զաղաւտարարն
գծագրեցեր զաւետիս՝ առ օտարազգիան,
և ածաբարդ ներգործուբ անապականս՝
ձեռն կարկառեալ, յարուցեր զմարդն
նախնի՝ մեղուցեալ՝ ի մահ՝ խրտովքն ծը
ննդովք: Ջարմացեալդ սիրտ բերկրե-
ցուցեր, և զվհատեալն հաստատեցեր, և
զթշնամացեալն միանգամ՝ կրկին զոճար
թացուցեր: Ախտացեալն կենարար օծմամ-
բըն, և բաժակաւն լուսոյ լցեր. հայիւդ
երկնայնով արարչականդ քոյին մարմնով՝
նոր յեղանակեցեր: Վերակացուբ երջան-
կացն ազանց ընտրելոց՝ յանձնանձեցեր,
պրգեցեր, և խնամարկեցեր: Հանդարտու-
ընթաց գրաստուն տածողուբ՝ անզգուշելն
պահեցեր, մինչև յարկն լուսոյ ածեր:
՚Ի ձեռն երկաքինչիւրոյ միջնորդաց՝ նախ
նեաց և երկրորդաց՝ առաջնոյն կատակաց

կենդանականաց, մատուսխրատիս դարմանատեցեր: Եւ ոչ երբեմն ընդ մեզեաւն թեւս տարածեալ արծուոյն օրինակաւ՝ ընկալեր զնա, և՛ի հանդիստն հանդարտուեր՝ ընկերին բարութեանն առաջնորդեցեր. և զղբանին կերակուր՝ չամբել հրամանատարեցեր վարդապետութեանց:

4 Եւ ասէ՝ որ զբնաւն ծայրագունին բարութեանն լուսոյ՝ յաղի բանականացեր հրաշագործեցեր, զօրաւորին զգանձ քեզ սեպհականեալ՝ զքո առաքեալն առ քեզ դարձուցեր, կեցո և զիս մաքրեալ՛ի մեղաց պարտեաց, որ ձրի պարգեւես և անպատուարիտիկ. ընդ որոց և ի՛նձ տացես քաւուն և բժշկուն՝ բարեգութ, զօրեղ, անքննելի, անեղջ, ահաւոր, օրհնեալ միշտ յաւիտենից յաւիտեան. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++++

Վերոպին յաւելուածք կրկին հեծուածք՝ հոգին հանուշէ, ա՛ն նոյն ոտանաւորաց բանէ:

Ի խորոց սրտից ձոյլ՝ ընդ ա՛յ:

Բան. ԺԵ:

1 Ինակ դարձեալ աստուածա վերատեսին առ նոյն հեծուածն սրտիս վառանկի ինձէն մատուցեալ, սովին նուիրատաւ՛ի նոյն ոտ բանի՝ զամենասպարգեւդ արքա-

հատեկից, ատգնատլեալ ոգւոյն վտանգիւ
խոտան. իբր մեռեալ՝ կենդանւոյ անմա-
հիւ մաղթեմ ձեզ, խոստովանեալ ընդ փա-
ռացդ քո՝ զնմա անարգուն, և առ չարեօքս
լմովք՝ զքոյդ բարուն. որով քայլեալ
պատշաճ՝ քան թէ բժշկեալ, և ամաչեցեալ
քան թէ համարձակեալ, ուխտակորոյս
աւանդամուռաց:

2 Իսկ կրկին առաքն որ առ խա՝ որ ոչխա
րին տրուան տարտաղուչն, որ յեռին
անդղայուեն. և մատնեցեալ մոլորեալ, և՛
լերինն՝ ուր ոչ է այցելուն, ընդ գաղանա-
կանացն դիւաց՝ և կուռցն վայրենուե թա-
փառեալ, ոչ մերձաւոր զոլ սակաւ մի հօ-
ւոյն. ոչ բան ունէլի, որով և զգաւառացն ա-
զէտս տատամէլ. ոչ ձեռն ձգողական, որ հա-
մերցն է աղեղողական: Իսկ դուք վիայն գո-
վեալդ յակզբանցն յաւիտեանց՝ և յարդի
ծնեալոց, գտեալ՝ ըստ մաղթանաց գուշման
երգողին, զնս զմեղուցեալս՝ յանուշոյն մոլո
րութենէ, խնամատրօրէն տեսչութ կամաց՝ հո-
վիւ կոչեցար. և ոչ վիայն հոգացար, այլև
խնդրեցեր. և ոչ գտեր վիայն՝ հրաշա-
գործ, այլ անձառելիդ բարերարութ սիրոյ
՝ի կենդանարարդ քո յուս բարձեր, և ընդ
երկնային զօրուն դասեցեր՝՝ի հայրենիդ քո
ժառանգուն: Եւ արդ՝ դուք հղօր՝ կենա
րար՝ օրհնել՝ այցելու՝ գԹագդ յաղթմանէ՝

եթէ զնա ընկալար զաստաբանեալն աղէր
առաց, որ ինն՝ ի միջոց մահու սահմանի
էր չարչարեցեալ, իսկ միւսն՝ ըստ անբա-
նից անզգայութե՝ վտարանդի բացամեր-
ժութե յանբնական վայրի վարանեալ, ի
բառաչ ձայնի բարբառոյ, որ անկերպաւոր
աննշանական, աճապարն բարեխնամութե-
անտեսեցեր զանձեռագործն խնամոցն՝
առ կորուսեալսն մեծ թշուառութի, յայտ-
նեաց վերստին և արդ գթութեդ խորք
և բարեբարութեդ հոսանք՝ առ անօրինեալ
առաւելութե՝ վերապրեցեալդ օրինակութե:
Ա՛ռ բազմօրինակ մահու պարտականս, առ
որ ի բարութեդ խառնիլդ քաղցրութե՝ յա-
տուկ համն չար, առ անդամս մարմնոյ՝ ար
ժանաւորս հատման, առ համաձարակ ա-
նեռաբոլոր ախտացեալ հոգիս վերաւոր,
առ հաւասարեալս անզգայութե անաս-
նոց, առ օտարացեալս յընտանութէ խմաստ
նոց, առ աննմանս հանգուցակից բանա-
ւորութե: Ո՛ր եթէ տարացոյց գոյր, ես
ասէի, թէ նմանակից գոյր իմ, պատմէի,
թէ հանգուցակից գոյր, ես ճառէի, թէ
հաւասար գոյր, ես գրէի, թէ զուգագործ
գոյր, յուցանէի, թէ օրինակ գոյր, ես
ազդէի, թէ յանցեալսն, հայթայթէի, թէ
ի՛ ներկայումս աստ, ես յուսայի:
Բայց քանզի անցեալ է ըստ օրինակ, և հրա-

բարկութե, ոչ ոչ կրկին նեղութիք, և կամ նշմարանք մեռութե. քանզի կեանք են՝ ի կամաց քոյ՝ և լոյս, և ոչ արարեր զմահ, և ոչ խնդաս ընդ կորուստ մարդոյ, զսա դաւթի և սողոմոնի:

Եթէ մարդկան կարգեցեր զայս կէտ սահմանի մեծի պայմանի՝ ի բարեվիճակէ քո կանոնաց՝ ոչ փոխառութեանդ էին չարի չար, այլ եօթանասնիցս եօթն թողութեանդ առաքեալ ի յաւուր զերաքանչիւր մեղանաց զպատուս. և այդ բան առմեզ, որ միշտ ի բնութե ունիմք բնաւորաբար ուղերձեալ զքնծս չարեաց՝ անհամար բնութեաց նորոգ յայտնելոյ, որք օրինաւորին երևին յանդաստան սահմանի՝ ամենաբոյս փշածին բնութես, ըստ անուսուց քո վկայութե, որ թէ՝ միտք մարդոյ ի խնամս չարի են արձանացեալ ի մանկութէ: Զի՝ որ զկատարեալ մաքրութին ունէր՝ աւետարանչին կենացդ բանի՝ յովհաննէս, և զինքն ընդ հասարակաց բնութե լծակից եալ, հաստատեաց զձշմարտութի քո՝ առնմա ստուն յոյժ արդարացեալ. թէ ասեմք ասէ, մեզս ինչ մեք չունել, ստուտ առնեմք զնա: Եւ արդ՝ կատարեալ է բան քո խնկեալ, և՝ի գլուխ ելեալ անտակաս ի ստուգութէ՝ առ խնդ մոլորութէն և դժնդակ անխրատութէն:

Զան որոյ խնայեա յիս ողորմութէ՝ քոյ-

նեղքին արդեւականացն բանաւոր, յորում
մահու · որ լիցեր կամաւ ի տարտարոսն
նեա՝ ըստ մարգարէին, յայդ՝ զտուըներ
բարեբարուի գիծուե : Դու դարձուցա-
ռաւելուն բայարձակուե · անուկարանալե
կուին՝ հատու զօրուե · անամփոփելի ա-
լայնուի փառաց · անուարրաւիակ ընդարձա
անդր քան զընդքանուին կիշուե · անչափ
վերս քան զբան : Պատիեր անպարագիր՝
ուղորմուե քո՝ խաւար արտմտուե · վն զի
անչափելիք · դու ակնզին և դու կատարած :
նչես գլուխ ոչ երբեք տոնեբարացուցանե
Քանզի ոչ երբեք տոնեբարացուցանե զլոյս

I Վա՛ւ ասէ՝ դու՛ս միայն ա՛ծ երկնաւոր՝
բարձրեալ՝ բարեգործ՝ քո՛ւ ե զո-
րութի՛ւն, քո՛ւ ներողուե՛ւ, քո՛ւ բժըշ
կուե՛ւ, քո՛ւ առատուե՛ւ, քո՛ւ են պարգեւք,
քո՛ւ միայնոց են ձիրք ձիրն, քո՛ւ քաւուե՛ւ,
քո՛ւ պաշտպանուե՛ւ, քո՛ւ հնազիք անխնայա-
լիք, քո՛ւ արուեստք անգուսանելիք, քո՛ւ չափք
անչափելիք · դու ակնզին և դու կատարած :

և մաղթանացն դուռն էր աղխեալ, և գե-
րեալ անուն զմեծիկն կապուտ՝ վտարանդե-
ցոյն հոգւոյ, սուսերըբ հրամանի յաղթա-
կան բանիւդ՝ զկատ աստուածման մահուն խը-
զեցեր, և զմեղացն կարծիս ցրուեցեր։
Դարձ առ նս՝ որ զընդամ զընդանաւ
վհիս՝ տղմասիպ գբոյս՝ յերկաթս մեղաց,
վերաւորեալ նոցմանբ սլաքաց՝ բանասարկ-
ուին նեռից։

2 Ա. Յլ դու յանի ետրդ բարերար, լոյսդ
ի ինչ խաւարի, օրհնութեդ դանձ,
ողորմած, գթած, մարդասէր, կարօղ, զօ-
րաւոր, անապատում, անքննելի, անճառ։ բա-
ւական՝ ըստ ետքին յակոբայ։ անհնարինդ
ամենից՝ դիւրատարաստ հնարաւորութ,
հուր ծախիչ՝ զխտիւնս մեղաց, ճառանչկի-
զանօղ՝ ընդհանրական թափանցանդութե
խորհրդոց մեծի, յիշեա զիս յողորմութե
քո՝ օրհնեալ, և մի՛ յիւրաւունս քո։ ի նե-
տողութե քո, և մի՛ ի հատուցման։ յերկայնմի
տութե, քան ի հաւատոյն։ Ընդ կշռեա-
ցես զմեղանաց իմոց ծանրութ, ընդ քաղց
րութե քո՝ և մի՛ ընդ արդարութե։ զի առ սակ
նականութն՝ յոյժ է նուազեալ, խակ ի նե-
ղակ վերջնոյս՝ յաւէտ ծանրակիր։

3 Ա. ղդ՝ մատիր առ նս՝ բարութե, որպ
յոյնկանն բժշկութե՝ հակառակ քո
համբարձելոյն։ բարձ ի մեղուցելոյս ըղ

հողմ մահու խոռվուեա , զի հանգիպեցէ յիւա
ամենաւակալ հոգւոյդ խաղաղութիւնէ : Եւ քեզ
փառք յաւիտեանս յաւիտենից
Ամէն : ամէն :

++++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսիքն յաւելուածք չիւիքն հէծուալէ՝ հոգիքն
հանգուչէ, ա՛ նոյն ուշէրս մոգլուանոց բանի :
Ի խորոց սրտից խօսի՝ ընդ ա՛յ :

Բան . ԺԵ :

I Աղ
րէ՝ աղաչեմ զնանամակալդ վտան
գաւորաց տաժանելեաց կրից թախ
ծութեանց հոգւոց վշտացելոց :
Մի՛ յաւելուր հեծուեա յաւ . մի՛ խոցեր
զնիրաւորեալս . մի՛ դատապարտեր զպատ
ժեալս . մի՛ տանջեր զչարչարեալս . մի՛ գա
ներ զհարուճածեալս . մի՛ գլորեր զանկեալս .
մի՛ կործաներ զգայթագղեալս . մի՛ մերժեր
զհեռացեալս . մի՛ տարապրեր զհալածեալս .
մի՛ տանջեցուցաներ զպատուհասեալս . մի՛
կշտամբեր զհարթուցեալս . մի՛ խորտակեր
զբեկեալս . մի՛ խռովեցուցաներ զամբոխեալս .
մի՛ ալէկոծեր զբքացեալս . մի՛ տատանեցու
ցաներ զդղրդեալս . մի՛ շփոթեր զմրըր
կեալս . մի՛ կեղեքեր զկիշտատեալս . մի՛ չար
չարեր զբեկեալս . մի՛ գօշեր զմորմոքեալս .
մի՛ կուրացուցաներ զխաւարեալս . մի՛ զար

հուրեցուցանել զապշեալս · մի՛ խորովել զխաչելեալս · մի՛ մահացուցանել զկեանս · մի՛ բեռանց ծանրութեամբ մաւնել զտկարս: Մի՛ անուր յաւելուր կարկամեալ թևիանցս · մի՛ կրկնակի ողբումն՝ դառն հեծութեամբ · մի՛ ուժգնասէս վարեսցիս առ հողս · մի՛ սաստկապէս՝ առ մոխիրս · մի՛ ա-նաչառապէս՝ առ ստեղծուածս · մի՛ ահար կուբ՝ առ փոշիս: Մի՛ ընդ հարկանիլ խրս տուեր՝ մեծդ՝ ընդ փոքուս · լցյոդ՝ ընդ սորնականիս · բնութբ բարկդ՝ ընդ՛ի բնե չարիս · ողկոյզդ օրհնութե՝ ընդ պտղոյս ա-նիծիլ · քաղցրութդ խոհապէս՝ ընդ հա-մայն դառնութեամբ · փառաւորեալդ անփո-փոխ՝ ընդ ամենևին անարգիս · կենսատդ նշխար՝ ընդ կաւոյս զանդուածոյ · տէրդ տերանց՝ ընդ տղմիս երկրայնոյ · անմուսաղ լուսիդ՝ ընդ չքաւոր ստուկիս · անհատուտ ճոխութիդ՝ ընդ անպատասպար տառապե-լոյս · անկարօտ բարութիդ՝ ընդ ամենաթշ-ուառ ալքատիս: Քանզի ծնեալ հասեալ յառաւօտ, և՛ի ծագման լուսոյն խնդալ մեծանալ · և կամ ընթերակայ կենալ, մա-հանալ · կամ ազատութե, և պարտաւորիլ · կամ շնորհալ, և դառնապարտիլ · կամ փըր-կութե, և մատնիլ · կամ նորոգման, և եղ-ծանիլ · կամ օրհնութե, և տարապարիլ · կամ բժշկութե, և վիրաւորիլ · կամ լինել, և

նոճազին. կամ յաճախուե հացն, և քաղցնուլ. կամ գեռուց հուանայց, և սասքիլ. կամ մայրենի գթոց, և ներդիլ. կամ լանամոց աստուածեան աչօդ, և զբուիլ:

2 Եւ ասէ՝ ընդ ախտացեալին սաստկապէս՝ մարմնոյն բորոտութ, հոգւոյս վտանգաւ և ես պաղատիմ, եթէ՝ եթէ կամիս, կարօղ ես զիս սրբել: Ընդ աչացուցանն ներելոյ՝ մշտապիշերն խաւխաւիանօք՝ մեծականան ձայնիւ հառաչեմ. ոչ որպէս անուանեմ դաւթի, այլ ծնունդ էիւդայ դաւանեմ. ոչ միայն ասելով կոչեմ, որ վարդապետացն է այսուիւ՝ կարծողական զինակն գիտելոյ, այլ տէր երկնի և երկրի հաւատամ: Ո՛չ ձեռնունդ միայն ձգմամբ հրապուրութե, ոիլ բարեգութ ձայ մերձաւոր, այլ'ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ՝ ակնունելիմ զօրել քո բանիւդ՝ ասելիմ բժշկել կուեմ: Ո՛չեթէ ինչ խորոց կասկածանաց միջոցի բանիւ, որ երկմտուեն կայծի նշանակ՝ 'ի մէջ արկանեմ կամելոյն և ողորմուեն, այլ կամիս որպէս բարեգութ, և կարես որպէս զարարիչ. ասա բանիւդ, և բժշկեցայց:

Ընդ հարիւրապետին հաւատոյ՝ և ես լծակցեմ. ոչ՝ միոչ անձուկ միայն բացակայութ հեռի լինելով խորան 'ի խորանէ, հաւատամ ազդել քոյ կարողութեդ առ յայտնել և բժշկութեն, այլ'ի վերինն երկնի

բազմելով, և՛ ստորինս երկրի բովանդակ առ հրաշեղն պքանչելութիւն՝ ոչ ունիմ հաստատանել։

3 Ընդհակառակ ինձ, ոչ դատակնիք բանին քո վճռեց առ սրտակին ընդունելութի՝ հնգից հարիւրից դենարից պարտուց շնորհաբաշխուն՝ ո՛ծ բարեաց և ո՛ր երանութենց։ որ յառնան ընձեռել՝ բազում փառաւորիս։ և՛ շատն մատուցանել՝ նովին չափ սիրիս։ և յառաւելն ողորմել՝ կրկին բարգաւաճիս։ և յայսքան բարիս՝ խրատատէք գովիս։ և ամի ո՛ր պտղով՝ հաստատուդ ճանաչիս։ և որ զբոլորն ունիս՝ ընդ մերում կշռիս։ և անճառելեաւդ ձրիւ՝ մերայնով վճարիս։ և ընդ երկրաւորիս՝ զանվախճանն պարտ վարկանիս։ և մեծապրեալ քո զմեն՝ վեհս գոհա բանիս։ և՛ սակաւուն տուչութի՝ դոյզն փառաւորիլ ոչ ամբարտաւանիս։ Ա՛րա և ինձ զնոյն գթուն՝ ունուղիս զգործս անհամար պարտուց։ զի և՛ ի ձառս երախտեաց քումդ պարգևաց՝ նորին իսկ սակով սիրեն կարդեայն։ և քեզ փառք յաւիտեան։

ամէն։

+++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսպէն յաւէլուածք կրկին հեծուելէ՝ հորէն
հանուելէ, աս հոյն ապէրս մարդասիրոյ բոնէ :
Ի խորոյ սրտէ խօսէ՝ ընդ ինձ :

Բան • ԺԸ :

1 Ելր՝ ես ծնունդս մեղաց, որպէս
սահմանեալ երկանց, արդարև ան-
սահման բնութեաց քանքարաց տու
ժէց զոլ հատուցանօղ ի միում աւուր :
Այլ ոչ թէ աս փոքրկութենէ մարդկային
մտաց հայցեմ ներուն, այլ աս անհնազ
լեութենէ փրկչէդ յի՛ն քէ պաղատիմ մարդա
սիրութենէ • որ չէի երբեմն, և ստեղծեր •
չմաղթեցի, և դուն արարեր • չև ևս եկեալ
ի լոյս, և տեսեր • ոչ յայտնեցեալ իմ, և
գթացար • ոչ կարդացեալ, և խնամարկե-
ցեր • ոչ հաւքարձեալ ձեռն, և նայեցար •
ոչ պաղատեալ, և ողորմեցար • ոչ կերպա-
ցեալ ձայնիս, և լուար • ոչ հնծեծեալ, և
ունկնդրեցեր • գիտելով զարդեն գիտուծո
ծոյս, և չանտեսեցեր • նախահայեցար ա-
չօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագոր
ծուէն, և յօրինեցեր : Եւ արդ՝ զքո արա-
րեալս, և զքեւ փրկեալս, և զայսքանեաց
խնամոյ յանձանձեալս՝ մի՛ խոպան կորու-
ցե մեղայն հարուճած գիւտք բանսարկ-

ՀՈԳԵՒՈՅՍ ՅԱՆՈՒՆ ՔՈ

ՉԱՐՉԱՐԵԱԼ ՎՀՈՒԱԳԻՆ ԿՆՈՋՆ ՈՒՆՋԵՑԵԼՈՅ
ՈՒԵՑԵ։ ԸՆԴ ԵՐԿՈՒՈՒԱՆԱՄԵՍՅ ՀԱՐԵՕՔ
ՅԱՆԿԻՑ ԳՈՅԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍՈՅ ՀԱՒ
ԱԻՐՈՅ՝ Ի ՀՆՉԱԿԱՆ ԽՕՍՈՒՆ ՔՈ ԱՒՕԹՈ ,
ՈՒԱՆ ԱԿՆԱԲԿԵԱԼ ԽՆԱՄՈՎՔ ԱՆՁԱՒ ՔՈՅ
ՅԻՒՈՅ՝ Ի ՀՆՉԱԿԱՆ ԽՕՍՈՒՆ ՔՈ ԱՒՕԹՈ ,
ՈՐՈՎ ԶԱՒԵՂՉԻՆՔ ՆԿԱՒԵԱԼ ԶԿԵՐՊ ՄԱՐԴԵ
ՑԻՑ՝ ՀՐՁՈՐ ԲԱՐԵԳՈՒԹ, ՄԻԱՅՆ ԴՈՒ ՊԱՇՏ
ՊԱՆ ԱԿՆԱԲԿԵԱԼ ԽՆԱՄՈՎՔ ԱՆՁԱՒ ՔՈՅ
ՈՐՈՎ ԶԱՒԵՂՉԻՆՔ ՆԿԱՒԵԱԼ ԶԿԵՐՊ ՄԱՐԴԵ
ՑԻՑ՝ ՀՐՁՈՐ ԲԱՐԵԳՈՒԹ, ՄԻԱՅՆ ԴՈՒ ՊԱՇՏ
ԾԱՂԿԵՑՈՒՍՑԵՒ Ի ԲԱՐԻ ԿՐՕՆՍ ՎԱՅԵԼՑՈՒԵ,
ԲԱՒՈՒԱՒՈՐ ԱՒԿԵԱԼ, ԵՒ ՁԶՈՐԱՑԵԱԼՍ
ՀՈՒՈՒԱՐԻ ՔԱՆԱՒՈՐ ԱՒԿԵԱԼ, ԵՒ ՁԶՈՐԱՑԵԱԼՍ
ՊՂՈՐՄԱԾ , ՁԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՍՑԵՒ ԶԻՄԱՅՈՍ
ԽՈՒՈՒԱՐԻ ՔԱՆԱՒՈՐ ԱՒԿԵԱԼ, ԵՒ ՁԶՈՐԱՑԵԱԼՍ
ԿԱԼ ՅԻ ՁՈՂՋՈՅՆ. ԽՈՒՈՒԱՐՓԱՅՑ ԱՒԵԼ ԽՍ՝ ՄԻԱՅՆ
ԲՈՒՒՆ ԿԱՍԱՒՈՔ, ՁԻ ՄԻ՛ ԶԵՐԿՆԱՅՆՈՅԴ ՐՆ
ՊՂԵԼԻ ՀՈԳԵՒՈՅՍ ԹՇՈՒԱՒՈՒԹԻՒՆ , ՐՆԴ ԵՐԿԻՐ
ՄԱՐԴ ԸՆԴ ԿՆՈՋՆ ՈՒՆՋԵՑԵԼՈՅ՝ԿԱՑ ԱՆՈՒՂ
ՄԱՐԴ ԸՆԴ ԿՆՈՋՆ ՈՒՆՋԵՑԵԼՈՅ՝ԿԱՑ ԱՆՈՒՂ
ՄԱՆՔ ԸՆԴ ԿՆՈՋՆ ՈՒՆՋԵՑԵԼՈՅ՝ԿԱՑ ԱՆՈՒՂ
ԿԱՇԿԱՆԴԵԱԼ ԳՕՍԱՑԵԱԼ Ի ԿՈՐ ԿՈՐԾԱՆ,
ՄԱՆՔ ԸՆԴ ԿՆՈՋՆ ՈՒՆՋԵՑԵԼՈՅ՝ԿԱՑ ԱՆՈՒՂ

դեռով մեղանաց արեան հեղեղիմ, հայեաց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարծածկեալ, ուր ոչ է քղանցք ձեռաստեղծական վերարկուի ձորձոյ, այլ տարտ ծուխն հրաշից՝ ամուրեք զօրացել: Ո՛չ օծուք խաղով՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից դարշապարդ՝ զկաթիլս աչաց՝ վարսիւք հերաց ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս՝ ամբարձմամբ բազկաց՝ աստղ դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ՝ շրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ, խառնեալ հեծութիւն աղբերաց արտասուաց՝ բժշկուի հոգւոյս աղերսեմ: Վատնեալ մեղանօք հոգւոյս գոյուի լուծեալ մեղկութիւ, և յերկուց կայից միայնակողմամբ անհատատատ հեռով, զընթացից գործին՝ նահանջմամբ չարին՝ զհետեւականն բարձր ղուխի չինուածոյ մարմնոյս՝ առ երս ծառոյն կենսատուիթ պտղոյն խափանեցելոյ, պատասպարեսցեմ անդրէն վերստին՝ միայն հնարաւորդ առ ի փրկուի: Ջ փառաբանական հաստուածոյ կերպիս ի քէն եղելոյ՝ ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին, հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութիւ, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեսցես բանդ կենդանի՝ լինձ խօսողութիւ

անասյթաքեւլի : Ընկեալ կամ չարեաք ’ի
մահիճս ախտից ընկողնոց մեղաց՝ դի կեն
դանի և խօսուն մեռեալ, կարեկցեալ ի-
մուսմ թշուառութե՝ ողբականօք քքոնա-
նաց ձայնից, մի բարերար որդի ա՛յ, օրհ-
նաբանեալ աչայէ յօղով վերականդնեա-
ցես ’ի կենդանութի, իբր զսիրելին ’ի յան-
շնչական մեռելոյե : Աոյդ դառնացօղս
’ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալ, ձեռն
մատուցեալ՝ ա՛րև անստուեր որդի բարձ-
րելոյ, հանցես զնս ’ի լոյս քուսմդ նշուլից:
Ընդ աղիողորմ թշուառութե կսկանման
ձայնի՝ այրուոյն ’ի նայլին՝ մօր միամօրին,
տատանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծից,
հոսմամբ արտասուաց, տուչայտանօք տրխ
րութե դիմացն՝ և ես պաղատիմ վերջին
հեծութբս, տուր յուսահատելոյս զքաջա-
լերութի միխիթարութե գթած քո բանիդ,
ասելով և ինձ գովեալդ բարի՝ ստեղծիչ
աշխարհի, թե մի՛ լար գերի՝ բազմաց ող-
բալի. որով ընդ պատանուոյն կենդանացե
լոյ՝ ’ի վշտացեալոյ ծնողին սփոփանս՝ զամե
նապարտ ոգիս ընկալոյց ’ի քէն ընդ նմին
կրկին նորոգեալ: Ընդ այսակիր անզգայե
լոյն՝ դիւանալոկ և քարակոշկոճ հեղձա-
մղձուկ եղկելի անձանցն, քատմեալ գի-
ասխտիւ հերացն, վայրենաբերս բանդագու
շելոյն՝ ’ի քէն ողբումեալ փրկիչ բոլորից,

թիւն։

Հոգւոյ առ բանիդ կենաց արդիւնաւորու-
որ արօրատրել միշտ՝ ու մշակես զսահմանս
կորզեսցես ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի.
ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս, առատ
կատարեան շառաւեղօք հաստատեցելով՝
իւրականօք կորստեան բերիւք՝ դժնդա-
նից ախտաւորութեց մահացուցանողաց՝
ջ բազմազան տարտղս ցեղից զանազա-
ւրդի ես, զթածաբար առողջացուսցես։
տուցմունս, քո ինքնաւորդ զօրեղութիւն՝
առաքեալ՝ զբարեպարծին նուիրեցեր ա-
լան՝ կոյ ի տագնապի, զծածկեցեալն ի
անձկութեն՝ ի կապանաց օձաորդին զերծեալ
մութենէ փառաց քոց ծագեալ՝ լոյսդ քո
լեալ կամ ի վտանգի, զճառագայթ ողոր-
քնակաց վտարանդելոցն հոգւոց՝ արդե-
մոյս՝ զգաստ արուսեակ վսեմապարեալ
մինս մաքրութեամբ ընչից՝ զպեծումամբ անդա-
քո բարի՝ այսրէն հանգիպեալ, լցեալ զմար-
շաց՝ ի քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ
մերժեսցես զգուշդս չարացն ապականո-
ւրէ զիմեցիկ, հերքեալ

Յա՛ քանզի անցաւ լաւն նմանութի՛ օրի՛նակութեց յանցուածոցս վէր, լաւ ձարակօրէն քաղցկեղի, առ բնաւ անդամ մահառաւորեալ զախտին տարածումն, չի՛ք ապեղանի լրի՛ր խոյանել՝ առ անչափութի՛ խարանային մաւոցանել. ՚ի խարխափ բարձեցս՝ մինչև ցափն կառուցման լուռե անդամոցս՝ չի՛ առողջութի՛, այլ ամենևին անբժշկութի՛: Իսկ դու՝ ծաղրմամբ բարեբար օրհնեալ, և երկայնաւոխտ թագաւոր անմահ, լուր պաղատանացս տրտմահառաւոթե ապտիս վտանգիս, որ կարդասն առ քեզ՝ ՚ի նեղութե:

++++++++++++++++++++++++++++

Ղէբաթէն յաբէլուճած կրկին հեծութի՛ն՝ հոգին հանդչէ, առ նոյն ապէրս մաղկոնաց բանի:

՚ի խորոց սրտէց ձօսք՝ ընդ ա՛յ:

Բան. ԺՅԹ:

Ա՛յ ապեա՛ց՝ ամենահայեաց տեսութի՛ կենաց բարուե յառաց, ՚ի վեծաբարբառ ապաշաւակ ցաւագնեալ անձինս հեծեծանաց: Անհաս վեծութի՛. անուն առհաւոր. բարբառ կենդանի. լուր ցանկալի. ձաշակ ախորժելի. կոչումն պաշտելի. բարուե խոստովանելի. ազդումն խնկելի. խնկութե դաւանելի. էութե փառաւորելի.

գոյութիւն օրհնաբանելի, որ յիւ ընդ հօր
քում գովեալ և երկրպագեալ, և ընդ հոգ-
ւոյդ սուրբ բարձրացեալ և վերաձայնեալ:
Որ միայն մարմնացար վասն մեր՝ ըստ մեզ,
զի արասցես զմեզ վասն քոյ՝ ըստ քեզ. լոյս
աւուն, յաւուն ողորմած՝ հզօր՝ երկնային:
Եւ այժմ զլուծեալ և զխորտակեալ հողա-
նիւթ անօթս՝ աճօրէն հրաշակերտութիւնդ,
աղաչեմ զքեզ, նորոգ հաստատեա:
Զքոյին պատկերս մեղօք հնացեալս՝ ի
քրայս հալոցաց՝ կայծակամբ բանիդ, պա-
զատիմ առ քեզ, վերստին ձուլեա: Զխառ-
տեալ շինուածս քումդ հանդստեան խօ-
րանի մարմնոյս՝ պահպանաւ հոգւոյս, մաղ
թեմ բարերար, ի բնակութիւն քեզ մաքրա-
գործեա: Մի՛ հատուցանէր չարեացն իմ
գործոց՝ զնոյն փոխհատուցանել: Ա՛րբեալ եմ,
ըստ մարգարէին բանի, և ո՛չ ի գինւոյ.
Թափեա զմրուրս անօրէնութիւնդ՝ թմբրու-
մահու բաժակիս՝ ազատարար հրամանաւդ՝
ամենակեցոյց, զի մի՛ զքոյդ քամեցից ի
վերջին աւուր յետնում հատուց-
մանն:

2 Ա՛ղաչեմ զքեզ, Տէր, ընդունել զաղօթս իմ, և յաղթօղ
ի դատաստանի. եթէ մահու մատ-
նեա, ճշմարիտ են գործք քո. եթէ դատա-
պարտեա՝ աստուածա՛ ակն ել զտանջողականն
կշռաւորեալն, զոյգ են հատուցմունք քո.
եթէ

եթէ յանդունդս խորոյ սուզեսցես, թէ
զկենդանութիւն շարժմանս բարձցես, թէ
զբանիս զօրութիւն ունայնացուսցես, թէ զա-
չացս պատուհանս սոսկերացուսցես, թէ
զկենացն ճաշակ՝ ի քեզ լինքն ամփոփե-
ցես, թէ զհասարակաց կերակրոյս դար-
մանս բարձցես, թէ զաւուրցս հարստուի
համառօտեսցես, թէ ընդ լինլման քաշկրտու
թիւն ցօղոյ՝ և հուր տեղասցես, թէ ի լուռ
բանի քոյ սովեցուսցես, թէ զականջացս
դրունս խցցես, թէ զնուրհնդ ձիր կտրես
ցես, թէ զգեստին յատակի ոսկոյս սասանե
ցուսցես, թէ յանձկալի երեսաց լուսոյդ
քոյ հանցես, թէ ի համօրէն աշխարհէ ա-
տի հեղքեսցես, թէ փայլատուկմամբք հրոյ
պակուսցես, թէ անբժշկական ցաւօք դա-
տեսցես, թէ պիւծոյ չարաց մատնեսցես,
թէ գազանաց ժանեօք մանրեսցես, թէ
հոլմով ցասման հոսեսցես, և թէ այլ ինչ
նորոգ արարած ոտանջանարանաց կսգմես
ցես՝ չար քան զառաքսման, և սաստիկ
քան զգեհենն, Թունաւորագոյն քան զոր
դունան, տարուկուսելի քան զնսաւարն, եր-
կնաւազին քան զխոլխոտան, ոչխարմեղմ
քան զմեղուն, վկայեմ անձամբ անձին՝
յոյժ պատուական գոլ սոցա:

Եւ քանզի յաւէտ տպաւորագոյն էն
նմանութիւք փոխառեալ՝ ստ ազգակ

ցուն մեղանացս՝ իբր պատկերակից միա-
տեսակ զուգաշարիղք՝ նշանակիչք այսր
խորհրդոյ, արդ կարեւոր է խոստովանել և
յանդիմանել զերեսացն ծածկոյթս՝ առ
ծանօթուն խնդրողին։ Որ՝ զի ոչ ջերմն
սիրով առ ընկերին կարիս մատուցայ, յի-
բաւ՝ ի նախնուն վտանգին տատապեալ
սառնում։ Եւ զի ոչ զցանկականն խրոխ-
տախանուն սանձեցի, յարժանի կրեմ եղ-
կելիս՝ զանզսվանալի զկիզումն։ Եւ քան-
զի ոչ սիրեցի զլուսոյդ աւետիս, արդար
հատուցմամբ՝ ի մթուն ըմբռնողական մի-
գին կորստեան՝ վխտալ դանդաչեմ։
Եւ զի ոչ խորեցի զմանուն փրքունչն
յանցանաց, իբր անպիտանակարք վարկանե-
լով, պատկանապէս ի խածանողականացն
զազիրն զեռնոց՝ խթեալ խոցոտիմ։ Եւ զի
ոչ ձեռն կարկառի առ կիրս վտանգաւո-
րին՝ այլ առնել նմին, ի դէպ խակ՝ ըստ
գծագրուե այսր օրինակի, ապականուեն
գբոյ նոմխրեալ մատնիմ։

4 Եւ արդ՝ ոչ յաճուստ աւետնաբարի
զանձուցդ՝ չարիս, և ոչ ի լուսոյդ
նշուղից՝ խաւար, և ոչ յատակաւինուէդ
գայթուղուն, այլ ես ինձէն կորստեան որ-
դիս գտի զայսոսիկ։ Մեղանք անօրէնուե
լմոյ գանձեցին նուիրեցին զայսքանեայ
բարիսե մեզս հոգւոյ։ Իշխանին մոլո-

մած։ ահա չշմարտութիւնքն են գործք
Տէր ոմն՝ անօսակալ և երկայնամիտ։
ներօղ, բարեգութ, հզօր, ողոր-

Բան • Ի։

Ի խորոց սրտից խոստ՝ քնդ ասէ։
հոգիդ, տա նոյն ախերս մաշլուտոյ բանէ։
Վէրսին յաւելուած չիլին հեծուելէ՝ նոքին

++++++++++++++++++++++++++++++

յաւիտեան • ամէն։

լեն՝ ամենատարդև քոյ ծածուեղ • օրհնել
ղոյ, եւ հատուածոյն յուսոյդ հիմնացեալ
լինէ, նստոյց վերստին կանգնեալ ի հո-
աւետեաց ձայնին դարձելոյն ի բաբե-
ժար, զի թօթափեալ զմեղաց փոշիս, լսոյ
ծագեա յիս զլոյս քաւուե՝ ալքսյ երկնա-
ստուծոյ մարմնոյս անդամոց, և
արիաւ զերեսօք կենսիս՝ անվայելուչ
նեաց առականաց մարմնոյս անդամոց, և
ըստ գրոյն խրատուս յանդիմանութեան։
Եւ քանզի յայտնեցաւ յետուստ՝ գաղտ-
ըուե ընդ ուսոյ ոմանց ի վերայ ասելոյ

քո, և խոստովանեալ դատաստանք քո։
վկայեալ են ընտրութիք քո՝ տեսօղդ ծած-
կութիւն։ Ընդ երից երջանկաց մանկան-
ցըն, որք կիզանոցական բոցոյն փորձե-
ցան և ոչ ինասեցան ի բարեբուխն, զնոցա
Թախծուեն ղերդն հառաչեմ, մեղայ, անօ-
րինեցայ, յանցեայ, ապստամբեցայ, և
պատուիրանաց քոց ոչ անսացի։ Եւ քան-
զի մարքուր գոլով ի ինասուց նոքա, և
զայս խոստովանուեն գոչէին, իսկ ես ընդ
նոցայն՝ նովին աղերսիւ ձայնակցել սկի-
ցի երգուեն, և այլ յաւելից ամենա-
պարտս մահու։ Ընդ դանիէլն երանեալ
և՝ եթէ մեծ մարգարէն, որ ի քում հարազա-
տուեն ազգականուեն տանն յուդայի՝ շառա-
վիղ ընտրեալ, զնորայն առեալ ընդունա-
կան և նուիրական բանից պարզատանս,
լսելով պատժականուեն գոչմամբ հեծուեաս՝
և այլ կրկնեցից՝ ի մէջ գնտուեաս՝ անպատ
շաճականս գնացի, զարտուղի ոխասլեալ
դժնդակապէս։ այս է՝ ամիւր ամ լրօք մե-
ղանչելն։ Ըստ սահման կշռուեն կամաց
քոց արտաքս վաղեցի, որ է հաւատոյ կեր-
պարան՝ բասիր անօրէնուեն։ Անդիտակցի
չափոյ՝ չարուեն գործոյ՝ լսումն յաճախուեն
նուիրեցի, որ է ճշգիւտ պատուիրանաց
ուրուեն։ Ապառնացաւ, և ոչ զարհուրե-
ցայ, արգահատեցեր, և ոչ երբեք լսեայ։

որ է ապաստամբութեան յայտնի նշանակ։
Քեզ արդարութի՛ւն հանդերձեցեալ՝ բարե-
լար, և լինիս ամօթ և պատկառանս պատ-
րաստեցեր. քեզ փառս վայելչական, և
լինիս նախատինս յարմարաւորս. քեզ
քաղցրութե՛ւն յիշատակ, և լինիս մաղձ քացա-
խեալ՝ ի կատարածի. քեզ բարեբանութի՛ւն
անլռելի, և լինիս ձայնս ողբոյ աղաղակի.
քեզ օրհնութի՛ւն երգոյ խնկելի, և լինիս
մերժուն տալոյ ագրեալ անյուսալի. քեզ
իրաւունս բաղմարժանիս, և լինիս պատաս
խանատուութե՛ւնս ամենավարանս. քեզ
բարձրութի՛ւն անձառ գովեստից, և լինիս զա-
չիւն լիզելոյ՝ պատիժ ձաղանաց։

2 Վա՛յ ասէ՝ ընկալաւ դու բարեաց ըն-
թեր անկշիռ սահման՝ զքոյդ ա-
խորժականաց կնդրկաց պատճառ վերատե՛ր
ըստ քեզ, և ես զինոյս առնէին առ ամին
պարտաւանս յոգունս՝ կրկնակի բարդեալ
լինիս ըստ իս։ Իսկ եթէ անարատին մաղ-
թանաց՝ այս էր յանձնառութի՛ւն, իսկ լինիս
զիրս հիւսեցեալ շարս և տողս բանից դէս
դուականնաց, որ քան զամ դժնեայս՝ յաւէտ
վնասակեցեալ։ Մոլորեցեալ անառակ ընթա-
ցեա՛ք՝ ի միտս վայրենիս. յանդգնեցեալ
շրթամբք խօսիլ՝ ի բանս երկրաւորս. զա-
կատեցեալ անկասելի՝ ի պատկառելեացն
գործոց։ Փ քացեալ, վերացեալ, որ չեռ ա-

կաւ մի ժամանակի՝ ի հող մահու եմ լինե-
նելոց. գոռոզացայ, բարձրացայ, որ և ոչ
զգրաւական հոգւոյս՝ տուր և առութեան
շնչոյս՝ ունիմ ի ձեռին: Ամբարտաւանե-
ցայ՝ փուչիս շնչաւոր. ամպարհաւաճեցայ՝
կաւս ձոյնաւոր. հպարտացայ՝ հողս անար
գուե. ի վեր ամբարձայ՝ մոխիրս մերժելի.
բազուկ կառուցի՝ բաժակս մանրելի:
Տարածեցայ առաւել քան վեհ, և դարձել
քան զհեզքեաւ՝ առ ինքն ամիսեցայ:
Բարկութեն բոցով ցոլացայ՝ տիղմս բա-
նաւոր. քան զանմեռ ոք՝ մեծամեծի, որ
ընդ քառոտանեաց մահու եմ փակեալ:
Դիւրիս ալկի կենցաղոյս սիրոյ, և՝ քեզ
թիկունս՝ փոխանակ դիմաց դարձուցի. ի
թռչէս մտաց՝ ընդ խաւար խորհրդոց սը
լացայ. զանարատ հոգիս՝ մարմնոյս փափ-
կութեաւ յաւէտ վատեցի. զզօրութ աջակա
կոլմանս՝ տկար արարի, ահեկանացս կոյնց
ուժգնութ տալով՝ յաղթեցի: Զքեզ իսկ
ասես հոգացեալ ես իմ, զոր չէ սաս գրելն,
և ոչ պատկառեցի. իբրև զհաս վայրենի
սրացայ, ըստ ուսկեան բանին առ եփրեմ,
ի նախանձ իմ սուղորուն: Յաղօթարանն
վայրի՝ ընդ պատատմունս այսր կենցաղոյս
ջրջանակեցայ. ոչ կացուցի յոտին զերկիւղ
մտացս՝ երասանաւ բանին: Ընդ հին չա-
րութեցն՝ նորոգ ինքնատեղծութիւնս գտի.

անուրս, ըստ յոբայ, ծանուննս և անուանե-
լիս՝ ինձէն ինձ աստուածացուցել, առիգած
անկարկատելի, ըստ երեմիայի, զանձն իմ
արտարկ. իբր զվիժած անգրելի կոչման,
ըստ առաքելոցն, ի մարդկանէ համարեալ
եղծայ. իբր զհանդերձս ինչ ապահասելոց,
ըստ եսայեան բանին, զաղբացայ. որպէս
զթրծեալ աման խեցեղէն՝ փշրեցայ անուր-
ծարծելի. ըստ բամբասանացն եղումայ ի
մարգարէէն, զչորրորդ չափն անօրինութե
աստուածման՝ ինձ պատրաստեցի: Եւ զի՞նչ
ասելն առ այս՝ և զայս յաւելուլ ընդ այս,
քանզի զվնասն իսկ դիւանուէրը մոզքայ՝
առ ինձ այսրէն՝ առ դժոխոյն ժառան-
դութ, լքեալ զերկնայինն՝ յերդանակաւ լինի
օրինակի նմանակիր ձեւակերպութե, որպ
առաք պատուիրն ասացն ոչփանայ բա-
բելականի՝ յիսրայէլէ պատուհեցեալ յու-
յաւ ի սինայ:

3 Իսկ արդ՝ զի ի նախնի շնորհին համար
ձակութե դարձել՝ փոխեցայ, զրկեցայ,
ելայ, հեռացայ, բաժանեցայ, և անպատ-
ուաստելի կտրեցայ, արդ ընկալ զիս ո՛վ՝
վերստին կերպարանել ի պատուական հոգւոյ,
զանարժանս կենաց՝ իբր զմահապարտ. իբր
զչարագործ. իբր զպատուհասեալ. իբր ըզ
կոխան եղեալ բանսարկուին. որպ զան-
բժշկելի մանրեցեալ. ոպ զհատեալ յատուկս

մահու · որպ զգաստչեցեալ · որպ զխոտան
պտեալ՝ քո կոչմանդ · ոպ մխանգամայն ի
կորուստ վարեալ · ոպ դեգերեալ · ոպ վա-
նեցեալ · ոպ տարակուսեալ · ոպ թշուառա
ցեալ · ոպ վհատեալ · ոպ կործանեալ · ոպ
խորտակեալ · ոպ բեկեալ · ոպ զթախծեալ ·
ոպ յոդի սրտմտեցեալ · ոպ թշնամանեալ ։
Իսկ դարձեալ ակնարկելով քո՝ զբլթած ,
մաքսաւորդ , հլզոր , ի յաղերս բանիս՝ ոպ
զղջացեալ · որպ խոստովանեալ · որպ ի
յոտս քո դիմեցեալ · ոպ զաստիարեալ ։
Որ կշռես՝ գրես՝ և մեծ համարիս զհա-
ռաչհոգւոյ , և զաղաղումն շնչոյ հեծուե ·
զկակիծ չրթանց , զպատաքել լեզուի , և զգ
տխրականուի երեսաց · զկամս խորհրդոյ ,
և զյօժարուի խորուե սրտիյ ։ Որ փրկուիր
ես անձանց , և տեսօղ՝ ոչ գործեցելոց · և
ստեղծիչ բոլորիս , և քաշիչ վերայ անե-
րևութիյ · պաշտպան յուսացելոց , և բա-
րեխնամօղ որ ամենեցուն ։ Ն՝ քեզ փառք
յաւիտ , յաւիտեանս · ամէն ։

++++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յառաջուծ էրկին հեծուէ՝ նորին
հպիպէ, ա՛ն նոյն ապէրս խոշլուանոց բանէ։
Ի խորոց սրտից խօսի՝ ընդ ա՛յ։

Բան · ԻԱ։

1 Վ Երքանզի ես լինէին անձամբ խնդալ
լինքնագրաւե՛լ մահ՝ ոչ կայր երբէք
ի յոտս մարդոյ, և ոչ սկիզբ բանա
կանի ստացայ, ըստ գրոյն ։ Երբանզի ոչ
փոփոխեցայ ի նախակարգեալսդ, և ոչ ընդ
բաւուք ուղին ընթացայ, ընդէր ոչ զիս
տրնական հետոցն խաւարտնոց զդէմս
ցուցից՝ ի տահման կարգի այսր ընթերց
ուածոյ ։ Ա՛ռ որս ածեալ յարմարեալ առ
այն՝ զկենդանական տեսակն բնութեց,
ըստ վերագոյնդ նշանակելոյ՝ անփոխար
բերի պահելով խոստովանեցայդ վերտանին
դարձեալ առանձինս՝ զմնացեալ չարուեցն
զերծս, զոր յաջորդաւդ ի խնամուելի ։

2 ( ) տար ժանտագործս արժանապա
ւխիս՝ առեցուն արտարի գնացիւք
անաստուած՝ զգուշանքն բերնոտայ։ Կաքաւս
կոյիկ՝ ու ցոյցս վազիկ՝ խաշակիսացն դի
շոց գարշելեաց ձարտար խաբողաց՝ ծու
ռաց խոնել շնարհեցի ։ Գանս գաղանիս՝
ու խոցոտածս անցասոս՝ ի կործանեցեալսդ
դահճաց ընկալայ ։ Ա՛չ հեղգեցի զվանե՛ան

խաչիւն քո, քան թէ անդրէն առաւել
կրկին խակ զօրացուցի: Վա՛ խոց հնձոյս ա-
նօրէնութե՛ անուանդ քո հայհոյի՛ ի մէջ այս-
կանաց, ոյք վա՛ խել՛ ի մէջ հեթանոսաց:
Հարուածս հարուածոց՝ քո առակարս ա-
պականեաց ժանդոյ և թրթռոյ՝ և այլոց
կերչաց վատնողաց, զծաղիկ հոգւոյս, լսա-
ւելոյն յոլելեաց հրաշական ողբոցն, որ՛ ի
ցոյց երկրի վա՛ խել՛ յաւուրս հինից և
չարաց հոգւոց, յիս լինքն տնկեցի. տեղ
ծանելոյն պատրաստեցայ, քան թէ սա-
տանակել: Ի՛սուս կուտել հաւաքեցի անձին
խոնամ՝ մատնիկս մահազինս. կշռաւորիչս
ինձ գոյացուցի՝ անխրատս և անպատկա-
ռելիս. ներհակս լինձ զօրացուցի՝ ապա-
տուման և անկուռելիս. դառինս լինձ առ
մատունս՝ ը քաղցրութեանեացն ճաշակաց.
առ ստացօղն՝ միշտ ներգաւորս, և առ
բանտարկուն՝ յաւէտ հաւատարիմս:
Ա՛ճաղատելիս, վի՛շտ վատնդիս. խաւար
ամօթոյս, մուրթ պատկառանացս, զեաթրդ
և առ բանիս յանդգնութե՛ համարձակե-
ցայց. մեծ է ձայնս դուժի, և անբերելի
բողոքս ազաղակի: Քանզի թէ ղհոգիս էր
զիմ տեսանել. ոգեղս՝ և նուագս՝ և աւե-
տնիչն ներգեղեալս, ցաւուկք հեծուես՝ ի
վերջինս վարեալ վատնուելն, և մրճոտեալ
ազատեղեալ գոնոյ զսգեղուե՝ իբր զպաշտօ

Նատար մեհենի, վ՚ե զի նոյն է ստատ տա-
նել ձուլեալ պատկերի՝ և մեղաց ախտի:
Ա լուդ՝ եա գնացի ընդ այս ճանապարհ կո-
րուեան հետոց խաւարի, եւոու զբաժինն
քո ցանկալի՝ յանուպատ անկոխ, ըստ մար
գարէին՝ որ առ քահանայն իսրայէլի ամ-
բաստանութե:

Յ ու զիաթդ ասացից անձին իմում
մարդ՝ գրեալ ընդ անմարդիս, և
ի՞նչ անուշանեցայց բանական՝ անբանիցն
յիմարուե կցորդեալ, և օրսիկս կոչեցայց
տեսանողական՝ մթացուցել զաչս որ յիս,
և ընդէ՞ր համբաւեցայց զգայական՝ զիմաս
ինչս դնուն փակեալ, կամ որո՞վք ցու-
ցայց տպաւորուն՝ նկարագրուե անեղծին
շնորհի՝ անձամբ լինէին յոդի մահացեալ,
նաև ո՛չ շարժողական, և կամ շնչական ու-
նիմ անուշանել, թո՛ղ թէ հոգեկան, կամ
մտաց ընդունական, անպէտանս՝ ի թիւս
անօթոց, անարգս՝ ի քաղինս որմոց, ար-
համարհեալս՝ ի կարգս կոչեցեալոց, վատ-
թարս՝ ի յազգս հրաւիրեալոց, արհաւրօք
մահու պակուցեալս, անխրախուսեալս ի բո-
լորեցուն՝ ցաւովք և տանջանօքն եչմի,
ըստ երեմիայի բանին խրատուեցեալ, պակա
սեալ աւուրցս՝ ի հեծուէ, և ընթացք ա-
մաց՝ ի հառաչմանէ, ըստ նուագարանաց
երգողին: Իբր առուի ի ցեցոյ՝ և փայտ ի

ձինս, ածեալ մատուցէ՛ կրկին կացուցեալ
նաց ի զանակ՝ դատուիլ առ
շարունակ բարկեալ կշտամբել
արձեալ այնբանեցիկ՝ ի նոյն

Բան · ԽԲ ։

ի խորոց սրտից խօսէ՛ ընդ ա՛յ ։
հոգիդ, ա՛ն նոյն ախերս մոշնատաց էակդ ։
վէրսին յատելոյծ կրնի հիծուիլ՝ դոչիւն

++++++++++++++++++++++++++++

վասք յաւիտեան ։ ամէն ։

սրբով՝ զօսուիլ, յաղթուիլ, մեծուիլ և
զոգիդ քո բարի ։ Եւ քեզ ընդ հօր՝ հոգեւոր
ապաւէն ։ ի տուր շնորհս թշնամուի, առնել
Աստ՝ շնորհեա ինձ յոյս քաւութ՝ կեանք և
հայր քո բարձրեալ՝ քո չարչարողացն ։
ի խաչին՝ մաղթեցեր մեծ ողորմութ առ
բարեաց անբաւից, և՛ի բեւեռելոյն ժամու
ոգեաւոր ։ որ ընկղմեալ ի քոյդ գթութեց
յուսադրելի վհատիմ, այլ՛ի քեզ՝ ակն լիմ
զայս, եթէ անիծեալ ի տեսանողին՝ ան
սպառեցայ ։ Ա յլ՛չ ի մարդ ոք ունիմ
վաշխրդացին, լսատ մարգարէութեն ձայնի,
գոյ ։ իբր զառնպատուական՝ և պցօղ
պէս մաշեցայ, լսատ առաքեալն առ
մանէ սրտիս հալեցայ ։ իբր զոսատյն սար

նովին պատկերաւ ի նոյն պայմանի ։
Թերևս գրեսցէ ինձ առեղափետն՝ զայս յան-
դիմանութեանդ զատակինքդ՝ կակծեցուցանողա-
կան բանի՝ ճշմարիտ խոստովանութեամբ համայ-
նից գործոց՝ գաղտնութեանդ չարեաց ։

2 Ա. յլ ոմն ձիս խօսնական՝ կարծրերակ
անձակուռոր արձակերաւոան ։ յոլա
նակս անհամբոյր՝ վայրենական և անկրթա
կան ։ երինջս աւդղական՝ անուդղական և
անվարժական ։ Մարդս մոլեգնական՝ տա-
րագրական և կորստական ։ մանուկս մե-
ղանչական՝ անխրատական և վարատական ։
անասեաս մահատարական՝ տարտամական
և անգործական ։ բանականս անասնական՝
գաղանական և անմաք րական ։ Զլխենիս
ամայական՝ անպտղական և կործանական ։
մարմինս հոգւոյս իմ Թախծողական՝ դա-
տողական և տանջողական ։ խոցեալս անբըժ
շկական՝ անխնամական և անկանդնական ։
Ոսկի շարս կայսերական՝ արդ վատնական
և անգըտական ։ ծառայս սխալական՝ վա-
խատական և Թշնամական ։

3 Ա. հա ես լինքն ինձէն կամաւորաբար անձ
նատուն և մարմնակործան, հոգեկո-
րոյս և միշտ մոռախաբ , կամակոր խակ՝ և
արտաբեկ ։ ուշամուաց և հանձարազուրկ ։
պղծագինի և խմաստասպառ ։ յայրատատես
և եղեւնալուր ։ Ես աստուած և անդուստ

զբանիդ զօրութեանդ իմաստից կոյծակն՝ ի
երկնաւոր՝ բարի՝ աներևոյթ հաստուէտ յաչէից
4 Լ. րդ՝ մատո՛ւ խնամոյակալ՝ հզօր՝ երկնա
անայլայլելի։

աջմէ իմոյս փրկութեանդ կանխեալ ներութիւնք
առաջի քոյ անփոփոխելի. և դու միայն
խնայեցիր գթած օրհնեալ մարդասէր, ընդ
տաւորութեանդ՝ անկեալի ձորձոյ սխալեալ
ոչ նոյն եմ յաւէտ նովին պատահմամբ պար
զմանկանացս պարտեաց մատաղտուղ, այլ
ողորմեա գլխաց. ոչ նոր ինչ գտեր յիս
լատուրեան գթածդ։ Մ եղայ ամէն յանի,
դատաստանեցիր։ զգայականացն գվնաս
դունդ՝ դուռեցիր. զնոցողականացն զինուժորութեա
ջեր բարկութեանդ անխոնարհելի, որք ի
յերկրածնաց ասուի՝ զիս ողջքեացէ. զամ
խայտառակեցիր. զբնաւ էութիւն գատեալ
տուժեցիր. զհամօրէն զվնասակարացն ըզ
զանձդ՝ զանեցիր. զնոցողականացն զինուժորութեա
զանձին իմում գժնեայ դատախազ համբար
ձայ այնքանեօք բանիւք, և ունիմ տակաւին
զսուր բարկութեանդ անխոնարհելի, որք ի
ղիտիդ ոչ դատնուի ինձ ընդ քաղցրութե՝
ջամբեալ մատուցաւ։ Ջի եթէ ես ինձէն

Մխիթարութիւն։

Հայր գթութեաց, ծագօղ ողորմութեան, աղբիւր ներողութեան, ամենաբուժ հնար անձարութեան, ողջոյն թշուառութեան, մօտակայ թախծութեան, հանդերձեալ մերձաւոր։ Տեսօղ հեծութեան, ընդունելիչ մերձաւոր։ Անմատչելի հեռաւոր, և ապականութիւն առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. Իգ։

I Տէր աճ ամի, զօրաւոր յաղի. անսպառ բազում և անվայրապիակ առեղն ամենեցուն. բոլոր խոկութ հոսող յամենեսին. անուրեք վայրկ, և չի՛ք սահման առանց քոյ։ Ո՛չ երևեալ երբէք, և ո՛չ տեսականում առանց քո ծագման՝ լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան. անուն անհասութեան. իր չունին վերջ. ձայն անբառութեան. խոկումն անքննութեան։ Ընդունելի՛ր աղաչանաց մերոց։ Տէր ողորմեա՛։ Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Եւ՚ի ձառանէ սրտին՝ հազագին դուռն
մատուռ՝ ՚ի փոքունցն յաղթահարեալ։
Եւ՚ի միում սրտին՝ հաւատոյ ներքինն
կին՝ ՚ի չէնցն միշտ խաբեցեալ. եւ՚ի մտացն
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
եւ ձեռն՚ի մաճէ գործոյն՝ զբեռանոցն
խղճիւ մտացն յուզմանց՝ կրկին ճեղճեղել։
Եւ՚ի սասանութենէ յանցանացն յիշատակի՝
յաւէտ յուսահատեալ. և տագնապաբեր նա-
խագործելոյն՝ միշտ տարակուսեալ. և յերս
տակուրէ աղերսին՝ խոպան պղտորեալ. և
խղճիւ մտացն յուզմանց՝ կրկին ճեղճեղել։
Եւ ձեռն՚ի մաճէ գործոյն՝ զբեռանոցն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝
ուրք՚ի վերջ կոյս յետահարել։ Եւ գիտութիւն
հետազօտեալ. և ներսէ՚ի յառաջ դիմեալ՝

հրդեհեալ. և խոնաւ զօրուն քմային՝ ամ
ւրեք տոչորեալ, և անարև միգով՝ յամ
մասանց պարփակեալ: Եւ լայնուն ակըն
կալուեն՝ ամենևին խտացս ամիսփեալ. և
անբեթելեացն յոյժ՝ ի զգալիան տպա
ւորել. և եղկուն կորստեանն՝ ի յուշանդ
եկեալ. և դառնակնիք հառուցմանն՝ ի դէ
ձանի մուտն գրեցեալ: Եւ բարերարին
ակն՝ ի ցասումն իմն երևեցեալ. և լոյսն
բնութ՝ զանկուճածոյ հողոյս զայրացեալ. և
ահաւորութիւն էին՝ ընդ փոքրկութիւն բնութեա
ընդ հասել, և միշտ որոտմամբ բանից՝ բա
նաւոր մոխրոյս բարկացեալ, և խրատանցն
վիմօք՝ զայրժանիս մահու կոչկոճեալ:
Եւ որ իմն է տաղանդ յանաւասիկ՝ աւուրն
կորուսեալ. և պատուճական լուին աւտա
ռճած՝ լքուն անարգ՝ յերկրի թաղեալ. և
տաժանմանցն ալգասիք՝ ծուլութեն մթով
ծածկեալ, և լքուն զի բաց բարձել նշմա
րան ձրագի՝ չերևեալ: Եւ պատասխանա
րան լեզուին՝ յիրաւանցն օտար՝ կարկե
ցեալ. և անհամբոյր շրթանցս դրուն՝ օրի
նաւոր դատմամբ պատանձեալ: Եւ յուզ
մունք մուտս՝ ի զանազան մասունս ցըն
դեալ. և զկեանն ի վը օգտին՝ ոչ ինչ զի
տացեալ. և՝ի կշռուածի բարւոյն ընտրուե
լիմար երևեալ. և ընթացք եղեցն՝ նհանձ
մամբ չարին խափանեալ. և վառարան իւ
ղին՝

ղոյն՝ աճխուճովն հնոյն լցեալ։ Եւ անուճանա-
դիր՝ ի կենաց մատենին եղծել և կշտամ-
բանք ընդ երանուեն՝ անդ արձանացեալ։

3 Եթէ զինուոր տեսանեմ, մահու ակն
ունիմ. եթէ պատգամաւոր, խըր-
տուէ. եթէ մատենագէտ, մուրհակի կորս-
տեան. եթէ օրինաւոր, անիծիլ. եթէ ա-
ետարանական, վուշոյ ուսկն թօթափ-
ման. եթէ բարեկրօն, յանդիմանուէ. եթէ
ապատուում, կակծման։ Եթէ ջուխն ընտրուէ
փորձիմ, խորտակիմ. եթէ դեղ լինչ դատ-
ման ձգեմ, սատակիմ։ Եթէ բերս նկատեմ
բարուէ, ի կարծեաց չարեաց փախնում.
եթէ ձեռն համբարձեալ, կորանամ. եթէ
փոքր լինչ խրտուիլ, սարսեմ. եթէ սակաւ
մի թնդիւն, ընդոստում։ Եթէ ի խրախճանս
ըմպելեաց հրաւիրիմ, դողամ. եթէ մեծիդ
յանդիման լինիմ, սարսափեմ. եթէ ի հալ
ցուցն բանի կոչիմ, կրկնիմ. եթէ խրատամբք
քննիմ, համրանամ։ Ա՛րդ՝ այսքան ամենա
թշուառ և ողորմագին տարակուսանացս՝
ի վեր միմեանց բարդելոց, ոչք զսորին ըզ
դայականացս արտից գոյուէ՝ ի նեղքուստ
անտուստ անբժշկական ցաւոք՝ անելուակի
նեռիւք խոցոտեալ, անատուաբերելի մշտա
կիւր յարատնաց հանապատալանուն բեւեռեալ
ատամուստ ընդ հոգւոյս, լցեալ շարաւով՝
կրկին հարուճածով, վտանգ սատակման մա-

ցայ, թէ կենացդ անմահականաց՝ յորմէ զերկե-
ցայ, եթէ փառացդ վայելչութե՝ յորմէ զերկե-
րել, ալքայութե՛ն՝ յորմէ վերնա-
վարկանելով զիս՝ մատչիմ աղեր-

Ա ՂԱ ԹՈՒՆ · ԻԴ ։

ւալդ՝ որոյ կանդրուց արժանաւորս

յ՛ի խորոց սրտից խօսի՝ ընդ ա-
հոգիէ, տա՛ նոյն տչերս մտլուանոց բանի ։
Վէրսպին յատելուծ կրկին հէծուելէ՝ նորին

++++++++++++++++++++++++++++++

ստացեալ քեզ փառս ։

բագործութիւն։ Համայնդ յամենայնում՝ ամին
մեզ վաստակեցեալս՝ ի յընդունայն երկ-
նոյն հանգստեան՝ ոչխ
ես՝ ու անդորրութի կենաց
մեզ ։ Ընդհեա
նայնոց աստ՝ յերկինս աՀքեմ
նութիւնք՝ զարեւտանս ըղձից՝ ի տուր-
ես նոսին՝ արուեստիւք սրբոց ամենեքումբք
ընդ իմ մաղթողաց, վերջին հեծութե ևես
ւորութե, յերկրաստեղծից նահատակաց՝
Թախծանօք հոգւոյ, բարեգործիդ հնարա
ձայնիս՝ խառնել արուեստիւք, կողկողագին
լոյց ներգործեց՝ չարաչար ձնշեալ աղաղակ
կելիս՝ ընդ ելս շնչոյս տուր և առուր, յո-
ինձ տագնապս՝ վէրս պահել անխնամոյ
զերկաթով գաղտնեացս ծածուկք՝ ազգեն
հու գուշակեն ։ Թարախ վէրիդ՝ պատել

պարզուօքն ասակեցայց՝ յոր չհնդհատացայ։
Թէ

հելքեցայ ։ Թէ ընդ հրեշտաքնն պատակ-
ցաւեր՝ յորմէ տրտմեցայ, Թէ ընդ արդարան
մանանակցաւեր՝ յորոց ձեղքեցայ ։ Թէ ուր-
սրնդին կենդանւոյ՝ յորմէ քանդեցայ, Թէ
ոսո անկոյն բերկրաւեր՝ յորմէ գօսացայ, Թէ
ծաղկի փառացն շնորհի՝ յորմէ Թափեցայ ։
Թէ պանձանացն ժառանգաւոր՝ յորմէ կո
րացայ, Թէ հայրենի ծոցոյն հալածաւոր՝ յոր
մէ ընկեցայ, եԹէ զգեաստիւն լուսոյ պար-
ծիր՝ յորմէ մերկացայ , եԹէ ի ատացօղ
դրբանն յուսացայց՝ յորմէ խորԹացայ ։ եԹէ
ի լուսոյն լոյձս դիմեցին՝ յորմէ մեկնե-
ցայ, եԹէ յի յոսկերան յօդիմ՝ յորմէ մեր-
ժեցայ, եԹէ ի Թևս նր մերձիմ՝ յորմէ օ-
տարացայ ։ եԹէ յատաւիճնն սպաստանե-
ցայց՝ յորմէ խեԹացայ, եԹէ ի փրկուԹենն
նորոգաւ՝ յորմէ մահացայ, եԹէ ի զգաս-
տաւենն զուբաւԹաւ՝ յորմէ ես լքայ ։ եԹէ ի
կանոնն կենացն ուխտի՝ յորմէ փոխեցայ,
եԹէ ի սահմանն հաստատուԹեան՝ յորմէ
սահեցայ , եԹէ յանշարժ վիմին սնդաւ՝
յորմէ սասանեցայ, եԹէ ի շարս գաւմար-
տակին՝ յորմէ հոսեցայ , եԹէ ի քաղաքն
անդրանկաց շինիմ՝ յորմէ գերեցայ ։ եԹէ
հանապազորդեան հացի՛ն աղօԹեմ՝ զոր
ոչ վաստակեցայ , եԹէ փոխադրուԹի եր-
կանցն խնդրեմ՝ յոր ոչ քրտնեցայ , Թէ

Թէ արձան լինէ կենաց գլխոյ՝ յորմէ ջնջի
ջեցայ, Թէ պերասխոհացդ ձիւր յիշեցից՝
զոր միշտ մոռացայ։

2 Ա. Հա հատաւ և կամ խղեցաւ լար կե-
նաց յուսոյն. ախտեցայ ի բորոտու-
թենէն գարշուէ, համայն ախտացեալ՝ ամիւթ
ոսրտեալ մարմինս՝ ապականեալ շրջապա-
տեալ՝ մեռոյց էայ։ Դոյզն պակար՝ փայլու-
նակ ոգեղ լինացեալ, մնացուածք լինչ պա-
հեալ նախնական էրկրին կերտին, որ ըղ
կրկին անմաքրուին նշանակէ, պարծանացն
նշոյլ՝ ամենևին լինէ շնջաւ. փրկութին
մատնեցաւ. բարին ատուերացաւ. էլք
կենացն՝ բնաւին փակեցաւ. միխթարուին
բարձաւ. դատաստանին առեան մերձե-
ցաւ. Թոյնք մահուն լինէ արծարծեցաւ.
ոսկանեալն՝ կրկին լինէ կենդանացաւ. լսո-
ւմին դատաւքք՝ վիմօք խցաւ. շաւիղն յու-
սոյն՝ կուրացաւ. շնորհին ծաղկոյթ՝ չինէն
մերկացաւ. փառացն վայելչուին՝ ըսաոյե-
ցաւ. հանճարն առաջնորդական՝ խափա
նեցաւ. կշտամբանացն փուշ՝ բազմացաւ.
անօրէնուեն ուղէշ՝ ծաղկեցաւ. բոց դե-
հենին՝ լինէ բորբոքեցաւ. ծառայութեն
լուծ՝ առաւակացաւ. սրկուեն կապ՝ զօ-
րացաւ. ունօղն յարկին կառուցման՝ ահա
նկաւ. բարձրուեն վատահարան՝ կործա-
նեցաւ. ընտանուեն միաւորուն՝ անջրպե-
տե

տեսցաւ • սրբութեանն սկզբոյ հոգին այ՝
տրամեցաւ :

3 Եւ քանզի զվերջինն համբուրեցի դնաւ
նուէրն, տանջանս՝ խէթս՝ տխրութիւնս,
վիշտս հոգեկանս, ցաւս անխնամարկելիս,
տարակոյս անյուսադրելիս, ամօթանս ան-
պարտութիւնս, խայտառականս անվերադար-
ձիս, պատկառանս անհամարձակելիս, փա-
խուստս անդադարնալիս, հալածանս անմար-
դասխրելիս, երկիւղն ուրուրոյն՝ առա-
ձեռն անթոշակութիւնս, խակ դու վկայել
զօրութիւն և օգնութիւն, ոդորմութիւն
քաւութիւն և անմահութիւն՝ ա՛յս յա՛ք, որդի այ
կենդանւոյ, արարիչ երկնի և երկրի • որ
ընձեռես ջուր պատքերացն՝ ի ծարաւուս
վայրս անապատի, օրհնեալ, բարեգութ,
հզօր, մարդասէր, երկայնամիտ, խնամակալ,
հնարաւոր, այցելու • պաշտպան անուա-
նեալ, պահապան յաղթօղ, կեանք անկո-
րուստ, միջնորդ երկնային, լուսոյ անեղ
ուժգ, երանութ ծնեալ, ձեռն ձգեալ
սկզբոյ՝ ոդորմեա՛ ջոյ աչոյ՝ ընկալ և մատո՛
քաւեալ և սրբեալ զիս զաւետարարս՝
բանդ կենդանի՝ առ հաւատարմատուիչդ
հոգի, զի քո վերատեսն հաշտեալ՝ յիս
դարձցի : Եւ՛ ձեռն քո՝ խուրձիկ կամօք
մաքուր նուիրեալ՝ զօրեղն ինքնութ վիս
հօր ընծայեալ, անդէն առ նմին՝ նուիրեալ

Հայր մեր որ յերկինս ես, սրբեսցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայութիւն քո։ Եղիցի կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհացս մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։ Եւ թող մեզ զպարտիս մեր որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն։ Այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝

Վերոյիշեալ յաւելուածք կրկին հեծուելոյ՝ նոյնպէս հայոցդէ, առ նոյն ազգէս մոշլուանոց բռնի։

Բան ԻԵ։

1 Այց քանզի ի վերայ այսքանեաց դեռ ոչ ելանէ ի մէնջ ամենաթշնամի վտանգաւորիս՝ մի զմիով ելլս առնելոյ, զոր զկերպարանս անցելոյն՝ ի մտանէ վերագաճառեալքդ նախագրեցինն, ուստի և փոխեալ զեղանակ բանիս՝ այլ ոչ զեղանակսն ասելիս։

2 Ոչ զի ծուլ է ինձ ծփանոյ կենցաղոյս զոյս բերմունք՝ յոյժ նմանագոյն. յորում կոհակօք բազմօք անթիւ դիմեցման՝ տատանեալ հոգիս ի յայսմ ցին՝ մարմնոյս շինուճածով ինքն ի նաւակի։ Զոր եռայիւս մարգարէ՝ զմանկարածադէպ կատարածն, որ ի պատմականն հինիցդ՝ զոր ի մի ածուն՝ փառք, ևի առեղծականացդ՝ գոհաբանութիւն, յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

երուսաղէմի և սամարիայ կործանմանն ։
Նմանութիւք այսր օրինակի կերպարուեցոյց ։
որ և առ նմա հոգևորական խորհուրդս
զուգաձայնել՝ ոչէ սխալական ։ Քանզի
մինչդեռ չուէիր ես յանհոգութիւն՝ անտարա-
կոյս վտահութիւն, զոյգն կասկած արկածից
՚ի վիտ բերելով՝ առ խորոց փոքր միջո-
ցին, որ ՚ի ձեռնհասեցն և աշխատուեցն,
երբ-այն թէ հասեալ լոկ ձմեռն՝ յամա-
րայնի , ըստ բերել հողմով ժամանեալ՝ ե-
րեքշաբթի դիմակցութիւն, ամիսոխեաց զհան
դարտուին ։ Ասաւ նաև՝ ՚ի բանսանիէ
վայրենի ալեացն՝ խորտակեցաւ ։ Թևոցն
ձեռնարկութիւն՝ քայքայեցաւ ։ կայմն ամ-
բարձման՝ ՚ի կայից իւրոց խլեցաւ ։ առա-
գաստին Թռչարան՝ յանկուրկատեալ ծուխն
պատառեցաւ ։ շինուածոյն շուք՝ անզօր-
դեցաւ ։ առաստաղք ձգողականացն՝ խզե-
ցաւ ։ տեսարան գլխոյն դիտակի՝ խոնար-
հեցաւ ։ ապաւանդակին պարան՝ կտրե-
ցաւ ։ ապաւինութիւն խարսխին՝ լուծաւ ։
լուծք սուճաղք ամրոցին կցորդուէ՝ բաժա
նեցան ։ սամիք ուղղչացն հետոց՝ գալարե-
ցան ։ լաստ հիմանն հաստատութիւն՝ ընկղմե-
ցաւ ։ պեկացն կառուցմունք՝ անդրէն սու-
զան ։ չուոցն յարմարութիւն՝ պակասեցան ։
ուշնափայտին պատասպարան՝ խոյոյն բե-
կաւ ։ կապարանք զլխոյն հաստուածոյ՝

յօշատեցաւ • գոդք ամփոփման ծոցոյն կազմածոյ՝ անասպեցան • խել֊ք շրթանցն եղերաց՝ խախտեալ ոտեաւ • պատրաստ֊ունք բազմականացն՝ անկեալ բարձաւ • վանդա֊կատաւոն վայելչուն՝ յատակեցաւ • պա֊հաւորակն հանդստարանն՝ շփոթեցաւ • մածմունք տախտակաշարք՝ ի վնաբանութեց վիմեանց անջատեցան • հեղոյսք սինդման բեւեռացն՝ քարշեցան : Աւրկաւուք երկն՝ յիշատակարան ողբոց լինձ նմանեցաւ : Նաւուղիսն՝ հանդէպ նաւին դեգերեալ ողբայ, ձեռն՚ի ծնօտն եդեալ՝ արտասուաց գետս լինլոցանէ : Նշմարք սակաւ միայ֊ոնածոցն՝ ի ծայրից ծփանից աղբերոյ ծո֊վուն, երբ խողխողեալ բանաւար՝ ողորմա֊գին թախծանօք հեծէ : Վա՜ղ ի՜ն պարսկ նաւապետն՝ երկնաւորօքն զօրօք՝ Ցիս ծո֊վու առ՚ի պնորտակերս իմ տապան իմանալն գոյութեա՝ առեալ աշխարել բանիս յարմա֊րութեն, ոչինչ վրիպեցեալ՚ի սուրգութէ : Քանզի արդարև երից բարեգութեն ամ՝ յատակ մարդկութեա՝ ղթաղել աղգակից֊ն, երից առնին և զերգիմ մոլեալ, և զոչ֊դաս մոլեգնեալ. յորոց երկուցն՝ կորեաւ վտահուն՝ յօրինակ նմանութե աղաւորեալ նաւի. իսկ միւսն՝ հատեալ յատակս անդընդոց, առաւան յուսոյն՝ ձեռամբ ունոյլին՝ յանգոյնն արտաբերութեց խաղաղուի :

3 Ա. րդ՝ եկի՛ք թէ յաւելից հայել զբաղմա
խորտակելն տապանակ մարմնոյս ի
մոյ՝ նորոգեալ։ Եկի՛ արդեօք տեսանել
զիշխեալս նաւ ողբալի հոգւոյս՝ ողջացել։
Եկի՛ արդեօք տեսանել զբաժանեցեալս
միջոցաւ մեծաւ՝ վերստին կցել։ Եկի՛ ար
դեօք տեսանել զդժնամիխիթ սիրտ վշտա
ցելոյս՝ բերկրեցել։ Ա՛րդ՝ եկի՛ ակնուն
նայել զցաւէտ խաղաղել կերպարան բը
նաւեաս՝ կրկին հանդերձեալ։ Եկի՛ արդեօք
ի թէ տեսից զ[illegible]ակաեալ տաղտուկս թշուա
ռացեալսն՝ միւսանգամ կանգնեցեալ։
Եկի՛ արդեօք յուսալն նայել զտարտամեր
ժեալ գելիս՝ ազատեալ։ Ախտքէն գուցէ՛
ակնուն՝ զանկեալս ի շնորհէդ լուսոյ՝
դարձեալ կազդուրեալ։ Ա՛րդեօք տեսից
զվայելչուն ընտանիդ քո պայծառութիւն՝ յո
դորմուն լինել երևեցեալ։ Եթէ տեսից ել
բեք զամենատես կերպարան հոգւոյս
իմոյ՝ ժպտեցեալ։ Ա՛րդեօք լուիցէ ընդ
ձայնի գութիս՝ աւետեաց հոմբաւ՝ լինել
առաքեցեալ։ Ա՛րդեօք տեսից զբիւրա
կործան փրփրեցեալս անօթ՝ կազմեցեալ։
Եկի՛ թէ տեսցեն պատուհանք աչացս իմոց
ոյ՝ զմուրհակ պարտուցս իմոց՝ պատառ
եալ։ Եթէ յոյժ ոչ՛ օրն իմ անձկութե՛
շնորհին քաւութե՛ բարեաւք լինել ծագեալ։
Ա՛րդեօք մա՛ց ի խրախճանութե՛ խորանին

պարզևիդ քո ծառ՝ ծաղկեսցի, մասունք ծագումն աւետեաց շնորհի քոյ՝ երևեսցի, ցի, ծորումն անապակ սիրոյ քոյ՝ հեղցի, քերասցի, վտակ արարչիդ կողիդ՝ հոսեսցի, մերկասցի, առաստուն քաղցրութեանդ քոյ՝ աղաւաղեսցի, աւետարանի քոյ՝ ծածկեսցի, տարածեսցի, առաւօտիդ ըղձալի աեսիլ՝ քոյ՝ յայտնեսցի, արեգականդ կենաց օր՝ փառաց քոյ՝ ծաւալեսցի, խնամիք ձեռին վիառաց քոյ՝ ծաւալեսցի, ճառագայթ պճուճեսցի քոյ պուռն՝ բացցի, ձառագայթ ու քանզի ըստ բանին յորժայ, շուրջ պատեալ են չարեացն հնաւանդ՝ ընդ որ ոչ կարացիս անցանել, իսկ եթէ լցես ողորմութեանդ քոյ՝ ցուցցի, պճուճեսցի քոյ՝ ցուցցի, ճառագայթ ձեռին քոյ՝ ծաւալեսցի, խնամիք արեգականդ կենաց օր՝ տարածեսցի, առաւօտիդ ըղձալի աեսիլ՝ մերկասցի, առաստուն քաղցրութեանդ քոյ՝ աղաւաղեսցի, վտակ արարչիդ կողիդ՝ հոսեսցի, ծորումն անապակ սիրոյ քոյ՝ հեղցի, ծագումն աւետեաց շնորհի քոյ՝ երևեսցի, պարզևիդ քո ծառ՝ ծաղկեսցի, մասունք

ղուսոյ՝ քեւ առաջնորդեալ: Իսկ թէ կեն-
դանի լինիցին ոսկերքո, ըստ եզեկիէլի,
յամաքեալքս ի կենդանութեան՝ եկաւորութ
աղդողական ընչոյս՝ զօրացեալ: Իսկ թէ
յաւելից հայել ի տաճար նը քո, աղաղա-
կան մարգարէին ի պորոյ կիսին, հե-
քեալս ի ղուսոյ՝ որ կամ առաջի քո ամա-
չեցեալ: Եթէ լինիցի խաւարտանութ
ւիցայելոյ՝ ծագման առաւօտ: Եթէ հասցի
տեսանել զտաճարեալս վշտասաւոյց՝ յե
ղանակս գալնանն մօտ: Եթէ տեսից զյօղ
անձրևոյն՝ կանուխ ցուցնօղն հոգւոց՝ լինձ
արօտ: Եթէ իցի արդեօք նկատել զգաղա-
նաբեկ հերքելն ոչխարս՝ վերստին կա-
մայ դիմել քո հօտ:

օրհնեալ մարմնոյդ՝ բաշխեսցի. համառօտեալն ակնկալութի՝ հանդիպեսցի. հատուցանեալ ձայն ողջունի քոյ ու՛ր՝ լսելիցի. հեռացեալդ խաղաղութի՝ մերձենայցի:

Յայսոսիկ յաւէտ սովին սահմանաւ երանելականաւ՝ հաւատս ընկալեալ յուսոյ հատուածոյ, ապաւինեալ՝ ի հոգիդ քո սբ, որ ընդ հօր քում պաշտի ձայնիւ քաղցրութե՝ ընդքեզ փառաւորեալ՝ ի լոյս անմատոյց, որով կեանք և երանութի քաւութե հանդերձ՝ ընծայեալ ինձ մեղապարտիս:

Յաւանդ անկորուստս ընդ ինս պահելով՝ առհաւատչեայ ճշմարիտ յիշատակի. ի ձեր անեղծութե՝ անուճամբդ անձառելեաւ ահաւորութե՝ հզօրի սբոյ միայնոյ և անքննելի տէրութե՝ երրեակ անձնաւորութեդ. որ եսդ յինակութե յէութե և յարարակցութե բարձրութե՝ քաղցրութե ողորմութե և մարդասիրութե՝ պահակեալ հանդերձեալ և թագաւորեալ: Ա՛յո՝ առ ամենեսին, ամի՛ն՝ ամի կարօղ ես՝ գլխաւոր. և քեզ վայելէ փառք յայսմ յաւիտեանի, և՛ի հանդերձեալ միջանջենաւորութիւն յայտնութե առնուն մեծի, յաւիտեանս.

ամէն:

ապաւինի կցորդութիւք շաղկապեալ։

կացուցանեն զիշխանութիւնն զօրինակ,
սուս երեւեցեալ, որ՝ի մի դիծ սահմանեալ
նացն կերպադրութիւք, կրկին ոլորմեալ պա-
չեն երկրեակ տերութեն, և ամենատես արար-
լ՝ երկրեակ տերութեն, և ամենատես արար-
տանչեն՝ գրեալ՝ի յայտնութեն. երիցս առե-
և ոչ ցուրտ յատուկ, ըստ առաքելն աւետա-
և ոչ խակաղս կենդանի ես. ոչ ջերմ տուկ,
ընդ նոսին՝ նոցին հնծութ՝ աւաղա-
ուսան և բազմեալ իմ՝ի գլուխս պարսս՝
որոյն ըղձիս՝ առ արտաստանչ ըղձմանն.
մունս տանին, որպէս առաւել ստուկ
մորմոքել ձիլեցուցանեն զաղէտս կարեցն
հանդերձեն, ի նոյն գիր բերել զաւարտ-
պատանին՝ և զբանիսն յարմարուել
ընդ որս ոչք լստ ձայնիս կոչիր-
Ա Վ՚ր արդ՝ ստուգապէս և լրութաբար,

Բան. ԻԶ։

Վերապէն յաւելուած հիմնադրեալ՝ հոգին
հանդիպի, տա նոյն պէրս յոպհաննոյ բանի։
՚ի խորոյ սրտից իւոյ՝ ընդ ա՛յ։

2 Պատուոյն ժխտեալ տաղանդացն՝ ձե-
ռով մեծաւ ի տուժի. եւ ապիկար
մատնեալ՝ անարժան գործովք կիրաւն.
վատնիչ ալքուն գանձուց՝ կրկնապատառ եւ
անթափելի. պատասխանատու մեծին՝ ըմ-
բռնեալ անհրաժարելի. բիւր քանքարոց
լանդիր՝ ձեռս չունիմ կշիռ մի ունկի:
Անբարեխօս կապեալ ի պահեստ՝ դառն
արգելանի, հեծումն եւ վաստակ ցաւոց
ձաշկեալ՝ յանդիշոյլ բանտի, անատաւէն
տանջեալ անթոշակ՝ կամ ողորմելի. այլ
յեղանակ ինձ ողբականաց՝ աստուստ կրն
քեցի, փոխատրելոյն առնն բարբառով՝
կոծ կսկծելի. կարգադրելոյն շրջաբերութ-
ի նոյն պատմանն, անհատական Թիւ խոր-
հրդական՝ երկեակ տանեկի: Ա՛ղքատու
Թէն հնոյ՝ յամենուստ մատանց մրկի. ան
պատուական Թշուառ՝ վտանգեալ սրտիւ ի
գրաւի. տարակուսեալ հոգւով՝ ապաշնորհ
այր ի վնասակի. անվնասելի հայցմամբ՝
դատաստանն կինէն պահանջի: Ա՛ղաչ և
մահու զննութ՝ պզտոյատան գաղտնեացս
խոցի. անփրկելի մատնեալ բռնութ՝ չար-
եացս գերի, սուր սուսերուա սատկոյ՝ գոյ-
ութի բնութես յօշատի: Յիշատակաւ բե-
մին՝ աստուծոյ ի դատաստանի, անծագելի
մտայլ չարութես աչացս երևի. անձեռնկալ
կապեալ՝ եղկելոյս ի տարակուսի, ահար-

կուն դիմաց՝ պատուհերի վերնոյն տեսանէ։ Յոյժ անարև՝ և անվերարկու՝ ի տարտարոս ան. անապատէն մոլար՝ մորմոքեալ՝ ի հուր դեհենի. անչայտանելի կորուստ՝ կործանել՝ ի մեղաց վհի։ Ահա զոր ունիմ ապծաթ անպետան՝ ոչ երբէք յարգի, և ոչ ընդունի և կամ համբարի՝ ի գանձ տրունի, հայցուած պղտոր և ձեռն անմաքուր՝ անուռնի. րելի։ Ա յլ բեկեալ սրտիւ մատանց տա. տանմամբ՝ յոյս առեալ դարձի, զդէմս՝ ի յերկիր եդեալ պաղատիմ՝ մօրդ յի. բա. բեխօսեա մաղթեա քաւուն՝ ինձ մեղաւո. րի. դու զօրաւոր փրկանակ կենաց՝ խնդու հի երկնի. քեզ օրհնուէք ձայնիւ և բուր. մունք՝ խնկոց՝ ի յերկրի, և անուշիկ խաղոց մատուցս՝ մըն յաղի։

3 Ուրդ՝ յասացեալ ողբոցս հիւսուած՝ այլ մեան յաւելի, բարեբարին ընտրհաց արուեստից պտուղ մատուցի. զկորստեան խորս չափելով՝ զորքանն երբէք ոչ գտի. մանաւանդ բանիւք՝ ի հանդէս՝ նորին Ջանացի. զմոտաց արագել զթևս՝ յերկնից երին ոչ հասի. զուշին պարտուն յանվթա. բելեցին՝ բաժակ բարկուե՝ ի ձեռն իմ առի. զուարճամուն տարակուսանաց՝ լեր ձաշա կուն մահու արբի։ Եւ այժմ զանգիտին յառնեմ՝ ողորմելի ձայնիւ յերդ արկի. անեղեալ կրակարան տապոյ՝ բորբոքմամբ ան.

մեծաւ անզուգականալ. անտեսական իմն քը
բայս հալոցայց՝ սասոկ եռացմամբ անչի-
ջանելի. սլաքս նետից պատկանել դեղովք
՚ի շտեմարան խորուն սրտի. խիթք ցաւոց
խոցոումանն մխու՝ ՚ի գնացս երակաց գոյուե
լերդի. կնիք երկանց անձարակ ճեպոյ՝ ՚ի
պատուճած աղեացս անելանելի. անզօրելի
դեղոց ջերմուի՝ ՚ի յերկիւղանաց մատուռս
երկակի. անհնարաւոր դառնուի մաղձի՝
՚ի նախատուռն լմոյս կոկորդի: Ա՛ւաղս
ձայնից լքուցանողաց՝ ՚ի փողս շնչոյս խո-
շոր հնչի. բազմահատուած էութի բնուես՝
ներհակք միմեանց ՚ի պատերազմի. երկը-
տութք կարծեաց վարանեալ՝ ամիճ կայ ՚ի
վտանգի. հարաչաւոյց դաւաճանուի՝ ան-
հաշտելի ՚ի կոտորուածի. ոչ մեռեալ և ոչ
կենդանի՝ թաղել ՚ի մեղայ գարշուե տղմի.
կատաճաւոր պատժապարտութք՝ վերակնայ
կերոյ քեզ բարերարի, յանդգնակալս կենաց
վհե՝ արտաբերել ՚ի լոյս անձկալի:

4 Ա՛յն ինքն որ զոյս՝ բան տպաւորեաց,
ընդ երջանիկ՝ կրն պատկեաց. ան-
նարկելով քո աղօրմութե, անարատի՝ կրն
հաղորդեաց. վ՚ա զենման ոյ բանիդ, բարե
գործել՝ քեւ կենդանացի. օրհնուի՝ դոլել
քո շնորհաց՝ ՚ի գլուխ բաշխողի՝ այսպ մա-
տենի. հատատուեցի ընձեռականուի՝ տղո-
մոնեան բանիս առակի. նկարագրութե հոգ-

մեղայ. մեղայ առաջելոյդ յոչնեաւ, առա-
քելոյդ մերոյդ վերնաւոր գթութեանդ, յայտնապէս
մեղայ. մեղայ ծագմանդ հառաջագոյ-
նութեան երախտեաց, արդարև մեղայ. մե-
ղայ շնորհացդ անբաւ եւ անհատոյց, արդարև մեղայ. մե-
ղայ. մեղայ ամենայնիւ յոչխեաւ, առա-
քեալ մեր՝ վերնաւոր գթութեանդ, յայտնապէս
մեղայ. մեղայ ծագմանդ հառաջագոյ-
նութեան երախտեաց, արդարև մեղայ. մե-
ղայ շնորհացդ անբաւ եւ անհատոյց, արդարև մեղայ. մե-
ղայ. մեղայ ամենայնիւ յոչխեաւ, առա-

Ա՛ղաչեմ զքեզ, Տէր, զի ոչ ինձ միայն եւ ընկերացս
իմոց, այլ եւ ամենայն ազգի քրիստոնէից, որ
ի քեզ հաւատացին, եւ ի սուրբ անուանդ կոչեցան,
ներեսս լիցին, եւ թողութիւն մեղաց ընդունիցին.
զի ոչ ինչ ինձ ի մարդկանէ ակնկալութիւն է,
այլ ի քէն միայն, որ ամենայն ինչ կարող ես
առնել: Ջի դու միայն ես ողորմիսդ, ո՛վ
Տէր իմ, որ քեզ փառք յաւիտեան. ամէն:

+++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսէին յաւելուածք երկին հնձուելն, դոյին
հանդչել, ա՛ռ նոյն ոչխերս մոլորեալս բոնի:
Ի էութեդ արտեղ հօտ՝ քնդ ես:

Բան. Իե:

1 Ա՛ռ քանզի ընդ ողբաձայնիցդ բա-
նասիրծուեդ վերընծայեալ ըղ
դրուն Թուոցս յաւիտեան կանան
և հնձուելի, հառաչանք կոչնդապինք,
դառնութեամբ լալուն և արտասուօք երդ,
դարձեալ սկսայց զձառ պաղատանացս՝
խոստովանութեան զղջմամբ, զդատա-
պարտութեանդ յայտնաբարբառ. զի անդ-
դարձութեամբ սիրեսցեն՝ և վերջաւորեալ
բառիւք, վինչ հասանելոյ ի մի թա-
խանձ նմին մարդեանաց՝ հոգեկիցցին խո-
նարհութեամբ՝ առաքելոյ եղիցի:

2 Ա՛ղաչեմ մեծիդ բարերարութե, անարգս
մեղայ. մեղայ ծագմանդ հառաջագոյ-
նութեան, խաւարս մեղայ. մեղայ շնորհացդ
անբաւ երախտեաց, արդարև մեղայ. մե-
ղայ սիրոյդ վերնաւոր գթութեանդ, յայտնապէս
մեղայ. մեղայ առաքելոյդ յոչխեաւ, առա-

պատէս մեղայ • մեղայ գերուեանակ դոգոյդ
գրկանաց, անբաւս մեղայ • մեղայ անհնազանդ
լուսոյդ վայելման, նենգօղս մեղայ • մեղայ
ձաշակման անձատուդ կենաց, բազումս մե-
ղայ • մեղայ անհաս պարգեւացդ ձրիոց, հա-
նապատ մեղայ • մեղայ գոլեալ մարմնոյդ
ես, մահու չափ մեղայ • մեղայ պաշտելն
արեան արարչէդ, իսկապէս մեղայ ։

Ա հա արդարև օրհնեալ է հատուցած բա-
նի յուսադրական սրտի այսր մեղայի • այն
սա՝ պատուհասն աւանդ • անմոռաց պատ-
ուէր • հայրենեացն տուր • նախահարցին
օրէն • համայնից ծոշակ • անհերքելի բան •
ղօրաւոր պատասխանի • կենդանուն կա-
մուրջ • ախտաժեղն վերնոյն • սիրելի ձեզ •
անխոնջելի կատ • հրաշալի բարբառ • անշէջ
ի պատճառ • բաղձալի աղերս • փափաքելի
սեղան • սրտաբեկ հնչումն • անհնարիւ ձա-
րակ • կարծրատե վանիչ • ձեռնպաշտիւ սահ-
ման • հեթանոսաց դիւք • վաղնջուց կա-
նոն • քրիստոնէիւ հարատեւս • արարչատեղն
յաղթող • անջնջելոց հզօր • խորոց ահա-
ւոր • արուեստ բարձրուե • խորուն ան-
չափ • հիացման տեսիլ • խորհուրդ ինքեան,
ընդ որ չիք ուրեք անցանել, եթէ ոչ անդր-
բնութեան մտաց արարման՝ զսա ծանիցէ ։
Զայն բարեպատեհ հրաշագործական, որ ոչ
վիշատակեցաւ ի վերջին դատաւորէ դա-

սուն լքելոյ. գուցէ առ նմին խղեալ հա-
մառօտ զվրիժական իւրաւանց մահուն հա-
ւելոյ, յորմէ ընտրուին ապագործ եղեալ
զսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ:
Զարդ փառաց մեծութե, որով նոյն ինքն
ծածուին պսակեալ բարգաւաճի: Քանզի
ոմովք դիմեալ կալաւ զեղջերայց սեղանոյ
այսր սրբուե, և ոչ առ ժամայն պլծեալ ՚ի
պատժոյ՝ անարատ գտաւ: Իսկ եթէ աքար
զարմեան, և սաւուղ կիսեան, և յուդա սի-
մոնեան՝ ասելով զոյն ոչ արդարացան, և
ես վկայեմ՝ իրաւամբք խոստովանել զոյս
պայման բանի, զի ակամայկն բռնադատե
լոյ՝ ոչ է կատարեալ սէր, ուստի և ոչ բո-
վանդակապէս փրկութի: Իսկ ես կամաւ
համբուրեմ դարձեալ կրկնելով զերջանիկ
բանիդ զկրտուե հարազատս:

ՅԱ եղոյ երախտեացդ մոռացութե,
վերստին մեղայ. մեղայ մարմնոյ
ձեռն՝ հոգի հարեալ, յիմարս մեղայ. մե-
ղայ առ կեանսդ ժխտողութե, իսկ և իսկ
մեղայ. մեղայ բանիդ ապախտ առնելոյ,
չարաչար մեղայ. մեղայ ՚ի յօր սատակման՝
լինձն սուիպեալ, վատթարս մեղայ. մեղայ
պատուականս անկենդան մահուն, ձաղելիս
մեղայ. մեղայ անպատկառս քո բարձրութե,
տապալեալս մեղայ: Վերջին լինձ կրկին
աշխատ հոգեւոր, զի ՚ի կորուստ և՚ ի կործա-

նուն ինձ երևեցայ, զի անդարձս վարա-
տեցայ, զի որդիս՝ Թշնամի գրեցայ, զի ՚ի
բարձանցն երկնից ընկեցայ, զի փուշս վա-
րուց դիզի: Եւ ևս առ սմին ողբք աղա-
ղակի, զի անձամբ զանձն անարգեցի, զի
բազին կորուսանէին գոյս: Ա՜յլ ինձ կսկիծ
ժնդակ սրտի, զի զիս ունէին՝ առ որ չեմ,
զարտաքնայարդար բաժակս անմաքուր,
զբռեալ որսս գարշունակ, զսին պարծանօք
պաճուճեալս, զոյսս՝ ՚ի մռայլ շրջեալ լըղ
պերանակիր ակնս՝ Թշուառացեալ, զջահս
փառաց՝ շիջեալ, զամիւս յոյսն ամ խրօք
պնատակարս, առ ունօրինականան ուրուն-
կանս. առ յայտնութեան ածայինս. առ երև-
մունան արարչագիրս. առ խոնարհութեան
սարսափելիս. առ այն՝ զոր տեսի աչօք իսկ
իմովք: Ա՛ռ որ մեծ է պատասխանատուիս
Թիւնս, քան առ հասօրէն աւետարանին՝
զարմանս, հիացմունս. հոգս հալոզականս.
անդաճմունս անհնաւորս. Թուականութիս՝
մտաց անբաւդելիս. ելմունս անկատարս.
լինմունս անհատատատս. յուսահատութիս
յարմարականս. յանդիմանութիս պատաս-
ձականս. ձաղանս պատեհագոյնս. նզովս
իրաւացիս. անէծս արժանահատոյցս:
Ա՛րդ՝ այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշռաւո-
րութիւնք, և ինքնահարուածս տանջանա-
րուրութիւն:

Ա՛ւ քանզի կատարել ես զայս ամ զպատուա
թողուլ, և զնայթուճածս մահու բը
ժըշկել՝ ա՛ր ողորմութեց, ած բոլորից, քա
թագաւոր՝ բարձրեալ հօր որդի, ստեղծիչ
պճած՝ բուրեալ, օրհնել՝ առաւ՝ հարուստ,
ահաւոր՝ հզօր՝ ողորմած, տեսուչ՝ ձեռնը
կալ՝ հաստիչ, տպրեցուցիչ դասմանիչ՝ կե
ցուցիչ, երկայնամիտ՝ անհասկալ՝ ապաւէն,
բժիշկ՝ գովեալ՝ երկնաւոր, անձառ՝ լոյս՝
կեանք, յարութի՝ նորոգութի՝ քաւութի, եթէ
հայեսցես մարդասիրութը, ըստ որում քոյդ
են սովորութիք, նայեցե՛ք ի քեզ՝ կողկողիմ
և ես։ Եթէ լուսցես, հաւաչեմ. եթէ ուն
կըն մատուցանիցես, պաղատիմ. եթէ ան
ապցես, աղերսեմ. եթէ ներեսցես, աղա
չեմ. եթէ աւ խս դառնայցես, գոչեմ։
Ապա եթէ անտես առնիցես, կործանիմ.
խակ եթէ աւ ոտն հարկանիցես, լամ. եթէ
ըզգեստահն ոչ ընծայեսցես, մեռանիմ. ա
պա եթէ ահարկու դէմս ցուցանիցես, սա
տակիմ. խակ եթէ սաստեսցես, դողամ. ե
թէ խեթիւ տեսանես, տակամ. ապա եթէ
ատոկանաս, ապրեցաւեմ. եթէ հալածես,
հեծեմ. խակ եթէ ընդ վայր հարկանիցես,
հեղքիմ. եթէ զբոյ վհատուես ոչ առցես,
տապնապիմ. եթէ խոտանաս, փախնուում.
ապա եթէ սպառնաս, ընկճիմ։ Խակ եթէ
քննես, քարկոծիմ. ապա եթէ ուժգինս

Ա Ղ Ո Ր Ի Ք Ս Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ո Ղ Ա Կ Ա

ի ձորձոյ, զառականացս տեսիլ յան
դարան ունի կամաւ խելագար զերծել
նայնութենն կարծեաց։

Ն ե ղ ո ւ մ ն ե ր ն ա ր ա ր ո ղ ա կ ա ն ա ց ։

Ոչ ոք ինքեան ինչ ինչ ասէ, եթէ ոչ ի
հրամանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան
պատիւ առնու, եթէ ոչ կոչեցեալ ի
հրամանէ աստուածոյ, որպէս և Ահա-
րոն։ Ոչ ոք ինքեան զիմաստութիւն
առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աստուածոյ։
Ոչ ոք ինքեան զհարստութիւն առնու,
եթէ ոչ ի հրամանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք
ինքեան զգեղեցկութիւն առնու, եթէ
ոչ ի հրամանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան
զզօրութիւն առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ
աստուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զիշխանու-
թիւն առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աստու-
ածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զերկայնակեցու-
թիւն առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աստու-
ածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զերկրպագութիւն
առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աստուածոյ։
Ոչ ոք ինքեան զերկիր առնու, եթէ ոչ ի
հրամանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան
զերկինս առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աս-
տուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զերկիր առնու,
եթէ ոչ ի հրամանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք
ինքեան զերկինս առնու, եթէ ոչ ի հրա-
մանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զեր-
կիր առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աստու-
ածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զերկինս առնու,
եթէ ոչ ի հրամանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք
ինքեան զերկիր առնու, եթէ ոչ ի հրա-
մանէ աստուածոյ։ Ոչ ոք ինքեան զեր-
կինս առնու, եթէ ոչ ի հրամանէ աստու-

դիմանեցի, զընդդէմն դործեալ խոտա-
նոյն, որ՝ թէ հանձարեղքն վերարկեացեն
զամօթս իւրեանց, օտարացեալ ի կրօնից.
հեռացեալս ի կարգաց. ի սրբութենէ ան-
տեսրբ. ի կուսութենէ անմաքուր. յաղտաւոր
ամբարիշտ. ի բարեպաշտուենէ պիտաստատ.
բերանով մերձ առ աստուածն, և հեռի երկ
կամամբք. շրթամբքս պատուհամատոյց, բայ
մարգարէին, այլ ոչ եթէ սրտիւս: Եւ եթէ
պարտ է զքաւութենէնեանն ասել առանձինս, չար
քան զառանձնանալ յանդգնութենէ, լաւ զուր
լինի պաշտօնատարս ոք, ի միոյ անկայունս
երկեակ ձանձրարհաս մահու վարանեալ՝
ջանամ, և ոչ լինչ օգտիմ. պնդիմ, և ոչ հա-
ստանեմ. փութամ, և ոչ ժամանեմ. անձ-
կամ, և ոչ տեսանեմ. փափաքեմ, և ոչ հան-
դիպիմ. կարօտիմ, և ոչ պատահիմ. ունիմ
զամ երկրի, և եմ պատգամաւոր աղօթա-
նուէր ամ ՅԼ: Ա յլ թող զբազումս զայ-
սոսիկ՝ բարեբարս, և մի՛ ունկնդիս. դիւրինք
են քեզ զսոսին եղծանել, քան ինձ տաժա
նաւորս աջով նկարել. վն այնորիկ գրեցէք
առանց խնայելոյ, զի դու առատասէս ըլլն
ջեսցես՝ օրհնել: Որ վն մեր մեղաւորացս
երկայնամիտ անուանեցար, ըստ մարգարէ-
նայ բանի՝ հեծուեր սրտի՝ եզերն երկանկի.
յոյժ նեղեալ անձն և ձանձրացեալ ոգի՝
բանին յիշատակաւ, որ զսոյն պատմէ. յամ

կրկին մահացուցանողացդ վտանգեալ, անկեալ՝ ի վիհ գայրշուե մեղացդ՝ անդունդակատնաց տագնապուեցդ. քանզի չհաւատամ, թէ լսես իսկ ինձ, ըստ յոբայ ձայնին: Արդ՝ ես ինձէն ինքնադատով անձնատաւո գերի՝ կամաւորապէս մատն եղեալ բնութեա, արգելի փակեցի կնքեցի առ յինէն՝ յամ մասանց՝ զկենացն հնար, զի՝ ի փրկութէ մեղաց կապելոյս՝ կրկին մեծասկս գոլեալ:

3 Եւ քանզի՝ ի մարգարէէն բարւոք խրատեալ փորձ գոյցուք, մաղթել ընդ նմին հոգւով քո երգեալ՝ յուսով հաստատունով՝ ի քեզ ապաստանեալ, առէք ընդ ձեզ բանս, ասէ ուսեալն, և դարձարուք առ Տէր ած ձեր, և ասացէք ցնա, հարիր ես թողուլ զմեղս. զի ընդունիցիք զբարիս, և վայելեսցեն՝ ի բարութէ անձինք ձեր: Ահա ած խօսեցաւ, և մարդ որ ոչ լսիցէ. նոյն ինքն վկայեաց, և մարդ որ ոչ հաւատասցէ: Արդ՝ այսոքիկ վճիռ պարտեալ. նոքիցեալ պայման. սահման նոյնագոյ. կենաց աւետիս. կէտ տրունի. դուռն բարութե. սփոփանաց հրաւէր. ճշդիւիտ պատկեր. անսոգիւտ գանձ. անմոռաց յիշատակ: Այսու առ ոյն և ես հաւատ ընկալեալ, աստուստ վկայեմ սմին՝ ընդ մարդարէին, կարիր ես յամի թողուլ զմեղանս բազմաթեղութեան, և ես զօրասկս կրկին

բարձրացեալ՝ առ ամենաթշուառ կործա-
նեալ հոգիս: Յամի իշխես. ամի բաւես.
ամ ուրեք հատանես. ամենից բռնութեց
յաղթես. զամ կարծրուի փշրես. զամ ընդ
դիմահար վանես. զամ խաւուի վատնես.
զամ սրացեալ ընդոստնես. զամ դառնա
անուշես. զամ դժուարամարելիս քաղցրա-
յուսացանես. զամ զպարտս շնորհես. զամ
յանցանս թողուս: Կարօղ ես՝ զծրաւոր
հզօր հնարաւոր ամենաւրուէաստ՝ զամպուն
զվերջս ընկղմել՝ և չքացուցանել բառնալ
՚ի միջոյ, լերկ զձառանչ փոքու կայծական՝
սահմանեալ ՚ի չափ ոչնչից՝ անկեալ ընկ-
ճուզեալ կորուսեալ՝ ՚ի ոչնչութեան ոչնչա-
ծոլս:

4Լ. լոյ՝ բանիւ մաղթանաց վերծանող
ղացն այսմ մատեանիս, ողորմեա վան
խաչի և չարչարանաց մահու որդւոյ քոյ՝
հայցը գԹուե: Սկիզբն առաքոյն՝ ուրբեր-
գուե ձայնի՝ այսմ արտօսրածին նուիրեալ,
որ զայս վերջ փրկուե կենաց՝ մեզ յաւուր-
բեցոյց, եղիցի՛ բժշկեալ յանուն քո հզօր.
Որ յետս եղից խոստովանուե մեզ նկատե
ցոյց՝ այսու պայմանաւ արտօշնականաւ,
եղիցի՛ անարատ յիւրոյն պարտեաց: Որ զգ
հպարտուեն Թիւս՝ հալածել մեզ վարդապե
տեաց՝ ՚ի սոյն կանոնի կենաց արտօգամի,
եղիցի՛ վերծեալ ՚ի չար հատանաց մահու

ալկածնոյ սկզբնականաց՝ վերջնոց՝ և միջ
նոց, երկրորդաբար բաղադրեալ, ի նորո
գութիւն լուսատուիւք. ընդ որում և մեք զը
րեալսդ ելիանիկ գտեալ ընդ սմին։

Ընդդէմ ոմանց զիշոյ այս նոճոգ ալօլիոյ. և զե
հատկանն՝ Ջերմնոպոգնոց անդրադրութեան
գործոցն։

5 Վրդ՝ այսքանեաց անբաւից հրաշից
հանդերձիչ հայր ամենատեառդ՝ ա
նուանդ ահաւոր. ձայն սարսափելի.
կոչումն ընտանի. բան համբուրելի. աղ
դումն սքանչելի. հրաման սոսկալի. էութի
անքննելի. դոյութի անճառելի. իսկութի ան
բաւելի. զօրութի անզննելի. կամք ամենա
բարի. ներութի անսահմանելի. մեծութի ան
չափելի. բարձրութի անբովանդակելի. որ
քանութի անիկնդրելի. առաւելութի անհասա
նելի. պատճառ որդւոյդ հայրութ, այլ՛ն
նախատրութ. քև՝ և՛ի ձեռն քոյդ անպա
տագիր զօրութեդ՝ սաստեա տագնապօղ և
դիւահան տեղիս չերմուե, որ սպրդեալ
մուծաւ ընդ մեզայ՝ զի փախիցէ՛ ի մար
դոյս, զարհուրել՛ ի սխրալի և յանբաւելի
արեան վտակի՝ գառինդ երկնաւորի. որով
արբեալ միանգամ՛ ի մշտնջենաւորս՝ հա
մայն մաքրեցեալք։

6 Վրդ՝ յայս պատկառելի խոնարհ

իբր՝ ի գովեստ որդւոյ քոյ՝ հոգւովդ սրբով
զօրին: Վա՛ղ ի փառս քո՝ հայր ողորմութե,
նոյ վիշապին՝ կենարարն կրնաք ամենա-
կան, որով մահացաւ դիմամարտութե Թիւ-
և յիշեսցէ զառաջինն հարուածն անբժշկա-
խոց՝ ովթին առուքերին՝ յաւետ դիտեսցէ.
կործեալ գոռոզին՝ ի յաւտակս մահու դժո-
երկիւղ, այսու աւերածեալն հալածողն Թի՝
ծածկեցաւ անմահն խափանիլ՝ յորովայնի
ամիսն հեղաբեալ ի կորուստ: Եւ զի շօշափալ
բարութեն բնչիսայ՝ ի կին կործանեսցի,
քո՝ բարձրեալ, ապստամբութի անբարի
գովեալն գլուխ՝ յաւանդել զոգին ի ծոց
նարար մահուն: Եւ զի խոնարհեցոյց ըզ
մեծ ընկալաւ, իսպառ սատակեցի սկզբ
սուր սրտի ուժգին բանսանել, որով զվէրն
ցաւեսցի չարին: Եւ՝ի կուշտերձ սպրա-
տաւոր հարման հեղուսկին՝ քաղցրափուշ
տաժանատեսիլ ոգեպահանջից, որով պըղ-
դեցաւ միածինդ քո յաշտարակ խաչին,
ձայնիւն հեծուե՝ի սրտիկ վերոց: Եւ յիշա-
ողբոցս՝ի դիմաց մերոց, և գհատաչումն
ւարն: Եւ չնչեալ մաքրեա զպատառուա
խարանե քումդ բնաւորե՝ յարտաքին նա-
ռացեալ և արտաքս առաքել՝ի շինուածոյ
լեշատակաց, տանջեացն և հալածեացն, հե-
կ սատանայ՝ի գործս չարեաց իւրոցն հը
հուեք արարչակերտս խորհրդոյ, ամաչե
```
```

դրաւելոյս. օրհնուի բարեաց՝ մերժելոյս. պեղ՝ վնասաւորելոյս. ազատուի՝ մեղաց անսպառ՝ մեծ տրամեցելոյս. սակեղանեայ ոչխարին. աւր՝ ապաւինեալ ծառայիս. գինի բժիշկ՝ ախտացելոյս. հովիւ՝ մոլորեալ պարտաւորն, յեղանակեալ ինձ զաւուրն չար՝ առ մեծ աւետիս ակնկալութենէ։

Ա՛ւ տուր՝ դու միայն սիրելդն բարեաց՝ գթութեի անձառ՝ որպէս բարձրեալ միայդ ես, որ զսրբոյն զօրն՝ թողուես յուսոյ փրկական, և ոչ կորստեան պատասխանի, յեղանակեալ ինձ զաւուրն չար՝ առ մեծ աւետիս ակնկալութենէ։

Բան · ԻԹ ։

Ի խորոց սրտից քոց՝ ընդ ես ։
Հանդիպէ, տա նոյն պէտս մարդկանց բանէ ։

Պէտսին յաւելուածք կրկին հետեւելոյ՝ նորին հանդիպէ, տա նոյն պէտս մարդկանց բանէ ։

++++++++++++++++++++++++++++++

Պէտսին յաւելուածք կրկին հետեւելոյ՝ նորին հանդիպէ, տա նոյն պէտս մարդկանց բանէ ։

Հաւատամք՝ յաւիտեան. ամէն ։

Ծնունդ, զօրեղութիւն, և անձառ վայելչութիւն մեծութեան, բարեվիճակ հարկաւորութեան, զուգակշիռ հաւասարութեան՝ յաւիտեան. ամէն ։

աստեղծոյն Թիւիք , զորս պղծասուցեալ
լն • ուստի յոյժ նուաղեն քում մեծուե՝
ամենևին բարի՝ անմտան բարկութե խաւա-
Ահաւադիկ անբաւ և անհեռատեսութիւն,
մանեսցի կշռութք չափոյ՝ հասուցանել ընդ
հոլոյս հաւատարութի կցորդեալ : Քանզի
բոլորիւ աձ՝ օրհնեալ ելոյ քո, որով սահ-
եղեալ փառս՝ ամենակարող զօրութի ահեղ՝
եւ խակ ի սոյն՝ անարգել սրտիւ, ի վեր
էքան զաղերասանաց ակնկալութի՝ մատուկան
բարեդործել վիմեանց շնորհատրութի . խակ
առ նմա Թշնամանս և անարգութե՝ զքոյդ
ինձ յաղթութի շնորհաց, ոչ ինչ ինձ ի
Թուոյ երից՝ և չորեակ տասանց՝ ի վա-
ղորդայնէ տունջէնն՝ առ մեռս արուեն,
անդուստ առ նմին յաւէտ կարկառմամբ՝
խակ և խակ ի սոյն՝ անարգել սրտիւ, ի վեր
էքան զաղերասանաց ակնկալութի՝ մատուկան
բարեդործել վիմեանց շնորհատրութի . խակ
առ նմա Թշնամանս և անարգութե՝ զքոյդ
եղեալ փառս՝ ամենակարող զօրութի ահեղ՝
բոլորիւ աձ՝ օրհնեալ ելոյ քո, որով սահ-
մանեսցի կշռութք չափոյ՝ հասուցանել ընդ
հոլոյս հաւատարութի կցորդեալ : Քանզի
ինձ յաղթութի շնորհաց՝ խոտելոյս • օծութեն կոչման՝
հատելոյս • կանգնութեն վերատեն՝ կործա-
նելոյս • պատուական հզօր՝ գերծեալ-
լոյս • օժանդակ վեհ՝ գայթակղեցեալոյս •
դուռն բարձրութե՝ տապակուսեալոյս • սան-
դուխք երանութե՝ եղկելոյս • ձանաապարհ
շաւղաց՝ մոլորելոյս • Թագաւոր նեղոյղ
պատուելոյս • քաղցր յուսադրութի՝ լքելոյս •
ձեռնկալ կենաց՝ հեղքելոյս : Ա եծդ վիայն՝
և ամենատառատ, որ զլեսուի բարեաց սահման
նեաւ, հեղուս անչափ յաճախութե՝ քան զոր
խնդրեմք և խմանամք, ըստ պօղոսի գոհա-
բանութե՝ն : Քանզի ինձնուց յիանկոյ՝ և

յոչխից, յորմէրմամբ անուշանց կինքեցեր. և կամ հիւթ երկրի՝ ի յօդս հեղեալ, զոր՝ ի չգոյից հասուեալ, տարածուին յատակի կառուցեր, քան ինձ նախագրեալ համարիդ սահաւուէ, որով՝ քեզ նմանիլ վարդապետեցեր:

2 Ա՛. հա ծածկեցաւ և ընկղմեցաւ՝ ի քոյդ լոյս կամաց երկայնմտութեանդ, հանուրց չարուն, լեր դոյզն մեայլ՝ ի տալ արիւն. և ոչ առուստ իակ կիւրք բնութեց զհատակաց բարուց ցուցանել: Քանզի ոմք՝ ի մարդկանէ մեղաւ, և ոչ զղջացաւ. ոմք զազրացաւ, և ոչ ամաչեաց. ոմք գող շեցաւ, և ոչ պատկառեց. ոմք սխալեաց, և ոչ ապաշաւեաց. ոմք կոծանեցաւ, և ոչ հեծծեծեաց. ոմք դայլակղեցաւ, և ոչ տրտնջաց. ոմք սպառեցաւ, և ոչ ինքեանք ըմբռնանեցաւ. ոմք պատրեցաւ, և ոչ յոգւոց եղաւ. ոմք ձանձրացեաց լեղի, և ոչ դառնացաւ: Ոմք անկաւ՝ ի բարձրութէ, և ոչ ընդոստեաւ. ոմք կոտոյց մեծուն, և ոչ աշխարեաց. ոմք զօկեցաւ յեղանութէ, և ոչ եղաց. ոմք կապուեցաւ՝ ի շնորհէ փառաց, և ոչ ողբաց. ոմք գոաւ լինքեան ինքնակալ, և ոչ ստգաւ. ոմք մերժեցաւ յերեսաց նոյ, և ոչ հառաչեաց. ոմք լուաւ զնոյ ստուգնալիսն, և ոչ սուակացաւ: Ոմք ընդ ոմի չարութեացն՝ հա-

նոյն ջանձն պարտ վարիւաւ. ոմ ոք զմի ի
ասոյն աղտեղի տեսիլ, և ոչ բարկուե վերլ
նալ զանձն պարտ վարիւաւ. ոմ ոք զերե
ցուն, և ոչ տաղնապեցաւ. ոմ ոք զերե
ցուն պղտոնեան մոռաբերեաց, և ոչ խորովե
ցաւ. ոմ ոք զծածուկան նկատեաց, և ոչ
մահ կորստեան խնդրեաց. ոմ ոք զանե
րևոյթեան կերպարանութեաց, և ոչ կրկին յեր
կիւր կորացաւ. ոմ ոք ընդ մեզայն հեշ
տութեաւ՝ բոց անշէջ հնոյն ոչ խառնեաց,
ոմ ոք զպնաստակարան բնութեան, և ոչ պարտա
կեցաւ. ոմ ոք զկամաւս նեղոտիծեալսն,
և ոչ տառապեան ինքեան արհամեաց. ոմ ոք
զանձատելեան, և ոչ խռովեցաւ. ոմ ոք զան
կրելեան էութեն, և ոչ ծանծեցաւ. ոմ ոք
զկեծամեծան, և ոչ մաշեցաւ. ոմ ոք զան
բծութեն ապականարարեան, և ոչ տոչորե
ցաւ. ոմ ոք զտարտղրութեն պատճառ յանց
մունս, և ոչ տագնապեցաւ. ոմ ոք զերե
ցուն աղտեղի տեսիլ, և ոչ բարկուե վերլ
նոյն զանձն պարտ վարիւաւ. ոմ ոք զմի ի

ին

Թարգմանել յունական արտասրագրից փա-
հանեալ. անձնանուէր եղիցի: Եւ զայս
ինքնակոչ մահասպարտեալ. արժանապէս
քաղցեալ. պատշաճապատառ հարուածեալ.
ընեալ. իրաւամբք սովեալ. արդարալուկ
սաւալ պատքեալ. ինքնակշտամբելի դեղե-
ան պատճառանաց, և ոչ վայելս վհատութեանց ընդ հե-
ծութիս ձայնին հիւսեաց: Ո՛վ ոք յաղթայա
կան գահոյինն անանկացաւ, և ոչ կարկա-
ւեալ՝ ի վայր գլորեցաւ. ո՛վ ոք ընդ պատ-
կին պերճանէ՝ հող՝ի գլուխ եղեալ, և ոչ
կրկին չարչարեալ յոգի մահացաւ. ո՛վ ոք
ընդ պայծառ պատուհանին՝ քրձազգած
եղեալ և ոչ ախորեցաւ: Ո՛վ ոք զկեանս իւր
կորոյս, և ոչ արեան արտասուս երկնեաց.
ո՛վ ոք ընդ արկանելեաց լուսոյ՝ խաւար
զղեցաւ, և ոչ նուաղեցաւ մի ոք՝ի վե ագոյ
սիրելոյ ոչ թաւամեցաւ: Ահա այս կեր-
պարանք ձշդիտագոյնք՝ պատուաւորիս յան
դիմանալ, տխուր դէմ. քաղեալ ճաճանչ.
յամաքել խոնաւութիւն. երկնացեալ շուրթն.
անշքեալ մուխ. տրտմեցեալ ոգի. այլայլել
ձայն. կրկնեալ պարանոց: Եւ զի թէ ոք
զնոսկութիւնն իսկ նշանակեսցէ, ոչ անօրինէ
անանբաստաւան միտ՝ անհայտալոյս սիրտ:
Անխնդրօղ պարգևի՝ թշուառ. անաղեր-
ան պատքեալ. ինքնակշտամբելի դեղե-
ան. իրաւամբք սովեալ. արդարալուկ
քաղցեալ. պատշաճապատառ հարուածեալ.
ինքնակոչ մահապարտեալ. արժանապէս
հանեալ. անձնանուէր եղիցի: Եւ զայս
Թարգմանել յունական արտասրագրից փա-

բիսեցին կշտամբեալ, և մեղսապարտ մաք-
սաւորն բարեհամբաւեալ։

3 Եւ ասէ՝ եթէ զչարիսն՝ հնարաւորութիւն
բանասիրութեան՝ գտողին զմեզ դժուարակ
գնեալս, զիւրան՝ ի մեզ սերմանելս առ օրն
համարեսցի, զիաղէտ՝ ոչ զբարիսն ունկնալո՛ւ
մեզ հոգւոյ արուեստ՝ ի խնամակալութէ կա-
մաց կեցուցչիդ՝ օնևօն գրեսցես՝ ո՛ր բա-
րեդութ, հզօր և յաղթօղ. քաւիչ մեղու-
ցելոց. կարօղ յաճի՝ առ ամ փրկուն։ Եթէ
զանդունդս առ երկինս փոխես, և կամ ըզ
խաւար վթռութիւն՝ ի լոյս հաստեսցես,
եթէ զդառնութիւն լեզուոյ՝ ի մանանայի
քաղցրութիւն կազմես, և կամ զկոծ սաստկու-
վշտաց՝ ի պարս դասու բերկրութիւն հար-
ատանես կարզես, դիւրինիք և հնարաւորք
են քեզ այսոքիկ։ Եւ ևս քան զսոսին բա-
ւես առ նոսին՝ ոլորել համայնից ահաւո-
րատես. և քեզ փառք յաւի-
տեանս. ամէն։

կրեցեալ, առաւել քան զամն՝ այսու
2 Եւ զի մի՛ կրկնաբանութի՛ւն շատախօսութի՛ւն
մեղսատուպնում պատկառեցեալն:
Եւ զինի մեղանացն, ողորմագինս լինի ողբ
բարկութեան վհատականաւ՝ տաժանակօծ՝
բանիւաւաղելոս, քո աչքի ուր գթարկուես՝
գրեալս արտասուօք, Թաւանչս Թշուառութեաց կատգելոյ՝ անբաւս չար վտանգիս
գրեալ արտասուօք, Թաւանչս Թշուառ-
բանիւաւաղելոս, քո աչքի ուր գթարկուես՝
բարկութեան վհատականաւ՝ տաժանակօծ՝
Եւ զինի մեղանացն, ողորմագինս լինի ողբ
զոր քո ի դիտել զքանեցայն յաճախուես:
կակղից, յոդնատատնձաւեան ամենավարան.
որսողին. մոլեկան մարմնոյս՝ ներհակ սրն
ուներլի. հաստողին փախչող. գերեալ
ըստ առակողին, ապուծող հողմոյ դժուար
ակ. խաբօղ շողոքորթ, յարեալ՛ի ստուխ,
յորդս այս անձնելչխանական՝ միշտ մոլ-
խաղրուեցի: Մանաւանդ զի՝ դժնեայ կը
ընտրուեցի, և կամ՛ի մէջ չարութեն փո-
ւորնն, Թէ և առ յեսոն իսկ շունչն լոյծ
ռնեալ, ՛ի բազմագթելին դարձա-
Ա՛ւ արդ՝ ձշմարտեսցի՛ բան քո՝ ոչըս-
մաձ՝ բոլորից աձ՝ նեղօղ և օրհ-
1

Բան. Լ:

Ի խորոց սրտից խօսի՛, ընդ ա՛յ:
հոգիդ, ա՛ռ նոյն ապէրս խոշլուռնոյ բանի:
Վէրսին յաւելուածք կրկին հէծուլիք՝ նոյնի

ոչ ընդ կենդանեացն ի լոյս, քան թէ ընդ գերեզմանականացն՝ զգոյացեալն ի խաւար. ոչ ընդ ամբարձեալսն, այլ ընդ բեկեալսն և ընդ խորտակեալսն: Ի հանգստեան իւրում վաստակեալ. ի խրախուճէ՝ ինքեան տրտմեցեալ. զիմօք ժպտեալ և մօք խոցեալ. կերպ ի ծաղր և աչք ի յոյլբուն. երեսք զսփոփանս ձևացուցանէ և արտասուքն զդառնութի սրտին ճշմարտէ: Ընդանակք երկու՝ յերկոսին ձեռին, մինն արեամբ և միւսն կաթամբ: Երկու բուրաստոյք կայծակնաւորք, մինն խնկով և միւսն ձեռնձերիւ: Ակաւառակք կրկին կրաւորականք համոյ, մինն քաղցու և միւսն դառնութ: Բաժակք զոյգ՝ առ երկուս բերմունս, մինն արտօսր և միւսն ծծումբ: Տաշտք կրեցեալք ի ծայրս մատանց, մինն գինի և միւսն լեղի: Դրունք տեսանելեաց ներհակաց, մինն ի լոյս և միւսն ի վերնատունն: Խանութք հալոցակաց նոյց հակառակութեանց, մինն ապծարծէ և միւսն շինուցանէ: Հայեցուածք դիմաց երկուց, մինն դոյզն ողբանօք և միւսն անանխայեալ բարկութ: Համբարձումն երկակի բազկաց, ումն ի հարուածս և ումն ի մերժումն: Դէմք կրկնակի կերպիւ, մինն

տխրեալ և միւսան յաստուցել: Կշտամբանք՝ ընդ մեղ երկու, մինն առաքեալս և միւսան առաքեալն: Ապաւինութիք կարծողականք, մինն գոնէ և միւսան թերևս: Ի մի բերան երկակի բարբառ, մինն երկնի և միւսան խառնուածի: Երկուս աղդմունս ի միում արտի, մինն կեղակարծ յուսոյ և միւսան ճշգրիտ կորստեան: Ամպ լուծանոյն ահագնասեալ՝ կրկին տեղայմանց, մինն նեռս և միւսան քարինս: Որոտումն ահեղ՝ երկոցունց բերմանց, մինն կարկուտ և միւսան հրացան: Յայդ յաւազին՝ երկուց վտանգից, մինն լալոյ և միւսան մահու: Առաւօտ ազգ՝ երկուց բողբոջանց, մինն առաստից և միւսան առաքնալեաց: Ախեգա կունք երկու՝ ի յերկուց ծայրից, մինն խաւարել և միւսան կիզման:

ՅԹէ հարուածոյ աջկառուցանէ, լինքեան վարկանի, և Թէ ձեռն պարզեալ, ոչ լուր առնուն: Ի սարծանս ուրուք՝ կորանոյ, յամբարձումն գլխոյ՝ ընկճի, ի չարեցն յիշատակ՝ հեծէ, ի ձառս մաքրոյ՝ պատկառէ, ի պատմութիս հանդերձելոյն՝ երերի: Եթէ օրհնի յումեքէ յայտնի, ի ծածուկ զանձն անիծանէ, եԹէ գովեստ յումեքէ լսէ, պարտաւանօք ղինքն կշտամբէ: Եթէ դարուվեցեալ աստղիապես, լինքեամբ լինքեան վկայէ, եԹէ

ձաղեսցի ուժգին, ասկաւ հատուցումն առաւել պատուոյն գրեսցէ. եթէ ըղձումն մահու ինքեան լսիցէ, այն ասէ, և դադարեալ կրկնէ: Եթէ որոգայթ մահու ձայնեսցէ յերկինէ, հազիւ ղէմանն համբառնայցէ: Ջերծոյ լրտեսանցն մատեան՝ խփեալ. զպատահանուեանն յոյս՝ լքուցեալ. զհանդիպակուեանն ընդհատս՝ փակեալ: Եւ եթէ ոչէր անփրկանաւոր կորուստ գերեզման, զերծուիլն երթալ ոչ ինչ դանդաղէր: Արդարև վայ մեղաւորին՝ որ տարակուսեալ կայցէ՝ ի վե՞ր երկուց ձանապարհաց, ըստ հոգեբնոյ բանի լսմաստնոյն:

41. Ե ասէ՝ զիարդ ոչ ողորմեսցիս՝ բարեգործեալ, այսքանեաց ձայնարկուածեցդ՝ կողկողագինս հեծեծանաց, որ անուճարքս այսու վերծացար, թէ ողորմած եմ ես Տէր: Ահա առ չարութիւն գերբոյս, բարութիւն քո: առ մահապարտս դառնութիւն, քաղցրութիւն քո. առ կորուսեալս յայտնութիւն, ձար ոգւոյ քո. առ յանդգնեալս մոլութիւն, ողորմութիւն քո. առ խակուն ինքնասակարկս, հեզութիւն քո. առ կործանեալս այցելութիւն, աջ քո. առ ընկղմեալս վերբերութիւն, ձեռն քո. առ բժշկութիւն անողջանալի խոցոտածոյս, մատն քո. առ պակուցեալս պաշտպանութիւն, ոգի քո. առ ապականաւորիս իմ վատահութիւն, երկայնմտութիւն քո. առ օձուին ամենաղժնէիս,

ղօրուի քո. առ մեղաւորիս քաւուի, հրա-
ման քո. առ փախուցեալս ապաւինուիի,
ուրք քո. առ սրացեալս պատասխարուի, բա-
ղուկ քո. առ վտխեալս առաջնորդուի,
լոյս քո. առ տարակուսեալս հնարաւորու-
թիւն, հանճար քո. առ անիծեալս կրկին
տուացումն, օրհնուիի քո. առ վհատեալս
քաջալերուի, խրախոյս քո. առ վշտապնե-
լոյս միխիթարուի, բաժակ քո. առ նեղեալս
ընդարձակուի, կաւիք քո. առ ատեցեալս
կոչումն, սէր քո. առ հատուումն սատանեց
լոյս, բան քո. առ հոգւով վիրաւորեալս,
կաճուած արիւն քո. առ անեղեւոյթ մեծիս
գաւոյս, ակնարկուի քո. առ յուսահատե-
լոյս անդրէն ընտրուի, լշխանուի քո. առ
պատուհասումն կատեցեալս, կցորդուիի
քո. առ խաւարտաւ մահու ծածկեալս, նը
շոյլ կենաց քոյ. առ խոտուեցեալս իմ հան-
դարտուի, խաղաղուի քո. առ վայրագու
օտարացեալս, ողջոյն քո. առ մոլորեալս
դարձաւորուի, ձայն քո: Չի դու ասես
ամի գթուիը, և չի՛ք ի քէզ մասն ինչ
խաւարի. և ոչ է բարուի առանց
քո. և քեզ վայել փառք
յաւիտեանս.
ամէն:

✝✝✝

տատեցաւ, զառանցեալն և զմուքն ար-
գանդ սառոյն՝ անդաւառան պտղածին ար-
դեան օրհնութեամբ ժողովրդոց՝ մար-
գարիկոյ աբեղ՝ և թագաւորաց ընտրելոց՝
հայել յուսացաւ: Իսկ միւսն՝ զանհան-
դերձեալ երկիր՝ որովայնին աւետիք, եօթ-
նեակ զաւակօք բարգաւաճեցոյց. որ է
Թիւն մի անբաւութ, զբնաւն նշանակելոյ
զէութ՝ ածութեն յատակեցութ՝ սահման ան-
հեռատեսութեան, և աւազանին նորածին որդ-
ւոյ՝ անհատորդութ: Ա՛յս Թիւ սահ-
ման՝ որում ոչ է կէտ կցորդի. և ոչ սպառ-
ուած վախճանի. այլ կոյս ունի է՝ ուրոյն
ընտրութ նոմինատիւ՝ յաւէտ անձառ վիճա-
կաւ համային յաւիտենից, դժուարաթափոր-
մանելի մերոց խմաստից:

2 Ա՛յդ՝ համարեա յարդարութ անյուսալի
փրկութեն հոգւոյս՝ զամենավարան
ձայն կոչնոցանաց սրտիս հեծութեն, ընդ-
նախապրեցոյն երջանկաց եդեալ և դաս-
եալ զայս դաւանութի փոքր հաւատոյ՝ ի-
մոյս խնդրուածոց. զի կէցից և ես առն-
քօք՝ բեմկութեալ ընդ նոսին, ետուն հասել
քան զինոյ գործոյ՝ գքոյդ շնորհաց:
Ամանաւանդ զի՝ կրկին բարձունք են և
փառաւորք՝ և քան զչափ կշռութ բանի գե-
ղապոյնք՝ խմութեամ խառնուն հաշտարանք, և
հզօրանայ քաւարանք, և կարծեաց Թեղուն

մոաց սլացեալք: Ընդ արեան քո ահաւո-
րի՝ և լսատ մարմնոյ ծնօղդ քո լանկելն:
Պաղք առաքելոցն. դասք մարգարէիցն.
գունդք մարտիրոսացն՝ ձիաւորեալքն հե-
ւեակ՝ սպառազէնն արխուք՝ մերկամարտիկն
մկրտութ. գումարք միանձանց. բոյլք բանա
կանաց ընտրելոց. ժողովք բարեկրօնից.
հոյլք հոգեղինաց՝ յերկիր երկնաւորաց.
զինուորութիք վերնականաց՝ ընդ մեղկացը-
դելոց: Աւանդք երախայրեաց. մատու-
ցանք զաւարակաց. լուացումնք շամբարաց.
բուրմունք խնկոց՝ խաղող հանդերձանօք.
յաղթանակք փրկական նշանաց. կառուց
մունք խորանաց ամբարնակաց: Զեռք քա-
հանայիցն՝ շնորհիւ կաւսարելոց՝ առ շար-
ժուն անձին յիշատակ ես. առ փոխհատուն
պարշատարն. առ կարկառումն աչաց, և
ամբարձումն բազկի. առ բարխ՝ գոհութ,
և առ գթել՝ աղաչանք: Առ բանս ընտա-
նիս. առ խօսս հաստատակաց. առ ձայնս
բնաւորականս. առ գործոց յաջողուածս.
առ առաքինութե ջերմեռնս, որ՝ի տուչն ամե
ւ՝ի գիշերի՝ ընթացմանն օգտակարաց հո
գևոցն՝ քև առաջնորդեալք. ՝ի նիւթել
ւ՝ի պարծենուլ. ՝ի պատերազմի աղաց. ՝ի
մարտս դիւաց. ՝ի հակառակութիս հերձ-
ուածողաց. առ փոքունս, առ մեծամեծս.
առ ձգումն լմնելոցս և ճաշակումն կենդանի

տոյ. և որ ինչ միանգամ ի կիրս մեր կեր-
պանան, եթէ հեշտականս՝ եթէ տառապանք
լիս. վասն սմանոյ ասէին՝ միասլ ի նոսին, և
յաշտգս սմանոյ՝ զի զերծ արասցես զքանչէ
լատէս հնարիւք անձառիւք. հաւատացեալ
յամենայնի, թէ բաւական ես ամէն. կանգնա-
բոյծ հաստակաց, տիոց պատանեաց, մտաց
վայրենեաց, ստամբակաց գոռոզաց, մինչ զի
առ Թառեբս տեսանելոյն, և առ կոյտս
խառնիճաղանձ բազմութեց, և կամ առ կա-
քաւս կայթից անախորժականաց կամաց
հզօրիդ՝ ոչ ես մոռացեալ։

3Լ՚ուդ՝ դու ստացար զամենեսեան, և
քո են ամենքեան, և ողորմեացի՛ս
ամենեցուն՝ միայն բարեգութ. զի թէ և
մեղեցեն, քո են, վասն զի ի քում համարի
են, քանզի գիտեն զգօրութիւդ, ըստ առա-
կողին մաղթանաց։ Ասեմ և ես կցորդիմ
Թշուառս բանիւ՝ վկայեալ ստրին յանցա-
ւորսն։ յանդգնիմ ասել, թէ որ կարծիս
զքեզ գոլեսն, ծանուցեալ զքեզ թէ ի-
ցես, թէ և եօթամեաք լոկ վարակել՝ կրկնա
պատիկ պատուհասութեբ, առ այս օրինակ
կիրթ ձեռնարկութեբ, զնամբդ ոչ քո լոկ։
Ցուրս է տեսանել ի մէջարկնատես ազա-
ւուց՝ սակաւականիկ երամն աղաւնեաց. ի
մէջ խոխոտականաց ձիոց անմաքրիկ՝ որպէս
հանդարտաբարս. ի մէջ շանց գազանակա

ժող, հայցեմ զողորմութիւն ընդ ամենն մարդ
կանէն ընդ պարտաւորսն պատ-
ուոյ արժանաւորացդ՝ գրեալ
ի Նահատ-
ակի Ա
Բան · ԼԲ ։

Ի խորոց սրտից խոստ՝ ընդ ա՛յ ։
Վէրսին յաւելուածք կրկին հեծուածք՝ հոգին
հոգոյէ, տա նոյն ոգեբոց յոգևառնող բեռնէ ։

+++++++++++++++++++++++++++

ամէն ։

նեալ՝ի բարձունս, և յամ յաւիտեանս ։
մեներեալն բարեգործ՝ միայն Թագաւոր օրհ
քուն, և առ պատնիկ զղջացեալն ։ առ ա-
լիտաւորեք զպարդապետ՝ առ ամբարիշտ մա
զքեզ, որ միայն անուշատաբար կշտամբես
յերկրածնաց առաւ կանխեացէ ժառանգել
յայ երբէք՝ի դառն չշգրտասէս, թէ ո՛վ
նեալ՝ի ներառաձգեալ ։ Յոր ո՛չ բաւականա
խածանողեալ ։ քաջալերեալ՝ի լինել ։ օրհ
կեալ ։ հաշտեալ՝ի թշնամեալ ։ անհետ՝ի
պաշտաւանք յանդգնեալ ։ քաղցրեալ՝ի բար
տալ՝ի լինել ։ ողորմեալ յանգթալ ։ ա-
յայլասցեալ ։ բարօրեալ՝ի չարել ։ պարկեշ
տեալ ։ միամտեալ՝ի մանկեալ ։ անքծեալ
հեալ յաստղարհաւաճեալ ։ չշմարտեալ՝ի
տեալ ։ կատարեալ՝ի թերեալ ։ խոնար-
նայ՝ գառնան նոմխրեալս ։ Տեզեալ՝ի խրա

Թանաց: Ընդ նկուն և անհամարձակ· ընդ տկարն և փոքրկուն· ընդ ընկեցիկն և արհամարհեալ· ընդ տարապրեալն և առքեզ դարձեալ· ընդ երկուճայեալն և չշնարտեալ· ընդ կործանեալն և յարուցեալ· ընդ ընկճեալն և հաստատեալ· ընդ զլորեալն և կանդնեցեալ· ընդ մերժեալն և ընկալեալ· ընդ ատեցեալն և կոչեցեալ· ընդ ապշեալն և զդաստացեալ· ընդ անառակեալն և զսպեալ· ընդ հեռացեալն և մերձեցեալ· ընդ հեռքեալն և սիրեցեալ· ընդ պատուհասեալն և զուարթացեալ· ընդ տնաչեցեալն և խնդասեռեալ: Ա՛յլ ես պատմեմ աստուծոյ դարձեալ՝ ոչ զմեղսն եղէմի, ըստ մարդ պարկին հրամանատուութեն, որ առ ժողովուրդն նախկի, և կամ տանն յակոբու զանօրէնութիւն նր, այլ խոյս ժամանեցիկ յայտնութե· քանզի աւաղ ընդ աղետս մահու յարեալ, ըմ մարգարէին, յանդիմանեցիկ զիս ինքն՝ ինձէն խոյս ձոյնիւ, ըստ սաղմոսողին· ոչ զի յանձնառական յայտմ համայնապատում խոստովանուէ՝ ոչ կարօտացեալ կրկնակին, միանդամայն խոստաւ սրբեցեալ՝ յայց՝ օրհնեալ հրամանաւ էիր:

2 Եւ արդ՝ կրկնելով ծունր բարեխարիդ քաղցրութե, տարածեալ զանձն իմ առաջի, զի մահ զլորմանն յուցկց կերպա

րան·

տաւոսւ: Դուրձուցիչ մոլորելոց, զուիչիս-
ամենատուչեաս բժիշկ, անսասանելի հաս-
տատուցեալ. անփոխանորդելի բարձրուն.
գիւտ, անկասուստ կեանք, անծախելի ըն-
թացուածք, անհատնելի բարձրուն-
թիւն, անսահման ներգնաստ, անտարակոյս
ապաւորաստուն, անսասրելի ճշմարտուն-
թիւն, ոչ ունելով ստուերագրութիւն, ան-
ժառանգուն, վայելչական վիճակ, առատ
չարի տուրք, անձկալի ձեր, բաղձալի բերկ
րութիւն, անսխալ հանգիստ, անտարակոյս

նեաց զբ աղաչեսցե։ Եւ ընկալցի զ՚ողոր-
ման ձայնի քոյոց ծառայից, և լիցի յաղա-
ւամն ձայնն քոյոց ծառայից և լիցի յաղա-
ւամն ձայնն քոյոց ծառայից,

բերդեն լալոյ արտասուաց աչացս ցան-
կասիրի՝ յանարատ ուս մարդեղութեանդ
քո՛, և օրինակաւ խորհրդոյ հերոյ կնոջն
յանցաւորի՝ զաւաքեղ դարձն և ղբաւա-
նութեն. և համբուրիւ շրթանցս առ ձաշակ
փրկութեն կենացդ հաղորդութեն՝ հանիշնչա-
պէս զանգրակ մեռեալ. և վնասն գթութեն նորին
ողորմութեանդ ընկալեալ՝ ի քէն՝ բարերար, գրա
ւականեացեա զմեծդ պարգև՝ ընդ փոքու
հաւատոցս. և՝ ի ձեռն գթութեն սիրոյ քոյ
առ քո անձկալն անուանդ խոստովանեալ
ծառայիս, դարձցի՛ն ձմերունք հոգոյն
նաստուք՝ ի յօդ հանդարտուք. և մրրկին
սաստկուի՝ ի սիկ ախտիժուք. և կարծիք
երկիւղին՝ ի մեծ վստահուի. և պատու-
հաս պատժոյն՝ յերանութեն պատահուին. և
վտանգք թախծանացն՝ ի հոգևոր խրախ-
ճանութի. և ալէկոծուի ծփանացն՝ ի խոր
խաղաղութի. և զեկացն թևարկմունք՝ յան-
քոյթ նաւահանդիստն. և բեռք բեռանցս
մեղաց՝ փոխարկեսցի՛ ի թոյլ ընտրհայ:
Եւ յայսքանեացս ամենից բխեսցէ բա-
րութեցս ի քէն երկնից՝ մեծասքի՛ անուն
հզօրիդ խնկեալ և խոստովանեալ. ամենեց
ցե բանսարկուն չարեաց՝ հերքեալ և հա-
լածեցեալ. ունայնասցի՛ն մեղսահաք մե-
ղաց. խղեսցի՛ն խաղքն. որոշեսցի՛ն որո-
գայթքն. հատեսցի՛ն կապանքն. վանեսցի՛

ինչն · վերացկին ինձանքն · տարածեցկին պատուանքն · չրեցկին մեղքն · պատուհասցին տալտխքն · խորտակեցկի լուծն · քակտեցկին քեղխքն : Եւ ընդ մուտ մեծութե չարեացն յանդամոց, և դիւացն բանակաց պաշարողաց՝ արև փառաց քոց ժամանեա ցի՝ կեցուցանել փրկել և լուսաւորել յաջ ժ և յահեկէ, ի դիմաց և՝ի թիկանց · և ե ղեցի՝ նշոյլ տուաւօտու հոգւոյ պարնայնոյ ընդ ակնկալութե ապաստոցին քումդ երև ման : Ջի դու ես բարեբար առ ամենե սին, և հնարաւոր են քեղ ամենայնք · և ամենեցուն զկեանն կամիս, և ընկրկութե բաղձաս :

4 Որ ամենապարգև ձեռն յի՛ քե՛, և առ ի՛ս դարձցիս վարկաւմամբ շնորհն աջոյդ քոյ ընդ ակեալ մեզ և ո՛չ հե ռացեալ յանձկուե սրտե սիրոյ անեղկիս · և անեղծական քո նկարագիր՝ նշխար պան ծալի լուսոյ քրիստոնէական փրկաւէտ կոչ մանս՝ ընդ ի՛ս պահեսցի, մկնդուրեալ ընդ քեղ՝ի մաոեան յաւիտեան՝ կոտակաւոր կե նաց՝ հոգւոյդ աւետեաց՝ երկնից յօրինո ղիդ : Եւ քեղ միայնոյ պատճառիդ, և միոյդ՝ի միոյ պատճառէ, և ունողիդ զպատճառ միոյ, երրեակ անձնաւորութեդ և միոյ աճու թեդ վայելեն փառք յերկնաւորացն վե հից, ի՝ աջոյն դասուց, յաւիտեանս յաւի տեանից · ամէն :

մարգարէին կերսեղարան՝ քումդ ձշմարտու-
թեան ի ճառս ուսանելոյ։ Ողոյ տուակեալ ըղ
ինանոյ մեղաւորաց։ Ո՛ր զգաստացուցիչ՝ նախանձ
տուեր նոցայն յիշատակի։ քանզի դու նոյն
ոյն ես տեսակաւ, ըստ օրինակի համեմա-
մատիլս առնելոյ ամենատարած և աշխարհալիր
սոյն մատեանի՝ ի բազում ազդեալ, հա-
կիկին յաճախուեք՝ բուսման խոստովանու-
թեան ի ձեռս մեղաւորին։ Ա՛յլ արասցե զօրանալ
մնալն, մի՛ օծեալ զտեսիլ ոսոխոյ գազանի՝
լոյծ։ անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղ
հաս ևի բարեբանեալդ գլուխս բարձրե-
լոյծ։ անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղ
մոսին, մի՛ օծեալ զտեսիլ ոսոխոյ գազանի՝
կիկին յաճախուեք՝ բուսման խոստովանու-
ոյսոյ մատեանի՝ ի բազում ազդեալ, հա-
մափիս ամենատարած և աշխարհալիր
տուեր նոցայն յիշատակի։ քանզի դու նոյն
ես տեսակաւ, ըստ օրինակի համեմա-
տանն ձեռակաւ, ըստ օրինակի համեմա-
մատիլս առնելոյ ամենատարած և աշխարհալիր
սոյն մատեանի՝ ի բազում ազդեալ, հա-
կիկին յաճախուեք՝ բուսման խոստովանու-
թեան ի ձեռս մեղաւորին։ Ա՛յլ արասցե զօրանալ
մնալն, մի՛ օծեալ զտեսիլ ոսոխոյ գազանի՝
լոյծ։ անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղ
հաս ևի բարեբանեալդ գլուխս բարձրե-
մոսին, մի՛ օծեալ զտեսիլ ոսոխոյ գազանի՝
լոյծ։ անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղ
մարգարէին կերսեղարան՝ քումդ ձշմարտու-

թեան ի ճառս ուսանելոյ։ Ողոյ տուակեալ ըղ
ինանոյ մեղաւորաց։ Ո՛ր զգաստացուցիչ՝ նախանձ
տուեր նոցայն յիշատակի։ քանզի դու նոյն
ես տեսակաւ, ըստ օրինակի համեմա-
տանն ձեռակաւ, ըստ օրինակի համեմա-
մատիլս առնելոյ ամենատարած և աշխարհալիր
սոյն մատեանի՝ ի բազում ազդեալ, հա-
կիկին յաճախուեք՝ բուսման խոստովանու-
թեան ի ձեռս մեղաւորին։ Ա՛յլ արասցե զօրանալ
մնալն, մի՛ օծեալ զտեսիլ ոսոխոյ գազանի՝
լոյծ։ անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղ
հաս ևի բարեբանեալդ գլուխս բարձրե-
լոյծ։ անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղ
մոսին, մի՛ օծեալ զտեսիլ ոսոխոյ գազանի՝
կիկին յաճախուեք՝ բուսման խոստովանու-
ոյսոյ մատեանի՝ ի բազում ազդեալ, հա-
մափիս ամենատարած և աշխարհալիր
տուեր նոցայն յիշատակի։ քանզի դու նոյն
ես տեսակաւ, ըստ օրինակի համեմա-

ԲՈՒՆ • ԼԳ։

Ի խորոց սրտից ելօս՝ ընդ Ա-
հովհաննէս, ա՛ռ նոյն ապերա յաղթողաց բնի։
վէրսախին յաւերժածաց կրկին հեծուկ՝ նոյնի

++++++++++++++++++++++++++++

մուծից սաաստիկ դառնասազ. ընդ ողբոց
տառից բերեալ համառօտս՝ ի սոյն յարկ
Թանաց այսր ողբերգուԹե, որ ինչ ինձ է
յարմարաւոր, ամիւ հատուկից զպատիւ
պարտուցս լմնոց մեղանաց, ի մարգարէից
չիզ. ընդ լուղոյն առելոյ՝ ի յայլսառ կնոջէն
հնոյ ժողովրդեանն, զօծումն շնորհին առ
իս դարձելոյ. ընդ զերծման գլխաշուք կը
տաւոյն, զանառականուե վերարկուն. ա-
պարանջանին պճնուք, զԹուխչս բարեմաս
նուԹե, օրհնուԹն և աւետարանսն՝ հան-
դերձ գործնական առաքինուքն. ընդ ուն-
կանն գնդի՝ վայելչականն զարդու, զան-
առուեր յիշատակ ամուսնականդ ձայնի.
ընդ քայտս՝ սերմնուե լանջացն, զոտքնահա
ւաք աւանդս ուղղուե՝ քոյինակրօն լծոյդ
քաղցրուԹեան:

2 Ասայ զի՞ե յայսոսիկ ինձ պարծել, և
ոչ վերասին՝ ի սոյն պատկառել:

Ա յլ յայլ օրինակ փոխեալ զմաուեան մաղ
Թանաց այսր ողբերգուԹե, որ ինչ ինձ է
յարմարաւոր, ամիւ հատուկից զպատիւ
պարտուցս լմնոց մեղանաց, ի մարգարէից
տառից բերեալ համառօտս՝ ի սոյն յարկ
մուծից սաաստիկ դառնասազ. ընդ ողբոց

նոյնն լծակցեալ, քան թէ ընդ բերկրութիւն
նոյ պարել. յորս հառաչանս, ձայնս հե-
ծութե, բաղձս բարկութե, նախատինս խոր-
տակման, լալուն կարեւոր: Ա յլ մեծիւղ այ
գթութի ամենաժամանի՝ կանուխ ազդեցաւ
ինի յուսահատութի. առ որս՝ պղծմունս,
խոտորումանութիս, աւերակս, պարգեւս. լուսոյ
երեւմունս, խրախոյս այծոյինս, փառաց
ժառանգութիս, հրաշիւք յայտնութիս, աքան-
չելեաց տեսութիս: Յորոյ ումանք յոյս ըն-
ձեռեն, և ումանք վհատութիս բազում մա-
տուցանեն. յորս ես կամաւ կործանեալ՝
կորստեանն վիճակեցայ: Զի եթէ զգեաստ
այ զվարագուրին պատրուակ, ասաց եզե-
կիւել, յորում արար ժողովուրդն կուռս
կարկառուն՝ որով պոռնկել ասէ՝ ի նոս.
նակ ճըքան պատուիժ անմաքրութես եղեցի՝
զայծ զգեցողիս ներքոյ և արտաքոյ:
Զարմանամ, թէ զինքըդ ոչ կիզուիմ. հիա-
նամ, թէ ինքը ոչ այրիմ. ափշիմ, թէ ոլոր
չդափշտակիմ՝ տանջեալ լքել, չարչարել,
ջախեալ, մանրեալ, խորտակեալ, կտրեալ,
բաժանել՝ ի յօրինակէ ժանեաց կորուսչին,
ըստ գլոյն: Ա յսպա միայն է պահեցեալ
ինձ նշոյլ յիշատակի՝ փրկութե յուսոյ, զի
քեան աւետարանն՝ կեանս է ամենևին, ի
կերպարանաց պատկերի բանին ծանուցեալ:
Որով առ մեզանն՝ դարձն, առ պարտիսն՝

շնորհն, առ եղծումն՝ նորոգութիւն, առ անօ
րէնութիւն՝ քաւութիւն, առ վէրն՝ բժշկութիւն,
առ վտանգն՝ անդորրութիւն, առ պատիժն՝
ներումն, առ պատերազմն՝ հանդարտու
թիւն, առ հուն՝ անձրեւն, առ պատու
հասն՝ պարգեւն, առ ակնկալութեն սատակ
մանն՝ ձերն, առ գործարան մահուն՝ կե
նացն յաւիտեան:

Յե՛ր ովքո՛ր ինձ զայսքանեաց յիշմանց
՚ի թիւ արկանել, և ո՛չ զանձառելիսն
ստանալ դասել: Յիշատակաւ հօրն բարձ
րելոյ՝ յորդին կայորդութի՛ւն. յանուն միած
նին՝ առ հայրն ընտանութի՛ւն. սոցին ակնար
կութեա՛ն ընդ հոգւոյն հաղորդութի՛ւն: Խաչին
փրկանք. բանին սփոփութի՛ւն. բարեաց վարձ
կամացս՝ առ կշռութի՛ւն գիտողին. աւետանին
կենդանարար՝ հաշտութե՛ն մեզնորդութի՛ւն:
Եւ այլք աներեւոյթք անթիւք բարիք՝ ՚ի բա
րերարէն բարեբեղեալք, աղաւթք ՚ի հարկէ,
արձակք ՚ի լծոյ. իշխանականք՝ և ո՛չ իշխե
ցեալք: Ա՛ յայսքիկ են՝ որ ինձ ՚ի մէջ դատ
նութեա՛ն մահու՝ կեանս անուտարակոյս աւե
տարանեն. քանզի եթէ ո՛չ զայսոսիկ ու
նէի, կանխաւ արդեօք կորուսեալ էի իսկ
և իսկ, ըստ բանի երգողին: Ո՛չ փոքրիկութի՛ւ
որդւոյ՝ զհայր փառաւորեմ, ո՛չ նուաստութի՛ւ
հոգւոյ՝ զարդի նախատասեմ, համամիաւ
անիմ զերեսեան՝ և նոյն արարչութի՛ւ:

բար բարբառով բանի վերատևտմեցին։

Քանզի ևի դէմս հոգւոյն ելեյ՝ այս են ա-
շաւիղք նախընծայ սկզբան պատարագին
յորում դառնալ երկնաւոր զենանի, զայս
աղօթեցյն։

Ա՜ղօթք, որ նոքա զպատարագն մա-
տուցանէին։

4 Ա՜ստուած մեծութեան մարդասէր ու-
ժոյ, յորինօղ երեւութից և
աներեւութից, փրկօղ և հաստա-
տօղ, խնամօղ և խաղաղարար, հօր հզօր
հոգւի, հայցեմք բազկատարած մարթեանայ
զոչմամբ հեծուեցս՝ յանդիման եղեալ քեզ
ահաւորիդ։ Մատչիմք մեծաւ դողութեբ՝
առանիկ երկիւղիւ՝ մատուցանել նախ ըզ
բանականս զայս պատարագ՝ քոյմ անշինին
զօրութեդ, իբր աթոռակից փառակից և ա-
րարչակից՝ հայրենի անկատուած պատճոյդ,
և քննօղն ծածկուեցս խորոց խորհրդոց ա-
նեռակատար կամաց հօրդ և ամենայնուեքիւ՝ ըզ
քեզ առաքչի, փրկչի և կենդանատուի և
արարչի ամի։ Ի ձեռն քոյ ծանուցաւ մեզ
երրեակ անձնաւորութի միասնական աճո-
թեդ, յորոց մի և դու ճանաչիս անհաս։
Քև, և՝ի ձեռն քոյ առաքինքն նահատեսա
կան տոհմին շարաւիղք՝ առեանօղք ան-
ուշնախոչեալք, զանցեալան և զգալոցան,
զերեալան և զոչ դոյացեալան, անատուե-
բար բարբառով բանի վերատևտմեցին։

ամէն։

Յաւիտեան յաւիտենից ,
բերեալ ընդ հօր ամենակալի ,
նե՛ց։ Նմա փառք ի ձեռն քո, և քեզ բա-
ղաւ ի քեզ հայհոյութիւնն անքաւելի քարո-
ձած՝ հաւատար և համազոյ հօր լեր հզօրի, և
լերակիւ զքեզ աւետարանեաց Հոգւոյն սուրբ
ի օր վերջին՝ այամ կենցաղի, և օր աւելին՝
եղեալքս առ՝ի քէն՝ յոյնմ ժամանակի, որ
Քև առեղծանին՝ ի նորոգութի յարուցեալ
Ոգի ով քարոզեալ զքեզ մովսէսի , որ՝ի
պնաւն քոյ՝ ի վեր ջրոցն՝ անպարագիր զո-
րութի, ահեղ շրջարկութ առածողականաւ
թևատարփակ պաշտպանողօրէն՝ գթասի-
լեալ՝ի ծնունդս նորոգս՝ զաւազանին խոր
հուրդ ծանուցեր։ Յոր կերպարան օրինա-
կեա՛ն՝ նախ քան զկատարեալ զոյժդ մած
ուած վերջնում վարագուրիդ՝ յօրինեցեր
կարօղ ոլորապես զբուխանոյակ բնութիս աս
նոյց բնաւից բոլորից դոյից ամ էից՝ յունէից։
Քև առեղծանին՝ ի նորոգութի յարութե ամ
եղեալքս առ՝ի քէն՝ յոյնմ ժամանակի, որ
ի օր վերջին՝ այամ կենցաղի, և օր աւելին՝
երկրին կենդանեաց։ Քեզ հնազանդեցաւ
միութ կամացն՝ ոչ հօրն խափան, աղգակիցն
քո՝ եակիցն հօր՝ անդրանիկն որդի։ Մերով
կերպիւ զքեզ աւետարանեաց Հոգւոյն սուրբ
ած՝ հաւատար և համազոյ հօր լեր հզօրի, և
զաւ՝ի քեզ հայհոյութիւնն անքաւելի քարո-
ղեաց, և երբ զնածամարտիկն զքո հեծաե-
լոցն՝ չարաբանական բերան կարկեաց, և
վիւրն շնորհեաց՝ արդարն և անարատն՝ գը
տինն նոյն, որ վասն մերոյ մատնե-
ցաւ, և յարեաւ վ՚ն զմեզ արդարացու-
նելոյ։ Նմա փառք՝ ի ձեռն քո, և քեզ բա-
րեբանութի ընդ հօր ամենակալի ,
յաւիտեան յաւիտենից ։

Գործէաւ նրինէսպէ ի նոյն կարգ բանէ, մինչև
վարդահովիւն շուտոյ հրաշափէս յայտնէսպէ
պղէաւ տաէպտրոնէզ վէրսպէն չնչին
խոշտանգութեան:

5 Վղջութիւք և աղերսեմք արտասուալից հառաչմամբ յամանձնէ՝ զգ փուռաւորել արարչութիւդ՝ անեղծ և անսասեղծ՝ անժամանակ հոգւոյդ զԹածի, որ բարեխօսդ ես վն մեր յանմուռունչ հեծութիւնս՝ առ ողորմածդ հայր. որ զնեբան պահես, և զմեղուցեալսն մաքրես՝ և տաճար կաղմես կենդանի և հեցուցիչ կամաց բարձրեալդ հօր: Ալդ՝ ազատեա զմեզ յամ անմաքուր գործոց, որ ոչ ի հաճոյ քումդ բնակուե. և մի՛ շնջ յեն առ՛ի մէնջ՝ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք՝ ի տեսակա նացս աչաց խաւսարիս. վն զի զքեզ ուսաք միանալ ի մեզ ի ձեռն աղօթից, և ընտիր վարուց խնկելոց: Եւ քանզի միտդ յերկրս դուԹէդ պատարագի, և միւսդ ընդունի՝ հաճեաւ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի նորոց. իսկ դու ընկալցես զմեզ պաշտաւնս, և յարդարեացես զմեզ օԹեւա նըս պատուհանս ամ պատրաստուԹէ՝ ի վայելուչն ձաշակման երկնաւոր գաւխնդ, առանց պատժոց դատապարտուե՝ ընդունել զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկուե: Եւ հալեսցի՛ ի հոյս յայս

մանէ գայթակղութիւն մեր, ոյք մարգարէին
կենդանախաղոյկ կայծակամբն՝ ի ձեռն
ունելեացն մատուցման. զի յամի քսդ քա-
րոզեացն գթութեն, ոյք որդւովդ այ հօր
քաղցրութ. որ զանառակ որդին մերձե-
ցոյց ի հայրենի ժառանգութենն, և զպատ-
նիկան յառաջեցոյց երկնային ալքսյութին՝
արդարոցն երանութ: Ա՜յո՛՝ այո՛՝ և ես
մի եմ ի նոցանէ. և զիս ընկալ ընդ նոսին
իբր մարդասիրութ կարօտեալ մեծի, շնոր-
հօք քո ապրեալ, զարեամբ քի ստացեալս:
Զի յայսմ ամի՝ յամի ծանկցի քո ածուիդ՝
ընդ հօր փառաւորեալ համապատուաբար
ի մի կամս, և ի մի իշխանութենի գովաւե. զի
քո է գթութի, և կարողութի, և մարդասի-
րութի, զօրութի և փառք յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւելուած էրէն հեծուելէ՝ հոգին
հանուշէ, աս նոյն ազէրս մալլուանոց բոնէ:
Ի խորոց սրտից ելօտ՝ ընդ այ:
Բան. ԼԴ:

ՎԱՂ՝ աս այսոքիկ թշուառացեալ
շնչոյս լսոյ ելիցէ, և աս քեզ դա-
ւանութիւք յանդիմանականք, որ ըս-
նեին ձառեալ՝ և յերկրորդումն գուցից:

Իսկ յանդիմանութիւնս գրաբանականս՝ ի կոյս բազմութենէ ազգաց, և թարգմանութիւնս՝ ժողովրդոց, զոյս արդահատուիս մաղթողականս նուիրեցի, զոր ներքնաշարեալքդ սահմանադրեն պոհաբանութիւնք։

Ի հանդիսարանս խօսիչ տիեզի՝ բանս ծագմանս, որով հոգիեն ու հաշտիլ՝ հատանէ յօգնողնոյն։

2 Վ ղաչեմ զանփոփոխելի տէրութի ամենազօր հոգւոյդ հզօրի, առաքեա զյօղ քաղցրութենէ քոյ, և բարեգործեա՛ ի յանձին՝ ու յիշիւանական ազգմանդ՝ զամենալից շնորհս բազմապարգեւ քո ողորմութենէ։ Եւ հեթիկեա զբանական անդաստան՝ մարմնեղէն կարծրացեալ սրտից, յընդունակուն արգասեաց հոգևոր սերմանդ։ Քում ամենիմաստ էութեդ խոստովանիմք զքեզ պարգևս՝ ի մեզ ծաղկեալ և աճեցեալ. որ ձեռնադրես առաքեալս. լցուցանես մարգարէս. ուսուցանես վարդապետս. բարբառեցուցանես հաւերս, և բանաս զփակեալ ականջս խլեաց. ոչ ազգաւ կինցն քո՝ էակիցն հօր՝ անդրանկին որդի, քոյին գործակցութիւբ ներգործեալ զայս ամենայն՝ քարոզեաց գքեզ՝ աշ հաւատարակից խակուեդ հօր։ Ընդհեա և ինձ մեղաւորիս խօսել հաճալուձակութիւբ զկենդանարար

խորհուրդ աւետեաց աւետարանիդ, հե-
տեւել արագաթռիչ ընթացիւք մտաց՝ ընդ
անհուն աստարէզս քոյինաշունչ կտակարա-
նաց։ Եւ՚ի մատչել իմ՚ի գլուխս հանդիսին՝
մեկնութե բանի, նախաժամանեսցէ՛ աւուխս
գթութի քո, խօսեցուսլ լինս զարժանն և զպէ-
տանին և զհաճոյն քո՝ ՚ի ժամանակի, ՚ի
փառս և՚ի գովեստ անծուխդ քո, և՚ի լուսե
շինութե կաթուղիկէ եկեղեցւոյ։ Եւ կալ
կատեա՚ ՚ի վե՛ր իմ զամենամերձ աջ քո. և
զօրացո՛ զիս ընտրհօք գթութեդ քո։ Փարա-
տեա՚ ՚ի մտաց իմոց զմիգ մթութե մոռացու-
ցանելոյ, ամբառնալ ուշիւ իմաստից՝ ՚ի կենցաղոյս
երկրի ՚ի բարձունս։ Լուսաւորեա՚ ՚ի լիս
վերատին՝ զծագումն անստուերս հրաշիւդ զի
տուե ածուե քոյ՝ հրճուլ, արժանի լինել՝
առնել և ուսուցանել յօրինակ բարեաց
ածասէր լսողաց։ Եւ քեզ ամ փառք՝ յաւել,
ընդ հօր ամենակալի, և ընդ որդւոյդ միածնի
և բարեգործի, այժմ և յանվախճան յաւե-
տեան, ամէն։ Իսկ զհաւատոյ սահման բա-
նի՝ ընտրուե շնորհի՝ կենցաղ կանոնի՝ առ
համագոյ նբ երրորդութեն՝ զայս վար-
դապետեցի, զոր շաւիղ կարգիդ
վերանիւարէ։

Երբորդ անայլայլական հոգով սքեմաբա-
նութիւն, ուղղեալ յայ, յոր էնչ ի ինչիցն առհա-
նէքդ հաւատ :

3 Վասուանիմք և դաւանեմք, պաշ-
տեմք և երկրպագեմք զերրորդ-
միութեն ամենայնքն երրորդութեն :
Աջութեն անճառ. միշտ բարի. նոյնագոյ.
հաւասարապատիւ. անհաս իմաստիւ թևոց
սլացման՝ ի վերս քան զօրինակ և անդր քան
զնմանութեն, դերազանց գոլով սահմանի՝
անսպառապիր բացարձակութեբ, յառաջ քան
զհին յաւիտեանից անաստղապակ էութեց,
ստեղծականացս կարգաց, օրհնաբանութեբ
անթարգմանելեաւ՝ ամենահատուստ վե-
ծութեբ՝ յաւէտ պատկեալ. հաստիչ ժամա-
նակաց՝ և որ ի ժամանակի են կերպաւոր-
եալք. ինքն պատճառ հանդերձիչ՝ և յար-
մարապէս յօրինիչ ստեղծականաց և անե-
րեւութից : Ո՛չ անուանբ չափեալ, և ո՛չ
յորջորջմանբ նշանակեալ. ո՛չ որակութեբ
նմանեալ, և ո՛չ քանակութեբ կշռեցեալ. ո՛չ
օրինակաւ ձևացեալ, և ո՛չ որպիսութեբ ծա-
նուցեալ. ո՛չ ի թեերութենէ տարածեալ,
և ո՛չ ի լմանէ ամփոփեալ. ո՛չ ուրեք եր-
բեքէ պրտաւեալ, և ո՛չ ի տեղւոջ վայրի
երևեալ :

4 Այր գԹուեց՝ ունօղ ամի, և աճ հա-
նուց՝ որ յերկինն և որ յերկրի, բայ
ի

'ի բանէն միայնոյ՝ որով զնա՛մ ինչ ունի։
Աստղքին և տուչ ընչից ամենից, բաց 'ի
հոգւոյն խնկակեզ՝ որով զհամային
կազմեաց։

5 Ա՛յնմ յերջանկափառ հանգստեան ահա-
ւորութենէ երկին անձնաւորութեց,
խոնարհեալ 'ի վերուստ՝ աստուստ 'ի տա-
քինս։ որ էին խակ 'ի քնէ անքաժ 'ի նեղք-
նոցս՝ անկատարս մնալով փառացն աթո-
ռոյ, և անկարօտ զնմանցն ծնունդն իւրոյ։
Մտեալ 'ի սենեակ կուսին արգանդի պար-
զաբար, և ելեալ անտի յօդաւորաբար մար-
մին էառեալ՝ անորոշելի։ անթեղի մարդ-
կութենէն, և անպակաս աճմունքն։ Մի որդի
հօրն միայնոյ, և միածին անդրանիկ՝ ձեռ-
նայր ոչխարացն կուսին, արարչին՝ յեղակա
նութեան մարդ եղով ճշմարիտ սկզբնաձին։
ահա ոչ զկնի եղելոց երկրաստեղծից նը
մանութենէ, այլ նոր և չքնաղ, թագաւորաց
վեհափառ, որ ոչ ցուցաւ 'ի դարս, և ոչ
պոյտացաւ 'ի ժամանակս, անդրանիկ՝ ըստ
սաղմոսողին, քան զնա՛մ թագաւորս երկրի։
անապական խառնուածք՝ կերպացեալ զմեր
'ի մարմնոյ, ըստ օրինի հոգւոյ ընդ մարմնոյ,
և ոսկւոյ ընդ հրոյ, և կամ յայտնապէս խակ
ասել՝ լուսոյ ընդ օդոյ։ ոչ փոփոխեալ և ոչ
անջատեալ։ Նոյն լինքն եկեալ կամաւորութ-

ապանդ վարեցաւ, և հանդերձեաց զօրեղ
ինքնիշխանութեամբ՝ զարարածոց իւրոց փըր-
կութեան. չարչարեալ իսկութեամբ կենդանեզ՝
եղաւ ՚ի շնորհի անորոշելի յաճախութենէն. և-
ողորմեալ Թագաւորին՝ ՚ի դժոխս սանդարա-
մետական վհատեալոցն բանտարգելեցելոցն՝
քարոզեալ ցուցաւ նորոգութիւն և լոյս:
Եւ աւարտեալ զանօրինականացն զիրկա-
նաւարն զանառեսուէն, ածապէս վերակեն-
ցաղեաց. և կառավարեալ ՚ի Թևս հոլմոյ՝
եկեալ ՚ի քրօբէս՝ առնուլ անքննութեամբ ձած-
կեցաւ. համբարձեալ գեր ՚ի վերոյ ամենի-
նի, նստաւ ձախութեամբ յաճոռն իւրական
սիզբնաժառանգ հօրն հաւասարութեամբ, յոր-
մէ և բնաւ իսկ ոչ մեկուսացաւ, անկորուստ
առեալ զոլորմին, և անմոռաց սեպհականօքն:
Ոլով և եկեալ ՚ի դատաստան հատուց-
ման, քննել զձածկեալսն կշռութեամբ չափոյ՝
արդար իրաւանց. որում տպաստեմք, և յոր
աղօթեմք, հաւատացեալք յանմի՝ ամենի ա-
մենակալ տէրութեանն նր. որ արդարև մինն է
Հայրն ՚ի միայնոյն՝ ՚ի միոյն փառակցութեան
Հոգւոյն եռակատարեալ:

6 Ի արեքանեմք միշտ և օրհնեմք ընդ
որդւոյ և ընդ հօր, և զհոգի էութե-
նոյնն՝ ամենազօր, ճշմարիտ, կատարեալ, և
նը. որ յանէից գոյացոյց զբոլոր եղեալքս
ամ, ինքնագործ հոմիշխան երկուցն և ընդ

նային՝ անեղծ և անսահման թագաւորութե-
որ ինչ պատճառն առաջին, և բանն ահաւոր
նորին ինքնութե, նոյն ինքն և հոգին բարձ-
րացեալ: Բարի՝ ինքնակալ, ամենից բաշ
խիչ ճշմարիտ պարգեւս՝ ի գովեստ անուան
փառաց սիաձնին. որ ազդեաց յօրինման,
շնչեաց ի մարգարէսն. վճռամբ ազդակցին՝
տպաւորեցաւ յառաքեալսն. կերպիւ ա-
շաւնոց ցուցաւ ի յորդանան՝ ի մեծութե
փառաց եկելոյն. փայլեաց ի դէմս աւան-
դականաց. արար հանճարեղս. զօրացոյց
խոնաւսունս. լցոյց վարդապետս. օծ ար-
քայսն. օժանդակեաց ընագաւորս. եւ
վերակացուս. հրամանատարեաց փրկութե.
շնորհեաց ձկտս. հանդերձաւորեաց քա-
ւութե. ընկալաւ ի մահն քէն՝ ի ընակութե
նոր մարգարէութեաց. զոր հայր և որդի,
շնոյն և հոգին ներգործեաց. և ինքն է աձ
խնկեալ տիրապէս՝ ամ յաւիտ:

7՝ Բանդի ոչ՝ նախանձոտելովն կերտող
դուեն ոք մեծ ինչ քան զինեան. և
կամ զինն անուանիլն՝ նուաստագոյն առ
նոսանն. և կամ՝ ի մինն առեալ՝ խառնակութե
գոլ դիմացն. և կամ կերպին տրտհութե՝
ուրոյնութե եւ կամացն: Քանզի անմեծար
հայր՝ ամիւր, եթէ ոչ զբանն ունիցի ինքեան
զօրութե. ոչ գոլով ընդ նմա հոգւոյն՝
անհապաղ ոմն և անկենդան՝ և առ ամ հզ

ԻԸ. Լուր՝ զայս գոչումն ծածուկ խորհրդոց
յաւխտենից. ամէն։

Երկրածնացս բանականաց, յաւխտեանս
և յերկիրն, ի ժողովս անդրանկացն, և յաղգս
հարեցուք, օրհնել և փառաւորել յերկինն
զու-գաձոյն սրբաբանութ, հանգուցանողիս
նոյն տէրութեն միակցորդ հաւատարուս,
Աստի զնոր երրորդութեն փառաւորելով՝
գնոյնս ընդ նոսին, փակեմք ընդ դէմ նո-
ցին զկենացն մուտ եկեղեցականաս դաւթիւ։
միջոյ՝ ի բաց հալածեմք, երեսաւ՝ ի նզովս
դիմամատուխս գազանականս՝ հերքեալ ի
ութ՝ հաւատոյ բանիւք, նոր զրժնդակ դեւս
ոյլայլական՝ յանարատ պատիւ միութ նոր
երրորդութեն, զոյնպիսիսն՝ քարայրեք սատ-
օտար՝ մոռծանել, և կամ ամբոխուն ինչ
բաբար գոլով հոգեւոր, որով այլ ինչ գոյութ
ժամ և չէր, և անբանութեն բամբասանօք
պատուհել վարկանի զվերինն մեծութի, և
ի յիւրմէ բանէն, որ թէ էր երբեմն, յոր-
ձառական բանիւ՝ յաւականի կատարել զհայր
նակեացի, ապաշուք ումն թափառեալ՝ նոր
Ոչ և հոգին՝ եթէ ոչ՝ ի պատճառէն նշա-
քեալ և կամ՝ ի մահացուէ ումեմնէ ոչինչ։
ուամբ հօրն ծանիցի, որք ումն՝ և կամ զո-
Ասեմ զնոր երրորդութեն փառաւորելով՝ ի
նոյն տէրութի միակցորդ հաւատարուս,
զու-գաձոյն սրբաբանութ, հանգուցանողիս
հարեցուք, օրհնել և փառաւորել յերկինն
և յերկրի, ի ժողովս անդրանկացն, և յաղգս
երկրածնացս բանականաց, յաւխտեանս
յաւխտենից. ամէն։

ԺԶ. Յոմն բարեբար ու յոյժ մարդասէր,
ղան փառացեր քոյ մատոյկ։
պանիկ բաղարջոյ՝ խուրմայ զանգեղոյ՝ ի սե-
ի մաքրոյ և ի կաղարտոյ այս նուէրս հայի՝
ման աղօթիկ՝ յօդեալ ընդ նոսին. Թերևս
ամ։ Եղիցի և այս աղերս բարեբաստ հայց
նի, լուր բարեգուժ, ըստ սմին բանի՝ այնմ
տականօք, որ ոչ է գրեալ ի յայս կարդ ձայ
բազմօք պաշտաւեցայ դրուճակօք խանդաղա
քումդ պատգամի, զգրեալս մատամբդ այ
ղծին, որ և խորտակելն է իրաւացի. և ես
ախրատեսակ մրով՝ զերկրորդն նմանուի
առեալ հայթայթեմ։ Ահա արդ՝ քանզի
ան փառացեր քոյ մատոյկ։

քեզ մի՝ ով մեղ. հզօր և ամենակալ. որ
յաղթես գԹուրք խնամոց քաղցրուե՛ք ջո,
ոչ հասարակականաց միայն մարդկութե՛ս՝
խոց գոյակցաց, առ որս յաւէտ է ամբո-
խուի և բիւրամանեայ հակառակուի, այլ
և հրեշտակացն անախտականուե. նաև՝ և
և ամ քան զայս սրբոյն անարատուե,
յորոց մի էր և հեղհեաս. որոյ ցոյցք խըս-
տուԹե՛ն՝ ի քորեք լերինն նշանակեցաւ
կերիս օրինակս. ի շարժուն մեծ, ի հուր
ուժգին, ի հուր կիզանողական. իսկ քոյէ
հեզուԹի երկայնմտուԹե՛ ի հանդարտուի
մեղմուե օդոյն քաղցրուե. քանզի կամաց
աղօրմուեց՝ դու միայն ես, ըստ գրեցեալսն.
Վա՛ զի Թէ և հաճոյք գտան մերասեղքս՝
առաքինուե՛ն յեղանակեալ յայլ նմանուի
վերնային, սակայն երկրածինք են և նո-
քա, ընտրեալք ի մարդկանէ. իսկ դու ոչ
ունիս չարանալ՝ իսկուԹե՛ բարւոյ. յամե
օրհնել. ամենևին փրկուիդ. ամիւ հան-
գիստ. համայնից անդորրուիդ. համօրէն
ախտացելոց՝ դեղ առողջուե. աղբիւր ջոյ
կենդանուց, ըստ երեմիայ: Դարձ առ իս
և աղօրմեա՛ ինձ. որ այնքան ծարաւեա
պատքիս անկարօտիդ ես՝ խոհուեմ փրկուե,
մինչ զի զուարթնոցն երկնից անմահից օրհ
նաբանուելոց՝ բան լինի ընծայեցեալ մարդ-
կօրէն փրկական քահանայապետիս և քաւչա-

պետաբար՝ անեղծական յարակայութ՝ մըշ
անջենաւոր պաղատանս օրհնեալդ քո կը
թուեն՝ ի մերոց դիմաց կենցաղականաց՝
վն իմ լքելոյս հաշուուե մաղթել ողորմած
եղիմ. որ ե լուսաւոր խորհուրդ յոյց ելա-
նելոյ մեծիդ յայտնուե, աւ հրեշտականն
Թափուր տեղի տորանկելոյ, ի ձեռն մըդ
կան՝ քո կցորդուբ՝ աւետարանել առակաւ
այսր օրինակականս եղիմ:

ՅՕ Ր դարև լուսոյ՝ բարեգուութ. ան-
սացեր Թագաւոր. ուսկնդրեցեր
կեանք և յոյս. ի մեռ առեր երկնաւոր.
յարդեցեր հըզօր. նկատեցեր ծածկա-
գէտ. տեսեր խըճնամակալ. կարեկցեցեր
անպատուում. խոնարհեցար՝ մի՛շտ բարձրել
նոճաստուացար ահաւոր. յայտնեցար ան-
ձառ. ամփոփեցար անսահման. քանակե-
ցար անքննին. մածար ձառագայթ. մարդա
ցար անմարմին. շօշափեցար անքանակ. կե-
պաւորեցար անուրակ, լցեր խակատիս զա-
ղաչողացն բաղձանս: Դու խակ եղեր Թըշ
ուառացելոյս ինձ՝ ձայնիւ զուարթնոցն՝
բարի բարեխօս. միջնորդ կենդանի. պա-
տարագ անմահ. սպանդ անվախճան. նուէր
մաքրուե. ողջակէզ անծախ. բաժակ անըս-
պառ: Ահա ծղրումած, մարդասէր, օրհ-
նեալ մի՛շտ կատարեացես առ մեղուցելոյս
պարեբաստուԹի՛ կամացդ կենդանատո-

Թեց • իսկ զատորնայինն ծնունդս մահկա-
ւորս և գլխատուրս յատուկ մատակարարու-
լուսակերպին կոչեցեր զնոսին սպասա-
ձառ՝ ի խորհուրդս սոսկալիս • զերկնայինս
Վ՚ս որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն ան-
գուսին՝ զմատանւոյքոյ գործ, ոչ գրեցեր եր
գովեստիւց աՀՒչին դասել զմարդասիրութիւնս:
քէք սիրել զնա • այլ առեր՚ի պատուհ մեծաց
ռեշտակասէր, և որ զպետութիւնս նոցունց
հաստատեցեր, այլ և զերկինս զամբարօք
յապաւնիսն • քանզի ոչ անուշանեցար հր
կուեք: Եւ զոր մեծն ի գրեցիր՝ պատմել
բասատել պատճառս հնարիւք՝ խմամ փըր-
քումդ բարուե, որ ցանկ դեգերիս պատ-
սիւ պարերգուե՝ ի մէջ կաթուածոյ յօղոյ
անպակաս, մի՛ոք զօրեացէ ոտնել հանդի-
կաոյ, ամենընդարձակ, առատուե
հեղ, անտարակոյս տեսաւորուե,
Ա՛ր ասէ՝ ու՛ր զօրուեց, մեծուե ա-

Բան • ԼԸ:

՚ի խորոց սրտից ըմդ ու՛յ:
հոգիդ, ա՛ն նոյն ապէրս խաչևանոյ բանի:
վէրսին յաւելուած կրկին հեծուե՝ նոքին

++++++++++++++++++++++++++++++++++

փառք յաւիտեանս • ամէն:
ուշայ, զովեալ երկայնամիտ • և քեզ վայել

հնացուածոյ՝ տիրական և ածական պաշտել
անուամբդ պերճացուցեալ։ Անցեալ վերա-
տին ըստ սահման կշռուեր չափոյ, լայնեցեր
քեղկուտակս գլխոյ՝ ճառից անբաւից՝ զանա
պակ ծորմանն ծայրատուընին վերնում բա-
րուեցեն։ Եւս և՝ ի մարդանալդ քո միշտ ե-
ռուեցեն, ոսանց վս լինքեանց, և կիսոց վճ
այլոց՝ զեղեր առատուբ գլուխս կենաց,
աւետեաց բազմօրինակս, պանչելիս ածա
գործս, նշանս հիմարուսասեալս։ Այլ զի թէ
անպամալուծնն պակասելոյն՝ ի հաւատոյն,
հոգաբարձացն առաջարկուբ զցոյց յու-
սոյն՝ գնացեալ ողորմեցար, և ոչ ըստ գործս
ձեր առաւել քան զամենակար՝ առ ախ-
տալից մարմնոյս մաքրուբ աղաղակողիս
հառաչման, քանզի արդարև մեծ են չափք
հրաշից՝ քան զանմաքրեալս հոգի՝ եթ հաս
տել, գլուծացեալս պատկեր՝ անտիրելի աղ
տոյ ներգործել. նա զի և երկրորդս առա
քեալբ յաւազանին շնորհս յաճախեաւ՝ ըզ
փառան հայրենի բարձրացուցանէ։

2 Դու ես ու՛ր, որ սրբես զմեզ, այլ ընտ-
րեցեալդ քոյ նախատապատուեցեր
մովսէսն։ դու ես, որ ի մեզս և յանօրէ-
նութիւնս՝ վերակացու եղեր տոհմին յակոբայ,
մինչ յերեսփոխացուցն երկրի՝ ընդ խաւարն
հեթանոսաց ընտանեննայինն։ Դու ես, որ
ծրենագէտ առնես զմեզ ի ճանա-

պարկի, ըստ բանի երգողին դաւթայ, դու
ես, որ փոխասրես զքարեղէն սրտիկ կարծ
րութի՝ ի լայծ կակղութե՝ մարմնոյ գոյութե՝
բանի ընդունելութե : Դու ես, որ բաւեա
ընձեռեալ սիրտ այլ, և ճանապարհ մի՝ եր
կնչել՝ի քէն՝ զբովանդակ կենացն սահման.
դու ես, որ տաս զերկիւղ քո՝ ի միտս խըր
տութե՝ առաքել ուշունել հաւատովք,
ըստ մարգարէին ձայնի.

3 ( ) օրհնեալ քո շնորհացդ՝ զաշխար
հասեղծ բերանոյդ՝ զնածեղէնն
անձրևացդ զկեցուցանօղդ կաթուճած, մա
տո՛ լսելեացս դրանց բացարան, որով զօ
ձին խորամանկութե՝ բանսարկուին թիւ
նից՝ բարձցես և բժշկեացես : Ամենակալդ
ձեռօք՝ զնօսանականացս շարժողական գոր
ծի ընդունեալ՝ ազդեա զօրութի ձայնի. որ
տաս բնաւից ընտրութի բանի, զի դաստի
արակեալ զպատշաճականն՝ մի յանդգնա
բար խօսեսցի երբ զնականին՝ լռեցից՝ի կո
տոդ, և անբանութե մատնեցայց վանեալ
յորտոզէն : Լուսաւորեա վէրստին զնա
ւարեցեալ հոգւոյս աչս՝ կենդանաբաշխ
աջոյդ կարկառումամբ, զի մի համարձակու
շիջեալ լապտեր՝ ընչմամբ վիշապին՝ ի
ներքոյ գրուանին տատրածածկեցայց :
Բարձ զանօրէնութիս իմ ինձ, և ընկեա՛ ի
խորս ծովու՝ որ է փոքր առակ մեծութե

քումդ անբաւութե, լսոտ մարդասիրին, զնմա
ընկալեալ չարութի: Կանգնեա կործանեալս
անձին՝ նշան վստահութե, զի մի՛ յուսահա-
տութեն կոծող կատուցեալ՝ զծածկեցեալոյն
բողոքեսցէ: Բայց հնչեալ և գթած, զբժըշ
կարանիդ կենաց վարդապետութեան, զի
զառ՛ի նեղքոյն մշակութե կորուսչին սեր-
մանց՝ մանկաշուշաւ կամացդ՝ հուպ առ ար-
մատ խուզեալ հնձեսցես: Դէմ եղեալ
հեռութեալ քեզ բոլորիցդ ամբ, սեաւրուսեն
օրինակութէն, ի կենցաղիս ծուխս մեղա-
նացս ալեաց՝ ընկլուզոյ, մաստ ժամանեա
զաչդ կեցուցիչ՝ յօգնականութե լինիմ սասա
նեցելոյս: Ընդ քանանուհւոյն ձայնի՝ ի
խորոց սրտիս պաղատիմ, սովեցելոյս՝ ա-
պականատակաս կաղկանձողական ամենա-
թշնամւոյս վտանգաւորիս, ապրուստ կերակ
րոյ փշրանաց հայի՝ ի բազմապեղդ սե-
ղանոյ մանանաւորեացես: Ա՛րա փրկութի
նկուեցոյ խորանիս՝ որդւոյս դառնութե, որ
եկիր լանդրել և կեցուցանել զիս զկորուս-
եալս: Ջի քո է մեծութի, յաղթութի և զո-
րութի. և դու ես քաւութի և բժշկութի,
նորոգութի և երանութի. և քեզ
վայելէ փառք և երկրպագութի
յաւիտեանս.
ամէն:

Վերոյիշեալ յաւելուածք երկին հետ ունին
հոգոյն, սա նոյն պէտս մարմնոյ բանի ։
Ի խորոց սրտէ բոսխ՝ ընդ ես ։
Բան · ԼՋ ։

1 Վ աքանչ անթիւ են յաճախեցեալ,
և գերազանցութիւք միշտ առաւելեալ,
փրկանաւորդ արգասիք չնորհաց՝
առ պարտուց իմոց առաւելուն, չարչարա
նացդ հանդէս և յանձնառութիւն ։ Զափ
սանիփսիչ՝ ամենից հոգւոց գոյից արարիչ՝
ի գործարանի մահուն՝ նշանի խաչին հե
ղեսեր, ի զձեռնարկուէն իմ ընդդիմնե
կամաց քոց՝ լքցես ։ Զընթացս ազգականդ
լծակցութի՝ երկոցունց առնչիլ կենցաղա
զաց՝ յանարգելութես պատճառ՝ ի պատժա
նէն փոյթն մածուցեր, զի զիւրախոցելս
վայրագութի թշնամացելոյս՝ գրաւակա
նեացես գթածարար ։

2 Ո՛չ գօսանալ ձեռաց կումոյն հրա
մայեցեր՝ օրհնեալ զազգածանդ, որ
զիզձենուէն տունկ՝ առժամայն չորացու
ցեր, զի և զառ ինս ներելոյդ օրինակ՝ կան
խաւ աւետարանեացես ։ Ո՛չ գանուզայն
ապիրատութե զիսոստովանեալդ ՝ սպառ
նացար, որ զարտաքսեալն ի Թագաւորէ
մահացելոյս անձին՝ բարւոյ հանգամանիք

հանդերձ գործեսցես։ Ո՛չ զհայհոյչացն հնարաւոր չարաբանութիւն կապուեցեալ, որ ղլուանին պատուիրէ՝ երանգաւ արեան գունեցեալ, զի զանհամարձակ լեզուս՝ ի գովաստքեղ զօրացուսցես։ Ո՛չ նախատուողացն մոլեգնութիւն սաստեցեալ, որ զտարերս սաստանեցեալ, զի զիշխատացեալս գլուխ՝ կը Թուեղ օձմամբ խուզեսցես։ Ո՛չ՝ի մոլորեցուցչէն կարդալ զքեզ ածաստուածացեալ՝ զօրուժած ծնօտիցն բաժանեցեալ՝ քակտեալ՝ի մխեանց, որ զկարծրութիւն վհմացն հերձեալ, զի զանուանակս բարեաց հոգիս՝ ի բերմանէ ընդունայնութեան՝ ազատմամբ հոգեւորեցուսցես։ Ո՛չ զպահատացն սուրս՝ ընդերկաց խրթեանց մատուցեալ, որ զորովայն օձին սահեցման հողոյ մատնեցեալ, զի զտառապեալս մարմնոյ ոսկերս՝ լերթ՝ի գանձարանի պահեալ, կենաց յատուկ արժանացուսցես։ Ո՛չ՝ի հինքեըն զչնութիւն փայլանս՝ կենդանակիրք քո գերեզմանին՝ անդրէն յորտայեալս զնուսին՝ յանդունդս երկրի սուզեցեալ, զի՝ի տապանակի անձինս՝ զնշխար լուսոյդ հանգուսցես։ Ո՛չ՝ի համբաւելն զքեզ կորուսեալ, և երբ զերկրաւոր մարմին գոյացեալ, հանդերձեալ և ամենատպատ՝ զսերմն ծննդոյն կրճատեցեալ, զի զիս զանարժանս յիշատակի ընտրեալ բարեաց՝ անկորուստ և անջնջելի

ձուկք՝ դրօշուք հուշակեալք, ըստ գլխոց
շարադրութիւնք : Ցաղթողական վերամբար-
ձութիւն. մեծափառք, լուսաւորողք, և հրա-
նիքնակատարուեցս. որդիք զօրուեցս, ծնունդք
հալ, այլ ալքատղուկք են, և իշխանակարգք
գի, և սակաւք շարադրեցին առասանօր եղ-
նագուեր բարերար գովեալ և աւետարձօր,
պատց առ իմս երախտիս, ով աստ
ցեալ բարեշնորհուեալք զոյդ սիրա-

I Լուծ՝ այլ գոլմարտակ վերադառնալ

Բան. ԼԷ :

ի՛ խորոց սրտից բոսս՝ ընդ ա՛յ :
հոգոյն, ա՛ն նոյն աչերս յաչխատանաց բանի :
վէրսին յաւէտ ծածկ կրկին հեծուկք՝ նոքին

++++++++++++++++++++++++++++

ընդ փրկեցելոյն հաղորդեսցես : Ո՛չ յայլ
ժամոյն կրկնակապէն կաշառաձգուի, որ՛ի
զանձառանէ հօրքումն նուիրեալ՝ քեզ գրաւ
մատնութեն և անարգուէ մանաւորեցին՝
զուրացողացն մոլեգնելոյ, ըստ հին հար-
ուածոյ հանուցն մոլաբուս, ի յարձանքա-
րի յեղանակեցեր, զի զիս զվերհատեալս ի
հաստատուեցս՝ և ընդ խշխանութեք մահու վա
ճառեալս՝ արեամբքդ փրկեալ՝ ի հաստա-
տուն վիմիդ կառուսցես : Օրհնեալ կեր-
կին, օրհնեալ վերատուն, յորմէ միշտ օրհնա
բանեալ՝ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

գլխոյ պատկառանօք գերազանդելոյ,
բերեալ ընդ ինքեան անթիւ պետութիւս
օրհնաբանողաց, համբոյրս հեզս՝ երջանիկս
և խաղաղականս՝ ածային հարազատութեանց՝
այնոցիկ նահանդաց, զորոց մարդպարքն մաղ
թեաց ասելով, զսրբո՛ւ ու՛ր զջերուսէնքս,
և եկ կեցուցանել զմեզ. այք յոյժ զօրեն
հալածել զմեզս, և զանյուսութեն կարկուտ՝
հալել և փախուցանել, քան թէ նախամարտ
ելիցն զինուորութեն երկնային պատուն՝ զդիշե
լասաւորն խաչատարսեր սիզբնանեցիսկ՝ բար
ւոյն ու՛ր: Քանզի և զբնաւն այսքանեաց
ձերոյ՝ որ՛ի բարձրելոյն լինձ անձնեցաւ,
տկարիս՝ թշնամանոյս՝ և ապականութեր ծա
ռայիս, անձառ է ասել. իսկ եթէ համարձա
կեցայն ոք՝ զօրել խօսել, զսակաւս ի՛ բաղ
մացն՝ քան թէ զնսկուն համանգամայնից.
աս այսոսիկ՝ զաՀՀին նուէրն յիշեալ՝ յոր
մ հաստեցաւն, իբր զտկար ոք նկուն՝ ի

2 զօրուէ մեծ հերքեալ պատուհասիլ:
Յև թէպէտ և այսպէս գրեցի, և դար
ձեալ զնոյն վկայեմ առ թերի խակուէ
հողոյս՝ և կատարելոյն հաստոզիդ, և առ
բարեան իմ չարժանուէն, սակայն ամենալոյս
աննախանձ և բազմազեղուն գովեալ արար
չութեդ զօրեղուէ՝ վանեալ են կարծրութիւք
աստաբերուէ սրտի բանսարկուէնն. որ քա
զին առակաւ՝ յուսահատն վհատութե, ըս

պատմամբ խոպանացման աղբերացաց եր-
կուց, որ'ի զգայական եղեմայ բղխել պատ
րաստեաց անկօղն, զի ոռոգեալ ծառկեացն
նովաւ՝ որ'ի կիս բարեգործութեանն կեն-
տոնին դրախտ, ահա մի՛ ցամաքուք պատա
ռեցաց՝ աղանդահնար պատրանօք՝ չորա-
չար խորամանկեացն վերատին հանել 'ի
փափկութէ նախնեաւմ վիճակին: Իսկ յորժամ
կացցէ ած՝ համբարձեալ հրաշիւք պատե-
ալոյ՝ 'ի մէջ աստուածոց հաշտարանացն
խաղաղութեաբ, բարձեալ ընդ լինքեան զշնոր-
հացն կուսակ, առ որ եամ վիճակարութիւնք
խաղդախութեաց՝ և կարճմտութիւնք սրտին
չութեաց, էբբ ընդ վիմեզին լերինն սինդուէ
բաղխեցեալ ցնդելն՝ չոյց օրինակաւ սա-
կաւու հեղեալ, և կամ հողոյ՝ խորտակ-
մամբ փշրեալ:

3Ի. ուէ՝ չև իմ կշռամբանքս՝ ըստ ձայնին
յոբայ՝ 'ի մարդկանէ լսեն, այլ յաս-
նաւեա աչաց վերին հրամանիւդ՝ մաեալ ը
խղճիս տագնապ երկիւղիս, տակմամբ սա-
տանել յամ կարծեաց, ատաբելնիմ և արդ՝
անձամբ բեկեալ 'ի յոյսդ հաստատութե
կենդանի աներեզծ, զի ուղղմաբ նայեցեալ
'ի կիս՝ էբբ'ի պարտաւոր կորստեան պատ
ժոյ, առաջի բարերարութե երկնայնոյդ
յանդիման եղեալ՝ ապաշեուն անթոշա
կութե, զքոյդ երախտիս անպատում փա

ռաց բերելով ընդ ինքն՝ յուշ քեզ արկանեմ. որ ոչ մոռացմամբ զքաղեալ նկրտեսո, և ոչ թարթափմամբ աչաց ընդմիջեալ՝ զհեծուն կրից անտեսես։ Վերացո՛ յինէն աղաչեմ զքեզ խաչիւ լուսոյ՝ զիսեղդ վտանկիս. հոգարկութիւք տրտմութեդ՝ զտարտակուսեալն տխրութիւս. փշանիւթ պսակաւն՝ զբողբոջ մեղացս. զարկուածով գանին՝ զհարուածս մահուս. ապտակին յիշմամբ՝ զկարիս ամօթոյս. թշնամանօք թքոյն՝ զանդոանելի գարշելութիս. լեղւոյն ճաշակմամբ՝ զհոգւոյս դառնութի։ Ա՛հա քո են այս ամ բարութիք անբովանդակելիք՝ ով միոյ միածին որդի. առ որով՝ զչարութիս իմ յիշատակեալ՝ զանհնօրհնեալ անուն քո կարդամ բարձր աղաղակաւ՝ խմանալեացս պարզաւանօք։ Տե՛ս՝ ի խոստովանութի ղիջման պարտուե ամաչեցեալս, և տո՛ւր ոչխարմանի որդւոյս սատակման մահուն անմահի. զի՝ ի բազմութե խնդս մեղաց՝ վերստին կրկնեալ նովին ածեցմամբ առաւելուբ՝ քո ողորմութիդ աւետարանեսցի, հռչակեալ հընչմամբ ահաւորութե յերկինի և յերկրի։

Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով
փառք՝ յաւիտեան։
ամէն։

++++++++++++++++++++++++++++++

վէրապին յոտնէնամած կրկին հեծանելէ՝ դարձեալ
հանիրէ, ա՛ն դայն ապերա մարգարէին բանէ։

Բան. ԼԸ։

1 Այդ արդ՝ որում երբեմն յայլ ընթերցուածս՝ որ ի սկզբնաւորական կանոնացն կարգի՝ զմեղանացն ըզխառարտային ծնունդս գլխաւորացն՝ օրինացն՝ մարմնականացն անդամոց՝ գրեցի, յորոց տիրեցայ ժառանգս մահու, նոյնպա և յայսմ սահման ընտրեմ բանի՝ զերեսաց ծնեալոցն գազաւորարան օրէնս հոգեւոցն կենաց՝ որ ի մեր ցի՝ յիշատակելոյ նոմանց յոքանչ, իբր յանբաւ բազմութեց ծովու՝ կաթիլ մի առեալ։

2 Պանդխտեն արդարոց կայսերականք ունիք ի բարձրունեն գահոյ բազմութիւնք, թագաւորն շնորհաց լեռնալք և հարստացեալք։ Թագաւորն՝ և սիրելիք իւր։ արքայն՝ և պատուաւորք իւր։ պատկեալն՝ և իշխանականք իւր։ բարեհաճեալն՝ և հնազանդք իւր։ յաղթողականն՝ և փոյթք իւր։ զօրաւորն՝ և մարտիկք իւր։ գովեցեալն՝ և փառք իւր։ փեսայն՝ և պատրաստք իւր։ դշխոյն՝ և օրիորդք իւր։ փեսացուն՝ և հանդերձանք իւր։ ուղղ-

տալ[ին] և շնորհք նա. այցելութ[ին] և
ձեռն նա. խոստումն և քաւութ[ի] նա.
պահպանութ[ին] և աջ նա. պարգև[ն] և զարդ
նա. նշան[ն] կենաց և ամուսնի նա. կնիք[ն]
և նկարագիր նա. անուն և հովանի նա.
արուեստ և հրաշք նա. հոգի և ա-
նեղծութ[ի] նա. բան և կառավարած նա.
ուսուցանել և լուսին նա. զօրութ[ի]
հրամանք նա. լուսատարած և ոքանչելիք
նա. մանանայն և անապականութ[ի] նա.
վէմն կենդանի և վառակ նա. սիրեն հոգ
և ճառագայթ նա. որոտումն և աղմուկ
նա. յոյն վերին և փրկութ նա. ծառն
օրհնութ և պտուղք նա. բարեկենդան և
բարութիք նա: Եւ զի մի՛ զբնաւն ասել
յաղին վերնագոյն, նա. յարեգակնէ պայծա-
ռագոյ տեսարուն, ի շառն ասել լուսոյ
և՛ ի սակաւն ժամանակէ, բաւականացեալ
ամենապիտոյ կարիւ:

Յայց աւուրս յաւէտ ասասանօք՝ Թշնա-
մացեալ հակառակ եղիցի անձինս. քանզի
կարդ բանիս բերէ ինձ խառնել ընդ ձայն
աւետեացս՝ բողոք գուժիս. վասն զի ընդ
այսոսիկ առ ընթեր ասին գայ, արդարու-
թիւն և կշիռք. վճիռն և հաստատումն.
քննութ[ի]ն և լոյս. յանդիմանութ[ի]ն և զամ-
բաւք. վերկուն և պատկառանք. յայտ-
նութ[ի]ն և ամօթն. աւերիծն և վաստակք.
թշուառութ[ի]ն և պատիժք:

4 Վարձեալ վերատուն աշխատաւորն՝ կրկին եղկելոյս. քանզի պայ հասանէ առ հասակ հասակիս՝ անհնարին բարկութեանն, մանգաղին՝ առ հունձն. դատաւորին՝ առ առեանն. հզօրն՝ առ բեռին. սպառնագեաղն՝ առ կորուստն. բազումին՝ առ դատաստանն. դաւազան խրատուն՝ առ հարուածն. սպառազինեալին՝ առ նահանձն. հովիւն՝ առ ընտրեալն: Քանզի բանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ իս, նա դատն զդատաստանեսցէ ի վերջնումն աւուր հատուցմանն: Ա՜յժ կանխեա՝ բարեգութ, նախընծայ քաղցրութեանդ՝ առ նուաղ հեծութի վարանական երկիւղիս. և զօրութեանդ ընձեռեա ձեռամբդ օգնել՝ ի յետոյն տագնապիս՝ առաջինդ քո օգնութեանդ միխիթարել բժշկել, քաւել և կենդանարծել: Եւ քեզ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

+++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւելուած կրկին հեծութիւնն՝ ձայնի հոգւոյն, առ նոյն տաղերս յաշխատութեան: Ի խորոց սրտից իմոց՝ ընդ ա՛յ:

Բառն. Լ՚ի:

1 Ա՛ւ քանզի զկերտուածոցն աւերին լաւ՝ ի միաստուածարանն թերատրուէ՝ խոնարհ ծունկս կորուսեալ խոպատ, ցուցեալ ամէն այժմուս զնոյն իւս տեսակ. ողոր-

մեծ հեծութ թախծեալ ի հոգի, անաչառ
խոյտառականօք հրապարակաւ՝ ի յեկե-
ղեցիս բազմութե ազգաց՝ վերապատմե-
ցեալ բարձր ձայնիւ՝ բարբառով մեծաւ
աղաղակելով։

Ա՛առեանս ընչական՝ բարեբեալ ի յին-
քեան ներքոյ և արտաքոյ ողբս՝ և
վայս՝ և ձայնս, լսաւ տուամարի տեսչեանն
եզեկիէլի. քաղաքս անպատուական և ան-
մահարձան. յարկս ունայն՝ ի դունափակաց
ամրութեց. աղս տեսակաւ, այլ ոչ համե-
ղութե. ջուրս աղտաղտին՝ անախորժելի
ծարաւեաց արբման. գետինս՝ անօգուտ
հերկափորձուե. սահմանս լքեալ՝ հեղե-
ղավայրս կնիւնոյ. խոպանացեալ և աւերա-
կաբեր անդաստանս. ամենայն երկիրս
անձնաւեր, որ բանսարկուին պատրանաց
մշակեցեալ. եւ ղընծիւղ փոյթս պղծակո-
րոյս. հատանելի ծառս ունայնաբոյս. կրկ-
նամեռ՝ խօսուն տունկս անոյս. ամենա-
շէնշ հրապարանս անբոյս։ Ա՛րդ՝ վերատես
առ սոյն բեկեալ զոյս նմանուն աւերա-
կանաց, բազմօք կրկնեցեալ. որ ամենեցուն
դառն պատուհաս՝ պահեալ կայ հնքոյս.
կրճումն ատամանց, և անկէտ լալումն աչաց
եղկելոյս. հայրական գառումն անսպուժե-
լի՝ դառնութե որդւոյս, տագնապանաւէն անհո-
գութե՝ վերստին մարմնոյս։ Նոր կշռամ-

բութի գտողիս չարեաց՝ ախտացեալ հոգ-
ւոյս. ապրտամ տագնապի տարակուսանաց՝
եւից դեւրելոյս. զոր երկնային զօրքն մա-
տուցանեն՝ թշուառացելոյս. ի խրձունս
որոմանցն վկայելով՝ վտանկեցելոյս. ի
ձայն ահարկու՝ զանբժշկութիւնն ազդել
լքելոյս։

Յ. հա ալոդալու երդս կատակերգութե-
ջնարահալ պոռնկի. յածեալ և կո-
ծեալ քաջ հնչեցուցեալ, ողբս ողորմելիս
և զկծեցուցիչս, ըստ առաքաւոր բանին
եսայեայ՝ որ ի պատգամին ախուրոսի։
Զի թէ նա զդիպուածն փոքր անցից ա-
պաւնեացն՝ ի մօտոյ լինէ տպաւորեալ, բո-
զքերը դիմակս դիմակ՝ կերպիւ կերպիւ
աւազականաց, ըստ կոծողացն կաքաւելոյ,
իսկ առնս ոչխափս և ոչխարիսիս ձայնիս մըր-
ճիչեցիւ վհատեցուցիչս. որ գալստեանն
Տեն տպատեալ առանց վրիպանաց, ինչպէ
անպատրաստ և անհանդերձելի։ Ա՛լդ
եթէ զդատաստանացն ահաւորութի կրկնե-
ցից, բազմացուցից ինձ աշխատ. ապա եթէ
զփորձն խակութիւ ցուցից, յաճախէ ինձ
երկիւղ. իսկ եթէ զկերպարանացն տեսիլ
դրեցից, աւաւելուն ինձ հատուցմունք,
զի կանխաւ նկատեալ զայնս՝ և ոչ անա-
գան տպաշաւեցի։ Ա՛յլ խնայեա՛ յիս՝
դլխաց, մարդասէր, հլիզոլ, բարերար,

ամենատարդև քո թագաւոր, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

+++++++++++++++++++++++++++++++

Վերսին յաւելուած հինին հեծուելոյ, նորին հոգոյշ, տա նոյն ամէնսս յաշխատութեան եղիր:

Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ամէն:

Բան. խ:

1 Վա՛ մեռանիլ աճ բարեբար առեղծիչ բոլորից՝ լուր հատուցանող ձայնից վատնել առատութեան կարծեաց՝ փրկեա՛ կամ զօրզօրութիւն ղերծեալ՝ի պատուհաս. քանզի բաւական ես յամի՝ առ ամ հնարս զօրութեան անբաւ մեծութիւն և խմաստութիւն առհմանելեաւ:

2 Վա՛ քանզի ուշիմ մտացս՝ տեսեալ՝ի հեռուստ զհանդերձեալոյն հանդէս ահաւորափայլ՝ նկատեմ ինձէն առտանօր կանխաւ զմիւսն լուսոյ՝ աբեղն յուսոյ, զօրն խաւարի՝ պատժատարափս պատուհասի. ուստի ո՛չ զօրհ ոք յերկուց՝ առ պատասխանի վախառեան: Ո՛չ անդունդք խորոց. ո՛չ լինդք վհուց. ո՛չ բարձրութիւնք լերանց. ո՛չ անձաւք քարանց. ո՛չ կարծրութիւնք ապառաղաց. ո՛չ ծերպք ծակաց. ո՛չ փապարք փոսից. ո՛չ տունք հեղեղաց. ո՛չ բաւիղք խորշից. ո՛չ շառաւարանք յարկաց. ո՛չ ծածկուն

ունելոյ · ոչ եմակ հովոտոյ · ոչ ծործոլք դժուռատոյ · ոչ վերատրութիւնք ըլըղոյ · ոչ ատձակմունք շնչոյ · ոչ անբաւութիւնք ծո- վուց · ոչ տահանք յորձանոյ · ոչ հեռաւո- րութիւնք եղերոյ · ոչ ողբմունք ձայնիւ · ոչ հեղեղք ատուտոսոյ · ոչ տատանմունք մատանոյ · ոչ համբարձմունք ձեռոյ · ոչ պաղատանք շրթանոյ ։

3 Ա. Յոյսիկ տատուկուն մատանոյ անձո- ղոպրելեաց՝ դու ես՝ աւրքն, հնարք և դադարք դնելոյն և անդորրուն փըր- կութիւն ամենամեղս հոգւոյ · արդ՝ հայեա՛ ի յանդերձ վտանգիցս շրջադրուն՝ միայնոյ քաղցր աւ ամենեսեան ։ Խզեա տուսերուս յաղթական կենագէն խաչիդ՝ զգեցոյց վարմիս, որ յամէ կայիկ պաշարէն ի մահ ըզ զերիս · և հան՝ ի յանդորր՝ զոտս տատանել թիւր ընթացողիս ։ Խժդեա զհրատուտ չէրմնական տոչորումն՝ մղձկեալ սրտիս · վերժեա զդիւսոյն չարահնարուեն շշուկ՝ զո պարտատուրիս · հալածեա զյուսահատ անձկութենէ հոգւոյս մեռուլ՝ չարի կենակցիս · յուսեա զծխամած թանձրութիւն՝ բունութե մեղացս երեսոյ՝ մոեղոյս ի լիս · կորո զղջալիր թխատուխ կրկնցս՝ ապաքանութեա կարիս ։ Ընորոգեա զդատակերը լուսոյ՝ պաշ տեցեալ փառաց մեծութե անուշան հղօրիդ՝ յոգիս · զօրացո՛ զընորհիդ փայլուն՝ ի գեղ

դիմաց. և՛ի կերտարան տեսութիւնէ մատց
հոգեղինիս, յարմար յերկրպագութեամբ կացո
յարտարեալ՝ որ զքոյդ երեսդ նկատուին՝
նշուլատարդ մաքրութեամբ պսեալ զմտայլս մե
ղաւորիս, ածային կենդանի անեղծ երկ
նաւոր լուսով քո ծածկեալ՝ յօրինակս
երկու: Ջի դու միայն ես օրհնեալ ընդ հօր՝
և՛ գովեսս հոգւոյդ սըբ՝ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

+++++++++++++++++++++++++++

Ձէրսոփն յաւելուած կրկին հնձուելէ՝ հոգին
հանգչի, աս նոյն ոչէրս մաշկուռնոց բառն:
և՛ի խորոց սրտէց խօսք՝ ընդ ոյ:

Բան. ԽՍ:

I Ուրդի ով կենդանւոյ օրհնեալ յաւէտ,
հօրէդ ահաւորի անքննելի ձնունդ. որ
տկարանոյ առնէքէն և ոչ լինչ Ա՛ի
ծագել անաւուրեր նշուլից՝ ողորմեաց քոյ
փառաց, հալին մեղք. հալածին դեւք. ջնջ
ջին յանցանք. լուին կապանք. խորտակին
շղթայք. կենդանածնին մահացեալք. բժըշ
կին հարուածք. ողջանան վէրք. բառնին
ապականութիւնք. տեղի տան տխրութիւնք. նո
հանջին հեծութիւնք. վախնոյ խաւարն.
մեկնի մգն. մերժի մառախուղն. փարատի
մռայլն. ստատի աղջամուղջն. վերանայ
ժանեն. գնայ գիշերն. առաւաղրի տաղ

նապն • չքանան չարիքն • հալածին յուսա-
հատութիւնքն • և թագաւորէ ձեռն քո
ամենակալ , քաւիչդ Տէր :

2 Ալ ոչ եկիր կորուսանել զմարդկան
ոգիս , այլ կեցուցանել • Թող ինձ
զանթիւ չարիսն իմ՝ բազում ողորմութիւդ •
զի դու միայն ես յերկինսն անձառ , և յերկրի
անզննին • ի տարր գոյն , և յեզրս ծագաց
աշխարհի • սկիզբն Տէր , և յաւէտ • Տէր լսելոյ
օրհնել ի բարձունս • և քեզ ըստ հօր և հոգ-
ւոյդ սուրբ փառք՝ յաւիտեանս • ամէն :

++++++++++++++++++++++++++++

Պէտքն յուսէզուածք կրկին հեծուելէ՝ նորին
հոգոյն , տա նոյն աշէրս մաշկուանոց բոնի :
Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ։

Բան • Խբ :

1 Ձայն գիտութեան՝ փրկուել և ողոր-
մութեան , քաւուել և նորոգուել ,
բժշկուել և առողջուել , լուսա-
ւորուել և կենդանուել , յաւուել և անմա-
հութեան , յիշեա զիս յորժամ գայցես ար-
քայութեան քո՝ ահաւոր հոգւոյ բարերար՝ և
ամենատես կենդանի գոլեալ ամենա-
կատար , մերձ ի հեծուի հատոյն եղելոյ :
Ընդ խաչեցելոյն ընդ քեզ՝ պաղատիմ , որ
ոչ լսեանես վէճ քոյ՝ և ոչ կատարել , ոչ

կախեալ՝ և ոչ բևեռեալ, ոչ կռփեալ յա-
նուն մեծիդ՝ և ոչ անարգեալ, ոչ լսիեալ
և ոչ նշկահեալ, ոչ խորտակեալ՝ և ոչ մա-
հացեալ, և ալքայուեն արդարոց՝ մասին
անձկալեաց լուսոյ՝ արժանի գոլցեալ,
խրատամբք ուսոյն երդմնականաւ ամե-
նեքեան ապրեալ զանփոփոխութեի բարեացն
տեսելոցն, փառաւորեցեալ աւետեալ փըր-
կութենէ խոստաւ լքելոյս։

2 ( ) րհնեալ՝ օրհնեալ, և դարձեալ օրհ-
նեալ, և ինս ընկալեալ նոցին հա-
ւատովք, կանգնեալ՝ ի կործանմանէս՝ բա-
րեբար. բժշկեալ՝ ի հիւանդութեցս ախտից՝
ողորմած. յերկրեալս մահուս դարձեալ զինս՝ ի
կեանս՝ կենդանութեի. քո եմ և ես, կեցո՛
ընդ նոսին՝ ապաւինութեի. անձամբ մեռե-
լոյս՝ կենդանական շնորհիւ ընծայեցո՝ յա-
րութեի կեանիք անմահութի. անպակաս բա-
րութեի, անսպառ շնորհ, անփոխարէն ներո-
ղութեի. ամէնաողորմ, ձեռն ամենիշխանի,
մանն ամենամեծ։ Կամեսցի՛ ո՛վ՝ և փրկե-
ցայց. ակնարկեա՛ միայն գիծուքն՝ և արդա-
րացայց. ասա՛ բանիւ՝ և վաղվաղակի անա-
րատ գտայց. մտաւսի՛ր զիմէն չարեացն՝
և անդամոյն հանդարձակեցայց. առաւա-
ձեռնեա՝ և արդեն ի քեզ լսակ պատուհաս-
տեցայց. փառաւորեալդ յամի
յաւիտեան. ամէն։

Եւ ամենայն որ ունի զյոյս զայս առ նա, սրբեսցէ զանձն իւր, որպէս եւ նա սուրբ է։

Եւ ամենայն որ առնէ զմեղս, եւ զանօրէնութիւն առնէ, եւ զանօրէնութիւն է մեղք։

Եւ դուք գիտէք, զի նա յայտնեցաւ, զի զմեղս մեր բառնասցէ, եւ մեղք ոչ իցէ ի նմա։

Ամենայն որ ի նմա կայ, մեղս ոչ գործէ. ամենայն որ մեղս գործէ, ոչ ետես զնա, եւ ոչ գիտաց զնա։

Որդեակք, մի ոք մոլորեցուսցէ զձեզ. որ արդարութիւն առնէ, նա արդար է, որպէս եւ նա արդար է։

Որ մեղս գործէ, յսատանայէ է. զի յսկզբանէ սատանայ մեղանչէ. եւ յայսմ երեւեցաւ որդի Աստուծոյ, զի լուծցէ զգործս սատանայի։

Ամենայն որ ծնեալ է յԱստուծոյ, մեղս ոչ գործէ, զի սերմն նորա յնմա կայ, եւ ոչ կարէ մեղանչել, զի յԱստուծոյ ծնեալ է։

Յայսմ յայտնի են որդիք Աստուծոյ եւ որդիք սատանայի. ամենայն որ ոչ առնէ զարդարութիւն, ոչ է յԱստուծոյ, եւ ոչ որ չսիրէ զեղբայր իւր։

Զի այս է պատգամ, զոր լուարուք յսկզբանէ, զի սիրեսցուք զմիմեանս։

Ոչ որպէս Կայէն յչար էր, եւ սպան զեղբայր իւր. եւ վասն զի՞ սպան զնա. զի գործք նորա չարք էին, եւ գործք եղբօր նորա արդարք։

Մի զարմանայք, եղբարք, եթէ ատեաւ զձեզ աշխարհ։

Մեք գիտեմք, զի մեռանելոցս անցաք յկեանս, զի սիրեմք զեղբարս. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր, կայ ի մահու։

Ամենայն որ ատեայ զեղբայր իւր, մարդասպան է. եւ գիտէք, զի ամենայն մարդասպան ոչ ունի զկեանս յաւիտենական յինքեան կայեալ։

Եւ յայսմ գիտացաք զսէր, զի նա զանձն իւր ետ վասն մեր. եւ մեք պարտ ենք զանձինս մեր տալ վասն եղբարց։

Եւ որ ունի զհարստութիւն աշխարհի, եւ տեսանէ զեղբայր իւր կարօտեալ, եւ փակէ զողորմութիւն իւր յնմանէ, զիարդ սէր Աստուծոյ կայցէ ի նմա։

Որդեակք, մի սիրեսցուք բանիւ եւ լեզուաւ, այլ գործով եւ ճշմարտութեամբ։

Եւ յայսմ գիտասցուք, զի ի ճշմարտութենէ եմք, եւ առաջի նորա հաստատեսցուք զսիրտս մեր։

Զի եթէ սիրտ մեր դատիցէ զմեզ, մեծ է Աստուած քան զսիրտ մեր, եւ գիտէ զամենայն։

Սիրելիք, եթէ սիրտ մեր մեզ ոչ դատիցէ, յաջողութիւն ունիմք առ Աստուած։

Եւ զոր ինչ խնդրեսցուք, առնումք յնմանէ, զի զպատուիրանս նորա պահեմք, եւ զհաճոյսն առաջի նորա առնեմք։

Եւ այս է պատուիրան նորա, զի հաւատասցուք յանուն որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի, եւ սիրեսցուք զմիմեանս, որպէս ետ մեզ պատուէր։

Եւ որ պահէ զպատուիրանս նորա, նա յնմա կայ, եւ նա յնմա. եւ յայսմ գիտեմք, զի յնմա կայ, յորմէ Հոգւոյն զոր ետ մեզ։

ԲԱՆ · ԽԴ ։

Ո՛վ խորհուրդ արդեօք՝ ընդ այս ։
Հոգիդ, ա՛ռ նոյն ապէրս յաղխատոյ բանի ։
Վէրսին յաւելուածք կրկին հետևում՝ հոգին

Նովա զքոյինսդ ծանուցանիցէ հրաշատիս։
լսոյդ, և ընդ առաքելսդ խոկութիւն։ մեծա-
սոյա ի խաւարին սրտիդ մթացեալոյ. և մեղ
բնաւին եղեալոց, քո թանձրա-
զաւս անթափանելի. արասկ
անտահման, ծնունդ ոյ հարա-

Բան. խդ։

ի խորոց սրտից քոոց՝ ընդ ոյ։
հոգոյն, ա՛ն նոյն աչերս մտալնոց բանի։
վէրսդին յաւէտ ջաջ կիւին հիծուելիք՝ նոյնի

++++++++++++++++++++++++++++

աւին։

քեղ փառք և երկրպագութիւն յաւիտեանս.
սկիզբն՝ և լրումն ոչ կայ. ո՛չ քէն է ոչ. և
լութիւն։ ո՛չ տկարասցեալ ի փրկութիւն։ Դու
պակասեալ ի բարձրութիւն։ ո՛չ լքեալ յայցե-
յանդխոսել։ ո՛չ փոփոխել յոյսդ սրմանէ։ ո՛չ
ինչ ի չաստանէ. ո՛չ սխալեալ ի խոստումէ.
ո՛չ աւերսխեալ ի խոստովանիչ. ո՛չ դղրդեալ
նաւ. ո՛չ վհատեալ ի բարկութենէ. ո՛չ ապրա-
ընդ փոքրկութենէ. ո՛չ չափեալ ես ընդ սահմա-
հեալ ընդ հնազանդութենէ. ո՛չ պարապրեալ
ո՛չ արգելեալ ընդ նուիրազութենէ. ո՛չ խոնարհ-
օրինօք. ո՛չ պարսնակեալ ես ի կանոնաւ.
քո մասեանն՝ շնորհ է։ Ո՛չ փակեալ ես ընդ
տարան է. քո վճիռն՝ ազատութիւն է.
է. կամելն՝ կատարեալ է. քո կտակն՝ աւե-

Հայր քո օրհնեալ երկնաւոր անձառ՝ որ առաքեացդ զքեզ՝ի վերուստ, ոմ փառաւորեցդ եւ արարչութիւնքդ, այնքան հոգացաւ փրկութեանս իմոյ տարածրեալ գերութեանդ, մինչեւ զքեզ խակ մատնեաց մարդկան: Խակ դու կարօղ գոլով՝ ի վեր քան զլինելս՝ զոնաւորութիւնն աւարտեալ խորհուրդ, հաճեցար ընդ պարտեցեալսն՝ զմահուն ճաշակել քաժակ՝ անթերի մարդկութեանդ, եւ անպակաս ածուք: Եւ հոգիդ ոչ կենդանարար՝ ոչ քոյ, եւ հօր քոյ խակակից, եւ համապատիւ էութեանդ ծնողիդ՝ եւ ծնեալ եղեր: Մի երկրորդութեան կատարել՝ ի դիմաց երկնից անորոշելի հաւորութեանդ. անսկիզբն եւ անժամանակ. բնաւին բարեբար, համայն կենդանարար. բոլորից խաղաղարար. ստեղծիչ գոյից, եւ յօրինիչ ամենից. անքակուբ՝ եւ միով բնութեամբ փառաւորեալ:

2 Իսկ եթէ հայրն գթած երկնաւոր հրաման՝ մին յէութենէն՝ վասն մահապարտութեան յանցանաց մարդոյ զկնայնակ ծնունդդ յանքննելին ծոցոյն՝ ոչ անխտրեալ յորդիդ՝ի հանապատումդ եւ՝ի սկսեալդ, այլ կամաւ նուիրեաց մահու՝ չարչարողացն զինու, ըստ մարգարէիցն զաքարիայ. վասն զի զարթնու սրոյն՝ի վասն հովուին եւ հարկանել նոյն ինքն հօտաւարեալն, եւ ցրուիլ ոչխարացն հօտին, ոսկ օրինաւոր նուիրբ նախատգրեն՝ եւ

ուխտադրուն խորանին՝ և նուիրուին արքեն
սպանդին՝ և առուկ խորհրդոյ աբրահամեան
պատարագին, զփրկուն Թշուառացելոյս՝
՚ի կամաց կեցուցչիդ յառաջագոյն նկա-
րագրելոյ. և արդ հիմ տրտմիս՝ անձն իմ
կործանեալ, ոչ յաճախուստ հնարաւորուեցս,
այլ ՚ի քումդ ինքնագործ հակամիտուեցս.
կամ ընդէր զիս խառնեա՝ յուսահատութեա՛ն
սատանայականաւս զմիտս հարեալ. յուսա՛
յաճ, խոստովան լեր նմա, և նա հոգոյ վե-
քոյ, լսատ դաւթեան սաղմոսին, և այլ մար-
գարէի կենսախրատոյն բանիւ:

3 Ոսկ յեղանակ խնամարկելոյ հաստո-
ղին՝ ՚ի վեր է քան զսահման կշռուե-
մուսց հրեշտակաց և երկրականաց. և եթէ
բնութս կրկնեսցի, ոչ լինի չափել. քանզի
անբովանդակելոյն՝ և բարեբարելն է ան-
ձառելի: Նա զի ումն օրհնեալ՝ զումն օրհ-
նաբանեալ՝ յերկրորդական համագոյութէն
առաքեաց. իսկ նա ՚ի հաճութէ կամաց ա-
ռաքչին մերոյ. և միւսն ահաւոր՝ ՚ի յեր-
կուց հաւանութէն՝ մեծաձայն բաղձանօք
մաղթէ: Իսկ հանաբարոյ միակամութէն
ցուցակ՝ առ՚ի զնոյն բարի ներգործել, ոչ
հոգին կենդանւոյն, և բանն բանականին,
սրտծառութէ փեսցն, և կերակրան էուեն:
Ա՛ կեանն փո՛յթ. առ ողորմութէն սիմա՛փ.
առ ձեռնակալութէն պատրա՛ստ. առ փրկութէն

կ՚ազմ. առ առատուԹին յուրդ. առ յաՃախուԹին զեղուն. առ անբաւուԹին լի՛. առ անՆուաղուԹին փարԹամ. առ երկայնմտուԹին Ճոխ. առ անհասուԹին բարձրեա՛լ. մի երբորդուԹի կատարեալ ի յանձանց երից. օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

+++++++++++++++++++++++++++

Վէրսիկն յաւելուած կրկին հեծուածք՝ նորին հոգւոյն, ա՛ն ոյն տպէրս մոռնացոյ բառիկ:

Ի խորոց սրտից ցնդ ա՛յ:

Բան. խե:

Արդ՝ արդ՝ յոյս բարեաց տնկեալ ի սրտի՝ անձն իմ կործանեալ. և գօտեաւն հաւատոյ պինդել զերկիւղանացդ երկաւիղ մասունն՝ զկրկնապղտոր խորհրդոյդ զյանկականէ գործարան, խոստովան լեր բարեբարին աՀ: Ջմտացդ՝ իբրև զգործոյ. զխորհրդոյդ՝ իբրև զլսուԹեց. զանուեսին՝ իբրև զայցեցեալոյ. զսրտիդ ծածկուԹիւ՝ իբրև զբարբառումն ձայնիւ. զակնարկուԹեցն՝ իբրև զարդիւնականաց մեղանւոյ. զազդել շրԹանցդ՝ իբրև ի գլուխ ելելոյ չարեաց. զոտիցդ հետոյ՝ իբրև ըզ պատուիրանաւն աՀ վազողաց. զձեռացդ ձգումն առ ցասումն՝ իբրև ի հեղումն արեան գործոյն. զծնծաղելն բնաւին՝ իբրև զկատարածոյ լքումն շնորհն. զերդմնա-

յանձնառուբ, վերատին պատմեալ աստա-
նեղոց: Զայսոսիկ յաճախեա կուտեա կրկին
գործոց՝ իբր ի յակունջս ոչ արագ ժամա-
դրամեան կշռութիբն • զանդնդակոնացն
սակի՝ ի բերանոց կիսոին կորնդի՝ չորեք-
կերոցն՝ իբր զձկտիլ պահանջուին ատեն
ծանրութ բեռանց • զինդիւր չափոց ծած-
դոնիցն աս խոխր մտաց՝ իբր զստուար
խանոյ՝ իբր զձառերեաց գիտողին • զանդրե-
լոց վիսաուցն՝ իբր զնկարելոց տեսողին՝
ի յարձան մարդեստիս վիմի • զիերեվեա-
դունիցն աս խոխր մտաց՝ իբր զստուար
ծանրութ բեռանց • զինդիւր չափոց ծած-
կելոցն՝ իբր զձկտիլ պահանջուին ատեն
սակի՝ ի բերանոց կիսոին կորնդի՝ չորեք-
դրամեան կշռութիբն • զանդնդակոնացն
գործոց՝ իբր ի յակունջս ոչ արագ ժամա-
նելոց: Զայսոսիկ յաճախեա կուտեա կրկին
յանձնառուբ, վերատին պատմեալ աստա-

նոր մեծաւ հեծութեբ, ոչխոյն՝ իբրև զերե-
լոյ. ընծայեալ՝ զպարտութեն վանեցեալ
անձինդ, զի ընկալցիս ի փոխառութէն ըզ-
շնորհօք Թողութեն պարտուց մեզաւորին,
զոր նոքա արդարացոյց, և հրաշափառաւորեա
հռչակեց, ամենապատիկ ներբողիւբ կըրկ-
նեալ զդուխեստ զրչմանն՝ քան զպարտա-
ւանս մեղացն։

2 Պարտ և դիզեա անձինդ մեղաւորա-
սի՝ բամբասանս յոքունս, զքոյսն
խոհերս բազմամանաւեայս՝ անձն իմ կշտամ
բեալ յոքնախնթանդ բանիւբ։ Ջչարութեն,
զանօրէնութեն, զվնասութեն, զայ ի մարմնին
հանդիսակ վախճառաս, զպարտութեն, զմոլե-
նութեն, զամբարշտութեն, զապշութեն, զթըմբ-
րութեն, զքունն արհնական, զայ ի յըն-
թացեայն՝ զնորհուածեն, զխորհուրդն օտարո-
սի, զբանիցն նանրութեն, զպատրեն հաճու-
թեն, զյամենաչն ի նմին, զփափաքելն՝ ոչ
առելեացն, զանեղկիւրզութեն, զանառատու-
թեն, զանհարթութեն, զթերութեն, զթիւրու-
թեն, զլուծութեն, զձշդութեն, զանկատ ար-
ձակութեն։ Ջծիծաղականան, զվընջուղա-
կանան, զկատակերգականան, զգոյթագրդա-
կանան, զպատրուագականան, զանդէպ քաջու-
թեն, զանյարմար մարտուն, զառանց օրինի
ապրութեն, զխեղդմունս հոգւոյն, զտատա-
նողականան զերկչութեն, զդառնամտեղ-

նեան ձիւղն ղրահեւտականս, զանուատ-
կատ վարուքմունեան, զդժուռեան, զդժդմը-
նուեան, զանդատ ատելուեան, զմամանջ-
մունան դիւրըմբռնողականս, զփոքունչն
զանկշռութիւն, զխոսամանչն դժրոզուեան,
զուխտիչն մոռացուեան, զնմանեացն այլա-
կերպուն, զկեղծեացն քողարկուն, զփառա
մոլուեն մորոսուն, զաօնիչն յաւակնուն,
զապիրատուեան, զինքնասիրուեան, զնախա
դահիչն տենչուն, զհաւուցանուելն եղեռնա
կանացն, զնոցինան՝ զանշահ աշխատանուն,
զվայրապար բերմունան, զընթացակցուեան
խորամանկութիւնք բանսարկուին: Զբանին
սերմնակաթուն, զվաճառուն կենացն՝ ընդ
դնոց սատակմանն, զկորուստ աւանդիչն,
զհայրենեացն ծախս, զկապարանն ձգողա
կան՝ զիոկով լծոյ երնջոց անխզելի ըմ-
բռնմամբ՝ զանօրէնուես, զայրաթափաւ
տրմաբնակուես, զբքուեն լաւացն, զընթա-
դրութիւնս անկարծիչն, զկնիկ դարձին՝ առ
նոյն դարձ դաժանական: Զնորոյ մոացն,
զօտար խորհրդոցն, զանկայուն կամացն,
զհաչման հաւատոյն, զեռութիւ շնչոյն, զևան
քան զսահման կանոնացն դրուե՝ զիշխանա
կանին զամենասիրս բացարձակուե, և զոր
չէ ձառելն, և կամ գրելն, և կամ պատմե-
լն, և կամ յերեսս դիմաց բերելն:

3 Ա՛ւ ասէ՝ զնաքոյ բժշկեացես՝ անձն իմ

եղկելի, ի յայսքանեաց տկտաց խոցոտել
բարձեալ Թողեալսյր մի տարապիլ անող
Ջանալի, ըստ մարգարէին. քանզի մի՛ ի
վերապրելոցդ՝ բառականատիպ զօրէ տա-
տակման, Թո՛ղ Թէ այսքան դասք տարան-
ջաց՝ դժնէից դահճաց՝ շուրջ պաշարողաց:
Մանաւանդ զի ո՛չ այսու և եթ նմանա-
պրուք կշռի տարաբոյժ տարժանեցեալոյս.
այլ զո՛ր օրինակ անթիւ բազմութի կոյտա-
ւաց կարճաց խոյԹողականաց՝ ի տորին
մատունս ծայրից տանոյն զօրհասական
Թոյնս բերելոց, և յաման մաշկեղէն արկել՝
ամփոփե զեւիսն շաւիղ՝ կատարանին շրջա
փակութիք, զուցանի արտաքուստ բարիոք,
իսկ ի ներքուստ համբարիք չարի, և պա-
հեստ կորստեան, և կոյտ կակծման, և գոր-
ծօնեայք սատակման, և մշակք մահու:
Ա՛րդ՝ այսոքիկ են ամբարտեալքն՝ քո անօ-
րինութե տաժանեաց Թշուառաքիրան Թո-
շակք՝ անձն պարտական կրկին սատակ-
ման. որ կամաւորաբար ընկալար ի քեզ,
զոր Թշնամին սերմանեաց ի վե՛ց ցորենոյն՝
չագարակի աշխարհիս. ոմ՛ոյ անմաքո՛ւր՝
ամբարիշտ և ծոյլ բնաւին առեցեալ սի-
րոյդ՝ մոռացդ ախորժմամբ՝ զլացեալն ամ
անառակութե, և զոր առաքեալ ցուցանէ
զԹիւնս բանիցն՝ ստրատեղեացն կշտամբո
զաց, առաւօտ ակտեալ մինչև ի կատար

լսատ

ւյուց՝ մնակցուղ խորհրդականաց, 2 Ա՛ռ.
հա՛յ յոտս առնուշականաց կրոշայ եւ-
պատուիրեր, ու վա՛ռ մըր գոյացոյց:
ծանեայ զնս եղբե՛ր գիտե՛լ, ձե՛ կայլ, ու կայլ
գոյն եղդոյ առ խս առակին. որ չ՛ խակ
մայրենակաց՝ յ՛ վռանս հոլովացն, լսատ եր
շուխե մեղաց, նախատ վարձկանութեց:
Հովիւն առածողական զհօրանս ուղուցն ա-
վայրապատուն խոզից արօտականաց՝ գար
կշտամբիչ. արածօղս զերամակս զաղխրս՝
բարոյ՝ անձամբ անձին մահու
պատուիճ, միշտ գ՛ծնեայ վայրենա
Ա՛ռ 1
Բան. Խօջ:
յ՛ խորոց արտէց խօսէ՝ ընդ ա՛յ:
հսկողէ, ատ նոյն ապէրս խոշլուանոց էանէ:
Վէրսպէն յատէլուծած կրկին հէծուլէ՝ նոյնի

++++++++++++++++++++++++++++++

ւոր, օրհնեալ յաւիտեան. ամէն:
դանէ, հրէշտ, կամատար, կարօղ, հնարա-
անխափան՝ ի մահ դատապարտուե. այլ
պարտ վարկայ, կրկին հատուցման՝ կորսանէն
նէ են մահու: Ա՛ռ՝ ես ինձէն զիս լինքն
սխան գործեն, և կամ կամակից են, արժա-
ասէ, յոյ խրատուցին վ՛ր. եթէ ոչք զոյսակի
կանոնէ այնու պայմանի, և որ հաւանէալ են

դարձեալ կարևորք՝ և պատկառելիք։ Իսկ
են և գողտրականք՝ և պատուականագոյնք.
նիք. կէսք կարծրակերտք՝ և աղէտղականք.
ղօրաւորք. և այլք փոքունք՝ են և ալեւոր
անդաւս եղեալ. զի ոմանք ստուարք են՝ և
կանութի քումդ տեսուչ՝ մտացդ դիտման
հինգ զգայուեց, զի մի՛ և երևելիդ նկատ
շաճական մասունս չափոյ ազդուղականաց՝
յարեալ՝ի քեզ ընդ նոսին՝ի նոյն՝ և պատ
տասանց վեցից յօդուք շաղկապեցար,
Ջոյն ես՝ ած կոչեցար։ Երից հարիւրոց՝ և
լիբ կցորդ համացեղուք ամենաբաշխ ա
պգործնականացն անօրինել զոնտեսուն,
յարմարասաեան մատանցդ շատաբեղօք՝
խմաստասիրել։ Բանականաւեն յարգանօք՝
կրկին ձոխացար, զի զյաղթանակ բարե
մանութենն՝ որ առ քեզ եղեն, անարգել
լեզուով խօսեցայիս։ Ձեռինդ հատոմամբ՝
զեղծմով խօսեցայիս։ Ձեռինդ հատոմամբ՝
```
```

Թարգմանութիք սոյնի տեսութ՝ ի քեզ են
նկարել իբր յարձանի անշնջականի՝ անձն
իմ եղկելի, ոսկի զի և տարբ ժամանակաց՝ և
շարունակ հեռումն աւուրցն առ պատկ
ամին, իբր կանոնաւ իմիք սահմանեալ
մասամբքդ՝ անխախտ և անայլայլելի պա-
հեսցի:

Յարձեալ այլ օրինակ հոգևորական, որ զսիրոյն յօդուած շաղկապէ ի մի առ եկեղեցի, քև խորհրդածի. իբր զի առանց բնաւից զուգամանութ՝ կապակցել լծոյ հաւանականաւ զվերն ընդ վերջն, պնասել ի հաստուածոյն անարատութ՝ յանուն քո ժողովելոցն. ոսկ ի հաստուածն ևի նուաղութ մերոյ յանդամոցս առնարգացս պատուաստելոցս ի մարմին, կրճատեալ լինի և յօրինուած կազմութ մարմնոյ քում սեռնեկի ղդոյականի, և շրջել ի ընտանութի պատկերին յանարդ փոփոխութ: Եւ արդ ոյսպիսեօք, և նա բազմօք անզուգական հրաշակերտութք եղական պատկեր ես՝ կշտամբեալ նստատ ոգի իմ զերի, և թէպէտ յառաջին նմանութէն կորպտեալ գտար պատուիրանին յանցաւորութք՝ ի դրախտին կենաց, այլ աւազանին լուսազարդ շնորհիւն զհոգւոյն փչութիւն առեալ, և նմանութ ես կերպարանին, և արդ ընդէր կորուսեր զփառան երկնա-

ւորս, իբր նախաստեղծն երբեմն զվիճակն
երկրաւոր՝ յադին դարապատանի. ընդ փա-
կեցեր քեզն քեզ զերկին, և զվերելիցն
դուռն աղխեցեր. ընդէր խաւնեցեր ընդ
ջրոյն մաքրութե՝ զախտ արտասուացդ տար-
ժանութե. ընդէր զլուսացեր զձորձ վերարկ-
ուին՝ գարշելի գործովք զազրացուցեր.
հիմ զեղեալ հանդերձին մեղաց պատմու-
ձան՝ անտաւակուցե վարուք քեզ արկեր.
ընդէր զտանուղացդ ոտից սրբուի՝ ձանա-
պարհաւն ժանդից աղտեղեր. ընդէր կըրկ
նեցեր իրաւադատին՝ զօրհատազանցութի
հին պատուհրանին. Ընդէր մերժեցար՝ի
պտղոյն շնորհաց, իբր զադամ՝ի ծառոյն
կենաց. ընդէր նենդեցեր քեզն քո կա-
մաւ՝ զանապուճեր յուսոյն յարութեի.
ընդէր պատկառանք անհամարձակեցիք՝
քոյին դիմացդ նպաստեցեր. ընդէր զինե
ցար ընդդէմ քո ներհակ, ոչ ընդունա-
րան խելագարութե. ընդէր որսացար՝ի
ծուղակ մահու՝ Թողեալ զարտահեան վտա
հութե. ընդէր կարթիւ պատրանաց ածար՝
հաղորդ մարմնոյ կենդանարարին: Ա՛յժ
վերատին յուսացեալ՝ի նա՝ կարդա նմա,
ապաւէն և լոյս, քաւիչ, նորոգիչ, փրկիչ,
կեցուցիչ և կենդանարար. ողորմած, խնա-
մող, մարդասէր, և անոխակալ բազմա-
գութ, օրհնեալ յաւիտեան. ամէն:

Վերոյիշեալ յաւելուածք կրկին հեծուելէ՝ դուրսի
հոգիովէ, ատ- նոյն ատենը մոգիանոց բոնի :
Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ աւ :
Բան . կոէ :

1 Վա՛ւ արդ՝ զի՞նչ գոյ ասել ամաչեցեալ
սոյն յերեսաց մեծիդ ահաւորութէ,
քայց եթէ համրանալ, և հաղ՛ի
քերան եղեալ լռել՛ի սրտի, քան մարգա-
րէութեն խրատու, ահա՛ քարոյն կարկատ-
եալ՛ի յոյս : Իսկ եթէ զփականս շարժո-
ղութէ շրթանցս քայլիդ բռնադատեցեալ՝
խօսել կամեցեալ, դարձեալ զնոյն ձայն
կրկնակական երերեցուցանէ լալեաց բառնալ
Թեան՝ խէթ մուտս յառաջադրել :

2 Վա՛ւ արդ՝ ողբակից մեծ մեղաւորին ա-
նօրինելոյ կամաւ առ՛ի մահ՝ զնորին
գոչումն երկրորդեցեալ և ես ընդ նմին .
մեղայ ա՛ր՝ մեղայ, և անօրէնութէս լոյս
լինձին վկայեմ: Հնչեսեալ ընդ նմին զբանս
յիսանեորդի սաղմոսին , անթիւս գրեմ
զպատուս սակ՝ աչինս մեղանաց՝ քան
զհնուղ երկրի հողմահոս փոշոյ՝ ընդ օդս
ամ տարածեցեալ :

3 Ա՛ եղայ յերկինս և առաջի քոյ , ընդ
անառակ որդւոյն պատուհասեցեալ՝
հայրենի գթոյդ վերստին դարձեալ՝ թա-

խանձ արկանեմ, զողորմելին ձայն աղեր-
ատնաց՝ արտօսրածին ողբով գոչման՝ ի
մխուր դէմս մատուցեալ առաջի քոյ տա-
բածանեմ՝ հայր գթութեց ած բոլորից, չեմ
արժանի կոչել, և ոչ բնաւին առ այս ան-
ուանիլ, ոչ միայն որդի, այլ և անպիտան
ապաբան վարձկան: Ընկալ զսուրբ տա-
րագրական, պարտական ընտատեց, և զցաւ-
քաղցոյն՝ լսկանաց նեղոյս նուաղեցելոյս՝
կենաց քո հայիւդ բժշկեսցես: Լեր ընդ-
առաջ քո ողորմութեդ՝ ի սկզբնաւորս ա-
պաւինուն, զգեցո՛ գլխաց և անօսկալ՝
անօրինեալս մեղապարտի՝ զնաւակատուր
հանդերձին ծածկոյթ, աւանդակորոյս ձե-
ռաց աղտեղեալ մեղաց՝ զկնիք մատանուոյն
հաստատակութե՝ աւետնատաս կամաց մա-
տուցեր, զգաւշապարտացս Թշնամուն
վերկութե ոտից՝ պատսպարութ աւետա-
րանական ամրակռուելոյ օդնոյս հոշկաց՝
ի յօձին Թխնոյ միշտ ամրացուսցես:
Ջգնաւակիդ պարարակի եղինդ երկնա-
նոյ, որ է մխածին որդիդ քո օրհնեալ, նս-
կատէս մարդասիրութ՝ կարօտելոյս բար-
եաց՝ նուիրեա, որ մատուցեալ միշտ՝ և
անդադար ձեռայ՝ ի լուսե, յարակայ զեռնեալ
՝ի սպանդարանի անթիւ սեղանոց անսպա-
ռութ, բոլոր յամենեսեան՝ և բնաւ չյամուն,
Նուաղ

նուաղ մարդկութիւնք՝ և անթեւի ածութիւնք,
փշրեալ՝ և բաշխի ՚ի մասունս անհատս, զի
ղհամայնն հաւաքեսցէ առ ի նոյն մարմին
լուսոյն գլխոյ. քեզ փառք ընդ նմին՝ հայր
ողորմութեան յաւիտեանս. ամէն։

+++++++++++++++++++++++++++

Վէրսոփն յաւելուած ՚ի բերին հեծուելոյ՝ ասէին
հայոցն, տա նոյն ապէրս մաշկունաց բոնի։
՚Ի խորոց սրտից ձոյս՝ ընդ ա՛յ։

Բան. ԽԸ։

Արձակել, հրճուր, անակնկալն, անել, անբռնանդակելի, աննկուհելի ակնդ նկատող, ծրնող անքննելի փառաց պատճառիդ, լուսաւորեա զիմս ողորմութեամբ՝ հեղգեցեալս ընդունելութեամբ՝ առ երկնայինս և առ երկրաւորս։ Տօնեա զկեանս կորուսեալս՝ վերնականացն պարերգութեամբ. աւետարանեա բանիւդ օրհնութեամբ՝ զկենդանութիւն իմ մահացեալս. պարտեցաւոյն կամացդ յայտնեա գթութեամբ՝ բոլորից գոյից եղելոց. ստացիր անուն քեզ՝ անճառ, և ինձ ներքնաւորիս՝ նորոգ փրկութեան. կորուսեալս զգիր մեր հանիր՝ մեղուցեալս ամբաստանութեամբ. զվճիռ հոգւոյս մահու՝ չնչացեալ կայլակօք արեան՝ որդւոյդ սիրելւոյ. վաստահութիւն փրկութեան բարեաց՝ արեամբ քով քո նկարեցեալ. ցոյց ընծանչելիս քո բարեգթութեանդ՝ ի ձայն հար-

ամենայն քում հարազատս։ Մի՛ փակեսցես
դիմելոյս առ քեզ՝ զառաջատատ սրահի՝ կե-
նացդ յարկի։ Մի՛ տրտհեսցես ՚ի բազմահա-
նացդ, և՛ի բարեացդ քո զրկեսցես։ Մի՛ պա-
հեսցես ՚ի դանձարանիդ՝ զինուեթեալ իմ
պատուոյս անօրէնութիւն։ Մի՛ կնքեսցես ՚ի
քսակ բարեացդ՝ զպազտուեց խմոյ գար-
շուեթիւն։ Մի՛ երկարս լինիր զվէր մեղացս՝ ՚ի
յախտաւորիս մարմնիս ծածկեսցես։ Մի՛ ըղ-
փառութիւն նեխուեր յաւուրս՝ լինիր անկակից
մահու ՚ինայուսեսցես, այլ բարձ բանիւ քոյդ
ողորմեալ՝ զժանտութիւն ապականատարս, ոյդ
զի վատեալ ՚ի հիւծմանէ ախտից՝ առողջ-
ջութեն պատրաստեցայց։ Հնարաւորեա՛
զլթուեցդ հայր, մեծ խոցոճածոյս՝ զօրեղ
սպեղանիս, կարեւոր կործանմանս՝ բարի
այցելութիւն։ Զի քո եմ՝ ա՛ր ոգեսէր, թէ
և առ մի նուազ բիւրս մեղիցեմ, բայց ո՛չ
դրեցայց համայն մեղուցեալ՝ տիւթիչ կենաց
խմոյ բարերար՝ ՚ի շնորհ պարգեւաց կենաց
քոց առաւելնեալ։ Զի ճանաչելդ զքեզ՝
բոլանդակ արդարութի՛ է, և դիտել զզօրու-
թիւնդ քո՝ արմատ անմահութե, ոյդ և կան-
խատ իսկ գրեցայ խմաստութեանն։ և դարձեալ՝
տիրեալդ քո ասէ՝ ամենայն, խնայեալ տայ քեզ
յաղ։ և դարձեալ՝ մօտ է քեզ յորժամ և
կամիս, կարօղ դառնել։

2 Ի՛ յո՛ տողմանէն յուսոյ աղերսանք՝ ի-

մոյս առեալ ոխ։ քանզի այլոք բազմա
մեղ՝ որքան գնաց՝ լինձ զուգաշաւիղ։
Երբեմն որդի, ասպա առել։ երբեմն միջ
նորդ խաղաղուեաց՝ ոչ ժողովրդեանն, և յե
տոյ խորոց որոշման՝ բազում խռովութիւն։
երբեմն օրէնք կենաց կացեալ, և յետոյ
մուրհակ մահու հատատեալ զերկնաւորին
պաշտօն ընդոտնեալ, և զօտարին անուն
ծանուցեալ։ Ընդատնաւ օյտոշ։ անկարօտ
զրկօշ։ անսուրեալ գող։ գլդեալ տրտնջօշ։
փափկացեալ փախստական։ սեղանանենդ
առտուսեալ։ անպատասխանի պնատա
պարտ։ քաղցրանոյշ հոյհոյիչ։ զաւակ
հայրատեաց։ կուակարոնացն մատնիչ։ մալ
աէսի չարտխօս։ մուռացօղ երախտեացն։
խմատուն սխալական։ ամենազէտ յանդգա
ւոր։ աւօթատպարտ զղջացեալ։ տարակու
սել աշխատօշ։ աղաչաւոր կուապաշտեալ։
յամրացեալն զարձաւոր։ կարկատած ընկա
լեալ։ կասկածաւոր հաշտուիլ։ յատոյպի
շատակ։ յերկբայս փրկութիւն։ չաւատալի
գիւտ։ ի մանէ մնացուածք։ խաղդաւանել
զեղի։ կիսատկուսուր պրծել։ կամաւոր անձ
նատուն։ տունարկի յղփացեալ։ բազմալուծ
հանճարեղ։ Ի յընթացս բանից երկեակ
որոշմանց՝ ամուրեք բանս արկեալ ոչբոց
և ձայնաւոց, մեծ պարտաւ՝ և փոքր զո
վեան։ նրբի՛ վեր ինքնագրաւ կորստականին՝

երկիծանուէր խաւնեաւ ընդ աչխատ. քան
նի՝ թեւադիր բարդաւածութե՝ ամ հատա
կի, և խոտորումն նորին՝ ի շրթունս բնա
ւից՝ թառանչ թախծութե՝ ողորմելոս լինե
ալդեաւ:

3. Ո՞ ասմանամ՝ վհատիմ՝ տարակուսել
ապշութեամբ, զի թէ նա այնքան
գեղեաց, ինձ զի՞նչ պատահեսցէ. զնամբ
անկաւ ամբարձեալն. զնամբ սասանեցաւ
հաստատեալն. զնամբ կործանեցաւ կա
ռուցեալն. ինքր օտարացաւ ծանուցեալն.
զնամբ զակատեցաւ զբաւակն ընտրեա.
զնամբ սրացաւ մերձաւորն. զնամբ աղօ
տացաւ փայլեցեալն. զնամբ պատանդե
ցաւ ազատեալն. զնամբ անօրինեցաւ ու
տեցիչն. զնամբ նուաղեցաւ հռչակեալն. զնա
մբ անարգեցաւ վեհաւորն. զնամբ փոքր
կացաւ մեծաւորն. զնամբ ամբարշտե
ցաւ բարեպաշտն. զնամբ ամբարհաւաճե
ցաւ ընտրեալն. զնամբ ուռնչոտացաւ պա
տարուն. զնամբ կորեաց զուխտն՝ որ ընդ
բարձրելոյն: Պատկառեմ ասել, թէ՝ և ընդ
անդամոյ մեռանելոյն կատեցաւ. զի կայր
նէ՝ և կռոց. ուստի սէրն ընդ պատկերոյ.
վա՛ ինձ կամքն ընդ խորհրդոյ. Զնամբ ո՛չ
միեցաւ յանդիմանութեանն ասմուկն՝ առ
աւուղելեալ. հմայք աւտ՝ մեղք են, և
ցաւս և աշխատութիւն ածէ թերսոն ի վը

Չիմրդ ուչ հայրենի յանդիմանուչին, կուռք
աստ՝ հեթանոսաց՝ դևք և անշունչք են, և
նման նոց լիցին պաշտօնեայք նոց: Տր մխայն
ածէր զնոս, մովսէս նախատրեալ յառաջա-
ձայն ձաղանօք՝ սաստկաս լինն ամբաստանէ,
ուչէր ըն նոս աստ՝ ասծս օտարոտիս, զոր ուչ
ձանաչէին հարք նոց: Ո՞ւր է մահամատոյց
սլաշնեայ արձանն փագովսայ. ո՞ւր տը-
գեղն և անպանծալին սիդոնացւոց՝ լիգա-
կան ամենանզով ձուլածոյն. ո՞ւր կանացի
կերպին անդրեղին խայտառակուչ զազիր
տեսակին, որով՝ ամօթոյ մարդարէքն զա-
նանօրէն դիմեցուին անխտրաբար, յա-
նուն չարուչ անժուժկալ դիւին՝ անձծա-
բար ձօնեալ մոլէին: Տարաւ զէուչ բա-
բելաստուչեն, որ զնախանձն որսաց ՚ի կո-
ղուստ. յաղթեաց մեծուխին՝ խմաստից
առաւելուչ. գերեաց գոռոզուխին. յիմա-
րեցոյց փափկուխին. վանեաց արծաթն ծա-
ռայեցուցչ. յոգի դատեցաւ զոյգն ամե-
նեցի՝ հին զէնն կործանողին. ՚ի գրկացն ու
հանեալ՝ ՚ի յոտս ստամբակին գթեցոյց.
մեռոյց մեղկուխին. թմրեցոյց ծուլու-
խին. արբեցոյց շռնայուխին: Ո՞վ դիւ-
ցազնական մարմին երկրածին, որովք ձայ-
նարկուխիք գքեզ աւաղեցից. քանզի ուչ
ախտապէս առ նա հանդիպի ընդդիմաբա-
նուչն, այլ ամենից սխալողաց՝ կամաւ վի-

պէտոյ՝ վ՚ր զի նուաւս է իմանալ, թէ անի-
բաւ է պարծել յիմաստս մարմնոյ, եթէ ո՛չ
առաջնոյ դասեալ ընտրեսցի. որ զի թէ
առ այս պայմանի յիմար ոք լիցի, և՚ի հաստ-
չին կամս յուսասցի, ո՛չ ևս՚ի նորայոյ ան-
տի լինիլ կրեսցէ։

41. ՅԼ քանզի սաստիկ և քաջմեւելիս
ունի տղամօն զդարձին իւրոյ յիշա-
տակարան՝ ինքնատպարսաւն կշռաւմբուբ,
իբր մեռեալ իսկապէս հանցին աշխարհիս
անձնասխրութիւնե, զոր եթէ զիսկն ոք նկա-
տեսցէ, ունայնութեն է իմանալի. այլ և՚ի
մատեանս քահանայիցն՝ և՚ի գիրս ազիսայ
սիլոնացւոյ, յորում զփոյթն իւրում ըն-
թացեալն՝ արտաստուերելիս լինի յեղանակէ։
Ջուր ջան. անօգուտ վաստակ. անմիտ հե-
տեւուիմ. անշահ աբշաւանք. անկայուն
երկիք. օտարին նմաստք. ոչնչից հոլովք.
բամբասելի բերդք. անյարմար վարկածք.
անուտի սերմանիկք. աւազափուլ շինուածք.
ապականացու ստացուածք. քամահանաց
տաժանմունք. ինքնամարտ կռիւ. ըստ ոգւոյ
իւրում դաս. ընդունայնաթոյր քրտան.
չինաստակար փափաք. կոլոտական շահիլ.
վնասակ ձանապարհ. կործանին կրթուիլ.
մոլորատարածիլ վարժուիլ. հանապազասխալ
սեռուիլ. ակնոյայրատ սչքուիլ. պոռնկա-
կերոյ կերպարան. ախտաբորբոք նիւթ.
դիւժ-

և ըստ ասորոյ ելիս առեղծչին հատուած։
ծածկեալն, որ զկերտողական մկայն ունի,
խոցոտեալով. քանզի կուսապարկուշտ է քաղել
ղինուորեալ նեռիւք՝ զանձն և զընկերն
ծեծցի ոք ի մալտկանէ բամբասաւորօք
դիր դարձելոց զղջման. որպէ զի մի՛ պար-
ուակուն։ Զայս ամ մասուն բանից խոս-
ասողական կանոնադրուն, ի սերտս բնա-
ւից նախասեռմանեաց ժողովողս՝ կանոնա
պայ մասանել. ընդդէմ բարձրելոյն հակա-
եւսեցի փախչելի. խաբօղ շողքորթ. ան-
ուսած սասանեալ. կամուրջ խախտեցեալ.
դարանակալաց վայր. խարխուլ յարկ. շին-
ասանուցաց. յիմարութիւնե բարբանջմունք.
ծածուկ. որս խաւարասէրն. մահագուշակ
վիհ. անյատակելի անդունդք. ուղեկցուի
պաշաւանաց գործ. ըմպահկանաց պատ-
մուճի. հեղգացելոց օրինակ. խորխորատ
նդիր. առնօղաց ցոյց.՝. խայտառակա-
նաց յայտնութիք. առակ ապաւնեացն. ա-
ղջմունք. սառոյզ ձառ. զայրացուցանօղ
ղջոյգք. եպերանաց խծբիծ. խեղաթիւրել
ծածկեաւն, որ զկերտողական մկայն ունի,
խոցոտեալով. քանզի կուսապարկուշտ է քաղել
ղինուորեալ նեռիւք՝ զանձն և զընկերն
ծեծցի ոք ի մալտկանէ բամբասաւորօք
դիր դարձելոց զղջման. որպէ զի մի՛ պար-
ուակուն։ Զայս ամ մասուն բանից խոս-
ասողական կանոնադրուն, ի սերտս բնա-
ւից նախասեռմանեաց ժողովողս՝ կանոնա
պայ մասանել. ընդդէմ բարձրելոյն հակա-
եւսեցի փախչելի. խաբօղ շողքորթ. ան-
ուսած սասանեալ. կամուրջ խախտեցեալ.
դարանակալաց վայր. խարխուլ յարկ. շին-
ասանուցաց. յիմարութիւնե բարբանջմունք.
ծածուկ. որս խաւարասէրն. մահագուշակ
վիհ. անյատակելի անդունդք. ուղեկցուի
պաշաւանաց գործ. ըմպահկանաց պատ-
մուճի. հեղգացելոց օրինակ. խորխորատ
նդիր. առնօղաց ցոյց.՝. խայտառակա-
նաց յայտնութիք. առակ ապաւնեացն. ա-
ղջմունք. սառոյզ ձառ. զայրացուցանօղ
ղջոյգք. եպերանաց խծբիծ. խեղաթիւրել

ՅԱ՛ւսալդ նա՝ որ ոչ այնքան մեղաւ, ուրքան զղջացաւ, մի՛ խոտոր պահեսցէ բարեացն. այլ յիշեսցի՛ այլոն այն՝ի բարւոյն, եթէ զինչ յոռեացդ՝ի նորումն ոտանդիմելոց, յորժամ հոգւովն կղ յայցելուի աճուրդքն անբաժանելեաւ՝ կենդանարծել զանդ խոստովանեալան. զոր մեռեալքն՝ ահա կենդանեացս անտարակոյս բերին ապաշխարութիւն։ Ընդ որում մնալեթաւ իմ պարտաւորի՝ խոտոռուեն ոչ ժամանելոյ՝ի մեղանայն մնան կարդեալ, բարեբանել մեծիդ պաշտաման. լի՛ց զնուճաղդ իմ բանադրուի՝ի յերկնանկին հանճարեղուն. նուիրեացի՛ն ներկայիս հայցմունք՝ի բարգաւաճին յարգաւորուն՝ի գերաշխարհս ալքայինն ապրս. այցելուն լանդրոցս դևոյ. քո ընտրեալ վեհ ալքայորդուցն, զոր միածնիդ օրինակեցեր։ Յարեանն կցորդուն՝ զքո փառակիցդ ճաշակեցցաք. ուր վիճակուելոյ քոյոյ ծառայինն՝ ամենահնար զօրեղահաւոր, ի սահեցուցանել փառս ածեցուցեալ զանքաւելն մեղացն չնչուին։ Յիշատակ խորհրդոյ բարեաց՝ ընդ ոգորմելոյն նորոգեացես. որ ամենահամ ախորժահաճոյ բաղմապատկոյ առակագրուբ՝ պնծոյ թիւդ քո քարոզել՝ի մեռեանն լուսազարդ կամակի եկեղեցւոյ, ընծայեաց հնաւս բանս՝ խոտոռելանուբ մատչել առ քեզ՝ հայր։

Քանզի ոչ հեռւ յոլովմունէ առ այս ցոյց բանի է իմանալի, թէ անյուսութեն կաթուճած չէր անկեալ ի յեռանդն սրտին ըղձից, որ զճեպ ղղջմանն՝ փոքր ինչ կասեցաց։

Զ. ԼՈՒԾ՝ ի յուշ բերեալ ղոր ի քեզ անձամբ ուեալի բարեմասնութիւնք՝ զգիծուն քո ողջունեացեա. որով զկոշկոճեալն ի բազում դարուց՝ բամբասանաց քարուձգութեն, եւ անունէ վերարժանացո. որ յոքնահոսան արտասուաց եւթ՝ զմէջ յատակի յարկին հեղհեղել՝ ապարանիցն իւր խրախճանուե՝ աստիակակիծն ապաշաւանօք, հօրն կրկին գերազանցեաց՝ ողորմելի ոգւոյն հեծութեբ. զոր ի յաչաց բանիւք քո արտօսր՝ առ որ մերովս ի յիւրն ախտակրեց, երկայնամիտդ ներողութեբ՝ միացուցեալ խառնեացեա՝ գԸ-Թած. և զանյարմարն առ նա կարծեցեալ զատելմունն բարեբանութեբ, ի փառս էակից որդւոյդ՝ ինքեսիս նուաւա՝ կեցուսցեա զնա քաղցրութեբ՝ ընդ աղքատս ժողովրդոց։ Զայս ստուեմունս ունի բարեշնորհ՝ արգահատել ընդ սողումնն, ամիբ վարձս վարկուցեալ հատոյց ընդ սողումնն, եւ զնա կենդանեօք նուաւա՝ ընդ նմին վն նորին աղերսել առ քեզ, զոր յաւերժած կարդիլ անսասել։ Քանզի և օտարացոյն ի նմանէ ստեղծելն՝ բազմահրաշաւորն՝ մարգարէա-

Ձառն պատմագրուի՝ ծծունեն արդարոյս
յիչ՝ զսաղմոն ողբալեալ կարդէ, որ զի
անպատուաւ է աղօթելն, քան չարաբանելն
վասն նորին։

7. Ո՛ որ և ես մաղթեմ մեծ վաստահութ՝
նմանակից այսր հեծութ՝ և զեմս
ընդ նմին ընծայել գոչումն, զի թէ կորուս
ցես զնեղ դառեալ ըստ գործոց, ոչ պակա-
սին փառք քո, զի խրատամբք քո ձանա-
չես, խակ եթէ գտցես, այնքան բարձրա-
նաս, որքան մեծութեդ քում վայելէ, քան-
զի յաւէտ օրհնաբանելի ես դու երկրորդ
դաւս՝ ողորմածութ, քան նախահրամանն
առաւելութենն։ Դարձիր ահ՛ր՝ դարձիր
քաղցրութ՛ի լանաւն գթութ՝ ձրի և ամե-
նառատ պարգևօք սիրոյ՝ մխիթարել յա-
ւէտ զտրտմեալքս հանաշաւիղ տագնա-
պաւ տապոյ տոչորման անբժշկականի։
Ձեռն երեալ փրկութ՝ նորոգեսցես վե-
րսանին, քաւեալ և պատապարեալ՛ի մեղ-
սակործանս խորտակմանէ։ Եւ քեզմիոյ-
նոյ սկզբանդ և անսկզբանդ, ընդ սկզբանդ,
և սկզբնաւորիդ սկզբանդ՝ աբ երկրորդու-
թեդ և մնում ծծունեդ՝ փառք և իշխանու-
թի՝ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

քու հրաշս. ոչ զեղումնս խորհրդոյ զայդոսիք
զայս տուր շնորհաց՝ քան զամ գործոց
Դուռ եղ ած ամ հոգւոց, որ մեծացուցեր
ձակեցեր, տեղծիչ ամենից և կեանք։
գնայ՝ առ նոյն բարերար աղօթել համար-
զեռնման միշտ յիշատակս քո չարչարա-
մատուցեր ժառանգակցապէս. որ յանուն
քո կնքեալ կոյսըդ քեզ զրեալ՝ հօր քոյ
ցեր ուխտ կենաց անփոխադրելի. որ յոգի
նամէ կերակրեցեր. որ կարգեալ առհմանե
նիւթ. որ արեամբդ քո առացար, և մարմ
դեցուցանես լծոյն քաղցրութե. որ բառ
նաս զկարիս մեղաց ամենակատարդ բա
բայ՝ ի քէն ք՛ս, որ անբռնադատ հնազան
նոյն։ Զի՛ք իմ Թէ՛ս առ իշխել շնչոյ
մի՛ կասուեցուցէ զառատն առատամբ՝ զքարդ
փչմանդ շնորհի՝ ի քո առեղծել կերպէ.
մի՛ Թագաւորեցուցէ մեզ՝ խաւխանեալ
մարմնոյս մահացումն՝ առ ի գրաւել զիս ի
Ամէն։

Բան. խմբ։

Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ած։

Հանդիպէ, առ նոյն ազբար մաշլուանոց բանի։

Վէրսին յաւելուած կրկին հնչուելէ՝ նոյնպէս

++++++++++++++++++++++++++++++

օրհնաբան աւետեաց քո ձայն՝ ի քաւե-
բարձրացի, հաստատուն եղեալ մեծաձայն՝
առնն փրկութեան. զի լուսաւորէք ուխտ
լեգուրդ, ի տատապուճաձս այս կրկին անյու-
սալի, ահա յարկեալ փառաւոր լինել՝ քա-
ռել, ահա յարկեալ փառաւոր լինել՝ քա-
միայն տալեալ՝ զլուսաւոր գործոցն գլուա-
թէն, որ զօրութիւնդ ես ասի, առ որ քան քո
առաջնութիւն պայծառութիւնդ, քան յանդգնիլ
առեղծագործել: Եւ զի ոչ է քո տկարու-
գուցէ՝ յօրինիչ քանզի և մեծ լուկ է զօ-
րութիւն՝ զհնազանդեալն անդրէն նորոգել՝ քան
մասանց այսոր քումէ գթութեց՝ զոր առ նա
նել խօսիւք նիւթական լեզուի՝ ի

2 Լսեալ ոչ ոք քաւէ յէնոյս թարգմա-
և երկրպագել զեղմունք շնորհացդ:
երթալութիւնք. փոխարել խոսք խորհրդոյդ,
քանք քո՝ ոչորման, և խոստովանեալ քա-
զանօրէնութիւնս: Ահա արդ խնկեալ են
զիս կալոյ, թողուլ միշտ զմեղս և ջնջել
բութեց յուսոյ քարութիւն, ոչ է այլ իբրև
գաւ կալոյ, քաղցրութեան՝ քաղց-
քանեզք վեհութիւք, որչափ առ նա կարեկ-
ութիւնք. ոչ քարձրացար յօրինուամբ այս-
խութքն հանդերձ, և որ ի նմա են անբա-
լութիւնք. ոչ զանդունդս աղ-
ի նմա են եղեալութիւնք. ոչ զանդունդս աղ-
մանութիւնք. ոչ զառհման լայնութեց ծովու, և որ
և զմարդկութիւնս, և որ առ սոսա են զար-
և հրեշտակացն պայծառութիւնք. ոչ զերկիրս

չելեաց՝ նորոգ ներկայիս, քան զանցեալոց
ձախ տուչութիւն անսահմանելի քոյդ սքան-
մաքուր արբութիւնն՝ նախնի լինելոյն. զի
բազմասցի առաւել ածեցուն եղեալ՝ յա-
յդարարեա անդրէն վերստին յանապատուն
հոգի մաղթողիս մարմնոյս տաղաւարաւ՝
ծանուցար ինձ գոյացուցիչ, և այժմ
3 Լուծ՝ ոչ ստեղծեր մինչդէն իսկ էի, և
օրհնեալ յաւիտեան:

գորովոյն՝ աճ. ընդ անսպառ բանութեանն
ձելոյ գթոյն՝ ապաւէն. ընդ գերունակ
վշտակրելոյ՝ ծածկագէտ. ընդ յանձան-
բարկանալոյն՝ անտխակալ. ընդ կարեաց
քաղցր. ընդ ամենատուր պարգևացն՝ ա-
ռատ. ընդ միշտ անսալոյն՝ ներող. ընդ ո՛չ
անուանելոյն՝ թագաւոր. ընդ արարչուեն՝
թժիշկ. ընդ ձեռնկալուեն՝ զօրաւոր. ընդ
բժիշկ. ընդ ձեռնկալուեն՝ զօրաւոր. ընդ
դարմանելոյն՝ լանամիչ. ընդ ողջ պահելոյն՝
ամենատէր. ընդ առաջնորդե-
նկարելոյն՝ ամենատէր. ընդ առաջնորդե-
հնարաւոր. ընդ յօրինելոյն՝ և հեղ. ընդ
հատուցելոյն՝ և ողորմած. ընդ կալմելոյն՝ և
քաւիչ. ընդ նորոգելոյն՝ և բարերար. ընդ
երախտաւոր. ընդ կերպացուցանելոյն՝ և
նելոյն: Զի առ մինն՝ արարիչ միայն ճանա-
ուղղութեաւ, քան՝ ի ճանապարհ սուղծա-
լոյդ ընորհ ծանուցեալ, ողորմութե լուսոյն

հնոյն սուրբերականաց: Եւ ընդ ձառելոյս
պիտիւս մեղաց՝ ոչքան մոաց Թէս ըն-
Թանայ զանբերելիսն յիշատակել, այդպատա
ցայցեանուն քո հզօր. և՛ պատմել ինձէն
զանձին իմոյ բիծ, և դու Թողեա զամբա
րշտուի բազում մեղանաց խոստովանե-
լոյս՝ հզօր ծածկատես ամենափրկիչ, զի
մի՛ ծայրագոյն լրութ աւերուեսցես, դար-
ձեալ նախնուումն կարօտացայցդ՝ երանելով
սաղմոսիւն՝ զընութիւնք փրկելոն մկրտութեն.
և փշուիք մեղաց յոգի խոցոտեալ, ձեռն քո
մխեցի յիս սուսերատիպ այժմէն վերս-
ոլեն, ծանրս առնելով զբեռն պարտեսցես՝
քան զքաղցրութիւն պարգևացդ. այլ աղա-
տեա զիս օրհնաբանեալ հոգևոյդ սրբով,
աղաչեմ զքեզ՝ ո՛ր ամէն, յօրինաց մեղացն
և մահու: Քա՛ւ լիցի, Թէ անկից ընդ սակա-
րութիւք սահմանաւ ձշմարտութեդ ծագումն՝
լերկու զդերոյն օրինակ. քանզի ուր քաւու-
է Թագաւորեալ, վտարեալ են մեղք. և՛
խրախոյս կենդանի բանիդ, ոչէ յուսահա-
տուի. և առբալձեալ քոյոյդ շնորհաց,
հալածեալ են պարտիքն. և մերձ դոլով
ձեռնիդ ՚ոյ՝ ոչգոյ անհնարուի, այլ առե-
նևին լուսաւորուի, բովանդակալոյ զօրուի,
անպարտելի կարողուի: Քո՛ է փրկուի.
կենդանուի. նորոգուի. ողորմուի, միանգա
մայն և քաղցրուի. արքայուի. անեղծուի,
և վաղք յաւիտեանս. ամէն: 205

խոսե: Ջի որ զսխալեըն աղաւոյ՝ անձինն
ի տան սգոյ, և սիրտ անմտինն՝ ի տան ուրա-
նալն առաջ առւելինն, թէ սիրտ իմաստնոյն՝
պէս առ հայր աղօթել. և կամ յորս թարգ-
մանի առաջ առւելինն, թէ սիրտ իմաստնոյն՝
ի տան սգոյ, և սիրտ անմտինն՝ ի տան ուրա-
խութեան: Ջի որ զսխալեըն աղաւոյ՝ անձինն
Վէրսին յատելոշած կրկին հեծուելէ՝ նոյնն
հայոզէ, տա նոյն տշէրա խոշլուանոյ բանի:

Բան. ծ:

I Լաւարդ՝ քանզի ոտի ոչէ առանց քե-
ռոյ փրկուելն, և ոչ առանց
ուեանան աչաց՝ առ լոյս դիմա-
ձուելն, և կամ առանց արուսեակին ծագելոյ՝
արեւս երբեք քաղցրուելն, այսպէս և ոչ
առանց խոստովանուելոյ ծածկութեանց՝ և արդ-
պատասխանձինն քաւելն: Ջի զի՞նչ օգուտ
քեզ է մաքրուելդ, եթէ ընդ փարիսեցւոյն
դատեսցիս. և կամ զի՞նչ վնաս պատ-
պարութիւն, եթէ ընդ մաքսաւորին դուե-
ցայց. և կամ ո՞րպէս առն պարտաւեալ՝ մար-
գարէն յուզել, երկոցս կրկնելով զանձինն
եղկուելն. և կամ զի՞նչ գուցէ ազգն դատա-
ման՝ առ ի չիշատակ աւուրն մեծի. և կամ
ինքն արդեօք անմաքուր խոստացի շրթամբք
եսայի՝ հեռանի ի գործոց սանն լինել. և զի-
պրկ ած՝ պարտաւորն պաշտի ադաւեան
մարմնոյն՝ խոցոց կարեկցեալ յանցաւորա-
պէս առ հայր աղօթել. և կամ յորս թարգ-
մանի առաջ առւելինն, թէ սիրտ իմաստնոյն՝
ի տան սգոյ, և սիրտ անմտինն՝ ի տան ուրա-

իւրում ոչ գրեսցէ, և զմեզս ամենից՝ ին-
քեան ոչ համարեսցի, իբր երջանիկն ա-
քայկ զՀարցն, կորոյս զիւրն արդարու-
նիւ՝ անախտակիր գոլ բնութեա՛ն, և ոչ բեր կրել
սիրտ՝ առ ղժնարթուն երեսաց աւետեաց
յուսոյն, ըստ առացելոյն, եթէ ոչ յա-
ռաքելոյն քի ուսեալ՝ ամենի ահա ըստ նց
տրամեսցի:

2 Ի. ղէ՝ ընձայեի է ինձ յաւէտ առատաձեռ
խրատն հին՝ նորոգ ընկալեալ՝ հո-
գեւոր հանճարեղին, զոր ասէն իսկ երկրորդ
դեպ, երթալ նստել, ոչ յառաջին բարձին
հպարտից ընդ ամբարշտացն նանրախոհ-
հուրդ ժողովելոց, ուստի դաւթի և երե-
սիա՝ ուխտիւ կանոնի սահմանն հաստատել
հրաժարեցուցին, այլ ընդ ղղջացեալսն
տրտիւ՝ պատկառելոյն մեղաց՝ և՝ ի դառնա-
տանաց մեծին պակուցեալ ահիւ հատուց-
մանն, յետնոյն հաւատարելոյն՝ ի կերակ
քի կամաւ խոնարհութե, ուստի բարձեալն
ած պարտութեալ բերկրի, որով ընդ նախա-
դասեալսն՝ ի բազմականան երանութե հա-
մարձակեցայց, թէ ես՝ և թէ նա՝ հեռանել
սովիմբ: Ա՛ր որ ղերծեալ՝ ի բամբասանաց
բանի մարգարէին, որ՝ ի վեր ոմանս ակ-
նարկի, մի՛ յիս ասէ՝ մերձենար՝ մաքուր
եմ, և՝ իլ զիս տեսանիցէ: Ա՛յլ զանկշեռն
խոնարհութե երջանկին դաւթի՝ ինձ նպաստ

առեալ տանել ընդ նմին, եւս իբրև զանուստն համարեցայ, հեռքեալ ի զգայուէ. և հասին չարիք ինձ շուրջանակի. և նեխեցան և փըտեցան վէրք իմ՝ ի յանզգամիս անբժշկուէ: Եւ զայրոյց ոմանց ընտրելոց՝ ի յաստուածատուն՝ զկամաւորն կշտամբութիւն մեղաւորութեանէ՝ անձանցն անարատութեանց. ընդ որս և զեզուլ մեծի քահանայի զասեն՝ եւս ինձին առեալ բարբառիմ, թէ և ոչ զերծեաս քաւական լեալ համբառնալ՝ ի վեր առ քեզ՝ աստուած:

3 Լուր՝ եւս ձշգրիտս պատիեր առ երկիր՝ զիմն խառնել ընդ նոցին պարտիս՝ և՝ ի նոցայոցն զառ իս դառնութիւն կրկին առաւելեալ, նոքօք հեծեծելոյ. թէպէտ և չէ ինչ պիտոյ պարշաւ գումոյ՝ դատել տգեղսն: Ահա արդ մեղայ՝ զի անմտութեամբ գործեցի զոչ հաճոյսն քո՝ բազմօք սխալել յանցաւորութեամբ. նայեա՛ յիս գլխաց, ոչ երբեմն յուսացուեն ընդունել պետութիւն՝ զի յոյժ ունայնասցայ: Աստուածութեա՛ն ինձ զրկումն եդ քո ձառագայթ՝ անեղնութեան քարեխաւսութիւն, զի ընկալեալ զօրհնութիւն քո՝ ասէ, աղքատացայց կեցից և մաքուր երկեայ անուանդ քո՝ խոնդ լուսոյ: Ձունիմ հաստատութիւն զիեղջերուին ձեռինս հաստատեաց՝ առ քեզ տարածանել, մինչև մաւոտութեան զօրհնեալդ քո զալ՝ ի նորոգութիւն դա-

տառապեալոյս: Ա՛րդ՝ յայլեւեա վերսաւին
խնամս յամառուսե՛ քոյին հեզուբդ առ իս
ժամանեալ մարդասիրապէս. և զնմին յամի
ամին քո կարողութբդ, զառաջին չարիսն՝
միջնոյսքն և վերջնականօքն թո՛ղ լինձ՝
հլնարաւոր անհասիկ՝ քո թագաւոր լե-
սոյն աստղարոց:

4 2 եմ արժանի յիշել զանուն քո օրհ-
նեալ, զի վիսասակար եմ բարեգոր-
ծիդ՝ մահու հատուածոյ: Ա՛ր կնիքն. առ
շնորհն. առ փչումն. առ պարգևն. առ ա-
ւանդն. առ ձիրն. առ անունն. առ որդե-
գրութիւնն. առ պատիւն աստքայական. առ
պատկերն. առ դրոշմն. առ օծումն. առ ձո-
խութիւնն. առ համարձակութիւնն. առ ընտա-
նութիւնն. առ կեանսն. առ լոյսն. առ երա-
նութիւնն. առ յոյսն. առ փառսն. առ անխտ-
նարհելի բարձրութիւնն. առ պատկն անկաս-
տելի. առ խոստմանն ծածկեցեալոյն, որ
քեւ՝ ո՛ր քո, բազմօք աւետարանեցաւ լինձ
յամառելոյս՝ խիստ և քարբիս՝ ունկնակիցդ
և լսելափակ անլուր ականջացս. որ միշտ
յառաւելութիբ քումդ բարուբ՝ յոքնապա-
տիկ յաւէտ քան զոյն չարիքն իմ յաճախ-
եալ՝ խոպատ կործանեցին, մերժեալ՝ի կե-
նաց՝ ընդ մահ կապեցին՝ ծառայ կարդեալ
ապականութբ: Եւ արդ՝ դու միայն լսա-
ւակիւս և ճշմարտադատ բարեբար՝ օրհ-

նեալդ՝ի գթութե, մեղայ քեզ՝ անօրինեցայ՝
անիրաւեցայ, վո՛ւր որդ և եղծայ՝ վերծայ՝
չանցեայ՝ ամբարշտեցայ՝ և ո՛չ լուայ խոս-
տովանեալ և երկրպագեալ զուարթալ քո բա-
նին, որ գու իսկ երևեցար անձառելեաւ
քո սիրովդ, զոր գրեալն իսկ մեծ է, և նշա-
նակելն սաստափելի : Քեզ արդարուդ և
փառս և մշանջենաւոր գովութիւն, և լինձ
պատկառեցելոյս՝ի քէն՝ խնամմակալ, քա-
ւութիւն և ողորմութիւն և բժշկութիւն. օգնութիւն և
պահպանութիւն որոմ և ոգւոյ. բարեբան-
եալդ յաւիտեանս. ամէն :

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւելուած էրէն հեծուելէ՝ նորէն
հանուելէ, սա նոյն պէրս մոշլուանոց էանէ :

Ի խորոց սրտից ձոյլ՝ ընդ ոյ:

Բան. ՃԱ:

Ի՛ր ասէ՝ աւ երկրածին ոք պատշաճ
կայցէ պատս մահացու ամենատարու-
թեան, ընդունայն է աղաղակելն.
աւ մահկանացու բանական էթէ, սուտ
էցէ փրկութին աւ յուսոյն վստահութե. աւ
մարդ ոք եղծական էթէ, ընդ ակարութե
բանին՝ և նանիր է զօրութին. աւ իշխանաց
երկրաւոր գահից էթէ, անցաւոր է ընդ
ինքեանս և իւրեանցն բարութե. աւ եղբայր
ոք հարազատ էթէ, կարօտ է կամելոյն աւ

անձինն անդորրուի. առ հայրն իմ երկրա
ւոր է՛թէ, պակասեալ են խնամականքն ընդ
առուրց նուճազուեն. առ մայրն իմ որ երկ
նեաց է՛թէ, կասեցան գթութիքն ընդ նա
հանջել կենդանուեն. առ թագաւորութիս
աշխարհի այրեօք, որք զմահացուցանելն
միշտ արուեստաւորեն, քան զկենսատուր
ծելն. այլ առ քեզ՝ բարեբար աձ օրհնեալ
՛ի բարձունս, որ կենդանի ես՝ և զկենդա
նութիւն տաս ամի. որ և յետ վախճանին
զօրես անեղծապէս նորոգել:

21 ի՛ է՛թէ փախուստ ի՛ քէն, դու զկնի
ընթանաս. է՛թէ ոխակալանամք, զօրա
ցուցանես. է՛թէ վրէժիմք, շաւիղ դիւրաւ
ուղղես. է՛թէ պատկառեմք, քաջալերես.
է՛թէ ախտանամք յանձն ի՛ մարմին, բժշ
կես. է՛թէ դարշանամք վերջք, մաքրես.
է՛թէ սառեմք, քո ճշմարտութիդ արդարա
ցուցանես. է՛թէ յանդուդն ներքինս
սուզեալ գտնիմք, յերկինս ցուցանես.
է՛թէ ի՛ կատաղ վերոյ ոչ դառնամք, դու
դարձուցանես. է՛թէ վերանչեմք, ողբաս.
է՛թէ արդարանամք, ժպտիս. է՛թէ օտա
րանամք, սգաս. է՛թէ մերձենամք, ուրա
խանաս. է՛թէ տամք, ընդունիս. է՛թէ յամրանամք,
երկայնամտես. է՛թէ մեք ժխտեմք, դու առա
տապէս շնորհել ընձեռես. է՛թէ լքանիմք,
տրտմիս. է՛թէ ապիրանամք, խնդաս:

3 Այսպէս հարկաւորեալ երկրորդ սաղմոսին օրհնաբան հրաշագործական՝ զվհատեալս զհիւրս սփոփէ, և մեծ յոյս կենաց ա- հետարանէ առ փրկուածն հանդէս, որ յաղ- թականն է դիւաց, և տարակոյս բանսարկ ոչինչ, որ իբր զնահատն ոչերունի նշան բա- րեբաղդ պանծալի սքանչելափառ՝ անխո- նարհելի բարձրութեամբ լուսոյ և անպարտելի վերնոյն զօրութիւնք՝ կանգնեալ է ախոյեան անվանական և անշարժական՝ ամենայ յաւի- տենական՝ ընդդէմ անբարի բարուց բըր- նաւենն բեելիարայ, որ ունի չինչեան գանձս հոգևոր օգտիս գիտողաց մտաց՝ ընծայելս զպարտուածն մահու և զլուծումն մեղաց, և յոյսս կրկինս՝ յերկուս յաւիտեանս, և զնո- րոգումն խոստման անեղծուածն արդարոյն, կանոնս բարեհրաշէրս և կենդանատուրս՝ գրելս հոգւովն Աստուծոյ, ոչ ամ իսկ երդ սաղմո- սացն՝ մաքուր սրտից է տեսանելի կտակ կենաց մարդկան նկարեալ:

4 Եւ թէ ի նախնումն ակար կերպա- րանն՝ զայս աւետիս և վստահուածն ընդգոգեալ ունէր՝ կործանման մահու նա- խաժամանն մեծ աւետագիր՝ և կենս երկ- նակրօնս վերնակենցաղս՝ միշտ անձատե- լիս, և այն ջնջական գիրն, և յեղանակաւոր ծրինակն, և պաշտօնն դատապարտիչ վհա- տուածն յանցաւորացն, և խափանեալն կտակն

երկ

երկրային, և տկար հաշտարարուն միջնոր-
դային, և Թերութեն բանից մաղթողային:
Որ վն Թէ մանաւանդ փրկուելն խոստովա-
նելի է, անուսուս վկայել յետ այնքանեաց
մեղանաց անբժշկականաց, որ արեամբն
արդարոյ՝ եւից ջնջուելոցն մեծի Թագա-
ւորին հրաշանուն քաղաք հայրենի, ըստ
մարգարէապիր անուսուս պատմուեն, որ և
զմեծն խակ տեսանողաց՝ բազմերախտիս
ձեռնկալուն՝ խնամոյ օրհնին պաշտպանուն՝
նախանձակերտ յարկին տեսչուն, մանկավարժ
հնքեան և նահանի, մեքենայիւ մահու սղո-
յեաց, ի յերկուս մասունս խզել՝ զժնդակ
տանջանօք մաշեաց, իբր խորհրդով ապա-
տամբուն՝ զյուսոյն փրկանակ կտրեալ:
Ա՛ր որով զչար յաւերժածին մոլեգնական՝
զքրէական վերնամարտուն՝ ի բարձրեալն
յանդգնուն, քանզի ոչ պատկառեաց ել-
բէք զատեղծողին պատիւ և զանուն՝ կիս-
րատական խորանին մերժել, հալածեալ պիղ
հոգին, բեւնարայ զանձն զաւանեաց:
Քանզի զնոյն տաճար տիրական՝ խնկաս-
կուն Թէ հատուցին աստման՝ հոչակաւորն
երկրի տեսարան՝ զսարսափելին աղանդ
արբասան, ուր տեսիլք հրեշտակականք և
ձածային հրամանք յաղթողականք՝ լուսաւո
րապէս յայտնուեն ազգեալ երևէին, զոյն
վայր երկնանման ահաւոր պքանչելատես,

քեւանայ ուսեցին քառադիմակի՝ նախան-
ձարկու պատկերի՝ աւերածոյն անապատու,
սպաշտօնեութեղ գարշելի և դիւահճեններ զո-
հարան պատրաստեալ կազմեաց: Ջրկեալ
զարքայն երկնաւոր՝՝ի յարքայականն կայից·
զամենահարուստան՝ ունայն՝ի ստացուածոց
իւրոց· զտանուտէրն՝ անհանդիստ և թա-
փառական տառապեալ: Բհհեղեբուղայ
ձեղուն նկարեալ, և զանուանն ահեղ՝ վոտ
բանդի արարեալ· գերի տարեալ զաւանդ
գովելոյն, ողբալի՝ զողորմածին մատն նուա
զեցուցեալ· աղօնեսուն փոքու սպարանք՝
զարահն լուսոյ կարգեալ, և բնաւրէց ունո
ղին՝ և ոչ գլխոյն տաղտար յիւրոյնոցն
եղեալ· հատեալ ղգանկ հզօրին, բախտից
հմայիչ՝ զսեղանն մեծախորհուրդ արեանն
սրսկման՝ երևեցուցեալ: Լայնեալ հետս
բազումս՝ ընթացեալոյ՝ի գայթակղուն· հո-
վին կորստեն՝ հօտին սատակման· մոլորու-
բուն վարդապետ· և այն՝ գխոստ կրօնիցն
օրինաց, հայր ունելով զվեծն եզեկիա՝
զնմանակիցն դաւթի:

Յ[illegible]. Ինքան ստացեալ գտմունս չարեաց,
որև զոյ պատուճն՝ որ զարքայութեն
փառս ընծայեաց նմա՝ հայհոյեալ և թշնա
մանեալ· և զաղօթիկերացն բազմուն՝ սու
սերաւ մահու խողխողեալ: Ընտանի դա
ւաճան, վերձաւոր վտանիչ· հարազատ սա

տակին, կցորդակից սպանօղ: Ա՛ւ ա՛ճ ո՛չ
գոյր դառնալ, զի ուրացեա՛լ էր զնա. զաբ-
րահամ ո՛չ էր յիշել, զի խորթացեա՛լ էր ի
նմանէ. իսահակաւ ո՛չ էր աղօթել, զի նը
զուկեա՛լ էր ի նմանէ. իսրայէլիւ ո՛չ էր պար
ծել, զի տարտագի՛ր էր անուան կոչմանն մե
ծախորհուրդն շնորհի. զդաւթեան երդ ո՛չ
էր նուագել, զի կշտամբի՛չ էր նոյնի. ի
քաւարանն ո՛չ էր մերձենալ, զի պղծեալ
էր զնա. ի տաղանդակն ա՛ճապիծ ո՛չ էր ա-
պաւինել, զի ընդ գարշուե՛ ձուլածոյին
էր փոխանակե՛լ. առ մովսէս ո՛չ էր կարդալ
զի անքաւելի՛ էր պարտիքն՝ որ առ նա.
առ ահարոն ո՛չ գոյր աղաչել, զի վիրաս-
պա՛րտ էր առ նա. առ մերձաւոր մարգա-
րէից գտանդ ո՛չ էր դիմել, զի սպանօղ էր
նոցա: Եւ նո՛ր քաւուե՛ մեղաց, և արքայու՛
թապաւորուե՛ վերստին պարգևել տուա՛ս.
զի քեզ՝ բա՛րեբար, բազմացուսցես կար-
գեացես գովեստս անձառս և անլռե՛լիս՝ ի
յաղգս տոհմից և՛ի դարս ժամանակաց. և
զդուռն յուսոյն մերոյ անփակե՛լի պահես-
ցե՛ս՝ ի փառս քոյդ բարձրութե՛ն և՛ի վերջ-
կուե՛ի դատաստարտելոյս. անմահութե՛ց
պարգևաց տուի՛չ քո՛, գովեա՛լ յաւի-
տեանս. ամէն:

դառ-
նալ տիրաբար ի քումմէ հու-
թէ, անսահմանելի և անփոխադ-
րելի, իսկապէս բարի. պաշտօն
լանկելի, և երջանկութէ խոստովանելի ամ
երկրի. երկայն յուսոյ ամենատարտաստ
տեսութէ. գթած ողորմած, որ ոչ պահես
ոխս բազմութէ առաց մեղանաց՝ քթթել մի
ական. որ հրաշալուրս զարմանալիս՝ գե՛ր
քան զամ ազինս նախնեացն՝ անսահման
առաւելութէ՝ կրկին ըստ մերոյ հաճելեայր հե
ղուլ զողորմութէ վերնահոս վտակս ամենա
խնկաւորս ի շնորհաբաշխութես նորում:
Եւ զանուսուտ զմուտս լուսարանի պատու
հանին անձկութէ նշուղիչն աղօտականաց,
չափով գիտութէն ըստ սորմանի, և իւր
իսկ նմին, և ինձ ըստ նորին՝ բացել ընդար
ձակել գիշերասացելոյս զառաքեալսն
անջատեալսդ երկին ողորմութեան՝ ձրի
պարգևացն աճականաց. զոր ընդ մէջ իմն
մանաւորօք աւետաւոր յիշատակաց, և
ի հնուն զաչս ոսկեաւորութէ օրինակաւ
նկարագրել՝ զդարձարուքն առ յս, և ես

Բան. ԾԲ:

Ի () ՐԿՆԱԼ տիրաբար ի քումմէ հու-
թէ, անսահմանելի և անփոխադ-
րելի, իսկապէս բարի. պաշտօն
լանկելի, և երջանկութէ խոստովանելի ամ
երկրի. երկայն յուսոյ ամենատարտաստ
տեսութէ. գթած ողորմած, որ ոչ պահես
ոխս բազմութէ առաց մեղանաց՝ քթթել մի
ական. որ հրաշալուրս զարմանալիս՝ գե՛ր
քան զամ ազինս նախնեացն՝ անսահման
առաւելութէ՝ կրկին ըստ մերոյ հաճելեայր հե
ղուլ զողորմութէ վերնահոս վտակս ամենա
խնկաւորս ի շնորհաբաշխութես նորում:
Եւ զանուսուտ զմուտս լուսարանի պատու
հանին անձկութէ նշուղիչն աղօտականաց,
չափով գիտութէն ըստ սորմանի, և իւր
իսկ նմին, և ինձ ըստ նորին՝ բացել ընդար
ձակել գիշերասացելոյս զառաքեալսն
անջատեալսդ երկին ողորմութեան՝ ձրի
պարգևացն աճականաց. զոր ընդ մէջ իմն
մանաւորօք աւետաւոր յիշատակաց, և
ի հնուն զաչս ոսկեաւորութէ օրինակաւ
նկարագրել՝ զդարձարուքն առ յս, և ես

պառնամ առ ձեզ. և յորժամ դարձցիս և հառաչեսցես, յայնժամ կեցցես: Նա զի և զաղջամղջին անուն գոնոյն՝ փոխարկել ՚ի ձեան պայծառութիւն. և զարանցն արեամբ նեկուցոյն՝ յեղանակել ՚ի սպատահումն գեղման, ըստ եսայեայ և զաքարիայ. և՚ի մէջ բարկութեն՝ դարձեալ ղոյզ զսլորմութիւն. քանզի անսպառաւոնալ քաղաքացին լինելի, և դարձեալ բնակիլ. և ճանապարհացն ամայի լինել՚ի չգոյէ մարդկան, և անդրէն հեռուիլ. և լքանիլ՚ի սովոյն ոգւով, և դարձեալ զօրանալ ձեռամբ. և գնալ այ՚ի տեղի իւր զայրացմամբ, և դառնալ ողորմութիւն. ըստ նեղողութեն ղեկան, և՚ի մէջ սաստկին սպատնալեացն՝ կրկին պաշտպանութիւն, և՚ի սրտին խառնուածէ յուզումն խնամոց գթութէ: Այս մարգարէիցն ձայն լսելի, որ զօրհնեալք քո գալստեան զապաստարարդ հրամանի կանխաւ ազդէին:

2 Վասն զոր չէ բանիւ նիւթեղէն լեզուի ընդ թիւս արկանել վէս անբաւութէ. փոքունք են և նուաղունք օրինակք և նըմանութիւնք, հինք և ժամանակաւորք՝ առ աւետեացդ քո յայտնութէ, և խաչիդ փրկագործութէն: Որ յամ վայրկ կառուցեր զխորանն վկայութէ աշեան քո ուխտի, որք մեծաբարբառ միշտ աղաղակեն՝ քան զդատաւորն մահուն հաբելի՝ զժաղթանակ

Թագաւոր, օրհնաբանել ողոր-

ՅՈՒՆ ՈՒ ՅՈՒՆ Ի

ՅՈՒՆ ՈՒ ՅՈՒՆ Ի

Ի խորոց սրտից իմոց՝ ընդ ես։

հոգիդ, տա հոյն աշէրս մոգիլատաց էանդ։

ՀԱՅԵՐԷՆ յաւէտ ուրախ կրկին հէծուիլ՝ հորէն

++++++++++++++++++++++++++++++

ոյդ քո սէր, յաւիտեան յաւիտենից. ամէն։

Ը հօր քոյ՝ ի գովեստ բարեբանուե հոգ-

անհամատօսելի՝ քաւիչ ամի։ Ն. քեզ փառք

յուսոյն յերկնարարձդուի, որ առ քեզ պահել

քո հարստուբ, արարեր և կառավարեցեր զ

օրէնն։ Ա ՀԼԴԵ փրկուի եկիր հայրենիդ

խոստմանն, լսեր պօղոսի բանին, ոչ ունէր

մարմնոյդ ձաշակմանբ, և ընդ լուսոյդ կե-

հին, և ընդ հաստոդիդ միանալ՝ տէրունի

եղախտեաց՝ ած լինակ լինել ընտրուբ շնոր-

դեմ աստանօր՝ յիշատակ եդեալ մեծիդ

աղաչանբ։ Ն. զոր ահաւորն է ասել, կար-

ձոյնիբ՝ բարձրելոյն հաշտեցուցիչ բանիդ

դուբ՝ անկասկած փառաց. ի շրթունս մեր

խակաձա եղանուբ. ընդ վերնայնոցն կցոր-

լուսաւորութբ. մշտնջենաւոր մաքրուբ.

հոգւոյդ սէրյ միուբ. քաւուբ, ազատուբ,

թբ, նորոգուբ, առ քեզ ընտանուբ, ընդ

և անմահականա՝ շնորհաց, մկրտուբ, յարու-

քաղաքաց քումդ հանդիսի, կեանս կրկինս

մուծի՝ ած ետկսուն։ Որ յաղթեա սահմանի
լայնատարած ընդ արձակուե. ետ անբա-
ւուեց դու ես ոլքանուի, մինչ զի կարծրն
քեզ հասանուստ է, և լայն քեզ պնդակաղմ,
և չիք քո իր անհնարաւորական՝ յարձիօշ
զօրուի ահեղ. հուրն՝ յօշ լինի վոխական,
և անձրևն՝ բոց կիզանողական։ Զ քարն
բաւեա ցուցանել կերտարան աղդման, և
զբանականն դնեա անխօս և անշունչ ար-
ձան։ Զպարտաւորն ողքեալ՝ պատուա-
կան առնես, և զկարծեցեալն մնքուր՝ իրա-
ւամբք քննեալ դատես։ Զմատուցեալն՝ ի
մահ՝ բերկրութեք բարեաց արձակես, և զա-
մաչեցեալն՝ զուարթ տեսութեք օծեալ՝ դար-
ձուցանես։ Կանգնես զմաանելն հաղթից
գլորման, և զատանաելն՝ ի վատահուի վի-
ճիդ հաստատես։ Զախտացեալն բազում
հատաչ՝ երջանիկ կարգես, և զյաւուրջա-
տելն՝ դարձել անդրկին ի յետս նահանջես։
Եւ յորժամ սպառելն առ ի մէնջ բարիքն,
զառաւել զարմանալիսն յայնժամ ներգոր-
ծես. քանզի վ՚ք գիտես թողուլ զմեզ՝
և ջնջել զանօրէնութիւնս, և քաւիչ լինել
անլրաւուեց՝ և զմեր ոչ յիշատա-
կել, լսո եսայեայ և երեմիայ։

2 Ի. Յ ետ շնորհ նորոգ փրկուես՝ բազ-
մօք գոհաբանութք հետուեալ, ի յա-
ճախուի անբաւելոյն՝ լսել առ սմին խոկալոյ

կարկեցայ • քանզի կրկնել զլուսոյդ անա-
պատ բարիսդ , որ ՚ի քէն առ իմ յամառս
Թշուառուն , քոյին աղերսիւ առաքեզ մաղ-
Թեցիս , յամարեալ դարձեալ ՚ի նիւթս բա-
նիս պատառ ողբերգուհ այսր մաուեղի , լը-
ցեալ Թախծութեաք և հեծեծանօք : Ա յլ առեալ
խառնեցեալ ՚ի տուժողիսդ հաճուն , ընդ յա-
ւուցն՝ զդեղն • ընդ վհատուհեն՝ զխրախոյան •
ընդ յուսահատուհեն՝ զանիշատակդ անուն
հաստողիդ • ընդ տխրութես՝ զսփոփանող •
ընդ խռովմս դառնութե՝ զքաղցրութիւն կեն-
դանարարդ • ընդ պատիժ օրինին՝ զընտրհն • ը
պարտս անլծելոյն՝ զաղատարար օրհնութիդ •
ը մարմնոյ մահուն՝ զյաւիտ նորոգութիդ :

Յ աւատամ հզօրիդ քանի , ուստի վը-
կայեմ • լուր լուռե արտիս՝ ո՛ր չն ,
որ հնչումն է առ քեզ մեծուե ձայնի ե-
կար գոչելոյ • Ո՛ր մարմնակից և պատակ-
րակից մեր եղեալ , և քահանայապետութիս
անօրինակդ՝ զօրինակին խորհուրդ զլուծ ,
ը զենման մահու անապանոյն՝ բարեբանել
մարմնոյդ նովքրմամբ , անմահապէս միշտ
մատուցանիս , և անդուլ զոհութեամբ քաւութի
շնորհես • ոչ սակաւամեղկեալն միայն , այլ և
որոց հաւատ ակնկալուն առ ես կենդանոյ :
Ջի ոքան զօրէ մարմնոյ անդամոց առ
մեզս կենդանուն , Թէ և բիւրուց ամաց
ունկեալ յերկայնաձգուն , յորժամ ածդ բո-

լորեցան վ՚ա սորին՝ կամաւ և յօժարու-
թեամբ ընկալեալ մահու համբերեաց բաշ-
խեալ՚ի քաւութիւն: Զի ոչ եթէ մաքրուեալ
աղբիւր՝ պարտական գոյ մահու յօրըստօրէ
կատարելոյն, այլ կամօք քովք՝ հոգեւոյդ գոր-
ծակցեաւք, ՚ի հաճութիւն հօր՝ և՚ի մեր հաշտու-
թիւն մատուցանելոյ: Իսկ եթէ աւետելոյդ ած
անքննելոյն՝ իմովս վ՚ա իմ աւ իմ փրկութե՚ն,
դէմս իմ, իբր թէ ընդ քոյդ հաւեր ես լուեմ
մարմնով՝ պարտաւնակողիդ կցորդ միացեալ.
և դու բարերար, յաղագս իմ՚ի յիմս կեր-
պի փոխանակեալ, ընդ իմում պարտեաց և
մահ ընկալեալ անպարտդ՝ զմահապարտիս
ճշմարտագ պատուհաս, և՚ի յիմ անուն յան-
ցաւորապէս, ոչ թէ կամաւ ընդ քեզ ես
կրկնեմ, բաղդատմամբ մեռանել՝ և մնաս կենդա-
նի. ոչ ուրացողացն ձեռօք, այլ դաւանող
ացն հաւատովք ածսպէս նոյնութեալ, և՚ի
մասունս անհատս բաշխեալ:

41. սէր ոմն ողբաւոր՝ չաւատալեացն
պաշտօնատար. մեծ ինձ և անկշռե-
լի սա սակի դատէր՝ անչափարատիկ ան-
ձին յուսադիր, հաւատամ զփառս և զեր-
ջանկութի՚ն, քան թէ մարտիրոսութիւնք խոկ՝
թուղթ թէ ուղղութիւնք իմս թշուառութե՚ն՝ յան-
ցաւոր մարմնոյս վախճան ընդունել: Խոկ
զանձառութի՚ն խորհրդոյն՝ այսու գիտեցի.
դաւանէր խակոյն, որ զի և մաքրոյն ան-

ձինք առանց նուիրման այսր յիշատակի՝
չև են իսկապէս կատարել ք խոպառ, եթէ
ոչ ը այս հրաշակերտուի մեծուե՝ հոգւոյ
խառնեսցին : Ապա թէ մեղաւորիս մա-
սին, կրկին մաուցար բաժին ասելով՝
յուսայը, իբրև այն՝ թէ ես ինքն եղեր
աշմարտիւ, գրաւեալ զիմն դաժանուի ընդ
քուա համերջուե, այնպրագեալ քոյինանիւթ
զանգուածոյ նշխարաւդ կենաց լուսոյ :
Ա յսու ամիե՛ի վերնատանն նախանուէր
բարեշնորհուե՝ անհնարաւոր ախտից ձա-
րակ՝ զմարմին և զարիւն իւր բաշխեալ՝ի
քաւուե, ի վեր կարծեցուցանէր քան զը
նահատակի վկայեցելոյ արեամբ կատար-
մամբ. յուսոյս օրինակ յարդաւորուե գրե՛լ
զիս՝ի փառս, այսմ փրկանօք հաւատալէ
երևեցուցանէր, քան թէ քաւելոյ և ողոր
մելոյ և շնորհելոյ, որչափ ածականիւդ առ
մարդ զօրուե. և տիրական ածախառն մարմ
նոյն կամաւորական նուիրուամն՝ առ անաս
նական սպանդին մաուցումն. և անմահն՝
առ մահկանացուս. լոյսն ահաւոր՝ առ լուս-
ուէ ըսյինս. յաւիտենականն՝ քան զանցա-
ւորս. բարձրեալն՝ քան զերկրաւորս. անըս-
տեղծն՝ քան զեղականս. բարին իսկուե՝
քան զիմիւրեալս ընուե. մանաւանդ զի իւր
ե կամելն, և իւր կենագործելն. օրհնուեն
առիթ՝ քան զանիծեցս պատճառ :

տեսանելոյ և սրտի խոնարհեալ՝ յ՚ա.
ի ողորմութիւն, սկզբնաւորեալ աշխա
Ա՚ր ամէն յաճախ՝ առ Տէր ակնկալեալ՝ քո

Բան. ՃԾ.

ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ Աստ
հանդիպէր, առ նոյն ապէրս մոգիսոնաց բանի.
վէրսին յաւելուած հիմն հնծաւոր՝ նոյն

++++++++++++++++++++++++++++++

փառք և իշխանութիւն յաւիտեանս. ամէն.
կուսութեան: Եւ քեզ ընդ հօր՝ հոգեւոր ընկ
աւետեաց՝ հաւատքին յանդգնութեամբ առաք
զկատարիլ կանոնին, և դուն միայն մնաս ապաստան
օրինին, այլ յաղթեա՝ մանաւանդ թէ խոչ
նութեան, և ոչ ես ընդ առհասարակ փակեալ
զքաւականին զքեզ՝ քաւական առ կենդա
էից՝ յարգեա յաւէտ խոնարհս համարձակ, և
և հնձելն է խրատացի, ըստ ճշմարիտ բանին
պօղոսի. և աշխատասցին՝ ի տալ արեւու՝ ոչ թ
զօրութեան: Ա՚յլեւս բարեբար հասուցէ յոյժ
ի նա՚ ի յինէն՝ այս է ճշմարիտ և անխոտոր
տեաց՝ ամենակատար բաւականութեան: Իսկ
ընծայել զդեղդ կենաց. մատուր քաղցրու
առ ախտակեալս մեղօք. քաւեա՚ ի պար
աղաչեմ գրիչս, զառ՚ ի յերկնաւոր
վ՚ երանի՚ ասէ տէր ողորմեցելոյս՚ ի սիրտ և յոգի՚
```
```

քո է բարեբարուքի, կեանք և անմահուքի։
Պարձ առ իս գԹուք, և հանդերձեսցեմ
զառնալ ինձ առ քեզ կրկին բերկրուք. զի
առանց քոյ կամացդ՝ ոչ ունիմ լինել նորոգ
փոփոխեալ. և եԹէ ոչ կամիքդ զԹասցին,
ոչ զօրեմ փրկիլ մահու պատահինս. և եԹէ
ոչ կառավարիդ յարդարեսցես պատրաստել
ինձ հետս ճանապարհն՝ որ առ քեզ բերէ,
վի՛հ է ինձ խորոց յաջմէ և յահեկէ։

21. Հա՛ ոչ պարծիմ՝ ամ իրօք նախատել.
ոչ պանծամ զարհուրեալս. ոչ խրոխտա
նամ լքեալս. ոչ մեծաբանեմ պատահանձել.
ոչ ըմբռստանամ ձաղել. ոչ երջանկանամ
եղկելիս. ոչ արդարանամ ամբարիշտս։
Զի ոչ երբէք հարթ ընԹանայ երկիրս՝
առանց տանձակալի. և ոչ նաւ համբառնայ
հանդէպ՝ առանց ուղղչի. և ոչ արօր կշխու
լինչ գործէ՝ առանց մանձակալի. և ոչ երկ-
ուճորեակք լծոյն՝ ի ձահ ձեմեսցին՝ առանց
եզողի. ոչ ամպ վերանչէ՝ առանց հողմոյ.
ոչ աստեղք ցնդին և կամ գումարին՝ առանց
ժամանակին. ոչ արեգակն փոխաբերեալ
ուր շրջանակի՝ առանց տարեկան օդոյ. և
ոչ ես նոքօք հանդերձ՝ առանց բարեգործիդ
հրամանաց ակնարկուե։ Զի դու միայն ես
ոտքիչ կենաց բանականաց, և խնամիչ կար-
գաց հոգևոցն արարածոց, ո՛ի քէն է ինձ
փրկուիլ, ըստ առաքմոտողին, և դու ձայնեա

բարբառ խնդալից աւետեաց հնչման՝ յոր
կանչս լսելոյն ամ հասակի, եկայք ի հան-
դիսա իմ բնաւին աշխատեալք՝ և եա մաք-
րեցից զձեզ ի պարտեաց։ Իսկ զի՞նչ օգուտ
ի լուացանելն, եթէ կրկնակի զաղտացայց.
և կամ ո՞ր օգուտ ի ձաշակմանէն, եթէ գե-
հենին մատնեցայց։ Եւ կամ զիա՞րդ յաբրա-
համ պարծեցայց՝ խորթացեալս ի գործոյ
նորին. որդիս գարշուե հօր ամուլհայցոյ,
և մօր քեռացւոյ, կամ քանանացւոյ, ըստ
մարգարէին որ առ նս՝ յանկաւուր ձայնիւ.
ժառանգս մերժելի եթովպացի՝ և ոչ սե-
նեկին սառուցի, ըստ տեառնորդին առ նս ա-
ռաքն, եղբայրս շամփնի՝ և կամ գոմորայ.
համբակս անլուծայ և անաղէլի՝ խակուքեաց
պորտոյն խակուե ողջոյ և ողողիչոյ, ըստ
եզեկիէլի կրկնանախատան կշտամբուե։

Յ Ա՛ր քանզի ի ծուփս բազմալոանգս ա-
լետանջ հողմոյ սատակաւէս զգուճել
ուժգին լինիօք խոպատ տագնապմամբ ի
ծովին՝ փոխեալ ընկեցեալ ի վտակն վայրե
նական ողողիչ, առ որս՝ զմատուռնս ձեռագս
այսր անդր տարաբերեալ, լուր ի հոսանաց
բռնութեց զարնանագայլ գետոց, արտա-
ձգեալ յակամայ ընթացս ողորմագին գլոր
ման՝ ջրակուլ ոգեապատ պղտորարբուեք՝
դաժանահոտ սկախատն մամռաբոյատ խառ
նախուճ՝ մահաբեր երկամեք վանեալ, ըստ

որոց յուղիսին հեղեղիցին՝ հեղձուցեալ։
Ա յսու առակաւ և ես հղկելիս՝ խօսիմն, և
ոչ խոնարհ. գոչեն, և ոչ ինչ լսեմ. բարբա
ռին, և ոչ զարթնուսցեմ. հնչեն, և ոչ վոխա
դրիմ. փողեն, և ոչ գումբրիմ. վիրաւորիմ,
և ոչ ևս ցգամ, կռոցն գարշելոյն նմանեալ
Թախուր յաղդմանէ բարեաց խոնարհից։
Ա րդարև չար առաւել յաւէտ խոհական
քան զօրինակդ՝ ճշմարտութիւնս, առել և
մեղադրելի, և առեղծն քի արժանապէս
մատնելի։

4 Ե՛ւ քանզի անդառնալի ուղեւոյն յիշա
տակ՝ աստեղացս պարտեաց՝ զայս կը
տակ Թողի՝ որոց ընթեռնուն, խոովս բա
նիւ առ ՚ած կարդալ հանապազորդութիւ,
այս կացցէ սահման յանձնառական խոս
տովանութեանդ՝ մշտնջենաւոր ձայնակու ա
ռաջի քոյ՝ ամենակալ. զոր գիտէդ ընդ
մարմնոյս, և բանդ ընդ հոգւոյս՝ զան
սահմանելիդ միշտ Թախանձեսցէ, իբր
յանեղծական մաղթողէ ընկալեալ աղերս
ի լսմոյս ձայնէ՝ բարեգութ մատուա
ւէր, օրհնեալ յաւիտեանս,
ամէն։

+++++++++++++++++++++++++++++

վէրսին յաւելուածք կրկին հեծուելէ՝ հոգին
հոգուշէ, տա հոյն տպէրս խոշլուռնոց բառէ :
Ի խորոց սրտէ քոց՝ ընդ ա՛յ :

Բան . ծե :

1 Վա՛յ ելի ալաչեալ ոգւոյս թէսք ի թիւս անբաւելց ծնողաց մարդկան՝ եղի ի կշիռս խմանալեացս մոաց, ուչ գոն զոք համեմատ լինէ պատուա՛որ, և առ այս զդաւթեան սաղմոսին ըզբանն ի յերգ լինէ առն՝ դառն կշռաւորեալ գաւազանաւոր գործոցն . ո՞վ յարկէ ընդ նո՛ի չարիս՝ հաւասարել յանօրէնսն : Եւ քանզի այս բան սին մասին՝ կնքեցաւ և ձշմարտեցաւ առ այսր մահու , և ես վը կայեմ կրկին հաստատեալ առ այսր նրա՛ւնս գրեմ՝ լինէ միայնոյ զեղծանիլ նա՛ պատ , քան լսելս բանիւ բազմաց տա՛ պագրիլ . Թերևս սակաւք առ այսս ար՛ դեօք՝ և լինէ շնորհեացեա , շնորհաղնս զպարտիս լսոյն :

2 Վա՛յ արդ՝ զի՞նչ քեզ պէրս հաճոյական՝ ի յայսմ և՝ի սոյն, և՝ի ծուխս անուշիկ ընդունելի նոցին մատուցիկ՝ գնովեալ Թա գաւոր երկնաւորաց, եթէ ո՛չ՝ զառ՝ի յինէն անվնասեալն՝ օրհնել մաղթեմ. զկատարեալն արձակել . աղաւել զդատաստանսն ,

բարեգործել ընդունելեաւն, սպասել զԹշնա
մանեաւն, սփոփել զտրտմեցեալն, դար-
մանել զխորտակեալն, խնամել զսարսու-
ցեալն, պատսպարել ընեռնդեալն, զվիրա
ւորեալն ի մարմին՝ յոգի բժշկել: Եթէ
օրհնութիւն բանիւ առ ոք մատուցայ, լսի-
ցես. իսկ եթէ անիծուք, մի՛ հայեսցիս ընդ-
դունել զլսեցածդ: Ես տառապեալս ամենա
Թշուառ՝ ի վերջին տպատաւորութեանդ մաղթա
նաց այսր մատենի, ի բովանդակ մտաց
շնորհեցի Լմոյն՝ փակեալ առ ի քէն զանի-
ծեցին դժնդակ ըղձիցն չարաշուք ձայն. և
դժնէից ներգողացն Լմոյ՝ ընդ բարիան ի
բոլոր սրտէ հաշտութեան արգահատեցի. վե
րոյ և ծունր պաղինաց կրկնեցի. ոչ չափ
դու ինձ ահա յայդ երեսաց առաքել ողոր-
մեացիս ըստ քոյդ մեծութեանդ՝ գնվեալ խնա
մակալ, կեանքդ՝ մահացումիս. հզօրդ՝ տկա
րիս. ամենակրդ՝ վարանելոյս. խնայտուեդ
աղքատդ՝ յիմարիս և Թմբրեցեալոյս: Քանզի
չատէտ սխալեալ անկայ ի բաց զողոշակ մը
Թայլն ոչ ընդհակառակ՝ ի հաղբս մահու
անզգայապէս, չիմացայ զկորուստն. չգիտա
յի զորոգայթն. չտեսի զըմբռնօղ որսոյն
ծածուկ մեքենայս. չկարծեցի զվտաբուն
կերպարանաց կեղծաւոր վարմին. չնկատե
յի զգայթագղուելն շուրջանակի. չջօշափե
յի զպատանդչգայարկ կարթին. ժամա

նե

նեցին ինձ չարիք, և ես ոչ կարացի ձանա-
չել, զսա սաղմոսողին։

3 Բանզի և ոչ խմաստակի ումեքն ար-
տաքնոյ բարուք թուէցաւ չար ա-
ւել զմահ՝ առ չխմանալոյն պատճառն, և ես
վկայեմ խմովս բանիւ. քանզի իբր զանզգայ
պաճարս անաանոյ մեռանիմք, և ոչ զար-
հուրիմք. կորնչիմք, և ոչ հիանամք. թաղե-
ցեալ լինիմք, և ոչ խոնարհիմք. տարապ-
րիմք, և ոչ տագնապիմք. եղծանիմք, և ոչ
զղջանամք. մաշիմք, և ոչ մտաւեմք. պակա-
սիմք, և ոչ պատրաստիմք. գնամք, և ոչ ըղ-
գուշանամք. գերիմք, և ոչ ևս զգամք։ Յոկ
հանգիստ ասել երջանկին յոբայ զվախճան
մարդոյ, և ես խոստովանիմ զսոյն ըստ ընդ-
եթէ ոչ ունիցի զբեռն աշխատուե մահացու
գործոյ լսոտանձնել։ Ա՛ռնուաւանդ զի՝
որոգայթն գաղտնի, և հնարագիրն անե-
րեւակի. տարրժամանակիս յանէից, անցեալն
անյայտ, և ապառնին կարծողական. ես
անհամբեր, և բնութի՛ն թերահաւատ. ոտք
անհաստատագ, և միտք ցնդեալք. կիրք հար
կատարք, և բարք անժուժկալք. մարմին
մեղսամակարդ, և յօժարութի՛ն երկրասէր.
դիմամարտուն անկակից, և խառնուն նեղ
հակական. բնակուն կատեղին, և անձրիւք
ուժգնակիք. կարիք անթուելիք, և պատա-
հարք ամենագրաւք. միտք չարախնամք, և

տեղչմունք բարխաւեաց • կեանք առօ-
րեայք , և զմեռեալք սակաւաւորք • խաբ-
մունք վիճարուեն , և խաղալիք տղայականք •
աշխատուելիք ընդունայնք , և վայելմունք ե-
րեսականք • համբառնք ոչնչից , և պահեստք
հողմոց • նմանուելիք սուռնեայց , և կերպա-
րանք ծխածաղելիք : Քանզի իբրև եկն եհաս
պատուիրանն , ըստ պօղոսեան բանին , ան-
պատրաստ գտեալ զիս ինքեան , մեղքն կէն
դանացան յանդիմանեալ յարդարուեցին ,
և ես մահացեալ կենացն , և կենդանացեալ
կորստեանն :

4 Ոչ ոք ասացեալ օտարք չարին գումարք՝
զատացուածս սրտիս խմաստից , ըստ
գրոյն կանխաբանեալ • որով եկն եհաս իս-
կայն աստանօր խմաստութիւնք ինձ նուաստա-
նալ , ըստ առաքելին , և առաւելուլ ոչ
բարւոյ ցանկալի : Ա՛չ յառեցի զաչն ոգւոյս
՚ի գլուխն իմ կենացս քո , որով ընդ ուղիղն
հետևեցայց : Քանզի կամելով ուժգինս
ընթանալ , ընկալայ սաստկապէս • յանչափն
ձգտիլ , լինին ոչ հասի • ՚ի մեծագոյնն ամ-
բառնալ , աստուստ գլորեցայ • յերկնայինն
ուղւոյն՝ անդնդոյ մատնեցայ • ՚ի զգուշա-
նալն առաւել , յաւէտ վնասեցայ • յանա-
պատն պահիլ , մանր խորտակեցայ • կարծե-
լով ընդ ահեակն մնալ , յաջն գթեցի • ՚ի
գերկրորդն խուզել , զնաւանելին կորուսի • ՚ի

լսելն

մուն անուրջ, ոտն մոլորաշրջուլ, ըն-
լսելութեան. ձեռն մահաձիգ, երիկա-
լսատես, ակն յայրատառեա, ականջ
յաւուրս նանրախօսհուլս. բերան չա-
յիւց՝ գլուխ յանուանէ, որ են այսոքիկ։
2 Լուռս նանրախօսհուլս. բերան չա-
ստուածպրեպելուլք մատամբքդ նշանակե-
զաւք հակառակք, և որդիք դաւաճանօղք,
տուղք, ընտանիք թշնամիք, հալած-
ժողովեալ մատամբքդ նշանակեալ
1 Ա սակ զաւրութեան՝ մահու դիպուածս՝

Բան · ԾԶ։

Ի երդոյ արփոյ խօսէ՝ ընդ ՚ռյ։
Վէրսպին յաւելուածք կրկին հնծուելք՝ հարկին
հանդիպէ, տա նոյն ոչերս մոգլուանոյ բանի։

և հոգւոյդ ելեալ օրհնեալ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։
Յորոց փրկել զմանանեաւ գերիս դու միայն
զօրեացես, կենաց մատուցեալ՝ զընծայեալս
մահու՝ զհոգիս. զի դու միայն՝ ո՛ր յաս, ճանա
չիս բարերար, անսահման փառաք՝ ընդ հօր

Թացքս աներկիւղ · հետք խոտորնակ · շունչք ծխախոտն · գնացք խաւարային · գոյութիւն լերդի վիմական · խորհուրդ ծուլել · կայք անկայուն · չար անփոփոխ · բարեմասնութիւն սասանեալ · անձն տարագիր · աւանդ վաճառեալ : Գազան վիրաւոր · Թռչուն նեռահոտ · փախստական քարայրէժ · ըմբռնելոյեալ ինաստորոտ · աւազակ ծովակուր : Ջինուոր նենգաւոր · մարտիկ անպատրաստ · սպառազէն անժուժկալ · մշակ հեղգացեալ : Աղօթական անխրախոյս · բեմական ստորնաքարշ · քահանայ անկնդրուկ · օրինական աննուէր : Դպիր կշտամբեալ · խմաստակ խելագար · ճարտասան անճոռնի : Կերպ անպատկառ · դէմք անամօթ · երեսք լպրշել · գոյն անհամբոյր · տոկ տմարդի · գեղ ծանակեալ : Խորհուրդ խանդարեալ · ճաշակ գարշեցեալ · այգի դաղձնաւոր · որթ որդնահար · պարտէզ վշաբեր · հասկ ուռճահալ · մեղր ի մկանց ճարակեալ · անպատուական անկեալ : Անասնածոյս ահաւոր · անհամոզելի նզով · անհաշտական բաժանեալ · ունայնաբան շաղակրատ · պճնարանիւ գուռզ · անանձնական ախրատ · դժոխային ազահ · աներեսան յանդուգն : Մոլեգնութիւն անձն · ձեռնածգութիւն սպնող · տատասկային երկրագործ · երջանկութեան եղկելի · մեծութիւն վատթարեալ · վայելչութիւն ան-

անշքեաւլ. կարողուբ տկարացեալ. բարձ-
բաւբ խոնարհեալ. վաստաւորուբ ընդուս-
նեալ. պատուիրանազանցուբեր յայտակայ.
սխալանք ինքնակամ: Ստուգակարար կամա-
կոր. խորհրդակից ներդաւոր. բարեկամ
հաստուածեալ. հաղարապետ զորավիս.
մերձաւոր կծծի. բաշխօղ ժլատ. վերատե-
սուչկարկամ. ոգի անաւետակիր. խղճք ան-
սէր. բալք ատեցօղ. ատիք անգթականք.
գնացք անխոհեմ. աներևոյթք ինաւելք.
ծածուկք անիծեալք. դիպուածք թշնա-
մանեալք: Վաճառական վաճառիչ. շահարար
շուայտեալ. պաշտօնեայ ալբեցօղ. գան-
ձուց ոստիկան երկիր. պատգամաւոր
բանասարկու. դռնապան քնեաց: Աղքատ
հայաս. վեճատուն ժխտօղ: Դիւանապետ
անօրէն. պահապան մատնիչ. բնակակից
չարախօս. սուրհանդակ անժաման. թղթա-
բեր պարտաւոր. առաքեալ խռովարար.
միջնորդ անխնամատ: Աղքայ ատտալած.
թիքաւոր թարմատար. կայսր ոգեկոչման.
իշխան ախոյտաւաւ. զօրաւար զրկօղ. դատա-
ւոր ակնատուս. ռամիկ ինքնագործ: Նախա-
տոլի ծաղր. սիրելոյ աշխար. բանապրի
դարուղ. յանդիմանչի դատապարտուբեր:
Քանզի և՛ի վեհագունդ կոչմանց՝ էր
ուրեք արդեօք՝ զի էի. իսկ՛ի վատթարակա
նացդ մատանց՝ երկն երբեմն եհաս՝ զի եղէ:

Աւդ՝ այսքան վնասակարութիւնք խարդա-
խութեաց յաճախապատճառիկ, յորոց յոմանց
խաբեցայք երբեմն զանխնամ, և յոմանց տկուե-
ցայ երբեմն զսկայր՝ կամաւ մատնեալ զիս
ինքն մահու։

3 Աւդ՝ զմիս ի վերստին երբեմն մատանց՝
քեզ ատելեաւք, և իմ կորուսչայ՝ ի
սպաս պաշտաման քեզ ընծայեցիկ. զմիսն
սիս սպականութեաւ պարապրեալ՝ ամենաանբիծ
քո մեծութեանդ հանդէպ կացուցիկ. և իմ
ոլքանեօք երկայնմտութեաք համբերութեանդ
այսքանեայ պարտուց. ոչքան ներեալ. ոչպէս
լռեցեալ. զանխղճ իսկ անսայցեալ. երբ ոչ
մատնեցեալ հարուածոց գանից զարժանիս
սատակման մահու։ Աւդ՝ այսոցիկ անհնարին
ժխտեալ՝ հոգւոյ խաւարին՝ ողորմեալ լուսոյ
քոյ պատահեցեալ՝ բժշկել, քաւել, և կեր-
նատարծել՝ զծրեղութին անվթարելի. և քեզ
փառք յաւիտ. ամէն։

++++++++++++++++++++++++++++

Վերոյիշեալ յաւելուածք կրկին հեծուելոյ՝ նոյնի
հանգոյն, ապա նոյն ոչերս մոգլուռնոյ բառիւ։

Ի խորոց սրտից ելօտ՝ ընդ ա։

ԲԱՆ. ԾԱ։

1 ԱՅ, անուն ահաւոր. ան-
ծութեան տեսակ. անքննելի
բարձրութեանդ պատկեր. անսահ-

ման զօրուն, կերպարան փրկուած լուսոյ. պաշտպան կենաց. դուռն արքայուն՝ վեր- նում հանգստեանն. ճանապարհ հանդար- տուած. ապաւինում նորոգ և անտխրական երանուած. ամենակալ Քրիստիանուն՝ բոլոր էականներէն. օրհնուած կոչումն. աւետեաց ձայն. բերկրուած բարբառ. անմահուած դեղ. որդի անձառ Հոյ ։ Որ ինձ անհնարին է, քեզ դիւրին է. որ ինձ անհաս է, քեզ ամենահաս է. որ ինձ անանցն է, քեզ հպատուր է. որ երկեղոյս ինձ ծածկեցեալն է, քումդ երանուած վերձաւոր է. որ ինձ անկարելին է, քեզ կատարեալ է. որ ինձ անկշռելին է, քումդ անձառուած չափեալ է. որ ինձ յուսահատուելն է, քեզ սփոփա- նայ է. որ ինձ անբժշկականն է, քեզ ան- վտանգելի է. որ ինձ հեծումներն է, քեզ լանդուած է. որ ինձ ծանունք են, քեզ թե- թևագոյնք են. որ ինձ երջեալն է, քումդ զօրելուած գրեցեալ է. որ ինձ կորուսեալն է, քեզ լմբռնեալ է. որ ինձ անձառն է, քեզ համարեալ է. որ ինձ մեռեալն է, քեզ ճառագայթ է. որ ինձ անթիւն է, օրհնեալ քում ձեռին բովանդակել է. որ ինձ սուս- կալեալն է, քեզ հեշտալի է. որ ինձ փախչե- լին է, քեզ վանելի է. որ ինձ անմատոյցն է, քեզ դիւրահերքելի է. որ ինձ մահա- բերն է, քումդ էականուածե զօրուած՝ ընդ ոչիգոյն համարեալ է։

2 Ա. Յլդու ծղրմած ամծ բոլորից ուրյա
քն, և այսմ զօրես առ ելից հնալ՝
եթէ գթասցիս. վն անուճան փառաց մե
ծուե հօրքոյ օրհնելոյ, վն կամաց գթուե
ողորդքոյ ալլ, տես՝ի տաժանաւորս կրից
յանդիմանական յայտնուել, և՝ի խորոց սրտի
ինքնամատոյց դատախազուեթե. նայեա՝ի
բնութես ամենատպատաղ խակուե, և պար
գևեա բժշկուե վիրացս, և հնարաւորուե
կորստեանս. զերծումն բազմամանեայ մա
հուս, և շաւիղ կենաց ապականելոյս. նորո
գուե եղծմանս, և մուտք յուսոյ ամբարշտե
լոյս: Եթէ ես զաննմանն ինձ կամս ցուցի,
ոչափ առաւել դու զընաւորականդ քո
զընտանի բարերարութենդ, եթէ՝ի փշոյ
պտուղ ընծայեցաւ քաղ կրուե, ոչափ ա
ռաւել՝ի ծառոյդ կենաց՝ հաշակ անմահու
թե. եթէ ես խոց առելեաց ողորմուե մաղ
թեցի, դու քոյոյս զիաթդ ոչ կրկին մատուս
ցես հլզօր՝ յանհուազդ առատուէ:

3 Ա. րդ՝ տես՝ի քոյդ մեծուի՝ բարձրեալ
նայեցեալ՝ի լման փղքրկուե. ընկալ
զսակաւ խոստովանուեթիս անհամար մե
ղացս, որ զընաւն համայն տեսանես. և ոչ
զվնասն գթել՝ ոչ գրեցեր, և զաւազայս փո
քուս սատանել՝ մի՛ համարեսցիս. և խըրև
զդաւթին՝ ընդ մեղայն ասել՝ խակոյն անցու
ցեր զպատուիր պարտուցն, և առ նմ ձայնիս

հեծուի՝ ընոյն գործեսցե՛ս երկայնմտուի.
որ տաս ամպուն առատապէս անուշասուբ՝
ոսպ յաղթօղ բարի բազմիմաստ. և ո՛չ նախա
տե՛ս զչեռնեալ ստուկս՝ ոսպ ողորմած և
ամենաստեղծ. ստացի՛ր վերատին, և մի՛
կորուսաներ զբուժեալս արեամբ քո, և
զբուժեալս ստեամբքո՝ գլխաց: Ջի քո է
փրկուի, և՛ի քէն է քաւուի, և քեզ վայել
փառք յամի յաւիտեանս. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւելուած էրէն հեծուի՝ նորէն
հսկողէ, ա՛ն նոյն ալէքս ֆալկոնով բանի:
Ի խորոց սրտից խօսի՝ ընդ ա՛յ:
Բան. ՃՐ:

I Որ հնեալ ա՛ր յա՛ ընդ հօր, ի կամս
հաճուե հոգւոյդ քո ընդ. և օրհ-
նեալ ք ա՛մ՝ ա՛ր ի յօրհնեալդ օրհ
նեացն. օրհնել միայն՝ որդի օրհնեալ. չի՛ք
իմ թագաւոր իշխեցօղ շնչոյս բաց ի քէն՝
ք՛ա: Ա՛յս է օրհնուի յիսուսէ՝ ասէ եսայի,
յորժամ բարձից զմեղս նոր:

2 Ո՛ր ողորմեա՛յ ինձ՝ ա՛ր բարեգուե՝
ըստ նախնիդ քո սովորուե, և օրհնեա՛
զանօթս քո բանական, ըստ ձայնին դաւ
թի՝ և ըստ մովսէսի. զի բանիւդ քո փրկուե
ժամանեալ, հասոյց քաւուե՝ օրհնեալ ա՛ր
քէն:

քէն։ Ա՛յսպէս լինի հրաշագործեա՛ն ողոր-
մած աղքայ երկնաւորս, որո՛վ անկեալդ՝ ի
բազմաժամանակեայ մահացոյն խաւխս, ժո-
ղովելոյդ՝ ի սրահին բեթհեզդայ։ Յորոց
մի էր և կրկին թերահաւատն՝ երկոց տա-
սանց և ութից մերոց ամօք ախտացեալ յօդւոյն
լուծմամբ, որում ո՛չ անխտիր զբժշկուեն
ձեռնտուհւոյն, իբր գիտեալով զանբոյժ չա-
րութիւնն՝ որ նիւթեացն քեզ յաւուր մատ-
նութեանդ դառն պիշերին տիրամարտուեաւ՝ ե-
րախտաւորիդ, մեծիդ և բարերարիդ։
Որ թէպէտ և կանխաւ իմն զգուշացուցեր,
թէ մի՛ մեղանչեր՝ զի մի՛ կրկնեացին կրկին
քեզ չարիք, ոչ ինչ վերջացաւ լինել ձեռ-
նէրդ սկզբնաւորդ անհամբուրելի՝ դաւոյ
շացն զքեզ՝ի խաչին։ Եւ դու այնպիսւոյ
անյարիր չատուկ մահու ծնգեցեալ չարա-
շուք առն ողորմեցար, անձա՛ռ բարութի՛ւն.
ախրալի՛ մարդասիրութի՛ւն. սաստափեալի՛ ներ-
գո՛ւն. սոսկալի՛ երկայնմտութի՛ւն. անբաւելի՛
քաղցրութի՛ւն. փառաւորելի՛ հեզութի՛ւն։ Որ միշտ
յաղթի՛ւն գթութե՛ն, և ո՛չ թշնամանիս. պար-
տիս յողորմութե՛ն, և ո՛չ պարտաւիս. բռնադա-
տո՛ւն մարդասիրութե՛ն, և ո՛չ անգոնիս. հար-
կիս՝ի բարութե՛ն, և ո՛չ հայհոյիս. ստիպիս՝ի
սիրոյ, և ո՛չ բամբասիս։ Պաղատիս դարձեալ
լիմ առքեզ, և ո՛չ ձանձրանաս. արագեա
զկնի ապերախտանիս, և ո՛չ լքանիս. ձայնեա

չլսողիս, և ոչ սրտմտիս։ փութաս մեղկե-
լոյս, և ոչ խափանիս։ Ընդ չարս՝ ես բարի։
առ ամենապարտս՝ ես ներող։ առ մեղա-
ւորս՝ ես քաւիչ։ առ խաւարեալս՝ ես լոյս։
առ մահացեալս՝ ես կեանք։

3Այս են գիրք՝ ամ հոգեշունչ օգուտակա
րուե, որ յաճախս ծնանին երկնաւոր
պտուղս՝ անճառս և զարմանալիս։ Ասա և
ինձ Թշուառացեալումս՝ օրհնեալ ամենա-
պարգև, այլ առ զմահկին խշտացդ մեղաց
՚ի վայրկ կործանմանդ, և հեռևեալ ժամա-
նեա յանդորրն հանգիստս անաշխատ կենաց։
Խզեսցես ամենակարող սուսերաւ բանիդ
հրամանի՝ զերկրազանդեալ մահազգեստս
պարփակուն՝ դժոխազնեալ կապանացս։ և
մեր ինձ զհանգոյցս խեղդողականս ոգե-
պահանջ սատակուես, առաքելով զարժանա
ւորս մահու՝ յաղաւոուԹիւն վերին անանց
բերկրուեն, կենսաբեր և անծայրին քո բա-
նիւդ։ Մի՛ տակաւ տակաւ ազդեսցես, և
մի՛ օր՚ի յօր յերկարաձգեսցես, զի մի՛ լսո-
ւածար ծանրասցի բեռանցս մեղաց՝ տկրեսցէ
Թիկանցս ապդերայ, և կործանեալ զին
կորացուսցէ՝ հայել՚ի դժոխս, և ուժգնակի
գոռոզ բռնութիւն՝ անպարտուպ հոգևորական
զինուն արարեալ, մահու ծառայեցուսցէ։
Ա՛յլ օգնեա՛ ինձ՝ բարի վշտակից՝ հեծուե
կարեացս մահու երկանց, առեալ յինէն

դիտեալ անկն ունի: Վա՜ր որոյ առ միմն՝ ան-
բնութիւնն, և պարկեշտ՝ քան ոգորմութե-
ձեռն վատահութե, մոռանոյ զսահման
բարեաց իւրոց նայելով, յանձնին հարել
առեալ դատաստան: Իսկ միւսն՝ յարդելուն
իսկ ինքեան, և դառն դժուիչ և ծածկա-
համբարձեալ՝ ինքնագոհ մարտակից նմին
զընութեա չափ, և մեծ կշտամբիչ առանն
շնորհիւդ քո ստատե. առ որ ծանուցեալ
Ջի միմն՝ զպարտութե անձինն յայտնել՝
ուրաց, քան զինադրուածս արդարոյ:
ըղձալի են քեզ՝ բարեբար, աղաչանք մեզա
իմաստիւ ուշիւս առեան. զի
թեամբ՝ ի քէն աղբեցեալ ոգեղէն
I աստատամ և վկայեմ մտաց դիտո-

Բան. ՃՆԹ:

Ի խորոց սրտից քոց՝ ընդ ես:
Հանդիպէ, տա՛ նոյն ապէրս մշակութոց բանի:
Վէրսպին յաւէլուածք կրկին հեծուի՝ դարձն

++++++++++++++++++++++++++++

Ամէն:
Յաւիտեանս աւելն:
Տուէ սրբով՝ փառք և իշխանութի
ռել անապատաբելի: Եւ քեզ ընդ հօր՝ հոգ-
ասող յուսոյն կարծրաւե՝ ընդ քեզ բնա-
յաղթանակի արի զօրութեն, այնպատիս հա-
պահակին. որով կատարեցես զվայելչական
զիտոյս սատակմանն, որպ երբեմն յուսոյ

Թիւ են առեղծուածք ձառից, որ զողոր-
մութիւդ քո՝ փողով բարբառոյ ազդե-լոյ
առ միւսան՝ լուել ենքոյդ՝ անքննելին ահաւոր
և ամենահնամ. առաչեմ առել, Թէ և երկիւղ
ուրխս գործոյ պատմուի՝ զքոյդ յառաջել։
Ասդ՝ արի՛ ա՛ր, և մի՛ զօրասցի քան զքոյդ՝
աչխոյժելինել. մի՛ կշռեսցին ողորմութիք քո՝
ընդ Ջանից մարդկան։

21. Ասդ՝ առողջքն անդամոք՝ անկա-
րօտք են բժշկութե. և առեանուղա-
կանքն աչօք՝ չունին պէտս առաջնորդի. և
վարթաւիքն ընչիւք՝ ոչ դիզեցելին առ դուրս
լեռան. և անիւ յշխատեալքն՝ ոչ ապատեն
փշրանաց սեղանոյ հացի. և ոչքն վարուք՝
ապէնութիզ են ողորմութե։ Եւ ասդ՝ ինձ դէր
Թասցիս ողորմել՝ բարձրեալ երկնաւոր
հզօր, ամենատեսուր վարանեցելոյս։
Քանզի Թէ էի իբրև զայօբ, ասէի զանձն
իմ իբրև զնա արդար և անարատ. Թէ իբրև
զմովսէս, ասէի վառահութիք զնորայն, ծա-
նելոյկ ես զայնոսիկ՝ որ նուքն են. Եթէ իբրև
զդաւիթ, ասէի՝ արարի զիրաւունս և զար-
դարութի. և դարձեալ՝ զնեծն քան զընտե-
մարինոյ, զմեղս Թէ տեսանէի՝ ի սրտի ի-
մում՝ մի՛ լսելոյկ ինձ ես։ Թէ էի իբրև
զեղիա, ասէի զանձն իմ այս ես. Թէ էի իբ-
րև զերեմիա, զքոյդ ձշմարտութի յանձն
օրինակէի. Թէ էի իբրև զեզեկիա, պարծէի

աղաչաւորս բազմապատկաւ, որ հանապազ
զնաղել յաւելից կրկնել զնոյն գոլովթիւն՝
լինայ առակ կանխաւ խոկ ուսոյ,
նուէր ի բերան մեղաւորի՝ ի ձշմա
րտութիւն ։ Ա Ւր արդ՝ ոյզ վայելէ օրհնաբա
նութիւն ։ Բան · Կ ։

Ի խորոց սրտից իմոց՝ ընդ ա՛յ ։
Հոգիդ, տա՛ նոյն ապերս մաքլուանոյ բանիդ ։
Վէրսիդն յաւելուածք կրկին հեծուիլ՝ նորին

++++++++++++++++++++++++++++

յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։
ա՛ր յանքա · օրհնել ընդ հօր հոգւովդ աբել՝
նաց օդնութիւն ։ Ջի դու ես յոյս ապաւինութիւն՝
կութիւն · աջ պաշտպանութիւն · ձեռն այցելութիւն ·
հրաման բարութիւն · լոյս ողորմութիւն · բան նո
համ հնարս զօրաւոր՝ մատո ինձ ոդի փրկ
բարշտեալս լեզուիւդ գովել ։ Իսկ դու առ
պոյից զբարեհոչակեալ անունդ հզօր՝ ամ
ռաջի քո յիշատակել՝ այլ և ոչ կամեսցա
զնաւին չարս՝ ոսպ զբարիսն զայնոսիկ ա
օրինացն, ոչ միայն չունիմ կանձն իմ քեզ
ընծայել յատկանօք բանիւդ լերկու գնա՝ և
բնական ազդատան և ընդունարան ա՛յ
զբարութիւն և զերկայնայինն՝ գնացյն առ քո
արդարութիւն · Թէ և լերկու զպօղոս, ասէի զիս

պատ
Թուռս բամբասեցից: Ջհանդ վերջանկին
Ջհանդ՝ ի ինջնանդուռ, զամբարշատացն ա-
նել, Թէ լուսոյդդ սրբուիք զձեռս իմ:
Ջհանդ ընդ նմա: Ջհանդ զիւան, Թէ հա-
յոյդդ երեսաց քոց: Ջհանդ, Թէ և ես եղէց
ամին, Թէ ես պահեցի զձանապարհս խոտոռ:
և ոչ գտեր անիրաւութիւն: Ջհանդ զաղօրին
բանս: Ջհանդ, Թէ փորձեցեր զսիրտ իմ
դշխոհուհիս ներդաւոր՝ և զերեզուս մեծա-
հուր և ծծումբ: Ջհանդ, Թէ սատակէ նոր
Թէ տեղացէ՝ ի վեր մեղաւորաց ոտոգայթ
զաւորի և չարն, և զայրն որ զինի: Ջհանդ,
կատարեացն չարիք՝ ի վեր մեղաւորաց:
Ջհանդ, Թէ խորտակեացին բազուկք մե-
լատ անբծաւէ խմոյ որկոյս: Ջհանդ, Թէ
դոտ ատա ինձ նոր լատ ատրաստէ՛ք քո,
կեացեն առաջի աչաց քոց: Ջհանդ, Թէ
Ջհանդ դարձեալ, Թէ մի՛ անօրէնք բնա-
Թէ զատանուն մեղաւորաց փշրեացեն:
Ջհանդ ընդ դաւթի համարձակեացայց ասել,
պիկն՝ փուշս ընդ շուշանաց ժողովեցիկ:
արձանագուցիկ նախատինս, և՝ ի մերկութեա
տուէ: Ջի լիբր երդեցիկ ինձ վտանգս, և
ընդունիմ անէծս՝ ի սաղմոսիս բարեբա-

հայել ըզայսոսիկ, կրկին ասեն ատաժանմունք՝
մերձաւորաց՝ օրէնք են, ասա՛ի տեսուչն
չարաչար. իսկ եթէ չառնուլ նախատինք՛ի
լե, ասա անձամբ զանձն անիծանել՝ կրկին
վերպս մահու ինձ՝ նբո՛ի պատնշէ առաքէ:
Քանզի թէ չար է անէծս առնուլ յօտա-
կինկալուէ կենաց լքանէ. միանգամայն և
փառաբանուէ, եղկելի զանձն իմ յուցա-
նէ. ածային ձայնիւն դատախազեալ, յա-
ռաջնով խայտառակէ. խոչեալ ըբերան՛ի
հանապատ խայտառակէ. խոչեալ ըբերան՛ի
քառանեւորդի ննեւորդի հատուածի
բանի յանդիմանուղի՝ զիս գարշելուցեալ,
եալս միշտ կշտամբէ. առ որս՝ և սպառուած
բանին ընտանի ձայնիւն, որ զպարտաւոր-
դ յանդիմանուի՝ սաղմոսա
հանապազորդեան յանդիմանուբ
բանին ընտանի ձայնիւն, որ զպարտաւոր-
ուածայ՝ դոյզն մի չափեալ, բաւականացեալ
ուճայ՝ դոյզն մի չափեալ, բաւականացեալ

2 Յանդի թէ զչեռնոնս բանիցն՝ ա-
ռաջնովքն աստանօր եդից, կրկին
ծանրանան ինձ յաւք, և յաճախեսցեն
դառնութիւք: Բայց՛ի շեղջեցելոցն արտաս-
ուճայ՝ դոյզն մի չափեալ, բաւականացեալ
հանապազորդեան յանդիմանուբ սաղմոսա
բանին ընտանի ձայնիւն, որ զպարտաւոր-
եալս միշտ կշտամբէ. առ որս՝ և սպառուած
քառանեւորդի ննեւորդի հատուածի
բանի յանդիմանուղի՝ զիս գարշելուցեալ,
հանապազ խայտառակէ. խոչեալ ըբերան՛ի
փառաբանուէ, եղկելի զանձն իմ յուցա-
նէ. ածային ձայնիւն դատախազեալ, յա-
ռաջնով խայտառակէ. խոչեալ ըբերան՛ի
վերպս մահու ինձ՝ նբո՛ի պատնշէ առաքէ:
Քանզի թէ չար է անէծս առնուլ յօտա-
կինկալուէ կենաց լքանէ. միանգամայն և
չարաչար. իսկ եթէ չառնուլ նախատինք՛ի
լե, ասա անձամբ զանձն անիծանել՝ կրկին
մերձաւորաց՝ օրէնք են, ասա՛ի տեսուչն
հայել ըզայսոսիկ, կրկին ասեն ատաժանմունք՝

վիշտք աղէտից և խեղճ մտաց։ Բայց թէ առ խոնարհութեան անձին իւրում մատնեսցի, ջնեալ և կշտամբեալ անիծիւք ի լեզուէ իւրմէ, ի խոստովանեալ և յաղնիշեան շըրթանց բերանոյ վերնոյն՝ օրհնեսցի. զի ձշդրտեալ թարգմանեաց պէտքն իւր առ նա՝ զհետս կենաց ոչ լքանելով. սահմանաւն սիրոյ՝ զպարտեացն արմատ կրճատեաց, ոչ տիրեալ ի խարդաւանաց չարաբանութեան. ոչխար հօտին քո գտաւ բժշկեալ՝ դիմելով ի յաղն բուժիչ ալեաց սկսածից։ Բայց ևս անբանական բարուց է առաւն կենդանեաց՝ ի ՚ռչդաբարոց ծաղկածին վայրից՝ կենաձիր բանից՝ Թէոբրոնք մատաց ի յարօտս մահու ձարակել։

Յե՛ւ արդ՝ քանզի ինքն է առաքս վերջնոյն կշտամբողական, և առ ևս ակնարկէ զդէպ ուխտածուին չար պատահմունս. որ ինձն անձին նուիրեցեալ միշտ զեղմունս կրզանուշական հոգոյ աստուածային, հասեալ ի յերկինս նուաստ զգոյնս գազաթանս խմաստնարանի բազմակիս։ Քանզի զնամբդ ի յարդուսնս ինձ օգտից սաղմոսն եկեսցէ, յորժամ ան պատուիրի ի բազմերգուէն լինելոյն, ոչ նուազելով, ըստ թեքատրելոյն պօղոսի։ Ջնամբդ ընդ մարգարէին ևս զտէրունին խաւնեցեալ՝ մեծս մեղաւորաց՝ նկուն պի տանեց՝ ասել ընդ նմին, թէ ի բաց կացէք ի-

խմում ընկալար : Ջհարդ ես մեղաւոր ու
ւսուին պարծեցայց, թէ այլ չիս յանդգնու-
թեամբ կենաց՝ ընդ երկիւղածս ես օրհ
նեցից : Ջհարդ ընդ մեծին մաղթանաց
զինս յօդեցից, թէ զլին կանդնեցի՛ ի տնէ՝
զսեսիլ վայելչութեանդ նր, և զհրամանաւորուն
տաճարի նր : Ջհարդ՛ ի հրաժարելին ինձ
ձեռնամխեցից՝ յորժամ լսեմ, թէ ուղղոց
վայել է օրհնուիլ : Ջհարդ շրթամբք իմովք
զանձն իմ անիծից՝ ասելով զինի յօտից
առեալն , թէ երեսք են՛ ի վեր չարագոյ-
ծայ՝ սատակել զայնշափս նոցա երկրէ . զհարդ
զմիւսան դարձեալ , թէ չարք վաղվաղակի
սատակեսցին : Ջհարդ զկերտարանացն իմ
նմանուիլ, թէ բազուկք ամբարշտաց խոր-
տակեսցին : Ջհարդ սատակման ինձ պատճա
ռեցայց, թէ ահա մեղաւորք կորնչեն :
Ջհարդ զբազմայածեան լեզուս՛ի չօրհնելն
բան մխեցից , թէ ատացի պահել զձանա-
պարհս իմ, զի մի՛ մեղայց լեզուիւ իմով :
Ջհարդ փշով մեղաց հեղձեալ՝ զանա-
պատին պարծեցայց, թէ այլ զիս չանդգնու

կրկին պատուժաւոր՝ զհանգուցեալին զրս
բովեցիս ապրել՝ի նոցունց, թէ՝ի մարդոյ
մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զնա՝
ասաուածդ։

4. Ո՞՝ լաւդ էր եթէ ոչ կռապաշտեալ ան՝
պատկառանաւս սերմացայոյց ունայն
պանծանօք ասել ընդ դաւթի, մի թէ մո՝
ռացեալ էիցէ մեր զանուն քո, կամ ձգեալ
զձեռս՝ի մարգեանս օտար աստուածոց։
քանզի որ՝ի մեղս գայրշուէ խոնարհեացէ,
առաջի՛ կոյ նորին կառուցեալ առեալ՝ի
պաշտօն յաւնականացն ախտարծարծիցն
պոռնկապատուիր պատուիրացն կերպարան՝
աստաղտոյ և քամուելոյ և մեղքոմայ արո՝
ռնարձանի, և Թարահատոյ Թարմատարի,
ընդ զազրութեացն կանացեաց՝ իշանդամիցն
պատկառանք՝ անվերարկու ծանակուելք։
Ի՞նչ ոչ պատկառեցիս սովիմբ ասել ընդ
նահատակին, որ զայս դիմագրաւուն առ
բարին ունէր միշտ, թէ վնքոյ մեռանիմք
զօրհանատակաղ։ և որ՝ի կարգին է սորին՝
սաղմոս։ Ի՞նչ յիմարս յարս և վատթարս՝
ասել ժպրհիմ, թէ բերան իմ պատմեացէ
զիմաստութիւն, և սիրտս զհանճար։ Ի՞նչ մար՝
դեղոյ կերպարանաւոր՝ զմարդահաճոյիցն
ոսկերս յղոհել մաղթեցիս։ Ի՞նչ զկրկին
երկրորդեալն մեծանուն բարութիւն, թէ
հաճոյ եղէց առջի նո՛ն յերկրին կենդանեաց։

Զհարդ ունօղս անբաւից մեղաց՝ զարդա
րոյն առեալ կարդացից, թէ ոչ մեղք իմ և
ոչ յանցանք՝ առանց մեղաց ընթացայ, և
ուղիղ եղէ: Զհարդ զիս լինքն մատնեցից
կորառեան՝ յաւելն զայս բան, թէ մի՛ ողոր
միր գործողացն զանօրէնութեի: Զհարդ,
թէ ոչ հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս և
մեղաւորք յերեսաց աշ: Զհարդ գրգելս
ապականացու փափկութեք՝ սահմանեցից
զաննմանն ինձ բան, թէ խոնարհեցուցի
սիրտ զանձն իմ. և զազգակից նորին
ընդ նոյն, թէ եա՛ի նեղել նց՝ քուրձ զգե
նուլ. և խըրև զագաւոր և զտրտում՝ խո
նարհ առնէի: Ո՛րպէս հանդարտեցից ըզ
նմանեացն իմ պատուիր միշտ յիշատակել,
թէ սակայն մրուր բարկութեն աշ ոչ սպա
ռեսցի, և արբցեն՛ի նմանէ ամ մեղաւորք
երկրի. իբրև զևան առ սմին, թէ զնամ եղ
ջերուս մեղաւորաց փշրեսցե՛ս: Զհարդ զա
պերախտութեին յակորսայ՛ի ճառ առեալ
հեռացնեցից, որ ըստ սուրբերին զձշմարտու
ընկալեալ, մնուացայ ընդ նոսին՝ նոցին
թերութ զերախտիսն՝ ածայնովքն ար
ուեստիւք խաչին փրկանօք, քան նորա
զզօրավարութեին մովսէսի՝ ցպոյն սքանչե
լեօք, որ զօրինակն նկարագրեր ետուն
կան առաքեալքն: Զհարդ զայսուցեալսդն
՛ի վե՛ր դիւաց զաղէտս ցուցից, իբրև նոքա

զօտարատեղիս խուժադուժ ազգացն՝ ա-
սելով, թէ արկին ղվնասուն բարեացն որ
ի մեզ՝ կուր միաստուածութեանն Քրիստոս, այս
է՝ այսոցիկ օդայնոց, որոյ զանկեալ զսերմն
բանին ի ճանապարհին, և զմիաբանեալ ըղ-
կաման ընդ չարին՝ ըստ անուանեցիկ, իբրև
զնմանակիցն առ ի նոյն շաւիղ չարին սա-
տերապին՝ գոլապար գաղտնամարտ մոտից
ծպտելոյ, զոր ես զօրացուցի՝ գործակից
հնարիկ բանսարկուին: Եւ ոչ ունիմ աղեր
սել, թէ մի՛ լռեր և մի՛ դադարեր՝ ա՛ծ, և
խորհեցան ի վերայ ձեզ և ասացին, զոր ի
կարգէ սաղմոսին է աղօթել: Քանզի յոյժ
պատեհագոյն է առնուլ զայսպիսիկ ի վերայ
բռնութեանն մոլեկան դիւաց միշտ ճակատե-
լոց՝ առ ներկայիս խռովութեան, և ընդ նո-
սին՝ նոցին մշակաց:

Յ Որոյ դու ու՛ր քո՝ որդի բարձրեալ
մեծիդ այ՝ պահեսցես և ամրացու-
ցես, երկնային զօրուդ շրջափակուբ՝ յամ
ընթացիկ խաբուկին հոլմոյ՝ խաչիւդ լու-
սոյ զմեզ պաշտպանեալ, որ ղին՝ թէ և գըր
ցին յիս անօրէնութիւնք բազմօրինակք, այլ
ոչ հայհոյուիք: Որ ոչ հանդեաւ ի կատաստա
նմանեացն իմոց ամբարշտութեանց, այլ ամենա
գորով թախանձմամբ ընդ եղծման ջրոյղին
զազրագործիս՝ կրկին վշտացար, տաղտկա
լի զմահու նոցա դիպուածն քեզ գրեցեր՝

պումայն և՛ի նզովս ինձ յարտաքսին, հանա-
ռական ի մասին այնպիսեաց բանից՝ ի կիր
առնել. որ՛ի նահատումն՝ միան-
գամայն և՛ի նզովս ինձ յարտաքսին, հանա-

I Վ Ա ս ընդէր է ինձ բնաւն որ՛ի տալ
ի խորոց սրտիս խօսիմ՝ ընդ Ա՛ր։
Բան • ԿԱ։

Վէրսին յաւելուած կրկին հեծուածէ՝ նորին
հակառակ, առ նոյն ոչէրս խաչվառնաց բանի։

փառք՝ յաւիտեանս • ամէն։

ասելով զգայմանալիսն լսողաց բան, ածել
զմտաս ոչ ևս յաւելից անիծանել զերկիր
վո՛ գործոց մարդկան։ Եւ միլիոնատիս մեծ
ինն պարարտեալ, ընդ կեանս՝ անմաքրից և
պատուաւորաց սատակման. որ երբեմն ա-
ռաքաւ դիմեցուցն՝ զանխոչեմն՛ի կործա-
նելիսն ցուցեալ՝ ողորմած. և առ այլ ումեմն՝
նեղեցեալ սաստիկ վտանգեալ, ընդ յաւրա
նալ անձրևին առ ուրացողացն դարման։
Անճառելիս ցուցեալ բարութե տեսակս մի-
շտատակաց ծանելիս՝ ի վերջին աւուրս. քե
՛ի ձեռն առաքելոցն քոց, ողջոյնս հաստատ
կաց անհամբուրիցն հեռաւորաց քաղցրա
ձայնակս հրամայեցեալ։ Ահա և մինս ցօղեա
կենդանի աչխարհին գթութեդ զսէր, զի և
ես փրկեցայց քաւեալ՝ առինատուտքս ա-
ցելուքդ։ Եւ քեղ ընդ հօր՝ հոգւովդ սրբ

պաղերդել իմովս տաւաղօք։ Քունդ զնայդ
այդեօք զշուք երջանկին լինձ դատաստար-
տելոյս նմանեցուցեալ՝ ասելով ընդ նմին,
Թէ ոչ մերձեցաւ առնս Թիւրեաւն սըր-
տիւ։ Զնայդ զկարգադրուելս տանցն՝ ի
յայսմանէ զկնի Թուելոյն զարհուրեցու-
ցեալ՝ ընդակիզ կայից կանոնաց օրինաւո-
րին՝ զինուորին և Թագաւորին, և մարմնա-
կան հրամանատուին , որք և երկնայնոցն
են համբուրելիք՝ ասելով , ոչ յուսահատ
եղէց ի կենաց պատմօղս աւետեացս և
նորոյս աշակերտ՝ անման յամենուսս բա-
րեկարգութեաց։ Զնայդ ըստ իրաւախորհ
արդարոյն , ընդդէմ մեղաւորացն՝ մահու
զինեցուցեալ առակաւ առաւօտին ի սկիզբն
արթնուցեն միշտ պատրաստական լինելոյ,
որ և ոչ զանդամս մարմնոյս գանեալ խրա-
տեցեալ. զնայդ մատնակցեալ մեծին արուե՝
ատտակեցուցեալ ի քաղաքն ոն զանօրինելոյն,
որ և ոչ զբուսեալ բնծս հոգւոյս իմոյ մե-
ռուցեալ։ Զնայդ ատեցուցեալ գրողին չև յայտ-
նելոյն, Թէ զմոխիր որպէս հայց կերայ. զն-
այդ, որ ոչ միացուցեալ յիմոյս կրկին կաթիլ
մի պղտոր՝ ընդ յատակ արտօսր աղբերւոյ
երգողին՝ ասեմ ընդ նմին , Թէ զըմպելիս
իմ արտասուօք խառնեցի . և արտասուօք
իմովք զանկողինս իմ Թացի ։ Զոր լինձ
գրեցուցեալ մեղաւք մահացեալս, յորժամ սկզբնի

այ՝ի բոլոր սրտէ՝ զայնպիսուն նախնեաց
լուր վարկանիցի, թէ մեղաք մեք ընդ հարս
մեր՝ անօրինեցաք և յանցեաք, և որ՝ի վախ
ճանն յանդի սաղմոս՝ խրատամբք առ խս,
քան առ խորհիլ։ Ո՞րովք յարդեցայց դա
սիլ ընդ բարիսն, յորժամ մարդկային հր
նարից այս դեղ պատուհեցաւ՝ որ ոչ կիս
գտաւ, ի գարշուէ կերակրոց՝ ի մահ սովե
ցեալք՝ և յաճախուէ ճգանց՝ ի հոգւոց նը
ձաղեալք, ըստ խոտուէ ինքնօրէն կրօնիցն
հրէից և հեթանոսաց։ Զիարդ՝ արդարուի
մի մեզ յաւիտեանս, զոր ոչ բնաւ խակ
կատարեցի։

2 Այլ՝ ղի մի՛ տաղտկացայց յամեալ՝ի բա
նիս, ՝ի համառօտել զոյն վուէթա
ցայց։ Զի՞նչ ունիմ ասել՝ի տէղ բանիցն՝
զոր ածաշունչ ձայնն նուիագեաց օրհնել
զոյն դաւթի, թէ բոլորով սրտիւ իմով
խնդրեցի զքեզ։ զիարդ ընդ սմին գնեցն
քան զայս, թէ յաւմ ձանաապարհէ չարեաց
արգելի զոտս իմ։ ինքն ընդ եղելս և զայն
մատուցիչ, թէ՝ի սրտի իմում թաքուցի զը
բանս քո՝ ոչ գի մի՛ մեղայց քեզ։ Ո՞րպէս զու
նայնուհեցս ինքն զլուեց ձառեցիչ ըստ պատ
մաքրոց, թէ՝ի պատուիրանաց քոց իմացեալ՝
առեցի զայմ ձանաապարհս չարաց։ Զիարդ
զհեզոյն ձշմարտուէն՝ իմում առուեցս մշտնջե
նական երդմնահարուէն կարգեցիկ՝ ուխտել

ընդ հաւատարմին, երդումայ զոր հաստա-
տեցի պահել զդիտաստանս արդարութե քոյ։
Ջիաբդ լինիմ հրեշտակ մահագոյժ անհրա-
ժեշտ վճռի՝ զբանին պատգամ կրկնեցուցից,
թէ հեռի է ի մեզաւորաց փրկութիւն։
Ջիաբդ չարս խոկասէս՝ զբարեացն գրե-
ցից՝ որք ի նմանէ առնուն զնոյն հաւատացումն՝
զայս տուն յեղյեղել, թէ բարի առնէ նոր
ուղղոց սրտից։ Ջիաբդ զհաւատուցանն փո-
խառութիւն անուաչառութե՝ վերսկեցեալոյս լինիմ
սահմանեցուցից, թէ զթիւրեալսն յափշտա-
կութե՝ տանի ընդ այնոսիկ, որ գործեն զա-
նօրէնութիւն։ Ջիաբդ զնծազգեաստին պան
ծանս՝ ամաչեցեալոյս լինիմ պատուհասատեցուց՝
ասել զնորայսն, թէ տէր ոչ բարձրացաւ
սիրտ իմ, և ոչ զբօսան աչք իմ. և որ յետ
սորին պատմին ասացեալքն։ Ջիաբդ զան
ձառն քան զմարմին բան՝ ի ցոյց առնից
քաջալերութե վհատելոց, ես գանձ գերհե-
նին՝ ասել ընդ օծեալն Աստուծոյ, թէ
յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նեղութե
ի լեզուի իմում. ի սկզբնաւորն նախա-
ձայնեալ սաղմոսիս՝ մինչև ի լրումն աւարտ
մանն բանիս։ Ջիաբդ դասակցութե դժնդակ
մարդոյ համաբան՝ այրս մահու և որդիս
սատակման՝ բարբառիմ զբարեշնորհին,
ոչ ահա զատելիս քո՝ Տէր սուեցի. և զինեաց
ուճածն սորին կարգի։ Ջիաբդ վերծանն վերս

առաքութիւնը տօնելի վերայն՝ այնձն իմ և դու
աշխատիր ՚ի՝ զանդատ ոչ ինչ ընծայել
մեծապատուականես ընդ պատակելոյն, թէ փոր-
ձեա զինս՝ տէր և տես, թէ իցէ՞ն անօրէ-
նութիւնք ՚ի ձեռս իմ, և զայրեցուածն որ
զհետ տորին: Ջհամրէ ես գոլով՝ և յայլոց
աղօթեմ առնել յուսացեալոյն յաճ ձայնակ
ցեալ, պահեա զինս՝ ա՛ր ՚ի ձեռաց մեղաւո-
րի, և՛ի մարդոյ չարէ: Ջհամրէ հաճեալ
ձայդ ընդ փառաւորեալն մաղթել այդ, թէ
դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդան
եաց: Ջհամրէ լեր հանդիսացեալ ընձգնա
ւորին՝ զմրցանակն յաղթանակի ծիւրոյին
մատուցանելով՝ զառաւելելն քան զօրինակ
աղերս աղօթիւդ, թէ ինձ ապաւեսցեն ար-
դարք քո մինչև հատուսցես ինձ:

3 Բարեբանեալ է և այս իմաստ հոգևոր՝
և ետուն գործոյն նմանի, որ զփոր
ձինչն պատկառեցոյց, յորժամ զամ արհա-
մարհիցէ՝ և զակզբնապատճառն եղելոյ
միայն ընտրիցէ՝ ասելով, թէ երանի՛ ժողո
վրդեան, որոյ ետու ածէ ինձ: Մեծ է և այս
բարերարի շնորհն՝ և զգուշական համար-
ձակուի լեալ երանութիւն, թէ ընդ քո օրհ-
նեսցեն զքեզ: Ընդձակ է և այս ընտա-
նութիւն վերնաւորական հոգևոր հաղոր-
դութիւն՝ յաճ յուսալ և՛ի նոյն արձանանալ՝
բանիւ սաղմոսին բերկրեալ, թէ ղկատա

եր-

երկիւղածից Իւրոց առնէ նոր. և զկարգ
բանին կատարէ, մինչև զողբալին և զղջալ
ձալին ազդեսցէ, թէ պահէ նոր զնման որ
սկրեն զնա. և զնա մեղաւորս սատակէ
նոր. ի գլուխս լման դրոց նուիագարանաց
սաղմոսիս՝ իբր թէ զօրինակն իսկ եցոյց
վերջին հատուցման՝ արդարոց և մեղաւո-
րաց: Զուգակցորդք են միմեանց և զինն
երգեցեալքս. զի թէ ընդունի զհեզս նոր՝
և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչև
յերկիր, ապա ինձ ոչքան եղկութիք կան
առաջի. իսկ եթէ հաճի տէր ընդ ժողո-
վուրդ նոր, և բարձր առնէ զհեզս ի փըր-
կութիւն, ապա հեղքեալս ի բարեմասնութեց
եա՝ ո՞ր հատուսուեցայց. իսկ եթէ օրհնելի
է ած ի նոր ախորհիս, ապա օտարս ես
ի մաքրութենէ՝ ընդ որս դասեցայց. իսկ
եթէ ի կանխերգին մերձ այսր եղիցի շա-
տակարան ինձ կշռատմբուել, թէ սկսե-
ցէք զնոր նոք, զի ատուգուն խնդրէ
տէր՝ և կրկին հատուցանէ ամբարտաւա-
նին, ապա յորժամ գնդի ես զոսցէ՝ զե-
րեալս ի գաղտնեաց գտողին չարեաց:
Քանզի զիւրօրինակ տատանին տագնապաւ
սերունք անկաց եղևին ծառոյ՝ շարժեալք
ի հողմոյ ուժգին բախելոյ՝ հոսեալք ի
խոնարհ, այնպէս Քանաանացւոյ Ջարդել զին-
Թագից Լմոյ վերարձակութենէ քաջաբեր

տալիշը՝ զայրմարեալս ձեռամբ անեղմը
շակիդ։ Զոր հաստատեսցես արմատացու-
ցեալ վերստին դարձել՝ նոր պաղատուրքը
անապականաւ, յանդաստան կենաց խնա-
մոց քոց կամացդ՝ ամենատարգև Թագաւոր
քո, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսին յաւելուած էրէն հեծուելէ՝ հոգին
հանելէ, տա նոյն պէրս խաչևառաց բոնէ։
Ի խորոց սրտից ցօղս՝ ընդ այս։
Բան. ԿԲ։

1 Վայ ինձ՝ ընդէր ոչ ի վերապրեցեալն
սարմոս նախահաճատական՝ և յայլ
մարգարէիցն մատն լինէ յօդեցեալ։
Քանզի զի՞նչ վայելուչն էպէ կերակրոյն,
եթէ անզգայել ցաւուվք ուտիցեմ. և կամ
զի՞ր շահ սարմոնն ունիցի, եթէ ոչ ի միտս
առնուցուս։ Քանզի նղովեմ զիս ինքն ի
նոսեն, և ոչ խնամանամ. լուծանել լինիմ, և
ոչ պայծառանամ. արևու ծագեալ, և ոչ
լուսաւորիմ. մեղս ձուշակեմ, և ոչ քաղց
րանամ. ուտեստիւ ընանիմ, և ոչ բժշկիմ.
միշտ կանխեմ ի նոյն, և դատարկ երևիմ.
հանապատաղ ձաղիմ, և ոչ երբեք խրատիմ.
ողբիմ դարձել, և ոչ զգաստանամ։
2 Արդարև՝ մեղք և անօրէնութիւնք իմ
յիս, և ես մաշիմ ի նոսեն, ըստ մար-

ձայնի իմում. առաքեսցեն ինձ ուխտաւորացն քանի
ոմանք, զի ոչ լսեսցեն զբանս իմ. եւ ասեն ցիս
ծուխս իմ յատմարեցէք, յորժամ բանիւ
զեռանն եւ խորհրդի եւ ինձ առասպ բանիւ
պարկեսցի վրայ նոցա կայծակունս հրոյ. աշխատա
ցարուիցեն ի բանս ածեան վճռելն՝ մար
գարկիւն առնել, թէ ոչ կարիցէք լսել
ինձ, սուր կերիցէ զձեզ. կոծեսարուք առ
աստուած, թէ մահ հովուեսցէ զնա. ազգ
ատամուց՝ ոսկրամ հատաչմամբ ընդ հե
ծուխս իմ յատմարեցէք, յորժամ բանիւ
բեանն եւ խորհրդի եւ ինձ առասպ բանիւ
աստուածն, թէ ժողովեսցէ իմ ոչ լսեսցեն
ձայնի իմում. առաքեսցէ ինձուխտաւոր

ամենևին անփութ ես ի չարեաց. որ ոչ
Անպատճառուդ միշտ խնդամ կորուսեան. որ
նաբանեալ ես, որդի՛ ոչ կենդանուդ
գաւոր, ընդ հօր քում պատուհեալ և օրհ-
սէր և երկայնամիտ՝ միայն թա-
ՀԱՐ. ԿԳ.
արէսյր և բազմագութ, մարդա-
ի խորոց սրտից քոց՝ ընդ ոչ
հոգոյդ, զա նոյն ազբր մոգլուանոց բանիդ
Վերապին յաւելուած կրկին հեծուելի՝ նոյնի

++++++++++++++++++++++++++++

ապանց, և յետ յաւիտեանս. ամէն:
աշխ յերկիր՝ ի խոնարհ, ի սահմանս քոյոր
փառք՝ յերկինս՝ ի քարձունս, և՝ ի մահաց-
գեւատրեացես քո աղաչողիս: Եւ քեզ
խուեա առ իս ժամանել, օծումն կենաց պար-
սաց մեծիդ. և խնամով քո ոչնդ քարեբաշ
քիդ սպառնալեց՝ ի սատուցելոյս յերե-
քարձրացել զսուր քարկուեն ահաւո-
ՅԼդարձուսցես և ամխոփեսցես ըզ
զարմացարուք և հղձարուք:
տանն յակոբայ, տեսէք այսհամարհուք՝
ցեալ զիս կշտամբեսցէ՝ ընդ ապաստան
յորժամ տեսանիցին աստուծով ամաչեցու-
ղեցէք՝ ի սիրտ մղձկեալ նուր աղաղակի,
վայ նոյ՝ զի վազեցին զինև: Քարբառ փո-
ցելոյս, յորժամ այլ մարգարէ զնոյն դիպէ,

կաւին զմահ մեղաւորին. որ փրկուել են ի
քոյ կամաց ընծայեցեալ. որ գարձուցա-
նես զմերկիկ մեղաց՝ ի յօդ քաւութե. որ
զհուր բարկութե՝ յանձին փոխարկեա: Ո՛ր
գժեանել զկինն ի բարեց՝ կրկնակի գոյնս
նահանջեր՝ երկեակ բնութ ի նոյն արձա-
նին, ոչ իսկայն ընդ անապատան, և ոչ հա-
մոյն ընդ պատժաւորան: Ո՛ր զլուծթե
ծուխն սահանաց, իբր զկարկառս քարանց
կառուցեալ՝ յեղանակեցեր: Ո՛ր զկարծրա-
նութ վէմն անապատին, ի վիժակս վտա-
կաց հոսել՝ բղխեցեր: Ո՛ր զյորդանանու
ջրոյն սրտաշարժ վայրենութի, հրաշալոր
անդրադարձութ՝ ի յետնորդս հեթանոսաց
լուսաւորչին աւազանին՝ ի թիկունս առաք-
եր: Ո՛ր զպատուհասեալ պարիսպն երի-
քովի, յօրինակ կործանման բռնուչեն սա-
տանայի՝ իբր զթեթևութի յարդի ցնդեցեր:
Ո՛ր զինատակար ջուր նորին, ի յատակ ա-
յլոյ՝ աւ ի բարին փոխարկութե՝ քանա-
նացւոյն փրկութե՝ խորհրդական ազբիւր
համեմեալ անուշեցեր: Ո՛ր զմեռային դառ-
նութի, իբր զմոտաց անհաւանութի, կենդանի
փայտիւ ի քեզ յարմարել պտուղս արա-
րեր: Ո՛ր զաւետն ի գետոյն, ի գծագրութի
անտահմանութ քո հրամանի անորակիտ գու-
նակութե՝ ի նոր երանգ բոստոյին՝ մածեր
աչխարհ ի գամաքի: Ո՛ր զանկենդան գու-

գաւազանին, ի կերպասուն՝ առ ի զքոյջ
մերսել նկարագրել, այլև յօտարազնից
ընտրել՝ ի տիսն ապաթոյն կերպիւ վի-
շապ՝ նմանել ցուցեր։ Ոլ զերկանիկ ձեռն
աջոյն մովսիսի, ի ցոյց տեսութե ապա-
գայից հրաշից մարդեղութե. քո՝ բարձ-
րեալ, և քև՝ ախտաւոր մարմնոյս մաքուր
լինելոյ անփոփոխ փոխառութեք՝ կրկին
գուշակեցեր։ Ոլ յայտնեաց շրջապ-
լուն, բարեխնամանալ արուեստիւ սիրոյ՝
զանակնկալն գիւտ մեղաւորաց կորստա-
կանաց նշանակեցեր։

2 ( ) րհնեաք ամենագութ, որ բուսու-
ցանես յերկրէ պալատի, զվեռնէն
յանշնչականէն. որ զանշարժն՝ իբր զըն-
թացօղ կառավարես. որ յանարգ արգան-
դէ՝ կոչես քեզ պատկերակից. որ ոտա
պատանեկաց՝ աղորիս ըմբռշխնելիս. որ
յայտս մաքուրս՝ հերն ընծայես. որ զաս-
պարէն սևուռե վարսից, ի ձեան կերպարան
զարմանագործես, ցուցեալ՝ թէ առ ամ
սահման հեռաւորական, յաղթօղես հզօր.
որ փոփոխես զշրթունս բնաւորականս,
ըստ բանին յոբայ, ի կաս հաւատարիմս։
Ոլ սատանես զերկիր, և զսիւնս նորին ի
հնմանոյ, նշանակեալ հաստուածոյն գոյիւ՝
թէ դու միայն մնաս անկործնչելի. որ հո-
լովես զտարերս՝ իբրև զանցաւորս, և

ժառ-
նել զմաաւորս զգաստացուցանես . որ
նիշն՝ զմաաւորս զգաստացուցանես . որ
լիս յերկիր և տատանես զսա , զի անբա-
բանիւ կամաց քոց խափուցանես . Ար հոյ-
եռայեալ , ծով զմեղայս մրրիկ պղտորեալ՝
թագրելն . որ իբր զջուր կաթսայից ի հրոյ
ծաւորն վայրի՝ քո սպասպանիմք անդադ-
ուեթի եդեալ հաւատոյ , թէ՝ և յանկասկա-
շաւիղ վատահուեք ուղղես ի ծովու , վկայ-
ես ողորմել : Ար ի մէջ մահու և կեանաց՝
անաղաչաւորաց լեզուաց՝ կարողապէս բա-
բեալ՝ քաղցրահոյեաց տեսուի , թէ՝ և
զուէ բարեաց զպարտաւորս մարմնի՝ դու
ածես ի լուսի առաքնաստեղծ հարուստ-
թեն : Ար զպատկեաս անհոս աստեղայ ,
իբր զբասակս դոյզն հօտից՝ արօտես և ժո-
ղովես , յոյս իմն կենաց առ այս խոնարհդա-
բեալ՝ քաղցրահոյեաց տեսուի , թէ՝ և
անաղաչաւորաց լեզուաց՝ կարողապէս բա-
ես ողորմել : Ար ի մէջ մահու և կեանաց՝
շաւիղ վատահուեք ուղղես ի ծովու , վկայ-
ուեթի եդեալ հաւատոյ , թէ՝ և յանկասկա-
ծաւորն վայրի՝ քո սպասպանիմք անդադ-
թագրելն . որ իբր զջուր կաթսայից ի հրոյ
եռայեալ , ծով զմեղայս մրրիկ պղտորեալ՝
բանիւ կամաց քոց խափուցանես . Ար հոյ-
լիս յերկիր և տատանես զսա , զի անբա-
նիշն՝ զմաաւորս զգաստացուցանես . որ
իբր զակատ մի անձուկ նաւի՝ ի վր շար-

Եվ ահա գինեան մեր՝ քեզ գրեցեր, որ
գոյ թիւր,
քան զսոյն՝ ի մարդանալդ քո, որոյ ոչ
տեսակի՝ անեղծ աշխարհագործութեանդ
զարմանալի, այլ նաև գոյացութեանդ տօնել
զարմանման, այլ նաև գոյացութեանդ տօնել
ախց, լսատ գրոյն երջանկութեանդ կանխահայեցի
եաւան մեծամեծս հրաշակերտութեանդ հանդի-
սեալ, որ՝ ի բան քո զօրեղ՝ հիմնացեալ ու-
նիս զամն։ Որ սերմանեաս զարտաշնչացեալ
մարմինս յերկրի, և զնոյն անկորուստ պա-
հեալ՝ կրկին կենդանացնես. որ ապակա-
նացուս աւանդեալ՝ անեղծս ստանաս. որ
ընդ մահացուս նիւթոյս՝ զնշխարդ կենաց
խառնես, որ հրամանաւ ակնարկութեանդ՝ ի
խուն վայրկենի կազմեցեր պատրաստ կա-
ցուցեր զանզարդուն ամենից եղանակաց։
Քո է զօրութիւն և կարողութիւն, որ շրջանակես
զժամանակս ամաց հոլովման աւուրց՝ յայլ
նմանութիւն բարեպատեհ սեաստղութեան։ Որ
կարդաս զանմուռնչան, լրբրև զկենդանիս.
որ ազդես մինչն, և նոքա ընթանան. որ
մինչն հենուս անկանես անձատ արուեստ-
ուիւ հնարագիտութեանդ՝ ձեզ և առաւօտս։ Որ
յետ նախակալուդ յօրինուածոյն առաջնոյ
տեղջ լինելոցն, արարեր զփառաւոր-
եալսն մեծամեծս հրաշակերտութեանդ հանդի-
պիս, լսատ գրոյն երջանկութեանդ կանխահայեցի
զարմանման, այլ նաև գոյացութեանդ տօնել
տեսակի՝ անեղծ աշխարհագործութեանդ
քան զսոյն՝ ի մարդանալդ քո, որոյ ոչ

ես՝ ած. Խրատամբք դասուիս. ար-
ի՛ւ արդ առ ամ բան՝ յամի ուրիշ

Բան. ԿԴ.

ի խորոյ սրտից խօսէ՝ ընդ Աստ-
ուած, առ նոյն ապէրս մաշլուանոյ բանէ.

Վէրսոփն յատելոծած իրիւն հէծուելէ՝ նուիրն

+++++++++++++++++++++++++++++

Յաւիտենից. ամէն.

տուեա երկրի՝ և՛ի բնակիչս նոց, յաւիտենա
հոգւոյդ սըբոյ՝ ի բարձունս երկնից և՛ի ըս-
ծին, Տէր Յիսուս Քրիստոս, ընդ հօր և ընդ
Յ՛ա, խոստովանեալ յամի, ընդ հօր և ընդ
ոչ անկանիս. Ջի փառաւորեսցի անուն քո՝
հուս գերեալս՝ ի կեանս, որ ընդ երջանիկ
անուխտելի. զաշխատեալս՝ ի սէր միա-
հուլիկ հաստատուել անշարժելի. զխաւս-
տանալ՝ ի լոյս երանելի անմեկնելի. զմո-
կեալս՝ յողջուն, որ ի դիպմանէ ոչ խոր-
նակ. որ ոչ երբեք լքանիս յողորմութէն,
դարձոյ զամբարշտեալս՝ ի պաշտօն բարի
երկիւղի, զծմբրեալս՝ ի զգաստութէն արթ-
նութեան սրտի. զանմաքուրս՝ ի սրբութէն պայ-
ծառութեան կերպարանի. զբազմաբիծս՝ յան-
բծութէն հանդարտական որբ պատկերի. զբե-
կեալս՝ յողջուն, որ ի դիպմանէ ոչ խոր-
տակի. ըզլացեալս՝ ի խնդութէն զուարթութեան
անտխրելի. զյուսահատեալս՝ ի սէր միա-
ւորիչ անքակտելի. զամաչեցեալս՝ ի վստա-
հութէն հաստատուն անշարժելի. զխաւս-
տանալ՝ ի լոյս երանութեան անմեկնելի. զմո-
հութ գերեալս՝ ի կեանս, որ ընդ երջանիկ
ոչ անկանիս. Ջի փառաւորեսցի անուն քո՝
Յ՛ա, խոստովանեալ յամի, ընդ հօր և ընդ
հոգւոյդ սըբոյ՝ ի բարձունս երկնից և՛ի ըս-
տուեա երկրի՝ և՛ի բնակիչս նոց, յաւիտենա
յաւիտենից. ամէն.

պարուք կշռես. ճշմարտուք չափես. օրհ-
նուք հեռևիս. բաւոք ընթանաս. սուտ-
գուլ սիրես. յաւակուն կամիս. լռաւա-
րուն համբուրես. փորձիւք յանդիմանես.
երկայնմտուք քննես: Ո՛չ ունիս նեղգուլի՝
և ո՛չ գոռոզուլի, այլ ամենևին հեզուլի,
հանդարտուլի և ողորմուլի:

21. Դարձեալ վերին խնամատուն անայ-
լայլական հօրդ հանճարով՝ կրկին վե-
կայեալ անվերջ գովեստիւք յորդեգրեց-
ցին շնորհօք, ըստ բանին սրբուն՝ որ ա-
ւետարանաւն կենաց՝ ի քէն ընկալաք. որ
ո՛չ ի կոծելն ողբայր, և ո՛չ ի փողելն կա-
քաւեցեր: Ասացեր անօրինիս, թէ մի՛ ա-
նօրինիր, և ես ի նոյն չարիս պնդեցայ.
մեղաւորիս, թէ մի՛ ամբառնար եղջիւր ի
բարձունս, և ես զընդդէմն քեզ գործե-
ցի, և ո՛չ զգացի երբէք զառաջեալս, թէ
ի ձեռին քո են եղջիւրք ալքայուն՝ հր-
պարտիդ ամբարձելոց, խոնարհեցուցանել
և բարձրացուցանել, ըստ ամբակումայ
գաւթի և զսաքարիայ: Օրհնուի ինձ կա-
մեցար՝ ողորմած, և ես անիծեալս՝ մեծ
առատութիւք խոստովեցայ յարժանին լինել
մանն. սիրեցի բարկուն, և ո՛չ բարուն. շո-
շափեցի ըստ գրոյն՝ զխաւարս, և ո՛չ զլոյս.
կենդանի ձայնիդ քո՝ գրթած, ապաւումն
պատասխանեցի: Զորդին անմահ ասացեր՝

բանիւ եւ այլեւայլ, եւ զհուրն՝ անշէջ, եւ զկըճ-
տաւբուրն՝ անվախճան, եւ զտեղին՝ յաւի-
տենից, եւ զօրինակ նմին՝ սոսկալի, եւ ես ոչ
լսեայի, ըստ սաղմոսողին, եւ ոչ մտաւեայի.
այլ ի մեայլ մտաւորէն կուրուբե գնայի.
Յուցեր մարգարէիւն, թէ զօրհնութի ըս-
տասկն՝ որ զօրէնս դնէ, եւ ես հանուռօտել
զնոյն փութայայ: Ընծան հոգեւոր վիմէ
գրեալ մատամբ քո՝ ով քո քո, զդաւիթ
իւրովքն բանիւք կանգնեցեր, ասելովքն
լինքեան ընտրութիւն առ սոյն, թէ պահեցի
զօրէնս քո յամ ժամ, յաւիտեան. անդրա-
դարձութիւք բանին միջնորդել զկրկին հաս-
տատութին, թէ և յաւիտենս յաւիտենից.
ընդ որս՝ և զսորին նմանիս պարծանայ՝
առ իմն իրաւացոյս, և ոչ զկնճեցոյ. ճեպեցոյ
ի տունս բահաղրս, և ոչ ասէ ի յերկուս
հետս երկմտութիւ՝ կրկին կայլացի կասեալ
ի բարեաց, ըստ երգիծանելոյն հեղինե:
Ընդիմ զմովսէս իւրովքն օրինակօք՝ եկել
ի մեռելոց, և զտառս մարգարէիցն՝ գրել
ի յոգի, և զմատենս առաքելոցն՝ ըմ մտաց
մատն յերեւել, և զնորդ հաստատակաց՝ կա-
կաւն աւետեաց՝ յարուցեալ ի թաղմանէ
անթիւ ննջեցելովք, և անհատատագոյն
քան զհնդեսին եղբայրակցութիւս այնր մե-
ծատան, որ է առակ իմն յարմարական.
նմանել զպայականացն մասանց՝ անուղղը-
մեցն

Յիշատակ սրբոյ հօրն մերոյ Ներսիսի Շնորհալւոյ, զոր արար ի տարին ՌՃԾԹ։

Վերոյիշեալ Ներսէս Շնորհալի ի մանկութենէ իւրմէ ի ձեռն հոգեւոր հօրն իւրոյ Գրիգորի Պահլաւունւոյ ուսեալ զգրոց եւ զիմաստից, եւ ի ձեռնադրութեան հասեալ, ի վերայ ամենայն ուսմանցն զոր ուսաւ, ի վերայ ամենայն գրոց զոր ընթերցաւ, ի վերայ ամենայն իմաստից զոր իմացաւ, ի վերայ ամենայն գրչութեանց զոր գրեաց, ի վերայ ամենայն ճոխութեանց զոր ճոխացոյց, ի վերայ ամենայն ոսկերչութեանց զոր ոսկերչացոյց, ի վերայ ամենայն ճարտարութեանց զոր ճարտարացոյց, ի վերայ ամենայն ձեռագործութեանց զոր ձեռագործեաց, ի վերայ ամենայն գեղեցկութեանց զոր գեղեցկացոյց, ի վերայ ամենայն գովութեանց զոր գովեցոյց, ի վերայ ամենայն պատուոց զոր պատուեցոյց, ի վերայ ամենայն փառաց զոր փառաւորեցոյց, ի վերայ ամենայն ազգաց զոր ազգեցոյց, ի վերայ ամենայն ազգականութեանց զոր ազգականացոյց, ի վերայ ամենայն ազգատոհմութեանց զոր ազգատոհմացոյց, ի վերայ ամենայն ազգասիրութեանց զոր ազգասիրեաց, ի վերայ ամենայն ազգասիրելոց, մանաւանդ ի վերայ ամենայն ազգասիրելոյ, մանաւանդ ի վերայ ամենայն ազգասիրելոյ, մանաւանդ ի վերայ ամենայն ազգասիրելոյ, որ ազգասիրեաց զամենայն ազգասիրելիսն, զոր ազգասիրեաց ամենայն ազգասիրելիսն, զոր ազգասիրեաց ամենայն ազգասիրելիսն, զոր ազգասիրեաց

մեց. զհաւատարմացեալսն ի քեզ՝ ապաստանեցեր. զպատերազմելսն ընդ քեզ՝ կործանեցեր. զուխտն խաբեալսն՝ կորուսեր. զկատարած մարմնոյն յարութիւն՝ ի քէզ ունել յոյս

Ձոց իմոյս գոյութեանէ, քառաթևիդ նշոյլ
ի պծյալոյն սրտիս միասին. չորիցս նու-
ոնագրուեցիր: Պահպանակդ երկրպագելի՝
ոյ ի բերանոյս աւրհնեցեալ անմոռաց՝ փառք
առհասարակ վառահուեր. մի՛ սասանեա
ձառնչդ օրհնուեր. մի՛ մերժեսցի ի գլխոյս՝
ի ձախոյ. մի՛ բարձցի ի տեսանելեացս բբոյդ՝
Մի՛ այլայլեսցի լինէն՝ դրոշմիդ լուսատա-
ձոյգ. մի՛ բարձցի ի տեսանելեացս բբոյդ՝
ձառնչդ օրհնուեր. մի՛ մերժեսցի ի գլխոյս՝
առհասարակ վառահուեր. մի՛ սասանեա
ոյ ի բերանոյս աւրհնեցեալ անմոռաց՝ փառք
ոնագրուեցիր: Պահպանակդ երկրպագելի՝
ի պծյալոյն սրտիս միասին. չորիցս նու-
Ձոց իմոյս գոյութեանէ, քառաթևիդ նշոյլ

ազդեսցէ. ձեռինս կարկառումանն, փրկչին
իշխանութեան օժանդակեսցէ. մատուցման
հաստուածոյ մատենս, խորհրդարանդ հա-
մարձակութեամբ բարեգործեսցէ. ի մերկեալս
իմոմ, մի՛ հեռասցէ սրբութիդ. մի՛ լքցէ
պատիւս՝ ի պատուին պարտաւորիս. մի՛
մերժեսցէ ի յոդւոյս՝ անդաւաճանելիդ
փրկութեանդ. մի՛ չնչեսցին գինձք կենդանա-
տուիդ՝ ի քո գրեցեալս շնչոյ. մի՛ եղծցէ
նկարուածն արեան զօրութեանդ՝ ի տրբատիպ
խորանէս. ընդ իս բնակեսցէ յիմամ գե-
րեզմանին. ի ծորել մարմնոյս Թշուառի,
օծութեամբ շնորհիդ առ իս պահեսցէ. ի նո-
րոգութենէն աւուր, սովաւ հանդերձեցոյց
փառաց փեսային. ի քոյոց այսոյ ծանու-
ցեալ, քոյովդ վաստակօք պճնեցեալ, ե-
րախտեօք մեծիդ յարգեցեալ, աւազանին
զգեստիւք պերճացեալ՝ քաւեալ ողորմութեամբ։
Մատո բարեգութիդ, զվերարկուդ անապա-
կանութեան՝ տաժանեցեալս մեղօք մարմնոյս.
մի՛ յարկցէ ընդ քոյս՝ բանսարկուին. հնա-
ցուկչ հոգւոյս՝ վատնեսցի. խաւարաբնա-
կացն պատիւք՝ մի՛ ընդ իս վերերևեսցին։
Օրհնեսցի՛ անուամբդ քո դրմաձ՝ վիշն
իմ հանգստեան. ողորմութիդ քո լցցի՛ գու-
իմ գերեզմանդ. ընդարձակեսցի՛ քև ինձ՝ տե-
ղին Թշուառութեան. անդրնդոց եղիցի խրնա-
մօղ՝ ինձ բանտն բարկութեան, անուսցէ զիս

առ յաճուն՝ արգանդն մթնէ. յուսով
քո շուտ մարանեսցէ՛ զիս՝ յարկն այն անձ-
կութիւն. ձեռամբ քո պահեցայց՝ ի խշտին
տարտամութեան. թևօք քո ընկալայց՝ ի տուն
տագնապի. դու գովել ընդ իս՝ ի աննեակն
վտանգի. Ա՜ռ զիս ինձ ատտանօր՝ ի թիւս
հաղարաց, զի երբեմն էի վերնայնոց, և այժմ
անդնդայնոց. երբեմն ոսկեղի, և այժմ
աշխատելի.

3Լ. Յև արդ՝ կրկին դու օրհնել՛ի քո-
ւրից գոյից՝ յերկնայնոց և՛ ի տոր-
նայնոց՝ և՛ ի տանդարամետականաց վեռե-
լոց՝ անպարտականդ այս տարապրութեն.
Ես վրկեցայ. ես օտարացայ. ես յիմարե-
ցայ, պարտեցայ, և խոտան գտայ. ես լքայ,
կաղեցայ, և կործանեցայ. ես մոլորեցայ.
ես մատնեցայ. ես մերժեցայ. ես խորթա-
ցայ, դերեցայ, և գայթագղեցայ. ես նզո-
վեցայ. ես թշուառացայ, արբեցայ, և վատ-
թարացայ. ես ընկղզայ. ես խաբեցայ. ես
անօրինեցայ. ես ապականեցայ, մահացայ,
և խոպատ եղծայ. չի՛ք քո աւ այս՝ ինչ մանր
չարի, որ ես միայն անփոփոխ բարւոյ. Ա՛րդ՝
կա՛ք քո յիս, և խաւսարն ինձ ճառագայթ.
ձրագ յուսոյ քո անդ, և գիշերն վաղոր-
դայն. մարմնով քո հաղորդել և յամօթոյն
կարծեց ապրեալ. Խակ ես ո՛չ դրեմ վանձն
իմ կենդանի՝ վ՛ն անփախչելի վախճանին.

ՔԱՋ ԱՂՕԹՔ ՈՐ ՈՉ ՈՔ ԿԱՐՈՂ Է ԱՍԵԼ ԶՆՈՒՆ ՅԻՇԵՑԵՔ

Ա

ՂՕԹՔ՝ ՈՐ ՈՉ ՈՔ ԿԱՐՈՂ Է ԱՍԵԼ ԶՆՈՒՆ ՅԻՇԵՑԵՔ
ԹԱՆԶԱՑ ԱՅՍՐ ՄԱՍՆԵՆՔ ՊԱՐԿԵՇ-
ՏԱԿԱՆԻՆ ՊԱՐԱՏԵԼ ՍՈՎԱՏ, ԵԹԷ
Ի ՄԵՂԱՏՈՒԱՑ ԼՍԿ ՄԱՍՏՈՒՑԵԱԼՆ, ԵՂԷՑ ԿԱ
ԵՍ ԽՈՎՏ ՔԱՆԻՀ ԿՑՈՐԴԵԼ ՆՄԱՆ. ԼՍԿ ԵԹԷ
ՅԱՐԴԱՐՈՑ ԳՈՒՑԿ ՅԱՏԱՋԵԱԼՆ, ԳՈՒՑՑ ԿԱ
ԵՍ ՍՈՎԻՄՔ՝ ԸՆԴ ՆԱԻՆ ՈՂՈՐՄԵԱԼ ՆՈՎԱՏ:
ԱՊԱ ԹԷ ԵՐՋԱՆԿԱՑԱՑ ՍՏՈՒՊԱԽԻՆ ԼՈՒՔԵՄՔ՝
ԼԻՆՁ ՄԻՍՆՈՑ ԳՐԵԼ ՁԵՂԿՈՒՆՆ, ԿԱ ԵՍ ԼԻՆԱՁԵՆ
ՎԿԱՅԵՄ ՍՅՍԻԿ: ԲՑՑՑ ՅԻՇԵՑՑԷ՝ ՆԱ ԶՍՏ
ՂՈՄՆՆ ԿԱ ԶԲԱՆԱՑ ՆՐ ՁՀՈԳԵՇՈՒՆՉՑ, ԹԷ ՈՒԼ
ԹՑՐ ՎԱՏԱՀԱՑՑՑ ՍԽՐԱՑ ՆԲ ԱՆՆԵԼ ԿԱՄ ՈՒԼ

ԱՐԴԱՐԵԱԼ՝ ՁԵՑ ՈՉ ՎԱՐԿԱՆԻՄ ԿՈՐՈՒԱՑԵԱԼ՝
ՎՐ ԱՆԵՐԿԻԱՆ ՆՈՐՈԳՄԱՆՆ: ՈՐ ԿԱ ՓԱԿԵԼ
ՀԱՄԱՐԻՄ ԼԻՆՁ ԶԵԼ ԿԵՆԱՑԴ՝ ՎՐ ԱՆՔԱՒԵ-
ԼԵԱՑՆ ՊԱՐՏԵԱՑ. ԴԱՐՁԵԱԼ՝ ՔԱՑԵԱԼ ԼԻՆՁ
ՁԴՐԱԽԱՆ՝ ՎՐ ՓՐԿՈՒԵՆ ԱՒԵՒՏԵՑ. ՔԱՆԶԻ
ՈՉ ՍՅՆՔԱՆ ՎՀԱՏՈՒՀԵՆ ԳՑՑԺ ՏԱՓՆԱՊՀ՝
ՈՐՉԱՓ ՓՐԿՈՒԵԴ. ՔԱՋԱԼԵՑՏԵԱԼ ՁԵՒՆ ԿԱՐ-
ԿԱՒԱՀ: ԱՂԴ՝ ՏՈ՛ՐԲ ՍՈ՛Ր՝ ՏՈՒԲ ՈՂՈՐՄՈՒԽ,
ԱՒ ՍԱՄ ՁԱՅՆ ԳՈՀԱԲԱՆԵԱԼ, ՕՐՀՆԵԱԼ ՅԱ-
ԽՏԵԱՆՑ. ԱՄԷՆ:

+++++++++++++++++++++++++++

ՎԷՐՑՓՆ ՅՑՒԼՉՑՃԾ ԽՐԽՆ ՀԷԾՑՒԼԷ ԴՑՐՆ
ՀՑԽՑՊՀ, ՑՑ ՆՑՅՆ ՑՊՂԷՑՑ ՅՑՊԼՒՑՆՑՑ ԲՑՆԽ:
Ի ԽՑՂՑՑ ԱՐՑՒԷՑ ԽՑՑՃ՝ ԸՆԳ ՍՅ:
ԲՑՆ. ԿԶ.

պարծեցի մաքուր լինել՝ ի մեղաց. և զի
ոչ յարեաւ մարդ երկրածին՝ աղաւթեալ՝ ի
պատասխանեաց. և ոչ ընտիր ինքնարշաւ
վաղիւքն, և ոչ՝ թէ և՝ ի թուիչս ամբարձ-
մանն լինուց բերկրի. առ որ զի՞նչ լինիցի
կրկին երկուցեալ՝ ի վիմին խոկ հաստատուն
թէ՝ ուսեալ՝ ի պօղոսէ, գուցէ անկեալ՝ ի
յերկիր՝ սահմանողն ոյսմ կանոնի իրաւա-
պատ՝ կշռել նմանեսցի: Ա յլ առցէ զոյս
կշռաւքուն մաքուրն՝ նիւթ պսակաց, առ
՝ի չինջանել անընդարձակաբար յանձեռնհայն
բարձրութէ. և պատժապարտն՝ առնիթ ազա-
տութէ, որով ամբարձեալ՝ ի կործանմանէ
հոգևորական մահուն՝ ապրեսցի յուսով:
Իսկ լինձ երկեայ՝ պատգամս այս բանի՝ ար-
ձան փորագրել՝ ամենևին անեղծանելի,
որ փոխանակ իմոյ եղկելոյս անձին մա-
հացուն՝ անդադար հնչմամբ հեծութե լա-
լոյ՝ առանց լռելոյ միշտ աղաղակէ. լինի և
ոակերացս քակտեցեալոյ՝ ի հողատարեան
շերիմ վերարկուին՝ անմեռունչ ձայնիւք զոյս
խոստովանել. հասցէ՛ և մարմնոյս՝ ի հող
լուծելոյ՝ բարբառով լինի անդադրելաւ

ծածկատեսիլ զոյն պարտութ.

2 ՅԻՆ՝ գթութեց, աղբիւր ողորմութեց,
պարգեւք բարութեց, որդի՛ բարձ-
րելոյ ետր յո՛ք, ողորմեա, խնայեա, մար-
գասխեա. նայեա՝ ի վտանգս, ակնարկեա՝ ի

՚ի քեկուէս. խոնարհեաց ՚ի թշուառուէս.
ոճս ՚ի տարակոյս անձեռնհաս տագնա-
պիս. հասիր հաղորդել կորստականս կար-
եաց: Հօշափեա բժշկապ՝ զամենաթշուառ
ախտաւորութիւս. ուշնկն մատուսցես քաղց-
րութեաբ՝ ողորմագին հեծութեաս. լուր ՚ի խո-
րոց անդնդոց մահուն գերեզմանին՝ ան-
մըռնչելի հառաչմանս. մոցկ՝ յականջս
ամենալուր լսելեացդ՝ ձոյն պաղատանաց
վառնել անդամոց: Եւ վ՚ս զի գրաւական
կենդանութես անատական է, անփոփոխ լի-
ցի և սիրոյդ քո գթութեբ. կցորդ լեր հե-
զութեբ՝ տաժանատորս տկարութեբ: Մեռեալ
պատկերիս՝ մի՛ ոխս պահեսցես. ընդ ան-
շունչ կերպարանիս՝ մի՛ ՚ի դատ քննութեբ
մոցես. մահու տանջեցելոյս՝ մի՛ հարուածս
յաւելցես. ըբեկել խեցեղէն անօթոյս՝
մի՛ ուժգնութեբ մարտիցես. վճռաւ կոշկո-
ճելոյս՝ մի՛ բարկութեբ կրկնեսցես. կործա-
նել շինուածոյս՝ մի՛ պատուհաս մատուս-
ցես. շանս սպանելոյ՝ մի՛ քարինս արձա-
կեսցես. լուծոյս չախչախելոյ՝ մի՛ սաստիկս
որոտասցես. հողոյս անպատուելոյ՝ մի՛ իբր
ամբարհաւաճիւ ուժգինս մունչեսցես:
Ջմոխիրս մերժելի՝ մի՛ ՚ի դատ ընտրութեբ
կոչեսցես. զփոշիս ցնդելի՝ մի իբր զբո
դիմամարտ գոյցես. զսխրտիս տապալելի՝
մի՛ իբր զոսոխս վարկանիցիս. զպարշուհս

անգոսանել՝ մի՛ իբր պըռնամարտիկ վանեա-
ցես. զնոսեցես ի բաց ընկենուլ՝ մի՛ նուա-
զեհեցին պահեսցես. զայսքանեսայ բազում-
պատիկ բանից կշտամբեալ՝ մի՛ վերստին
յանդիմանեսցես:

31. Այս ամենաթշուառ և խաւարտարգել
շերմին են ահա սրտաբեկ և յոքնա-
թախիծ արդահատութիք. հաստատեսցէ՛
օրհնեալ քո բան՝ անփոփոխական լինել
ըստ սրտի արդահատելոյս. քանզի և այժմ
մինչ կենդանեօքս խօսիմ, վերստին եմ ան-
հասիս. որպէս ի կորուստ մահուն սատակ-
ման՝ ամենազօրիւդ հրամանիւ՝ անեղծ եմ
հաւատով քս: Ա՛րդ՝ աղաչեմ զքեզ՝ տէր յա-
քո, հայեաց յիս ողորմութիք, և մի՛ թողա-
ցուսցես լինել տնակից ինձ բերկրութեան. և
զինահատեկոյդ տասանին ազդումն անկեն-
դանաւորն Թնդրման՝ Թշուառն Թաղման՝
աղաղակ ձայնի հառաչման լսեսցէ՝ քեզ
հաշտեցուսցէ՝ յարդեսցես լսել՝ միայն
բարեգործ, հոգեաէր, հզօր, մարդասէր. և
հոգիդ քո բարի բնակեսցէ՛ ընդ իս՝ լոյս
առնելով ինձ ի խաւարին: Ա՛նսասցեն ըս-
կենդանեալ քո կրից պաշտեցել մասունք,
զի իբր զաւանդ գանձու զնս պահեալ ի
քեզ, կենդանի նորոգման ընծայեցուսցեն.
օձառք անվատանելի զինուց լինձ պատկա-
նեսցին, ըստ յարակայեալ քարինք պար-
սից՝

սից՝ հոգևոր հնարից՝ զչարին հալածել զգուշանալ։ Մարտն որ առնս՝ քեւ ա՛ր վանեսցի։ զի եթէ յաղիցէ ի վե՛ր իմ պատերազմել, տեսեալ զքաջութիւն ունայն ի զօրաց՝ և զպղծութեանն գործի ապաձայն, զքեզ ա՛ր ունիմ մշանջենաւոր և աննիւթ հեղի պահապան։

4. ( ) Ի եթէ այժմ իսկ կանխաւ արադել յառաջ քան զօրն կատարածէ, և անշաւիղ արդելան լինձ պատրաստեսցէ, առաքեմ զաղօթան ետրունակունս՝ նմին գան մահու։ եթէ ի վայր զիս հնարն կործանել, զծնրադրութի արարչին։ եթէ ի մոխիր երկրի թաւալել ձեռն բերիցէ, երեսացն ա՛յ ի նոյն մածուցումն՝ զնա հեղքեսցէ։ եթէ վաստակս լինչ յաւուց նուաճեսցէ, քրտունքն յուրթի արեամբն զանգեալ փրկչին ՅԻ՝ զնա խոնեսցէ։ եթէ յընթացից բարեաց զշունչս իմ պատանդեսցէ, կապանք ամենատեղծին՝ զիս արձակեսցէ։ եթէ յուրացուի պարգևաց լուսոյն բըռնադատեսցէ, հայհոյութենն համբերութի յաճախմամբ՝ զնոսին ընդ նոյն կարկեսցէ։ եթէ հարուածս նեռից գաղտնաձիգ զինուց՝ լինձ արձակեսցէ, կարի հնարից աղեղան փառաց հօրն կատարչից՝ նմին պատահեսցէ։ Եթէ քօղով լուսոյ խաւարականն՝ մոռանել ընդ աչս անամօթեսցէ,

կռփուելն գլխոյն ձորձով պատեպել լսելոյն
ամենից՝ զնա տանջեսցէ. եթէ մոլեսցի
զվտահուել ձեռինս կապել, եղէգն մա-
տուցել՝ի յաջ գոյացուցչին՝ զնա չարչարել
ըմբերանեսցէ. եթէ ձաղանօք այպանման՝
զիս կատակեսցէ, տանելն ծաղու ամենա-
զօրին՝ զնա հենդնեսցէ: Եթէ բժժանօք
ինչ յուռթից՝ կախարդել խորամանկեսցէ,
ապատակն դիմաց հզօրին՝ զնա սաստկա-
պէս ամաչեցուսցէ. եթէ՝ի մուտս գիշե-
րային ժամուն՝ խաւարաւ խաբէութե լինել
մարտիցէ, ՝ի ձառագայթից լուսոյ երևման
քո՝ ՝ուլ, խայտառակեսցի. եթէ՝ի միջօրէ-
ական տապոյ փորձուեցին՝ արեգականակէզ
վատնիչ խորշակին՝ զիս՝ի յարմատոյ խախ-
տել կարծիցէ, ՝ի զօրութէ նշանիւդ լուսոյ
խլեալ գօսասցի: Եթէ՝ի փչմանն շնորհէ
ունայն զիս առնել հնարաւորեսցի, թուքն
զոր ընկալաւ տէրն քրովբէից ընդ մեղա-
ւորիս, զնա պատկառեցուսցէ: Եթէ ժա-
նիք խածօղք ինձ ցուցանիցէ, լուսոյ երկ-
նաւորին բերանոյ՝ զնա պատպանձեցուս-
ցէ. եթէ խածմունս աղուէսական հոգւոյս
ազդեսցէ, բևեռացն հարմունք հաստատողին
ընաւից՝ զնա կսկծեցուսցէ: Եթէ յընթացս
անիրաւութեց խորհրդոց զիս մոլորեցուս-
ցէ, սև եռք ոտից անհատանելոյն՝ զնա կա-
պեսցէ. եթէ հրապոյրս ինձ դժնեայս ար-

բուսցէ, քայլանն ընդ լերանցն խառնեալ
ի յարբուն բարերարին՝ զնա դառնացու
ցէ: Եթէ առաջին ձաշակմամբ փայտին
զնա գոցէ, սոսկալի խորհրդով խաչին ըմ
բռնեալ՝ իսպառ պարտաւորեսցի. եթէ
ընդվզել ընդդէմ հնազանդութեան տան հրա
մանի զանձն իմ ուսուսցէ, բերուին պա
րանոցի անսահմանելոյն՝ զնա կործանեա
ցէ. եթէ ի մահ սատակման զնա վանեալ
վիրաւորեսցէ, սուրալ տէգ զինու մխելոյն
ի կող՝ ստեղծչին ադամայ՝ զնա հերձեսցէ.
եթէ երկամբք վշտաց դժոխականաց զնա
պարսիակեսցէ, պատանացն կուսաւ՝ էից ու
նողին՝ զնա ըմբռնեսցէ. եթէ յատակա
մահու հայել զնա խարդախեսցէ, բնաւրել
կենդանւոյն ի վէմն մահու՝ զնա մեռուս
ցէ. եթէ խնդասցէ ընդ մարդկօրէնս իմ
գայթակղութեան, կրկին կորասցի կարկամեալ
կամաւ, յորժամ անմահն ած յարուցեալ
փառօք՝ ընդ իւր նորոգեաց զբնաւս մա
հացեալս: Եթէ ընդ լուծանել փոքր կա
պանաց հազարաւորից՝ բերկրեսցի, դոշաս
ցի կրկնեալ վերստին իսկոյն ընդ վէրսին
շղթայս անզերծ տագնապին ըմբռնման՝
սատակագործի յանվախճան տանջանաւոր
նին: Եթէ ըստ առաջին հարուածն դժոխա
բեսցի, գոյժ կորստեան յեռնուսմ սատակ
մանն անշէջ գեհենին՝ որ պատրաստեալն

և ընդ և նորին հրեշտակաց՝ նման ոյստուեա
յն, որ յաւուրն մեծի՝ մեծին աւետի:
Յ Ոակ ինձ ասաւելոյս՝ ի քեզ՝ ով յա,
մայն թագաւոր ինքնակալ զօրեղ՝
սրտաբիշ երկնի և երկրի՝ և ամ զարդուն որ
՝ի նմա, որ գալստեանդ քոյ սկն ունիմ, և
ողորմութե փրկչիդ սպասեալ յոսան՝ ի
յոտս քո անկանիմ, և զգաշշասարիմ հետս
համբուրեմ. զպարտուես լուսովանիմ, և
զմեղան հրապարակեմ. կշտամբանաց քա
րայրք կոծիմ, և հառաչանօք սրտիս տա
պանամ՝ ի խեթ խղճիս խոցոտիմ, և բոցով
շնչոյս ճենճերիմ. աչի ցօղով արտասուաց
սլրիմ, և երկնականաց ազդմամբ կիզանիմ.
յուսակտուր օդով ցամաքիմ, և դառնա
շունչ հոգով շինջանիմ. թախանձանաց
բանիւս երերիմ, և կոչկողադին հեծութ
դողամ. տաժանելի կրկնք առնայսիմ, և
տագնապաւ հոգւոյս տատանիմ. ՝ի կոծ
մրկաց ծփիմ, և՝ի բահմանե աչեաց սա
սանիմ. ՝ի լուէ համբաւոյն սարսեմ, և
յիշատակաւ ահին կսկնիմ. կերպարանօք
աւետին հալիմ՝ և սպառնալեօք մեծիդ
մեռանիմ, լուր՝ բազմագութ, քաջիչ,
մարդասէր և երկայնամիտ. քաղցրութ ան
ձառ, օր բարի և ոչ տեղչալի: Քանզի
կարծէս յոմի և աւ ելս ընչոյս իմոյ՝ փըր
կութե մեծի. և քեզ ըստ հօր հոգեւոյդ աբել

ռագույնի նշանակեաց. զնա առնոյց նմա-
ցաւ. զնա կարճաց օրինակեաց, և զիս ձա-
մակս խոզնոյն ալգել, և ձիս ինքն զօրա-
առանց խզելոյ յատակեաց. զնա յերա-
զնոտոյն կոտնց զառհաւառչեաց, և զինն՝
յերկրի, և ինձ զերկինս սեպհականեաց.
փառացն. ՆՐ ՈՉ ԽՈՏՈՐԱՑԱՒ ՀԱՆԴԻՏԻՍ և
Ես հելքեալ՝ի լուսոյն, և ես վիպեալ ըն-
Նա ասէ ինձ՝ ես զօրացեալ նշանաւոր:
է խաչիւն, և ես զօրացեալ նշանաւոր:
ես միշտ վայելեմ՝ի փրկութենն. նա վանել
պատուական. նա անհաղորդ է կենացն, և
եղբեք չարչարեալ, և վա՛ իմ հանապազ
բանականաց եհեղ առաւոտուբք. վա՛ նր ՈՉ
նր ՈՉ են շնորհել՝ի բազմացն, և ինձ ըզ-
ՆՈՒ, միայնոյ ինքեան անշուշտ խառնուբ.
նու բոլոր էութ՝ կերպիւն խակուբ մեծին
ապաւերս նորոգեցեալ, առեալ զկերպարա-
զիս նր՝ յայն ատեն յայտնեցաւ, զի լուծցէ
պարծս նորին. և վա՛ իմ՝ զի զինացեալ
սիրելնահայրն չարութեան ասին: ՅԻ
իրաւանցն զի ՅԱ աւուխ՝ քան աւ-
ԲԱՆ. ԿԵ:

Վայց քանզի յոյժ ատեալ է բան
ի խոտոր ատենէ խօսիլ՝ ընդ ՅԱ
հոգոյ է, ա՛ն ոյն ազգս յոչնանայ բնին
վերսին յաւելուածք զրկին հեծուելք՝ նոցին
+++++++++++++++++++++++++++++

նեցոյց, և վիս խուրմէն անուճամբ կինքեց։

2 Ի սկ ես զերախտիսն այ լքի՝ զոյսքա-
նեաց բարեաց արարողի, և չարին
զկնի միտեցոյ՝ հայել ընդ նմին յաւտակս
դժոխոց՝ ահա անարժանս բարեց. անձկու-
երախտեաց. անընդունակս սիրոյ. տո-
ռամբք մեղաց ձգեալս. յերիկամունս խո-
րոց խոցեալս. քանցեալ ծառս արմա-
ւենւոյ. գինիս յեղաշրջել. ցորեանս հե-
ղեղեալ. մուրհակս ջրեալ. վճիռս պատա-
ռեալ. կնիքս այլակերպեալ. նմանութիս
փոխեալ. արկանելիքս կիզեալ. ըմպանակս
կորուսեալ. նաւս ընկղմեալ. մարգարէիս
մանրեալ. ակնս պատուհանական սուզեալ.
տունկս գօսացեալ. նեցուկս խորտակել.
փայտս սմենևևին փուռեալ. մանրագորս ա-
ղաւաղեալ. յարկս տապալեալ. խորանս
խարխափեալ. բոյսս արմատաքի խլեալ.
ձէթս հեղեալ՝ի գուխս աղքեւայ. կաթնա
հոսեալ՝ի կոյտս մոխրոյ. այլս մահու՝ի
յարեանց գնդիկս։ Քանզի միշտ խրատել
ընդ երեսաղէմի՝ առակաւ բաբելոնի՝ ի
մարգարէիցն ձայնիւ՝ անձն իմ ողբալի, և
ոչ ինչ խրատեցեալ. որ ասուէն անգամանել
եմ, և անդէն խայտառակեալ. ասա դարս-
վեալ, և անդ կշտամբեալ. ասա ձաղեալ,
և անդ նախատեալ. ասա թշնամանեալ, և
անդ յանդիմանեալ. աստուստ ապշեալ, և

պատասխանի ի նորոգ ողբերգութեանդ, և առատնալիք լինիս ժամանակաւք, զիարդ վերապրեցեալդ՝ որք չարժուստ էին

ԻՒ արդ՝ ի յիշատակ ահարկութեանդ

ԲԱՆ. ԿԸ։

Ի խորոց սրտից խոստ՝ ընդ ամ։

Վէրսին յատեղծած էրէն հեծուելէ՝ դուրէն հանուիլ, տա նոյն ազէրս խաչելոնաց բանի։

++++++++++++++++++++++++++++++++

մեծիդ՝ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

բարձրացեալ ի փառս հայրենի խակուեցե ձել օրհնել ընդ հոգւոյդ քո սուրբ յաւէտ բարերար աձ. օրհնեալ, օրհնեալ և դար՝ դու երանուի. քև բժշկուի. քո ողորմուի, միայն հզօր՝ կենդանի՝ անձառ սուրբ չիս քո

կուի. դու այցելուի, դու և քաւուի.

ՅԼ դու ապաւինուի. դու ինքն փրկ-

այցելուեցե։

ղորմուեցց. ոչ աչ պաշտպանուեցե, և ոչ ձեռն ստանաց. ոչ թիւնք աւուրց, և ոչ երկ ժամանակաց. ոչ ուղք յուսոյ, և ոչ դրունք ո՝ որ ոչ ե քան իրաւանց, և ոչ ձայն պաղատ արկածք, և անդ հանդիպիք դատաստանի, արիւն խնդրի, և անդ հատուցումն. աստ բած. աստ կարծիս, և անդ կատա հառաչանք. աստ ակնարկ, և անդ հատուցումն։ Ըստ հեծուումն, և անդ անուանօր լքեալ։

քան

282

ա՛ծ բանելոյն. ոչ դնացի ի քո պատուի-
րանս կենաց՝ զոր դու սահմանեցեր՝
զոր դու սահմանեցեր՝ յուխտին կենաց՝
ոչ կացի ի քո պատուիրանս՝ և ոչ ի քո
արդանեակս անօրինութեանդ: Եւ ոչ
ոդիս և մահու դրացիս. մշակս մեղաց և
ուրեմն ես զիս ի նոցանէ ոչ արժէ աշ-
խարհ՝ և ոչ տարապրելի. ապա ուրեմն զի՞ս
նկատ եղեալ զոչ արժանիս լուսոյ՝ և կամ
մեծ մասնաւոր բարեաց, զհանդիսացեալս ա-
ւուրն անիծին՝ յորում ես գոյ կորստեն
ոդիս և մահու դրացիս. մշակս մեղաց և
արբանեակս անօրինութեանդ: Եւ ոչ կացի
յուխտին կենաց՝ զոր դու սահմանեցեր՝
ա՛ծ բանելոյն. ոչ դնացի ի քո պատուի-

2 Եւ եթէ զմի օրն լինելոցն նզովեալ, և ոչ կո-
րիցէ՝ կամ երեմիայ. քանզի ոչ նեալ և կամ ի նոցանէ ոչ արժէ աշ-
խարհ՝ և ոչ տարապրելի. ապա ուրեմն զի՞ս
նկատ եղեալ զոչ արժանիս լուսոյ՝ և կամ
մեծ մասնաւոր բարեաց, զհանդիսացեալս ա-
ւուրն անիծին՝ յորում ես գոյ կորստեն
ոդիս և մահու դրացիս. մշակս մեղաց և
արբանեակս անօրինութեանդ: Եւ ոչ կացի
յուխտին կենաց՝ զոր դու սահմանեցեր՝
ա՛ծ բանելոյն. ոչ դնացի ի քո պատուի-

մոռե , և գիշերոյն մռայլանուշայ՝ ի նիր-
մաքրուե ծաղիկ ոչ ուներմ, և ոչ իւղողը-
և ահա տարակուսիմ ունայն ի բարեաց .
տեցի պտուղ, և անագանին ոչ ժամանեցի .
կաւն յարդարեցից : Զկանուխն ոչ կաթ-
և ոչ զինասիրեմ՝ սպառազինուե , որով զձա-
զերծայց . զերիվերս ոչ զգեցուցի զրահիւք ,
ընծայիմ վտանգե
շուեի , և ոչ ինկանց պատուպարուեի , ոչ
գոտյց սրբեցեալ : Ո՛չ դիմաց եւոու զգու-
յանդիման , որով օրհնադրին մանուկը
փրծայց . ոչ լսուե ձեռին օրհնուե մատեաց
զի՝ ի գաւառսորին ձեռանէ՝ աստեն խակ
եւրաշխասորէ . ոչ եւոու զընտրուե հաշիւն
մարձակեցայց . ոչ կալցեցի թոշակ փրկու-
ղերս աշօթիւց , որով աւաչէի քո կալ հա-
բժշկեցիւց . ոչ հանդերձաւորեցի քեղա-
անեզրական , որով զտագնապ սուլոյն լամ
ոչ համբարեցի նշխարս պաշարաց՝ ի յուշին
որով՝ ի շնչմանէ մրրկաց օդոց պահեցայց .
րուե որմոց՝ և ոչ ձեղուն յարկաց ձգեցի ,
բակոել պատրաստեցայց . ոչ կառուցի ամ
՝ի մուտս ձեանն՝ աւուրցն խոռվուե՝ կե
և ոչ զինասիրեմ՝ սպառազինուե , որով զձա-
զերծայց . զերիվերս ոչ զգեցուցի զրահիւք ,
կաւն յարդարեցից : Զկանուխն ոչ կաթ-
տեցի պտուղ, և անագանին ոչ ժամանեցի .
և ահա տարակուսիմ ունայն ի բարեաց .
մաքրուե ծաղիկ ոչ ուներմ, և ոչ իւղողը-
մոռե , և գիշերոյն մռայլանուշայ՝ ի նիր-

հուն մահու ննջել եմ, և առաքնապ կոչե-
ցին փողոց ստիպէ. զգայդ հարսանեացն
կրկին մերկացայ, և զձէթ վարուցն վերըս
տին լքի, և դուռն մտին հարսանեաց ա-
սասիկ փակի։

31. Արդ՝ զիարդ առնդ մխիթարութի՞ն
այսքանեաց վշտաց, և կամ ընդ ո՞ր-
քանեաց տագնապուսանողաց խաւսարի՝ ըս-
տաւորութի՞ն յուսոյ կենաց խաւնեցիկ. և
կամ ո՞ր արուեստ զգարշապարս տին կա-
ռուցիկ. և կամ յո՞ր վաստակու՞ զայս իմ
յաւերեցիկ. և զի՞նչ անդորրութի՞ ծփանացս
նկատեցիկ. և կամ յո՞ր ըղձական դիւրութի՞
ձեռն հաւքարտնիկ։ Ջի՞ն եթէ՝ ի ձեղուն
բարձրութե երկնի, անտի անձրևեաց հուրն
տղմոյ, ոչ տասցել է. խակ եթէ յատակ
խորութե երկրի, տա՞ եբաց զկոկորդն ըմբըռ
նողական՝ և եկուր զբերդան բանտիսքն ա-
բիւրօնի։ Եթէ յանդգնեցայց փախչել յու-
նողէն, գուցէ կալցի զիս վիշապն ահա-
գին։ Եթէ ըստ գազանս լինչ թափառեցայց,
արագունք են խնդրել զվրէժ տուացողին
առաւել առ իս՝ քան երբեմն զեղիսէին՝
առ մատաղ մանկունս բեթելացիս քրմոր-
դիս։ Եթէ յամենատարած օդոյս պարզու-
թի՞ն, այն եղև եգիպտացւոցն՝ խաւար շօ-
շափելի։ Եթէ ի թռչունս բարձանց, նոքա
են կոչեցեալք ի սպանդն զոհին՝ բոստրոյ

դիականցն: Եթէ ի տկարուն խնդալեցից,
վատնիմ ի պինդականցն, և զի՞ պիտոյ են ինձ
առնուածուք: Եթէ յարկնցն պատառուղացս
ապրեցայց, մխիթարն արեան ծարաւիք ինձ
պատահեսցեն: Եթէ յանհոգս ուրեք նըս
տիցեմ, մեղուկքն անարգագոյնք՝ լեր ցըն
ցուղս հրոյ եռացման՝ զինև մաղեսցին:
Եթէ յեղջերւ մեղջերուոյ փախնուցում
զերծեալ, նկուն ձկրանք աղկաղկաց մնոցն
մորմոքուղաց՝ զիս կեղեքեսցեն: Եթէ ի
սեռնեակս շեռմարանաց խորշից ղօղեալ
ամփոփիցիմ, տաղտկատեսակ գարշուրթի
գորոյն՝ մեղաց օրինակքն՝ զիս զազրա-
ցուսցեն: Եթէ ի վայրս լինիմ անդաստանաց
կացեալ զեռելեցուցց, շալիք շանաճանճոյն
տարմից՝ զինև պատեսցեն: Թողում ասել
զխաւնիճն և զկորեակն զգօրն զօրաւոր՝
ընդ Թունաւորն Թրթուր, և ընդ անկեն-
դանական երևիլն, հանդերձ ջրակարծ
կարկտիւնն, և ապականադործ եղեմամբն,
որ առ աչաց տեսիլ՝ ապաշինիք և նուաս-
տագոյնք, քանզի ի յակնարկելն նոյ՝ յաւէտ
գոռոզաբար ուժգնուելիք հարկին՝ հանին՝
վանեցին զհպարտն ամբարհաւաճուն փա-
րատանիլ քոնուելեն քուռն գաւազանին՝
յաղթօղ վիճակաւ. որ են կերպարանք
Թաքուցելոյն կրկին լսկողաց՝ անձնակա-
նացն աներևութից՝ եդիպատացուցն անօ-

ողոր-
քելոյ Քրիստոսի, որ է Աստուած ամենայն
գթութեան, եւ Հայր ամենայն մխիթարութեան,
որ մխիթարէ զմեզ յամենայն նեղութեան մերում,
զի կարասցուք մխիթարել զամենայն նեղեալս
մխիթարութեամբ, որով մխիթարիմք մեք ի
Քրիստոսէ։ Զի որպէս առատանան չարչարանք
Քրիստոսի ի մեզ, նոյնպէս եւ մխիթարութիւն
մեր առատանայ ի Քրիստոսէ։ Եթէ ի նեղու-
թիւն կամ ի մխիթարութիւն մեր, ի մխիթարու-
թիւն մերոյ եւ ի փրկութիւն մերոյ, որ գործի
ի համբերութիւն չարչարանաց զոր եւ մեք կրեմք,
եւ յուսոյ մերոյ հաստատուն է վասն ձեր, գի-
տելով զի որպէս ընկերք չարչարանացն էք, նոյ-
նպէս եւ մխիթարութեանն։ Զի չկամիմք ձեզ
անգիտանալ, եղբարք, զնեղութենէ մերմէ որ
եղեւ ի մեզ ի Ասիա, զի ըստ աստուածային
զօրութեան ծանրացաք մինչեւ ի կեանսն, եւ
ինքեանք ի մեզ մեռանելոյ պատասխանի ունէաք,
զի մի ապաստանեսցուք ի մեզ, այլ ի Քրիստոս
որ յարուցանէ զմեռեալսն։ Որ ի նմանէ մահու
այսպիսւոյ փրկեաց եւ փրկէ, որում եւ յուսացա-
մք, զի եւ զայսուհետեւ փրկեսցէ։ Որ եւ դուք
օգնեցէք աղաւթիւք ձերովք վասն մեր, զի ի
շնորհս որ ի մեզ ի բազմաց դէմաց գոհութիւն
մատուսցի վասն մեր։ Զի պարծանք մեր այս է,
վկայութիւն խղճի մերոյ, զի ի սրբութեան եւ
անարատութեան սրտի, եւ ոչ ի մարմնաւոր
իմաստութեան, այլ ի շնորհս Աստուծոյ վար-
եցաք ի կեանսս մեր, եւ յաւելուածով առաւել
առ ձեզ։ Զի ոչ այլ ինչ գրեմք առ ձեզ, եթէ
ոչ զոր ընթերցանէք եւ ճանաչէք։ Եւ յուսամ
զի մինչեւ ի վախճան ճանաչիցէք, որպէս եւ
ճանաչեցէք զմեզ մասամբ, զի պարծանք ձեր
եմք դուք, որպէս եւ մեք ձերդ, յաւուր տեառն
մերոյ Յիսուսի։

Եւ ի սոյնմանէ վստահութեան կամէի նախ
գալ առ ձեզ, զի երկրորդ շնորհս ունիցիք,
եւ ձեզանէ անցանել յՄակեդոնիա, եւ դարձեալ
ի Մակեդոնացւոցն գալ առ ձեզ, եւ ձեզանէ
գնալ յՅունաստան։ Արդ, որ այսպէս կամէի,
միթէ թեթեւամտութեամբ գործեցի զայդ։ Եւ
զոր կամիմ, ըստ մարդկան կամիմ, զի իցէ ի
ինձ եւ այո եւ ոչ։ Եւ հաւատարիմ է Աստուած,
զի բանն մեր որ առ ձեզ ոչ է այո եւ ոչ։ Զի
Որդի Աստուծոյ Յիսուս Քրիստոս որ ի մէնջ
քարոզեցաւ ի ձեզ, ես եւ Սեղբանոս եւ Տիմո-
թէոս, ոչ է այո եւ ոչ, այլ այո ի նմա եղեւ։
Զի որչափ եւ իցեն խոստմունք Աստուծոյ, ի
նմա է այո, եւ ի նմա ամէն Աստուծոյ ի փառս
մեր։ Եւ որ հաստատէ զմեզ ընդ ձեզ ի Քրիս-
տոս, եւ օծ զմեզ Աստուած, որ եւ կնքեաց զմեզ,
եւ ետ զերաշխաւորութիւն Հոգւոյն ի սիրտս
մեր։ Եւ ես վկայ կոչեմ զանձն իմ առ Աստուած,
զի խնայելով ձերում ոչ եկի ի Կորնթոս։ Ոչ
զի տիրեմք հաւատոց ձերոց, այլ գործակից
եմք ուրախութեան ձերոյ, զի հաստատեալք
հաւատովդ կայք։

Բան . ԿԹ։

Ես ասի՝ վա՛ ինձ, զի ի ձեռն մեծի՛ւ եւ
ամենահնար արուեստաւորի իմոյ
եղանուա՛ն ես եւ ոչ՝ միայն ի քոյում
ընտրութե՛ան փութոյ քոյ սիրոյ՝ հանատաղ
եռեա՛մ՝ եւ ո՛չ երբէք պարզիմ, միշտ խառնիմ
զուգիլ՝ եւ ո՛չ ևս միանամ, ահա զուր՝ արծաթ
թաղարծդ երկնաւոր՝ իմ ձարտարապետ,
ի՛ մուտս վաստակեալ առ իս աշխատիս,
ըստ մարդասիրելին յոյժ առատի, եւ չարու-
թի՛ս իմ ո՛չ հաշեցար. զոր ինձէն մոլեալ
չարաչար՝ միայն վախեալդ դիւահարս իմն

աղօթքն՝ յանդգնեալ անկարգս խօսիմ՝
զինս զպատուխաս ածէ ցուցանել, քան հաշ-
տութիւն հնարս լինի այսու կազմել: Եւ զի
մի՛ անընդելդ ինչ ուրուք՝ եւ անկիրթ պատա-
հումն՝ եւ անհաւասար հանդիպումն՝ պատ-
րաստութիւնք հանդերձելոց տանջանարանացն
լինի երեւեցին, աներեւոյթ անմոռաց պահել
աստուածն՝ ի յիմում մարմնի՝ նշխար մնաց-
ուածոց նախնուացն անիծելոյն. զոր՝ ի փոքուէ
տարիս անարդէ՝ զնեծն է ուսանել:

2 Յանգի խաղալն ինքնաբերին գիւտք
որովայնի՝ բռտռտք ճաշակաւք շար-
ժողականք, եւ ազգի ազգիք. որդունք աղեց
գաղտնակուռիք. խաղաւարտք հրապոյծիւք.
եւ բիծք բռցակիցք. եւ անիծք անկեղտա-
ւորիք. եւ երամակք ոմանք քրտնաժինք
զազրաթորիւք կակծեցուցիչք եւ մարմնաջո
ղականք: Ասպատակք այլոց վայրենեաց,
ըստ նմանութե դիւաց գիշերամարտից՝ եւ
մեկնաղէն բարբարոս գնդից խուռաւտաս-
րաց, եւ գազանութե քանասար գոյից արա-
բացոց՝ կորակոր գնացուքն, արջնաթոյր
դունոփն, կրկնատարոյր կռածագ կոցաւն,
որ զօրէն ունի խայթոցաց կարծի, իբր
դժնիկ փշոիւք՝ խոցոտեալ ծծեն, ձգեն
զարեւն խոնաւուն, եւ յանկողինս մահճաց
հանգստեանն՝ վաստակս կրից ցուցանեն:
Եւ կարկառեալ ուրուք ձեռն՝ հատուցա-

ՀԼ 288 ՈՐՍ

ՅԱՅՍ ՈՒԵՂԻ։

ՅԱ, ու զի՞նչ է լինձ փոքունց և զանկա-
ծելոց ծաղրականաց ոմանց գոյութեանց
ի կիր առնել, որք զօրեղ և անհերքելի
Հաւատովք են ամրացեալ՝ յիշատակել լինձ
զհանդերձեալսն, որք ի մարմնոյս անօրի-
նելոյ՝ ընծային պատուղք դառնութ։ Ընդ

մաքրագոյնք՝ ոյլ մարգարէին ; կամ անբծա
զնահատանուօք հայրապետութեան , և կամ
Ոյ զի թէ մերձաւորագոյնք էին ՚ի նըմա
հանդէս իրաւանց ահաւորին անաչառութե ։
ծագունեցին տեսակս , առացին զսօնելի
նոյ՝ չհամարելոց ընդ գոյս՝ եղելոց ՚ի մե
բանիս ՚ի փոքունց առաւ երկուց
վ Ա ու քանզի համբարձեալ զընծայս

բան · Հ ։

՚ի խորոց սրտից իմոց՝ ընդ ՚ես ։
հոգիդ , տա նոյն տէրս մոգիտանոց բանի ։
Վէրսին յաւելուած չկայն հեծուելք՝ նորին

++++++++++++++++++++++++++++

և քեզ փառք յաւի՝ յաւիտեանս յաւիտե
նից · ամէն ։
նորոգել քաւել բժշկել և կենադործել ·
զկենացն հնալ՝ եթէ կաւեցյս փրկել ,
դու բարեբար՝ զամուխս բաւականապէս
մարդկային կալք և հնալք վսխսեցան ։ Իակ
առանց կամաց քումդ ակնարկութեն , և
տանի՝ փախստեամբ անկանել առ նը · այլ
մատուսլսել · և ոչ տեղի ե գտանել ապաս
մարմնոյն վտանգի՝ զապագայիցն ոդքօք և
յորոց չէ զերծանել , քան թէ հարկաւ
գլուխք , և կերշայն կոյտք անուղղելիք ։
որս և եկամուտ սատակչականացն տխտից

պոյնք՝ իբրև զառաքեալսն, կամ ընտրեալ
պոյնք՝ ոչ մարտիրոսսն, եթէ ոչ դու մար-
դասիրեացես աննուաղ բարւոյդ և անփոփոխ
խնամակալութեամբ և անդադար ողորմու-
ընդունայն է ինձ փրկութիւնն առ ի
նոցանէ։

2. Եւ եթէ առ նոյն ինքն աբրահամ
ձայն արձակիցեմ, իբր ողորմագին
առակ ընչեղին ինձ վարդապետէ, ի տա-
ղոյ անուն պատկերալ, կաթիլ մի ջրոյ ոչ
բաւականանայ, քանզի և նա փակեալ է
ընդ կարեօք հատարակաց անհնարութեամբ։
Իսկ եթէ առ մովսէս, և նա զգաճեալ է
տկարութեամբ, որ ոչ զօրեաց առնն փրկուել, որ
զհայթայթանաց կրկուսն՝ ի պահպանութեն
աւուր ժողովէր։ Իսկ եթէ առ ահարոն,
և նա ինքնին խոկ կարօտացաւ մաղթողի։
Իսկ եթէ առ դաւիթ, ի մէջ բարեացն ա-
ռաւելուբ՝ ստգտեալ է և նա։ Իսկ եթէ
առ նոյ՝ և յոբ՝ և դանիէլ, զայս եզկիսկ
մարգարէ վկայեաց՝ յանուանէ իսկ յիշա-
տակեալ ընծ, և զայն ընդ նոսին իբր ի
դիմաց ոչ ազդեալ, կենդանի եմ ես՝ ասէ
տէր, թէ ոչ ապրեցուսցեն զուստերս և
զդստերս իւրեանց ի բարկութենէն որ հա-
սանիցէ, բայց եթէ ինքեանք միայն ապրեա
ցին։ Իսկ եթէ առ պետրոս վէմն հաւա-
տոյ, ի քումդ խնամոյ խուն մի խնդրեալ
և

եւ նա ըստ կրկնուք լինի գրաւեցեալ: Թողում
ասել զբազմացն գումարուելն՝ խոնարհեալ
առ կարիս կարիս, թէեւ յաւէտ երջանիկք
լինեն: Ընդ որս և յովասու ոմն մարգա-
րէի՝ ի մէջ ածառաքն սպասաւորութեանն
մարդկութիւնն գոյացեալ՝ ինչպէս յոլովից
անթափանելի, թէեւ ի դէմս լինի մեկ-
նութեանն ձեւակերպեցեալ:

3 Եւ քանզի չափեալ սահմանեցաւ զո-
րութիւն փրկութեանս մարդկան, և ցուցան
նոքա ողորմեալք բարերարիդ՝ և զօրա-
ցեալք առնակալիդ. կոչեցեալք պաշտ-
պանողիդ՝ և քաւեցեալք հնարաւորիդ.
շնորհեալք աղաւթասացիդ՝ և բժշկեալք
անախտականիդ. կենադործեալք անապա-
կանիդ՝ և լուսաւորեալք նորոգողիդ, այ-
սուհետեւ գիտացեալ զսակն ողբանութեանց
հոգւոցն քոնոցն, ողք մխիթար են օրինա-
կաւն նմանութեամբ հարուածոցդ վհատու-
թեանն, ահա առ քեզ դիմեցից՝
ոչխարն ինձ կենդանւոյ քո օրհնեալ յայիւ:
Ա՛նսաւանդ զառակն ազգակից այսմ մաղ
թանաց աստանօր յիշեալ զվերադրելոցդ
բան վերստին արդարացուցանէ. բարի է,
ըստ իմաստնոյ ուսեալն երջանկի, անկանել
ի ձեռս տեառն, և մի՛ ի ձեռս մարդկան. զի
ոչ մեծութիւն նր, և ողորմութիւն նորին: Եւ
այս բան՝ թէեւ զղաւթին լինի գծագրեալ

որ զերկրպագեան հարուածն ձեռեան ա-
ռաջի եղեալ՝ ընտրեաց ինքնին կամաւո-
րաբար զդատապարտիլ մահուն սատակման՝
եթէ զկենդանի քո հաւատոյն յաձախու-
թիւն, քան զերկուսեան եւս այլ փոքրկունս՝ որք
տանջեն և ոչ ողորմին, սակայն և խմա օ-
ինակուն քանիս պատկերի ձարակեցեալ
հնարս կենաց կորուսեալս անձին՝ ոչ է պա-
տշաւ յայտարարել. զի ոչ եթէ զփրկելոյն
նուաստացուցանեմ՝ ի մատենի այսր ոչ-
եթերգութիւն, առանց որոց ոչ է մատչել առ
ետր, այլ զփրկողին անուն պսակեմ, և զշր-
նորհ նորին՝ առ ամենեսին բարեհռչա-
կեմ. և զինաւելին բարձանան՝ ի թուխչս վա-
րուց՝ խոստովանիմ քանիս պատմանաւ, յա-
ւէտ կարօտեալ ողորմութեն դեղոյ:

41. Հա՛ դու կեանք, դու փրկութի՛ւն, դու
բժշկութի՛ւն, դու անմահութի՛ւն, դու երա-
նութի՛ւն, դու լուսաւորութի՛ւն, արա՛ ինձ անդորր
ի մեղացս աշխատութենէ, զի և քեզ լինիմ
հանգիստ ի մշտադիտաս հեծութենէ՝ ձանձ-
րացուցիչ թախանձանաց. որ ոչ այլ ի-
նչ իք, քան թէ փրկութի՛ւն մարդկան պարա-
գիս, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ. ՀԱ:

ԱՂՕ քանզի ելիցանիկ՝ ըն և փառա-
ւորեալք ընդդէմ պարտք, յորոց ո-
մանք դոյզն ինչ գթեցին, և յաճախապէսն
հաստատեցան. փոքունս սասանեցան, և
մեծագոյն վառմամբ նշուլից հոգւոյն մար-
տուք լուսաւորեցան: Յորոց մինն՝ զանկ-
ուճածոյն յայտնէ զհաստարակաստուեղծն ու
կարուելի, իսկ միւսն՝ զգերապատնցն քան
զընուելիեն օրինս՝ վասս և առաքինութեան
հրեշտակականս: Եւ արդ՝ նորա որ օրհ-
նեալքն են յաւիտենից բերանոյ աճուե
հօրն քո, ընտրեալքն, ծնեալքն, լանկելքն
և բարեբանեալքն, իբրև զանդամս քո
պաշտեցեալք, և իբրև զօթեվանս հոգւոյն
սըբոյ յարդարեալք. յորս չիք ինչ նշմարանք
և կամ գիւտք խաւարի, այլ ամենևին ան-
կեղծուի՝ և լուսաւոր արդարութի. և որքան
մնալիք է՝ զմարդն ըմ՝ ըմ նմանեցուցանել
Ընծաք պարզք և անպատկառելիք. կրօնք
բարձունք և անխոնարհելիք. կեանք ըղ-
գաստք և անատգամանելիք. պաշտօն առ
ծայ՝ կարծր և անփոխարկելի. ընթացք ա-

բիականք և անկասելիք. ճշմարտուն միա-
տարը և անցնդելի. դիմագրաւուն զօրեղ
և անհերքելի. տեսաւորութեն պայծառ և
անապշելի. իմաստասիրութեն վեհնական և
անկոխելի. պատկեր մաքուր և անաղարտե
լի: Զորոց կերպարանս և գծիշատակս
անուճանց աղաչել՝ ած իսկ վարդապետեց,
և նոքօք հաճուն՝ ի մէջ խառնուած՝ արարչիդ
բան լուսաւորեաց:

Բառնի պանդխտիս հաշտեցուցիչ ես:

2 Լ ՅԼես անպիտանս յանմի, և ծրքան
բան զօրէ՝ պարտաւելս. որ մինչ-
դեռ արթուն եմ, նկրտեմ. մինչդեռ ըզ-
գաստ երևիմ՝ թմբրիմ. ի բարեպաշտելս
խոնարհ՝ դայթագղիմ. մինչդեռ աղօթեմն՝
և վրխպիմ. ի յընթանալս խոնարհ՝ և կասիմ.
յարդարանալս իմ՝ և մեղանչեմ. ի խաղա-
ղանալս խոնարհ՝ ամբոխիմ. մինչդեռ արշա-
ւեմն՝ առ ի յեսոյն հակամիտեմ. ի չուբելն
խոնարհ՝ ըլ կլուանկն դառնամ: Ընդ լուսոյն
մասին՝ և խաւար յարեմ. ընդ քաղցրութեն
ճաշակ՝ օշինդր խառնեմ. ըլ կուշտ բարեցն՝
չարիս հնուսեմ. ընդ կանդնելն՝ և կրկին
գլորիմ: Ծաղկիմ, և ոչ պտղաբերիմ. ա-
սեմ, և ոչ առնեմ. խոստանամ, և ոչ կատա-
րեմ. ուխտեմ, և ոչ վճարեմ: Կարկառեմն
և անդրկն ամփոփեմ. պատրանեմ, և ոչ ըն-

ծայ-

ծայեմ. մերձենցուցանեմ, և ոչ մատուցա-
նեմ. ի ձարակել խոցուածոյս՝ անդրէն
վիրաւորիմ. ի հաշտեցուցանելն՝ վերստին
խռովեմ. զուր հանդիսանամ, և իրաւամբք
պարտաւորիմ. գրիմ, և իսկոյն եղծանիմ.
նաւեմ, և ի գինն Թուլանամ. սկսանիմ, և
ի հանգիստն ոչ ժամանեմ: Կարկիմ, և
պարձեալ ատամանիմ. լնանիմ, և կրկին հե-
զում. շարունակիմ ատտ, և անդ ի ատրուս
հասիմ. բարկիմ, և անդէն տոչորիմ: Հինիմ
արկանեմ, և ոչ գվատաւորեմ. սակաւ վաս-
տակիմ, և բիւրս վաստեմ. դոյզն գանձեմ,
և անթիւս ապատեմ: Զայլս խրատեմ, և
ես ինքն անփորձ եմ. միշտ ուսանիմ, և
երբէք ի ճշմարտութեն գիտութեա ոչ հասանեմ:
Զհինեալ չարխան՝ նոյնչափ արծարծեմ.
սուղ ինչ քաջալերիմ, և առաւելապէս
լքանիմ. լարիմ, և իսկ և իսկ առ նմին
մեզկիմ. զայս կարկատեմ, և զայն պատա-
ռեմ. խլեմ զերիվն, և տատասկ առնկեմ:
Ընդ ամբառնալն՝ և այսրէն բերիմ. մտեմ
ի բոյնն արաւնի, և անուռաստ ագռաւ ե-
ղանեմ. գամ սակաւ մի սլխոտակ, և սրանամ
պատնամ բնաւրէն ունայեալ. ասեմ զինս
քեզ պատանել, և սպանողին նոքիրիմ. ե-
ղանդիման լինելն, և թիկունս դարձու-
ցանեմ: Մոքրիմ, և այլ մրճատիմ. լուա-
նիմ, և նովին զաղտանամ. կեղտարանիմ

զդաւթին, և գործք զաւուրսն կատա-
րեմ. շրթամբք ձշմարտեմ, և ստեմ երկա-
մամբք. աչօվս մատակարարեմ, և ահեակ
կողմամբս աւերեմ: Ընդ երկրագործսն
ցորենոյն՝ որոմն սերմանեմ. ի բարձրա-
գոյն խնաստից՝ վայր իջեալ եմ ինքն գտա-
նիմ: Հրեշտականամ յերեսս, և ի խոր-
հուրդս դիւանամ. ի յոտս հաստատիմ,
և ի միտս տատանիմ. սուտ ձևանամ, և
իրօք խոտորիմ. կեղծաւորիմ արդար, և
արդեամբք աւերաշտեմ: Դասիմ ի պարս
հեզոց, և ընդ այս կաքաւեմ. ի մարդ-
կանէ գովիմ, և ի տեսողէդ պարսաւիմ. ի
հոդածնեալոցս երանիմ, և յորդւոցն լուսոյ
աւաղիմ. հաճոյանամ յեւին ոամկին, և
թշնաւորիդ մեծի յաչաց ելանեմ: Զաւետեաց
գաւառաւորին Թուլեալ, խառնակիսնիցն ա-
շերսեմ. հեռքել ի վեհից, տոկականացն
ապրիմ. մարմնով աւտաքուստ պճնիմ,
և անձամբս երկինս ձայնս ճանաչիմ. հպա-
ւորիմ գաշն հաստատել, և ուխտակորոյս
աւտաքս մերժիմ: Ա յոլս մաքուր հոգե-
կիս, և վաչիս մոլի խեղդագար. զտէրունի
պատուէրն լքեալ, Թեւադրութե օձին հե-
տեւիմ. ալիանամ զօրապես, և վաստիարա-
գոյնս ընկրկիմ. զծանրութե աւուրն քաւ-
նամ, և ի ժամ վարձուն անմտան ելանեմ.
ի բացուստ ձառնոն խօսիմ, և ի պատաս-

կոշ-
ՆԿ . մեծն մաշգարէից՝ քաւատէք բանից
տուեն վայրկ՝ զանգթուեն իմ չարիս կըրկ-
սկզբնահայրն հաւատոց՝ ի յուսահատ
ԳԼ ուրդ՝ ոչ էր յոչն փրկութենէն , ու
զբանից կշռամբութի :
նութեա , ոչ զչնչոյս տուրուատուութի , այլ
աստուած ի յանձին զնշանակ ամբաստա-
հնոյն և հոգեգինին . որ ունիմ զբնաւն
ադամայ երկնայնոյ , ոչ և կոյեանն առաջինն
գեհենին : Աստղուածս նախանձու նորոյս
գրեմ և ոչ անխոհեմ ի խոխըս նիւթեալ
անօրինել անձին նախատինս , ահա գրեմ ,
եթէ պարտ է զաստուկն աստանօր առել
գեհենին : Ես
կեալ . անհանդերձելի կործանեալ :
ծելի շինուցեալ . անկազդուրելի խորտա-
և ապականութե ծառայեալ . անողջոյնելի
տանջեալ . անփրկելի մատնեցեալ . ան-
պատուհասելի հատուածելս . անարծար-
մելոյ անառակ սրտիս . անդարձ տարագ-
բելս . անզղջական զառածելս . անմխիթար
տրտմեալս . ինքնադատաւ գերեալս . մահու
զրեմ և ոչ անխոհեմ ի խոխըս նիւթեալ
գեհենին : Աստղուածս նախանձու նորոյս
ադամայ երկնայնոյ , ոչ և կոյեանն առաջինն
հնոյն և հոզեգինին . որ ունիմ զբնաւն
աստուած ի յանձին զնշանակ ամբաստա-
նութեա , ոչ զչնչոյս տուրուատուութի , այլ
զբանից կշռամբութի :
ԳԼ ուրդ՝ ոչ էր յոչն փրկութենէն , ու
սկզբնահայրն հաւատոց՝ ի յուսահատ
տուեն վայրկ՝ զանգթուեն իմ չարիս կըրկ-
ՆԿ . մեծն մաշգարէից՝ քաւատէք բանից
կոշ-

կոշկոճէ. արիւն բարեփառ՝ աշուէին նիզա-
կաւ՝ ի մահ սատակէ. պատուել ճշմարտին՝
ընդ աքաղաւ համայնից ջնջէ. ամբարեալն
վեհից՝ յարտագոչացն վրիժուց մատնէ.
մատգարէածին տեսանօղն՝ ընդ առաղէ-
կացւոյն առաջի ան սպանանէ. նախան-
ձաւորն այ՝ երկնատեղւոյ բոյսին վատնէ.
սուրբերին լուսին՝ և նորոյս սկիզբն՝ հե-
ծանոյին ընտրութ հոսէ. պետն առաքե-
լոյն՝ ըստ սափրոյն՝ ի կենաց ղրաւէ. զար-
մանալին քննութ հոգւոյն՝ բուրումն ինձ
մահու՝ ըստ կենացն քարոզ խառնէ: Ա՛րդ՝
անուշադ և ինձ կաճառդ երջանկացն, և
ուժգնութ հրամանի վերնոյն՝ արի սպա-
ռազինք. ընդ հրեշտակացն՝ և մարդիկ. ըստ
տիեզերաց երկրի՝ և տարերք. ըստ անդգայ-
լոյն՝ և շարժողականք. որով ք դաւեալ միշտ
լինիմ առաջիւք լսականաց՝ յօրինակ և յի-
շատակ սոսկալեցն սպասպոյից, իբր հղձ-
մով փոթորկի ալեաց յաւէտ մրրկեալկե-
նաց վտահութի՝ ինոյ անկայուն ի հաս-
տատութենէ: Զոր եթէ ոք խմաստութ ի
քննին առել խուզեսցէ զլուղակացն բազ
մատեսիլ զանազանութի, զմանուկս փոքունս
ըստ մեծամեծացն դասել, որ առանց թուոյ
և քանակութ հաստատոյ՝ թինդս առեալ ան-
բաւ երամոց, եռան զերան սլանան ի
վարմանս ծովու, վկայեսցէ և հաստատեսցէ

Ճշմարիտ լինել զաստուածային բանադրու-
թիւն։

41. Յլ դու ինքն օրհնաբանեալ անունդ
Թագաւոր՝ բարի երկնաւոր մարդա-
սէր քո, ով կենդանւոյ միածին որդի, հը-
զօր, բարձրեալ, անքննելի, անճառ, քաւիչ
ահաւոր, սաստեա՛ ի ձմեռն ամբոխեալ ա-
լեաց ոգւոյս ծփանաց. արձանագի՛ զծա-
րաւս մոլեգին շարժման սրտիս խռովուե.
ընդոստնեա՛ ի սանձս կապոյ երասանաց
ըմբռնման՝ գցնդեալ մտացս վայրագուե։
Եղիցի՛ խաղաղուե հրամանաւ մեծիդ՝ ա-
մենակալական էքդոյս սաստանման. սատակեա՛
խափանեա՛ զբազմագլխեան անդամս ու-
ռուականս գաղտնեաց ամօթոյս՝ երկրաւոր-
ցաղս հինից։ Գրեսցե՛ս աղօթս մտաւո-
ւոյցս վայս նորընծայ տուր ողորմաշէրս
Թախծագին ձայնի աղբերգարկուԹե այսր
մատենի։ Հան՛ի խորոց մահուս անդնդոց՝
չքնաղ ատրեցեալ ընդ մարգարէին փրկե-
լոյ. ընկա՛լ զխոստովանուե անձնադատ բա-
նիս՛ ի հուր անուշիդ. շնորհեա՛ միխթալ
դառնուե վշտաց ուժգին հեծուե յուսա-
հատելոյս։ Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ Սրբ
փառք պատիւ և երկրպագուի՝ յաւիտեանս
ամէն։

մեր
տանք բնաւ քամբասանայ՝ անբժշկական
յն, վկայել զանձնէ կատարեալ սըրտիւ
ղութիւն մանաւանդ պատուոյ ձեզ Քաղեցու-
տիւքն։ Քանզի և ես խակ որ զայս նուա-
ցականք և գրոյն, թէ կերակուրք նոր՝ ըն-
շեայ լինել ձեզ որք խաբողին. զգուշա-
գոգջիք զձեզ ծառայս անուխտանս. մի՛ ե-
ռանայք, ի կատարածն խակ պատուիրանին
արդարն և ուշմի։ Ջնորհնականն մի՛ ո-
ծեսցի ամ մարմին առաջի ոյ, և զոչղք ե
լականին առեալ ձեզ ի խրատ, զի մի՛ պար-
յիշեցէք զմարգարէականն՝ ընդ առաքե-
ծաներ՛ւք սուիմբ զմարմնոյս պարտուել.
նութիւն՝ ի շինուած փրկութիւն հոգւոց։
ընկալարուք զայս աւանդութիւն խոստովա-
ձանաց խորհուրդս բանիւ ընծայեցուցի,
զինուորեալք, որոց զայս սեղան հանդեր-
սոյն պարգեւաց բարեացն անբաւիւ ոն
մին մատանցդ ձեռօք՝ առ ակնհայտուի յու-
կրօնաստանաց, որք մերկամարտ
միանձանց՝ և աշակերտութիւք
յ ահա ձեզ ասեմ ոմն եկեղեցիք

Բան • ՀԲ։

ի խորոց սրտից ցոտ՝ ընդ ոյ։
հոգիդ, տա նոյն տգէրս յաղթոնոյ բոնի։
վէրսին յատելուծ կրկին հեծութիւն՝ նոյն

թէ.

օտարոտի. ոչ պահեցայր սիրով պայծառու-
երբեք յարգեցից. ոչ խեղնեշեցայր ի զարդ
կեցից. ոչ ի պատկեր ընտանի՝ զասիկարս
ի տեսիլ բարւոյ՝ ցոփութե զչարս քաղար-
ոչ խաբէութե ընդ միտ ինչ մտից մեծին.
ոչ ստեցից զչգործեցեալսն նկատողին.
տեսողին. ոչ կեղծաւորեցայց քննողին
լաւ հաւատացմամբք, ոչ կերպարանեցայց
դեալ համարի գատել զիս նոքօք ամենի-
զկիրս աներեւութիցն մտաց ի կշիռս ե-
տողին՝ ոչ մատնեալ եմ գատաստանի, ու
ձայնի կերպարան: Բայց ես քանզի գի-
ձեան կերպարան՝ ընդ հատ ինչ յանօրէնութե.
ներ ես ծածկաւորիկ, թէեւ ձշմարտիւ իսկ գրե-
ցաւ, ոչ ընթացաւ, ոչքան թէ գթեաց, ի
յասել զանյարմարսն ի միտս ժողովրդ-
դեանն խորհելի՝ բանիւ զաքարիայ, օրհ-
նեալ ես, և մեծացաք. ոչ է փարիսեցւոյն
ձայնի կերպարան: Բայց ես քանզի գի-
տողին ես մատնեալ եմ գատաստանի, ու
զկիրս աներեւութիցն մտաց ի կշիռս ե-
դեալ համարի գատել զիս նոքօք ամենի-
լաւ հաւատացմամբք, ոչ կերպարանեցայց
տեսողին. ոչ կեղծաւորեցայց քննողին.
ոչ ստեցից զչգործեցեալսն նկատողին.
ոչ խաբէութե ընդ միտ ինչ մտից մեծին. ոչ
ի տեսիլ բարւոյ՝ ցոփութե զչարս քաղար-
կեցից. ոչ ի պատկեր ընտանի՝ զասիկարս
երբեք յարգեցից. ոչ խեղնեշեցայց ի զարդ
օտարոտի. ոչ պահեցայր սիրով պայծառու-

ՀԱՒԱՏԱՑՄԱՆ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԵՂԱՆԱՑ, ՅԻ ՍԿԶԲՆԱՀԱՅՑՆ ՍԿԱԵԱԼ ՄԻՆՉԵ
Յ' Ի ՍՊԱՌՈՒՄՆ ԾՆՆԴՈՑ ՆՈՐԱ՝ ԿԱՄՈՑԱԿԱՆՈՒ
ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԱՏԵԿԻ ԵՒ ԶԻՍ ԱՄԵՆԱՅ
ՆՈՒՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆ ՉԱՐԵԱՑ,

2 ՈՒՆԱՅ ՅՈՒՄԵՒՆԵ ՈՉ ՊԱՐՏԱՒՈՐԵ, ԵՒ ՈՉ
ՀԱՃԵՑԱՅ, Ի ՅԱՍԵԼՆ ՆՐ ԱՆՅԱՐՄԱ-
ԲԱՊԷՍ ԱՌ ԱՅՆ, ՈՐՊՅ ԱՌԱՋԻ ՈՉԷ ԱՒՐԻ-
ԲԱՆԱԼ ՄԱՐՄՆՈՅ ԵՐԿՐԱԾՆԻ, ԹԷ ՈՉ ԵՐԲԵՔ
ՀՆԱՑԱՅ, ՈՉ ՊՈՒՆԿԵՑԱՅ, ԵՒ ՈՉ ՁԱՇԽԱՐՀԻս
ԻՆՉ ՀԱՄԲՈՒՐԵՑԻ ՃԱՇԱԿս ՄԱՀՈՒ: Ա՛ՀԼ ՈՉ
ԸՆԴ ՀԱՏ ԻՆՉ ՅԱՆՕՐԷՆՈՒԹԵ. ԹՈՂԱՑԷ՛ ՆՄԱ
ՏՈՒ ՁԱԾ ՁԱՅՏՈՒԿ, ԹԷԵՒ ՃՇՄԱՐՏԻՒ ԻՍԿ ԳՐԵ-
ՑԱՒ, ՈՉ ԸՆԹԱՑԱՒ, ՈՐՔԱՆ ԹԷ ԳԹԵԱՑ, Ի
ՅԱՍԵԼ ԶԱՆՅԱՐՄԱՐՍՆ Ի ՄԻՏՍ ԺՈՂՈՎՐԴ-
ԴԵԱՆՆ ԽՈՐՀԵԼԻ՝ ԲԱՆԻՒ ԶԱՔԱՐԻԱՅ, ՕՐՀ-
ՆԵԱԼ ԵՍ, ԵՒ ՄԵԾԱՑԱՔ. ՈՐ Է ՓԱՐԻՍԵՑՒՆ
ՁԱՅՆԻ ԿԵՐՊԱՐԱՆ: Բ

ՎԵ.

3 Ի. Յլ դու միայն՝ ու՛ր աշ մարդասէր, անոխակալ և երկայնամիտ, համբերեայց փրկուն, և կշիռք մեծամեծայ։

դիմայց, և տագնապ հոգւոյ. ահա խնդիրք բանք, և հին դատապարտուն. ահա ամօթ տան. ահա յանդիմանուն. ահա նոր կշռամ ղղգաստուեն աչս կատուկ։ Ահա դատաս արիցուն, և ես ի քուն մահու ննջեցի. ի փրկաւեն աւուր հակող յորջորջեցայ, քանց եղէց յատեանին քո. յաւազանէ կոչեցայ մարդկանէ, որ եմ անմաքուր առաջի քո. արդար դատաւորեցայ՝ առ խոտ ամբարիշտս. հեշտացայ ի գովեստ մարդկան, զի ծաղր եղէց յատենին քո. յաւազանէ կոչեցայ վերան առ աշ՝ եղջի. քարի առացայ՝ առ եղկութեն ժառանգուն. աբ վկայեցայ ի մարդկանէ, որ եմ անմաքուր առաջի քո. պետ վարժից կոչեցայ՝ յանձինս դատա խաղ. ռաբբի ռաբբի անուանեցայ, և զդ վեսան առ աշ՝ եղջի. քարի առացայ՝ առ եղկութեն ժառանգուն. աբ վկայեցայ ի մարդկանէ, որ եմ անմաքուր առաջի քո. արդար դատաւորեցայ՝ առ խոտ ամբարիշտս. հեշտացայ ի գովեստ մարդկան, զի ծաղր եղէց յատենին քո. յաւազանէ կոչեցայ տարիցուն, և ես ի քուն մահու ննջեցի. ի փրկաւեն աւուր հակող յորջորջեցայ, քանց եղէց յատենին քո. յաւազանէ կոչեցայ

ՅԱՒԼԻՏԵԱՆՑ ՅԱՒԼԻՏԵՆԻՑ. ՄԱՍՆ Ա.

ԱՂԱՒԻՐ բարձրեալ հզօր ահաւոր՝ օրհնելդ միայն ուր կայ քո, քո է փոխարկել յանակնկալս կեանց յոյսս ահահատուն՝ զսաստակիչ անդծս՝ առ կեցուցանել զմեղապարտս անձին՝ ընդ վերջին պարտաւորել աւուրն ահաւորի՝ զոյս կանգնեցուցանօղ ինքնաբանական նախատինս։ Մի՛ լուծցես ի քէն զոյսոսիկ՝ գլխաձիւթ, փոխանակ զի ես ինձէն անձինս գրեցի։ Ա՛րդ՝ բարձցես և վերացուսցես զսիահ պարտաւորութիւն՝ ընդ քեզ կապելոյս տեն-չանօք հոգւոյս։ Հմն զնախատինս պատկառանաց խոյտառակութեանս։ Ծածկեա՛ ա-ջովդ կարտուղութեանս զոգիդ տեսակ մարմնոյս մերկութեանց։ Մասն հանգստեան զիմոսկեալս ուժգին մեղացս բեռամբք։ կարգեա՛ ինձ սահման հետոց բարեաց՝ առ ելս կենացդ։ պահեա՛ յիշատակ ինձ ողորմութեանդ՝ և զկնի մահու՝ կեանք ամենևին, օրհնել յերկինս, և գովել յերկրի։ բարեբանել միշտ յաւիտեանս յաւիտենից։ ամէն։

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսէն յաւելուածք չէին հէնուելիք՝ դորչեն հանուած, առ նոյն տպէրս մոռնուածոց բանէ։

Ի ԽՈՐՈՑ ԱՐԱԲԵՑ ԿՈՏ՝ ԸՆԴ ՅՈՅ։

ԲԱՆ. ՀԳ։

ժամանելոյ պատշաճել, այսօր ընկալեալ զ-
սրբել ի մեզայ: Եւ զոր յայնմ ժամու ոչ
խորտականէ. և կամ թուլեալ լինին քեզ
մեղանք քո. կամ թէ երթ ի խաչատրութի-
րեզուք՝ ասելով, թէ ոչ եղիջիր յոդոյդ
յեղուցս ոչքաւով հատաչեմ: Կարծէս բա-
նեզուք՝ և անդ հրաշագործել յաւէտ զո-
ցեալոյ ոչքաւով հատաչեմ: Կարծէս բա-
նեզուք՝ և անդ հրաշագործել յաւէտ զո-
ամանայ՝ ի խորոյս անելուստիկ զգործե-
յոգի թափիծուք յոքնամանեայ տարակու-
մամբ, նուաղ հեծուք՝ ներքսական ձայնիւ,
ուսանել կիսամեռուք, դիմօք պլպլուք,
յարկիս նկատեալ յերկնից շաւիղ, թշնա-
մամբ ամիւ վտանգեալ, և՝ի յերդ բնաւուք
լին ձանուցարհ յաչս բերելով՝ մուացս տես-
զանգերծ ընթացիկն զանփախչե
ուղեցոյն զանգերծ ընթացիկն զանփախչե
՝ի բարձունս կողկողից՝ զբազմարկածեան
պաշարեալ զիս ի թշնամեաց իմոց, և ի
2 Ողորմեա ինձ՝ մահու մեղսասարսուռս
յաւուր արձակման հնչեցոյս կենդա-
նութեան, մինչ աչացս ոչորմագին հայեցուածս
զանգերծ ընթացիկն զանփախչե
ուղեցոյն զանգերծ ընթացիկն զանփախչե

մարդասիրապէս, ոչ երկայնաւիտ բաղմա-
շնորհ ամենակեցոյց: Յորժամ՝ որ այժմ
բանապատոյձ խրոխտաձայն սիգացօղ բարձ
րապարանոց՝ անկեալ դնիմ դէ անկենդան.
կարկեալ ՚ի խօսից. կաշկանդեալ ձեռօք.
լքեալ անդամօք. խափեալ շնչամբք. կա-
փուցեալ աչօք: Տախտակ անշարժուն. կոճղ
կիսայրեալ. արձան անզգայ. պատկեր ան-
բարբառ. գոյութ անշունչ. ողորմելի տե-
սիլ. աշխարհելի կերպարան. ողբալի օրի-
նակ. եղկելի դէմք. արտասուելի նմանուի.
լռեցեալ լեզու. կամաքեալ խոտ. թօթա-
փեալ ծաղիկ. ծորեալ դեղ. շիջեալ ջահ
բոյր. դատարկ կոկորդ. խոպանացեալ սիրտ.
աղխեալ աղդարան. սպառեալ աղբիւր.
Թալկացեալ մարմին. ժողխեալ որովայն.
քակտեալ տաղտաւար. կուտրեալ ոսոխ.
բաժանեալ յօդք. հատեալ ծառ. աղոցեալ
արմատ. թուղեալ տուն. հնձել արտ. տուն-
բախտուղեալ բոյս. օտարացեալ բարեկամ.
մոռացեալ պահեստ. թաղեալ գարշուելի.
մերժեալ ատելի. բարձել խէթ. անարգել
կմախք, և լրբոյ զանպիտան առ ոտն կոխել:
Կարօտեալ այլոց մաղթանաց, որք զհատա-
տոյ՝ Թշուառիս ձայնիւ նուագեալ աղերս
հառաչման, յօշով արտասուաց՝ բարեբա-
րիդ գթութենէ ՚ի բարձունս տարածանելոյ:
Ջառ քեզդարձն յեղանակեն յարդահա-

տեսով, զոր օրհնեմ. զնշան խաչիդ փրկու-
թե, զոր երկրպագեմ. զյարութեն ճշմար-
տութե, որում հաւատամ. զփառացդ քո
յայտնութե, զոր փառաւորեմ. զդասասա
նիդ ահաւորութե, զոր խոստովանիմ. զբա-
նիցդ յանդիմանութե, յորմէ զարհուրիմ.
զհոգւոյդ սըբ ինձ ուղեկցութե, զոր պաշ-
տեմ. զօծմանդ տեառնագրութե, զոր և համ
բուրեմ. զթագաւորելն ընդ քեզ՝ ո՛ր յո՛,
որում պաղատիմ։ Ա ըդ լքաւ՝ մերժեցաւ՝
բարձաւ՝ տրտմեցաւ՝ փախեաւ՝ սրացաւ՝
տեղի ետ կցորդութե զուգութե կենցաղոյս
կենդանութե. և յոտոյգ որ ի քէն պարգև՝
ճշմարտական և անջնջական յիշատակարան
պահեցաւ։

3 Ես ողորմութե ի տարակուսանս վտան
գելոյս՝ մինչն բարեգութ փառաւո-
րեալ որդի ձայ, քաւել, բժշկել՝ կենագոր-
ծել՝ պաշտպանել՝ նորոգել՝ նկարել՝ կանգ-
նել՝ հաստատել՝ վերստին ստեղծագործել
յերջանիկն անարատութե. քո է կարողութե,
քո է փրկութե, քո ողորմութե. չի՛ք քա ան-
կարութե, այլ ամենևին զօրութե, բարձրու-
նչխանութե, անվախճան թագաւորութե, խո-
կութե, ինքնութե, ամենատեղի բացարձակու
թե, բարեբարութե, լուսաւորութե. փառա-
ւորեալ սիրատես, անպակաս և անչաւել-
ուճած, լանկել խորհրդով անթափանելեաւ

յերկրորդութեդ սրբոյն գոհաբանեալ յա-
ւէտ. և ևս առ սմին՝ ի նոյն պաշտօն հա-
ւատալոցն միապատուիլ զուգականութե,
երկիւ և այսօր՝ և յաւիտենից յաւիտենա-
ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++++

վէրսին յաւելուած կրկին հնծութիւն՝ նորին
հոգւոյ, ա- նոյն պէտս մաշկոնոց բանիւ:
Ի խորոց սրտից խօսիմ՝ ընդ ա՛յ:

Բան. ՀԴ:

Ա՛ղբայ երկնաւոր՝ ա՛ր բոլորեցուն,
առ ա՛մ բան՝ յաճի միշտ երկայ-
նամիտ, այ կենդանւոյ անքննին
որդի: Ա՛հա ա՛նդ է ողորմելն իսկապէս,
յորում հատուա ակնկալուն վաստակոյն.
ա՛նդ է բարեգործելն, յորում տեսուի ի-
մաստից խափանեցաւ. յա՛յնմ ժամու է
մարդասիրելն, յորում տկարուեն վտանգ
պաշարեալ տկրեաց նեղչոյ և արտաքոյ:
Ա՛նդանօր է բժշկութի ա՛ծայինն քոյ ձե-
ռինդ, յորժամ բնաւ անդամոյն տեղի ետ
կենդանութին. այն վայր է այցելուե, յո-
րում ելիք հնարիցդ ո՛չգոյ: Ա՛յն է քո մե-
ծութի, յորժամ զյուսահատուե վէրն ողջա
յուցանես. այն է հարազատ քումդ ազգակ
ցութե, եթէ յանակնկալն ժամու արուեես
տաւորեսցես փրկուի: Ա՛յն է հանդիսա

լան քում յաղթանակել, եթէ զփակեալն մեռաւ կենաց ի սպառումն ընչից՝ բաց- ցեա, այն են քո շնորհք վայելչակունք, եթէ զչարեացս լմոց մոռացեալ՝ զբարեացդ քո յիշեսցես: Յայմ ես անոխակալ, եթէ ապաստաւորիս՝ ըստ երախտաւորացն լնաս մարկեացես. ի սոսին ծանեալ գիտացիս, եթէ նայեցար ի նուէրդ բանիս՝ նախանձ դթութեդ, եթէ զսովորութի չարեացս բարձ- ցես:

2 Յաղագս այսորիկ հիւսին բանք, և եղանակին նուագերգուիք, յորժամ ետրն բարի՝ չարն ծառայի՝ զբարեգործացն պարգևեսցէ, որ մինչ իրաւամբք մնասցէ բանտի, նա յարքայական ապարանս զինա հանգուսցէ. մինչ հրաւիրեալ է ի գուբ տղմոյ, նա ի բազմականս ամենապատիւս գահուց գլուխ եցուսցանիցէ. մինչ բրեալ զաչան դիտեսցէ, նա ի բարձրութի բերկ- րութե հայեցուսցանիցէ. մինչ ծայրատուե մատանցն սպասէ, նա մատանի հաւատքա կուռե մատուսցանիցէ. մինչ հայի հարուածոց գանիցէ, նա գթոց գիրկս արկանիցէ. մինչ պատրաստեալ յուսոյ կորստեն, նա երևե լի տեառդայ բազմաց առնիցէ. մինչ ակն ունի սատակման մահու, նա ընդ կենացն և փառս ընծայեցուսցէ. մինչ հատման գլխոյն նայեսցէ, նա զնոյն պսակաւ պսա-

ծառայությանիցդ։ Ա՛յս պտուղք օրհնու-
թե՛ գլխոյն, պանչելարմատ քումդ շառա-
վիղացդ. այս արգասիք կենաց՝ ամարչա-
կանդ քո հրամանաց. այս խղճիք խորհրդոյ՝
խոստովանելդ քո առնչանաց. այս նշոյլք
լուսոյ՝ ամենատիրոջդ ճառագայթիդ. այս
ախորժութիւն ճաշակաց՝ բարեբանեալդ քո
քաղցրութենէ։

3 Ո՛վ սիրելիդ են այսոքիկ՝ ես, ի քէն
ազդեցաւ գրել ինձ զոսկին, ահա
գ.քոյոդ յատուկ աղերս արաչեմ՝ օրհնել
զ.քոյդ այսոր պարգեւաւ շնորհեա. բայց
ես զգանձս քո բարիս, լսատ աղերսանաց
առակին։ Մի՛ խառնեսցես ի համբարս
բարեյդ քոյ՝ ի չարեցն լսոց. մի՛ շռեւա-
րանեսցես զառեղծան քո՝ որ են ոխութիք և
ցասմունք, լինդ սիրելիան քո՝ որ են գթու-
թիք և ողորմութիք. մի՛ պահեսցես ի սուտ
ուշածս քո պաշտելիս՝ զանախորժելիան քո՝
որ են մեծութիք և դաժանութիք, և զիմ ինա-
սելիքն՝ որ են մեղք և թշուառութիք։
Մի՛ գրեսցես աչովդ օրհնութե՛ ի մատե-
նիդ կենաց՝ զմուրհակ պարտուց իմոց ա-
նիծիդ, այլ զանհնարաւորսն ինձ համար-
եալս՝ մեծացուսցես կրկին առաւել զա-
նուն քո ես՝ ի նոսին, ցուցանել զիդ-
ինձ դիւրինս և հեշտականագոյնս։ Շատ
են իմ պարտիքս և անդր քան զքիւ, այլ

մանուեայ յամրուէ. ո՛չ փուԹացելոց ոտից
կաւ մի նայեցուիած փայլական. ո՛չ կիսա-
ո՛չ խուն մի տեսուէ ածանցական. ո՛չ սա-
ծոց իմոց քաւուէ. ո՛չ քԹԹել մի ական.
ժամանակաց առաւելուէ՝ առ յանցուիա-
քուա զօրուէդ ամենահնարդ կարօղուէ՝
պայԹեալ անդստին: Ջի՞նչ պիտոյ են
բազմազեղ հոսմամբ քո կամացդ՝ չքացել
ման վանեցեալ, իբր զպղպջակ անձրևոյ
մի հովոյ դիւրափխրելի՝՝ի կարծրուէ բախ-
կոյսք մեղանաց ամ տիեզերաց. ահա կոշտ
կշռեացի ը խաչի քո կրիս՝ խակուէ հեշ-
ցի յաչս ամենակալիդ քոյ առաստուԹե՝
ջիւր ելևեսե՝ մարմնոյս տկարուէ: Ջի՞նչ
ՀԱ. զիաթդ բաւեացե դոյզն ինչ աղքատիդ՝
ղինք մեղանաց պատկառեցելոյս պողաթե
լուԹե, ոլքան յիշատակ մահու կենդան-
ւոյդ՝ առ վանուին կործանողին բռնուե:
Ո՛չ են այնքան զօրաւորք առ կենդանուի՝
պայքար հրաշալիք իբրև զքո պողորմու
Թիդ. բազումք են մեղանք, այլ յաւէտ են
նուազել առաջի քոյդ ներողուե. յաճախ
են չարուԹինք, այլ յաղԹական են համայ-
նից՝ հնզօր ամենակալ, քոյդ մարդասիրու
Թի. ինձ են անհամար՝ իմոյս անձին բիծք,
այլ քեզ՝ յո՛յժ գրաւեալ են ը սահմանաւ:
Ո՛չ են այնքան զօրաւորք առ կենդանուի՝
ղինք մեղանաց պատկառեցելոյս պողաթե
լուԹե, ոլքան յիշատակ մահու կենդան-
ւոյդ՝ առ վանուին կործանողին բռնուե:
Ջի՞նչ ազդեսցէ փոքր խաւար՝ աւուրդ
ՀԱ. զիաթդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղքատիդ՝
մեծիդ ձառագայԹից. զիաթդ համբարձեալ
կշռեացի ը խաչի քո կրիս՝ խակուէ հեշ-
տուե՝ մարմնոյս տկարուե: Ջի՞նչ ելևես-
ցի յաչս ամենակալիդ քոյ առաստուԹե՝
կոյսք մեղանաց ամ տիեզերաց. ահա կոշտ
մի հովոյ դիւրափխրելի՝՝ի կարծրուէ բախ-
ման վանեցեալ, իբր զպղպջակ անձրևոյ
բազմազեղ հոսմամբ քո կամացդ՝ չքացել
պայԹեալ անդստին: Ջի՞նչ պիտոյ են
քում զօրուեդ ամենահնարդ կարօղուե՝
ժամանակաց առաւելուի՝ առ յանցուիա-
ծոց իմոց քաւուէ. ո՛չ քԹԹել մի ական.
ո՛չ խուն մի տեսուէ ածանցական. ո՛չ սա-
կաւ մի նայեցուիած փայլական. ո՛չ կիսա-
մանուեայ յամրուէ. ո՛չ փուԹացելոց ոտից

յեղեղումն. ոչ յերից բարձրութէ միոյ կանգնոյ կաթիլ ակնուանելոյ. ոչ գիծ մի չափոյ՝ մուտս հետևեցելոյ. ոչ նշուղից արագութիւն. ոչ ընչոյ տուրևառուութիւն. ոչ լինչ յայսմ յանգոյ և յանուղաւորական նմանէ անձրև օրինակաց յաւէտ անկայից՝ այնքան առժամայնք, կամ հարևանցիկք, որքան եղծմունք, ցնդմունք և հալմունք մեղացս սառնամանեաց պահեստի՝ քումդ զօրութէ՝ ա՛ծ ամի՝ որ յո՛ք քո որդի անքննելի կենդանութեդ ես: Ոյ տաս պարգևես արև քաղցրութէ՝ չարաց ըստ բարիս. և անձրևես երկաքանչիւրոցն անաչառապէս: Կշռես սահմանես իրաւամբք՝ և զհոսանգս կրկին հաւասարաբար. որոյ մեծ է հանգիստն առ ակնկալութի պարգևին, փոքր խոժանաւ փորձութէ՝ զսակաւութի պարտուցն առատն վճարես. իսկ որ զերկիր ընտրեցեալն, նեբրես ողորմութէ, տալով և տայա դարման ըստ նմ՝ միշտ առ քեզ դարձին սպասեալ: Եւ քեզ փառք ամենազօրի՝ առ ամ հրաշագործութի բարեխնամօղ երկայնմտութէ, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ի դրախտն, ասէ մխաւորականաւս այսու թիւն հաստուածել ի բաց հեռանցայ՝ ելել ամենատատիկն խաբէութեամբ՝ նենգողին կալ երբեմն հերձուածականին չարափառութեամբ՝ անման չշնորհականին: Զի ոչ

2 Ա տուցանեմ ընծայել դարձեալ առաքելոյ առանց գովեստի դա- տաստանի աւանդ գրելոյ ի ցոյց ամենայն էրամաբարձ ունչմանն: Ե- սայեայ էրամաբարձ ունչմանն: Ե- սայեայ էրամաբարձ ունչմանն: Ե- սայեայ էրամաբարձ ունչմանն: Ե-

բան • ՀԵ:

1 Ա՛ռ մարդ՝ ընկղմեալ զմայլեալ և լու- սաւ ծածկեալ ի յանձառութէ ա- ռաւելութէ՝ բազմամանութեայ յաշա- խութէ մեծիդ երախտեացդ, որ ամենաւս լոսանքն անընդհատելեաւ՝ յաջմէ և յահեկէ՝ ի դիմաց և ի թիկանց հաստեալ կան անբաւութիւնք:

Պարչէալ սա նիւն իմիտապահի էրիմաբար՝ ծածկին հոգեւոն ապրեցեալ, որ ինչ յաւա- ղոյն սահմանեցաւ աւանդութ՝ սա ոչ չհաս- քուն էիեպեցոյ պատոնութ՝ իմիտապէս էգեալ ասպատոր: Ե՞ որ սա անշնչական նիւնիպէն՝

ուղիղ ամբծուբ՝ ի յաւանդ խակաց շնոր-
հն՝ անդրէն միւսանգամ համբարձեալ ս-
վիմբ՝ ի Թուիչս Թևոց լուսոյ, ահա յերկինս
ժամանեցից հետևեալ:

31. Յև քանզի յարդանդէն՝ յորում յղա-
ցայ հոգևոր երկամբք ծնիցել, վեճ
և զերջանիկ դշխոյ անարատ՝ ամենից կու-
սից խակուհի՝ զպանծալն մայրն իմ գուվե-
լի՝ պարտ է կանոնաւ սահմանի բանի ար-
ձանագրել յոյսամ մատենի. զի ծանիցի
յուցցի՝ և այլոց ևս առաքեալից ազգաց
պատմեցի ողբանուն փառաց խնկելոյն՝
արժանաւորապէս պաշտամամբ պատուել,
երբ մաքուր մարմին՝ ընդ գլխոյ մարդեղուե
բանին աց, ի յիշատակ ճառից հաւատոյ՝
երկրորդաբէն դաւանուե: Եւ արդ՝ ի յոյս
օրինակ հոգեկիսաւ պատկերի բանի, որ
զխորանէս լուսոյ յայսմարի՝ ընկալ զիս՝
գրկաձ օրհնեալ, քաւեցեալ և սրբեալ՝ ի
աւին: Հան սուաւ՝ ի հոգւոյն զնախատինս
մեղացս. անմեղս և անբիծս ընդ հովանեաւ
սրբին բազմեցո՛. յաւել զտկարս՝ ի տուն
դաւթի, և անտուաս փոխեալ՝ ի տուն աց,
ըստ մարգարէին ձայնի՝ որ՝ ի քեզ՝ յ՛ս ակ-
նարկի: Մի՛ սուկ զմոխցն, և մի՛ անօգուտ
զելնցն հետևուե՝ արատցես. մի՛ զհաւա-
տոյս ջերմուե՝ ցուրտ համարեսցիս, և մի՛
զհամբոյր ողջունիս՝ անկարգ ինչ վարկանի
ցիս.

պահանջմունք բարձրյալ՝ անհատական խոր-
հրդածութիւն՝ վերածնեալ նոյնագոյ օրհնութիւն երգոյ՝ ի հաւատ
պաշտաման բանի՝ զբարեհրաման սիրտ-
ն եղելոյ՝ զերկրորդութիւնն անակնկալն՝

Յա- ոչ ի հինէն սահմանէցա- բան , այլ ինն
խորհրդածո-է ածոյին առանձո-է :

Տ ա՛ռաւորեմք վերածնեալ նոյնագօք օրհնութիւն երգոյ՝ ի հաւատ պաշտաման բանի՝ զբարեհրաման սիրտն եղելոյ՝ զերկրորդութիւնն անակնկալն՝ անհամեմատ բարձրութի՛ն՝ անհասական խոր-

ղաչեմ զքեզ՝ ո՛ր յո՛ մէկ յեռեկդ, որով զգիտուն հօր քոյ և հոգւոյդ ոչ ճաշակեալ ծանեար՝ քանզի՛ ի քէն լսակ վարդապետեալ զամենասիրգն կարգս եկեղեցւոյ, և ի սմին աղօթանուէրն լուսաբան կենաց փրկուե բարեաց, տարածեալ զսիրտս՝ ձեռաց համբարձմամբ՝ զայս կընդ դուռ բանի բնակուելիդ ի սմա՝ տիրուելիդ բնաւից երեքսրբեներիդ մատուցեալ , յաւէժ ընծայեցուցանեմք այսու բարբառով բարեշնորհութե :

4 ա՛ռաւորեմք վերածնեալ նոյնագօք օրհնութիւն երգոյ՝ ի հաւատ պաշտաման բանի՝ զբարեհրաման սիրտն եղելոյ՝ զերկրորդութիւնն անակնկալն՝ անհամեմատ բարձրութի՛ն՝ անհասական խոր-

հրդոց և անլսմբռնելի խմաստից, անշինե-
լի զգայուեց և անբերելի եղելոց. քանա-
կուեթի վերնականն երկնի, և անսահման
նեղքնային խորոց. լրուեթի սպառմանց, և
նախադրուեի սկզբանց. մի՝ յերից անշփոթ
կերպիւց. և երիս՝ միոյ անհատուածելի իս-
կուեթեց. ի վեր քան զմտաց անարգելուի՝
յայտաձգել համ ուրեք բովանդակ: Անփո-
փոխ բուրի. անսասանելի ուղղուեի. անխառն
կերպարան սիրոյ. մեծուեթի անչափելի.
բարձրուեթի անխոնարհելի. անվաանելի
սեպականուեի. բարեբարուեի աննուազելի.
կամք կայուն. հրաման կենդանի. ակնար-
կուեթի փրկչական. երանուեթի ճշմարիտ.
ակնկալուեի հաստատի. խոստումն անստե-
լի. աւանդ արգասաւոր. սոյգ աւետիս.
վերամբարձուեի անձեռնարկելի:

6 Ա՝ի հայր՝ միայնոյ որդւոյ՝ միական
հոգւովն պատուել. ամենահարուստ
բարուք՝ աւետևին ունայն՝ի չարէ. օրհնա
ձայն գոհաբանուեթք՝ անքնին ներբողիւ
գովեալ:

7 Ա՝ին բարձրեալ ահաւոր անուն՝ հա-
մապատիւն կցորդուեց, անպատուելի
աղգականուեց, եռասրսեռեան զուգակցու-
թեց, անյաւելուածն լրականուեց, ինքնիշ
խան կատարուեթք պատուհասիրեալ առ
հայրն հանգունաւոխ՝ գործակցուեք հոգ-
եպն

ւոյն սրբուե՝ խոնարհել լինել ի յերկնից,
աննուաղ գոլով յընտանի փառացն, հաճե
ցաւ մտանել յարդանդ մայրենի ածածին
կուսին մաքրուե. յորում աճեցոյց զբոյն
օրհնութե՝ ի լուսատահման անդաստանին
անարատութե, ընդ ամենակատարն էութե
համատեալ յանանջրպետ միականութի՝
Թափանցական խառնութե՝ յածուեն ոգի՝
բաղկացոյց զգոյութի ընչից հրաշափա։
Որով անստամբակելի երանաւոր անձոյ
կրթութե՝ զստահակութիս իմ հանդարտե-
ցոյց. և կամաւ ընծայեալ խաչին՝ ամբար-
ձաւ ծաղիկն պտղոյն կենաց՝ ի ծայրս լը-
րուե անմահականն անկոյ, ի մահ վիրա-
ւորեցաւ, ածուեն անընդմիջելի ի վերա-
ւերն մարմնոյ, որով կենացոյց զգործին
պարտեաց, պարարչութե՝ խակուե՝ ի նոքին
յաւէտ անբաժանօրէն ընդ նիւթական
մարմնոյն վշտացեալ։ Իջեալ ի վայրս խա-
ւարային դժոխոց, եհան զկապուտան իւ-
րաստեղծ ի կապանաց օձտողին. և նոքա ի
նիրհմանէ քնոյ զարթուցեալ, յինքն նհան-
ջեալ զդիմեցուածն մահու, կանգնեցաւ կեն
դանացաւ ածեալէս՝ եւեալ ի յերկրէ հայն
կենաց և հոլիճն հօտից բանաւորականաց։
Հաւատարիմ եղև յաշխարհի. և երևեցեալ
նոցունք՝ աւետևեցին անուճազելի, ոչ եկն
համային, և համբարձաւ բովանդակ բազմե

յաւ նստաւ՝ի դերունակն գահոյս՝ նախ-
նականին պարզուեր՝ արարչական փառաւո-
րութիւն: Ջոր խոստովանիմք ձեզ բարեբար
և ողորմելոյ, որ դառն զձեմ երկիր ար-
դար ընտրութիւն յաւուրն մեծի, որ ինքն է
ակիզբն՝ և ինքն կատարած, նոյն առաջին՝
և նոյն առյաւտեան, անպակաս բովանդակու-
թիւք թագաւորել՝ի լոյս անմատոյց:

8( ) ուհնաբանեմք ընդ հօր և որդւոյ՝ և
ընդ սուրբ հոգւոյն տէրութեն՝ նոցին վա-
ռակից հոգւոյն տէրութեն: Որ ստեղծ
զբնաւս և կենդանածնէ զձեմ, որ անդրս-
ոին իսկ՝ի բնէ համատարփակ մթոյնէ աշ-
խարհական միգի՝ շրջէր նկարել և կեր-
պարանել առնիւնական ջուրքն անբաւութե
երկրատարածն ծովու՝ ի կատարումն ար-
դեան խորհրդոյս՝ զոր աւազանն լուսոյ:
Նա՛խ արար, և այժմ գործէ. գոյացոյց, և
միշտ կատարէ՝ արուեստս, սքանչելիս, նա-
խատեսութիւս սրբանելոց, ազդմունս ածո-
ղին, զօրութիւս զարմանաւորս, մրգալիս,
առաքեալս, վարդապետս՝ վարժօղս կրթուե
հանճարոյ: Ջսրբարարն մատուցման ար-
եանն քի՝ յարդարեց, քառութիս անձանց՝
առողջութիս մարմնոց՝ ըստ նմանութե քի՝
ողորմութե հրամայեաց: Մկրտեաց և գեր
քան զջուր, ինքեան միայն բաւականութե՝
նորոգեաց լուսաւորեց, հանապազ նուիրն

բարեգործութիւք զօրանայ: Վկայեաց միած-
նին աճուրեն՝ ի հռոմեան յորդանանու-
օրինակաւ տեսութիւ ամպոյ՝ գուցաւ ձայնիւ
հօր՝ ի լերինն Թափօրական: Ի նոյն տիպ
նմանութիւ՝ հովանի եղև յակոբեան տոհ-
մին՝ ի լեռն եգիպտոսի. յուղեկնացուի
զօրավարութեն մովսիսի՝ հոլմով սառակուի՝
զփարաւոն ընկղմեաց: Քահանայս կառա-
րագործէ. խմաստութիւն կազմէ. թաղաւորս
զօրացուցանէ. քաւութիւն ընձեռէ. կեանս
շնորհէ մահացելոց՝ ի նորոգութիւ յարութեն:
Նոյն ինքն և օծումն մարդացելոյն ՅՍ.
մշանջենաւոր հաւատարութիւք ընդ հօր ել-
կրպագեալ՝ ի պատուիւ վեծութիւ որդւոյ.
անսահման փառաւորութիւք օրհնեալ
յաւիտեանս. ամէն:

Նորին ասացեալ՝ ի խորհուրդ սէր էէէղէցոյ.
ընդդէմ պիղծ պաղանդաւորացն լուսդրաւէցոյ,
նոր մոնիւէցոյ:

9 Վաւանելիք՝ ի հաւատս ուղիղ և ան-
խոտորնակ ամբծութե՝ համբուրիւ
շրթանց ողջունել, զկատուցեալս
խորան յանշինչական արձանաց՝ աճապին
բնակութե եկեղեցւոյս շինուածոյ: Որ գե-
րազանց գոտաւ և երկնի ամենազարդ բարձ
րութե. որ՝ ի նոյին խոկ յատուկ բնականացն
դասուց հիմնեցաւ, յաշակերտաց վերնոյն
խնկե

խնկեցաւ՝ ի սպասաւորաց բանին պաշտե
ցաւ: Սկիզբն առեալ կենացս այս գան
ձուս՝ ի վերնայարկն սրահէ, խորհրդակա
տարն վայրկ, զոր հոգին Աստ լցոյց, փայլե
ցուցեալ ի նմա զօրութիւն՝ յաւուր մեծի
պենտակոստէին. նախ զառուն բարեսե
սիլ՝ յօրինակ սրբոյն կատարման շնորհի
այսր եկեղեցւոյ կանխամեծար առաւելու
թեն, յորում ապա և՛ ի նմին բնակչացն՝ ոլ
հաւ լուսանորոգ բարեփառութեն: Ասաւ
արիւն հզօրին Աստ բաշխեալ մատուցանի՝
յաւէտ քան զհաբեղին մահու՝ գուժար
կու, մեծաւ բարբառով ձայնի բերկրութե
կենդանութեն անմահութե՛ ի սմա ազդելով:
Քանզի ոչ է կար զօրութե ուրուք ըստ երկնաւ
յանդիման արեգական՝ ի սպասաւորութե
խորհրդոյ այսր ահաւորութե ձեռնարկել,
եթէ ոչ ընդ թևօք սորին պահեսցի. նա
զի ոչ երկնիւք բաւականանայ այս նուէր
տրութե մարմնոյ, եթէ ոչ զոյս ձեղուն օրհ
նութե՝ ծածկոյթ ունիցի. վա՛ զի մահու ա
նիծիւք հելոքի այր ըստ օրինին, որ արտա
քոյ խորանի այս վկայութե՝ զՀածայնն պա
տարագն մատուցանէ. մանաւանդ զի պար
տաւոր արեան կոչեսցի, ոլ ոչ զանձինն
օրինակ արիւն՝ յայս նուիրման ընծայե
ցուսցէ: Մի՛ ի սմա լուծայութե ի մահն
քե, զի մի՛ յանգիտս անարգեալ՝ ածուին,

'ի ծանուցելուն զնաւանին կրեսցէ: Մի
ձեռնադրութեի 'ի պատիւ օծուե լուսոյն,
զի մի' յանբծուին՝ խաբէուի խառնեսցի:
Մի և շնորհօք, քան թէ ապաշխարութեք՝
քաւութեի, զի մի' ձշմարտուին կերպարա-
նօք խորամանկեսցի: Մի յընտրուին՝ ա-
պառնի հաւատ, զի մի' ապառնալիք հա-
տուցմանն՝ զոյգս ինչ օտար համբաւոյ
գրեսցի: Մի երկաքանչիւրոյ գոյութեց
մերոյ իրաւամբ կշտամբուի, զի մի' կիսա-
մանեայ առ մարդն նեղքին և առ արտա-
քին՝ չարի և կամ բարւոյ փոխատրուին՝
կարծիցի յանմահ զօրուի արքոյական որ-
դեգրուեն, զի ընդելուք երկրայնուվ՝ ա-
ռաւելուի վերնուին թագաւորուե՝ յոյժ-
նապէս ձշմարտեսցի: Մի յոյս կենդանու-
թե առ անեղծուին աբեղ, զի աներկևանուի
խոստացելոցն՝ 'ի միտս ունկնդրացն ծա-
նուցեալ հաւատասցի:

ԼՈ. Յս դշխոյ պաշտելի՝ անշնչական ե-
կեղեցի՝ տայ կեանս, և մահու իշ-
խե. ըստ օրինակի ադամեան պտղոյն յար-
մարապէս ձաշակելի. զերազանց քան ըզ
բանականս՝ յանշնչութենն հրաշագործե.
մինչ զի կերուին ընձեռե և նորոգ հաս-
տատե, վերատին նկարեալ 'ի մեզ զկերպա-
րանն փառաց լուսոյ: Գրեալ ևս է տե-
սակ մեծուե վերնուին կամարին՝ սկզբնա-

ւոլ յառաջակառոյց քան զընակիչս հոգե-
զինեայն՝ ի նմա զօրուեց։ Նո՛ր իմն ընծայէ
Թուիչս մարմնոյ՝ ընդ Թեթևուեիս հոգւոյ,
պատուականին հարստուեբ՝ զանարգն յար-
գաւորեալ։ Ո՛չ ինքնակիր մեղօք զազրա-
նոյ, եթէ ո՛չ՝ ի մարդոյ չարայ, և կամ
անհաւատից կոխիցն։ Տիպ իմն է զարմա-
նաւոր՝ յարքեօղ խոտանելոյ մերս տեսու-
թեեց. անբանին՝ ի բանաւորէն կառուցեալ,
նմին օժանդակեալ՝ իբր վերադոյնն յա-
ւէտ նուաստս։ Մեծ է քան զմարդ, ո՛ր-
քան ընտրեցեալըն մովսիսի՝ յուսոյն յաղ-
թողական. առաւել քան զբանաւոր, ո՛ր-
քան զահարոնէ՝ գաւազանն խորհրդական
ծաղկեցեալ. գերազանց քան զմտաւոր,
ո՛րչափ քան զէղիսա և զելիսէոս՝ գետա-
հեղձ մաշկեակն պանչելահրաշ՝ փայլեալ
արուեստիւ։ Օգնուի պարզևէ կրկին ա-
մենակատար սրբանեալ ձեռաց՝ մաքրա-
բար, քան թէ զինուպէս, մարմնի նիւթա-
կան՝ քարի և հողոյ գոյակից, հարազատ
զգայականաց և սրբոց։ Իբր զէնն անմահ
կենդանի՝ ի կործանուածն է և՝ ի կանգնուածն.
ոչ զդաւաւորն ամենից հոգւոյ՝ հանդի-
սանայ հրաշագործս ազդմամբ՝ յանէծս և
յօրհնուեիս. իբրև տեսօղ աներևութից՝
զոմն հրապարակէ, և զոմն տաճէ. տա՛ ինքն
կոչէ գլեալ յանուանէ՝ իբր զսիրօղ հրա-

մանատուր էին։ Իբր զլեառն յաւիտենա
կան՝ անհարուածելի է ի դիմամարտից ։
ընթանէ վհոգևորս՝ իբր գնացարտութեի
մեծին արուեստի ։ անմեղս և անվնասու
թիւն՝ ըստ քի հետոյն ընթանայ ։ բարձր
ձոխութեք անպատկառաբար համարձակին՝
զորին գովելոյ գլուխս ամբառնայ ։

11 Յ. Յինքան մեծ ուրախ արբուէի, մինչ վն
զորս ըստ պատկերի ոյ եղեն, կա
նոնաւ խոտիկ ։ Յետ յոգունց ընտրուեց
փորձից՝ թէ համարձակեսցի մատղ ոք սը
խալեալ՝ ի գաւխթս նորին մտանել՝ ոչ
պղծել, այլ ընդ անպատրաստութեն թերուեց
դժուարել ։ ոչ նզովել, այլ տեղի տայ ոչ գի
տողացն գշնորհին գչափ ։ ոչ լքանել ին
քեամբ՝ պարտաւոր իւրոյն գտեալ այլ ի
մերոյ գործոց խրթնանայ ։ ոչ թոզացուցա
նէ երկիցս մատչել յերբեմնումն ուխտի
կենդանատուիցդ, ըստ տիրական անձառ
խորհրդոյն, ոչ կրկին յաւուր՝ զնոյն ցուցա
նէ, զի մի՛ անընտրաբար՝ նուիրեսցին խոյ
տառակեսցի ։ Վշտակիցէ կարեաց զօրացոյց
իբր անախտակիր ապականուեցյ՝ որ ի մեզ
շարժմանց ։ առանց բարբառոյ տիրապէս
հրամանաւ դատի ։

12 Ա. ազի և տապան նմն է մաքրական,
կրկին երջանկական, ի հելձմանէ
կենցաղոյս ազեաց պահապան ։ Ո՛չ բաղմաք
ան-

անբանից պատճառաց դասուք՝ և սակաւ
մարդկամբ, այլ ընդ երկրայնոցս և զվե-
րինան յինէն հաւաքէ. ոչ յաւիս խառնուե-
բերի, այլ ի բարձրութենն երկնից համբառ-
նայ: Իբր զաշակերտ հրահանգել հոգւոյն
այ՝ փախչի ի նենգաւէ. ոչ ի բողոք մահու՝
մարմնոյ հալումածոյ, այլ ի կենացն աւե-
տիս՝ ընդունելաւածէ. ոչ նոյնիւ ձեռնարկել
գործէ, այլ հաստոցին հրամանաւ շինել.
ոչ մուխս ընդ բեռնելիս, այլ ուիածինն այ՝
հոգւովն սրբով զսա հանդերձէ. ոչ յաւա-
շարժ հանապազափոխ, այլ միշտակատոյց
հիւմամբ անսասանելեաւ զսա հաստատէ:
Դարձեալ իբր զտապանակն անխօս փայ-
տեղէն մածեալ տախտակօք առանց զգայ-
ութեան՝ տեառնականայ մեզ առաջնորդէ. այլ
կերպարան անքանակ էին յառաջ հեռուել՝
ի հանդերձեանս լուսոյն կենաց՝ տեղի պատ-
րաստել: Ընդ ոգիկելի անուծուստ սատակէ,
եթէ ոչ խոչտապէս յոգի բերկոյն. ստանա-
նէ վասնել վարվարակի առաքանայն, եթէ
անասնացինն լծակցութիք երկրաւորաբար
գետնակոս սայլուք՝ իբր զանօթ ինչ ձեռ-
նագնինն բարձեալ տանիցն: Ո՛չ լեզուաւ
մարդոյ, այլ բանիւ հրեշտակաց խօսի. ոչ
ունկան գոյականութի, և արտաքոյ մտաւել
լսէ. ոչ ձայն կերպարանական բարբառոյ,
և զպատգամս գործոյն յի՝ հաւօրէն աղանց
սպա-

պատմեալ հռչակէ. ոչ խաղալեաց չարժա-
կանութի, և ածայնով իմն կենդանութե հա-
գագաւ ազդէ: Ո՛չ ոսկերայց և ջլայց յօդ-
ուած, և երկուք հազարօք կանգնօք լայ-
նութ՝ իբր զգուշդն անհամար՝ բարձրեալն
ոյ, զկենդանական զօրութն գումարուակ՝
հեբրայական վառեալ ամբոխին, և այժմ
ընդ նոսին՝ իբր զանմաքուրս ի սրբութէ
ղեմանս ախտիւ մեղանայց չեռեալս՝ հատ-
ուածեալ յինքենէ հեռի ուղեկցէ, ապրե-
ցեալն ի տաժանաւոր աշխատարկութեն:
Նոյն իսկ էութիւն ոյ մարմին եղելոյ՝ ան-
ուամբ այս վիմի նշանակեցաւ. պատատ-
մամբ կողին զբնաւս արբուցեալ: Ո՛չ ար-
եան երակաց ընթացք, այլ լուսոյ վերնոյն
շառաւիղք, թափանցանց միութիւք զոյն
կենդանացուցեալ նորոգ պաշտպանէ. ոչ
տողմոյն կամ զօրաբաբել մահկանացուաց
ոտնկանութի, այլ ամենից ունողին իմաստ
զաս գծագրէ. ոչ անմուխիրական հաւատա-
կաճաշակ իւղով աւ՝ ի յակոբայ պարարի,
այլ ահաւորին արեամբ՝ և փառօք մեծին
օծանի: Ո՛չ տուն երկրային նիւթոյ՝ քան
թէ մարմին երկնային լուսոյ ոյ՝ զնորին
որդիս կնքեալ ձեռնադրէ. ոչ կենդանեղոյս
յերկրէ յղացումնս, այլ արքայութեն երկնից
ժառանգս կրթէ. զի ծոց իւր գրգեալն՝
գոգոյն աբրահամու ընծայեցուցանէ:

փեսայ հարսնութիւնէ սորա՝ որդին ՚ի կեն-
դանւոյ. օրհորդք խնճոյից սորին՝ հայրա-
պետացն գումարք: Սոյն լինքն մոռացումն
առնէ այսակիւր բարձանցն կռամոլուէ, զի
զերկնայնոյն ՚ի ոչնչ զծանօթութիւն. օտա-
րութիւն է ամէն դիցն դրօշելոց, զի՛ ի համո
րէն քարինս սորա՝ քո երկրպագիլ. քակ-
տուածն է յայտնապէս ուրուականն ըղձիցն
անտառաց, զի՛ ի քնաւից մայրից աշխարհի՝
նմանութիւք կենդանի փայտի՝ ՚ի սմա տէրն
նոքին. խորտակումն է համոյն դիւապա-
տիր յուրելոյն արձանաց, զի քարն գուլ-
եալ կարկեհան ակամբք և վիմօք կենդան-
եօք՝ այսբէն հաստատուի:

ԻՉ. Այ յարկ չքնաղ և ահաչնկալ՝ աղա-
ղակ և սիանդամանդ ՚ի յաւէնուստ ծա-
ռայութէ. ոչ օրինակ վերնոյն սիօնի, քան-
թէ ճշմարտութէն նմին ձանաչի. ոչ կուռ-
պաշտութէն կապաւ՝ բազին, և կամ լծով
ոլինին՝ տեղի պարտաւորուե, այլ ետուն
բարեբարուեն պարգեւարան ՚ի մէնջ համ-
բուրի: Ո՛չ ականի երբէք՝ յայլ լինն կե-
ղարան ձեռք վոխարկեալ, այլ ՚ի նոյն շուք
փառաց մեծասէս ընդարձակի. սոյն լինքն
և երկին երկնի՝ յերկրի լուսապայծառ կե-
պիճ հոչակի: Ոսկէս չէ առանց հօրն քո,
և ոչ առանց այսր մօր արգանդի՝ յոգի կա-
տարեալ Աստուած շրջի անբռնադատելին,

եթէ ոչ ի սմին տան տաղաւարեսցի. ոչ ունի տեղի գլխոյն հանգստեան՝ այլ ընտրից, եթէ ոչ ի քոյս կոյտարան կենաց մերոց տեալ ագահիցի: Քան ի կամար վերնայինն երկնի՝ ի քոյս հիւթաւոր բնակուէն առաքեալ պարծի. անբաւութիւն ածեան լուսոյն, ոչ ղէմս մարգարէին՝ և զօրինակս սորին ծածկեցին, որպ փախեան ի փառաց երեսաց նորին, և նմանուէ սորուն՝ որ ի տաճարին՝ ոչ հանդարտեցին, ի տօն հանդիսի մեծի գովեստի, և ի բանականաց դասուց խափել նուաճի: Աստ օրհնի կրկին բաղձանօք, քան ի դրախտն վայելչական:

14 Ի. Յս մայր հոգևոր՝ երկնաւոր՝ լուսաւոր, քանթէ երկրաւոր՝ շնչաւոր՝ մարմնաւոր, զիս գգուեցայ որդի. կաթին սուեանց սորա՝ արիւնն քո: Եթէ ածածնին իսկ պատուեր զսոյն ոք գրեսցէ, ոչ անօրինի: Իբր զնշան խաչին փրկութեան՝ զօրութիւս զարմանազանս՝ և արուեստս բազմօրինակս կատարեալ հրաշագործէ, բեմ ահաւորին առեալ՝ ի սմա հաստատել ուսանի, սուրբ խորհրդարարոյին հերձուածոցն՝ մոլեգնամաւ բերանք կարկին: Ունի և քարինս լինել լսանելիս և բանաւորականս, որով զգազանամիտս անմաքուրս՝ բարեաւս ի բաց արհեալ տարապրէ: Ձնանի և ածս ունիմ եղականս՝ պատուեր

մաքուրս՝ միոյն այգ քեզ։ Ունի ևզիկըն իւր
ընդ արևելս՝ ի տեղի խոստման բնակուեն
մերոյ առաջնոյ • ձեռամբ լինի յուցանէ
յայտնապէս՝ զգալստեան այ շաւիղ• զգ
փայլականն առակ տիրական՝ ի դէմս բեր
եալ մեզ վարդապետէ• զփրկուելն ի յեւից
անուն ծագման արուսեակին՝ քնեան երև
մանն՝ի վերջնում աւուրն, արարածոց երկ
րի թարգմանէ ։ Յաւս հալածէ • ախտա
ժէտս բժշկէ • դիւաց բռնութենէ զօրէ ։
Արգանդ որովայնի սորին՝ աւազանն կեն
դանարար • ի սար հարսանեաց սուրբ՝ դաշ
առաքելոցն ։ Ա յնքան ճոխացաւ բարգա
ւաճեալ երանութեբ, մինչ զի նոյն ինքն փրկիչ
չին անուամբ՝ վայելչապէս յորջորջեցաւ•
տիրամօրն լուսոյ կոչմամբ՝ ի մերձաւորաց
միածնին ձայնեալ ինքեանց։ Ծփելոց մե
ղաւորաց՝ նաւահանգիստ հանդարտուեբ•
խրախճանական՝ վերնոյն դասուց• բժշկա
րան անախտելեբ՝ տարակուսեալ տարտա
ւորաց ։ Երկրորդումն անպատում՝ ի սմա
փառաւորն՝ օրհնեալ յաւմէ ։

ՒՏ Ասկ եթէ ոք ձեռն չարուբ՝ ի վերինն
արքայուն յանդգնաբար համբաւ
նայցէ, և գիւտ ինչ մարմնաւոր, և կամ
հնարք մարդկային, և կամ արուեստ երկ
րակենցաղ՝ զսահմանեալ աւանդութիւս առ
ձեռակերտս եկեղեցի վարկանիցի, և ոչ

այրգև առաւել կենաց, և ակնկալութիւն
ածային, և հոգւոյն ըմբռ յայտնեալ՝ լուսա-
նորոգ նախագրութեն, և երախտեաց բարձ-
րելոյն՝ ամենատուր լիակատարն, և կամաց
արարողին՝ խնկաւորեալ խորհրդարան, և
առաքելոց ձեռնին աջոյ՝ բարեհոնձար հիմ-
նարկութիւն, և միանգամայն ասել՝ դուռն
երկնից, և քաղաք այ կենդանւոյ, և մայր
կենդանեաց՝ ազատ՝ ի պարտեաց, և ճշդիւտ
տեսակ կերպի երևակիս բանականի, նմա-
նալին՝ խորհուրդ հոգւոյն, և շօշափելին
պատկեր մարմնոյս, և սրբութեան անպան-
ծուկ՝ գերազանցեալ նոր սրբութիւն, և
քաւեանն նշանաւ՝ պայծառատարած պսա-
կեցեալ, զայնպիսի ոչ խոստովանիցուն՝ մեր-
ժէ յերեսաց լուրոյ հայրն ամենակալ՝ ի
ձեռն բանին լուրոյ էակից, բարձեալ ի
նմանէ և զաւանդ շնորհի հոգւոյն փա-
ռակից. վասն որոյ ղղուեն կենաց այս ա-
ռաքաւոյ յանդիման նորին: Իսկ մեք զոր
գրեցաք՝ սմին և վկայեմք, հաւատացեալ
որում կարգեցաքս. յանուն և՝ի փառս ա-
մենակալ երրորդութեանն և միում ածուեն,
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ա յս էր հաւատոյ դերդաստանն. և այս՝ ի հայրն
էր լուսոյ՝ խոստովանեալ գառնոյն
լինել:

ՈՉ ԸՂՁԱՆԱՍ մահ, ոչ յուզիս ի խռովուէ. ոչ
նէձս, ոչ ախորժես չար, ոչ կամիս կորուստ.
խակ դու լոյս և առնիչ լուսոյ՝ ոչ լսես ա-
և բարեմասոյց ձեռաց՝ չարիս դարձուցին.
Ահա մարդք երկրածինք և ամենավրէպք,
մերոյ՝ տէր քո օրհնեալ ի բարձունս:
կելիք. հոգի երեսաց՝ և զօրութի գեղոյ
ախորժելիք, և գովեալ շրթանց քոց ճաշա
քան զօրինակ, և բարեբանեալ կամաց քոց
այս հրաշից. որոյ քաղցրութիւնն անճառ է
բուսին խնդրել՝ ի քէն ընծայեցաւ պատուղս
կութի հայցել խոցոտիչն, և սպանողին նե-
տեալոյն, և աղօթս՝ ի վեր հալածչին, և փըր
ւնեայ կենաց. քանզի բարի առնել ա-
ակընահայելդ այսմ նորոգ և զարմանաւոր
նել պատուղ քաղցրատ՝ ըստ փշոյ խաւսեալ,
երբէք ըստ բանի՝ իր անձեռնարկելի, որ
և մատոյց է անհնարաւոր: Քո է հաւատալ

Ի ԽՈՐՈՑ ԱՐԱՓԵՑ ԽՕՍԻ՝ ՔՆԴ ՅԱՅ:

Վէրսաֆէն յաւելուած կրկին հեծուելէ՝ նորէն
հանդիպէ, ու նոյն ազէրա յարձակեցաւ էրանի:

ոչ տիրես ի պատմանէ, ոչ հարկիս ի բար-
կութէ, ոչ սիթանաս ի սիրոյ, ոչ այլայլիս ի
գթութէ, ոչ փոփոխիս ի բարուէ, ոչ թի-
կանց շրջուիս, և ոչ երեսաց անդրադար-
ձուիս, այլ ամենևին լուսաւորութի՝ և նը
կատուամբ փրկութեան:

2 Եթէ քաւեսցես, կարծիլ ես. եթէ ըր
ժշկես, զօրաւոր ես. եթէ կենդանա
ցուցանես, բաւական ես. եթէ շնորհես,
առատ ես. եթէ ողջակիզանես, հնարա-
ւոր ես. եթէ պարգևես, ամենաւէր ես. ե-
թէ արդարացուցանես, ամենաստուեր ես.
եթէ մխիթարես, ամենալուսաւոր ես. եթէ նո-
րոգես, ամենակալ ես. եթէ հրաշագործես
ցես, ամենաճարտար ես. եթէ վերստին
հաստատես, արարիչ ես. եթէ կրկին գոյա
ցուցանես, ածո ես. եթէ հոգաս ընդ մեր,
ամենատէր ես. եթէ կորզես ի մեզայ, այ-
ցելու ես. եթէ չարժանեացս ընձեռես,
օրհնեալ ես. եթէ յորսողէն զերծուսցես,
փրկիչ ես. եթէ ղեղեցես ի քոյոցդ ի մեզ
հարուստ ես. եթէ նախքան ի մէնջ խընդ-
րելն՝ դու կատարեացես, անկարօտ ես.
եթէ լսելես ներուես, անդորրիչ ես. եթէ
զվերջացեալս կոչես, յանուանակալ ես. եթէ
ղատաստանել հաստատես, վէմ ես: Եթէ պատ
զեղեցս արբուցանիցես, աղբիւր ես. եթէ
զծածկեալսն երևեցուցանես, լոյս ես. եթէ

զօգուտակարան իմ ծանուցանես, բարի ես. Թէ զբիծան անուես առնիցես, երկայնամի՛տ ես. Թէ ընդ փոքուս՝ ի դատ ոչ մուծանիցես, բարձրեա՛լ ես. Թէ ծառայիս ձեռն մաուռացես, ստացո՛ղ ես. Թէ աջովդ քո պաշտպանեացես, յաւձանձի՛չ ես. Թէ վհատեալոյս դարման մաուռացես, կերակրի՛չ ես. Թէ զանգիտոս պարարեացես, վարդապե՛տ ես. Թէ զղխմեալս առ քեզ ընկալցիս, ապաւէ՛ն ես:

Յ[illegible]ւ արդ՝ քո են այսոքիկ՝ տէր ողորմած. ոչ վիասն գրեալ այլ կատարել և գլխատուրեալ նախնի նահատակդ համբերութիւն վկայից. որ վա՛ւ իմոյ փրկուե՛ հանդիսացար զօրանա՛ս յատարիսի ճակատուն, զի կակղեացես զկարծր բռնութի՛ մարմնոյս գառոզութե՛ վարժմամբ կրթուե՛ չարչարանացն վտանգի. և յանպարտակիրդ մարմնին՝ չափեալ զբնութե՛ մեզում զտաժանականն տագնապ տուժի, զի զգթութի՛դ որ առ մե՛զ՝ արդեամբք յուցցես՝ ի քեզ օլինակեալ. օլհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

✣✣✣

մանեցեր, և ոչ ընդ կռփեն երբեք խոռ-
վեցար. ոչ ընդ կատակեն սրտմտեցար, և
ոչ ընդ խաղ արկանեն երես փոխեցեր:
Ա՛երկայուցին զզգեստ պատմուճանին իբ
րև ՚ի տակարէ, և դարձեալ ագուցին իբր
անփրկանաւոր ըմբռնեցելոյ: Եթէ ոչ էր
արբեալ կրկնակի քացախ զանգեալ ը լեղ
ւոյ, ոչ էր հեղեալ մաղձն իմ մեծերեալ
նախանձ դառնութեն. ձաշակեաց վհատու-
թ, և արգել անդէն տարապուսանօք. առին
մոլեգնաբար, և դարձեալ մատուցին ան-
պատկառապէս: Գանիւք հալոճածոյ յետին
անարգուե ՚ի ոչ խառնիճաղանջն ամբոխ
դատապարտեցին. ծունր կրկնեցին նախա
տանաց, և պատակ եդին արհամարհուե:
Յ Ո՛չ եւոսն հանգիստ կենդանարարիչ,
եթէ ոչ՝ զգործն մահուն կրել քեզ
պատրաստեցին. ընկալար իբր երկայնա-
միտ. առեր իբրև զհեզ. բարձեր ոնգ համ-
բերօղ, ըստանձնեալ իբր զպարտական՝
զփայտն վշտաց: Որպէս գծաղկիկ շուշանաց
հավատաց՝ ուսով բերեալ զզէնն կենաց, զի
յարհաւրաց գիշերայնոց՝ զերկրակերտս գա-
հաւորակս մարմնեղէնն գոյուեաս՝ պահպա-
նեսցէ ՚ի դատապարտութենն վայրի՝ իբր ՚է
խրախճան լանձոյիս: Հանին արտաքս իբր
զողջակէզ. կախեցին իբր զնոյն սաբեկայ՝
ձգեալ զերկրացն. տարածեցին ՚ի սեղան

անհնազանդ մարմնոյ, և անթեղի ածութիւն։
կենդանի ինքնիշխան բարձրութիւն լուսոյ
նախատինս անձատ համբերութեամբ, յարեաց
բոլջ նոյնութեամբ ամենայն կրեալ
շնորհին տուապանի՝ անպակաս ի լռութիւն ամ-
մեռք ի քեզ ընկալար. և մինչև ի քնարան
հաւանութեան հաճութեամբ տարեալ՝ մարմնոյդ
տէրդ բոլորից՝ զոյս ամ կատարատէս և
վե ապականաւոր և անօրինեալ ծառայիս,
բերատութիւնդ ողորմածիդ գթութեամբ, որ
4ի՛վ քաղցրութիւնդ և երկայնամիտ բա-
ծածկեալդ՝ իբր զհոգածին ընդունել
զհաւատոյ պատուական. զի լոյս անմատոյց
կալանաւոր. զհաւատոյդ երկնի և երկրի՝ իբր
զկատոյ օրինին լուծիչդ՝ իբր զայր ի նզովս
գրեալ. զհուպդ ծախիչ՝ իբր զհերքեալ նիւթ
զճառագայթդ փառաց՝ և զկնիք անքննին
խորհրդոյդ հօր՝ իբր զներհակ ծնողիդ կա-
մաց. զօրհնելդ խակասիս՝ իբր զտաքացրեալ
դրեալ. զհուպդ ծախիչ՝ իբր զհերքեալ նիւթ
կալանաւոր. զհաւատոյդ երկնի և երկրի՝ իբր
զհաւատոյ պատուական. զի լոյս անմատոյց
ծածկեալդ՝ իբր զհոգածին ընդունել

Օրհնեալ փառօք, գովեալ գթութիւբ, բա-
րեբանեալ միշտ ողորմութիւբ, յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսէն յաւելուած կրկին հնչուելիք, հոգին
հանգչէ, սա նոյն տպբր մաշկոնոց բանի:
Ի խորոց սրտից իմոց՝ ընդ ա՛յ:

ԲԱՆ. ՀԸ:

1 Վասն՝ անկեալ յերեսս հողա-
նւութ կերպարւոյս, ի վայր խոնար-
հեալ ծնրադրական երկրպագութբ՝
զբարեգործիդ ողորմածութե՝ զկենդանա-
րար ոտս համբուրեմ, զայս օրինակ մաղթա-
նաց մեծիդ ընծայեցուցեալ:

2 Ղաչեմ զքեզ միայն լանամակալ, մար-
դասէր, գլխաճաճ, կեցուցիչ, հրաշագործ,
այցելութ, պաշտպան, մի ուշանայնասցէ վաս-
տակն աշխատութե փրկականդ կրից մար-
դապետդ վասն իմ՝ ա՛յ. մի առակ եղիցէ
քրտանցն կաթուածս խառնեցեալ արեամբ՝
ի մատնութեն աւուր գիշերին. մի լինիցի
ատելութբ առաջի երանելոյս, զոր ձրի
ա՛ր պարգեւեցեր. մի՛ ջնջեսցին շնորհայդ ա-
նուանդ փրկանաց ճշմարտացելումն ինձ
զոր կոչեցեր քոյ կայլակք նորոգե-
ցեալ, զոր կոչեցեր քոյ կայլակք նորոգե-
ցեալ, զոր կոչեցեր քոյ կայլակք նորոգե-
ցեալ, զոր կոչեցեր քոյ կայլակք նորոգե-

զոր կարօտութեանս խմամ մատուցեր : Մի՛ պարծեսցի բանսարկուն վանեալ՝ զքո ըստացեալս իւրացուցանել. ահա յաղթեցեալ կամօքդ՝ ըղձից չարին. վերստին ասշէսցի՛ միանգամ զարհուրելն. կրկին պարտեսցի՛ խոպատ դառնալն : Մի՛ անխայեր զաղատարարդ քո բան, որ զսահեղծեալսդ քեզ ընծայեալ՝ վերստին առ քեզդարձուցանէ. զանձառն արարեր բարերարութի՛ յանակնկալ ժամուն յուսահատուեն. յորժամ բնաւ իսկ կարեալ և օտարացեալ էր կենդանութենն շարժոզութի՛, մեռար անմահդ՝ և զմահացեալս նորոգեցեր. եթէ զկանոն համաձևութե՛ օրինին փոխեցեր, արդ զղխութինն և զհեշտականն և զևս հը նարաւորն մի՛ արգելցես՝ լսակպճնաձիր ողորմածութե՛ բարեգութ օրհնեալ և երկայնամիտ Թագաւոր : Ա՛զդեա՛ բանիւդ ամենազօրաւ՝ որ զգոյութի՛ լուսոյն առեղծեր ի նախնումն աւուր, և վաղվաղակի փոփոխեալ գոյացեալ ի լաւ անդր. և փոխանակ զի ես ո՛չ ինդրեցի հեռանել լուսոյդ, դու ելեալ ինձ յայց՝ ձմռագոյթ ծագմանդ հայրենի կերպիդ, և կոչեցայց առաջի քոյ ծառայս ճշմարտարուտ՝ ոչորմեալ շնորհել առ՛ի քէն. ո՛չ է ժամանակ յերկարաձգութե առ՛ի զպարտան հատուցանել, ահա շնորհեա՛ ինձ տառապելոյս զերեսս քո՝ լո՛յսդ

ի խաւարի սրտից վհատելոց: Աւրգել և
կնքեա զընթացմունս եղկին, որ միշտ զե-
ղուն բարիքն հոսեալ ի յուշոյս իմ տե-
սութենէ. պահեա լինձ զշնորհ՝ աւետարար
ծառ գանձուցդ մնացականաց, որով պատ-
ուական գտեալ՝ քո անուանեցայց, պաշտ-
պանեալ ի քէն՝ անսահման բարի:

ՅԼ. հա ողորմեա լինձ՝ գլխաց, աղաչեմ
զքեզ ողորմեա լինձ՝ հնզօր, կրկին ո-
ղորմեա: Մի՛ փոխարկեր երկունս ցաւոց՝
ընդ չարեաց խմոց բարիդ ամենևին. մի՛
բառնար ի վտանգելոյս՝ զառ՝ի քէն պար-
գևեալդ շնորհ. մի՛ կապտեր զփչումն ա-
մենօրհնեալդ հոգւոյ. մի՛ լուծաներ զխըն-
կեալ զինիք արքունական պատակերիդ:
Մի՛ յայտանեացին փուշք մեղանացս՝ ի սըր
բութիս մտացս. մի՛ խզեր զկապ միութե՝
զընդ քեզ սիրոյն պինդս. մի՛ մերժեացես
զարուճեստ զօրուե՝ լեզուոյս յարմարուե.
մի՛ պակասեցուցաներ զաջողուճած աջոյս՝
առ՝ի զըօսոյդ մատունս բաշխել: Մի՛ գրեր
՝ի դպրութե կենաց մատենիդ՝ զմահուն
պարտիս. մի՛ պահեր. մի՛ ինձ համարիր. մի՛
յիշեցուցաներ. մի՛ ամաչեցուցաներ. մի՛
նախատեր. մի՛ ոտն հարկաներ. մի՛ արձա-
նացուցաներ զմեղկութենէն. մի՛ ամբարեր
զկորստեանցն. մի՛ երբ ստգտեալ լինն ամ-
բաստաներ: Մի՛ յարուսցես ընդ նս զծառն

անիծիս, մի՛ արձակեր ի յիս զսաղարթ վը
նասուցն, մի՛ ընծիւղեր զծառիկ մեղացս,
մի՛ բերցես ըստ առաջնոյնակ պարտուցս,
մի՛ արտաբերեր զէուն պտղոյն: Մի՛ թը-
ճեսցես ի ճիւղս երկրաստեղծ մատանցդ
զգիւտս գործոցս, մի՛ մատուսցես բան
ընդդէմ ահեղ զանօրէնուէիս իմ յիշատա-
կել, մի՛ մատնեսցես իմոցս կամաց զաւան-
դըս հոգւոյս՝ վարել ի գերուէ, մի՛ աստէն
զիս փառաւորեր՝ զի անտանօր դատաստիր
տեսցես, մի՛ նուճազուէք այսր անցաւորի՝
զյաւիտեանական բարիսն տուժեր, մի՛ ի
սակաւուս այսմ ժամանակի՝ զանվախճանե
լի զփառսն չափեր, մի՛ ըստ հովիւիս վշտաց
հեծուէիք՝ զանախտական զկեանսդ գրա-
ւեր, մի՛ ընդ ստուէերի այսր մնուէք՝ զան-
ճառելիդ լոյս փոխանակեր, մի՛ զերասա-
նակ մտացս լքցես՝ ըստ արտուղի հետս
հեռանել, մի՛ զկամուրճ կենցաղոյս գրես-
ցես՝ ինձ հանգստեան բաւականուէ, մի՛
զհոլիտ հանճարոյս ստուէերական պահեր՝
ի հանդերձելն ինձ հրապարակել: Եթէ
ամբաւես զառանց համարոյ գործոցս իմ
չարիս, մեռայց կենդանուցն, եթէ շռեմա-
րանես ի սրտի, աստստին կիսքեալ անբոց
այրեցայց, եթէ քննեսցես զանօրէնուէիս,
առանց յանդիմանի քեզ լինելոյ՝ իսպառ հա-
լեցայց, եթէ տնկակից ինձ Թողցես ըզ
մեղան,

մարդ եմ հաստատեալ մտօք խակուե թերմ
շուեթե. բժշկապես մատիր տեսանել, զի
թաց տարածմունն՝ երից արեանն շարժո-
սնաբանի. զինեա լինի դարձել զամենին
բստին ի բնութե կերպարան միշտ
լրատանց ած ճշմարիտ. նայեա վե
Յիշեա տէր, տէր գթութեց, սիրօղդ
Բան. Հմթ:

ի խորոյ սրտէ բօսդ՝ ընդ այ:
հոգոյն, տա նոյն տչերս մաշկանոց բանի:
վէրսդին յաբելուծած կրկին հեծուլէ՝ նորին

++++++++++++++++++++++++++++

օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:
նակեցոյց Թագաւոր անմահ ինր քո,
յանարատուն զիս պատրաստեսցես՝ ամե-
զաւականուն մեղացս մերժեալ խոպան՝
տեղչանօք՝ միութե հոգւոյս իմ ընդ քեզ.
անլքանելի՝ բնակեսցես բազմեալ ախորժ
յարկի անդամոց. յորում հանգուցեալ
հաստատեսցի գոյուն բնութես մարմնեղէն
նելի, զորութե անսահմանելեաւ, զի նոր
գրեթած, խնամակալ գովեալ, լոյս անշէջ
բերդ եկեալ փոխանորդեսցէ. հրամայեա
փախուստ չարութեցս որ յիս, զի բա-
4 Մեղանի, ի նոսին վաստնեալ մաշեցայց:
կնարկեա միշտ զօրեղ ամենակալող՝

խորհրդոյ՝ յայն ինչ, զոր դու իսկ վկայեցեր տեսօղդ ոչ էիր՝ միայն դու անմահն առուբ խաւարի: Ապա իրաւունս է գրել ինձ ընդ մեղուցեալսն մարդկօրէն վիճակ նոյ սխալմամբ, պարտեալ կրկին՝ իբր զերկրածին մահացու մարմին, քան զանխտիտ առաւ երևեալ. քանզի արդարև գիտակ իսկ եմ, թէ չար է արարն՝ և ընդաբոյս չարութեանն մեր, և ոչ փոփոխին խորհուրդք մեր յաւիտեան, լաւ հոգեհանճար իմաստնոյն կանխագիտոյց առակի:

2 Ա. եթևայր զսաստկութեն տանջանացն, որ պատրաստեալ և ինոյ ինձ՝ արկանել զորդիս գեհենին՝ զարդ մահուն յաւիտենականի. բայց զամօթոյս պարտիս, որ պահեալ է յայտնել թշուառականիս ցեսին առեննին յանդիմանութեբ: Խրատս խաղաղութեբ՝ յաւաջապարգև ողորմութեբ քո ընծայեցո՛, զի մի՛ անտանելիքն ահաւորութեան՝ ՚ի ցոյց ինձ եկեալ կերպարանեսցին՝ անյոյս ապշութեբ ընդ կենաց զղջման առաջի կարգեալ, դատաստանն ահաւոր. անկաշառ և անխաբելի դատաւորն. ամօթն տոկալի. կշտամբանքն սարսափելի. յանդիմանութեբն անփախչելի. տագնապն անձոռոգրելի. պակուցումն անխրախուսելի. դողութեն անվհատելի. լալուն անրնթափելի. կրճտութեն առաւանցն անբժշկելի.

լի. ապականութիւնն անողջանալի. անէծքն
սարսափելի՝ ձայնին քո բանիդ. փակուին
գիտցին, և արգելուին ողորմութենն: Որ ընդ
գալարելն երկնի՝ և ընդ երկրի դղրդելն
ընդ կարծրուի յաւուրսն յայնոսիկ, ըստ կուսակեցդ
կոհակաց խռովեցե ծովու լերդ փախստեն
կերպ յուսացանելով, մի զմիոյ հետս խափա-
նեն կասեալ յերկոցունց. և ապտանեալ
սասանեալ լայնատարած գետնոյս Թանձ-
րութենէ ի հիմանց անտի, ընդ ուժգնակի
բախման ծնդելոյ նեղքնային խարոյ՝ հալ-
եալ զլերինս, և հալեալ հրաբեհին ընտրիք
վիմաց և ամ տարերաց գոյից. այլայլին եր-
կինք՝ յանելի փոփոխութիւն, և յերկանակին
արարածք տարերօք խրտովք՝ ի նորոգ նը
մանութիւն: Ծածկութիւնք գործոցս հրատա-
րակին, և աներևոյթք կրկին մեր յայտնին,
վասն կրօնից ներգործեցելոց՝ ի մարմինս
մեր նկարին: Թափառումն երկնից՝ յաւուրն
նոսի, վճիռ հատուցմանն ի ձեռին իւ-
րում: Ահա վայ լինէ ծօթնից անգամ
կրկին երկութիք, ըստ չափոյ կշռուին այսը
համարու, որ զամբաւութիս Թուոյ պա-
րագրէ: Ջի՞ նչ գործեցից ողբալիս հո-
գի՝ յայնմ մեծի աւուր վտանգի. քանզի
սաստիկ է յիշատակն իսկ յառաջեալ քան
զչանդիպումն. զոր ոմն մարգարէ՝ զօրի-
նակին նմանութիւն ի դէմս բերելով, զձեզ

տագնապի անգերծ փախստեանն նշանակէ
սաբբաթին. զի՛ օրօրինակ եթէ փախուցու զք
՚ի ձեռաց տէրտածու, և պատահեսցէ նմա
արջ, և փախուցու յերեսաց արջոյն, և մը
տանիցէ ՚ի տուն, և յեցուսցէ զձեռն իւր
՚ի յորմ, և խածանիցէ զնա օձ. և դարձեալ
կրկին սաստկացուցանէ առ նոյն կերպա-
րան իրի՝ զտեսիլն քաւմնելի. ո՛չ ապաքէն՝
ասէ, խաւար է օր ՚ն, օր խաւարոյ և մը-
թոյ, օր ամպոյ և մառախղոյ:

ՅՈՐԺամ հրեշտակն պահպանողական
կենակից, հզօր ոստիկան՝ իրաւամբք
ամբաստանեսցէ, և հատուցանօղն ահա-
ւոր՝ արդարութ՚ յանդիմանեսցէ: Սպասա-
ւորք Թագաւորին առանց խնայելոյ խու-
ճապեն, զմանս ՚ի կեանս հրաւիրեն, և զո-
մանս յամօթն դատապարտեն. կիսոց՝ դէմ
լեալ ծաղրս ցուցանեն, և ինձ՝ ահարկուս
և քաւմնելիս երևեցուցանեն. ոմանց՝ պը
տակս լուսապաճոյճս մատուցանեն, և այ-
լոց՝ կորուստ մահու բողոքեն. արդարոցն
ձայն աւետեաց, և ինձ գոյժ անվախճան
վշտաց: Յորժամ առ բարւոյն՝ մահու յաղ-
թութ՚ իսպառ մեռանի, և ինձ չարագոր-
ծիս կրկին յարուկայի. ուր դրանն բաղխել
ո՛չ ինչ ազդեսցէ, վճար եղեալ գթութ՚ն
առ իս: Յորժամ դպրութ՚ք հրաշիցն զար-
մանալեաց, որ են ծածկեալքն յայժմուցս

հասարակաց վարուցն տեսակք՝ մարդկային
բնութեանս գործոց, յաղագս որոյ եղեն
գոյութիք ամէնից՝ յիւրաքանչիւր մարմինս
անպակաս դրութիք լսկոյն երևին. և խո-
րութիք անձառիցն կինքեցելոց յիմաստից
աստեացս, առաջի աչաց մերոց կերպա-
րանին։ Ուր այժմ շահավաճառուիք ողբոց
և արտասուաց զերկինս գրաւեն, և անդ
լքեր զապաժաման ընդունայնութիք՝ արհա-
մարհեալք լքանին. հառաչմունք հեծուե
ոչ կանխաւ աստ առաքեալ, չէ երբեք
գտանել անդէն. ողորմութիք ճշդով սերմա-
նեալ, ոչ պայծառ վառմամբ գնան առաջի։
Ուր տապանն նախայանգլխին, և կոտակա-
րանն տիրանարգլխին, և նշանն ահաւոր
այժմուցս՝ յանդիման եղեալ մեծաձայնս
դատախազեն. յորում սոսկալի վայրն՝ ոմն
զբախտն կցորդութե հայրենի, և ոմն զխո-
րանն վկայութե անտեսին, և ոմն զարիւնն
մեծին ինչ՝ աւերքաստան իմն երևաւեալ առա-
ջի իմ տարածանեն։ Ջ տանջանարանին
բազմապատիկս՝ անձամբ անձին աստէն
ինկ պատրաստեցեալ, զինքըզ մխիթարեցեալ
համառօտեալս յուսոյ. զի եթէ զօրքն լու-
սոյ՝ դասուք արդարոցն, որ փառաւորեալքն
են երանութե, սարսեն դողալով, ոչ բաւեն
բերել զահաւոր տեսիլ երեսաց մեծ դա-
տաստանին, ես եղկելիս՝ աւանդակորոյս

սատակման որդիս՝ ո՞ւր երևեցայց, որ ոչ միայն չեմ պատակելոց, այլև պատուհասն իմ անտանելի՝ և կորուստն անսպառելի։

41. Յլ արագեա ամենասպարգև՝ զօրութի՛ն անճառ ձեռն փրկութե՛ն ի կորուստ գերելոյս, զի օգնեալ ի քէն՝ դարձայց միւսանգամ ի դրանց դժոխոց, ամենապատրաստ հանդերձեալ ամենևևին անվըտանդելի՝ պլծեալ ի պաշժոց, առտանօր ուսեալ մուսայս իմաստից զսպագոյնին դիպուածս, բաւականացեալ ի լուր երկիւղին ի տագնապէ տանջանաց՝ ահիւն համբաւով, կամօք քո բարեաց զերծեալ տալեցայց, և մի՛ մատնեցայց կորեանցն առիւծուց, որք խնդրեն ի քէն զիս ի կերակուր՝ ծախել առտամբքն գազանութե՛ն, զի զորովին մահուն լցուցեալ՝ զաստուստ պարարեալս՝ անդ ձգեալ հալեն, ուր ա՛նապատ պահի մնացուածք մեռելոցն՝ ի ծախումն յաւիտենից։ Ջի դու սիրոյն բաւես կորզել ի ժանեաց սատակմանն՝ ի կեանս և յերանութիւն, քնաւոյց ապաւէն Թագաւոր լուսոյ՝ տէր յիս քո, օրհնեալ յաւիտեան։

ամէն։

+++++++++++++++++++++++++++++

վէրսպին յաւելուածք ինչն հեծուելէ՝ ուրէն
հանուիլ, աս յայդն էրանուելէ՝ ապէրս յապլուանաց
բանէ: Ի խորոց սրտից խօսէ՝ ընդ պէրուհաւոյն:

Բան. Զ:

1 Ա՛ստղ՝ ի վե՛ր այսքանեաց յուսա-
հատեցեալ և ահարկու սրտաբե-
կութեամբ, պակուցանողական սաստ
կութեամբ ձեռային բարկութեամբ, տագնապեալ
ոգւով թախծութե՛ խոպատ, աղաչեմ զքե՛զ
սո՛ւրբ ձեռային: Հրեշտակ՝ ի մարդկանէ.
մարմնաւորեալ քեզովքէ. երկնաւոր ար-
քայութի. անխառն լըրւե՛ զոդ. մաքուր ոյդ
լոյս. անշաղախ լոյս նմանութե՛ պատկերի
արուսեակին բարձրութե. գերազանց քան
զընակութի՛ անկոխելին սրբուե՛ց. երանա-
ւոր խոստմանն տեղի. եդեմ շնչական.
ծառ կենացն անմահիս բոյրելին սրովք
պարուճակեալ՝ ի բարձրեալն հօրէ զօրա-
յեալ և հովանացեալ, հանդստեամբ հոգ-
ւոյն հանդերձեալ և մաքրագործեալ, բնա
կութ որդւոյն յարդարեալ և տաղաւարել
Մխածինն հօր՝ և քեզ անդրանիկ. որդի քո
ծննդեամբ՝ և նոր արարչութ: Ընդ անուաղտ
մաքրութե՛ և անբիծ բարի. ընդ անարատ
սրբութե՛ և խնամակալ բարեխօս. ընկալ
զմաղթանս այսր աղերսանաց՝ քոյոց դա-

ւանողիս, և մատո՛ ընծայեա՛ ըստ սմին խաւ-
նեալ զբանն իմ նախանձ՝ մեծիւդ ներբողի՝
՚ի քոյդ պաղատանս: Հիւսեա՛ միայն զվե-
ղուսկելոյս դառն հեծուն՝ ընդ քումդ եր-
ջանիկ և խնկաւորել հայցուածոց՝ տունկդ
կենաց պտղոյն օրհնութե՛ն. զի ՚ի քէն միշտ
օգնեալ և բարեգործել, և՚ի մաքրական քո
ծնեալութենդ ապաւինեալ և լուսաւորեալ
կեցիցէ քե՛ որդւոյ քոյ և ծո՛ն:

2( ) Ժանդակեա՛ Թևոցդ աղօթիւք՝ խո՛ս
տովանեալ մայրդ կենդանեաց և ե-
լեցի՛ն իմ յերկրէս հովտէ, առանց լլկանաց
հեռանել ՚ի կեանս օթեվանացդ պատրաս-
տութե՛ն, զի Թեթևասցի կառարածն իմ ինձ՝
ծանրացեալոյս անօրէնութե՛ն: Ա՛րտասցե՛ս ոտն
ինձ բերկրութե՛ն՝ զօրն իմ տադնապի՝ ո՛ղջա-
յուսկիչ երկանցն ևայլն, բարեխօսեա՛ խընդ-
րեա՛ աղաչեա՛, զի ըստ առաքելի մաքրու-
թեանդ և ահա զբանիդ հաւատամ զընդու-
նելութի՛ն: Ա՛րտասուիցք օգնեա՛ վտանգե-
ցելոյս՝ գո՛վեալդ ՚ի կանայս. ծո՛ւնր խոնարհ
հեցո առ իմ հաշտութի՛ն՝ ծընօղդ ՚ես. ընդ
իմում թշուառիս հոգա՛՝ խո՛րան բարձրե-
լոյն. ձե՛ռն տուր անկելոյս՝ տա՛ճար երկ-
նայնի. փառաւորեա՛ զորդիդ քո ՚ի քեզ՝
ձեռնին ինձ հրաշագործել քաւութի՛ն և ո-
ղորմութի՛ն՝ աղաչին ՚ես և մայր. բարձրա-
ցի՛ պատիւ քո ինև, և յուսոյ փրկութի՛ն
իմ քե՛ն:

յԼ, Թէ զիս գտցես՝ տէրտանայդ. Թէ ինձ
ողորմեսցին՝ սբ՛ըբուհի. Թէ զկորուա
եալս շահեսցին՝ ամարաւտ. Թէ զհարթու
ցեալս յանձանձեսցես՝ ելիքանիկ. Թէ զա
մաչեցեալս յաճէմատուսցես՝ բաբեշնորհ.
Թէ յուսահատելոյս ինձ միջնորդեսցես՝
մի՛շտ սբ կոյս. Թէ զմերժեալս ընտանե
ցուսցես՝ մե՛ծարեալդ աշ. Թէ կիս ցուցցես
զգթածուն՝ լուծիչդ անիծից. Թէ զծփեալս
հաստատեսցես՝ հանդիստ. Թէ՛ի խռովու
թեանցս յուզմանց փոխեսցես զիս՝ խաղա
ղարար. Թէ վերապելոյս ինձ հնարաւորե
ցես՝ գովեալ. Թէ վա՛ս իմ մտցես՛ի հանդէս՝
մահու նահանջիչ. Թէ զդառնութիս իմ
անուշեսցես՝ քաղցրութի. Թէ զբաժանմանն
իմ խորոց քակտեսցես՝ հաշտութի. Թէ
զանմաքրութիւնս իմ բարձցես՝ երգմանն
ընդոծնիչ. Թէ զմատնեալս մահու փրկե
ցես՝ կենդանի լոյս. Թէ զլաւեացս ձայն
հատցես՝ բերկրութի. Թէ զխորտակեալս
կազդուրեսցես՝ դեղկենաց. Թէ՛ի կոր
ծանեալս յիս ակնարկեսցես՝ հոգեբոյս.
Թէ ողորմութ ինձ պատահեսցես՝ կրօտակ
նուիրեալ, օրհնեալդ միայն՛ի շրթունս
անբիծս լեզուիցդ երջանկաց, ահա կաթիլ
մի կաթին՝ քումդ կուսութե՝ յանձն իմ
անձրևել՝ կենաց ինձ զօրե, մայրդ բարձ
րելոյ ամն յի արարչին երկնի և բնաւին

երկրի : Զոր անձառապէս ծնաւ բովան-
դակ մարմնովն և համայն աճուրդն , որ
փառաւորեալն է ընդ հօր և հոգւոյն սըր-
բութեամբ , և անքննութեամբ մերոյին բնու-
միացեալ , ամ՝ և յաւիտեանս , միշտ երկր-
պագութենէն . նմա փառք յաւիտենից ա-
միտեան . ամէն :

++++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսիէն յաւելուած կրկին հեծուելը՝ դուրսն
հանուշէ , աս նոյն տպերս մտցնելու էանէ :

ԲԱՆ . ՁԱ :

Ի ԽՈՐՈՅ ԱՐԹԻՒ ԽՕՍ՝ ԸՆԴ ՍՈՅ :

1 ՎՆԴ ԱՃԱՃՆԻՆ ՄԱՂԹԱՆԱՅ՝ ԱՀԱ Ա
զվերնոյն անմահ հրեշտակային լու-
սակերպիկ զաղերս հայցողաճոյ ,
որ վա՛ խմ գոչեն առանց լռելոյ հանապա-
զորդեան արգահատութ մարդուս բերանոյ՝
ընկալ բարեգութ : Ողք են բարիք բարե-
գործեալք ի բարեբարեդ՝ անկիրթք չար-
եաց , հաստեալք յաղնիւշնան հրամանաց
էից . զօրութիք հզօրք՝ ակնարկութե բարձրե-
լոյ . ձեք , մաքուրք , անուաստք , օրհնելք ,
վայելչականք , յաղթօղք և անպարտելիք .
և ըստ ընթացից տեսութեան մատց՝ ա-
ղագունք :

2 ՈՂՔ և պաղատութեամբ անկոց թզենուոյն
եռամեանն դառնարկութէ , որ զբնաւ

յաւիտենից պարունակէ ժամանակն, զանցեալն ընդ ներկայիս և ընդ ապառնուցն՝ յամայր յամրուքն յերկարատձգելոյ՝ յայգի աշխարհիս արմատացելոյ, սին սաղարթիւն պաճուճեալ՝ զրկե՛լ ի պտղոյ, որ ե՛ ճշգրիտ պատկեր Թշուառ մարդկութեա, սոքա բարե խօսք՝ հանդերձիչք՝ այլև խնամակալք, որ զեզերին հանապազ առ մեզ՝ ընդ մերում կրկնս կարեկցելով, բարեմասնութեն մեր սպասեն, և յաւիտենականն կենդանութեք փրկուեն մեր աղօթեն՝ զայս բան ասելով. զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առնել: Քանզի արդարև մեր են այս աղաչանք՝ ի բարեբարեդ այ վե՛ մեր կարգեալ առ նա. զի նոքա բանիւ են առեղծեալ, և մեք ձեռօք ներգործեալ: Որք և գալոց են ընդ միածնիդ՝ վկայք սուրբ առաքելի դասուսատանին հաստուցման, ճշմարտութեան դատախազք յամբյաւորութե երկրայնոցս, յահաւորին առեն՝ յայտնիչք խրատուցեալք զմատակարարուրուն՝ որ առ մեզ, որ և անտանելոր կարկեն աղեղեալ հառաչմամբ զիշտանութէրն նոճապ ձայնի, ողորմեա՛ դու ստեղծեր մի՛ կորուսաներ:

Յ[illegible]ղ՝ ընդ գոհաբանութեան ձայնիցն [illegible]նդրոճածոյ՝ անմահականացն վե[illegible]հիյ՝ և՛ի մե՛ր հեծութիս հառաչեսցիս՝ երբ[illegible]նաւելց արարիչ, որ յաղթեա գթութեդ քո[illegible]վեր-

վերնոյն և աստուածայնոյս, քանզի՛ թ է բա-
րեւարել առ մեզ և առ նոսին: Ա՛րդ՝
վ՛ն բարեզարդուե՛ անախտականացն, հրա-
շատեսիլ հրակերպիցն, անշաղախ մաք-
րոյն, անմեղիցն, բոցանիւթիցն, հոգեղի-
նացն, և անվանելեացն, ամենաճաշակուն ա-
ռաւելութե՛ի բարձրն ընտրականուե՛ գե-
րափայլ յաճախ գիտութե՛ն՝ անցուսոյ չեր-
մուե՛ չեռուցանօղք՝ լինքնաբուն տապովե՛
ածխերուե՛ լստ լինքեանց զվերս ատենասեր
սրտիցս անբորբոք չինջուին, այրիլ անադօտ
՛ի վեճախորհուրդ սրբուամ սեղանիս՝ որ ՛ի
խորանիս, առանց նիւթհելոյ և դանդաղա-
նաց սպասել հրամանաց երանականաց կե-
ցուցիչ կամացդ ամենատես ղեկին՝ քրովբէո-
րէն առաքինուե՛ յաճ մխացեալք անբաժա
նել: Ունք երկնաւոր պետուե՛ք են վեճք,
և զինուորուե՛ք անբիծք ահաւորք, երկնա-
ւորիդ նոյ՝ ազատազնեայ պաշտօնեայք, ՛ի

համարոյդ լուսոյ՝ գուք նշուղիդ:

4 Ա՛սովք և լինէ՛ մեղաւորիս հողեղինիս
մատուցանելոցս ողորմել յն, աղա-
չանօք խմոյն հրեշտակի, դարձուցանելով
զիս ուէր, ՛ի բարիդ քո հետս լուսոյ. զի
զաւանդ հոգւոյս իմ պաշտպանուե՛ն, զոր
հաւատացեր նմին տեսչուե՛, զընկալեալն
՛ի քէն ՛ի կենցաղ աստեացս՝ ուրախուե՛ք
արտիւ յիս բերկրեալ, անմեղադրելի առ

փառս քո՝ սէր ամէն, յայլում բանի պաշտե
արժանաւորութիւնե լսա խմում կալի՝ առ ի
և հոգւովդ սքի օծելոյ, զորոց զգովեսան
սուղջ քո ձեռացդ ձեռնադրելոյ,
նալիր աձուքեդ։

2 Ի. լդ՝ վասն առաքելոյն Աբգ յերկնա
ամենչև կատարեցեր զառեցեաւն ընդ ամե
պատուման և հանդերձեցեր ճշրաշալիսն,
լոյս եկեալ մարմնացար • գործեցեր զան
տարր հանգստարան • որ յաշագս մեղուց
րան, լուսոյ կերպարան, լայնա

Բան • ՁԻ։

1 ՆՐ՝ ած բարերար բազմապարգև
Թագաւոր, կենաց պատուա
հանոշէ, ա՛ռ նոյն ապ՛ըս ծագլուանաց բանէ։
Վէրսին յաբելսած ինչին հեծուլ՝ դոչէ

+++++++++++++++++++++++++++

յաւիտեանս յաւիտենից • ամէն։
ռն՝ վայելէ փառք պատիւ և երկրպագուն,
հօր անհասի՝ Թուլակցուք հոգւոյդ անձա
ցէ՝ գովեալ ողորմած։ Եւ քեզ անքննին ըն
բեցելոյն պարտս մատուցել ընծայեցու
սից՝ ի խրախճանս կենդանասուրբս բեզ
ծուք՝ քեզ աւրհնեալ՝ խնդալից դիմաց զուար
լ քէն օրհնեալ՝ խնդալից դիմաց զուար

ցի, և ինձ ողորմեսցիս յիշատակաւ սիրոյ
նոցին ընտրուեր: Ըստ իւիղ ինձ եղիցի նո-
քօք՝ և հանդերձեսցեն յերանութիւն փա-
փաքելի. ձայն բարի հնչեսցէ նոցին՝ ի
յողջոյն ինձ կենաց քաղցր լսիցի: Մա՛ն
կալայց ի յանեղծուն փրկութիւն ոսկեայ
յուսոյն՝ ընդ առաջնորդացն կենաց, ըս-
կզբնաշնորհիցին պատուոյս, փառաւորեալն
դասուց, գեղոյն բանականաց, աւետա-
րանչացն բարձանց, իշխանացն պանծա-
լեաց, լուսապայծառ թագիւ պճնելոցն,
ի զարդ անկապուտ զօրուն շնորհին պայ-
ծառացելոց, լուղովն զուարթութեամբ տիրա-
կան լուսոյն կատարելոց:

Յ Ընդ աշակերտաց մեծիդ հրամանիւ
բարձրեալդ Յիսուսի՝ և մարտիրոսացն
ընտրելոց նահատակութիւք, որք մահացու և
վշտաչարչարն մարմնով, վտանգաւոր և
ամենակիրն անդամօք, երկրաւորական և
հողազանգուածն բնութիւք՝ մարտուցեալ ընդ
տարր գոյիդ ամ՛ նիւթիդ՝ պատկեցան բարձ
րացան և կենդանացան հոգեպէս. արիա-
բար եղեալք ի յերկրէ, լսան մարգարէին,
վկայք ճշմարիտք աներեսփոխն մահու.
իմանալեացն անտեսիչն և ծածկելոց՝ ա-
ներկեալ բաւեացն՝ յուսով տեսելոցն աս-
տէն նիատիչք. աշակերտք առաքելոցն և
մարգարէիցն Նոյին. որ հաւատարեալ

գործով ընդ նոսին, կատարեալ լրմամբ
անպակասելոյ՝ պարեն ի խրախճանս ան-
կեան երանութե. որոց հաճոյական և ընդու-
նական մաղթիւնօք, արիւնընծայ վաստակա-
նութիւրքրանակնդրուկ աղերսից յորդմամբ՝
ընկալ զիս նորոգ ըստ նոսին մասին անեղծ
փրկութիւն՝ ի քեզ արձանացեալ:

4 Ընդ խաղաղեալսն հոգւով և սուսերով՝
պատերազմ ներկելոցն, և ճգնաւորացն
սքեմ հոգւոյն միանձանց՝ և քեզ հետևելոցն՝
ուրդի ըզ, անպարտութեան քաջութիւնք և անպա-
տիր զգաստութիւնք, ընդ դժնեայ գոռոզին
մարմնոյս բռնութե՝ արիապէս մարտուցեալ,
սովիմբ վանեցին զանմարմինն բեելիար. և
մշտամարտ հանդիսիւք յաստղարիսի կենդա-
ղոյս՝ առանց զգուշանալոյ ծանրաբեռնութե՝
ի լայնածաւալ ծփանաց աշխարհիս ծովու՝
տապանակաւ մարմնոյս թանձրութե՝ զթե-
թևութի հոգւոյն թռուցեալ՝ ի նաւահան-
գիստն կենաց հասին. և իբր սիրօշք վեր-
նութ վիճակին՝ առանց յետնոյն մոռանալոյ,
զթափն յաղթութե հանդարձակապէս՝ սպրդեալ
ձոխութիւք պճնեալ խակապէս՝ ի գլուխ կապե-
ցին. վն նոցին արժանաւորս մաղթանաց և
նուիրական հայցուածոց՝ և զիս վերջաւորս
ի պատուականաց՝ ընկալ ընդ նոսին:

5 Եւ ահա խառնեալ զանմաքուրս բան՝
ընդ նախագրեալ երջանկացն վա-

ռատրական աղերսարկուն, որ վն իմ գո-
չեն քեզ՝ հաճուն, և ես ընդ նոսին՝ իբր
դառնութեն եղեալ ընդ քաղցու, կամ տա-
տասկ ընդ ողորկուե· տգեղուն ընդ վայել
չուեե, և սուղմ ընդ գեղեցկուե մարգար-
տի, կամ հող ընդ յատակութեն ոսկւոյ, և
կամ քարինս անարգս ընդ պայծառութեե
արծաթոյ· բայասութեն ընդ ճշմարտուե,
կամ աւազ ինչ առաքնաւոր ընդ կակղուե
զանգուածոյ հացի· արդ լուր՝ հրզօր հը-
նարաւոր գովեալ, զնոցայն վն իմ, և զիմս
ընդ նոսին՝ ի նոցին գովեստ, ի փրկութեն
իմ և՝ի փառս քո՝ ամենագութ, բարերար,
օրհնեալ, երկայնամիտ, կայծոյ, անքննելի,
անճառ, անեղծ և անստեղծ: Քո՛ են սակ
գիւք, քո՛ են շնորհք· դու ակնդէն և պատ-
ճառ բարեաց ամե: Ո՛չ ես դառապարտուիչ
այլ ազատուիչ· ոչ ես կորուսիչ, այլ գտուիչ·
ոչ ես մահացուցիչ, այլ կեցուցիչ· ոչ ես
տարապրիչ, այլ ժողովիչ· ոչ ես մատնիչ,
այլ ապրեցուցիչ· ոչ ես ընկղմիչ, այլ վերա-
ծիչ· ոչ ես գերիչ, այլ կանգնիչ· ոչ ես ա-
նիծիչ, այլ օրհնիչ· ոչ ես վրիժառու, այլ
շնորհիչ· ոչ ես թշնամացուցիչ, այլ միա-
թարիչ: Ո՛չ եղծանես, այլ գրես· ոչ սատա-
նես, այլ հաստատես· ոչ ումն հարկանես,
այլ սփոփես· ոչ պատճառս յօդես մահու,
այլ հնարս խնդրես կենաց· ոչ ես ի կամս

շարժեալ սատակման, այլ ի փրկութէ ողորմութեանդ: Ո՛չ մոռանայս զայցելութիւն. ո՛չ լքայնեալ զբարին. ո՛չ արգելուս զգիծուն. ո՛չ բերեալ վճիռ կորստեան, այլ կատակ ազատուն: Ո՛չ թշնամանիս յատառուեցդ. ո՛չ բամբասիս ի շնորհացդ. ո՛չ հայհոյես ի պարգեւացդ. ո՛չ նախատիս ի ձրի ձրիդ. ո՛չ անգոհանիս յերկայնամտութենդ. ո՛չ եպերիս ի ներումենդ. ո՛չ բանսարկիս ի բարութենդ. ո՛չ անպատուիս ի քաղցրութենդ. ո՛չ քամահիս ի հեզութենդ. ո՛չ առաքին այսոցիկ որոնջմանիք, այլ անլռելի գոհաբանութիւք: Բայց զիա՞րդ իմ՝ հլիզօր. լայծ զանէծս իմ՝ օրհնել. քաւեա՛ զկսկծութիս իմ՝ ուղորմած. ջնջեա՛ զանցանս իմ՝ պլ՛Թած. մատո՛ մատն այցելութենէ, և անդաստին իմ կատարեցայց. զի՞նչ քեզ՝ տո՛ր, քան զառնելն դիւրագոյն, և կամ զի՞նչ ինձ պարտաւորիս կարեւորագոյն: Ա՛յլ կենդանագրեա՛ բարեխնամ՝ քոյինասատեղծ ձայնս կերիս՝ փչեալ կրկին ի շունչ նորոգմանդ լուսաւորութենէ մաքրական շնորհի՝ զամենայնս մեղս ոգի արձականել:

6 Ա՛ի՛ ածեր ուղորմած՝ ինձ օր տարաժամ՝ ի համառօտս երբի՝ անթոշակ ասպաձեռնութիւք՝ ընդ անկատար ուղին հետեւել. մի՛ մատուցաներ բաժակ դառնութեան՝ ի ժամ ծարաւոյս. մի՛ փակեր գլ՛Թած՝ իմ հանդէպ՝ զայլոլուծած հոգեւոր օգտիս, և մի՛

մի՛ երբ յանկարծադէպ հինից առաւօտակ՝
գիշեր մահուն լինէ պատահեսցէ. մի՛ տապ
տօթոյն յանպատրաստ պահուն՝ զարմանս
հատեալ ցամաքեցուսցէ, և մի՛ լուսնական
դիպուածք հասեալ գաղտնեօք վնասես-
ցեն. մի՛ պահեսցի լինէ առուն մեղայս, և
մի՛ հոսանք ուղիւից կենցաղոյս վնաս ողջ-
ղեսցեն: Մի՛ հանգիստն մահ բերիցէ, և
մի՛ ննջումն՝ ի սատակումն յառաջեսցէ.
մի՛ քունն լինէ կորուստ լեցի, և մի՛ նիր-
հուածն ապականութի գործեսցէ. մի՛ վախ-
ճանն անյարմար՝ ի վերս իմ տրշաւեսցէ, և
մի՛ ընչից վերարձակութի ըմբռնեալ՝ ի
խոնարհ լքցի:

Ղ՛ուն ես տր. դու գթած. դու բարե-
րար. դու երկայնամիտ. դու ամենա-
կարօղ. առ ամ բան անհասուե անձառ ո-
րաւորդ, քաւել՝ փրկել՝ կենագործել լուսա-
ւորել վերատին հաստատել՝ ի ժանեց կեր
չաց գազանաց՝ և կամ յատամանց վիշապաց
՝ի կեանս կորզել՝ ի խորոց անդնդոց՝ ի լոյս
բերկրութե ածել, և՝ի հեղձմանէ ծփանաց
մեղաց՝ ընդ արդարս երջանկաց՝ փառօք
բազմեցուցանել: Ամենայն ոգի քեզ ակն-
կալեալ յուսով սպասէ, կարօտեալ քումդ
շնորհաց. եթէ երկնայինք, և եթէ երկրա-
ւորք. եթէ անկածն մեղօք, և եթէ ամ-
բարձեալն արդարութե. եթէ աւեր, և եթէ

ծառայ. եթէ տիկին, և եթէ աղախին. և՛ի
ձեռինքս շունչ կենդանի՛ն բոլորեցուն:
Եւ քեզ լինի հօր և հոգւոյդ սէր վարք՝
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսպէն յաւելուած իրիւն հեծուելէ՝ նորին
հանդիպի, աս նոյն աչերս մոգիսոնաց բանէ:
Ի խորոց սրտից իմոյ՝ ընդ ա՛յ:

Բան. ՃԳ:

I Արձրել անքննելին. զօրութի՛ ահեղ.
տէր արարածոց. թագաւոր երկ-
նի. ստեղծիչ հրեշտակաց. գոյա-
բան մտաց. հաստիչ հրեղինաց. պետ բարի
հոգւոց. աջապահ ինութեանց. անդորրութի՛
հանգստեան. տեսարան լուսաւորութե՛. ա-
պաշծատուի բերկրութե՛. ճանապարհ երա-
նութե՛. պատճառ կենդանութե՛. առիթ բա-
նաւորութե՛. վրկութի՛ առանց չարութե՛. ա-
ռաջնորդ խաղաղութե՛. պարիսպ ամրութե՛.
պատսպար պահպանութե՛. յանկ բոցոյ մեծ
օրհնութե՛. սահման անսխալականութե՛, յիշեա
յայսմ ողբերգութե՛ մատենի քանիս խոստու
վանութե՛ և զոր ի մարդկային ազնէ թշնա-
միս մեր՝ ի բարի, և արա կատարեա նոցին
քաւութի՛ և ողորմութի՛: Ա՛մ բարեկամիս նոյ
վե՛ իմ՝ տէր, վերոյ գնեա բամբասողաց

ասէ յաշխարհ սիրոյդ որ կիսի, այլ որպէս զչարս
կշտամբողաց և խրատատուք նախատողաց՝
ներեա յանցանաց նոցա: Եւ արդ մատուցեալ
երկաքանչիւրոցս աձկիք՝ արդարատատ,
ոմանք առ մեզ ճշմարտակատարագոյնք՝ սակա-
ւուք թերևս՝ և կիսրաւ բամբասելոցս, և ես
առ քեզ՝ ամենատարփագ, անթիւս և անկշռե-
լիս բազմօրինակ ոխատաղանցուիս:

2 Լ. ուդ՝ կիշեա զքո մեծուիդ՝ ա՛ր, նայե
ցեալ ի կիսոս անարգուն. և ընկնդ-
րեալ իմ՝ ի քէն բարի խոսոյն առեալեաց, և
դու առ քոյս՝ ըստ քում մեծուեդ՝ անձա-
ռելիս հրաշագործեալեա: Մի սատակե-
ցես զիման խաճանօղան, այլ փոփոխեացես.
խլեալ զնոսոնս բարս երկրաւորս՝ ղբա-
րիսն արմատացուացես, և կիս և՛ի նոսին:
Ամենաւանդ զի դու լոյս ես և կոյս, և ես
խաւար և կիսմար. դու խոկուք բարի դո-
ղեալի, և ես համայնիւն չար ապիկար. դու
նոր ստորիկս և երկնիկ, և ես անիշխան
շնչոյս և ոգւոյս. դու բարձրեալ՛ի կարեց
զատեալ, և ես տաժանաւոր և վտանգա-
ւոր. դու՝ ի վեր քան զկիսոս երկրիս, և ես
կաւ անարգուե գարշուե. դու՝ ըստ մար-
գարէին, մնաս կատարեան յանբաւ բարձ-
րուեդ, և ես միշտ կորնչիմ՝ ըստ նորին
բանին. ի քեզ ոչ է ուղուի կամ նեղգուի,
և ես բռնադատեալ կամ եմ՝ որ զաւանդն
իմ

իմ ոչ պահեցի: Հայն զիս ի բանտէս, արձակեաւ ի կապանացս, զերծ ի շղթայիցս, փրկեաւ ի խեղդմանէս, ազատեաւ ի տագնապէս, քակտեաւ ի յերկաթիցս, լոյծ ի պատշաճմանցս, արտաքսեաւ յերկմտութենէ, սիրեաւ ի սխրութեանս, հնդիւ ի նեղութեանս, փարատեաւ ի վշտացս, հանդարտեաւ ի խռովութեանս, ապաքինեաւ ի լալոյս, մերժեաւ ի հեծութեանս, հեռացաւ ի յուզմանց, կազդուրեաւ ի կականմանցս: Ա՛ծ ոլորմութենէ և ողորմութեան քոյ կրեաւ, մի՛ կգրաւեալս արեամբ հզօրիդ՝ անտես արարել ընդվայր կորուսանել, կանգնեաւ զհատեալս յափն սո-

3 Ա. հու՝ ի բազմալատանգ հնձանդուէս: Ահա բարեգեան կուսեցան շրջանակ քանցս ընդունայնուէ, յորմէհետէ յայտնեցեալ ցուցայ յոչ պետս երևեալ, ի յանդաստանէ սօրն խոյ սեռնեկի՝ փուշս դժնկի՝ մեղաց շառաւիղս, մի՛ լինիր ինձ խայթոց խոցոտիչ՝ որպ անդ տոհմին յուդայ, և կամ զաւակին եփրեմի: Եւ քանզի բուսուցեալ ունկեցի յոգիս՝ փոխանակ ցորենոյն բարեսերմութենէ՝ խոտս խայթողականս ինքնաթոյնս ընդարմացուցիչս, ըստ գրոյն բանի՝ ոլ եղեցն էքան զաւետման, զիա՞րդ ոչ կոչեցից զանձն իմ՝ դարչիլ անդաստան անլծաբեր փշովք մեղաց հեղձեալ: Ո՛չ սերմանեցի արդարուն, ըստ

բանին յովսեպայ, և վիճակ հնձեցիկ և ժո-
ղովեցիկ զկենաց պտուղն: Ընկաւ առնիք
կուսուե՝ անձինս մաքրուե, ըստ մարգա-
րէին բանի՝ որ առ խորայէլ կարծղեա՝ ին՛ր,
՛ի նոյն հաստատել: Լայնեցի ընդարձա-
կեցի, ըստ մովսեկան բարուցն յուդայի,
զանկողին կամաց՝ պիւսացն հոմանեաց, ի
ձեռս քո՛ է առնիրս ելանել՝ ՛ի նոյն
զգաստուե: Եթէ մարմնապէտն կցորդուի՝
ընդ տեսանողին, անարատ գործեաց ըզ
պտուղիկն, իսկ դուս փրկուիցի՝ հոգեպէս
միացեալ ՛ի յիս՝ կրկին մաքրեսցես. եթէ
արեգականս այս անկենդան՝ ստեղծեալ
առ՛ի քէն երկրիս մատակարար, և զկարա-
կուսն մօրիս ցամաքէ, և զտհաս պտուղս
հասուցանէ, իսկ ստացօղդ ամենից՝ հոգիդ
ոչ՝ ո՞րքան զօրեսցես զտիղմ չարեաց աղ-
տոյ՝ և զթարախ պղծուե մեղաց մեծերիս՝
խակոյն սպառել: Զանո այսր կանխաւ իսկ
ժամանեցի հայցել առ՛ի քէն բարի՝ առել-
եացն լմոյ՛ի կարգ այս բանիս, վի զհերքել
զինաստակաս պարտուց մահու, յաւելնալոյ
նամաչայ հզօրիդ մի՛ մերժեսցես՝ օլհնել
գթուե՛ն. ալդ՝ կենագործեա զիս զամենա-
մեղս անդամոք մարմնոյս՝ ընդ բնուե՛ն
հոգւոյս խորհել միշտ զքոյսդ: Իսկ բարե
գործացն լինդրել բարիս, բնուե՛ն օրէնք՝
անբռնադատ կրկին յարակցապէս առ սոյն

բերութիւն։ Քանզի արդարւոյ առ մեզ այդ պատուհաս՝ ամենայն հասակ զօրանայ. իսկ մեռացդ երկրորդի՝ առաջնոյն խնամով հանդիպել, ձեռականիդ է նմանութեի. յաղագս այսր իրի՝ նախնի դասեցի զքրիստոնեամեցն իմոյ՝ ալերսանս, քան զերախտաւորացն բարիս։

41. Եւ արդ՝ յիշեա զինս կրկին ընդ միոյ, որ՝ ի քո անուն բարձրացեալ՝ զանարժանս զիս ընկալան, և ոչ ուրեք նշոյլ աչերս ինաւտաւ բարեբերս և անօխակալ վարձս արդարոյ և մարգարէի, թէև ես յաւէտ Թափուր իցեմ յարժանեաց, բայց հաւատոյ նշոյ և առ յոյս նոցին ակնկալութե, որ առ պարտաւորս գերիս՝ ողջախոհութ կամօք ակնարկեն, ոչ թէ՝ ի մասանցդ քո կեցուցչաց՝ ի պահպանական հոգւոյս ծածկութի՝ լիով ունկնդիր եմ։ Եւ զպատուժաւորս՝ անամփոփելի՝ ի քոյ տեսութեէ, և անխաբելի՝ ի յուղիղ կշռութեէ՝ քաղցր գթութիդ անսահմանելեաւ մերձեցեալ առ իս՝ մաքուր արտասուս, անխոյտատակելի պահելով ի տիեզերական յանդիմանութենէն։ Եւ ոչ շուք լինի վայելչական դնել ախորժեն ինձ անարժանիս՝ սիրելիքն քո՝ վերջոյ, նայեցեալ ի կրօնս զգեաստուս բարեկերպութե, չգիտեմ լոկ զբիծս գաղտնեացն՝ երջանիկ կարդան եղկելոյս, և դու հնազատաւոր ամենապար-

զև օրհնեալ մարդասէր՝ առ քնաւս ոչըն-
ջած, վն ամենաթշուառս հեծուե՝ հաշ-
առեայ ընդ նե լսատ հաւատոց նոց. ընծայել
նոցին մատո պարգևեա զանեղծ վեծու-
թիւնդ՝ և զանթառամելի զպատակդ՝ յա-
հաւոր աւուրն յետնում հատուցմանն ա-
մենափորձ ընտրութենն :

Տ. Ո՛ի դու ես գրաւ փրկուե մեծուե
անվատնելի և անծախ գանձուց
տրիկիս և տալեցելոյս՝ ի վաճառ վերնային
շահու օգտուե՝ բանիւդ որ՝ ի քէն՝ յարդել
ճոխանամք: Կատո՛ր ինձ սահման՝ ջոյց հան-
պատեան. արձանացո՛ անփոփոխ՝ պատրաս
տական վաստակուե. կարդեա՛ օրհնաբանել՝
անկեղակարծ յուսոյ ամրուե. տո՛ւր ամե-
նահամդ դու, անաչառ պաշտպանութե.
ստատնեցելոյս՝ բարեաց անդորրուե. տա-
լակուսելոյս՝ լուսոյ առյաւիտնուե. աշխա-
րեելոյս՝ մեծ երջանկուե. վհատեալոյս՝ կե-
նաց օգնութե. լքեալոյս՝ անգայթագղելի
ծժանդակութե. նահանջելոյս՝ անսայթաք
վերընթացութիւն : Ջի քո՛ է բնաւդ, և
ի քէն է ամենայնդ, ևի ձեռն քո բարե-
խին հաստատութիւնք պետականացուցաց
համայնից կենաց. և քեզ վայել
փառք՝ յաւիտեան
յաւիտենից.
ամէն :

++++++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսէն յառէլուծած կիւին հեծուելէ դադէն
հոչոշէ, ա՜ դոյն ազէրս խալլուռնոց էռնէ։
Ի խորոց սրտից ելանէ, ընդ ա՜յ։

Բան. ՃԴ։

1 Լքայ երկնաւոր, թագաւոր բարձրեալ, տէր ամենից ա՜մ
կնակալութեան, ստեղծօղ տեսակաց
նաց, հաստիչ իմանալեաց, պատճառ եղիա
նուէից, կազմիչ հանդերձելոց, տուիչ լու
սոյ, առիթ առաւօտու, պատրաստիչ վա
ղորդեան, երեւեցուցիչ երեկոյի, տարփիչ
խաւարի, արուեստաւոր բարեհնար, ի
մաստուէ գործօնեայ, քաւարան օրհնել.
հալիչ մեղանաց, հալածիչ ցաւոց, քակտիչ
պատնութեաց, պահպանարան հանգստեն.
հնազանդ նկրտման, յարմարիչ քնոյ, պար
գեւիչ ննջման, շնչոյ յարուկարգուէ, զգա
ուութե տեսուչ, ցրիչ ցնորից, յեղանակիչ
անլիոց, փոխարկուէն զարհուրմանց, այլայ
լութե տխրութեաց, խափանիչ խիթմանց,
ընդարձակիչ կարծեաց, համադրուէ ծըփ
մանց, ահագնուէ խաղտախմանց, հարուա
ծիչ դիւաց, փախուցիչ ախտից, ընկղմիչ
գայթագղուութեաց։

2 Պաշտպանեա՛ երկնաստեղծ ձեռամբդ
զծլտացո՛ բարձրացեալ քո աղուէ
ամ՜

ամիսփեա ամենակալդ Թևօք · ծածկեա
ձեռան խնամօքդ · ամրացո վերակացուԹ-
վերնայնոցդ · շուրջանակի պատսպեա՝ գու-
մարտակօքդ անմահիկ · ի յամենուստ պար-
փակեա՝ կպորդուԹ հրեշտակացդ · վանեա
զընդդիմամարտն իմ՝ զինուորուԹ զուարԹ
նոցդ · պատսպարեա զսասանեալս՝ ձեռդ
նիդ մաղԹանօք · զբանակս անդրանկացդ՝
բարեկարգեա ինձ պահապան : Բայց ընդ
աչաց դիմաց՝ և զմուտս իմ առաւանելիս ·
զգայստ արա ընդ ոգւոյս՝ և զծանրաբեռն
կրկնս դանդաղուԹ · վերացո ուր՝ ի զգոյ-
ուԹեաս՝ զմածեալս յիմարուԹ · բարձ միայն
բարեգործ՝ զպատրուհակիս ԹանձրուԹի :
Ընդ ակըբան բերմանս լուսոյ՝ ղողորմուԹ
քո ծագեա · ընդ ելից արևուն՝ արդարուԹ
արեգակնդ՝ ի յանձկուն սրտիս մոյկ · ճա-
ռագայԹ քո փառացդ՝ ի յիմաստիկս խոր-
հըրդանոց Հոգւոյդ · խաչիդ առաւնագը
րուԹի՝ ընդ շունչս և ընդ մարմինս հա-
մասփիւռ տարածեացի՛ : Յանձն առնեմ
քեզ յաւուրս՝ զքո յարմարեալ տաղա-
ւարս պահպանաւ ոգւոյս՝ որ ի սմին ·
Զի դու ես ած անքննին , առ ամենեսին
բաշխական , և յամենայնում զովանդակ ,
օրհնեալ յաւիտեան ·
ամէն :

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսաբէն յաւելուածք կրկին հեծուելէ՝ նոյնէն
հակառակ, սա նոյն ապէրս մաշլուռնաց բանէ։
Ի խորոց սրտից խօսի՝ ընդ այս։

Բան · Զե։

Լսակ արդ՝ վասն զի արհնականն մեր
զուարթութիւն՝ քեզ ննջումն իմն է
համարեալ, իսկ ի խոր թմբրութիւն
լուեալն՝ վա՛ ուղիղ հաւատոյն ի քեզ՝ ան-
թարթափ բացուն աչաց, ուղղեա հոգւոյդ
քո խոհասուրբ զգայողութեամբ ձեռինս գոլ-
ծոյ՝ ընդ հեծութիւնե ձայնիս մաղթանաց։
Զօրացո՛ ուժ՝ ի հանդէս բարւոյ ճգնաւո-
րական արի վաստակոյ. կցո՛ղդ լեր կարեցս
ոտարութե. թեթևո՛ կացո զաշխատութես այս
ակնիզըն. արագեա՛ մի՛շտ կարօղ՝ զժաուա-
ջադրեալ ձեռակերտս. դիւրաւո՛րս ընդհա
ցո՛ ի յաւարտուածն լոմանն։ Ի վախճան
կրին՝ բերկրութիւնք զիս հասո՛. ժամն կա-
ցուսցես՝ ի հանդիսատուն յուսոյն. կցո՛ղդ
լեր ուղեցոյն՝ ճանապարհիս ընթացակից. ի
թռիչս ամբարձման՝ փութացուսցես յօդ-
տակարն. ընդ աջմէ լի՛ր լինկիս՝ ի վտանգի
ծանրութենեն. զձայն քո լսե՛ի յանձկութեն
պահու. ձեռամբ քո կեցո՛՝ ի կորստեանն
ժամու. մատամբ քո ազդեա՛՝ ի սահմանին
անձկութե. հարթեա՛ զխոտրոյ՝ ամենաչար
խա-

խափանմանն. հոգեդինելին առաքմամբ, ըստ
ամբակումայ, լինձ հնարեա. քան լինձ շը-
նորհեա՝ ի յատեանն բազմութեն. խմաստուի
յիս ունկեա՝ ի հանդիսման քննութե:
Ամպով կամաց քոց հովանայիր հրաշանա.
հանդարտեցո փայտիճդ կենաց՝ ղծուածս
մըրիկ. սանձեա զաստեաց կենցաղոյս
ալաւակեր՝ քոյին հրամանաւդ. քանզի թէ
աստ ողորմութի քո տէր՝ կամեսցի, այս
լուծութի կոհակաց կարծր է քան զվէմ.
և թէ ի ցամաքի անտես առնիցես, իբր
զանկոյսն՝ պնդութի յատակիս ի ներքոյ
աստ հոսեալ սառանի:

2 Ոդ ընկալ յինեաւ՝ զպաշտաւնացս
ձեռնարկութի՝ քեզ ի հաճութի, և
արա լինձ զամենակարծն գոյնթագղութի՝
մեծ վստահութի: Որպէս ի ջահեղձոյց
ամենակործանն դարու, որք ի հարթ աս-
րածման գետնի առանց երկիւղի յանհոգս
կէին, յողորմութէդ ամոյն մնացեալ՝ կո-
րուան. իսկ ընդ հովանաւոր մածուճածով
լաստիճն յոգնատուտան հիմանն հայթայթա
նօք՝ յանուն գթածիդ յեցեալ պահեցան.
ընդ որս՝ և զաղաչօղս մշտատատան՝ ի նա-
ւահանգիստն խաղաղութե՝ մարդասիրութիդ
պրծեալ ապրեցո. վասն ի քոյոյդ ընդ իս
քերելոյ հոգեւոր շահիդ, զստորաբերս այս
աստուածարութի պարտուցս լքեալ բանիդ

առաքաւ, ի քեզ որ անկույց միացեալ խա-
պատ անբաժանելի՝ օրհնեաց յաւիտ: Եւ
կցորդեալ այսմ մաղթանաց հոգեշինքն
ամենամաքուք՝ ընդ հոգեշինացն մարմն-
բոսաց, որք ջրով և հրով փորձեցան, և յե-
լից զերծմանն ընդ մեր խնդրեցին, և մեզ
յիշատակ Թողին օգնութ, ասասցեն ընդ
մեզ հանդերձանաբար զուգամասնութեամբ՝
եղիցի՛ եղիցի՛:

++++++++++++++++++++++++++

Վերափոխեան յաւելուած երկին հնծութիւն՝ ձայնի
հնչուչի, ա՛ ձայն ոգեբոս ծաղկանաց բանի:
Ի խորոց սրտից քոց՝ ընդ ա՛յս:

Բան. ՁՉ:

Ընդ այսր հատուցանաց Թախծութ
ողբոց՝ ի բազմաց կերտից շարա-
կարգելոց, և ամենից հոգւոց ո-
ղորմեա՝ գնալ և երկայնամիտ Թագաւոր:
Նաև այնոցիկ առաւել՝ որոց հաւատալ է
անկնալուն փրկութ կենաց. որք ննջեցին
անտարակուսաբար՝ շինեալ լապտերօք ի-
ղոյն պահասութ: Ահա յիշեա՝ տէր իմ զը
Թութ, և՝ի յայս ևս պատճառ իրաւունս
ինձ գրեա: Քանզի Թէև՝ ի փառս ահա-
ւորութ աքանչելեաց մեծիդ՝ հակառա-
կօքն հանդերձեցեալ զկազմած մարդոյս,
զոմն ծանր՝ և զոմն Թեթև. զմին զուլ՝ և

զմիւսան հրայինն. ղն դիմադրուն ի հակառակայն հարթ սահեցեալ՝ այդպէս կոչեցուք հաւատարիմ հաւատարութեն, և՝ յայսմ դարման առաքինուե վերաբերեալ ընդ ամբարձելոյն զխոնարհուին առ կաւն դիւման անմոռաց սահեալ՝ պատկ ընկալցուք ձգնաւորական: Ա յլ քանզի յայսմ կանոնէ ուխտի վրիպեցաք, և անաանաբար սահեցմամբ ըստ հոլոյն զինջման՝ ընդ երկիր մածաք, այլ ոմն ախտիւ՝ և այլ ոմն անգթութեբ. միւս մանն մոլութեբ ամենաբաղձ կերակրոյ՝ իբր գազան մշտաբոյծ՝ յայրակոյս կապեալ ընդ բնութես: Իսկ ի քառիցս՝ ոմն անլմբռնելի և անողոքելի սլացմամբ ի բաց ոստուցեալ՝ վայրենապէս ամբարտաւանէ, եթէ ջեռնուցք տապով սկրծոյն որ ի քեզ՝ նշխարաւ բոցոյն որ ի մեզ, զուրան առնութեբ կենակից նմին՝ զնոյն կասեցուցեալ բարուոյն ընդվիջէ. եթէ օդականաւն հրեշտակայնովն յառնիցիմք ի քեզ, ծանրութիւն թանձրու անդրանիկ նիւթոյս այս հողոյ՝ ի ստորև քարշեալ խափանէ:

2 Ա՛ւ արդ՝ յաւետնուստ պարտեալ և խոպատ լքեալ իբր զապիկար հաշմեալ հեղեբեցոյ կորեցոյ վանեցոյ. վատնեալ ի բազմաց՝ ի մահ գլուեցոյ. վշտ ի պարգևականէն զրկեցեալ՝ յողորմուեն կոչմ

Ար քեզին կարդեցեր սահման աւետեաց
բուեցե՛ և որ յիս կրկին չար սովորուիք ։
Դուկ մաղթանաց՝ ինքնանախատս կշտամ
վախճան դադարման առնուլ ընդ այս բա
տակի այսր ողբերգուե, արա՛ ու՛ր
ման հասեալ սակաւամանեայ կը
Ա ւ արդ՝ քանզի ի գլուխ կատար

Բան. ՁԷ ։

Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ ։
հոգուշէ, ա՛ նոյն աչէրս մաշլուանոց բանի ։
վէրսպէն յաւելուածք էրկին հեծուլէ՝ նորէն

++++++++++++++++++++++++++++

ա՛ր ամի, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն ։
լոյս՝ հոգւոց բժշկուե քումդ հրամանի՝
հոգեւոց բժշկուե քումդ հրամանի՝
յուսահատութեն վհատուի ազգաց մեղա
կարելն ընդ կամելն, բարձեալ երկոց և
հայց նորոգչաց՝ աւ միանս եկել
մելդ է ախորժելի ։
Ա՛րդ՝ այս երկուց բարգաւաճ շնոր
նա զի՝ և ընդ անտակար կարելոյդ՝ և կա
յաւէտ հնարիւք և կորստականացն ըստ
լս մեռելոյն. ամենայն ինչ քեզ զօրեալ է.
լոյն քեզ՝ կենդանեաց. քանզի կարծէս
ուհօգս՝ զբնաւրէց աղերսաբանեմ զմեռե
նայիմ. և պատկառեալ դիմօք համայնից

ակնկալուե դատապարտելոյս՝ ասելով, ո՛չ
են կամք առաջի հօր իմոյ՝ եթէ կորնչիցի
մի ոք ի փոքրկանցս. և դարձեալ, այս են
կամք հօր իմոյ՝ ոչ զամենեսեան ինձ յանձ-
նարարեալսն ո՛չ կորուսից:

21. Հա օրհնեա՛լ ես ի գԹուե. բարեբա-
նեալ միշտ ի քաղցրուԹե. խոստո-
վանեալ յերկայնմտուԹե. ծանուցեալ ի
յայցելուե. քարոզեալ ըր ի փրկուե. ներ-
բողեալ դու յառաւուԹե. պատուհեցեալ
ի պաշտպանուե. փառաւորեալ ես ի փըր-
կուե. երկրպագեալ յանբաւ բարձրուե.
պաշտեցեալ ի յանքննուե. գովեցեալ միայն
ի յաղԹուե. վերապաձայնեալ ի մեծ զօրուե.
խնկաւորեալ յողորմածուե. համբուրե-
ցեալ յանճառ հեզուԹե. ճաշակեցեալ ի
խոնարհուե: Ընդ քեզ և ծնօղդ քո երկնա
ւոր աԹդ բոլորիցդ մխիԹարուե. ըստ որում
հոգիդ քո ևս բարուե, որ զանկել զգրաստ
Թշնամւոյն՝ և զպատգաղեալ մարդն ան-
բանուԹէ՝ կանոնեցեր ո՛չ անտես առնել:
Ոյոյ երախտիս հզօրիդ ի կիս, և առաքի-
նուԹէ մեծիդ ի բարձունս տօնեալ ան-
դադար յանուխանձան փառաբանողացդ. ո-
րոյք զայս ձայն աղերսական յարգեալ
ընկալեր՝ մարտիրոսացն պաշտաւնօք ի
հոտ հաճուե բուրման անուշից: Եւ այսու
փրկանօք հաշտարար բանիւ՝ զնաւանեացն

պարտս և զանեւրևոյթ վէրս՝ միջնովքն և
վերջնովքն մահացուցանողօքն զանձն և
զմարմին բժշկեա՝ ամենակարօղ. զնեղքինս
և զարատաքինս. զոխսքն և զգինքն, և զնա
ռանս հարուճածոյն. բարձեալ և մաքրեալ
դեղովք ողորմութեդ զկտեալ խածուճածս
բազմագունիս, ոլք գարշելիս ընդ ախորժե-
լեացն քեզ ցուցանեն զէուի ընուեաս:

Յա՛ւ եթէ հասիցէ յաման ծերուեն քև ա-
ռաջնորդեալ՝ արժանիս մահու, մի՛
թողցես զոկարուեթիս. մի՛ անարգել զա-
լեան. մի՛ կորացուցես զկործանեալն. մի՛
զնջուացես զկքեալն. մի՛ վայրաբերել ըզ
խոնարհեալն. մի՛ շնչման հոգւոյ մատնել
զառկայծեալն. մի՛ ընդպահկեացես զդե-
դևեալն. մի՛ անվերարկու առնել զառուս-
յեալն. մի՛ անդարման լեցէ տագնապեալն:
Մի՛ առանց տածելոյ՝ յարկն խարխաչել.
մի՛ անպատիւ՝ պատկերն հնացեալ. մի՛ պա-
րարտութիւն անհամեալ. մի՛ շուք շնորհն
անարգել. մի՛ հնութիւն քամահեալ. մի՛ նաւ
հոգւոյս ալեկոծեալ. մի՛ երկարուեի յաւտին
կտրեցեալ. մի՛ լար շաւիղին խզեալ. մի՛
ուշ իմաստին բարձեալ. մի՛ գոյին կազմած
զեղծեալ. մի՛ ամբարձմանն թևք փետուել.
մի՛ զուարթուեի գեղոյն տգեղեալ. մի՛ ձա-
ձանչ նշուլին քաղեալ. մի՛ պատուհանք ա-
չացս փակեալ. մի՛ լուսաւորուեիդ նորին

խափանեալ. մի՛ պատուհերն խօսուն անկեալ։
Ահա աղաչեմ զքեզ՝ բարեգութ, ամ սըր-
բուվք պատրաստիմ, լուր սոցին ինձ կան-
խաւ, զի զանազանն մի՛ մուռասցիս։ Դու
առաջնորդեցեր ինձ, ըստ սաղմոսողին, և
ապրեցուցեր, հան տէր՝ ընդ երգողին՝ և
՚ի կարծեցն կասկածանաց, յորմէ ելկնչիմ։
Իսկ ես չեմ արժանի ՚ի քէն՝ և ոչ հասարա-
կական կերակրոյն վարձու, այլ դու կարօղ
ես ամենաբար՝ և առ զբաւայօղս բարե-
գործել։ Քո՛ են զարմանալիք անճառից
բարեաց՝ միայն հրաշագործ առ ամ երկայն
մուռաւ, ընդ հօր և հոգւոյդ սըբ օրհնեալ
հանապազ՝ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝✝

Վէրսիքն յաւելուածք չիքին հեծուելք՝ նոքին
հանդերձ, առ նոյն ոգբոս մոգլուանաց բանիւ։
՚ի խորոց սրտից բօսիս՝ ընդ ա՛յ։

Բան. ՁԸ։

I Վա՛ւ արդ՝ ջուր կամաց և կաթ ար-
տասուաց՝ բեկուք հոգւոյս՝ մըր-
տաց լքմամբ՝ խորտակմամբ սըր
փիս հեղեալ առաջի՝ զմարգարէին յիշե-
ցուցանեմ զարտամաթացուցն սամուէլի,
զոր առեալ էհեղ ՚ի սկաւառակէ յանդի-
ման քո՝ ա՛մենատես, առ ժողովրդեանն
օրինակութեի զանձն արկանելոյ՝ խոստո-

վանուԹՔ և հնազանդուԹՔ կենդանարարդ
գարշապարացդ։

2 Եւ արդ՝ ընկալ զայս հիւսուածք բանիդ
աղիողորմ հեծեծանացդ, և հոտոտեա
յիս յայս նուէրս բանի՝ անարիւն զոհի
Թագաւոր երկնի. և օրհնել սրբեա զտառ
մատենի այսր ողբերգուԹեանդ. և գրեալ դը
րոշմեսցես յարձան յաւիտեան՝ ընդ հա
ճոյականացն սպասաւորուԹիս։ Կացցէ ա
ռաջի քո մշանջենաւոր, և յիշատակեսցի՛ ի
սեղխոդ քո հանապազ. բարբառեսցի շըր
Թամբք ընտրելոց քոց, և խօսեսցի՛ բերա
նովք հրեշտակաց քոց. տարածեսցի հան
դէպ աԹոռոյ քոյ, և ընծայեսցի՛ ի սրահ
սրբուԹեանդ քոյ. խնկեսցի՛ ի տաճար անուան
քոյ, և բուրեսցի՛ ի սեղան փառացդ քոց.
պահեսցի՛ ի գանձարանի քում, և համբա
րեսցի՛ ի ստացուածս քո։ Պատմեսցի՛ ի
յականջս ազգաց, և քարոզեսցի՛ ի լսո
ժողովրդոց. նկարեսցի՛ ի դրունս խոհա
նոցի, և տպաւորեսցի՛ ի սեամս զգայուԹե
լըդ կենդանեօք՝ զի՛մն պատմեսցէ խոս
տովանեալ զանօրէնուԹիւնդ. և Թէպէտ վախ
ճան ընկալցայ լըդ զմահացու, այլ յարու
կայուԹ բանի այսր սոփերի՝ գրեցայց կեն
դանի։ Մնասցէ սա անեղծ ի կամս քո ու՛ր
ինձ պատժապարտիս համբարձեալ միշտ՝
անդուլ դատիչ. անաչառ կշռամբիչ. ան
պատ-

պատուական յանդիմանիչ. անանխայեալ դըս-
լուվիչ. անողոքելի պարտաւուիչ. անհամբոյր
ծանակիչ. անմխիթարելի մատնիչ. անփըր-
կելի տանջիչ. անկաշառ կատարիչ. անխնա
մելի յոյժ նիչ. ապառումի հրապարակիչ.
աշխարհալուր բողոքիչ: Փողով մեծուԹե
ազդման՝ առանց լռուե և կամ դադարման՝
զիմոյս պարտեալս խոստովանեսցի:

3 Այն գիր՝ քմովս ձայնիւ՝ իբր զիս ընդ
իմ աղաղակեսցէ, տարածեսցէ զծած
կեալն. հռչակեսցէ՝ զգաղտնիսն. կակա-
նեսցէ զկիսրացն. հնչեսցէ զմոռացեալն.
յայտնեսցէ զանեղևոյԹեան. բարբառեսցէ՝
զբարուրան. քարոզեսցէ զխորհուրդն. պատ-
մեսցէ՝ զմեղացն. մերկացուսցէ՝ զանուե-
սիսն. յուսցէ զկերպարանս Թաքուցեալոցն:
Ըօշափեսցին սուրբ որսքն. գտցին գոյ-
ԹաւգղուԹիքն. յանդիմանեսցին անճառք.
քամեսցին չարեցն մնացուճածքն: Եւ Թա-
գաւորեսցեն կեանքդ ընորհաց ողորմուե
քո՝ ք՛ե՝ ի գանձս պահեստի ոսկերացն
յամաքելոց. որով՛ի ժամանակս կենդանա-
կան սկզբնաւորս լուսոյ մոխ գարնայնոյն՝
նորոգման աւուրն պայծառուԹե՝ քոյովդ
յօղով յոգի աՀեղեալ այսու փրկուԹ անմա
հականաւ և անպատմելի վերամբարձուԹ
շառաւիղս ձգեալ լմանալեացն բարեաց՝
դարձեալ դալարացեալ և կրկին ծաղկե-

յայց, ըստ քոյինաշունչդրոյն յուսադրուե։
Եւ քեզ միայնոյ փրկողին՝ և հոգւոյդ քում
հօր խակակցի՝ միաբնական տէրութեդ և
անձառ երկրորդութեդ՝ խորհրդական գո-
վեստիւք փառք և երկրպագութիւն յաւի-
տեանս անկն։

+++++++++++++++++++++++++++++++

Վէրսոին յաւելուածք չկան հեծուելը՝ նոքին
հանդոյն, ա՛ն նոյն ապէրս խաչնանոց բանի։
'ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ։

Բան. ՁԹ։

I ԱՅՁ և Տէր. կեանք և արարիչ ո-
ղորմած. գթած. լոյս. երկայ-
նամիտ. անսխալական. մարդա-
սէր. ամենագութ. պարգեւատու. փրկիչ.
օրհնեալ. գովեալ. բարեբանել։ Դարան
ամբուե. պատուսպարան վստահուե. առանց
նեղնգուե բարի. առանց խաւարի ճառա-
գայթ. քաւիչ մեղաց. ողջացուցիչ վիրաց.
անհասանելեաց հնարք. անմատչելեաց
հպատուր. անյուսացեալ երկ. անուն քո խոս-
տովանեալ՝ այ որդի. և հօր քո ընդ քեզ
հզօրի և ահաւորի, և հոգւոյդ ամենակա-
լի՝ և ընդ քեզ երկրպագելոյ փառք և
պաշտօն գոհաբանութիւն՝ յաւի-
տեանս անկն։

✝✝✝

հրաշիւք՝ յանձինս սրբոց։ Թագաւոր էից
համայնից, ամէն ծանուցեալ գթած. սկզբնա
հայր և նախաշաւիղ սիրոյն ընթացից. ձա-
նապարհ կենաց, որ առաջնորդես քաղց-
լուք՝ դիմելոյս՝ի լոյսդ վերին։ Ջեռնկալու
մեծ վստահութե՛ն, որ ո՛չ թողացուցանես
գայթագղելոյս՝ի վայր կործանել. յուսոյ
կերպարան, ձշմարիտ առհաւատչէի՛ ա-
պաչողաց մատանց յոյսոյն երևեալ. ապա-
հինութի՛ն հանգստեան, որ ո՛չ երբեք մատ-
նես վտանգի դատապարտութե՛։ Ընդունի
շնորհաձիր, որ տաս լինապէս առանց վո-
խառութե՛ փրկանաց. առատութի՛ անննախան
ձելի, որ քոյին փառաւորութե՛՝ զանարդ
նիւթ հողոյս ձոխացուցանես։ Պայծառութի՛
անստուերը, որ ձառագայթիւք ահեղ բարձ
րութե՛ պարածածկեալ զերշուառս՝ կրկին
բարգաւաճ առնես։ Քաւիչ մեղանաց
բազմաց, որ զհելքելո՛ի փրկութե՛ առաջնոյն
պայծառութե՛ նորոգեալ՝ վերստին վայելչա
ցուցանես։ Հնարաւոր դիւրահաս առ ամե՛ն
անբաւ դերամբարձութի՛ յաւէտ յառաջել.
ելք վստահութե՛ առ խոստացելոյն վայել.
երանութի՛ անձկալի, յոր զկենդանութի՛ շնչոյս
լքանելն է ախորժելի, զի զքեզ գտից՝ կեն
դանի։ Կամք անփոխադրելի՝ առ՛ի քաւութե՛
գերոյս զօրացեալ ամենագովելի. անսխա
լելի դեղկենաց, որ և մեռեալոյ՝ բնաւին

եղծելոյ առնես զպատուհասելիս։ Ամենայն
տեղ աներկբայելի, որ զհուրբ կիզեալն,
և զհոդմով հոսեալն, և զժանեօք գազանաց
ճախեալն, ի քթթել ական նուվին հիւթա-
կանութ անպակաս յարուցանես։ Ընդհատա
սար հանարձակուն, յորում ածօրէն պան-
ծանօք պարծելն ե իրաւացի։

Զայեաց ո՛ր՝ յերկինից զոճալոթ քաղց
րութ՝ յամենակործան վտանգ նե-
ղելոյս, և ալա անդորր հանգստական դիւ
բաւոր՝ ի բազմատագնապս հեծուէ։ Եւ
զյարուցեալ գումարս սատակչացն, եթէ
սպառազինք այսական դժնեայ հնարաւո-
րութե բռնն մարտակցաց պատկանեալ
զինուք, եթէ մեղայ տգեղ՝ և քո առեալն
կերպարանք, եթէ ցաւոց և ախտից վատ-
նիչ և կորստական նշմարանք, մերժեսցես
հանցես հատցես խափանեսցես և հալա-
ծեսցես՝ հեռի սահմանաւ խոպառ տա-
րագրեալ անդարձ որոշմամբ վերստին կո-
րըստեանն. և կառուսցես կացուսցես նը
պատուակ կենաց և ամուր մահարձան՝ զինչն
խաչիդ՝ ապաւինելոյս ի քեզ փրկութի։
Եւ յայսմ անպարտ և անպատիժ և անվա-
նելի ախտեսուիդ ահաւորիդ մեծութե,
լուծցին որոգայթք գաղտնածածուկ սա-
տանայականք. կապտեսցին մեքենայքն.
վատնեսցին գայթակղութիքն. խոյտառա-

կեա-

կեսգին հաղբևոյն դրուԹիք • յայտնեսգին
երևոյԹք որսոյն • գտգին նենգողին ծու-
ղակք • վերասգին վարմին վերարկուք • տո-
չորեսգին որոմանցն բոյսք • նզովեսգին
բռնաւորին չարաբանուԹիք • կտրեսգի՛ լար
խաբէուԹե՛ն ի մահ որսողին • պարսեսգին
պատրողին բանսարկուԹիք • պակասեսգին
զէնք զրպարտողին • անկգին սաստերք մա-
հաբերին • սուզեսգին սադրողին պատրաս
տուԹիք • արձակեսգին տոհմունք ոսգնա-
պողին: Ա յլայլեսգին սուտ կերպարանք
կեղծաւորին • սաստակեսգին խրոխտակա-
նացն խիստ յարձակմունք • ցրուեսգին
կցորդուԹիք կերշացն • բաժանեսգին ազինք
աւազակացն • քայքայեսգին բոյւք բար-
բարոսացն • քանդեսգին ամրոցք ապըս-
տամբողացն • արգելգի՛ն ամպրոպք յան-
դգնելոցն • փարատեսգին փորձողին անձ-
րևք • հալեսգի՛ և ցամաքեսգի՛ եղեամն ա-
շանդաւորին, խորտակեսգի՛ եղջիւր գո-
ռոզին • մանրեսգին ամբառնալիք դրօշից
կերպարանաց • փշրեսգին ամբարհաւա-
ճուԹիք հպարտասլելոցն • նահանջեսգի՛ն դի-
մեցմունք ճակատելոցն • քակտեսգի՛ն միա
բանուԹիք զօրացն բեելիարայ, Թէ անմար-
մինք և եԹէ մարմնաւորք, փախիցե՛ն ընդ
նոյն ճանապարհ՝ ի մի շաւղաց հետոց՝ յեօԹն
տարակցա՛, ի գուբն ինձ փորել՝ ինքեանք

ընկճեսցին: Յեղանակեսցի՛ն ձմերունք ձանձրացուցչին. հատցի՛ կապն կցորդուե՛ մշուշջան աւազակին. նուկասցի՛ մուտս կայիս՝ համբոյր շողոքորթին. ընդմիջեալ մեկնեսցի՛ն՝ նեռաձգութիւնք նեղչին. կացցէ՛ ի սասանման՝ նաւ խարդախողին. խլեսցի՛ն յարմատոյ անտի՝ ատամունք խածանողին:

4 Ա՛ ե փայտիդ օրհնուե կենաց, յորում պրկեցար ածդ անլմբռնելի. յիշատակաւ բևեռացդ, որով ի գործի մահուն մածուցար՝ արարիչդ երկնի և երկրի. արեամբդ տրոնականաւ, որով ջնջեցաւ մեծ կարծիս ածեալ որսացեալ. լեղուոյն դառնութեբ, զոր արբեալ՝ զդեղատուիսն կորուսին արուեստս հեղեր. պատմաբանութեբ ըղձական ճառիւք կլսին սարսափելեաց, որով զլսեսն հակառակողին լմբերանեալ աւանչեցուցեր. անուճամբդ անհասականաւ սիրէ անթարգմանելոյդ, յորմէ դողան և դառապարտին սոսկացեալ սաստիկ սարսափմամբ՝ բնութիւնք ամ երևութիւց և աներևութիւց, եղիցի՛ն այս ամ պարգեւք շնորհաց՝ խոստովանելոյս ի պաշտպանութի՛ն, ի բժշկութի՛ն և ի քաւութի՛ն: Եւ մահաբեր դառնաթոյն օձին, և որ ի նմա ազդեցաց ոխերիմ չարուէն, ի սատակումն եղիցի նորին. նոյն ինքն ի կորուստ և յանբժշկա-

կան

կան հարուած ուանջանացն՝ սովաւ մատ-
նեսցի, կապեսցի և ըմբռնեսցի: Եղեսցի
ողորմութեի ստեղծուղիդ ընդ իս, և շունչ
ոգւոյս իմ ընդ քեզ անբաժանօրէն կապաւ
մնացեալ ի մի:

Յա՛ւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս ձայ-
նի՝ մաղթանաց գոչման՝ աղօթիւք
հայցման, ծերոյ և տղայոյ, կուսի և երիտա
սարդի, և եթէ յաղանաց ոք պաղատես-
ցի աճախութաբար, հաւատարապէս անաչա-
ռութիք ընկալցին ի քէն մասն երանութե
պարտուց ազատութե, հաստեալ վերատին
յանարատութի նորոգ մաքրութե, նկարեա՛լ
դարձել զքոյդ կերպարան անփոփոխելի:
Ահա ուրախապէս՝ հրնարաւոր զօրեղ անապա
տումն անհաս անխմանալի, տեսցես աստա-
նօր ի հաւաչանս կողկողանաց այսր հե-
ծութե, որ ի բոլորից շրթանց ընծայեալ
քեզ մատուցանի, վա՛ հօր քոյ երկնաւորի
և բարերարի, և հոգւոյդ սրբոյ փառակից
և կենդանատուի. աստուածածնիդ բարե-
խօսութիք, և խնդրուածովք ամենայն սրբոյ:
Ջի դու ստեղծեր զամ. և՛ի քէն եղեն ա-
մենայնք. և դու տիրես ամենայնի. և քեզ
փառք յամենեցունց՝ մինդ յիսկութիք ան-
ժամանակ երկրորդութեդ, զուգակցապէս
փառաւորեալ յանբաւս, և յաւիտենից
յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՂԱՆ։

ՅԻՐ՛ տէր գթութեց և ա՛ծ ողորմութեց. անուն մեծուե. ձայն ահաւորութե. կոչումն սաստկուե. լուր անհասուե. բարբառ դողուե. հնչումն հիացման. յուսահատութե բարեբարութեան ամենողորմ քաղցրութեան։ Յորմէ երկուցեալ սասանին ամ բնութեք եղելոց. ի քո սպառնալեաց ահիդ պակուցման՝ սաւառնին սերոբէք. ամփոփին քերոբէք. պարուրին պարք լուսակերպչըն. երկնչին հիացմամբ բոլոր սեռուեք վերնոց. նոյնք ցնծան դողուե մեծաւ ի մի նաւակատիս բերկրութե. զարհուրին դևք. ընկրկին չարութեն գունդք. պակասին խաւարասիրացն հոգիք. անդնդոց մասանին հրեշտակք օտալին։ Կապին նշանաւ խաչին՝ յարձակմունք դիմամարտին. փակին ի ստորին բանտ՝ քինաւոր ամաղեկացիքն. անխզելի հանգուցիք պաշարին՝ խոմբք հակառակորդին. սլգելին անզերծ զնպանաւ՝ մահազինացն կաճառք. այնպէն ի մեռաղս ահեղ հրամանիդ՝ այսա-

կանացն գումարք · պապանձին կարկեալ
ընդդիմաբանից դատակցութիք · պարա-
ւանդին հիւծմամբ կորստեան՝ անելուա-
թից ժողովք · անլոյծ շղթայիւք նեղին՝
առաքելուիք դերաքլ[illegible]առոսին ։

21. Հա կարկառեմ մատամբք ձեռինս՝
զտեառնագրութի նշանիւդ ի ժամ
պիշերիս , որ ոչ մթանաս խաւարաւ ան-
գիտաւե՝ ամենևի՛ն տեսականաւե , քան թէ
ի լոյս անմատոյց հանգուցեալ բնակես ։
Ընկալ զաղաչօղս վտանգաւոր դոհաբան՝
ընդ պահպանութ թևոց հզօրիդ · փրկեա ի
ցնորից՝ եկամուտ պղտորութեց · սուրբ արա
զզգայարան հայելեաց՝ սրտիս նկատմանց ·
ամրացո փայտիւդ կենաց՝ ի տխրական
անրջոց · արեամբ քո սրսկեա՛ զղջմարկուելս
կայից · զհեաս եղումնիցն՝ կաթուածով
կենարար կոչիդ գծագրեա · երգոցն պահ-
պանական՝ քառակերպիդ ձևակերպու-
թիւն եղիցի՛ · հանդէպ տեսութե աչացս
ամբարձման՝ փրկակունդ քո կրիցդ խորհուրդ
առիցի՛ · ընդ բարեաւոր յարկիս՝ չարչարա
նաց քոց գործն հաստիցի՛ · զծառոյդ օրհ-
նութե՝ հաւատք յուսոյ լմոյ կախեսցի՛ ։
Ա[illegible]րգել տէր՝ սուրբ զսատակիչն հոգւոյ ·
մոցէ՛ անխափան՝ պաշտպանն լուսոյ · և
ընդ սաստիկ ծանրութե ցաւոցս՝ և զբեռն
պարտեացս թեթևացո՛ , զոր ի լուսաբանէ

մտաց ամփոփման մահճաց անկողնի՝ ուշաբերեալ զաւուսահատուեցն դառն պլտղոյն՝ խոստովանիմ ամենագիտիդ զանհամար մասունս գործոց չարաչար անօինութեանց։

Յանգիր զվաստակեալս ի բազմածուփս աշխատութենէ. բարձ զտագնապ տարակուսանաց ոգւոյս կործանման, զդառնութենին ընդ վշտացն. զկեծութենին ընդ կարեացն. զանձկութենն ընդ թշուառութեցն. զհառաչմանն ընդ խորտակմանցն. զբեկումն ընդ ապշութեցն. զթմբրութեան ընդ շտմանցն. զարբեցութեն ընդ յիմարութեցն. զթերսամտութեն ընդ խելագարութեցն. զառաւուծն սիրոյն, և զհրայնն ջերմուխ աղուձական ախտին։ Օժանդակ լեր տկարութենէ բազմաւխտս տարտամութենէ, բարեգործ աջովդ շնորհի. ձեռամբդ նորոգողի. մատամբդ կենսաբաշխի. փառօքդ մշտափայլի. յարակայութեամբդ անեղծի. երեսօքդ ղուարթականի. խոկութենէ էիդ պաշտելի. բարձրութենէդ երկրպագելի։ Հատո զչարաչար հեծութի՝ կորստականս խեղդման, զնուր գիւտ չարին. զհին խարդախութենէ բանսարկուին. զօտար աղեխմանն՝ ի մահ կրթողին. զանյարմարական երեւոյթս՝ հանապազորդեան եղեռնագործին. զառաչս հնարադրուին դժնդակ դիւին. զողբական

բոցաշնչուն ձգօղ կախարդին։ Պահեա՛ ի տեղւոջ հանգստեան մեռօրինակ այսր դա-
դարման, յանեւրևոյթ մտածուեց՝ ի մաս-
նաւոր սխալուեց՝ ի մեծագոյն գայթագ-
ղուեց՝ ի փոքրագոյն ոտնաւուեց՝ ի խա-
բեբայ չար ձանձրուեցեալ։ Հեռացո՛ զան-
հանդէպ մտածուն՝ ի զգայուեց ծառայիս
յանցաւորն, զկիրս բաւորելիս, զվարս թըշ-
նամանելիս, զդիպուածս պատկառելիս,
զհետս վրիպելիս, զպատիւս ձաղելիս, զը-
նտրհուրդս անգոնելիս, զաւելաբանուն
նշկահելիս։ Ընդսպառ հոգւով և անշաղախ
մարմնով զապաւինեալս՝ ի քեզ հանդերձեա՛,
՝ի շնչմանէ հոլմոյ՝ ի զարկմանէ բռնուեցի՝
՝ի բախմանէ փոթորկաց՝ ի յոտմանէ մըրը-
կաց՝ ի յարձակմանէ գազանաց։ ՝Ի կատ-
ման աչաց՝ հայեցուածք սրտիս մի՛ տատե-
բասցի, այլ՝ զուարթասցի՛ պայծառասցի՛
վայելչասցի՛ ընդքեզ փայլեսցի՛ տէր յո-
քո, լուսաւոր վառմամբ անշէջանելեաւ։
Բանիւքդ սրբեա՛ զպատուասարանս բազմա
կանխս, ՝ի խորամանկուեցի՝ ի զբաղմանց՝
՝ի քո առեալ յիշատակաց՝ ՝ի վերնամատու-
մտածմանց՝ ՝ի քրէական մորոսուեցեալ՝ ՝ի
սխրանեղծ անշնորհուեցի՝ յատուածընդ-
դէմ հերձուածուեցի։ Գնդիւք վերնայնու-
ցըլ՝ վերակացու ինձ լիցես, պետուքդ՝
իշխանուքդ, զօրաւորօքն անյաղթակունայ՝

եւ մարդասէր , արարիչ երկնի եւ
երկրի , Աստուած ամենայնի , որ
ողորմեցար զքեզ բարեգութիւն , ինքն
ես հեծուեր՝ միայն բազմագութ ,
բարեխօսութիւք սուրբ աճապնիդ , եւ
ամ արդարոց , եւ նահատակաց ընտրելոց : Եւ քեզ
փառք յաւիտեանս՝ խնդալ գոչմամբ վեր-
ստաքեալ սրբովք ղօնալթնոյն անուա-
հականաց գասուց՝ ի գովեստ հօր քոյ եւ
մերոյ , եւ հոգւոյդ սրբոյ բնաւից հաստողի եւ
նորոգողի , յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

+++++++++++++++++++++++++++

ի վայն էրջանիկ բարեբաստութեան՝ քոմոհարին
քոմհրդածուին . ազաչանս եդեալ ընդ հերդա-
քոռն Լուրփնոնուիէտեան :

Բան . ՂԲ :

Ո հանամ զքէն բարեգութ՝ միայն

երկրի, որդի՛ ոյ կենդանւոյ, այն ինչ զար-
թուսեալ՝ անձկութ սիրոյ քոյ յիշատակի՝
՚ի լրութի հնչման՝ փայտիկ հրաւիրման։
Որով բախեալ զձայնարձակուեցայն զապդո-
պարան, սթափեցայք կանգնեցայք, ՚ի վեր
յարուցեալ ՚ի մեռօրինակս թմբըմանէ.
ուստի իբր կոչմամբ սփոփանաց բանի՝
բերեալ ձգեցայք՚ի ժամ պաշտաման օրհնա
բանութե, յանդիման լինել քեզ ուրախութ՝
հանդէպ հաւատացմանս բեմի։

2 Ա. Հա փառք քեզ՝ անսահման անուն՝
և անբովանդակելի զօրութի, որ այս-
քանեօք հնարաւորութք՝ ընդ փլկութե ի-
մում հոգւոյս. դժհաբանեալ անելդ խա-
կութի, որ կերպարանեցեր հրաշիւք աստըս-
տին զհանդերձեալսդն նմանութի, հանդարտ
գործեաւ վայելչականաւ փայտի անօթոյ՝
առքունս անյարիր՝ սատիկս որոտացեր։
Այդ թէ ընդ ծուլութես դանդաղութի՝ զյան
դիմանութի խրատուդ խառնեցեր. ՚ի հոյ-
բենի սիրոյդ հեզութի՝ զուժգնութի ձայն-
մանն յարեցեր. յընդոստ զարկուածդ եր-
կուց միջնորդաց՝ մարդասիրապէս քաշ կր
անձրևեցեր. ոչ մեղմութ մեղմական վան-
գիւ նիրհմամբ ընկղմեցեր, և ոչ անխնա
մաքառ ահաւորութ՝ զտառապեալ հոգիս
զարհուրեցուցեր։ Ծնորհատրական երկիւղա
գութ սաեղծչիդ քոյոյ, որ այժմէն ցա-

ցեր համային յայտնապէս՝ զօրինակ ահեղ
բարբառոյն՝ մեծի աւետն յարուեր. կեն-
դանացուցեր ի դադարմանէ դժոխական
անբանութէ. ի նմին եւեթ կոչեցեր զղ
պակասամիտս՝ ի գիւնիդ ուրախութեր. արա-
րեր զսոյն՝ լինել հանդերձիչ անարատ հար
սինն՝ առ սէր փեսայիդ. երկուցեր փոքր
այս խթանաւ՝ զապարատանին զվնթխա-
րութեր. լուծ սուրբ կրթուեր՝ առամբակին
ուսոյ՝ զայս իր գործեցեր. վարատան վա-
նիչ՝ չարախօսին կղակաց եդեր կապմեցեր:
Փառաւորեալ յաւէտ անբաւ բարձրութի
մեծիդ ՅՍ, որ փոխարկեցեր զփայտին
պարտիս՝ յազատութի շնորհիդ կենաց.
խմաստնացուցեր վերստին դարձեալ՝ զղ
յիմարս ցնդեալ՝ հոգևորական հանճա-
րովդ. կարկառ կռճմամբ՝ զանբժշկութի
հարուածոց օձին՝ առանց մոռացման միշտ
Թարգմանեցեր. ընդ երկրորդութեդ գծա-
գրութի՝ զկատն երեքկին՝ իմ միաստակարին
՝ի կատարածին սովիմբ կրկնեցեր:

3Ղ. ուեստ ներբողիկ՝ բուրմամբ խըն-
կոյ վերստաւաքեմ քեզ՝ ամենանման,
զի՝ի ստապատիր կռոցն բազմաստուածուէ՝
աճեալ յաճախագունիւք որսացեալ զանձն
իմ պատառոր՝ ի քո երկրպագուի. խրոխտ
և ահալկու նուիրեալ փայտիւս՝ զճշմար-
տութին քարուքեցեր. մեծացուցեր այսր

պատճառաւ պատշաճականաւ՝ ինչպէս աւե
տարանուէդ պատմէ։ Սոյն լինքն աղաղակ
բարձրութիւնե գոչման սպառազինուէդ քո՝
ազգայ պետութեց կայսերաց երկրի ետր քո։
Նշան խրախուսութիւնե աւարտման հանդիսի
մարտի քոյ՝ յի՛սուս, յորում իմանալին
փարաւօն կապեալ ըմբռնեցաւ։ կռվիչ
հանապազորդեան՝ գլխոյ գագաթան հպար
տացեալ չարագործին՝ շերտս այս տաշեցեալ
Սուրբ գումարին՝ ի պատերազմի որդիք
սիոնի՝ ընդդէմ աշխարհակալին խաւարի։
ոճն իմն ձեռաւանդ կրթուութիւնե կարգեալ՝ի
հեռուստ՝ այս դրօշմած իւղեալ՝ առանց
հնանալոյ և կամ խափանման։ Նշանակիչ
ժամանակի ապագային հաստուցման՝ ի
բացուստ անդր ծանուցմանէն։ ազգակից
հանգուռնանման կենացն փոյթի՝ որ ի դէր
րախտիդ ես։ կոչարան բարուք հաւաքման
փոյթ ընթացուք՝ ի յարկն օրհնուէ։ պատ
կեր տեսակի անկոյն գիտութիւնե՝ ի կարդ
ընտրուե բարեցոյն և չարի։ յիշատակ մե՛ծ
տեառնագրուե յերեսս կերպիս հոգեւորդ
սրբով՝ վնշան խաչիդ։ նախազեկոյց աւե
տամատոյց փառաց գալստեան՝ ի դշխոյն
պահեալ՝ըր թագաւորիդ։ յորդորիչ քա
ջալերական՝ մաքրատարփոյն խրախճանուե։
անախտական սիրարկու՝ անձնահամբոյրն
կպորդուե։ շքեղաշուք քաղցնծայ՝ ամենա

ձին կուսի Թագուհւոյ. յարդարիչ ծածուկ պճնուէ, որ՛ի հոգին է վայելչուի. նմանուի պատգամին սինայ, որ՛ի տէրունեացն արտաքս առաքիւր. միշտ օրհորդ պանծալի անշահալից որդւոյ մայր անարատիկ՝ սո֊ վաւ փառազարդեր։

4 Երագոյն քան զերկիւղովին փողն եղ ջերեայ՝ զբունուին բեւեռարոյ՝ տովաւ հարթեալ տապալեցեր. քարինս արձակե֊ցեր պարսիւս այսու փայտեայ՝ ընդդէմ գողհատու. գայլսոն նորոգ կառուցեր՝ վկայ ահարկու՝ կործանմանն սատանայի. զի֊ խոր աճեցեալ արմատս մեղայն՝ մեքենայիւս այսու խլեցեր. զմոռացեալ գործոցս իմ պարտիս՝ այսր երախտեօք ընդ իս կապեցեր։ Ջոր եթէ այլ ինչ ձայն բանիդ ոչ անուա նեմ նախատապատում եկաւորուեն՝ ոչ սխա֊ լեմ, քան թէ ճշմարտեմ. ի տակաւ ամանս այս նուիրոյ հոգւոյդ՝ մեծութի գործոցդ յի՝ առաւելութիւն պատմեալ հռչակի. բիւ֊ րաւոր օգնականութիւնս վերնապարգեւս և քոյինատուրս՝ ի յոյժ անպատուական ասպա֊ վինուէ՝ երկրակոնոյ զարմանագրեցեր։

5 Ոստուանեալ անուանդ անքննելն՝ մար֊ դասիրիդ բարեխնամութե, խնկեալ խորհրդով արբշռանանութի՝ անգծապրելի կերպարան լուսոյ. որ կրկնաձիր նշանաւս այսու՝ նաեւ արձակեցեր հեռաձիգս ձայ

նատրականս՝ օդաչուս և յարմարաձուիչս ուսնօղս յինքեան հոգի կենդանի. որով անսխալ հանդիպմամբ զնպատակն խաւարային աղեղնաւորին գաղտնուբ՝ յաւէտ կոծանումամբ՝ ի յեռս ընկճեցեր: Իբր զպատնէշս ամրաբերձ բերդամարտուբեբ՝ կանգնաւորս անվայրարկելիս՝ աստուածոտ անտանօր զկտեալ դիպուածս այս փայտի զարկման՝ հրեշտակ կամարար՝ Թշնամւոյն ներհակ վերյուշարկեցեր: Բանիւբ հրամանի մեծիւբ ակնարկուբ՝ օծուբ շնորհիւդ արեամբ քո խաչնեալ՝ զայս եղջեւր խեթկիչ՝ մոլի գոռոզին, իբր զխաչիդ փրկանակ յեսանեալ սրեցեր: Ի մեծ ազդմանէ այսր աղաղակի դեր քան ի վերնոյն՝ քանդեալ վերացաւ դրանդն աւրուբ կամաց՝ անվայե լուչ և աներեսկչուտ խեներեշուբ կարճամտին, ընդ հրէական սրտին խմաստից՝ և աստուբական տանն կործանուբ:

6 Փառաբանուբ քեզ վերընծայեմ՝ անմահ Թագաւոր. զոր արարեր և հաստատեցեր աշխարհ քո հզօր՝ աղաչեմ զքեզ՝ կրկին ներդործեա: Ընդունելի սուաւ հեղբեալ առի ճենջ՝ զխէթ դժնդակ խորտմանկութենէ բանսարկուին. զտաժանական տապ մեղայ. զհոգնի դառնութենէ շնչման խաբողին. զտարր արկածից մահու երկիւղ ալ. զառի յօդից ցնդմանէ պնատակալ բեր-

քեռմունս տխրեցուցչաց, զայսահաւն հե-
ծեծուխս թալկացուցչաց: Յրուեա վերըս
սին քոյինաղին հեծանաւս՝ օժանդակեալ
թևօք նշանիւդ՝ զամպս հրածինս, զորոտ-
մունս կարկտաբերս, զյաւադին յոլմունս
հրախաւար կեղծաւորուե փչման՝ բազմո-
տանի վիշապին, զսուր սատակման, զձակա
սամալտ դիմեցման, զայրուցելոցն ի վե
վայրենական խորհրդոց, զդիւացն կաքաւս:
Յորմէ զարհուրին յայսմ իրէ փոքուէ՝ տե-
ղի տուեալ մեծաւ դողութե, կիրթ լինի
ծանօթուե յայտնի գիտացեալ, թէ յայս
ազգ ձայնի՝ յաւնէ տէր ի դատաստան: Եւ
խրախուսին յոգի արուե՝ զրահեալ պըն-
տաւէս սուսերաւ հոգւոյն՝ ածարել մար-
տիկք սմա՝ ի ձև կանոնի այսր յիշատակի,
որ զամենափորձ հրոյն ընտրուե՝ գոչմամբ
անկերպագրելեաւ՝ հաւօրէն ազանց քա-
րոզէ ի յօրինաւոր ասպարէզ՝ երջանկա-
բար նահատակութե:

7 Ա տաւ ահա փողաւածափող, համ-
բառնաւ սուլաւ ձօ օրհնութե. պատ-
մեցաւ սուլիմբ ամ երկրի. հնչեց ի լսելիս
բաժանման հեթանոսաց. ձայն պահապա-
նաց մեծին զօրացաւ, ըստ բանին եսայեայ,
և՝ ի նոյն բարբառ առհասարակ ցնծասցուք:
Յնդեցան ջրոյն առակաւ՝ ի ձեռն սրբին՝
Թշնամիք խաչին, անպատուհասեցաւ ճաշակն

սուբ

ոսկերցն փուշ խրտուցման՝ յանձն բու-
դջնդւսկապես, ըստ խնաստակի ումեմն օ-
գանչուէ՝ խխտոս առաքեցեալ, և ոչ
8 Ես արձագանք արձանաց ի խորոց ինչ
ի մանկաղս։
կարէ անուն մեզ փախաձևեալ՝ ի խուխս և
կաղին՝ այս փայտի ցուցմամբ, յանօգուտ
աւետարանէ։ Կատորեցան սուսերք սատա
անուրդել ձայնմամբ իւն ածոյնով հնչեցեալ
վաց և կղզեաց նոյ՝ յաձախ սաստկութիք
ծիրս եզերաց՝ ի ծոյս ջուրց բազմութե ծո-
ընդ ծագս տիեզերաց՝ և ընդ
փողէ, այլ ընդ ծագս տիեզերաց՝ և ընդ
խորան՝ փայտս այս նոմիրեալ ընդ խաչին
Թևոց սլացեալ զօրէ։ Ես ի գլուխս ամ-
ձարին՝ մուրճ ինչ գործողի, իսկ յածուկ ելուստս
մարդկային ձեռին։ Ես գծեաց ի քար տա-
ցան՝ ցոլով հովուին երկնայնոյ՝ տուր խշխանուե
յարմարապրեցաւ, ամփոփեցաւ օծեալս
տարի, զօդ վիրաւորեալ, ոչ անախորժ
սրուք ընդ ունկն մտեալ, և ոչ զանան ուղ
ոսկերցն փուշ խրտուցման՝ յանձն բու-

վեսուիշ զայս տուր սրբութեան՝
լինել
և արդ ընկալ օրհնութիւն յաւրգեալ զո-
ւոմ չար պատահարաց։
մաքրական տածմամբ՝ ահարկու դիւաց և
նէն, այլ զսա սիրեաց և կրկին պատուհեաց
րէն տեսութեամբ ազդեցոյց՝ ի բաց արա յի-
կամ հրէաբար խաւսակցութիւնք, զոր մարգա-
ո՛չ հեթանոսօրէն ուրուճաձայն հնչման, և
կաւ առեալ մեզ՝ ըստ հնոյն վոխանորդու-
բատառնուեց՝ սրինկ նորոդ այլ նմն տեսա-
Ջուխտակաց՝ բարետաւիղ ողբերգակութեց՝
Ակզբնապար նախընթացուեն աղէկարմար
նութիւն սաղմոսարանին՝ ի վե՛ր եղեսէին։
հոգւոյն աց առ մեզ, քան առ օրհնաբա-
ցայ առեւտրանին՝ զարթուսիչ
զայն տպաւորեաց։ նո՛ր գործի ընորհն նը
գդուշաւորապէս բարձեալ յանձանձեն։
օրինակ ձայնի հրեշտակին, զոր առակողին
քան՝ հաւուն կոչմամբ այսու տեսակաւ
յականքս քրիստոնէից՝ ընդ գլխաւորաց, զոր եկեղե-
բարչաւանդելոյն գլխաւորաց, զոր եկեղե-
ուին։ մի սա՛ ի տպաւոյն կազմուածոց ա-
Պարփակարան անխորտակելի նորոյս սի-
առանց քաղցրութե առ նոյն զարկուցեալ։
դաչեցուցեալ և ո՛չ քար ընդ վիրգս սալի՝
նէն, այլ զսա սիրեաց և կրկին պատուհեաց
մաքրական տածմամբ՝ ահարկու դիւաց և
Ակզբնապար նախընթացուեն աղէկարմար
Ջուխտակաց՝ բարետաւիղ ողբերգակութեց՝
բարութեամբ ազդեցոյց՝ ի բա՛ց արա յի-
կամ հրէաբար խաւսակցութիւնք, զոր մարգա-
ո՛չ հեթանոսօրէն ուրուճաձայն հնչման, և
կաւ առեալ մեզ՝ ըստ հնոյն վոխանորդու-
բատառնուեց՝ սրինկ նորոդ այլ նմն տեսա-
Ջուխտակաց՝ բարետաւիղ ողբերգակութեց՝
Ակզբնապար նախընթացուեն աղէկարմար
նութիւն սաղմոսարանին՝ ի վե՛ր եղեսէին։
հոգւոյն աց առ մեզ, քան առ օրհնաբա-
ցայ առեւտրանին՝ զարթուսիչ
զայն տպաւորեաց։ նո՛ր գործի ընորհն նը
գդուշաւորապէս բարձեալ յանձանձեն։
օրինակ ձայնի հրեշտակին, զոր առակողին
քան՝ հաւուն կոչմամբ այսու տեսակաւ
յականքս քրիստոնէից՝ ընդ գլխաւորաց, զոր եկեղե-
բարչաւանդելոյն գլխաւորաց, զոր եկեղե-
ուին։ մի սա՛ ի տպաւոյն կազմուածոց ա-
Պարփակարան անխորտակելի նորոյս սի-
առանց քաղցրութե առ նոյն զարկուցեալ։
դաչեցուցեալ և ո՛չ քար ընդ վիրգս սալի՝
նէն, այլ զսա սիրեաց և կրկին պատուհեաց

լինձ պահպանուել և քո փառաւորուել. քո պաշտօն՝ և իմ գոհութիւն. անաղմնդ արուեստ բարձրութեա՝ արարչական փառաւորութեդ: Մոգք՝ ձայնդ այդ ածարեալ՝ ընդ պատուհասաստ յօդևոցս շաղկապութեա, հանել՝ ի հոգւոյս զպատիժս դևիւք՝ և զմեռաս անէծիւ՝ և մեղայ ապականութեա: Ա՛րտասքեա լինել զայս իբ՝ նշանակիչ ընդ ջահաւորականն՝ անջրելի նամակ՝ ջատագով անխափան նական տէրունական տնօրինականացդ:

Ա՛հա պարգևեա տուար՝ բժշկեգութեա, ազատեմ հիւծոյ՝ կրկին մեղ շնորհեա պահպանութեի՝ ի դիմամարտից՝ յանեղեւոյթ և յեղեւել: Ընձեռեա մեզ ձեռն ամենալից, որ բանաս և մատուցանես պատրաստաբար բաշխանաքը՝ ի մատունս բազմապիսիս, օդոյ քաղցրութեա. անձրևաց շահեկանութեի, պատկասեցին քոյով հրամանաւ այսու բարբառով՝ հողմ տապալեսցեն, շնչումն ցաւագեր, յարձակմունք հիւնիկ չար խաղտաղխութեց, տուաւ խափանեսցին ամ դիմամարտութիւք զինուորութեց՝ դժնեայ մատնչին. հալեսցին հատցին և մեռցին յերկանիկ ձայնիւ՝ օձեալս այս փայտե՝ որդն և ուտիչ, և ամ նմանիք սոցին, որ ի մերոց մեղաց զօրացեալ՝ ընդ մեզ պատերազմին: Ա՛րմատացո՛ մեզ սուաւ տուն եկանութեա՝ զօրութեա՝ սայդ ի քեզմէ ծագ պաշտպանութի՝ տուր ղձիչ

բո-

ար-
ջեայ սկըտա յիմարեալ՝ ի քոյին բանիդ
սոյն՝ առ՝ի փոխարկել զանդամանդ-
առնեայն՝ միասին հրաման քո՝ ի 10
ցունդ ընդդիմացողաց։
նեալ ինձ սուաւ՝ զերծո զիս յամենե-
կարկառեա առ իս զաջդ ամենազոր, և օգ-
տեր յե աղաչեմ զքեզ, փրկեա բարերար,
մաքուր զեռնոյն ապականողաց։ Փրկեա
տածմունս, և յայլուսն գարշ գոյութիք՝ ան-
ւաձանողաց, յուսեայն օտարին վրիպակ մը
երևին ինքնասոեղծուածիք՝ մերձաւոր դա-
յերկաքանչիւրոյ բնութենս մերոյ վեր-
տահմանց՝ ի հնարիս չարին ի մեզ յոյսա-
յաւելուածք կրկնատգեղ և անվայելուչ պա
նելոյ. իսկապէս վանեսցի սուաւ, որք
կեալ կենդանի երկրի՝ վէրք վատնիչք, և
բաղրուեց վերոյ սահմանաց՝ և՝ի քո մշա-
սուաւ՝ ի յանդոյ՝ պողոսոհմանական պօ-
ձեռնեան խաղաւանողաց։ Մերժեսցին
հակք առաքելոն առոյնականաց՝ բազմա
խորին խաւարի՝ այսր փոյթոյ փառասրելոյ
Հանանաց։ Փախիցեն յանհուն հեռաստան
կեալ քն՝ քրիստոս, ի պատուղ կենաց անմա
զաւանող ես նորոգ՝ այժմու փրկուես ծաղ
կայ, որ ունի կախեալ ի գլուխ ոստոցն
էրերիս ոտ արարածոց, զայս ծառ սաբե

արդիւնաւորութիւն. հարցեալ միեւնոյնն զայս
նեղսուկ հրաշիւղ քումդ ազանչելեաց՝ ի
սիրտս ծորեալս և յոգիս լքեալս, և հաս-
տատեսցեն կազմեալ սինդապէս՝ ի կայունս
ուղիղ անսասանելի. իսկ զանիղոսոն կամ
շնացուսցեն զարթնուլ և զգաստ լինել յո-
գի հեզութեամբ՝ ածաւանդ քո պատուիրանիդ,
ոյժ զսիօղոնն և զմատաթիէոնն: Յիշեցո՛ մեզ
դասէդ պատուհասալս այս վայրուիս՝ զերա-
տիս խաչիդ, որով զանձառան ներգործե-
ցեր. բարձ լինէին՝ կենցուցիչ, զիտանդ պար
տեաց՝ պանծալի լծակօք ամբառնալեաց
նուր տապանակիդ: Բացցո՛ն կամօք քո՝
հրճուր, ի յայս ձայն կենաց՝ լսելիք սրտից
յամառեցելոց. լուիցե՛ն յայս մեծի բա-
րութենէ քումդ ակնարկուե՝ ականջք խլից.
պարզեսցո՛ն ի ձեռն սորին՝ լեզուք համ-
րացելոց. լուսաւորեսցո՛ն ի սոյն՝ տեսա-
րանք աչաց, հայել մաքրապէս ի քեզ պշու-
ցեալ անայլայլաբար. զղջասցո՛ն դարձցո՛ն
կազդուրեալ՝ կամք յափրացելոց. ընձեռել
տացես տէր՝ տագնապելոյս՝ անձրև ար-
տասուաց: Եղիցի՛ քեզ սա մեզ՝ լուր ցըն-
ծութեան. ձայն ուրախութեան. բարբառ բերկ-
րութեան. նուագ հանգստեան. նիւթ երա-
նութեան. պատճառ փրկութեան. առիթ քաւու-
մերժութեան վշտաց. խզուիցի խեղդմանց.
ընդարձակութիւն նեղութեց. համառօտութիւն

բախտաժեալն. ի սրբերգեանէն վա-
նականաց. ամէն:

1 Ա՛ռ զբո ահաւոր անուն՝ բարձրեալ
ամենատուման. անձկութե փափաք յա-
ղաւթս:

Ա՛ղաչեմ լուր գոնաւրէն վասն սրբալոյս խաչին
Քրիստոսի:

ԲԱՆ. ՂԳ:

Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ:
Հանդիպէ, տա՛ նոյն ապերա մտալուռնոց բանի:

Վէրոպին յատելոցածք ձրիւն հեծուելե՝ նոցին
խեթնանց. հալածուելն հեծութեց. թե-
թևութե թառաչմանց. յատահովութե կար-
եաց. կարգադրութե կրից. սիրտուե վհատ-
մանց. բժշկութե ցաւոց. տևականութե հեղ-
գութեց. ուշադրութե անտեսից:

II Ա՛յս կամուրջ ցանկալի անխոտոր
և անխոտորնակ, և՛ի վերնաշաւիղ
բարձրաբերձ սրբահետս տանդուղ երկնա-
ջան, առ հայր քո օրհնաբան ահաւոր ա-
նուն՝ ձգեալ մատուսցես՝ բարերար, հոգ-
ւոյդ առաջնորդութբ միանալ՝ ի քեզ անընդ-
միջելի. որով և մեզ մեր՝ և միաբանական
տէրութեդ՝ և անեղծ ատարչութեդ՝ ի կեն-
դանեաց և յանշնչականաց հաստելոց՝ վայ-
ելչական գոհութբ փառք և իշխանութիւն
յաւիտեան յաւիտենից. ամէն:

++++++++++++++++++++++++++++

Վէրոպին յատելոցածք ձրիւն հեծուելե՝ նոցին
հանդիպէ, տա՛ նոյն ապերա մտալուռնոց բանի:

ռատրողաց միշտ սրբաբանեալ՝ բնակեալք
ի սրբում. լի և ամենազեղուն բարութիք
առաւուտաձեռն անուճապելի. լոյս բարի, և
ծագումն գովելի. երկրպագեալ փառաւո-
րելի, ահեղ և անզննելի. ամէն և յաւիտեան:
Ա. Յաւ բանիւ դաշամբք յուսոյ՝ ուխտ
քնդ քեզ միութիք՝ հլիզօր, այո, ամէն, ալէ-
լուիայ. գովեալ Թագաւոր հանուրց. ձայ
բոլորից. ստեղծիչ գոյից, և տէր կամարար.
միայն առնել պատճառաւորաց. փրկիչ և
օծեալ մշտատաշտելի:

2 Ա ուստի մեկնասէս Թարգմանել՝ի մեզ
զայս գանձ անվաճառ՝ և հարստութիք
անփոխատրելի՝ յո՞ք քո ալքոյ երկնաւոր.
որում դողութիք մեծաւ սպասեն անմահա-
կանացն ահեղից լուսաբերան բոցաշնչու-
թիւնք, կրկնեալ քեզ յօժարութիք՝ի հա-
ճութիք անխոտոր մտաց՝ ծունր գոհութ.
ստեղծօղ էութեանց, որ են՝ի տեսանն և՝ի
ծածկութիք: Որ ետ և էիր միայն բովան-
դակ՝ ամենևևին անսակասելի. առեր զմեր
իսկապէս հանգոյն, զի՝ի լուռ քումմէ լը-
ցուացես. օրհնեալ և բարեբանեալ՝ ծա-
նուցեալ յաւէտ միշտ անքննութիք ողոր-
մութիք մեզ՝ի փրկուէ, ի փառս և՝ի գովեստ
անճառ բարձրութ՝ ահաւորիդ բարեբա-
րութիք, սկզբնաձիր օծմանս շնորհի՝ մե-
ծախորհուրդ հրաշազարդութ: Քանզի լոյս

քո մեղ ծանուցեալ՝ ձառագայթ անհաս·
ծագումն անսահման · արեգակն անաչա-
ռասփիւռ · աստղ սահմանիչ՝ երկակիշիւռ
տարրուեց · ձրագ ոտից՝ և լոյս հետևմանց ,
որով՝ ի ցոյց խմաստից եկեալ տեսութիւն՝
բանիս այս յարմարուե , ոճնեմք պարեր-
գութիւն հրեշտակօրէն յաստակամտաբար՝
փրկչավայելուչ կնդրկաւ խնկեալ զպար-
գեւաբաշխ առատատրուի ամենիմաստիդ՝
յիւղ զուարթ անբիծ գաւանման : Քանզի
՝ի սկզբան անդ՝ կատարեցելոց ողորմելի
տխրականութիւնք՝ ի փչմանէ բարձրագոյն
շնորհին՝ հայրն իմ սկզբնատեղծ՝ և հնա-
գեալ յաւէտ մեղացն գերմամբ , ՝ի մահ
գրաւեցաւ · կապեալ ընդ եղծման ապա-
կանութեանէ անզերծ հանգուցեալ , ՝ի ծառոյն
պատճառաւորեալ՝ յանկումն անյարիւր ա-
մենակործան գերմանն, հերքեալ ՝ի լուսոյ՝
այսր խաւարին վայրի մատնեցաւ · իսկ դու
գլխաձ տէր ողորմութե , քանզի յաւէտ քան
զնոյն ծանեար զոր ստեղծեր , և զի չէինչն
ակնկալութիւք՝ չեկաց յոր ինչ էրն , որով ան-
կարողանայր խոհապէս տեսանել ՝ի լոյսն
վերին անմատոյց գերակայութե անսահմա-
նելոյդ , ոչ մշտափայլ յարակից վառմամբ
անաղօտելի տարածանեցեր , այլ գիշերոյ-
նոյն ոտնակոխ մթին արհաւրաց՝ ձեռըն
կալութիւք ձիթոյ՝ շարամանութիւք նիւթոյ

պատրուակի ընդ նոյն զանգեալ՝ յօրինակ
քո անսխալ միտքդ ընդ մեզ խառնելոյ՝
մարդասիրական հիւսեալ կազմեցեր. զի որ
ի սուրբսն մահու տարագրել գոսաք՝ կան-
խակորուստ տնկումն պարտեցեր, ի պատճառ
իրին՝ ազգակցաւ պտղոյն զահաւորեցեալ
հաւատոյն վառմամբ՝ ի նոյնն դարձեալ
խնկաւորութեի. որով և փայտիւն մահու՝
մածմամբ քո ի նա՝ ածեալ մածուցեր զմեզ
մեզ, առակաւ մեծի խորհրդոյն՝ միաւոր-
եալ ի փայտն կենաց:

Յա. Եւ արդ՝ ոչ ունիմ օր լսոմամբ՝ առանց
գիշերոյ, և ոչ անօրէնութեի յարկի՝
առանց ձիթոյ պիտոյից խնդրոյ. քանզի
նոքա օրինակն հաւատականին ոչ նուիրա-
ւոր՝ զմարմնաւոր աչաց տեսուի լուսաւոր
առնէ, նոյնպէս. և մաքրեալն քոյինաշունչ
շնորհին՝ ընտրութեամբ անխմանալեաւ՝ զան-
րուագ հոգիս միտքդ ի մեզ անտեսիդ՝ հր
լուսաշաւոտակս պայծառացուցանէ: Զի
որպէս յիջումն լուսատուին ալ աւազանին՝
լուացմամբ մաքրին՝ զանձինն հաւատովք
առնուլ սրբուի, նոյնպէս ի յօծումն խղճին
պարարեալ յուսով՝ զհոգւոյն զօրութեի
սովիմբ և ի սոյն՝ համալրիմք ունել ամիւ
անեղմամբ: Եւ ոչ հրամանդ արուն-
կան օրհնաբանելի՝ զքաւուի մեզայ ան-
տակեցոյն նախաձեռնիլ. խակ ոչ հաւատ

ունողացն առ այն բժշկութիւնն հրաշալի՝
յանդիմանակաց անտուաստ առ նմին մատոյ
նոյն տեսակի՝ հաւատարիմ վկայ անդադար
ձկոյն հաստատէր, սոյնպէս իւղս այս
փրկութիւնք լուսով կատարեալ՝ հեղեալ ի
մեզ օծանէ զարտաքին խորանս. իսկ ըզ
ներքին մարդս աներևակ՝ ծածկապէս մը-
տեալ նոր կենդանացնէ։

4 Պատկեր պանծալի այս զանգուածն նիւ-
թոյ՝ արարչիդ երկնի. քանզի ոչք
զիւղոյն կրեցին օգտուն՝ որ յոլորմունէն
շահընծայութիւն, և դու ի գովեստ քեզ զայս
բան տահմանեալ, թէ ողորմած եմ ես ար.
քանզի ոչ սկզբոյն անուան կցորդիս ինձ,
նոյնպէս ի մասանէ և այսու զինջեալ գծա-
գրիս՝ ըստ ոնտեսութեն որ առ մեզ։
Վեհագոյն մեծութե խորհրդոյ յարմարատուր
դիմակերպութեն՝ այս ձարպ պարտատուե
երկրի թանձրութե՝ հոգանիւթ գոյակա-
նութե, զի ոչ սոյն մասն ի կենդանութեն
ոչ ի կերակուր հրամայիւր անդ՝ ըստ օրի-
նին, այլ արարչութեդ բոլորովին պատուղ
որոշիւր, նոյն նմանութե ես և առաքնօր
լեր ղջօրութի ես մատչելի յոյս աւանդ
հաճութե էիդ ինչ վայելչապէս տուեալ նոմի-
ւր, հոգւոյս հարազատ զուգաձանապարհ,
ոչ շունչ արեան՝ և ոչ ձեռնձեր ինչ զուար-

թուէ՝ օրինակ հոգւոյս իմոյ և կարծես՝ ըն-
անդամահատիւս մտցին ծախիւ, այլ ազքատու-
վերնում վիճակի՝ ուրուականին բազմականին
ձօնեցեալ ճաշակ՝ այս նիւթ չահատորական
մշտաբոլորք անուղղութեան :

Յ Ա՛յժմ մատչելի՛ ի նախադահուն արու-
անդրանիկ՝ դատիչ քննողաց, եթէ ո՛չ
օծմամբ ինչ նշանակէր, ո՛չ քահանայու՛թ ի
յանկոխելին տեղի ձեռնարկէր, եթէ ո՛չ
այսու կատարեալ լինէր : Յակոբ զքարն
պատկեր վիմին՝ ի խորհուրդ երկար՝ խո-
րանին ընտրութե՛ն՝ օծմամբն տպաւորեալ
կերպացոյց, առ որ զիջումն անձառ բարձ-
րելոյդ՝ տեսութե՛ սանդղոյն յարմարուե՛, և
զիս՝ ի վեր տանելոյն անդուղեկցութե՛ն,
պարձանն խոշել կատոյց նպատակ՝ ի ցոյց
տպաւորեցոյ յիշատակի : Ա՛հարոնեան
քահանայութե՛ն պայծառութե՛ն՝ հրամանաւ
մեծի՛ն Տեր՝ օծմամբն ձոխանայր, որով՝ ի
գլխոյ անուն՝ ի մօրուսն զեղեալ՝ զերափառ
խուղոյն՝ զարմանալեան կենդանագրութե՛,
լուսո տալնոսոցին, զփառաց նախնեցոյն տ-
ռակեր զանդրադարձուն, և զընտրհրոյ կե-
նաց սրբուե՛ ընդ մեզ խոստանուե՛ : Թագա-
ւորութե՛ ո՛չ էր պանծալի անդանօր պատ-
կերասն ստեղծագործիդ, եթէ ո՛չ եղջերոյ
խուղոյն օրհնուե՛ ձեռնադրեալ՝ պսակաւ
պճնութե՛ն Թագին՝ յանուն քո քո գլուխ

հոգի քո բարձրեալ՝ յայնմ օրէ խաղայց
ասդ վկարգ լուր գոյե ։ Ի վե՛ր դասուիլ՝
վայելչական լինի յարմարութ՝ ի թևս հոգ-
ւոյն թարգմանութիւնն բանիս մաղթանաց՝
ոյ ի ձեռն աղաւորութե՝ ի ձի-
Քաւութեաց լերինն, ուր յետոյ ուրբ մարմ
նացելոյդ ՚ից զետեղեալ կային, ՚ի վերնոյ
անտի հրեշտակաց՝ ՚ի պատից տեղւոյն ի-
ղեայաւ ուստի շիրմի սկզբնահօրն պաշտ-
պան՝ եպիսկոպոսական արքայապատիւ ձո-
խուբ՝ ՚ի քէն հանդերձեալ նստաւ, մինչև
յայտնեցեալ երևեալ լրմամբ՝ համայն ի-
կուն աղամային կենագործուեդ ։

Ե՛ արդ՝ քանզի՛ քո՛ են շնորհք, և քեզ
վայելեն գոհաբանութիք՝ օրհնաբանել
արդի ՚ից, դու ինքն յարմարեա բարեշնորհ
տպաւորութ զաղաչանս իւղաւորականս՝
խնկապատարս՝ զմռսալիս՝ պատճառ քեզ
փառաց, և ինձ մեղապարտիս առիթ բժըշ
կութե. մատո՛ ՚ի՛ր յա՛, վիրապս անելեւուիլ՝
զայս ձէթ լուսանիւթ. և ա՛րկ ՚ի սոյն խա-
դան խոպոյ մահապուճի՝ զկաթուած օրհ-
նութե իւղոյդ փրկութե՝ անապակ գինեաւ
արիւդ, միութ արարչականաւ պատապա-
րեալ պատանօք խնամոյ. զի յիշատակա-
դան թարգմանութիւնն բանիս մաղթանաց՝
վայելչական լինի յարմարութ՝ ի թևս հոգ-
ւոյդ վկարգ լուր գոյե ։ Ի վե՛ր դասուիլ՝
հոգի քո բարձրեալ՝ յայնմ օրէ խաղայց

յորում օծումն նուիրեցաւ։ Սաւուղ յայլ
յայլ՝ և՛ ի մարգարէս ումանս անտուստ իսկ
գրեցաւ, յորժամ օծումն ժամանեցաւ գա-
գաթան նորին։ Ա՛ր քայութիւնն առաջե-
տանեայց՝ օծմամբն գրաւեալ՝ մատուցաւ
՛ի կցորդութիւն տանն իսրայէլի։ Կայսերս
ումանս նշանաւորս վեհս և երևելիս՝ ի
խժականաց բարբարոս աղգաց՝ իւրաս այս
կենսատնկուղ ցօղով անձրևեալ՝ իբր կար-
թիւ որսացաւ ՛ի յընտանութի հպատակու-
մեծիդ այ։ Քանզի որ առ կիւրոս երկնա-
ւորին պատուասիրութիւն՝ զօծեալն ձայն
նմին մեծ վարկաւ։ Զայն սաղմոսողին՝
գեր քան զմարգարէսն՝ զօծեալն անուն
նախատարմարեաց, կանոնափակ ընդմիջար
կուբ պատուէր աւանդեալ, մի՛ մերձենայք
և մի՛ մեղանչէք։ Ա՛ր հեղհեղս առաքելոյն՝
ձայնին հրամանատուութեն, նշանակ իմն հա-
նելոյ ՛ի պաշտամանէ անտի բահաղու, զօ-
ծելութիւնն ՛ի քորեբ ազդեաց յէութայ և ա-
զայէլ։ Խաղթափեալ անուն վեսայիդ՝ ի
հոգելից բանից իմաստնոյն վերաւկայեալ
կանխաւ իսկ գրեցաւ, ոչ զի հոգի այ յա-
ւէտ պատկեր և նշանակիչ, զի փոքուս ըզ
մեծդ կերպատրուի քև նկարագրել՝ ըստ
սիրոյդ առմամբ քո շնորհիդ։

71. Ա՛ւ զի՞ և երկայս՝ պատուճածօրէնս՝ բացականագոյնս՝ գծագրականս և առա

առաքաւորս շարագլուխ առաջի վերնոյդ
և ահաւորիդ մաղթողական բանաստեղ-
ծուխս տէրդ և կենդանարարդ՝ արարիչդ
երկնի և երկրի՝ ի յօծմանէ անտի սկսար
քարոզել զաւետարանն ալքսյուե. վկայել
անտուստ ի յոհաննէ՝ օծեալ և գառն ոչ՝
քարձող մեղաց աշխարհի: Ջի թէպէտ ընդ
օծմանն օրհնուե՝ հոգին էր քեզ խակաբար
լումամբ, և ածուեն խառնուի բովանդակա
պէս, այլ անուն պաշտի խորհրդեամբ շը
նորհին հրաշափառապէս ազդելոյ ի սբեան,
զի զատրկուի ադամեան մարմնոյն՝ մեծա-
նալ յաւէտ այսու յորջորջմամբ պատրաստ
արասցես: Բացել զառաջս մարգարէուեն
եսայեայ՝ դու լինքն ածուիր մարդացեալ՝
ընթերցար, հաւատարիմ առնել զբան ծա-
ռայիդ քոյ՝ ա՛ր. և լբրև ծանուցեալ եղեր
օծուքեն՝ ի կարգ անդ բանին, թէ հոգի տն
՝ի վե՛ր իմ՝ որով և օծ խակ զիս, ապա փա-
կեցեր՝ ի հանդիտափառն օծելուե՝ զրբքա-
նութի երկաքանչիւրոյն յայտ արարեալ
խորոցաւ սահմանի՝ ընդարձակ հեռաւո-
րութե մեծաւ կինքեցեր, զմերս՝ կաթուա-
ծոյլ լինչ ընորհազարդել և զքոյդ՝ խակութե
ընդ հօր՝ և ընդ հոգւոյդ հաւասարութե
թարգմանեալ՝ ի նախածանօթ մերակեր-
պութեն՝ սանձալի լինի գովեստիւ օծեա՛ն
կոչմամբ՝ ի հրեշտակապետ փառաւորողաց՝

արարածոց երկրի ծանուցար: Ջոր մար-
գարէն կանխաւ գուշակեաց զ'ի յորդա-
նան, և յընտրեալն լեառն Թաբօրական՝
հայրենի ձայնիւդ եկաւորութիւն, թէ որ պատ-
մէ՛ի ինքմարդկան զօծեալ իւր: Ջոր սաղ
մոսին ձայն կանխաւ պատմէ՝ հզօրիդ փա-
ռաց զայս պատուիր՝ առ՛ի զաւեալդ ձեռ-
նադրելոյ, օծ զքեզ աձ՝ աձ քո իւղով ու-
րախութեան:

8 Ոգի երեսաց մերոց տէր քո. որ է
օծեալ անուն իսկոյն, որով զփչուն
կենդանութիւնն՛ի դէմս մեր լոյս՝ բարե-
րութիւնդ քո ազդեսցեր. իմաստութիւն ուներ
երջանիկն՝ մարդասիրութիւնն խոստովանելի,
առելով առ ոմն, թէ եղ վկայութիւն առաջի
նոյն օծելոյն. զնոր աւետեաց վկայելով,
թէ կոչիկս անգամ ոչ առի յամմէ եղեալ:
Երգոյն երգ՝ իւղեփեցական գինի՝ զաս-
տուածոյ ծանուցեալ զխորհուրդն՝ ի գովեստ
հարսին նը եկեղեցւոյս՝ զմեռս առաքե-
նութիւնդ հանդերձ ամ առաջին իւղովն. և
ես զմեռս և կնդրուկ մատուցեր վարուց
ամ փոշեաց անուշիկ՝ իւղովդ զանգեալ՝
անդամին և այսր յառաջաբերեցեր: Դանիէլ
զկենսատու մահուդ՝ զ'ս թագաւոր երկ-
նի, ի վեր քան զօրինակ կոչումն ձայնի՝
զայս անուանագրեալ վկայեաց յայտնի,
թէ զկնի վաթսուն և ինն եօթնեւտորդայն՝

սպանցի օձեանն, և օձեալ առաջնորդ լըզ
քեզ յորջորջեաց: Ճրագակիր աշտանակն
զաքարիայ ադդովայ՝ որ ի բարեքեաց՝ ի-
ղձն բարեբաշխ բացատրութ՝ ի մատունս
եօթանց առաջադրութեց գնդիկն վառելոյ՝
ի ջահէ անուն զօրութ անեկամտաբար վի-
ճակաւորել զ'ինքզդ լրութ ի մեզ փրկութ
և օձելութ գերաբնական նախազեկուցեր:
Ջոր ըստ օրինին անտուստ գուշակմամբ
ի խորանին որ ի տաճարին՝ առնընդել լինի
կրթութ սովորաբար մատուցեալ լինէր,
պանք, բալարջընծայք, և նաշիհք՝ իւղով
խառնեցեալք, և զուարակք եղանց իւ-
ղալիկեալք, և տիրական անուամբ ձայնե-
ցեալք, և հաւուց ոմանց թաթաւմամբ
յազգակից ձարսին ի յարիւն, այլ խոր-
հրդոյ՝ առձեռն տեսակք և նշանակիչք
յարմարակունք քեզ՝ միածին ծնունդ օրհնա
բանեալ մեծիդ Տեր. միայն դու օձել նորոգ
և զարմանալի՝ ինքնութ հաւատոյն էութ՝ ի-
կատէս լսմամբ ամենք անպակասեալ:

Եւ զի՞ ևս ևս ևս ևս բազմապատիկս նշա-
նակել առ այս մեծ խորհուրդ անհա
տանելի, և ոչ հաշակել զքեզ՝ քաղցրութ.
լսանալ քեւ զայս՝ թէ զի՞նչ ևս ևս ևս,
եթէ ոչ՝ զոհսութեն ի փոյտն պարտեալ՝
սովիմք բժշկեալ, ըստ առաքելոյն, զուարթ
գործեսցես: Եւ զի՞նչ պարարտութեն, եթէ

տեսցուք զանխնամելոյն ի մեզ բարձրութիւն՝
նուիրիւք հոգեւոյզ քո լեալ՝ ի սոյն լոյս
գրգեցէք, եթէ ոչ՝ այսր ահա ընտրական
ցէք, և՝ ի պարտէզ իւղենեաց տածեալ
գերեկապալոյդ խնծորով յարկեալ ծածկե
օրհնութեամբ, հաստատեցէք զիս իւղով, և
և կամ իմաստուն՝ ի դիմաց հարսինն՝ առ
աւետ, օծցին իւղով ի մերոյ պարզելոյ.
նուէ՝ նշանակ յայտնի վայելչապէս ոմանց
բանեալ ի սփոփանս զուարթարարս օրհ-
եմնանուել: Եւ կամ զի՞նչ մարգարէն ասէ
խաւարի՝ կերպակցապէս միութիւք ի յիս
անյուսասէ մեղացն միգի և կուապաշտուեն
ասելոյ շնորհակալութի, եթէ ոչ՝ ի մէջ լինի
օժանդակեսցես: Եւ զի՞նչ ճրագին լուսա-
ծեալ դեղովս այս կենաց՝ պատուապարեալ
սաստկութե ի մահ կործանմանն՝ կենագոր-
ձութի, եթէ ոչ՝ զհնն խաւրդասուի սգոյն
կամ օծանելն իւղով զգլխոյն վերամբար-
ծերութին առակի ի ձէթ պարարտութե, և
ամենասուէնչ բաղձանացն իւկ իմանալ, որոյ
արդեօք մարգարէին հոգեւոր ըղձականութե
զօրութե՝ հօր անուանեսցուք: Եւ զի՞նչ
ւժ ուրախութե, անուամբ քո փրկել յոգի
սորին փոխարկեսցուք ի սայծառութի յա-
ծոչ՝ զմոխրոյն թշուառ տեսութին՝ ի ձեռն
ծոչ՝ զկեբակուրն մահու՝ սուաբ մոռացուք
լցեալ ի սմանէ: Եւ զի՞նչ օծութին, եթէ

գնալեալ։ Եւ արդ քեզ միայն՝ խնամակալ
պատճառ բարի բնաւից եղելոց, ձեռն
հասբառնամ տարածմամբ բազկաց՝ երկ-
կամանաց գործակցութիւք՝ սրտիս հեծու-
լեզուիս և շրթանց ձայնարկութիւք, լու-
ողորմութիւք՝ ու՛ր, պաղատանաց խնդրուա-
ծոց առ քեզ կարդալոյս։ շնորհաւորեալ
այսու պարգեւիք՝ գոհաբանութի քեզ վերընդ-
ծայեմ՝ հնչզօր ահաւոր բարձրել անքննին,
անփակ փափաքմամբ միշտ հաւերժութեալ
սո՛ւրբ սո՛ւրբ և միայն մի՛շտ աբ, օրհնել
հանապազ յաւէժ անդադար երգ ձայնութիւք։
Ընձեռեա առաւել բարեբարութի՝ իսպառ
վերկելոյս, տնուրյոյս քաղցրութե՝ ուչմասին
միոյ մատուցման լուսոյ՝ արժանաւոր ինչ
հանդիպելոյս, լայնել քո բարի ընդբուն
ծածուկ խորհրդոյս՝ գրգռութի խառնեալ
ընդ աղերս՝ ասել ընդ դաւթի, ընկալեաք
ա՛ծ զողորմութի քո, և զծածուկս գաղտ-
նեացդ անտեսից՝ խմասուրբ քոյ յայտ-
նի արարեր։

ԻԵ արդ՝ մեծութի քեզ՝ ամենակալ
առաստաձեռն անսուսանելի՝ ամենա
փոյթ առնի գթութի՝ մշտայօժար՝ի բժշկու-
ծի՛, զի միացուցեալ խառնեցեր ընդ մեր-
ձաւոր դիւրագիւտ ընտանի նիւթոյն՝
պնդաշխ անձառս քումդ աքանչելեաց ահա-
ւորուե՛, զանուն զոր երկին ամ բարձանոյ՝

երկրիս լայնութիւն՝ և անդնդոց ներքինոց
խորութիւն՝ ծովուց բազմութիւն՝ ոչ զօրէ տանել
այլ միայն զդեղն ի մեծէ բերի, ի փոքր գոյա-
տեսականեցեր զօրութիւն՝ տահմանեալ Հիմար
տապէս անհրապուրելի, զի մի՛ նորոգ լինիս
երևելով յայլ էութիւն՝ առ աչս հարևանցի
երևականութիւն ինչ վարկանիցի՝ վիրաւորել,
քան թէ բժշկել անընտրաբար կկարծիս
մոտաց։ Քանզի ոչ մարմին՝ քեզ հաւասա-
տապէս՝ օրհնաբանեալ որդի ես, իսկութի և
ոչ օրինակ՝ ի յարդեանցն ցորենոյ սրար-
չապէս միշտ հանդերձեցեր, և կայլակ կո-
ղիդ՝ զարիւն խաղողոյ, և արգանդ կենաց
հոգևոր ծննդեանն՝ զառաւուտ ջուրց յոլո-
վութիւն, նոյնպէս հոգի անմահիդ փչման՝
տալաւ և՛ սոյն արդիւնաւորեցեր երկունք
կենաց, որոյ կերպարան՝ յառաջեկեղցին, և
ոչ հեթանոսութիւն և փոխարկութիւն. ոչ
տեառնապրուեր խաչական փայտի լինչ երկ-
րորդութիւն՝ նաւելոյս յերկրի խաւարի՝ ըստ
նմանութեանց ո՛ր՝ ծագեցեր։ Քանզի յայս
կերպարան շնորհի՝ զանպակաս լուսի ան-
հասիդ յայտնել աշխարհի լուսաւորեցեր,
զի մի՛ տնանկն կարօտասցի՝ և մի՛ ընչեղն
բարձրամտեսցի, ըստ օրէնս հաւասար բաշխ-
ման, և լուսոյ արեգական տարածման, և
ջրական վտակաց զեղման. զի հաւասա-
րապէս բաշխիւր երկրածնաց մանանայիդ

զուգամասնութ՝ փոքունցն առաւել, քան մեծամեծացն։

11 Իսկ այս նիւթոյ տեսաւորութ խորին խորհրդոյ՝ և՛ի բնութստ անտուստ հը բաշատես ունի զիմաստնութ, ոչ զի ո՛չ երկմիտ ինչ շութափութ անհաստատապէս զտեղի փոխէ, և ո՛չ նենդուլաբար զընտ կուածի ինքեան լքանէ. քանզի ո՛չ վերջնա կանօք աճառուվք հետքի, և ո՛չ յընդդիմ մակկէ ումեքէ ողողեալ արտաքս ելանէ։ Վասն զի ունի պատահումն գունոյ յէութէ մարմնոյ՝ անփոփոխ ինն և անհրաժեշտ, որ գոլովն գոյացուցանէ՝ և ոչ գոլովն ապակա նէ, այսպիսեաւ ինն յատմարութէ՝ իւրոյս զօրութէ անդատին՝ի յիւրոյ անուն կերպա րան զառեալն ունողի՝ միանական զու գութ ընդ մեզ խակ կցորդեցեր՝ տ՛ր յիսքս, ընդ նրին գոյի՝ և զօրինակին լծակցելով. քանզի զանխմանալին տեսութէ աչաց և մտաց լըշձից՝ ի դէմս բերեալ կերպաւո րեցեր. ի պատոյ երկրի ձնշեալ մղելով՝ զարմանալեօք հրաշագործուբ մատակարա րիլ մեզ պատրաստեցեր։ Մանաւանդ զի ոչ յոլովից խառնից՝ ի մի եկեղոյ խմբակ ցութէ զանազան ծաղկանց, ըստ հնոյն և առուբերին բազմաբուրեան այլայլուբ, զոյս իւղօծուբ հրամանատրեցեր, այլ նրբ զօ ընինակ փոխեալ զոյն առ այս՝ դու ինքն

խառնեցար ի սոյն մաքրութիւն վերնայելոյս
ձիւթոյ։ Որ թէպէտ անձառ են համեղութիւք
քումդ անուշութեանդ, և ընդ օրինակաց իւրիք
ոչ համեմատին, այլ ծաղիկ դաշտի՝ և շուշան
հովտաց՝ և նարդոս ընտիր՝ և եղեգնա-
խունկ խառնեալ հալուածիւ՝ յարմարութիւք
հոտոյ քաղցրոյ՝ փթթեալ ողկուզոյ և ազնիւ
գինւոյ, ոչ սոսկ՝ քան թէ իւղոյ միութիւք
պատշաճապէս օրինակեցար. փառաւորեալ
անուանդ անքննելին, որ զամ ընդս, և յիւրմէ
խոնէք ամենևին ոչ կարօտանաս։ Ուստի
ոչ շփոթելով ի հակառակաց բռնադա-
տութեաց՝ բաժանեալ կամայ՝ մեկին առակի,
այլ ի սիրոյ հաւանութիւնէ ածապէս ի մէնջ
պարարիս, վասն մեր ըստ մեզ՝ առ ամ վայել
չական նմանութիւնդ օրինակեցեալ. առ որս
լոյս քարի՝ և հուր ջերմուկիչ, տապ սիրոյ
առանց մասին ինչ շնչման անգթական
սառնայրութեան՝ այս զանգուծած նիւթոյ՝
կաթուածոյ ձիւթոյ՝ մաքուր մտաց տեսել
լնանել, որով հիւրասէր սովաւ ի քեզ է
միանալն։ Ընդ սաղմոսին օծելոյ որպէսզի
ցելոյ ես՝ երգեմ բերանով հարսինն՝ երկ-
նաւոր փեսայիդ բարեբան գոհաբանութեամբ,
համբուրեալ ի յիւղձս մտաց՝ զհոտ իւղոյդ
քոյ քան զամ խունկս, և իբր զբանս կե-
նաց յաւիտենականաց ունուղի, ըստ հոգելից
բանի խմասունին՝ և ածաբան աւետարան-

չին,

չին, զհետ քո՝ ի հոտ խաղոյ քոյ ընթաց-
ցուք: Լուսացեալ զերեսս Ջուրբք կենաց, որ՝ ի
վեր է քան զերկինն օդոյս այսորիկ, և օծեալ
զգլուխս անախտական խաղովդ երկնայինով՝
յանդիման եղեալ քեզ ուրախութեամբ, զուար-
թասէս և ոչ տխրաբար:

12 Այս խաղ խնկելի՝ պաշտելի և երա-
նելի, ոչ սոսկ օծումն ուղղոյս ա-
նելի, և կամ հեղուցեալ վարսից գաղաթան
նպաստս լինէ մատուցանել, եթէ ոչ ներսնա-
կան կենսատու խաչիւդ ընդապրեսցի:
Սոյն խաղ զարմանահրաշ օրհնութեամբ լուսոյ՝
զկրեայն և զխաւժն՝ զհնդկին և զբարբա-
րոսն՝ զսկիւթացին և զելլենացին՝ զդուժն
դժնէաբոյն՝ և զարհօրատեսակ շանագլուխն
սոսկալիթխասար, զնոսն ազատ՝ և զստրուկն
ծառայածին՝ չխնայեցեալ արարեալ ան-
ուամբդ քո կնքէ, և հոգւոյդ նըշոյ ընծայէ, և
հօտդ երկնաւորի՝ հարազատ ոչխ հաստա-
տէ: Բազմօրինակ են սուաբ արուեստիկ
տեսութիւնք յարմարեցեալք, նախ նիւթոյն՝
ապա զօրութեն: Քանզի իբր անօթ փայտե
ղէն մինչեւ օծել ևս՝ դիւրաբար հեղձի՝
և անօգուտ եղեալ անպատուի, նոյնպէս
և մարդ՝ ոչ խաղեալ սուաբ՝ հեշտեաւ խոր-
տակի, և մեկուսի եղեալ առ՝ի դէն՝ ոչ լսե-
նուրի: Մ՚ասն սաքո՝ յինուս, որով ըզ
հրաշալեան զարմանագործս, քանզի իբր

անգծելի կազմուբ կարծր պահպանակաւ՝
ամենապատրաստ շրջարկուբ պաշտպա-
նեալ՝ ծածկէ յայլագունակ խրթնի եկա-
մտից. մինչդեռ այսու մարդուբ թաթաւելն
՚ի սմա՝ ոչ ներկի արեամբ, և ոչ տխրատե-
սակ երփնիւբ այլայլի: Նա զի և թափան-
ցանց լինն խառնուբ հոգեպես՝ ընդ թանձ-
րութիւն մերոյս գոյուբե մտեալ անցանէ. զի
թէ անէծք սաղմոսողին՝ ձիթոյ առակաւ՝
ըմոսկերս չարին համայնիւբ բաշխէ, որչափ
ևս հոգիդ սոյն ճարտարով լուսոյ՝ զանե-
լութիւն ներքինոյն տեսակս կենագործեալ
ողջացուսանէ, ազդուսի տուեալ ՚ի խորոց
անուն ընչման հափագին՝ մինչև ՚ի ծայրս
ուշաց ծայրիցն եզերաց՝ զբնաւն ընկալեալ
զմիշատակ մարմնոյ մահուն արկածից.
քանզի կենդանական զօրութիւբ քո միշտ ա-
հաւոր՝ ուր յիս քեզ ՚ի սմին խառնեցեալ
ընդ սոյն իսկ բնակէ:

13 Յս օծութիւն բարեսեռիլ՝ և առ բըր-
նական՝ անըմբռնելի ձեռաց ներհակին՝
իբր զօրաւոր հնարիւ կերտարան ճգնաւո-
րինօք պաշտոն, դիմաց և ախտից հզօր ա-
հարկու: Քանզի յաքնատածայծ ոգնութիւբ
բանին եզեկիէլի առ խմանալին փարատօն,
հենգնաւոր առաքապրութիւբ՝ ոչբականօք
շարադրմարեալ, յորժամ եղեր՝ ասէ, և

հան

հանդերձեցար ըզ օծելոյ քեզ ովքէին, ուք
արձանքն հրեղէնք հաստատեալ կաուսցան։
Օրհնաբանեալ ահաւորութի՛ ամենավայր
ձեռնկալուեր, որ միշտ անճառ ես բանիւ՝
և գերազանցեալ քննուես. որ աւետարա-
նաւն կենաց խնկին յարակայ՝ ըզբո նորա-
ձին օծեալ՝ի քաղաքի դաւթի. և՝ի քահա-
նայապետին հարցմանէ, դո՞ւ ես օծեալն
որդի օրհնելոյն. և յերանաւորն դաւա-
նուեր պետրոսի՝ օծեալ միայն որդի նոյ
կենդանւոյ. և յաստահաւատ քննողացն,
եթէ դո՞ւ ես օծեալն՝ ասեն, ասա մեզ հա-
մարձակ. և՝ի կանոնականացն քոյ՝ հաւա-
տամք յօծեալդ ուսուցչէ և տէր ամի. և հե-
րովէս յաւուրս քան զսոյն՝ զօծելդ անուն
յայտնապէս հարցեր. և զիա՞րդ գիտեն՝ դու
լոկ ասացեր, զօծեալն նոյ ընդն դաւթի՝
զանակնիզըն որդի՝ ժամանակաւ որդի։
Քանզի այսպէս ընկալաք վայելչաբար զայս
թարգմանեցեալ, որ՝ի մեզ բերի ծայրն
կատարման խորհրդական կոչմանն՝ վիճակ
քրիստոնէից նախատարաւճուե։

14 Ի. Յնքան ունի ահաւորութի՛ միանգա-
մայն և օրհնութի՛ իւրաքանչիւր
նախաւորութի՛ ստակալի անուանս օծուե,
մինչդեռ՝ ոչ ոք ոչէ համարձակեր ուրուք յերկ
րայնոցս ասծ անուանիլ՝ այլ ասծային, նոյնպա
ոչ բերե մարմին՝ զքրիստոսէ անուն ան-

ձին համարել, այլ զբրխատունեայն. անտա-
նել նախնւոյն մեծուե մկրտչին՝ ջուրբ
զհոգին հրաւիրողին, քանզի չեմ ես ասէ՝
օծեալն, այլ առաքեալ առաջի նր։ Սուրա
շրջէին՝ որպ բանն ազդէ աւետարանչին
մարկոսի, առաքելականացն լծակցութիւք,
իբր ազգակից հարազատ ձեռնտու ևայ՝ այս-
տու վարեցեալք. քանզի իւղով օծանէին՝
և առանց մարդկային հնարից՝ անուամբ
քո բժշկէին։ Վա՛ զի ոպ խաւար ի լուսոյ՝
և կամ խաւողջուէ, զիշեր ի տունջենէ՝ և
մահ ի կենաց, այսպէս և՛ ի սոյն իրէ ասէր
պարզեւէ՝ ամ չարին երեւոյթք մերժին խա-
փանին և բնաւին ամփոփին։ Քանզի ոպ
ձանձք զազիւք՝ և փոքր զեռուռնք սարդից
և ոչնկնամոլից՝ իբր ի դեղոց մահու՝ կոյս
նիւթոյ սպառեալ պակասին, սոյնպէս լը
րուբ շնորհն օրհնուե սոյն իւղ զօրացել
և զոյաս վանէ, և զմուրհակս չարեաց ջնջէ,
և զվճիռ մահու պատառէ։ Ո՛չէ աւազան
կատարեալ՝ առանց օծման օժանդակուե։
Եթէ աւազակացն մահու խոցման զմարդն
առաջին, այս դեղ փրկութե մատուցեալ
տուաւ. եթէ անձարակ վերքացն յակոբոյ
և ֆելի, սոյն իր պատուճական յիշատակե-
ցաւ. այս իւղոյ փափաքեալ դաւիթ՝ իբր
ձիւթեղի պտղոյ ի տանն ՚ոյ՝ կոսով յա-
րակայի, լքեալ զիւթափառութիւնն անդաստին՝

զՔրիստոսէն շնորհ գուշակէ։ Եւ զի՞ է ինձ
զայսմանէ ճառել, և համայնին կարծել
հասանելոյն։ Եւ ո՛չ վերինքն զօրեն ձեռնար
կուք ինչ բանի՝ զայն խորհուրդ՝ ի մասնա
ւորէ ինչ ճառելով նշանակել Թողութ՚ա
սել՝ թէ յիսկութենէ։

15 Պարք քեզ միշտ և յաւէտ անմահ Թա
գաւոր՝ ի յայժմու երգեցեալ օրհ
նաբանութեա՛ն, զոր արարեր և կատարեցեր
առ նս՝ բարեխնամ գթած և երկայնամիտ,
հարուստ և առատ ամենայաղթօղ, անդրս
տին՝ի հարցն գծագրելով զօրինակն՝ մինչև
՝ի լրումն ածեր զիսկութին ճշմարտապէս։
Դու լոյս իսկ բնութ՚ե և արեգակն մշտա
պայծառ՝ և զաշակերտացն դու՝ լո՛յս ան
ուանեցեր, որով զարարածս ամ երկրի՝
ճառագայթիւք երջանիկ շնորհի նոցին լը
յուցեր։ Ընկալար զնուէրն անուշութ՚ե կո՛
վեցիր՝ ի յատս, յօրինակ ընդունելութ՚ե
մաղթանաց առ քեզ, և՝ի միւսմէ պտուղն
՝ի գլուխ, նշանակ սիրոյ գթութ՚ե առ մեզ,
մշտափափաք բաղձանօք անսահմանելիդ՝ի
սոյն հոտոտեալ, մինչ զի ուխտիւ անփո
խադրելեաւ՝ օրհնս յաւրակայս օրհնաբա
նելիս՝ քոյինահրաման պատուէրս կենայց
և համօրէն ընդ քարոզել զսակաւաձեռն իւ
ղոյն յարգաւորութ՚ե, զարմանս հրաշից լը
ծոյցն՝ առ ապառնեացն յուսադրութ՚ե։

ՃԺԱ. Հա արդարև յաւէտ խակապա՝ լուր
ասասվաք՝ ամենապարգև։
գեսցուք, բևեռեալ ընդ քեզ յուսոյն հա-
և ձշմարտութ՝ հօրէ երկնաւորի երկրպա-
նեղգործուէ՝ նորոգ փուխմամբ հոգւոյ
զարկածս խաբէուէն՝ որ ի բանսարկուէն
լեացուք, պարձեալ և հոգի, զի մաքրեալ
անեղծանելի ի հանդերձեալ փառան փայ-
ղորմութեդ ազգակցաս նկարեալ ի մեզ
քեզ ի ժառանգուի հօրէդ մատուսցես՝ ո-
օծումն, զի ալքայլաբար որդեգրեալ ընդ
տուեն քաղձայ էորբոքիլ։ Դարձեալ և
ի հակառակէն, ոչ յինքնասպասս յօժարմամբ
լեալ և ծանուցեալ, և եթէ ոչ ընդհարցի
կանէն կշիռ բաշխուէ, ծածուկ և յայտնի,
հաւասարապէս ունի ղուգութի՝ ըստ գա-
ծես, իսկ հուր, զի յամ տարր արարածոց
կիւց, որով զնասուալ մեռուէ մեղաց հալա-
ստեղծուածոց՝ և արարչուեդ պատկերա-
ի մեզ, և ասի լոյս, իբր զնախաստինչ գոլ
բարեբաստուէց՝ անսպառաբար սրսկեցեր
ես՝ այս կաթուած օրհնութե ի վերնոյդ
մանուաւորն նմանուի լուսոյդ և հոգւոյդ
նէ՝ ասի յաւէտ խակապա՝ լուր
անսպակաս բովանդակուէ։ Ասասի յաւէտ
մեզ զեղեալ՝ յատաւելուէ կենդանարարիդ
առաքելուէց, մեկնեալ վերհուրդն որ ի
Դուք օծուի ունիք զնչեյն՝ ասաց երջանիկն

քումն, և դարձեալ, նայեա և տե՛ս յե-
քմ՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յծե-
նել սաղմոսին՝ զի դաւթի սիրելոյ
ժառանգութ՝ աղօթանուէր աղերսարկու
Գրաւական մեծ յիշատակի առաքելոյն
մինչև արեանդ այ հաղորդեալ գտան։
յամօթ և՛ի նախատինս ազգաց օտարաց,
ամնաւ սաւուղ, այլ՝ ոչ խոպան մերժեցան
և քաւեսցի. քանզի թէև յազգային ըս-
ծի է որ ձգիցէ զձեռն իւր յօծեալն տն՝
չար մոլեգնութեն՝ որ՝ի տրդ յանդգնութ,
նորա։ Մարգարէութ մեծ տպաւորեալ
իշխանք ժողովրդոց՝ վա՜ տն և վա՜ օծելոյ
սիկընաւոր կրկնդ խորհուրդ՝ ճշմարտա-
բար վերատահմանէ, ժողովեցան կուտեցան
սաղմոսին՝ զսիրական տնօրինականացդ
էտքան՝ի հնումն. քանզի բանն դաւթեն
ծնութես յորջորջուն՝ իբր՝ի նորումն՝ յա-
ետ զառհաւատչեայ հոգւոյն՝ի սիրտս
ներ. և դարձեալ՝ ասէ, տրտմեցուցա-
նէք զհոգին նը ձայ, որով կնքեցարուք յա-
եւսն փրկութ։ Պատկառելի և անվանելի
դերձ՝ի քո՛ յն՝ ձօ է, որ և կնքեաց զմեզ
ասելով յայտնի, որ օծ զմեզ Հան-
պատշաճ վարկաւ՝ի ձառ գոհաբանութեն՝
սիրոյ տեառութի։ Վան որոյ և պօղոս իսկ
այս լուսապատառ խնկալիր՝ վերնականի

կամ
ընել, և ոչ յիշատակիլ յորդիս գուշայն, և
ի գրիչ քեռեան, և ոչ նազուելեցի անուա-
արարչութեդ հարազատաց, առանց որոյ ոչ
մասանց կեցուցչաց աշխականաց
լոդ՝ այսոցիկ պատճառ վերադրոյն
18 ԼԱ.

րանգաւ գոնեալ։

լիոյ յարմարութեամբ՝ հրաշալապատճառ ե-
նախնեացն, և այսր բերեալ բարեհնշան
պարանին մեկնաւորը բացերևութիւն, ՚ի
հանդերձեալոն ջահաւորիւ։ Ա՛յս է կեր-
և այս օծութի լուսոյ առ՚ի մեզ հեղեալ ՚ի
նշոյլ մինչև հուրբ լուցեալ վառելոյն, ապնոյա
կեալ ՚ի ձարտարս՝ ոչ երևեցուցանէ ինչ
այսօր։ Քանզի զոր օրինակ պատրոյգ թա-
լոց, փառաբանեալ երկրպագութ, երկիւ և
թաղաւորութեց, և չշնարհիս օծեալ իւղե-
թէ դու ես աս՝ և յամն միայն թագաւոր
ցուք զքեզ անփոփոխ մշտնջենաւորութի,
քուրեալ լուսոյ օծուն՝ այր քո, ծանիլ-
Ասաւ կերպի լինի յիշատակաւ՝ զքոյդ համ-
ռայ իմ, և իւղով սրբով իմով օծի զնա։
մայքո այր, քան թէ՝ գոյ զգաւթ ծա-
քայութենն ձոխութ՝ ասէ մարգարէն ՚ի դի-
կեր, քանզի ոչ այլ մեծ բարձրութ յար-
պարգևատրութ՝ այս հիւթ լուսա-
17 Զեւինդ քո՝ քրիստոս, երկրպագել

օծելոյ քոյ։

ըեաս օծելոյ քոյ, և արա ողորմութ ընդ

կամ խրախոյս բառնալ յանուն ոչ յակո-
բայ: Ա՛յս հիւթականուն օրհնուե՛ն ձի-
թոյս, յորում ոչ երբորդուիդ խառնեցեր
միաւորի, ճառագայթ շնորհաց. շուք մերոց
գիմաց. նկարագրուի երեսաց. բարեձեւուի
պատահմանց. լուսաւորուի աչաց. ոնոգը
գուխի բբաց. վայելչուխի այտից. զարդ
կերպարանաց. պահպանարան շրթանց.
հանդերձիչ կրծոյ. յարմարիչ վարուց.
շաղկապ հաւատքմանց. զօրուխի անձանց.
ուժգնուխ դիմեցմանց. խափանիչ յուր-
թից. քակտիչ հմայեկաց. նահանջիչ ձեռ-
նածուաց. խայտառակիչ կախարդաց. գոլիչ
աղանդից. բռնախոյեան դիւաց. փարա-
տիչ ցաւոց. կատարիչ կնքեցեալոց. ոչնչանք
երախայից. անզննին արտաքնոց. հիացումն
հրեշտակաց. նախանձարկու անհաւա-
տից. մերկացուցիչ գաղտնեաց. յարգանք
յոտնոց. փառք ստրկաց. ակնածումն կա-
նանց. աճեցումն տղայոց. հրճուանք ծե-
րոց. ձեռնադրիչ նոմիրեալոց. զգուշուխի
մաքրոց. պսակ թագաւորաց. ձոխուխի ար-
քայից. յաւուրջատրուխի կույսերաց: Քանզի
զի՞ր օրինակ ամանի լինէ կնքեալ՝ նշանակիչ
իմն է ներքնայնոցն մեծագնուե՛, նոյնպէս
բարձրուխի շնորհին՝ ի մեզ տուեալ ծածկե-
ցեալ յանուն քո՝ ա՛ծ տէր յիսքն, վայելչա-
կան լինի տեսակաւ ծանուցեալ նշանակի-

իսկ անուն իսկոյն անդաւոխն ի նոյն յոբ-
ջորջեալ կոչմամբ, ըստ հոգելից արանց ի-
մաստնոց՝ որ յեգիպտացւոց անուն սկսեալ
ի դէմս ածելով զնորին կերպարան՝ ահա-
ւոր խորհրդոց պատկեր։

Սոյն ազբաշոյս խաչոյն մեծոնի։

19 Քանզի մեռանիս այս օրհնաբա-
նեալ, զոր մարգարէն կան-
խաւ լոյս աչաց՝ գրեթէ զսոյն
աղերսեալ խնդրէր, ըստ քերթուածն բառի,
որ ըստ խտրուածն հոմերոսի՝ թարգմանեալ
իմանալի, ինձ մայր-ոչխարիքն է՝ առ ի կինքն
ձգօղ զմերս բնութիւն զօրաւոր, և կայուն
հաստատել չքնաղ փոփոխմամբ զջուրց
լուծականութիւն՝ առ աւազանին լուսաւո-
րութիւն. և իբրև զդեղ՝ մածուցիչ կաթին՝ ի
նոյն լինքն կերպանակել զյունդեալս իմ վայ-
րագութիւն, և զաղբերց հեղհեղեալ մշտա-
հոսութիւն։ Իսկ մանաւանդ՝ որ և այս մի-
ութեան, ըստ այլում բառի ցուցանի. այսինքն
է՝ մերին, որ և խաւարչուտ գոլ և ծածկե-
ցեալ՝ կամ անտեսական. որ և սոյն կոչումն
դիմառութիւն՝ չէ օտարացեղ, քանզի որ-
պարև յիւրէ անտի անուանն նշանակի. վա-
ղն անքննելն է այս խորութիւն յաւէտ՝ քան
զնամարբուն ընդ։ Ջի ուչեթէ ջոյ օրինա-
կաւ

նոշկուն՝ որ՝ի գԹուռէ մեծիդ քաղցրացաւ՝
յայտնուէ իրլ. վ՚ս զի ո՛չ մուռանամ զի՛մ
նեւսլ զբանս՝ առ՝ի նոյն պատկեր
20 ՚Ա. արձեալ՝ այլ իմն կերպացուցա-
խոյսէլն՝ի հուր։
պէս զոյն ակնարկէ, եղեկի՝ առէ, լոյսն
ըստ յովհաննու. ուստի և եւսայի ճշմարտա-
խիչ է, ըստ մովսէսի. և դարձեալ՝ լոյս է,
ազնիւ կնդրկաւ. վ՚ս զի ա՛ծ մեր՝ հուր ծա-
բաւձրելոյն նմանակերպեալ՝ կրկին մեծա
նալ իւրմ այս նոմիրեալ ամենաբուրեան
բարեպէս ունի. քանզի՝ի կոչումն անուան
նայն՝ անդասելի յինքեան հարստարար տի-
ւա՛ծ զօրեալոյ երկրածին բնութէ զիակն
գխտեալոյ։ Իսկ զերկաքանչիւրս ա՛ծական-
ոմանց ձարտարաց՝ի ճահ ձեմուեց՝ դրա-
կանապէս անուանագրուեբ՝ մեսլ առ ձայնի՝
վ՚ս ո՛չ զօրեալոյ երկրածնին բնութէ զիակն
գխտեալոյ։ Իսկ զերկաքանչիւրս ա՛ծական-
նայն՝ անդասելի յինքեան հարստարար տի-
րապէս ունի. քանզի՝ի կոչումն անուան
բարձրելոյն նմանակերպեալ՝ կրկին մեծա
նալ իւրմ այս նոմիրեալ ամենաբուրեան
ազնիւ կնդրկաւ. վ՚ս զի ա՛ծ մեր՝ հուր ծա-
խիչ է, ըստ մովսէսի. և դարձեալ՝ լոյս է,
ըստ յովհաննու. ուստի և եւսայի ճշմարտա-
պէս զոյն ակնարկէ, եղեկի՝ առէ, լոյսն
խոյսէլն՝ի հուր։
20 ՚Ա. արձեալ՝ այլ իմն կերպացուցա-
նել զբանս՝ առ՝ի նոյն պատկեր
նոշկուն՝ որ՝ի գԹուռէ մեծիդ քաղցրացաւ՝
յայտնուէ իրլ. վ՚ս զի ո՛չ մուռանամ զի՛մ

վերատին գովեստիւ օրհնել. քանզի՝ մեռա-
ոայ, որ է դառնութիւն, այսինքն՝ նշանակ լինի
յարմարական չարչարաւորս կրից տաժան-
մանց, որ և միւռոն ստուգաբանեալ մեկ-
նողքն լսուն մեզ՝ մեռեալս ազգականուե-
քանզի այսու օծմամբ հոգևորականաւ՝
խզեալ կամ հատեալ՝ ի անուսիաւէր մահա-
կերպարան տաղտկալազարական հեշտուե-
հակառակողին, որ օրախոնաւ մեղկութիւ
զքնարս ձայնաւորական՝ և կամ զարկուած
վերածածկուե մղնարհեաս ուժգնաբար-
բաւ խրոխտահնչական կազմուածոյ թըմբ-
կիս գործականուե՝ ջոտակիր լինի գիշուե
անվայելուչ թուլատաշնակեալ՝ ի տորև
կորստեան քարշէ զօրինակ մերս գոյուե,
կապիմք յուսով վերստին դարձեալ ընդ
անճառ խորհրդոյ խաչի քո՝ ք՛ե, ակրտեալք
ի մահ կենդանուդդ՝ անվախճան կենացդ
սուաւ հաղորդիմք, ի քեզ ի սիկ աւծ հա-
մայնիւ խրախուսեալ՝ խոստաւ ամենևին
անհատուածելի։

21 Ա. Յս իւղ զերծչեալն քառակուսեան
յանուն քոյ՝ նշանի բարձրելոյդ
հաւատալ հաստե. ընդոր ընձեռեալ զու-
գախառ և նմանատիպ արեան կեցուցչիդ՝
նոյն անվանելի փառօք պսակեալ մեծացու
յանէ. փայտ անուշանի իւղոյ օրհնուիե.
ըստ մարգարէին կանխաձայնուե, զի հա-

մարութիւն. քանզի յուխտն երկրորդէ անտի
Ջամբել պատրաստեմք ամենակազմ յար-
մանել՝ ձաշակ հեշտալի որոց հաղորդին՝
որ յալիսպետաց անտի վերսաթոռն մինչև
ի քահանայապետաց երկրորդն կարգի, յորում
զայս խորհուրդ լսորուք անտառաստ թարգ-
ուրութիւն՝ քանևհորինչ շարադրեաց
ի կիր արկանեմք։

22 Արձեալ՝ ըստ գծագրութեան գոսնա-
ստեան, ահա զայս լոյս ճրագի համարել
ստութիւն յետնում գիշերի՝ ի մեծին գա-
պատշածնի. ի սպաս ընծայեցան պատրաս-
տանել ծագի, և ծաղկաւէտ եղեալ
անկեալ ծագի, և ծաղկաւէտ եղեալ
աւր օրինակ վառման շնորհիւդ՝ որ ի մեզ, ի
այդ յիշատակ փրկութիւն բարեացն՝ սուրբ
ամիսս ի նուագ գոհութեան երեկորեան
պաշտաման՝ ընդ երկնայինսն զամբարայ.
հոգի խաղաղասողին՝ այսու լուսով զսպեալ
անազդելի պատրանաց չարին՝ խաւարա-
գեալ առ ի յերգաւակերս օթեվան հոգւոյդ՝
ի խոհական իմն համեստութիւն և ծնողաբե-
ցուիք՝ յանուն մեծութեան ահաւորիդ զօրութեան
պատուհանաց մշտաբացիկ թափանցեան
ստեղծ ներդործէ։ Ջի և որ ի մեզ մուխքն
վերաբերեալ առ նոյն նիւթս կենաց՝ հա-
կածիկ և օտար կարծեաց՝ ի ստեղծողէ
զօրապէս ուղղեալ՝ ի խակութէ չարին ար-
ատակաց կազմեցեալ բուսոյ անտառաց

գրոյ՝ ի չորեքհարիւրն փոխաբերեալ ըստ
տուգաբանօրէն, քննութիւն ընդ ձիւծոյն ան-
ուանի՝ նիւթ ճշմարտագրի. որ է կերպա-
րան արդեան խմորոյ՝ յինքն բերուղի զգ
զանգուածն զօրեղապէս. որ ոչ սակաւն
ի յոլովէն պարագայէ, քան թէ ի նոյն
իրն դարձուցեալ, ըստ աւետարանական
առակին, զնա առ ինքն վերաբերեալ ա-
ճեցուն առնէ:

23 Որ ոչ խաղ հեզութիւն՝ միշտ համբարձման
և խոնարհութիւն, օրինակ և նմանութիւն,
առ ոմն կախուղ պատուաւոր մատուցեալ
ջամբլի, հարթակշիռ և բարեյարմար բանի
կերպարան. իսկ համայնից լուծականաց՝
հոսանուտ և սորացածորելի նիւթից՝ գե-
րափառ վերաշրջական հրաշափառ խորհրդ
դոյ պատկեր. քանզի և յաման ինչ մորմոք
արկեալ՝ ոչ լուտ գինւոյ ձևոյ և կամ ջրոյ
թացութիւն՝ մերկէ, այլ ի սահման պատուա-
ճին պահէ: Ա յսպէս ընկալեալ զքոյդ
բարեաց անհատասար առատութիւնն՝ մրդի
ձոյ կենդանւոյ, զարբանուէր ոչխս օծելոյն,
ի ձակատս դիմացդ արեամբ քո գրելոյ. և՛
քնութիւն ընչից՝ հոգեւոր քո տպաւորեալ
հատատացեալ խորհրդով մուտս, եթէ յա-
ւէտ յայտնեսցի նորոգ փայլեցեալ բազ
մաճաճանչ ծայրարձակութիւն՝ ի տարածուն
յոգնատեսիլ զարմանահրաշ ընդարձա-
կութեան՝

կութեան՝ պատուղ իւղոյ ընծայեալ ըլլայ՝
ի փառս տապատնեցին հանդերձելոյն։
Ա յս ձարպ հոգևոր ելջանիկ և վերնա-
նըշոյլ՝ ի դէմս երեսաց իմս պատկերի՝
քումդ նշանաւ ջահաւորեսցի։
24 Եւ քանզի՝ իբր անհաս ոչ լմնա-
կան այս մեծ զօրութի՝ պատգ սլաց-
մամբ ի թևս թեթևս մտաց պրպտանել,
անդր քան զկարծիս ուշոյ խմաստից՝ ան-
հուն հետևման անհետ փախստեան՝ լոյն
իմն միջոցաւ խոպատ որոշեալ, փակեցաւ
յինէն, ոչ օրինակեցաւ կցորդաւ, ոչ նմա-
նեցաւ զուգամասնութեբ. ոչ սահմանեցաւ
ձևակերպութեբ. ոչ կշռեցաւ ընկերին չա-
փով, այլ ահա ընդ աճեան խաչիդ նշանի՝
հաւատարութեբ արեան կեցուցչիդ՝ հոգևո-
ակս գերապանցեցաւ։ Եւ արդ՝ օրհնեա
զՔեզ տէր սուրբ և ի սոյն. ևս և անուանդ քո
ահաւոր, լուսաւոր, երկնաւոր և զարմանա
ւոր, ի գովեստ փառաց անճառիդ մաքրու-
կրօնից՝ բուրվառաւ խնկեալ, սուրբ՝ ոչ.
անքննին, անպատում, բարձրեալ, ողորմած,
վերերգեալ՝ ճշմարիտ, բարերար և ոչ.
արար սուրբ փրկութեբ. ուժոյ և քաւութ.
պարգևեալ բժշկութեբ, հանդերձաւորեալ
ընտրհ. առատաձեռնեալ երանութիւն։
Ցօծումն այս ձիթոյ՝ երկնանձրև լուսոյ՝
անարատ գուսպ. յիւղեալս այս թեզան

մեայն օծելոյ՝ յամենեցունց օրհնութիւնք եր-
պատակեալ և թագաւորել։ Եւ քեզ Սիմոնդ
ւորեալ. այսու արդարացեալ ազատացեալ
ցեալ. սովիմբ պատրաստեալ. սուրբ լուսա-
մերկանալ։ Ա՛յլ եղիցի՛ւք քո՛ւ ի սոյն հրա-
զեսցեան ի մեզ օծութի՛ւն անմահութեան ի բաց
նալ ի թևոց քոց օգնականութենէ, և ո՛չ
բար արուեստ հանել. ո՛չ անպատուական մը
լեցին՝ զմեծս գանձուն կենաց՝ յիմարա-
եալն՝ չարին մատնել, և ո՛չ ի տորև ե-
ղիլ յուրուճական ինչ պղծութենէ. ո՛չ զպահ-
նել ի քնաստակար հոգմով չինջանիլ. ո՛չ աղտե-
ո՛չ ինքնասիրական հոգմով չինջանիլ. ո՛չ աղտե-
ո՛չ այրիլ հուրբ. ո՛չ ցրտանալ ի սառնութէ.
գևի սովաւ վառելոյն, ո՛չ ողողիլ ջուրբ.
Լիցի՛ նշանակ վերնամերձեանակ այսր պար
ցայց՝ ի քեզ հաստատեալ անեղկմութեան։
սան վիմիդ յատակայեցեալ միշտ ալեձանա-
բատ պնդութէ՝ ի կատրականութեամդ անսա-
այլ յօրինուածոյ, որոյ ամէնասպատ-
մուխ կրկնեռայ և բարեփափաք չերմութե
ձաձախլ՝ մերձեցելոյն ի սոյն ընտրութի՝
դարեալ։ Եղիցի՛ հուրս այս լուսափառ և
նապատմամբ պանծանօք պճնել գեղեցկութէն
ալ վայելչութի՛ւն՝ երջանկապէս յոգի վար-
ցեալ. սուիմբ պատրաստեալ. սուրբ լուսա-
ւորեալ. այսու արդարացեալ ազատացեալ
պատկեալ և թագաւորել։ Եւ քեզ Սիմոնդ
մեայն օծելոյ՝ յամենեցունց օրհնութիւնք եր-

ղեր ծուլ կապելոյ, և հայիս յաղօթս խո-
ւոյց, որ լսեալ տէր, և առնդարտեւականաց, որ լսեա
գուշե առ ելեալոյ՝ երկնաւորաց և երկրա-
գիշերոյ : Ողոմ կրկնի ծունր երկրպա-
զօրե ծածկել զփառս տրուե քո՝ խաւար
պուն և անմիաւ արեգակն, քանզի իջ
նես յայդ զառաջես մահու, աննուազ ծա-
ամենարուժեաւ խմասուրբ քո՝ դարձուցա-
շաց, և երկայնմտուե տարակուսեցոյ, որ
մահու, և լոյս ի խաւարի. յոյս ակն ուն-
և յօրինիչ գիշերոյ. կեանք ի
յաւիտենական. բարերար և
ամենակալ, ստեղծիչ լուսոյ,

Բան. ՂԻ :

Ի խորոց սրտից խօսք՝ ընդ ա՛յ :
հայիցէ, սա նոյն ոչխար յոչնոյ բնի :
Վէրսին յաբեղուծ կրկին հեծուկ՝ հոգին

+++++++++++++++++++++++++++++++++

Յոնոգրուկ ի սրբուկէն սրբուկ :
Ա՛յս էր յերանուկէ ի սրբուկէ, ե այս սր-
յաւիտենից, ամէն :
սաց, ընդ հօր և հոգւոյդ նով՝ յաւիտեան
տուկիք շնորհանց, սրբարանուկիք սաղմո-
յաղթանակուկիք գովեսից, բարեբա-
գոց, աւետուք լերանց, հնչմունք ձայնից,

նարհայ, և ընդունիս զխնդրուածս նոյ.
աստուածդ իմ և թագաւոր իմ. կեա՛ նք իմ
և ապաւէն իմ. յոյս իմ և վստահութի՛ իմ.
յիսո՛ւս քա՛ւ ածդ ամի. սո՛ւրբդ հանդու-
ցեալ՛ի հոգիս սբց, մխիթարութի՛ վշտաց՝
և քաւարան մեղուցելոց, որ գիտես զնա՛
յաուաջ քան զլինել նոյ. առաքեա՛ զպահպա
նողական զօրութի՛ աջոյ քո, և փրկեա՛ զիս
յերկիւղէ գիշերի և՛ի դիւէ չարէ: Ո՛վ զիս
զձիշտակ սոսկալի և սբ քո անուանդ՝ միշտ
համբուրել շրթամբք հոգւոյ՝ ըղձուե շըն-
չոյ, կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ՝ որ
կարդան զքեզ՛ի բոլոր սրտե:

2 Ա՛ւ՛ի դրոշմե խաչի քոյոյ նշանիդ, զոր
ածոյին արեամբ քո ներկեալ նորո-
գեցեր, և՛ի նոյն շնորհ որդեգրուե զմեզ
մկրտեցեր, և՛ի փառս պատկերի քո նկար-
եալ յօրինեցեր այսու պարգեւօք ածակա-
նօք, առաչեսցէ՛ սէրն. քահանեսցին մեք-
նայքն. բարձցին որոգայթքն. պարտեսցին
մարտուցելքն. պակասեսցին զէնքն սպրա
սուլք. մեղմեսցի՛ մեզն. փարատեսցի՛ նա-
ւաքն. մեկնեսցի՛ մառախուղն: Բազուկ քո
հովանասցի՛, և աջ քո կինքեսցէ՛. վա՛ղ զի ըղ
Թած ես և ողորմած, և անուն քո կոչեցեալ
է՛ի վրա ծառայից քոց: Եւ քեզ ընդ հօր՝
հոգւովդ սրբով՝ փառք և իշխանութի՛ յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ասքիւղ՝ բարձեալն վտանգք մեղուցեալ դա-
տաստուցելոյ ի հաձուելի կատարածս ա-
ւետարանական մերձ
2 Ա՛ւ վ՚ս արեանդ պատուհասական մերձ
համատարածեալ քո հայր ։
ազգակցաւ մարմնոյդ առելոյ ի մէնջ՝ տա-
ցես ընդ իմ պարտաւորիս միշտ աղօթելով
ռաւել և այժմ վտանգաւորս կրեալ կարեկ-
և ետուր բոլորեցուն, ոլչափ հաձեսցիս ա-
Զի թէ յանձն առեր մեռանիլ վ՚ս իմ՝ ա՛ծ
ներքնոյ բարեխնամօղ տեսուչ համայնից ։
նուէ՝ ամենևին կենաց օրհնուէն, վերնոյ և
եկիր անիծիլ , կերպարանեալ զիմ նմա-
հօրքոյմ բարձրելոյ ։ Որ վ՚ս իմ՝ ի փորձ
բանիւ լցեալ մատուսցես յաղելս հաձուե
բարնախալ ձայնի եղկելոյս՝ ամենազօրդ
կեանք ։ Եւ արդ՝ զիեերուելի վկնպատաց
գաւառ փառաց՝ քո ատարիչ՝ խոստովանել
յառաջ տեսուլ ։ գովեալ երկնաւոր ։ թա-
զօրեղ անուանուամ ։ բարերդ բերկրութեի ։
անձկութե ։ բարձրեալ անքննելի ։

Բան ։ ՃԼԸ ։

Ա՛ր երգական արդար ։ ձառագայթ օրհ-
նեալ ։ լուսոյ կերպարան ։ վարիչք
ի խորոց սրտից ես՝ ընդ ա՛ ։
հոգոյն, ա՛ նոյն աշերս յայլանոց բանէ ։
Վերսին յաւելուած կրկին հերձուածք՝ նորին

տապարտելոյս. Թողցին պարտիքն. ապա-
քինեսցի ամօթն. մոռասցին պատկառան-
քըն. բարեգործեսցին դատակնիքն. սատա-
կեսցին որդունքն. վերասցի լալն. հանդար-
տեսցէ կլճտումն առատանցն. սպառեսցին
ողքն. հատցին արտասուքն. մեւժեսցի՛
սուգն. հալածեսցի՛ խաւարն. վաներսցի՛
հուրն սաստկութե. հեղքեսցին տանջա-
նարանքն բազմօրինակք:

3Կեսցեն գթութիք կամողիտ և պարգևո-
ղիդ կենաց ամենից. ծագեսցի լոյսդ.
արագեսցէ փրկութիդ. հասցէ օգնութիդ. ժա-
մանեսցէ այցելութիդ. հինեսցէ յօշղ ողոր
մութե, յաւիտեսցէ արբուսցէ զանդաստանս
պատքել՝ անկեալ ոսկերացս Թշուառութե՛ի
վիհն մահու. ծաղկեցուսցէ պտղաբերեա-
ցէ բաժակդ երկնաւոր արեն կենարարիդ՝
զերկիրս խնամեալ աւուրն լուսոյ, որ անծա-
խաղիս միշտ պատարագի յիշատակ կենաց
փրկութե հոգւոց ննջեցելոց: Զի ամէն ա-
հացել հոգիս մարմնով մեղաց՝ ընտրօք քո
գլուծած, ի քեզ զօրացել քեւ նորոգեցայց,
զատեալ ի մեղաց անմահ կենդանութե՛ի յա
րուեն արդարոց, հօր քոյ օրհնեցել: Ընդ
որում քեզ փառք, և հոգւոյդ սէր բարեբա
նութի՝ վայելչական գոհութե, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՎԱԽՃԱՆ:

Ի սա հոլովման ընթացից ամանակաց յառաջ շարժուէ, որ ըստ լծապատառն ընդունելոյն ի նմանէ արփիսաճաճանչ լուսակիրն օրակշիռն մշտափարատն ակնապարար՝ ականն արևու՝ ստեղծականն աստուածեկի, որ համբարձ հոլովէ կուսէ ամաց յոլովութի՝ ի չափս դարուց՝ շնչաստպատ և կենդանանորոգ առուղեկան յաւիտենից, ի յաւարտուն կատարման լիութեամ յոբելինեան, ի սկիզբն պատկերոյ մտից ուսանելին՝ Յաբեթական տոհմիս տումարին։ Յետ երից ամաց անցելոց՝ որ զկնի գալստեան՝ ի կայս և ի կոյս կողմանց հիւսիսոյ դիմաց արևելից՝ յաղթօղ և մեծ կայսերն հռոմոց Բասիլ, յոյժամ ընդարձակ և մակագաւթ կանոնաւ ըստիս տարածէր՝ լիասահման և անխտրոց ի տոհմարարակարկատ կոթողս կարծր արձանաց՝ ի ձգումն ձեռին՝ և յանխոզելի լարս պարանոց երկաթագունից՝ անհատութափ ի նոյն վերատեսչեալ ի յաջ և յահեակ՝ սեպհականել յաւերելոյ բաժինս մասանց վիճակաց՝ խմբից աշխարհաց ի ծոց իւր։

Ոյդ՝ ի յայնմ անդորրուէ միջոցի, յոլոմեզելոյ ընդոստնեցաւ թշնամիք եկեղեցւոյ, ստացեալ հնութեամբ, կատուցի,

կարգեցի, կուտեցի, արձանացուցի, դիզի,
բարդեցի, կացուցի, ցուցի, հաստատեալ
՚ի հրաշակերտուէ միագոյ իրի՝ զբազմաս-
տեղեան դրօճագս պրուե այսմ սոփերէ
արգասաւորել, ես Գրիգոր կրօնաւորքա-
հանայ, յետին բանահիւսացս, և կրտսեր
վարժապետացս, գործակցութեբ եղբօր իմոյ
ընտրելոյ՝ Յովհաննէս կոչեցելոյ՝ նարե-
կայ մեծափառ և բարձրապատիւ ուխտէ
վանականի, որք իրրև զմի մարմնի բանա-
կան՝ ՚ի յերկուց առ մի կերպարան շինելոյ
դիմաց կենցաղավարելով, ոչ միայն հարա-
զատք, այլ և միաշունչք միակրօնք համարիա
մուք զուգահաւանք, ՚ի քառից աչաց՝ առ
մի և նոյն շաւիղ խորհրդոց տեսեալք ե

Լ. րդ՝ հայցեմք ՚ի ձեզանէ յայսմ
սեղանոյ՝ յաքնօրէն և ախորժահամ
հանդերձելոյ՝ յիշատակել զմեզ ՚ի մաղ-
թանս ուղիղս և՚ի պատկանաւոր խնդրուա-
ծաց, սեռն սիրով ՚ի միտս բարիս ունել
և զուրք եղիջիք գրեալ ՚ի մատեանս
կենաց վերին գրելոց։

Թեանն։

Լ մենափայլ նշոյլիւք ճառագայթից
շնորհաց հոգւոյն Աստուծոյ՝ լու
սաւորեալ պայծառազարդեալ
Հրեշտակն՝ի մարմնի սուրբն Գրիգոր՝ էր
յանձնակատար վարդապետական
աշխարհին. որդի ոմն խոսրովու անձնա
կատ եպիսկոպոսի. ի ժամանակս կայսե
րութեան յունաց Վասլի և Կոստանդեայ.
յաւուրս Սենեքարիմայ հայոց արքայի. և
ի հայրապետութե ոմն Վահանայ կաթու
ղիկոսի։ Որ մնեալ ի կարգ կրօնաւորութե
ի վանս Նարեկայ, որում և եղև առաջ
նորդ, ուսոյն և հռչակեցաւ Նարեկացի։
Այն սա երկնահանճար վարդապետութիք
գերափայլեալ՝ մեկնեաց զերգն երգոց
Սաղոմոնի. գեղգեղեաց զձառ խաչին, և
զներբողեանս՝ի սբ Աճաձինն, ի համօրէն
գունդս առաքելոց, և՝ի սբն Յակոբ մըծ
բընոյ. և զքարոզս գանձից։ Ապա բա
նասաճոյճ պերճախոսութիք գրեաց զսոյն
զիւ բանս աղօթից՝ ի խնդրոյ հայցմանն
հարց միանձանց, զոր թողեալ մեզ վերջին
ժառանգութիւն անուսաւ մեծերից՝ վա
խեցաւ յաստի կենաց՝ վախճանեալ յերկ
նաստղական հանգիստ, ի թուականիս
հայոց՝ ՂՃՃԲ. և ամփոփեցաւ ի նոյն վանս

նարեկայ: Իսկ յորժամ Սենեքարիմ ազգայ
փոխեաց զտէրութիւն ի փոքրն Հայաստան,
ապա և միանձանցն նարեկայ դիմեաւ մերձ
ի կողմանս քաղաքին Ակնայ և Տիւրի-
կեայ, շինեցին վանս յանուն Նարեկայ,
ուր բեբեաւ հանգուցին զպատուական
մարմինն, թէև այժմ ի աւերակ, և կոչի
ուխտ Ակրակայ, յորմէ լինին նշանք բա-
ժըշկութեան ի փառս Աստուծոյ: Ուրոյ
Ձախօս մաղթանաց ժամդակութիւն ար-
ժանասցուք պմայլական տեսութեանն
Աստուծոյ. որում պատիւ փառաց
ծնրադրական երկրպագութիւն
յաւիտեանս.
ամէն:

Լ ա՛ռ չորեք Ա՛ռաքեալքն սէր՝ Յոպիոցուց
ցի՛ հնէրհատուածեալ վա՛ր բժշկութե՛ն երկնէն
ցերոյ վէ՛ր: Յերուսաղէմէ՛ր պէղեաց գլխա՛
տուբեալ սա այս, զսա դիմեցէ՛ն ի բուժումն
հոգեաց և մարմնոց:

ՍԷՅ Ա՛ռԱՔԵԼՈՅ ՅԻՆ ՎԷՐ ՈՐ ԶՍԱ ՄԱՊԼԻԿՈՍԷ:
ՏՐՆ ՄԵՐ ՅՈՒ ՎԱ՛:

Ե՛ս ջոջերը Յո՛ւ ընդ՝ամ կողմն գալե՛
լեացուց ուսուցանէր՝ի ժողովուր
դըս նոց և քարոզէր զաւետարանն
արքայութե՛ն, և բժշկէր զամ հիւան
դութի՛ն՝ և զամ ախտս՝ի ժողովրդեանն:
Ե՛ւ ել լուր նո՛ր ընդ՝ամ երկիրն ասորւոց.
և մատուցին առ նա զամ հիւանդս, որ նե
ղեալ էին՝ի պէս պէս ցաւս և՝ի տանջանս,
և զդիւահարս և զլուսնոտս և զանդամա
լոյծս, և բժշկեաց զնո՛ս: Ե՛ւ երթային զհե՛տ
նո՛ր ժողովուրդք բազումք՝ի գալիլէէ և՝ի
դեկապօլեայ և յԵրէմ և՝ի հրէաստանէ և
յայնկոյս յորդանանու, և բժշկեց զնո՛ս:
Լ՛ յԻբրև էջ՝ի լեառնէ անտի, գնացին ըզ
կնի նո՛ր ժողովուրդք բազումք: Ե՛ւ ա
հա մատուցեալ բորոտ մի՝ երկնրպագանէր
նմա

նմա և ասէր. Տէր՝ եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Զգեաց զձեռն իւր և հասոյց ՚ի նա՝ և ասէ՝ կամիմ սրբեաց. և վաղվաղակի սրբեցաւ ՚ի նմանէ բորոտութիւն: Եւ ասէ ցնա՝ զգո՛յշ լեր՝ մի՛ ումեք ասիցես. այլ երթ ցո՛յց զանձն քո քահանային, և մատո՛ ընծայարարագն՝ զոր հրամայեաց Մովսէս ՚ի վկայութիւն նոցա:

Եւ մտեալ ՚ի կափառնաւում, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի. աղաչէր զնա և ասէր. Տէր՝ մանուկ իմ անկեալ կայ ՚ի տան անդամալոյծ չարաչար տանջեալ: Ասէ ցնա՝ ես եկից և բժշկեցից զնա: Պատասխանի եւ հարիւրապետն և ասէ, ո՛ր՝ չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մուցես, այլ ասա բանիւ, և բժշկեսցի մանուկն իմ: Քանզի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութիւ. ունիմ ընդ ինձ զինուորս՝ ասեմ սմա երթ, և երթայ, և այլում թէ եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում թէ արա զայս՝ և առնէ: Լուաւ զայս Յիսուս՝ զարմացաւ և ասէ ցհետեւորսն իւրս զհետեւ երթայիմն, ամէն ասեմ ձեզ և ո՛չ գիւտ այսպիսի հաւատս գտի երբեք: Բայց ասեմ ձեզ՝ զի բազումք յարեւելից և յարեւմտից եկեսցեն և բազմեսցին ընդ Աբրահամու և ընդ Իսահակայ և ընդ Յակոբու յարքայութեան երկնից: Եւ որդիքն արքայութեան՝ հանեսցին ՚ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լաց և

և կրձել առաջանց: Եւ ասէ յն ցհարիւրա-
պետն՝ երթ և ոչ հաւատացեր դ, եղիցի քեզ.
և ողջացաւ մանուկն նր յաւուր յայնմիկ:
Եւ եկեալ յն ի տուն պետրոսի, տեսեալ զն
զոքանչ նր անկեալ դնէր տապացել: Կալաւ
զձեռանէ նր. և եթող զնա ջերմն. յոտն
եկաց և պաշտէր զնա: Իբրև եղև երեկոյ,
մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, և
եհան զոգիսն բանիւ և զամ հիւանդան բը
ժըշկեաց: Զի էգոյ բանն որ ասացաւ ի
ձեռն եսայեայ մարգարէի, նա զհիւան-
դութիս մեր վերացոյց և զցաւս մեր եբարձ:
Եւ իբրև անց յայնկոյս յերկիրն գերգեսա
ցւոց՝ պատահեցին նմա դիւահարք երկու՝
ելեալք ի գերեզմանացն չարաչարք յոյժ,
ոչ զի չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն
ճանապրհ: Եւ ահա աղաղակեցին և ասեն.
զի՞ կայ մեր և քո յն որդի աստ, եկիր տարա-
ժամ տանջել զմեզ: Եւ էր հեռագոյն ի
նոցանէ երամակ մի խոզից արօտական: Եւ
դեւքն աղաչէին զնա և ասէին՝ եթէ հանես
զմեզ աստ, հրամայեա տուր մեզ երթալ յե-
րամակ խոզից: Եւ ասէ ցնոսա՝ երթայք. և
նոքա ելեալ գնացին յերամակն խոզից. և
դիմեաց ամ երամակն ի դարս անտի ի ծով.
և մեռան ի ջուրսն: Եւ խոզարածքն փա-
խեան, և երթեալ ի քաղաքն պատմեցին զամ,
և զկրս դիւահարացն: Եւ ահա ամ քաղաքն

եւ ընդ առաջ յիւ. իբրեւ տեսին զնա՝ աղա-
չէին զի գնասցէ ի սահմանաց նոցա։

Եւ մեռեալ ի նաւ՝ անց յայնկոյս ևեկն ի
քաղաք իւր։ Եւ ահա մատուցին առ
նա անդամալոյծ մի՝ որ դնէր ի մահիճս. և
տեսեալ յի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամա
լոյծն, Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ ա-
հա ոմանք ի դպրացն ասեն ընդ միտս՝ հայ-
հոյէ դա։ Եւ ծանուցեալ յի զխորհուրդս
նոց՝ ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր խորհիք դուք չարիս
ի սիրտս ձեր։ Զի՞նչ դիւրին է, ասել՝ Թող
եալ լիցին քեզ մեղք քո, Թէ ասել՝ տրի՛
և շրջեաց։ Ա՛յր՝ զի գիտասջիք՝ եթէ իշ
խանութիւն ունի որդի մարդոյ երկրի Թո
ղուլ զմեղս։ Յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն՝
արի՛ առ զմահիճս քո՝ և երթ ի տուն քո։
Եւ յարուցեալ գնաց ի տուն իւր։ Իբրև
տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փա
ռաւոր առնէին զաստ զտուընչն այնպիսի
իշխանութիւնս մարդկան։

Ապա ելեալ նա զոյս խօսեցեր ընդ նա, ահա
իշխան մի մատուցեալ երկրպագանէր
նմա և ասէր, դուստր իմ արդ նա վախճա
նեցաւ, այլ եկեալ դիպեա զձեռն քո՝ ի վե
նէ, և կեցցէ։ Յարեաւ յն՝ և գնաց զկնի նո
աշակերտօքն հանդերձ։ Եւ ահա կին մի տե
սաւեսս երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յե
տոյ մերձեցաւ՝ ի դրօշակ հանդերձի նո։

քանզի ասէր ՚ի մտի իւրում, թէ միայն
մերձենամ՚ի հանդերձս նր փրկիմ: Իսկ յն
իբրև դարձաւ և ետես զնա՝ ասէ քաջալե-
րեաց դուստր՝ հաւատոք քո կեցոյցին զք
քեզ. և փրկեցաւ կինն՚ի ժամէն յայնմանէ:
Իբրև եկն յն ՚ի տուն իշխանին, և ետես զզ
փողարան և ամբոխ յոյժ, ասէ ցնս ՚ի բաց
գնացէք. զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ
ննջէ: Եւ ծաղր առնէին զնա: Եւ իբրև
ել ամբոխն՚ի բաց, եմուտ՝ կալաւ զձեռանէ
նր և յարեաւ աղջիկն: Եւ ել համբաւս
այս ընդ ամ երկիրն ընդ այն:

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն յն՝ զհետ
եղեն նր կոյրք երկու. աղաղակէին և
ասէին, ողորմեաց մեզ որդի դաւթի: Եւ
իբրև եկն՚ի տուն, մատեն առ նա կոյրքն.
և ասէ ցնս յն. հաւատայք եթէ կարօղ եմ
առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ այո տր: Յայն
ժամ մերձեցաւ յաչս նց և ասէ, ըստ հա-
ւատոց ձերոց եղիցի ձեզ: Եւ բացան աչք
նց. և սաստեաց նց յն և ասէ՝ զգուշ կա-
ցէք՝ մի ոք գիտասցէ: Եւ նոքա ելեալ
համբաւեցին զնա ընդ ամ երկիրն ընդ այն:
Եւ յելանելն նց արտաքս, ահա մատուցին
առ նա այր մի՝ համր դիւահար: Եւ յե-
տ նե լդիւին՝ խօսեցաւ համրն. և զարմացան
ժողովուրդքն և ասեն, թէ և ոչ երբէք
երեւեցաւ այսպիսի ինչ յիսրայէլ: Իսկ փա-

ելեալ զամ ախտս և զամ հիւանդութիւնս։

Եւ գնացեալ անտի յայր՝ եկն ի ժողովուրդն
նոյ։ Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր
չօրացեալ էր։ Հարցին զնա և ասեն, եթէ
պարտ իցէ ի շաբաթու բժշկել։ զի չարա-
խօսեացեն զնմանէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, մի՞ թէ
ոչխար մի ոք ի ձեզանէ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկա
նիցէ այն ի խորխորատ ի շաբաթու, մի թէ
ոչ ունիցի և յարուցանիցէ զնա։ Քանի ասէ՝
արչափ ևս առաւել մարդ քան զոչխար։
ապա ուրեմն պարտ է ի շաբաթու բարիս
գործել։ Յայնժամ ասէ ցայրն, ձգեա՛ զը
ձեռնքո։ և նա ձգեաց, և եղև ողջ իբրև

զմիւսան։ Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝ խորհուրդ առին զնմանէ թէ ոսպ կորուսցեն զնա։

Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւահար մի կոյր և համր՝ և բժշկեաց զնա, ոսպ զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ։ Զարմացան ամ ժողովուրդքն և ասէին, մի թէ սա իցէ քրիստոս՝ որդի դաւթի։ Բայց փարիսեցիքն լսելով լսման՝ ասեն, ոչ իւիք հանէ դա զդևս՝ եթէ ոչ բէեղզեբուղաս իշխանաւն դիւաց։

Եւ ելեալ անտի՝ գնաց ի կողմանս տիւրոսի և սիդոնի։ Եւ ահա կին մի քանանացի՝ ի սահմանաց անտի նոցա, ելեալ աղաղակեր և ասէր, ողորմեաց ինձ տէր որդի դաւթի, դուստր իմ չարաչար դիւահարի։ Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի։ և մատուցեալ աշակերտքն նր աղաչէին զնա և ասէին, արձակեա զնա զի աղաղակէ զհետ մեր։ Նա պատասխանի ետ և ասէ, ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս տանն իսրայէլի։ Եւ նա մատուցեալ երկիրպագանէր նմա և ասէր, տէր օգնեա ինձ։ Պատասխանի ետ նմա և ասէ, ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց և արկանել շանց։ Եւ նա ասէ, այո՛ տէր, քանզի և շունք կերակրին ի փշրանաց անկելոց ի սեղանոյ տանն իւրեանց։ Յայնժամ պատասխանի ետ նմա

յա և ասէ, ոմն կին դու, մեծ են հաւատք քո. երթ կեզուն և կամիս. և բժշկեցաւ դուստր նր՝ ի նմին ժամու:

Եւ գնացեալ անտի՝ եկն՝ ի ծովեզրն գալիլեացւոց, և ելեալ՝ ի լեառն նստէր անդ: Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս՝ կոյրս՝ համերս՝ մնակողմանիս, և այլս բազումս, և ընկեցին զնա առ ոտս նր, և բժշկեաց զնս: Մինչև զարմանալ ժողովրդոյն, որ տեսանէին. զի համերքն խօսէին, կաղք գնայէին, մնակողմանիք բժշկէին, կոյրք տեսանէին, և փառաւորէին զԱծն Իսէլի:

Եւ իբրև եկին՝ ի ժողովուրդն, մատեաւ առ ն, ի ծունր իջանէր և ասէր, տէր ողորմեաց որդւոյ իմում. զի լուսանոտի և չարաչար հիւանդանայ. բազում անգամ անկանի՝ ի հուր՝ և երբեմն՝ ի ջուր: Եւ մատուցի զնա աշակերտացն քոց՝ և ոչ կարացին բժշկել: Պատասխանի եւ ն և ասէ, ով ազգ անհաւատ և թիւր. մինչև ցե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ. մինչև ե՞րբ անասցեմ ձեզ. ած զնա առ իս. և ածին զնա առ ն: Եւ սատեաց՝ի նա ն. և ել՝ի նմանէ դեւն, և բժշկեցաւ մանուկն՝ ի ժամէն յայնմանէ: Յայնժամ մատեան աշակերտքն առ ն ձինն և ասեն ցն, մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա: Եւ ն ասէ ցնս՝ վասն թերահաւատ

տուեալ ձեզ ոյժ՝ առնել որդիս Աստուծոյ, որ
նշոյլք հաւատոյ քոյոց զհատան մանաւանդ
ասասջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեցէք ասել
անդր և փոխեսցի. և ոչ ինչ անհնարին լի-
նիցի ձեզ: Բայց այս ազգ ոչ ելանէ, եթէ
ոչ աղօթիւք և պահօք:

Եւ յելանել նոցա յերկիրն, գնացին զհետ
նորա ժողովուրդք բազումք: Եւ ահա
կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն.
իբրև լուան թէ յիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին
և ասեն, ողորմեաց մեզ յիսուս որդի դաւթի:
Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն. և
նոքա ևս աճեալ աղաղակէին և ասէին, տէր՝
ողորմեաց մեզ որդի դաւթի: Ձտեսեալ տէր
յիսուս. կոչեաց զնոսա և ասէ՝ զի՞նչ կամիք զի
արարից ձեզ: Ասեն ցնա՝ տէր զի բացցին
աչք մեր: Եւ գթացեալ յիսուս մերձեցաւ
յաչս նոցա, և վաղվաղակի տեսին և գնացին
զհետ նորա:

ՍԷՅ Ա-ԷՊՕՂՈՆԻՍ ՅԷ ՔԷ ՈՂ ԸՍՔ ՄՕՂՈՍԷ:
ՏԷՐՄԱՆՔ ՄԷՂՈՂ ՅՆՔ ՔՆՔ:

Եւ մնանեն՝ ի կափառնաւմ, և իսկ և
իսկ՝ ի շաբաթուն մտեալ՝ ի ժողո-
վուրդն ուսուցանէր զնոսա: Եւ զար-
մանային ընդ վարդապետութիւն նորա, զի ու-
սուցանէր զնոսա իբրև իշխանութիւն, և ոչ որպէս

Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ
զի գիտէին զնա թէ քան է :

Եւ երդ համբաւ ելեալ ի ժողովրդեանն
զի հիւանդանոցին ոմն : Եւ եւ լուր նոր ընդ նմա
կողմն գալիլեացւոց :

Եւ վաղվաղակի ելեալ ի ժողովրդենէն
եկն ի տուն սիմոնի և անդրեայ յակո-
բաս և յովհաննու հանդերձ : Եւ զքանչ
սիմոնի դնդը ջերմացեալ . և վաղվաղակի
ասեն ցնա վն նր : Եւ մատուցեալ յարոյց
զնա՝ կալեալ զձեռանէ . և եթող զնա տեն-
դն՝ և պաշտէր զնոսա :

Եւ լրբուն երեկոյ եղև ի մտանել արեգա
կանն՝ բերէին առ նա զամ հիւանդս և
զդիւահարս : Եւ էր ամ քաղաքն ժողովեալ
առ դրունսն : Եւ բժշկեաց բազում հի-
ւանդս ի պէսպէս ախտից . և դեւս բա-
զումս՝ եհան . և ոչ տայր խօսիլ դիւացն,
զի գիտէին զնա թէ քն է :

ղովեցան բազումք՝ մինչև սեղի ևս ոչ լի-
նել՝ և ոչ տա դրանն, և խօսէր նոցա զբանն:
Եւ մտեալ դարձեալ՝ի կափառնաում յետ
աւուրց: Լուր եղև թէ՝ի տան է. և ժո
ողովեցան բազումք՝ մինչև սեղի ևս ոչ լի-
նել՝ և ոչ տա դրանն, և խօսէր նոցա զբանն:

Եւ գնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր
յաղօթս: Եւ գնաց զհետ նորա սիմոն՝ և որք
ընդ նմանն էին: Եւ երբեմն գտին զնա, ասեն
ցնա թէ ամենեքեան խնդրեն զքեզ: Եւ ա-
սէ ցնոսա. եկայք երթիցուք և յայլ մօտաւոր
գիւղաքաղաքան՝ զի և անդ քարոզեցից. զի
յայս իսկ եկեալ եմ: Եւ քարոզէր՝ի ժողո-
վուրդս նոցա ընդ ամ գալիլեացիս, և դևս
հանէր: Գայ առ նա բորոտ մի՝ աղաչէր՝ի
ծունր ի[ջ]անէր և ասէր. ասէ՝ եթէ կամիս
կարող ես զիս սրբել: Իսկ յիս գթացեալ
ձգեց զձեռն մերձեցաւ՝ի նա և ասէ ցնա,
կամիմ սրբեաց: Եւ երբեմն ասացն ցնա, վաղ
վաղակի գնաց՝ի նմանէ բորոտութիւնն՝ և սրբե
ցաւ: Եւ սաստեալ նմա՝ էհան զնա արտաքս
վաղվաղակի, և ասէ: Զգո՛յշ լեր մի ումեք
ինչ ասիցես. այլ երթ ցո՛յց զքեզ քահա-
նային, և մատո՛ վասն սրբութեանդ պատուիրա-
զոր հրամայեաց մովսէս՝ի վկայութիւն նոց:
Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ՝ և հռչակ
հարկանել զբանն, մինչ ո՛չ ևս կարող լինել
նմա յայտնապէս՝ի քաղաք մտանել, այլ
արտաքոյ յանապատ տեղիս էր. և գային
առ նա յամ կողմանէ:

Եւ ասէին առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ ի մահիճէ։ Եւ իբրեւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զտարկն ուր էր յինն, և բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճն յորում կայր անդամալոյծն։ Եւ տեսեալ զհաւատս նոցա ասէ անդամալոյծն, որդեակ՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ էին ոմանք ի դպրաց անտի, որ անդ նստէին՝ և խորհէին՝ի սիրտս իւրեանց։ Զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւն։ ո՞վ կարէ թողուլ մեղս՝ եթէ ոչ միայն աճ։ Եւ գիտաց յն յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհին՝ի սիրտս իւրեանց, և ասէ՝ զի՛ խորհիք զայդ՝ի սիրտս ձեր։ Զի՞նչ դիւրին է, ասել յանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի՛ առ զմահիճս քո՝ և երթ՝ի տուն քո։ Ա՛յլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ՝ի վերս երկրի թողուլ զմեղս, ասէ յանդամալոյծն՝ քեզ ասեմ արի՛ առ զմահիճս քո՝ և երթ՝ի տուն քո։ Եւ յարեաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճն՝ եւ առաջի ամենեցուն։ մինչև զարմանալ ամենեցուն և փառաւորել առնել զԱստուած և ասել, թէ այսպիսի ինչ երբէք ոչ տեսաք։

Եւ ելեալ դարձեալ՝ի ծովեզերդն, և էր անդր ամենայն ժողովուրդն, ցեալ էր։ Եւ սպասէին նմա եթէ բժշկիցէ զնա՝ի շաբաթուն՝ զի չարախօսեսցեն զնմա։

նէ։ Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ
էր, արի՛ ածից ի ներքս։ Եւ ասէ ցնա, զի՞նչ
արժան է ի շաբաթու՝ բարի՛ ինչ գործել
եթէ չար առնել. ապի մի ապրեցուցանել՝
թէ կորուսանել. և նորա լռեցին։ Եւ հայե
ցեալ յի զնոքօք լի՛ ցասմամբ՝ տրտմեալ վն
կուրութեց սրտից նոց, ասէ ցայրն՝ ձգեա
զձեռնքո. և նա ձգեց, և ողջացաւ ձեռն
նր։ Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարի
սեցիքն հերովդիանոսեանքն հանդերձ, խոր
հուրդ առնէին վն նր, թէ զի՞արդ կո
րուսցեն զնա։

Իսկ յն աշակերտօքն իւրովք գնաց ի
ծովեզրն. և բազում ժողովուրդ ի գա
լիլեացւոց երթային զհետ նր, և ի հրէաս
տանէ, և յերէմէ, և յայնկոյս յորդանանու,
և որք ի տիւրոսէ և ի սիդոնէ, բազում
ժողովուրդ իբրև լսէին որչափ ինչ առ
նէր՝ գային առ նա։ Եւ ասէ ցաշակերտան
իւր՝ զի նաւակ մի պատրաստական կացցէ
նմա վն ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեսցեն զնա։
Քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ գալ
խառնել զնովաւ, զի մերձենային առ նա՝ որք
ունէին ախտս ինչ։ Եւ այսք սիրտք յոր
ժամ տեսանէին զնա՝ անկանէին առաջի
նորա, աղաղակէին և ասէին. Թէ դու ես
որդին ես. և նա յոյժ սաստէր նց՝ զի մի՛
յայտնի առնիցեն զնա։

Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գեր-
գեսացւոց: Եւ ընդ ելանելն նր՛ի նաւէ
անտի՝ պատահեաց նմա այր մի՛ ի գերեզմա-
նացն՝ զոր ունէր այս սկիզբ: Ելոյ և բնա-
կութեն իւր էակ՛ ի գերեզմանացս էր. և ոչ
շղթայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա: Վասն
բազում անգամ ոտնակապօք և շղթայիւք
կապելոյ, և խզելոյ՛ ի նմանէ զշղթայսն, և
զոտնակապսն խորտակելոյ. և ոչ ոք կարէր
պարտել զնա: Քանզի հանապազ գոյզ և
գոյեակ՛ ի գերեզմանացս ելն՛ի լերինս աղաղա-
կէր, և կոծէր զանձն իւր քարամբք: Երբև
եւս զայն՛ի հեռաստանէ, ընթացաւ և եր
կիր եպաղ նմա: Աղաղակեաց՛ի ձայն մեծ
և ասէ, զի կայ իմ և քոյն որդի՝ այ բարձ-
րելոյ երդմնեցուցանեմ զքեզ յաւծ, մի՛ տան
ջեր զիս: Քանզի ասէր ցնա՝ Ել այսօր սկիզբ
՛ի մարդոյ այսմ: Եւ հարցանէր ցնա լեգէ
զի՞նչ անուն է քո, և ասէ ցնա լեգէոնի ա-
նուն է իմ. քանզի բազումք եմք: Եւ աղա
չէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ զնա ար-
տաքս քան զաշխարհն: Եւ անդ էր առ լե-
րամբն երամակ մի խոզաց արօտական մեծ:
Աղաչեցին զնա համ դևքն և ասեն, առաքեա
զմեզ՛ի խոզան՝ զի մայուք՛ի նոսա: Եւ հրա-
մայեաց նոյ. և իբրև ելին այսքան սկիզբք՝
մտին՛ի խոզան, և դիմեաց երամակն՛ի դարձ
անտի՛ի ծովն. էին իբրև երկու հազարք, և

հեղձնուլին՝ի ծովուն։ Եւ խոշարաձքն փա-
խեան, և պատմեցին՝ի քաղաքին և յագա-
րակս, և ելին տեսանել զի՞նչ լիցի՝ որ գոր
ծեցաւն։ Գան առ յի՛ս և տեսանեն զդիւա-
հարն զի նստէր զգեցեալ և զգաստացեալ որ
ունէր զլեգէոնին, և զահի հարան։ Եւ
պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր, թէ զինչ
եղև այսահարին, և զինչ վասն խոզից։ Եւ
սկսան աղաչել զնա գնալ՝ի սահմանաց նոց։
Եւ իբրև ելնէր նա՝ի նաւն՝ աղաչէր զնա
դիւահարն զի ընդ նմա լիցի, և յի՛ն ոչ եթ
նմա թոյլ այլ ասէ ցնա՝ երթ՝ի տուն քո
առ ընտանիս քո, և պատմեա նոցա, որ լինչ
միանգամ տէր արար քեզ, և ողորմեցաւ
քեզ։ Եւ չոգաւ և սկսաւ քարոզել՝ի դե-
կապօլին, զոր լինչ արար նմա յի՛ն, և ամե-
նեքին զարմանային։

Եւ իբրև անց յի՛ն միւսանգամ յայն կողմն,
ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում,
և էր առ ծովեզերբն։ Եւ ահա մի՝ի ժողո
վրդապետացն գայր, որում անուն էր յայ-
րոս, և իբրև տեսս զնա՝ անկաւ առ ոտս
նր։ Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր, թէ դուստր
նր մերձ է՝ի մահ, զի եկեալ դնիցէ նմա
ձեռն, ոնր զի ապրեսցի, և կեցցէ։ Եւ գնաց
ընդ նմա, երթայր և ժողովուրդ բազում
զհետ նր, և նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր՝ի
տեղւոյն ուր արեան զեղումն ամ և

զքեզ եթող ընդ նմա երթալ։ բայց միայն
մի՛ երկնչիր՝ բայց միայն հաւատա։ Եւ ոչ
զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն,
առնեա զվարդապետդ։ Իսկ նա երբեք լուեալ
պայն՝ եկն ի միջամբոխին յետոյ՝ և բուռն
եհար զհանդերձէ նորա։ Քանզի խորհէր ի
մտի, թէ միայն մերձեցայցի հանդերձս նորա,
փրկեցայց։ Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ
աղբիւր արեան նորա, և գիտաց ի մարմնի իւր
թէ բժշկեցաւ ի տանջանացն։ Եւ անդէն
վաղվղակի գիտաց յինքեան իւր զբօսելն
ոյր էր ի նմանէ։ դարձաւ յամբոխն և ասէ,
ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ։ Եւ ասեն
ցնա աշակերտքն։ տեսանե՞ս , զի ամբոխդ
նեղէ զքեզ, և ասես թէ ո՞վ մերձեցաւ ի
հանդերձս իմ։ Եւ շուրջ հայէր տեսանել
թէ ո՛վ զայն արար։ Եւ կինն զարհուրեալ
և դողացեալ վասն գաղտն արարոյ, քանզի գի-
տէր զինչ եղև նմա։ եկն անկաւ առաջի նորա,
և ասաց զամենայն ստուգութեամբ։ Եւ յն ասէ
ցնա՝ դուստր հաւատոյդ կեցուցին զքեզ,
երթ՛ի խաղաղութի՛ւն, և եղիջի՛ր ողջ ի տանջա
նացդ քոյ։ Մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ գան
ոմանք՝ ի տանէ ժողովրդապետին և ասեն։
թէ դուստրն քո մեռաւ՝ զի՛ ևս աշխատ
առնես զվարդապետդ։ Իսկ յն երբեք լուեալ
զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն,

զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյովհաննէս զեղ
բայրն յակոբայ։ Գայ ի տուն ժողովրդա-
պետին՝ և տեսանէ ամբոխ լոյժ և լալա-
կանս և աղաղակ լոյժ։ Եւ մտեալ ի նեղքս
ասէ ցնոսա՝ զի՛ խռովեալ էք և լայք. մանուկն
ոչ է մեռեալ՝ այլ ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին
զնա. և նոքա հանեալ արտաքս զամենեսեան՝
առնու զնդ իւր զհայր մանկանն և զմայրն,
և զնոսա որ զնդ նմանն էին, և մտանէ ուր
դներ մանուկն։ Եւ կալեալ զձեռանէ ման
կանն ասէ ցնա՝ տալիթա կումի. որ թարգ
մանի՝ աղջիկ դու, քեզ ասեմ արի՛։ Եւ
յարուցաւ յարեաւ աղջիկն և գնայր.
քանզի էր ամաց՝ իբրև երկոտասանից. և
զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։ Եւ պատ
ուիրէր տալ նմա ուտել։

Եւ իբրև անցին յայնկոյս, եկին յերկիրն
գեննեսարեթ։ Եւ իբրև ելին ի նաւէ
անտի՝ իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն
այնորիկ։ Եւ ընթացեալ ամենայն անդր զնդ
ամ գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհի-
ւանդս՝ ուր լսէին թէ անդ իցէ։ Եւ ուր
և մտանէր ի գեօղս կամ ի քաղաքս՝ կամ
յագարակս՝ ի հրապարակս դնէին զախտա
ժէտս՝ և աղաչէին զնա զի գոնէ ի քղանցս
հանդերձից նր մերձենայցեն. և որ միան
գամ մերձեցան՝ փրկեցան։

Եւ անտի յարուցեալ եկն ի սահմանս տիւ
րոսի և սիդովնի. և մտեալ ի տուն ոչ
ումեք կամեր յայտնել, և ոչ կարաց ծած
կել: Լուաւ կինն մի զնմանէ՝ որոյ դուստր
իւր նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ, եկն անկաւ
առաջի նր: Եւ կինն էր հեթանոս փիւնիկ
ասորի յազգէ. և աղաչէր զնա՝ զի զդևն
հանցէ ի դստերէ նորա: Եւ յն ասէ ցնա
Թոյլ տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք. զի
ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց և ար
կանել շանց: Նա պատասխանի ետ և ա
սէ. ՚Ո՛ր և շունք ի փշրանաց սեղանոյ ման
կանցն կերթակլին: Եւ ասէ ցնա՝ վն այդր
բանի երթ, եւ դևն ի դստերէ քումմէ:
Գնաց ի տուն իւր՝ և եգիտ ելեալ զդևն,
և զդուստրն զի անկեալ դնէր ի մահիճս:

Եւ ելեալ մերսանգամ ի սահմանացն
տիւրոսի և սիդովնի, և եկն ի ծովեզերն
գալիլեացւոց ի մէջ սահմանացն ի դեկա
պօլիս: Եւ բերին առաջի նր խուլ մի և
համր, և աղաչէին՝ զի ձեռն դիցէ ի վր նր:
Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբոխէ անտի,
արկ զմատունս իւր ընդ ականջս նր և ե
թուք անդր. և կալաւ զլեզուն նր: Հայե
ցաւ յերկինս՝ յոգւոյ եհան՝ և ասէ Եփփա
թա՝ որ է բացիր: Եւ նոյն ժամայն բացան
լսելիք նր և լուծան կապանք լեզուի նր
և խօսէր ուղիղ: Եւ պատուիրեաց նց՝ զի

մի՛ ուամբ ասիցեն. և ոչչափ նա պատուիրեր նոցա, նոքա ևս առաւել քարոզէին: Եւ ևս քան զևս զարմանային և ասէին, զինչ բարւոք դործեաց սա. զի խլիցէ լսել ասլ և համերայ խօսել:

Գ. ան ի բեթսայիդա, և ածեն առ նէր կոյր մի, և աղաչէին զնա զի մերձեսցի ի նա: Եւ առեալ զձեռանէ կուրին եհան արտաքոյ շինին, եթուք յայտ նէր և ձեռն եդ ի վե՛ր նէր, և հարցանէր ցնա թէ տեսա՞ նէցէ՞ ինչ: Բացաւ և ասէր, տեսանեմ զմարդիկս զի շրջեն իբրև զծառս: Դարձեալ եդ ձեռս ի վե՛ր աչաց նէր, եբաց և տեսա՞ նէր. ողջացաւ և տեսանէր համարձակ զամի: Ա՛ր ձնակեաց զնա ի տուն իւր և ա՞ս՝ ի շինդ մի՛ մտանիցես, այլ երթ ի տուն քո. և յորժամ ի շինն մտանիցես, մի՛ ուրեք ասիցես ի շինին:

Եւ եկեալ աւ աշակերտան նէոյն ամբոխ շուրջ զնոքօք. և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նա: Եւ վաղվաղակի ամ ժողովուրդն իբրև տեսին զնա՝ զարմացան. և ընդ առջ ընթացեալ՝ ողջոյն տային նմա: Եւ եհարց ցնա, թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նա: Պատասխանի եւս մի ումն ի ժողովրդենէն և ասէ, վա՛րդապետ՝ ածի զորդի իմ առ քեզ զոր ունի ոգի համր: Եւ ուր հասանի՝ զարկուցանէ զնա. և փրփրէ և կրճտէ զատամունս

եւ

ցնա՝ մեք ընդ՚ի՞նչ կարացաք հանել զնա։
՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին
զնա և կանգնեցաւ։ Եւ երբեմն եմուտ նա
ռաւ։ Եւ յն կալաւ զձեռանէ նո՚ր՝ յարոյց
մեռեալ։ մինչև բազմայ իսկ ասել թէ մե
զի եւ ել։ և ելեւ պատանեակն երբեմն ըզ
զնա և ել։ և եղև աղաղակեաց և յոյժ վկեաց
ցեա՚ի գա։ Եւ աղաղակեաց և յոյժ վկեաց
հրամայեն, ել՚ի դմանէ և այլ մի՚ ևս մտանէ
պղծոյ և ասէ, հաւիդ և խուսել այս, ես տամ
կուտի ժողովուրդն՚ի վե՚ր, սատանէց այսոցի
անհաւատութեա նմանէ։ Երբեմն եւս յն եթէ
մանկանն և ասէ, հաւատամ ա՚ր՝ օգնեա՛
մել։ Եւ յն ասէ ցնա՝ ասացեր թէ կարօղ
ես, ամ՚ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւա
ծոյն։ Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր
զդա, և՚ի ջուր՝ զի կորուսցէ, արդ՝ եթէ կա
լօղ ինչ ես, օգնեա՛ մեզ՚ր գթացեալ՚ի վե՚ր
ձեռ՚ն՝ վաղվաղակի շարժեցաւ զնա, և անկեալ
յերկիր թաւալէր և փրփրեայր։ Եհարց
յհայր ն՚ր և ասէ, քանի՛ ժամանակք են
յորմէհետէ այդ եղև դմա, և նա ասէ՝ ՚ի
մանկուէ։ Բազում անգամ՚ի հուր արկանէ
զդա, և՚ի ջուր՝ զի կորուսցէ, արդ՝ եթէ կա
լօղ ինչ ես, օգնեա՛ մեզ՚ր գթացեալ՚ի վե՚ր
մել։ Եւ յն ասէ ցնա՝ ասացեր թէ կարօղ
ես, ամ՚ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւա
ծոյն։ Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր
մանկանն և ասէ, հաւատամ ա՚ր՝ օգնեա՛
անհաւատութեա նմանէ։ Երբեմն եւս յն եթէ
կուտի ժողովուրդն՚ի վե՚ր, սատանէց այսոցի
պղծոյ և ասէ, հաւիդ և խուսել այս, ես տամ
հրամայեն, ել՚ի դմանէ և այլ մի՚ ևս մտանէ
ցեա՚ի գա։ Եւ աղաղակեաց և յոյժ վկեաց
զնա և ել։ և եղև պատանեակն երբեմն ըզ
մեռեալ։ մինչև բազմայ իսկ ասել թէ մե
ռաւ։ Եւ յն կալաւ զձեռանէ նո՚ր՝ յարոյց
զնա և կանգնեցաւ։ Եւ երբեմն եմուտ նա
՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին
ցնա՝ մեք ընդ՚ի՞նչ կարացաք հանել զնա։

Եւ ասէ ցնա. այդ ազգ ոչ իմիք եւանէ,
եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք:

Եւ գան յերկիրսն. և ընդ եւանել նոր յերկիր քովէ աշակերտօքն՝ և բազում ժողովով որդի տէրն մուրացիկ յանցս ճանապարհին: Իբրև լուաւ թէ յն Նազովրեցի է՝ սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի դաւթի յն ողորմեաց ինձ: Եւ սաստէին նմա բազումք զի լռեցցէ. և նա առաւել ևս աղաղակէր որդի դաւթի ողորմեաց ինձ: Յտեղի առ յն, և հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն զկոյրն և ասեն ցնա, քաջալերեաց արի կոչէ զքեզ: Եւ նր ընկեցեալ զձորձս իւր՝ յարեաւ և եկն առ յն: Պատասխանի ետ նմա յն և ասէ՝ զի՞նչ կամիս թէ արարից քեզ. ասէ՝ ցնա կոյրն՝ ռաբբունի՝ զի բացցայց: Եւ յն ասէ ցնա. երթ՝ հաւատք քո կեցոյցին զքեզ. և վաղվաղակի բացաւ, և երթայր զհետ նր ի ճանապարհին:

Սէր ահեկնէս ցէ՝ քէ՝ ոչ ըսպ Ղոհաոո:
Տէն մեր յն քն:

Եւ էջ ի կափառնայում ի քաղաքն գալիլեացւոց՝ և ուսուցանէր զնս ի շաբաթին: Եւ զարմանային ընդ վար դապետուն նր՝ զի խշխանութիւն էր բան նր:

Եւ էր ի ժողովրդեանն այր մի՝ զոր տունէր այս գիւղի պղծոյ. և աղաղակեաց ի ձայն մեծ և ասէ՝ Թուլացարո, զի կայ մեր և քո յաւազուվրեայկ. եկիր կորուսանել զմեզ՝ գիտեմք զքեզ՝ ով ես սուրբդ Աստուծոյ։ Սաստեաց ի նա Յիսուս և ասէ՝ պապանձեաց և եկ ի դուրս ման։ զգետնեաց զնա դեւն ի միջի անդր, և եկ ի նմանէ. և ինչ ոչ վնասեաց նմա։ Եւ եղեն զարմանալիք ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ միմեանս և ասէին, զի՞նչ է բանս այս՝ զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սաստէ այսոցպղծոց և ելանեն։ Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ամ տեղիս շուրջ ըզգաւառսն։

Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի՝ եմուտ ի տունն սիմոնի. և զքանչ սիմոնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ. և աղաչէին զնա վերայ նր։ Եկաց առ նմա, սաստեաց ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յարեաւ և պաշտէր զնոսա։ Եւ ընդ արևուն մտանել՝ որոց էին հիւանդք ի պէս պէս ցաւս՝ բերէին զնա առ նա։ Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք ի նոցանէ դնէր ձեռս և բժշկէր զնոսա։ Ելանէին դևքն ի բազմաց՝ աղաղակէին և ասէին, եթէ դու ես որդի Աստուծոյ. և նա սաստէր՝ և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսիլ, զի գիտէին զնա թէ ո՞վ է։

Եւ եղև ի հասանելն նր ի Քաղաքացն,

ահա այլ մի լի՛ բորոտութ լբրև եաես ըղ
յո՛, անկեալ՝ի վե՛ր երեսաց աշակէաց զնա,
և ասէ. Ա՛ր եթէ կամիս, կարօղ ես զիս
սրբել: Զգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց՝ի նա
և ասէ, կամիմ սրբեա՛ց, և վազվաղակի գը-
նաց՝ի նմանէ բորոտութիւն: Եւ նա պատ-
ուիրեաց նմա մի՛ ումեք ասել. այլ թէ՝ երթ
ցո՛ց զանձն քո քահանային, և մատո՛ պա-
տարագ վա՛ր սրբուե՛ քոյ. ոյր և հրամայեաց
Մովսէ՛ս վկայութի՛ն նո՛ց: Եւ յորդէր առաւել
բանն գնմանէ. և ժողովէին ժողովուրդք
բազումք լսել և բժշկել՝ի հիւանդութեանէ
իւրեանց: Եւ նա լսոյս տայր յանապատ
տեղիս, և էայր յաղօթս:

Ա՛ եղե՛ի միում աւուրց և ինքն ուսուցա
նէր, և փարիսեցիքն և օրինացն վարդա
պետք նստէին. որ ժողովեալ էին յամ՛ քա-
ղաքաց գալիլեացւոց և հրէաստանի և եէմի.
և զօրութի՛ն էր՝ի բժշկել զնա: Եւ ահա
արք բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդա
մալոյծ. և խնդրէին զնա մուծանել՝ի ներքս
և դնել առաջի նո՛ր: Եւ լբրև ո՛չ գտանէին
թէ ընդ ո՛ր մուծանիցեն զնա՝ի ներքս վա՛ր
ամբոխին, ելին՝ի տանիս, և՝ի ցո՛ւոյն կախե
ցին զնա, և լծուցին մահճօքն հանդերձ՝ի
մէջ առաջի յի՛ս: Եւ տեսեալ զհաւատսն նո՛ց՝
ասէ ցնա, ա՛յր դու՝ թողեալ լինին քեզ
մեղք քո: Սկսան խորհել դպիրքն և փարի

սեղկէն և ասէն, ո՞վ է սա որ խօսի զհայհոյ-
ութիս. ոչ կարէ Թողուլ զմեղս՝ բայց միայն
Աստուած: Իբրև գիտաց յի՛ւր զխորհուրդս նոցա,
պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա, զի՛ խորհիք՝ի
սիրտս ձեր: Զինչ դիւրագոյն է ասել Թո-
ղեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել արի՛
և գնա: Ա՛յլ զի գիտասջիք եթէ իշխանու-
ունն որդի մարդոյ երկրի Թողուլ զմեղս,
ասէ յանդամալոյծն, քե՛զ ասեմ՝ արի՛ առ
զմահիճս քո և երթ՝ի տուն քո: Եւ առ ժա-
մայն յարուցեալ առաջի ամենեան՝ էառ զիւրև
յորոյ վը՛ անկեալ դնէր, գնաց՝ի տուն
իւր՝ և փառաւորէ առնէր զԱստուած: Զարմանք
կալաւ զամենեսին, և փառաւորէ առնէին զԱստ.
և երկեան ահիւ և ասեն, եթէ տեսաք այսօր
նոր նշան:

Եւ եղև՝ի միւսում շաբաթուն մտանել
նմա՝ի ժողովուրդն և ուսուցանել. և
էր անդ այր մի՝ և ձեռն իւր աջգօսացեալ
էր: Եւ սպասէին նմա դպիրքն և փարիսե-
ցիքն՝ թէ՝ի շաբաթուն բժշկիցէ՝ զի գտա-
նիցեն չարախօսել զնմանէ: Եւ նա գի-
տէր զխորհուրդս նոցա. ասէ յայրն որոյ
ձեռնն գօսացեալ էր, արի՛ անց՝ի մէջ. և նա
յարուցեալ եկաց: Ասէ ցնոսա՝ հարցի՛ց ինչ
զձեզ. զի՛նչ արժան է՝ի շաբաթու, բարի՛
ինչ առնել, եթէ չար գործել. ոգի՛ մի ապ-
րեցուցանել՝ եթէ կորուսանել: Եւ հայեցեալ

շուրջ զամենեքումբք զայրագին, ասէ ցնա՝
ձգեա զձեռն քո, և նա ձգեաց. և հաստա
տեցաւ ձեռն նր իբրև զմիւսան: Եւ նոքա
ւցան յիմարութեք, և խօսէին ընդ միմեանս՝
թէ զինչ առնիցեն յիս:

Եւ ինքեալ նոքօք հանդերձ՝ի տեղի մի տա
փարակ, և ժողով աշակերտացն նր, և
բազմութիւն այլ ժողովրդեանն, յամ հրէա
տանէ և յեթէմէ և յայնմ կողմանէ և՝ի ծովէ
զերկն տիւրոսի և սիդոնի: Որ եկին լսել
՝ի նմանէ և բժշկել՝ի հիւանդութեանց իւրեանց.
և նեղեալքն յայսոց պղծոց բժշկէին: Եւ
ամ ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ՝ի նա,
զի զօրութիւն բազում ելանէր՝ի նմանէ՝ և
բժշկէր զամենեսեան:

Եւ իբրև կատարեաց զամ բանս իւր՝ի
լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ՝ի կափառ
նաւում: Հարիւրապետի ուրումն ծառայ
չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր՝ի վախճա
նել՝որ էր նմա պատուական. իբրև լուաւ
զյնէ, առաքեաց զծերան՝ի հրէից, աղաչէր
զնա զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծառայն նր:
Եւ նոքա եկեալ առ յն աղաչէին զնա ստէպ՝
և ասէին, թէ արժանի՛ է՝ որում զշնորհս
զայս առնես. զի սիրէ զազգս մեր. և զժո
ղովրդանոյն նա շինեաց մեզ: Եւ յն գնաց
ընդ նա. իբրև ոչ ինչ կարի հեռի էր՝ի տա
նէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարե

կամ, և ասէ ցնա, ո՛ր՝ մի՛ ինչ աշխատ լի-
նիր. զի չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ
իմով մտանիցես: Վասն որոյ և ո՛չ զանձն հա-
մարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա
բանիւ, և բժշկեսցի մանուկս իմ: Քանզի
և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութե-
ան՝ ունիմ ընդ ինեւ զինուորս. և ասեմ ա՛մա երթ,
և երթայ. և այլում թէ եկ, և գայ. և ծա-
ռայի իմում թէ արա զայս, և առնէ: Եւ
լսելն լուաւ զայս Յն զարմացաւ. դարձաւ
առ ժողովուրդն որ երթային զհետ նր և
ասէ՝ ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ և ո՛չ յԻսրայէլ այս-
չափ հաւատս գտի: Եւ դարձան անդրէն
պատգամաւորքն ի տուն, և գտին զծա-
ռայն հիւանդ՝ բժշկեալ:

Եւ եղև ի վաղիւն երթայր ի քաղաք մի,
որում անուն էր Նային. երթային ընդ
նմա և աշակերտք նր և ժողովուրդ բա-
զում: Իբրև մերձ եղև ի դուռն քաղաքին,
և ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միամօր
մօր իւրոյ. և նա էր այրի, և ժողովուրդ
բազում քաղաքին էր ընդ նմա: Իբրև ե-
տես զնա Տր՝ գթացաւ ի նա և ասէ. մի՛
լար: Եւ մատուցեալ մերձեցաւ ի դա-
գաղն. և որք բարձեալն տանէին՝ զտեղի
առին. և ասէ՝ պատանի դու՝ քեզ ասեմ ա-
րի՛: Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն, և
սկսաւ խօսել. և ետ զնա ցմայրն իւր: Եւ

ժամնաւակս չէր հանդերձ զգեցեալ՝ և ո՛չ
ոտինն ի քաղաքին՝ յորում էին դնդ, և բազում
ընդ ելանելն նր՝ ի ցամաք՝ պատահեցաւ այր
որ է յայնկոյս հանդէպ գալիլեայ: Եւ
Ա՛ն նաւեցին ի ջին յՅն գերգեսացւոց
րանի որ ո՛չ գոյթակղեսցի յիս:
յառնեն, աղքատք աւետարանին: Եւ ե-
նան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք
և լռնայք, ի կոյսք տեսանեն, և կաղք գնդ
երթայք պատմեցէք յովհաննու զոր տեսէք
տեսանել: Պատասխանի ետ նոցա և ասէ՝
յայսոց չարաց, և կուրաց բազմաց շնորհել
զբազումս ի հիւծախտէ և ի հարուածոց և
ականակալեաւք: Իւրն նմին ժամու բժշկեաց
ասէ՝ դո՞ւ ես որ գալոցն ես, եթէ այլում
հանդէս մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ և
յուք: Եւ [illegible] առ նա ասեն՝ յով
ինքն երկուս զնանս յաշակերտացն իւրոց
յովհաննէս առաքեաց առ ն՛ր և ասէ, դու
լուր վասն ամի այսորիկ: Եւ կոչեաց աս
Ա՛ւ պատմեցին յովհաննու աշակերտքն
նր՝ և ընդ ամ կոչմանս ՅնՀն:
Եւ ել զոյգս այս ընդ ամ հրէաստան վա
րար ամ ժողովրդեան իւրում՝ ի բարուէ
յարուցել է՝ ի միջի մեզում. և թէ այց ա
նէին զնա և ասէին՝ թէ մարգարէ ոմն մեծ
ամ կալաւ զամենեսեան և փառաւոր առ
```
```

ի տան բնակեալ այլ ի դերեզմանս, եւ
տեսեալ զայն, աղաղակեաց և անկաւ առա-
ջի նր, և ասէ մեծաձայն. վի՛ կայ իմ և քո
յն որդի ՟ս բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ մի՛
տանջեր զիս: Քանզի հրաման տայր այսոյն
պղծոյ ելանել ի մարդոյ անտի. քանզի
բազում ժամանակս յափշտակեալ էր զնա,
և կապէր ի շղթայս և պահէր յերկաթս. և
խզէր զկապանսն՝ և վարէր ի դիւՀն կա-
նապատս: Եհարց ցնա յն և ասէ, զի՞նչ ա-
նուն է քեզ. և նա ասէ՝ լեգէովն. զի բազ
բազումք մտեալ էին ի նա: Եւ աղաչէին
զնա՝ զի մի՛ հրաման տայցէ նոցա երթալ
յանդունդս: Եւ էր անդ՝ երամակ մի խո-
զից բազմաց արօտական ի լերինն. և աղա
չեցին զնա՝ զի հրաման տացէ նց մտանել
ի նոս. և հրամայեաց նց: Եւ ելեալ դեւք
յառնէին՝ մտին ի խոզեանն. և դիմեաց երա
մակն ի գահէ անտի ի ծովակն և հեղձաւ:
Իբրև տեսին խոզարածքն զերան որ եղեն՝
փախեան. և պատմեցին ի քաղաքին և ա-
գարսն: Եւ իբրև ելին տեսանել զգործ-
սն, և եկին առ յն, և գտին զայրն ուստի
դևքն ելեալ էին՝ զգեցեալ և զգաստացեալ
նստեր առ ոտս յն, և երկեան: Պատմեցին
նց՝ որոց տեսեալն էր, թէ զի՞նչ եղեւ կա-
դեւահարն: Եւ աղաչէր զնա ամ բազմուն
շուրջ զկողմանքն գերգեսացւոց, գնալ ի

տահմանաց նոցա. քանզի ահիւ մեծաւ տագ
նապէին, և նա մտեալ ի նաւ դարձաւ
անդրէն: Աղաչէր զնա այլն ուստի դնել
եւեալէին շրջել ընդ նմա: Ասեակէս զնա
և ասէ. դարձ ի տուն քո և պատմեա զոր
միանգամ արար քեզ Տէր: Գնաց ի քաղաքն՝
և քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յս:

Եւ իբրև դարձաւ անդրէն Յս, ընկալաւ
զնա ժողովուրդն, քանզի ամենեքեան
ակն ունէին նմա: Եւ ահա եկն այր մի՝ ո
րում անուն էր Յայրոս. և նա էր իշխան ժո
ղովրդեանն. անկեալ առ ոտն Յսի, աղաչէր
զնա մտանել ի տուն նր: Զի դուստր միա
ծնոր էր նր, ամաց իբրև երկոտասանից. և
էր մերձ ի մահ. և ընդ երթալն նր՝ ժողո
վուրդքն նեղէին զնա: Եւ կին մի էր ի
տեառտեսուէ արեան՝ ամաց երկոտասա
նից. որ ի բժիշկս ծախեալ էր զամ ինչս
նր. որում ոչ էր լեալ հնար յոմեքէ բը
ժշկիլ: Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի
քղանցս հանդերձի նր, և նոյն ժամայն ե
կաց բղխումն արեան նր: Եւ ասէ Յս՝ ո՞վ
է որ մերձեցաւն յիս. իբրև ամենեքեան
ուրանային, ասէ պետրոս՝ և որք ընդ նմա
էին. վարդապետ՝ ժողովուրդք պնդեն և
նեղեն զքեզ: Եւ ասէ Յս՝ ոմն մերձեցաւ
յիս. քանզի գիտացի եթէ զօրութի ելյի
նէն: Իբրև տեես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ

ի նմանէ, եկն դողալով և անկաւ առաջի
նը։ Թէ վ՚ր որոց իւրաց մերձեցաւ ի նա,
պատմեաց առաջի ամ ժողովրդեանն. և ե-
թէ ո՛րպէ բժշկեցաւ առ ժամայն։ Եւ ասէ՝
քաջալերեաց դուստր. հաւատք քո կեցու-
ցին զքեզ՝ երթ ի խաղաղութի։

Եւ մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն ի տանէ
ժողովրդապետին՝ և ասէ ցնա, մեռաւ
դուստրն քո, մի՛ ինչ աշխատ առներ զքա։
Իսկ ի՛ր լսելով լուաւ, պատասխանի ետ նմա
և ասէ. մի՛ երկնչիր, միայն հաւատա և
կեցցէ։ Եւ մտեալ ի տունն՝ ո՛չ զոք եթող
մտանել. բայց միայն զպետրոս և զյակո-
բոս և զյովհաննէս, և զհայր մանկանն և
զմայր նը։ Լային ամենեքեան և կոծէին
զնա. և նա ասէ՝ մի՛ լայք, զի չէ մեռեալ՝
այլ ննջէ։ Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա.
զի գիտէին թէ մեռաւ։ Եւ նը հանեալ
զամենեսին արտաքս, կալաւ զձեռանէ նը՝
բարբառեցաւ և ասէ, ասի՛ կայ մանուկ
դու։ Եւ դարձաւ ոգի նը և կանգնեցաւ
վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ու-
տել։ Եւ զարմացան ծնօղքն նը. և նա
պատուիրեր մի՛ ումեք ասել որ ինչ եղեւն։

Եւ եղև ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա
ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղև նմա
ժողովուրդ բազում։ Եւ ահա այր մի ի
ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ,

վարդապետ առաչեմ զքեզ հայեցայ յորդի
իմ, զի միամօր է ինձ: Եւ ահա այս հար-
կանի՛ նման. և յանկարծ գոչէ. և զարկու-
ցանէ և թաւալեցուցանէ զնա և փրփրե-
ցուցանէ. և հազիւ մեկնի՛ ի նմանէ խոր-
տակեալ զնա: Եւ առաչելն զաշակերտսն
քո զի հանցեն զնա, և ո՛չ կարացին: Պատաս
խանի եւ յն և ասէ, ո՛վ ազգ անհաւատ և
թիւր. մինչև յե՞րբ եղէց ընդ ձեզ՝ և ան-
տայեմ ձեզ, մատո՛ այսր զորդին քո: Եւ
մինչդեռ մատուչէր, զարկոյց զնա դևն և
շարժեցաց: Սաստեաց յն այսոյն պղծոյ և
բժշկեաց զմանուկն և ետ զնա ցհայր իւր:
Եւ զարմանային ամենեքեան՛ի վե՛ր մեծա-
ծութն Աստ. և՛ի զարմնալ ամենայն՛ի վե՛ր ամի
առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր. դի՛ք դուք
՛ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ, զի որդի
մարդոյ մատնելոց է՛ի ձեռս մարդկան:

Եւ հանէր դև մի համր. և եղև յելանել
դիւին՝ խօսեցաւ համրն. և զարմացան
ամ ժողովուրդքն: Եւ ոմանք՛ի նոցանէ ա-
սեն՝ բէելզեբուղայ իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդևս: Եւ այլք փորձելին և նը
շան յերկնից խնդրէին՛ի նմանէ: Իսկ նը
գիտացեալ զխորհուրդս նց, ասէ ցնո. ամ
ենայն թագաւորութի՛ բաժանեալ յանձն՝ աւե
րի. և տուն բաժանեալ յանձն կործանի:
Ապա եթէ և սատն բաժանեցաւ յանձնէ,

զհամբոյր կայցէ թագաւորութիւն նոր, զի ասէք
զինքն թէ բէթղեբուղաւ իշխանաւն դի-
ւայց հանէ զա զդեւս։ Եթէ ես բէթղե-
բուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր ի՞ հա-
նիցեն. վա՛ այդորիկ նոքին եղիցին ձեզ
դատաւորք։ Իսկ եթէ մատամբ աՅ հանեմ
զդեւս, ապա հասեալ է՛ի վե՛ր ձեր արքայու-
թիւ։ Յորժամ հզօր վառեալ պահիցէ զտուն
ւր, ի խաղաղու՛թեան են ինչք նո՛ր. բայց եթէ
հզօրագոյն քան զնա՛ի վե՛ր եկեալ յաղթեա
ցէ նմա, զսպառազինութիւնն հանէ յոր յու
սացեալն էր. և զաւար նո՛ր բաշխեսցէ։
Որ ո՛չ է ընդ ի՛ս՝ հակառակ իմ է. և որ ոչ
ժողովէ ընդ ի՛ս, ցրուէ։ Յորժամ այն ե-
լանիցէ՛ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տե
ղիս. խնդրէ հանգիստ. և իբրև ո՛չ գտանէ
ասէ, դարձայց անդրէն՛ի տուն իմ ուստի
ելի։ Եւ գայ գտանէ մաքրեալ և յարդարեալ։
Յայնժամ երթայ և առնու եօթն այլ ոգիս
չար ևս քան զինքն՝ և մտանէ բնակէ անդ.
և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան
զառաջինն։ Եւ եղև մինչդեռ խօսէր զայս՝
ձայն եբարձ կին մի՛ի ժողովրդենէ անտի
և ասէ. երանի՛ է որովայնին որ կրեաց
զքեզ՝ և ստեանցն որ դիեցուցին զքեզ։
Եւ նա ասէ, նա՛ երանի այնոցիկ, որ լսեն
զբանն Աստուծոյ և առնեն։

Եւ ուսուցանէր՛ի միում ժողովրդեան

Պատահանի եւ յն և ասէ ցօբինաւորս և
հա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջի նր՝
ուտել հայ՝ և նորքա սպասէին նմա: Եւ ա-
իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու

Եւ եղև ի մտանել նր ի տուն ուրումն
րութեցն՝ որ գործէին ի նմանէ:

վուրդն ուրախ լինէր ի վր ամ փառաւո-
որ հակառակն կայրն նմա: Եւ ամ ժողո-
ցաց ի շաբաթս: Եւ ահա կին մի զոր ու-
նէր ոգի հիւանդութեան ամս ուԹուտասան. և էր
կարկամեալ և ոչ կարէր ամենևին ի վեր
հայել: Եւ տեսեալ զնա յն կոչեաց առ
ինքն և ասէ ցնա, կին դու՝ արձակեալ ես
ի հիւանդութենէ քումմէ: Եւ եդ ի վր նր
ձեռն. և առժամայն ուղղեցաւ և փառա-
ւոր առնէր զաստ: Պատասխանի եւ ժողո-
վրդապետն ցասուցեալ՝ Թէ ընդէր ի շա-
բաթու բժշկեաց յն. և ասէ ցժողովուրդն
վեց օր է՝ յորս արժան է գործել. յայնս
եկայք բժշկեցարուք, և ոչ յաւուր շաբա
Թու: Պատասխանի եւ նմա տր և ասէ,
կեղծաւորք՝ իւրաքանչիւրդ ի ձէնջ ի
շաբաթու ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի
մսրոյ և տանի ոտոյ ջուր: Իսկ այս դուստր
աբրահամու էր, զոր կապեաց սատանայ ա-
հաւադիկ ուԹուտասան ամ, ոչ էր արժան
արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու:
Եւ զայս իբրև ասէր, յամօԹ լինէին ամ-
որ հակառակն կային նմա: Եւ ամ ժողո-
վուրդն ուրախ լինէր ի վր ամ փառաւո-

ցփարխեցին՝ եթէ արժան էր՝ ի շաբաթու
բժշկել. և նոքա լուռ եղեն: Եւ բռնեն
հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա և արձակեաց:
Եւ ասէ ցնա՝ որ ուրուք ի ձէնջէդ կամ եզն
անկանիցի ի ջրհոր, և ոչ վաղվաղակի հանիցէ
զնա յաւուր շաբաթու: Եւ ոչ կարացին
ետ նմա պատասխանի առ այն:

Եւ եղև մինչ երթայր նա յԵրէմ, և ինքն
անցանէր ընդ մէջ սամարիայ և գալի-
լեացւոց: Եւ մինչդեռ մտանէր ի գեօղ
ուրեմն, պատահեցին նմա տասն այր բո-
ծոտ, որք կացին ի հեռաստանէ. բարձին ըզ
ձայնս և ասեն՝ Ցե վարդապետ՝ ողորմեաց
մեզ: Եւ իբրև տեսս զնա՝ ասէ ցնա. եր-
թայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն. և
եղև իբրև գնացին առ ժամանն սրբեցան:
Մի ոմն ի նոցանէ իբրև տեսս եթէ բժշկե-
ցաւ, դարձաւ անդրէն, ի ձայն մեծ փա-
ռաւորս առնէր զԱստուած: Անկաւ առ ոտս նո-
ի վե երեսաց իւրոց՝ և գոհանայր զնմանէ.
և ինքն էր սամարացի: Պատասխանի ետ Յի-
և ասէ, ոչ տասն սրբեցան. իսկ այլք
ինուանքն ուր են: Չի ոչ գտան դառնալ
տալ փառս Աստուծոյ, բայց միայն այլազգիս այս:
Եւ ասէ ցնա. արի՛ գնա՛ ի հաւատոյդ քո
կեցուցին զքեզ:

Եւ եղև ի մօտել նո երկիքով՝ կայր ոմն
Նստեալ առ ճանապարհաւն մուրացկիւ

Իբրև լուաւ զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր թէ զինչ էցէ այն: Եւ պատմեցին նմա թէ յո նազովեցի անցանէ: Աղաղակեաց և ասէ՝ յո ուրդի դաւթի՝ ողորմեաց ինձ: Եւ որ առաջի երթային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ. և նա ևս առաւել աղաղակէր ուրդի դաւթի՝ ողորմեաց ինձ: Ձտեղի էառ յո՝ և հրամայեաց ածել զնա առ իւր. և իբրև մերձ եղև առ նա՝ եհարց զնա և ասէ, զինչ կամիս դու զի առնեմ քեզ. և նա ասէ՝ տէր զի բացցին աչք իմ, և տեսից: Եւ յո ասէ ցնա՝ հայեաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Եւ առ ժամայն ետես. երթայր զհետ նր և փառաւորէր զնա. և ամ ժողովրդեանն տեսեալ՝ տայր օրհնութիւն ցայ:

Սկիզբն Աւետարանին Յոհաննու: Տէրն մեր Յս Քս:

Ի սկզբան էր բանն, և բանն էր առ Աստուած, և Աստուած էր բանն: Նա էր ի սկզբան առ Աստուած: Ամենայն ինչ նովաւ եղև, և առանց նորա ոչ ինչ եղև զոր եղև: Յնմա կեանք էին, և կեանքն էր լոյս մարդկան: Եւ լոյսն յխաւարի լուսաւորէ, և խաւարն զնա ոչ ընկալաւ: Եղև մարդ առաքեալ յԱստուծոյ՝ անուն նորա Յհաննէս: Նա եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ եկեալ յաշխարհ:

ուր արար զքուրն գինի։ Եւ անդ էր Թագա-
ւորացն մի, որոյ որդի նոր հիւանդ կայր ի
կափառնաում։ Նա լուաւ լուաւ եթէ յն
եկել է ի հրէաստանէ ի գալիլեա, եկն առ
նա։ և աղաչէր զն լինել և բժշկեսցէ զորդի
նոր՝ քանզի մերձ էր ի մեռանել։ Ասէ ցնա,
եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք՝
ոչ հաւատայք։ Ասէ ցնա Թագաւորացն, տէր էջ
մինչև մեռանել լոյծ մանուկն իմ։ Ասէ ցնա
յն, երթ որդին քո կենդանի է։ և հաւատաց
այն բանին զոր ասաց նմա յն և գնաց։
Եւ մինչդեռ իջանէր՝ ընդ առաջ եղեն նմա
ծառայքն նր։ աւետիս ետուն և ասեն՝ թէ
մանուկն նր կենդանի է։ Հարցանէր ցնոսա
զն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց։ և ասեն
ցնա՝ երէկ յեօթնեերորդ ժամուն եթող զնա
ջերմն։ Գիտաց հայրն նր՝ եթէ յայնմ ժա-
մու՝ յորում ասաց ցնա յն թէ որդին քո
կենդանի է։ և հաւատաց ինքն և ամ տուն
իւր։ Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար
յն՝ եկեալ ի հրէաստանէ ի գալիլիա։

Յետ այսորիկ ոմն էր հրէից, և ել յն
յԵրէմ։ Եւ էր յԵրէմ ի պրոբատիկէ աւա-
զանին՝ որ կոչէր եբրայեցերէն բեթհեզդայ՝
հինգ սրահ։ Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն
յոյժ հիւանդաց, կուրաց՝ կաղաց՝ գօսացե-
լոց՝ որ ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ։ Եւ հրեշ-
տակ տէն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն։

և յուզէր զՋուրս. և որ նախ ի շարժուիլ
Ջուրցն լինէր յաւազանն՝ բժշկէր, ոչ ու-
նելոյն հիւանդութիւն: Եւ անդ էր այր մի,
որոյ երեսունևութ ամ էր ի հիւանդութեան իւ
րում: Զնա երբեմն եւս ես զի անկելդնէր,
և գիտաց եթէ բազում ժամանակք են այ-
նուհետև, ասէ ցնա՝ կամի՞ս ողջ լինել: Պա-
տասխանի ետ նմա հիւանդն. Տէր ոչ զոք ու-
նիմ, թէ յորժամ Ջուրքն յուզիցին, արկցէ
զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ
ոք քան զիս յիջագոյն լինի: Ասէ ցնա յի-
սուս ած զմահիճս քո և գնա: Եւ ողջացաւ
այրն, և յարձաւ ած զմահիճս իւր և շրջէր. և
էր շաբթի յաւուրն յայնմիկ: Ասեն հրէայքն
ցբժշկեալն՝ շաբաթի է և ոչ է արժան քեզ
առնուլ զմահիճս քո: Պատասխանի ետ նոցա և
ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս, ած
զմահիճս քո և գնա: Հարցին ցնա և ասեն,
ո՞վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ, ած զմահիճս քո
և շրջեաց: Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ո՞վ
էցէ. քանզի յոտն եւս վասն ամբոխին ի
տեղւոջէ անտի: Յետ այսորիկ գտանէ զնա
յիսուս ի տաճարին, և ասէ զնա. ահաւադիկ ող
ջացար, մի՛ ևս մեղանչեր, զի մի՛ չար ևս ինչ
լինիցի քեզ: Գնաց այրն և պատմեաց հրէ-
իցն, եթէ յիսուս էր որ բժշկեացն զիս: Եւ վա
յնժամ հալածէին զած հրէայքն, զի զայն
առնէր ի շաբաթու: Եւ յիսուս պատասխանի

եւ ոնց՝ հայր իմ մինչեւ այժմ գործէ՝ եւ ես գործեմ: Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին հրեայքն սպանանել զնա, զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս, այլեւ հայր իւր կոչէր զնա, և հաւասար առնէր զանձն՝ աստ:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ որդի ոչ կարէ ինքնին ոչինչ առնել, եթէ ոչ զոր տեսանէ զհայր առնել. զի զոր նա առնէ, զայն եւ որդի նոյնպէս առնէ: Զի հայր սիրէ զորդի, և ամենայն զոր նա առնէ՝ ցուցանէ նմա. և մեծագոյն գործս քան զայս ցուցանիցէ նմա, զի դուք զարմասջիք: Զի որպէս հայր յարուցանէ զմեռեալս, և կենդանացուցանէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի՝ կենդանացուցանէ: Զի ոչ դատէ հայր զոք, այլ զամենայն դատաստանն ետ որդւոյ, զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի, որպէս պատուեն զհայր: Որ ոչ պատուէ զորդի, նա ոչ պատուէ զհայր որ առաքեաց զնա: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ որ զբանս իմ լսէ, և հաւատայ առաքելոյն իմոյ՝ ունի կեանս յաւիտենական, և ի դատաստան ոչ գայ, այլ անցեալ է ի մահուանէ ի կեանս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ գայ ժամ, և այժմ է, յորում մեռեալքն լսիցեն ձայն որդւոյ աստուծոյ, և որ լսիցեն՝ կեցցեն: Զի որպէս հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս և որդւոյ ետ կեանս ունել յանձին իւրում: Եւ իշխանութիւն ետ նմա և դատաստան առնել, զի որդի մարդոյ է: Մի զարմանայք զայդ, զի գայ ժամ, յորում ամենեքին որ յարձանս են՝ լսիցեն ձայնի նորա, և ելցեն որ զբարիս արարին՝ ի յարուցումն կենաց, և որ զչարիս արարին՝ ի յարուցումն դատաստանի: Ոչ կարեմ ես ինքնին ոչինչ առնել. որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաստան իմ արդար է, զի ոչ կամիմ զկամս իմ, այլ զկամս հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս: Եթէ ես վկայեմ զանձին իմում՝ վկայութիւն իմ ոչ է ճշմարիտ: Այլ է այր մի որ վկայէ վասն իմ, և գիտեմ զի ճշմարիտ է վկայութիւն նորա զոր վկայէ վասն իմ: Դուք առաքեցէք առ Յովհաննէս, և վկայեաց ճշմարտութեան: Ես ոչ ի մարդկանէ վկայութիւն առնում, այլ զայս ասեմ զի կեցջիք: Նա էր ճրագն որ այրէր և լուսաւորէր, և դուք կամեցայք մի ժամ ցնծալ ի լուսոյ նորա: Ես ունիմ վկայութիւն մեծագոյն քան զՅովհաննէս. զի զգործս զոր ետ ինձ հայր կատարել, զգործս զայս զոր ես առնեմ՝ վկայեն վասն իմ զի հայր առաքեաց զիս: Եւ հայր որ առաքեաց զիս՝ նա վկայեաց վասն իմ. ոչ ձայն նորա երբեք լուարուք, և ոչ տեսիլ նորա տեսէք: Եւ բան նորա ոչ ունիք բնակեալ ի ձեզ, զի զոր նա առաքեաց՝ դուք ոչ հաւատայք նմա: Քննէք զգրոցս, զի դուք կարծէք ի նոսա կեանս յաւիտենական ունել, և նոքա են որ վկայեն վասն իմ: Եւ ոչ կամիք գալ առ իս զի կեանս ունիցիք: Զպատիւ յմարդկանէ ոչ առնում: Այլ գիտեմ զձեզ զի ոչ ունիք զսէր աստուծոյ ի ձեզ: Ես եկի յանուն հաւր իմոյ, և ոչ ընկալայք զիս. եթէ այլ ոք եկեսցէ յանուն իւրում՝ զնա ընկալջիք: Զիարդ կարէք դուք հաւատալ, որ զպատիւ միմեանց առնէք, և զպատիւ որ յաստուծոյ միայնոյ է՝ ոչ խնդրէք: Մի կարծէք թէ ես եմ որ մեղադրեմ զձեզ առ հաւրն. կայ որ մեղադրէ զձեզ, Մովսէս, յորում դուք յուսացեալ էք: Զի եթէ հաւատայիք Մովսիսի՝ հաւատայիք և ինձ. զի նա վասն իմ գրեաց: Եթէ ոչ հաւատայք գրոցն նորա՝ զիարդ հաւատայք բանիցս իմոց:

Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս անդր յայն կողմն ծովուն Գալիլեացւոց, որ է Տիբերիա: Եւ հետեւեցաւ նմա բազում ժողովուրդ, զի տեսանէին զնշանսն զոր առնէր ի հիւանդսն: Ելանէ ապա Յիսուս ի լեառն, և անդ նստէր ընդ աշակերտսն իւր: Եւ մերձ էր զատկին տօնն հրեայից: Ապա համբարձեալ Յիսուս աչս իւր, և ետես զի բազում ժողովուրդ գայ առ նա, ասէ ցՓիլիպպոս. Ուստի գնեսցուք հաց զի կերիցեն սոքա: Եւ զայս ասէր փորձելով զնա, զի ինքն գիտէր զոր ինչ առնելոց էր: Պատասխանի ցնա Փիլիպպոս. Երկոտասան հարիւր դահեկանաց հաց ոչ բաւականանայ նոցա, զի իւրաքանչիւր մի մի կտոր առցէ: Ասէ ցնա մի ոք ի նոցանէ աշակերտաց նորա, Անդրէաս եղբայր Սիմոն Պետրոսի. Է մանկտի մի այստեղ որ ունի հինգ հացս գարեղէնս և երկու ձուկնս, այլ զայդ զի՞նչ է ընդ այսքան ժողովրդեան: Ասէ Յիսուս. Արարէք զմարդիկն հանգուցանել: Էր ապա խոտ բազում ի տեղւոջն: Հանգուցանեն ապա արք ի թուոյ հազարս հինգ: Առնու ապա Յիսուս զհացսն, և գոհացեալ ետ բաշխել աշակերտացն, և աշակերտքն նստելոցն: Նոյնպէս և ի ձկանցն, որչափ կամեցան: Եւ յորժամ յագեցան, ասէ ցաշակերտսն իւր. Ժողովեցէք զմնացեալ կտորսն, զի մի՛ ինչ կորիցէ: Ժողովեցին ապա, և լցին տասն և երկու զամբիւղս կտորաց հնոցն հինգ հացիցն գարեղինաց, զորս ուտեցին ամենեքեան: Իսկ մարդիկն տեսեալ զնշանն զոր արար Յիսուս՝ ասէին. Զի այս է ճշմարիտ մարգարէն որ գալոց է յաշխարհ: Յիսուս ապա գիտացեալ զի գան առնուլ զնա, և արկանել ի թագաւորութիւն, փախեաւ նորա դարձեալ ի լեառն ինքնին միայն:

Եւ իջանէ աշակերտացն նորա ի ծովեզերս: Եւ մտեալ ի նաւ՝ երթայր յայն կողմն ծովուն ընդ Կափառնայում: Եւ խաւար էր ի սկզբանէ, և ոչ եկեալ էր Յիսուս առ նոսա: Եւ ծով ելանէր ի հողմոյ մեծի որ փչէր: Ապա ընդ երեսուն և հինգ կամ քառասուն ասպարէզս նաւեցին, և տեսանեն զՅիսուս քայլեալ ի վերայ ծովուն, և մերձ լինէր ի նաւն, և երկեան: Ասէ ցնոսա. Ես եմ, մի՛ երկնչիք: Կամէին ապա առնուլ զնա ի նաւ, և նաւն անդէն եհաս յերկիրն յորում երթային: Յաջորդի ապա օրում ժողովուրդն որ կայր յայն կողմն ծովուն, տեսին զի նաւակ մի ոչ էր անդ, բայց միայն մի նաւ, և ոչ Յիսուս մտեալ ընդ աշակերտսն իւր ի նաւն, այլ աշակերտքն նորա գնացին միայնակ: Եւ այլ նաւակունք եկին ի Տիբերիայ մերձ ի տեղին ուր կերան հացն յորժամ գոհացաւ տէր: Յորժամ ապա ետես ժողովուրդն զի ոչ է անդ Յիսուս, և ոչ աշակերտքն նորա, մտին ի նաւակունսն, և եկին ի Կափառնայում որոնելով զՅիսուս: Եւ գտեալ զնա յայն կողմն ծովուն՝ ասեն ցնա. Վարդապետ, երբ եկեր հոս: Պատասխանի նոցա Յիսուս և ասէ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ վասն զի տեսէք զնշանսն՝ խնդրէք զիս, այլ վասն զի կերայք ի հացէն և յագեայք: Գործեցէք ոչ զկերակուր որ կորնչի, այլ զկերակուր որ կենայ յկեանս յաւիտենական, զոր որդի մարդոյ տացէ ձեզ. զի զնա հայր կնքեաց, զայն է աստուած: Ասեն ցնա. Զիարդ գործեսցուք զգործս աստուծոյ: Պատասխանի Յիսուս և ասէ. Գործ աստուծոյ է՝ զի հաւատասջիք որում նա առաքեաց: Ասեն ցնա. Զի՞նչ նշան առնուս դու, զի տեսեալ հաւատասցուք քեզ: Զիարդ գործես: Հարքն մեր զմանանայն կերան յանապատի, որպէս գրեալ է. Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ հայր իմ տայ ձեզ զհացն ճշմարիտ յերկնից: Զի հաց աստուծոյ է որ իջանէ յերկնից, և կեանս տայ աշխարհի: Ասեն ցնա. Տէր, միշտ տուր մեզ զհացդ զայդ: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես եմ հաց կենդանի որ յերկնից իջի: Որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ հաւատայ յիս՝ ոչ ծարաւեսցի յաւիտեան: Այլ ասացի ձեզ՝ զի և տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք: Զամենայն զոր տայ ինձ հայր՝ առ իս գայցէ, և զգալոցն առ իս՝ ոչ հանից զարտաքս: Զի իջի յերկնից, ոչ զի կամիմ զկամս իմ առնել, այլ զկամս հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս: Եւ կամք հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս՝ զի զամենայն զոր ետ ինձ՝ մի՛ կորուսից ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուր յետնում: Զի կամք հաւր իմոյ է՝ զի ամենայն որ տեսանէ զորդի և հաւատայ յնա՝ ունիցի կեանս յաւիտենական, և յարուցից զնա յաւուր յետնում: Տրտնջէին ապա հրեայքն վասն նորա, զի ասաց՝ Ես եմ հաց որ յերկնից իջի: Եւ ասէին. Ոչ այս է Յիսուս որդի Յովսեփայ, որոյ մեք գիտեմք զհայր և զմայր: Զիարդ ասէ այս՝ զի յերկնից իջի: Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնոսա. Մի տրտնջէք ընդ միմեանս: Ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ հայր որ առաքեաց զիս՝ քաշեսցէ զնա, և յարուցից զնա յաւուր յետնում: Եւ է գրեալ ի մարգարէսն. Եւ ամենեքեան ուսուցեալք աստուծոյ լիցին: Ամենայն որ լուաւ ի հաւրէ և ուսաւ՝ գայ առ իս: Ոչ զի զհայր տեսանէ ոք, բայց որ է յաստուծոյ՝ նա տեսանէ զհայր: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ որ հաւատայ յիս՝ ունի կեանս յաւիտենական: Ես եմ հաց կենդանի: Հարքն ձեր զմանանայն կերան յանապատի, և մեռան: Այս է հաց որ յերկնից իջանէ, զի որ կերիցէ ի նմանէ՝ ոչ մեռանիցի: Ես եմ հաց կենդանի որ յերկնից իջի: Եթէ կերիցէ ոք ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ յաւիտեան: Եւ հացն զոր ես տամ՝ մարմին իմ է, զոր ես տամ վասն կենաց աշխարհի: Վէճ ապա էին հրեայքն ընդ միմեանս, և ասէին. Զիարդ կարէ այս մարմին իւր տալ մեզ ուտել: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ կերիցէք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և ոչ արիւնն արբիցէք՝ ոչ ունիք կեանս ի ձեզ: Որ կերիցէ զմարմին իմ և արբիցէ զարիւն իմ՝ ունի կեանս յաւիտենական, և յարուցից զնա յաւուր յետնում: Զի մարմին իմ ուտելի է, և արիւն իմ արբելի է: Որ կերիցէ զմարմին իմ և արբիցէ զարիւն իմ՝ ի մէջ իմ բնակեալ է, և ես ի նմա: Որպէս առաքեաց զիս կեցուցանող հայր, և ես կենդանի եմ հաւրն, նոյնպէս որ կերիցէ զիս՝ նա կեցցէ ինքն: Այս է հաց որ յերկնից իջի: Ոչ որպէս հարքն ձեր զմանանայն կերան և մեռան: Որ կերիցէ զհացդ զայդ՝ կեցցէ յաւիտեան: Զայս ասաց ուսուցանելով ի ժողովարանին Կափառնայում: Ապա բազումք ի նոցանէ աշակերտացն նորա լուեալ ասեն. Դժուար է բան այս, ո՞վ կարէ լսել զայն: Գիտացեալ ապա Յիսուս ինքնին զի տրտնջեն աշակերտքն նորա վասն այնորիկ, ասէ ցնոսա. Զայդ ձեզ գայթակղեցուցանէ՞: Եւ եթէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ ելանել ուր էր յառաջ՝ զի՞նչ ասիցէք: Հոգի է որ կենդանացուցանէ, մարմին ոչ ինչ օգտի: Բանքն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի և կեանք են: Այլ կան ոմանք ի ձեզ որ ոչ հաւատան: Զի գիտէր Յիսուս յսկզբանէ զոմանս որ ոչ հաւատային, և զմատնիչն զոր ոք իցէ: Եւ ասէր. Վասն այնորիկ ասացի ձեզ՝ զի ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ տացի նմա յհաւրէ: Յայնմհետէ բազումք ի նոցանէ աշակերտացն նորա դարձան յետս, և ոչ գնային ընդ նմա: Ասէ ապա Յիսուս ցտասն և երկուսն. Միթէ և դուք կամիք երթալ: Պատասխանի ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, ո՞ւր երթիցուք, զի բանք յաւիտենական կենաց ունիս դու: Եւ մեք հաւատացաք և գիտացաք զի դու ես Քրիստոս որդի աստուծոյ կենդանւոյ: Պատասխանի ցնոսա Յիսուս. Ոչ ես զձեզ տասն և երկուս ընտրեցի: Եւ ի ձէնջ մի սատանայ է: Ասէ ապա զՅուդա Սիմոնի Ասկարովտացւոյ. Նա էր մատնիչ նորա ոմն ի տասն և երկուց աշակերտացն:

Եւ յետ այսորիկ ոչ կամէր Յիսուս երթալ յՅուդայաստան, զի խնդրէին հրեայքն սպանանել զնա: Էր ապա տօն հրեայից՝ տաղաւարք: Ասեն ապա եղբարքն նորա ցնա. Անցցես անտի և երթիցես յՅուդայաստան, զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործս քո զոր դու գործես: Զի ոչ ոք ինչ ի ծածուկ առնէ, և ինքն խնդրէ ի յայտ լինել: Եթէ զայդ գործես՝ յայտնեա զանձն քո աշխարհի: Զի և եղբարքն նորա ոչ հաւատային յնա: Ասէ ապա Յիսուս. Ոչ ժամ իմ դեռ հասեալ է, և ձեր ժամ միշտ պատրաստ է: Ոչ կարէ աշխարհ ատել զձեզ, զիս ատէ, զի վկայեմ վասն նորա զի չարք են գործք նորա: Դուք ելէք ի տաւնս զայս, ես ոչ ելանեմ ի տաւնս զայս, զի ոչ դեռ կատարեցաւ ժամ իմ: Եւ զայս ասացեալ ցնոսա՝ ինքն կայր ի Գալիլեա: Յորժամ ապա ելին եղբարքն նորա ի տաւնն, յայնժամ և ինքն ելանէ ոչ յայտնի, այլ իբրեւ ի ծածուկ: Հրեայքն ապա խնդրէին զնա յաւուրն տաւնին, և ասէին. Ո՞ւր է նա: Եւ տրտունջ մեծ էր ի ժողովրդեանն վասն նորա: Ոմանք ասէին. Բարի է նա: Եւ այլք ասէին. Ոչ, այլ նման է նենգի: Եւ ոչ ոք խօսէր յայտնի վասն նորա, զի երկնչէին ի հրեայից: Յորժամ ապա կէս տաւնին եղեալ էր, ելանէ Յիսուս ի տաճարն, և ուսուցանէր: Զարմանային ապա հրեայքն, և ասէին. Զիարդ գրոց գիտէ այս՝ զի ոչ ուսաւ: Պատասխանի ցնոսա Յիսուս և ասէ. Ուսուցողութիւն իմ ոչ է իմ, այլ հաւրն որ առաքեաց զիս: Եթէ ոք կամիցի կամս նորա առնել՝ գիտասցէ զուսուցողութենէ, եթէ յաստուծոյ է, կամ ես յանձնէ իմմէ խօսիմ: Որ յանձնէ իւրմէ խօսի՝ զփառս իւր խնդրէ: Որ խնդրէ զփառս առաքելոյն իւրոյ՝ նա ճշմարիտ է, և անիրաւութիւն ոչ է ի նմա: Ոչ Մովսէս ետ ձեզ զօրէնս, և ոչ ոք ի ձէնջ առնէ զօրէնս: Զիարդ զիս սպանանել խնդրէք: Պատասխանի ժողովուրդն և ասէ. Դեւ ունիս դու: Ո՞վ է որ խնդրէ սպանանել զքեզ: Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնոսա. Մի գործ արարի, և զարմանայք ամենեքեան: Վասն այնորիկ Մովսէս ետ ձեզ զթլփատութիւն, ոչ զի յՄովսիսէ է, այլ յհարցն, և ի շաբաթի թլփատէք զմարդ: Եթէ ընկալանի մարդ թլփատութիւն ի շաբաթի, զի մի՛ օրէնքն Մովսիսի խափանեսցին, ինձ բարկանայք, զի զամենայն մարդ ի շաբաթի առողջացուցի: Մի՛ դատիք ըստ երեսաց, այլ զարդար դատաստան դատեցէք: Ասեն ապա ոմանք ի Երուսաղէմացւոցն. Ո՞չ այս է զոր խնդրէին սպանանել: Եւ ահա բացապէս խօսի, և ոչ ինչ ասեն ցնա: Միթէ ճշմարտապէս գիտացան իշխանքն զի սա է ճշմարիտ քրիստոս: Բայց զայս գիտեմք զի ուստի է, և քրիստոս յորժամ գայ՝ ոչ ոք գիտէ ուստի է: Կոչէր ապա Յիսուս ի տաճարին ուսուցանելով և ասելով. Զիս գիտէք և զուստի եմ գիտէք, և ոչ յանձնէ իմմէ եկի, այլ ճշմարիտ է որ առաքեաց զիս, զոր դուք ոչ գիտէք: Ես գիտեմ զնա, զի յնմանէ եմ, և նա առաքեաց զիս: Խնդրէին ապա զնա կալանաւորել, և ոչ ոք ձգեաց ի նա զձեռս, զի ոչ դեռ հասեալ էր ժամ նորա: Բազումք ապա ի ժողովրդենէն հաւատացին յնա, և ասէին. Քրիստոս յորժամ գայ՝ միթէ բազում նշանս առնիցէ քան զայս զոր սա առնէ: Լուան ապա փարիսեցիքն զժողովրդենէն զայս տրտնջելոյ վասն նորա, և առաքեցին քահանայապետքն և փարիսեցիքն սպասաւորս զի կալցեն զնա: Ասէ ապա Յիսուս. Դեռ սակաւ ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ, և ապա երթամ առ որ զիս առաքեաց: Խնդրիցէք զիս և ոչ գտանիցէք, և ուր ես եմ՝ դուք ոչ կարէք գալ: Ասեն ապա հրեայքն ընդ միմեանս. Ո՞ւր երթիցէ այս՝ զի մեք ոչ գտանիցուք զնա: Միթէ ի գաղթականութիւն հելլենացւոցն երթիցէ, և ուսուցանիցէ հելլենացւոցն: Զի՞նչ է բանն զոր ասաց. Խնդրիցէք զիս և ոչ գտանիցէք, և ուր ես եմ՝ դուք ոչ կարէք գալ: Յաւուրն ապա վերջնում մեծի տաւնին կայր Յիսուս, և աղաղակեաց և ասէ. Եթէ ոք ծարաւի՝ եկեսցէ առ իս և արբցէ: Որ հաւատայ յիս՝ որպէս ասաց գիր, գետք ի փորոյ նորա հոսեսցեն ջուր կենդանի: Եւ զայս ասաց վասն հոգւոյն զոր առնուին հաւատացեալքն յնա: Զի դեռ ոչ էր հոգի, զի Յիսուս դեռ ոչ էր փառաւորեալ: Ոմանք ապա ի ժողովրդենէն լուեալ զբանս զայս՝ ասէին. Ճշմարիտ է այս մարգարէ: Եւ այլք ասէին. Այս է քրիստոս: Եւ ոմանք ասէին. Միթէ ի Գալիլեայ գայցէ քրիստոս: Ո՞չ գրեաց գիր զի ի սերմանէ Դաւթի, և ի Բեթղեհեմէ գեղջէ ուր էր Դաւիթ՝ գայցէ քրիստոս: Եւ հերձուած էր ի ժողովրդեանն վասն նորա: Ոմանք ապա ի նոցանէ կամէին կալանաւորել զնա, և ոչ ոք ձգեաց ի նա զձեռս: Դարձան ապա սպասաւորքն առ քահանայապետսն և առ փարիսեցիսն, և ասեն ցնոսա. Ընդէ՞ր ոչ բերէք զնա: Պատասխանի սպասաւորացն. Ոչ երբեք այսպէս խօսեցաւ մարդ որպէս այս մարդ: Պատասխանեցին ապա նոցա փարիսեցիքն. Միթէ և դուք մոլորեալ էք: Ո՞չ ոք ի մեծաւորաց հաւատացաւ յնա, կամ ի փարիսեցւոցն: Այլ ժողովուրդս այս որ ոչ գիտէ զօրէնս՝ անիծեալ են: Ասէ ցնոսա Նիկոդեմոս, որ եկեալ էր առ նա յառաջագոյն, որ էր ի նոցանէ. Միթէ դատէ օրէնք մեր զմարդ, եթէ ոչ նախ լուիցէ յնմանէ և գիտասցէ զինչ առնէ: Պատասխանեցին և ասեն ցնա. Միթէ և դու ի Գալիլեայ ես: Քննեա և տես զի ի Գալիլեայ մարգարէ մի ոչ յառնէ: Եւ գնաց իւրաքանչիւր ոք ի տուն իւր:

Յիսուս ապա գնաց ի լեառն Ձիթենեաց: Եւ կանուխ ի վաղորդի դարձեալ եհաս ի տաճարն, և ամենայն ժողովուրդ գայր առ նա, և նստեալ ուսուցանէր նոցա: Բերեն ապա դպիրքն և փարիսեցիքն կին մի ի պոռնկութեան բռնեալ, և կացուցանեն զնա առաջի ամենայն ժողովրդեանն, և ասեն ցնա. Վարդապետ, զկինս զայս ի պոռնկութեան բռնեալ ի նոյն ժամ՝ զայս ասեն Մովսէս ի մէնջ օրէնս ետ զի զայսպիսիս քարկոծեսցեն: Դու զի՞նչ ասես: Եւ զայս ասէին փորձելով զնա, զի մեղադրեսցեն զնա: Յիսուս ապա խոնարհեալ գրէր ի գետնի մատամբ իւրով: Եւ յորժամ ոչ դադարէին հարցանել զնա, համբարձեալ զաչս իւր ասէ ցնոսա. Որ ոչ մեղաւոր է ի ձէնջ՝ նա նախ զքար ի վերայ նորա արկցէ: Եւ դարձեալ խոնարհեալ գրէր ի գետին: Եւ լուեալ զայս՝ ելանէին մի ըստ միոջէ սկսեալ ի ծերոցն մինչեւ ի վերջինսն: Եւ մնաց Յիսուս միայն, և կինն որ կայր ի մէջ: Համբարձեալ ապա Յիսուս զաչս իւր, և ոչ ետես զոք բայց զկինն, ասէ ցնա. Կին, ո՞ւր են որ զքեզ մեղադրէին: Ոչ ոք դատապարտեաց զքեզ: Ասէ ցնա Յիսուս. Ոչ ես դատապարտեմ զքեզ: Գնա՛ և մեղաւ մի՛ ևս: Եւ դարձեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. Ես եմ լոյս աշխարհի: Որ հետեւի ինձ՝ ոչ գնայ ի խաւարի, այլ ունիցի զլոյս կենաց: Ասեն ապա փարիսեցիքն ցնա. Դու վկայես վասն քո, վկայութիւն քո ոչ է ճշմարիտ: Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնոսա. Եթէ ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝ վկայութիւն իմ ճշմարիտ է, զի գիտեմ զուստի եկի և ուր երթամ: Դուք ոչ գիտէք զուստի եկի և ուր երթամ: Դուք ըստ մարմնոյ դատիք, ես ոչ դատեմ զոք: Եւ եթէ ես դատիմ՝ դատաստան իմ ճշմարիտ է, զի ոչ եմ միայն, այլ ես և հայր որ առաքեաց զիս: Եւ ի գրեալ է յօրէնսդ ձեր, զի երկուց մարդկան վկայութիւն ճշմարիտ է: Ես եմ որ վկայեմ վասն անձին իմոյ, և վկայէ վասն իմ հայր որ առաքեաց զիս: Ասեն ապա ցնա. Ո՞ւր է հայր քո: Պատասխանի Յիսուս. Ոչ գիտէք զիս և ոչ զհայր իմ: Եթէ զիս գիտէիք՝ զհայր իմ գիտէիք: Զայս բանս խօսեցաւ Յիսուս ի գանձանակին ուսուցանելով ի տաճարին, և ոչ ոք կալաւ զնա, զի ոչ դեռ հասեալ էր ժամ նորա: Ասէ ապա դարձեալ ցնոսա Յիսուս. Ես երթամ, և խնդրիցէք զիս, և ի մեղս ձերում մեռանիցիք: Ուր ես երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ: Ասեն ապա հրեայքն. Միթէ սպանանիցէ զանձն իւր, զի ասէ. Ուր ես երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ: Եւ ասէ ցնոսա. Դուք ի վարոյ էք, ես ի վերուստ եմ: Դուք յաշխարհէս այսմանէ էք, ես ոչ եմ յաշխարհէս այսմանէ: Ասացի ձեզ՝ զի մեռանիցիք ի մեղս ձերում: Զի եթէ ոչ հաւատայք՝ զի ես եմ, ի մեղս ձերում մեռանիցիք: Ասեն ապա ցնա. Դու ո՞վ ես: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Զսկզբանէ զոր ինչ և ասացի ձեզ: Բազում ինչ ունիմ խօսել և դատել վասն ձեր, այլ որ առաքեաց զիս՝ ճշմարիտ է, և ես զոր ինչ լուայ յնմանէ՝ զայն խօսիմ ընդ աշխարհի: Ոչ գիտէին զի հաւրն խօսէր ընդ նոսա: Ասէ ապա դարձեալ Յիսուս. Յորժամ բարձանիցէք զորդի մարդոյ՝ յայնժամ գիտասջիք զի ես եմ, և ոչ յանձնէ իմմէ ինչ առնեմ, այլ որպէս ուսուցին զիս հայր՝ զայն խօսիմ: Եւ որ առաքեաց զիս՝ ընդ իս է, և ոչ թողոյ զիս միայն, զի ես զամենայն ժամ զոր հաճոյ է նմա՝ առնեմ: Զայս ասացեալ ցնոսա՝ բազումք հաւատացին յնա: Ասէ ապա Յիսուս ցհրեայսն որ հաւատացին յնա. Եթէ դուք հաստատեալ լինիցիք ի բանի իմում՝ ճշմարիտ աշակերտք իմ էջիք, և ճանիցէք զճշմարտութիւն, և ճշմարտութիւն ազատեսցէ զձեզ: Պատասխանեցին ապա նմա. Զաւակ Աբրահամու եմք մեք, և ոչ ումեք ծառայեցաք երբեք: Զիարդ դու ասես՝ զի ազատք լինիցիմք: Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնոսա. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ որ գործէ զմեղս՝ ծառայ է մեղաց: Եւ ծառայ ոչ կայ ի տան յաւիտեան, այլ որդի կայ յաւիտեան: Եթէ ապա որդի ազատեսցէ զձեզ՝ ազատք իսկ լինիջիք: Գիտեմ զի զաւակ Աբրահամու էք, այլ խնդրէք զիս սպանանել, զի բան իմ ոչ տեղի ունի ի ձեզ: Զոր ես տեսի առ հաւրն իմում՝ զայն խօսիմ, և դուք զոր տեսէք առ հաւրն ձերում՝ զայն առնէք: Պատասխանեցին և ասեն ցնա. Հայր մեր Աբրահամ է: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Եթէ զաւակ Աբրահամու էիք՝ զգործս Աբրահամու առնէիք: Այլ այժմ խնդրէք զիս սպանանել, զի մարդ եմ որ զճշմարտութիւն ձեզ խօսեցայ զոր լուայ յաստուծոյ: Զայդ Աբրահամ ոչ արար: Դուք զգործս հաւր ձերոյ առնէք: Ասեն ապա ցնա. Մեք ի պոռնկութենէ ոչ ծնաք, մի հայր ունիմք զաստուած: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Եթէ աստուած հայր ձեր էր՝ սիրէիք զիս, զի ես յաստուծոյ ելի և եկի: Ոչ ես յանձնէ իմմէ եկի, այլ նա առաքեաց զիս: Զիարդ զբան իմ ոչ գիտէք: Զի ոչ կարէք լսել զբան իմ: Դուք յհաւրէ սատանայէ էք, և զցանկութիւնս հաւր ձերոյ առնել կամիք: Նա մարդասպան էր յսկզբանէ, և ի ճշմարտութեան ոչ կայ, զի ոչ է ճշմարտութիւն ի նմա: Յորժամ խօսի սուտ՝ յանձնէ իւրմէ խօսի, զի սուտ է և հայր նորա: Ես ճշմարտութիւն խօսեցայ, և ոչ հաւատայք ինձ: Ո՞վ ի ձէնջ մեղադրէ զիս վասն մեղաց: Եթէ ճշմարտութիւն խօսիմ՝ զի՞ ոչ հաւատայք ինձ: Որ յաստուծոյ է՝ զբանս աստուծոյ լսէ: Վասն այնորիկ դուք ոչ լսէք, զի յաստուծոյ ոչ էք: Պատասխանեցին ապա հրեայքն և ասեն ցնա. Ո՞չ լաւ ասեմք մեք զի սամարացի ես դու, և դեւ ունիս: Պատասխանի Յիսուս. Ես դեւ ոչ ունիմ, այլ պատուեմ զհայր իմ, և դուք անարգէք զիս: Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ, այլ է որ խնդրէ և դատէ: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ որ զբան իմ պահիցէ՝ մահ յաւիտեան ոչ տեսցէ: Ասեն ապա հրեայքն. Արդ գիտեմք զի դեւ ունիս դու: Աբրահամ մեռաւ, և մարգարէքն, և դու ասես՝ որ զբան իմ պահիցէ՝ մահ յաւիտեան ոչ համտեսցէ: Միթէ դու մեծ ես քան զհայր մեր Աբրահամ որ մեռաւ, և մարգարէքն մեռան: Զո՞վ զանձն քո առնես: Պատասխանի Յիսուս. Եթէ ես փառաւորեցից զանձն իմ՝ փառք իմ ոչ է ինչ: Հայր իմ է որ փառաւորէ զիս, զոր դուք ասէք՝ զի Աստուած մեր է: Եւ ոչ ճանեայք զնա, այլ ես ճանեայ զնա: Եւ եթէ ասիցեմ՝ զի ոչ ճանեայ զնա՝ նման եմ ձեզ սուտ: Այլ ճանեայ զնա, և զբան նորա պահեմ: Աբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել զաւր իմ, և ետես և ուրախ եղեւ: Ասեն ապա հրեայքն ցնա. Հազարապետ ոչ ես դու, և Աբրահամ տեսեր: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ յորժամ Աբրահամ ոչ էր՝ ես եմ: Առին ապա քարինս զի արկցեն ի նա: Յիսուս ապա ծածկեցաւ և ել ի տաճարէն:

Եւ անցանէր անդէն, և ետես այր մի կոյր ի ծննդենէ: Եւ հարցին զնա աշակերտքն նորա և ասեն. Ռաբբի՝ ո՞վ մեղաւ սա, զի կոյր ծնաւ, թէ հայր և մայր իւրոյ՝ զի կոյր ծնցի: Պատասխանի Յիսուս. Ոչ սա մեղաւ և ոչ հայր և մայր իւրոյ, այլ զի յայտնի լինիցին գործք աստուծոյ ի նմա: Եւ մեզ պարտ է գործել զգործս այնորիկ որ առաքեացն զիս՝ մինչ ասուր կայ. գայ գիշեր, յորժամ ոչ ոք կարէ գործել: Մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի: Զայս իբրեւ ասաց, եթուք ի գետինն, և արար կաւ ի թքոյն, և ծեփեաց զկուրն ի վերայ աչաց կուրին: Եւ ասէ ցնա՝ երթ լուա յաւազանին սեղովմայ՝ որ թարգմանի առաքեալ: Չոգաւ լուաւ, եկն և տեսանէր: Իսկ դրացիքն՝ և որոց տեսել էր զնա յառաջ զի ջագոյն եթէ մուրացիկ էր, ասէին՝ ոչ սա էր որ նստուցն և մուրանայր: Կէսքն ասէին նմա է: այլքն ասէին՝ ոչ՝ այլ նման է նմա: Եւ ինքն ասէր՝ թէ ես եմ: Ասեն ցնա՝ իսկ զիարդ բացան աչք քո: Նա եւ պատասխանի՝ այր մի՝ որ կոչի Յիսուս՝ արար կաւ և ծեփեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս՝ երթ ի սեղովամ և լուա: Չոգաք լուայ՝ և տեսանեմ: Ասեն ցնա՝ ո՞ւր է նա: ասէ ցնա՝ ոչ գիտեմ: Անծին առ փա-

քիսեցիան գնաց՝ որ երբեմն կոյրն էր։ Եւ էր շաբաթ յորժամ զհաւն արար Յս և եբաց զաչս կուրին։ Դարձեալ հարցանէին զնա փարիսեցիքն՝ Թէ զի՞նչ տեսանես։ և նա ասէ՝ գնա՝ կաւ եդ՝ ի վերայ աչաց իմոց, և լուացայ և տեսանեմ։ Ասեն ոմանք ի փարիսեցւոցն։ ոչ է այրն այն յԱստուծոյ՝ զի զշաբաթս ոչ պահէ։ Այլքն ասէին, իսկ զինա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել։ և էին հերձուածք ի մէջ նոցա։ Ասեն դարձեալ կուրին՝ դու զի՞ տեսեալ վասն նորա՝ զի եբաց զաչս քո։ և նա ասէ՝ Թէ մարգարէ է։ Եւ ոչ հաւատային հրեայքն զնմանէ՝ եթէ կոյր էր և բացաւ, մինչև կոչեցին զծնօղս բացելոյն։ Հարցին գնոսա և ասեն։ սա է որդին ձեր, զորմէ դուք ասէիք Թէ կոյր ծնաւ, արդ՝ զինա՞րդ տեսանէ։ Պատասխանի ետուն նոցա ծնօղքն նորա և ասեն։ գիտեմք՝ զի սա է որդին մեր և զի կոյր ծնաւ։ բայց զինա՞րդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք։ կամ Թէ ո՞վ եբաց զաչս դորա՝ մեք ոչ գիտեմք։ ցդա՛ իսկ հարցէք։ ինքնին՝ ի չափ հասեալ է՝ ինքն իսկ խօսեսցի վասն իւր։ Զայս ասացին ծնօղքն նորա, զի երկնչէին՝ ի հրէից։ քանզի ուխտեալ էր հրէից, եթէ ոք խոստովանեսցի զնա՝ Քրիստոս՝ ի բաց կացցէ՝ ի ժողովրդենէն։ Վասն այնորիկ ասացին ծնօղքն նորա, Թէ ինքնին՝ ի չափ հասեալ է՝ ցնա՛ իսկ հարցէ՛ք։ Դարձեալ կրկին այնպէս կոչեցին զայրն որ կոյրն էր, և

ասեն կնա, տուր փառս ինձ, մեք գիտեմք՝ զի այրն այն մեղաւոր է։ Ըստ նա ասէ, թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ՝ զի կոյր էի՝ և արդ տեսանեմ։ Դարձեալ ասեն կնա. զի՞նչ արար քեզ՝ զիա՞րդ եբաց զաչս քո։ Պատասխանի ետ նոցա, այժմ ասացի ձեզ և ոչ լուայք՝ զի՛ կամիք միւսանգամ լսել. մի թէ և դո՞ւք կամիք աշակերտել նմա։ Նզքա հայհոյէին զնա և ասէին. դո՛ւ լինջեր նո՛ր աշակերտ. մեք մովսէսի աշակերտք եմք։ Մե՛ք գիտեմք զի ընդ մովսէսի խօսեցաւ Աստ. զսա ոչ գիտեմք ուստի՛ իցէ։ Պատասխանի ետ այրն և ասէ կնա՝ այդ իսկ են սքանչելիք. զի դուք ոչ գիտէք ուստի՛ իցէ՝ և զիա՛մ զաչս եբաց։ Գիտեմք՝ զի Աստ մեղաւորաց ոչ լսէ. բայց եթէ աստուածպաշտ ոք իցէ՝ և զկամս նո՛ր առնիցէ, նմա լսէ։ Ի յաւիտենից ոք ոչ լսեաւ՝ եթէ եբաց ոք զաչս կուրի՛ ծնեալ կոյր ծնելոյ։ Եթէ ոչ յԱստ էր այրն այն, ոչ կարէր առնել ինչ։ Պատասխանի ետուն և ասեն կնա՝ ի՛ մեղս իսկ ծնեալ ես ամենևին. և դու վարդապետ լինիս մե՛զ. և հանին զնա արտաքս։ Լուաւ կն եթէ հանին զնա արտաքս. և իբրև եգիտ զնա, ասէ կնա՝ դու հաւատա՞ս յորդի՛ Աստուծոյ։ Նա պատասխանի ետ և ասէ, տէր՝ ո՞վ է զի հաւատացից ի՛ նա։ Ասէ կնա կն. և տեսեր զնա, և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա՛ է։ Եւ նա ասէ, հաւատամ տէր՝ և երկիրպագանէ նմա։

ՅՈՒՆԻՍ ԳԼԽՈՑ ՆԱՐԵԿ ԳՐՈՑՑ: (Ա)

ԲԱՆԿ պաղատանաց ընդ զոհիցն իջեալ, և խնկոյն դաւթի. և հաստուցմանն դատաստանին. և քի փրկուեն:

բ. Բանք նշանականք անձինն՝ օրինակել յիջեալ ի պաղեստին. և առ՝ի փրկութիւնն այ յուսադրութիւն:

գ. Ա՛ռ՝ի առատապարգեւութին այ. և օրհնութիւնք. և կցորդութիւն ամենից կարեաց. և ընթերցողացն բուժմունք և օգնութիւնք ի սմանէ:

դ. Բան ի վատնումն բարեաց գործոց:

ե. Բան ի յաւերժումն մարդոյս, և՛ի յո՛չ պատժիլն ի կարդալն առ նա. և՛ի յերեսից տամոռացութիւնս մեր:

զ. Բանք ի բազմամանութիւնս մեղաց:

է. Բանք զղջականութե և գթութեն առ տառուճաց. և եղկութի անձին:

ը. Բանք ի յահեղութին դատաստանին և յարհամարհանս անձին:

թ. Բանք բանբասանաց անձին. և նմանութիւնս յոգունս ըստ բուեալ գերեզմանի:

ժ. Ա՛ռ՝ի յանապատն և՛ի գազան նմանութի անձին. և առ ենովք և՛ի հաւատոյ վերծուին:

ժա. Բանք առ՝ի հաւատալ ի քս, և աղաւթե նր, և՛ի զօրութին ամենահնար: ի

յե

յերկնից ի յայլն. և յաւազակն ի պո-
ղոս. և յուսալ քրիստ ի փրկուիլ, և յարդարա
գուցանելն ոչ հասանել չնորհիւ:
ԺԲ. Զղջումն յուսադրական բանիւք. և
առ ի գիշերային արհաւիրս:
ԺԳ. Առ ի յերկրորդումն նոր՝ միութե և ու-
րոյնութե բանք. և մարդկային բարեգոր-
ծութիք ոչ զօրանալ քան զաստծայինն:
ԺԴ. Առ ի ձեռս աւազակաց անկեալն յօ-
րինակ՝ լուծումնաբար:
ԺԵ. Բանք մոլորեալ ոչխարին տարացոյց:
ԺԶ. Առ ի կարողութեն ոչ. և լինելոյն
քրիստ ի դժոխս:
ԺԷ. Պաղատանս ոչ առ պատիժս. և ի լու-
սաւորութի կուրին, և ի սրբութի բորոտին,
և ի թողութի պոռնկին:
ԺԸ. Առ ի պէս պէս բժշկութիւնան տէն
յիւ քրիստ:
ԺԹ. Առ ի պէս պէս պատիժս մատնուացն.
և յոչ սանձահարելն զմարմնոյ ցանկութիս,
և ի կատարել զբարեպարգեւն:
Ի. Առ ի յերից մանկանց և դանիէլի՝ աղա
չանս յարել. և ի բարձրամտութե մարմնոյ. և
աղաչանս՝ հնդեերծ արհամարհութիք անձինն:
ԻԱ. Առ ի ցուցումն զանձին վաստակուի
յիսուս քրիստոս:
ԻԲ. Դարձեալ ի նոյն շար՝ դպրովանս վա-
տութեան:

ՃԷ. Առ՝ի վտանգ պատահմանցն՝ի մեղանայ:

ՃԸ. Ո՛չ համարիլ արժանի խնդրել ինչ՝ի բարեգործէն ածայնոց:

ՃԹ. Բանք նմանեցուցանել ոչ զկենցաղս ծովու, և զմարմինս՝ նաւի:

Ի. Առ՝ի յողբերգուհիս լալականաց կանանց նմանուիլն կակծման՝ տաժանմանց կրելք:

ԻԱ. Բանք մեղայից և զօրուն Ն՚ր. և յո՛չ օգտին աքարոյ և սաւուղայ և յուդայի. և դարձեալ կրկնուին՝ի նոյն:

ԻԲ. Նշանակութիւնք ծածկելոց խոստովանաբար. և զմեղանւոն թողուլ կարողացին: Եւ ընդդէմ դիւահարսուս չերմանց:

ԻԳ. Առ՝ի թողուլ զմեղս յաւուրն հօթանասնաեկին հօթն. և՝ի յայտ ածեալ թէ ոմն ոք է որ մեղանչէ և ոչ գիշանայ. և կամ գինքն ոչ պարտաւէ ըստ մաքսաւորին:

ԻԴ. Վասն օգտուն գիշանան թէ և՝ի շունչն յետին. կամ՝ի ՚ի մէջ մեծուիլն է մեղայ և գառնութեան մարմնականին. և պատշաճ զպատժուն վարկանելոյն:

ԻԵ. Առ՝ի հաւատոն աբրահամու՝ սաւուղի և անոյի. և ասե՝ի բաւական գոլն ամի ոն ոյ. և թէ՝ չէ ոք որ ծանուցեալ է գնա և չեկն նորա. որպէս՝ի մէջ չարեաց լինելն և բարիք:

ՀՁ. Ողբս բազմօրինակս ըստ ձայնին եւ
զեկուցեալ:

ՀՂ. Ա՛ւ ի սիւղաբերան համեմատուել. եւ ի
կինն պոռնիկ զոր էառ ովսէ. եւ առ ի յոռ
բուսն մարգարէից. եւ առ ածծ հաղորդու-
թեան. եւ աղօթք պատարագամատոյց:

ՀՃ. Բան ի ձեր հոգին, հասանել յօգնուէն.
եւ որ ի նիկիոյն դաւանութեէ. եւ ի տաճ-
տական մովսէսի. եւ առ եղիա մարգարէն,
եւ ի խաստութենն նորա. եւ առ ի հրեշտակա
աղաչօղս վասն եէմի:

ՀՄ. Վասն ձեր մարդասէր կոչելոյն եւ ոչ հը
րեշտակասէր. եւ առ ի տուրան մարդանա-
լոյն քո. եւ յընկղմիլն պետրոսի. եւ ի կինն
քանանացի՝ օրինակք:

ՀՅ. Վասն ածծասպանիցն թէ զիարդ ոչ
պատժեաց զնոսա:

ՀՆ. Վասն ի զօրագունութիւն վերագրե-
լոյն. եւ առ ի բանաւորս դրախտ. եւ առ
տանջանսն քո:

ՀՇ. Ա՛ւ ի աղատարարութենն որ ի ձեր կո՛ք,
եւ ի յայտարարս դատաստանն նո՛ր, եւ բար-
կութեանն:

ՀՈ. Ողբս բազմօրինակս ըստ ձայնին եւ
զեկուցեալ:

ճե. Առ՝ի չուրեք կարել թաքչիլ՝ի դա-
տաստանէն այ. և պաշտաման առ՝ի մար-
զումն մեղաց:
խա. Գիշերային աղօթամատոյց առ որ-
դին այ:
խբ. Առ՝ի յաւուրսն աջակողմեան:
խգ. Առ՝ի բժշկութիւն ախտին որ ոչ կա-
րօտանայ դեղոյ և ժամանակի. և անպա-
տարելի գոլոյն:
խդ. Առ՝ի յաւուրքն հօր և հոգւոյ ըզ
միածինն՝ի չարչարանս վասն մարդկան. և
յօրինակն առաջին:
խե. Նշանակութիւք սահմանաց խոստով-
նութե և ողբանութե մեղանաց թեթևա-
գունից:
խզ. Ցոյցք զղնորհ և զպատուիր մարդոյն,
և յանդամանն. և ստգտանս անձին:
խէ. Առ՝ի մանասէին մեղայն և անաւուակ
որդւոյն:
խը. Առ՝ի հայրն գթած. և աղաչանս նա.
և՝ի յարքայն սողոմոն. ՝ի մեղանչումն և՝ի
զղջումն նորա:
խթ. Բանք՝ի բարեբարութիւնան այ:
ճ. Առ՝ի յոչ օգնելն արդարոյն որ առանց
խոստովանութե, և յոչ ինասելն մեղաց. և
առ յովել և յեսայի և յաւետարան. և՝ի բազ
մին յաւուրսն քարձին մեկնօրէն:
ճա. Յաղագս բնաւորին ոչ յուսեալ լինելոյ

օգնութիւն, այլ միայն յայ. և՚ի սաղմոսն ձբ.
և՚ի մանասէ թագաւորն լինելն։
ձբ. Ա՛ռ՚ի մարգարէութեանն որ պարձա-
լուքն առնս. և՚ի նորոգումն փրկութեանն. և
աճմանալոյն մարդկան։
ձգ. Ա՛ռ՚ի կարողութենէն Աստուծոյ. և՚ի զօրութենէ
պատարագին։
ձդ. Առանց Աստուծոյ ոչինչ կարել զօրել միով-
և ոչ մեծամտել. և ոչ յաւէրժ կարել յաւէրժ
ինչ գնալ անձամբ։ և՚ի խորհուրդ ժառանգ-
գին. և՚ի աղօթսն. և՚ի ծուխս հեղեղաց-
ողոքելն մարդոյն։
ձե. Ի՚ խնդրուածս զբարի՝ առեալեայն,
լսել Աստուծոյ, և աղաչանք. և՚ի յանդիմանելն ոչ
լսել. և ըստ լուսլակ գազանին անզգայի,
անկանելն՚ի վարմս չարին. և զմահ՝ չար և
բարի համարելոյն. և առ՚ի պատահմունս
պատահարաց մարմնոյ. և առ՚ի զօրանալ
կամելն՚ի նուաստանալոյն։
ձզ. Ա՛ռ՚ի հակառակն անձին որք են՚ի
մարմնի։
ձէ. Ա՛ռ՚ի անկարուճ մարմնոյս և՚ի կալու-
ղութենէն Աստուծոյ. և աղաչէ զընդհատումն
Աստուծոյ. ընդորս միշտ և զգթելն պետրոսի և
զմեղայն դաւթի։
ձը. Ա՛ռ՚ի յանդամալոյծն սեղմվելոյ։
ձթ. Ա՛ռ՚ի աղաչանս արդարոյ և մեղաւո-
րաց. և առ՚ի արդարացուցանելն զանձինս

մարգարէքն և առաքեալքն ։
Ը. ՚ի սաղմոսն Դաւթի առ ՚ի քանս անի-
ծախառնեա մեղաւորաց , և ՚ի անարատու-
որ վասն անձինն վկայեալ է . և ՚ի քանան
անիծից որ ՚ի սաղմոսն վերաբերի, նոյնպա
և արդարութիւն ։
կա. Դարձեալ ՚ի սաղմոսն որ ՚ի նախատինս
և ՚ի նզովս վերագային ոչ անարատից երգո-
ղաց. և ՚ի թափեալ տերևս եղևնից ։
կբ. Ընդ կինն ղովտայ . և ՚ի նշանն կարմիր
ծովուն. և որ ՚ի յերկրին քանանու և ՚ի յե-
գիպտոս օրինակաբար. և ՚ի տղայութենէ ՚ի
ծերութիւն. ՚ի յերկիր և յաստեղս. և ՚ի մար-
դանալն միածնին ։
կգ. Բան՝ թէ ընդէր ՚ի վեր սաղմոսացն .
և յայլ մարգարէից քանից ոչ վերագրե-
ցին. և լուծումն . առ որս և մարգարէից
զբանս վերագրէ ։
կդ. Առ ՚ի անլսելութիւն մեր ՚ա. ՚ի մովսէս,
՚ի մարգարէս , յառաքեալս , և ՚ի տրն քե.
և ՚ի մեծատունն զոր յարմարէ զգայա-
նացս ։
կե. Առ ՚ի յայտարարութիւն ամենից սխալա-
նաց. և ՚ի խուսքս մարտի յառնել . և զզո-
րութիւնն ՚ա յօգնուի խնդրել և ճնալ միշտ
ընդ նմա և առ ՚ի գերեզմանն իւր . և ՚ի տա-
րագրութիւն . և յուսալն վրկութեն ՚ա ։
կզ. Բան՝ որ թէ որ ոք և առցէ զնա ՚ի

պատրաստանալ, լինքն ևս կցորդ գոյքի ըլ նմա
ևս՝ ի գերեզմանին. և մի՛ ընդ նուաստութե
մեծամ դիմահարիլ ետն՝ աղաչանք. և՝ ի դի-
մակութ դիւին, դիմակայ գործիք չարչա-
րանացն. և՝ ի կակծակոծիլն իւր: Ջհատա
զայս միշտ կարդա:

կէ. Ա՛ր երանութեան քի որ՝ ի մարդս և՝ ի
սատանայ. և՝ ի բազմերախտութե յայտնու-
թեանն. և անձին պարտաւանս՝ նմանութ
երաց երաց. և որ աստիս անգոնութեամ և
անդ նախատինք:

կը. Ա՛ռ՝ ի արտասուս յոլովագոյնս և՝ ի
բազմութեիս լալականաց. և զծննդեան օրն
անիծելն. և ո՛չ՝ ի պատրաստելն զինքն յիւր
յիւրս. և տարեդարձս և՝ամ ստեղծուածք
վատնիչք լինելոյն:

կթ. Ի՛ նմանութ՝ ի քրայութեամ ո՛չ մարգելոյ
և կամ կակղանալոյ որով միաւորի. և թէ
այսու խօսիւք առաւելու զպարտիսն. և
առ՝ ի տարմս մեռոց և լուծոց՝ յօրինակեալ
վերջնութեամ կեղեքման:

ճ. Եթէ ո՛չէ հնար փրկութե յեղակարծ
արեղոց, թէ և՝ ի բռնադակ հնոց և նորոց
հայցեսցէ. և առ՝ ի յոմանս մարգարէն՝ ի
ձանապարհէն դարձելոյն խափանօք. և՝ ի
դիմել առ աձ ըստ դաւթի պատժոցն. և
առ՝ի յո՛չ նուաստացուցանելն զփրկեալսն.
այլ զփրկօղն մեծացուցանել:

հա. Բարեբանութիք ի սուրբսն այ և աղաչանք առ ի նոսա, պարտ է և նոքօք լինի: Եւ բանք պանծալիք հաշտեցուցիչք այ. և որ հանդիսանայ ի բանս բարեբաստս՝ և նահանջի. և օրինակել ի հինն կայլին զնոքանծնեալքս. զոր և պետքն սուրբք ի պաւիժս մատեան. և առ ի լոզակս ծուլայինս. և աղաչանս ի նա:

հբ. Բանք խրատու առ ի յայնս՝ որք յայսմ սեղանոյ ձաշակեն. և առ ոմն որ ոչ է պարտաւորեալ զանձն. և դարձեալ՝ զինքն մատնեալ ասէ դատաստանի. և ոչ ի բարի կերպարանեալ. և ոչ ոք մեղապարտ գոլ քան զինքն:

հգ. Առ ի յօրն մահու բանք:

հդ. Թէ մեծուքն այ է այն, որ անդ ողոր մի, մինչ ակն ունի պատժոյ՝ և մեծարի. և աղաչանք ոչ պահել զմեղանս մեղաւորին. ի մեղանաց ոչնչուե առաջի մեծուքն այ:

հե. Առ որ ի Նիկիայն ահմանեցաւ բան. և ի խորհուրդ սրբոյ եկեղեցւոյ ընդդէմ մանիքեացւոց:

հզ. Առ ի ոչ փոփոխելն այ. և ի կարողսն մեծութեանն այ:

հէ. Առ ի յօրն մեծի սուրբաթի՝ չարչարանացն տեն և խոնարհութեն:

հը. Աղաչանք առ ի քո, զի մի՛ ունայն լինի՛ չարչարանքն որ վասն մեր. և մի՛ յայտ ածել զմեր մեղս:

ՀԵ. Առ՝ի խնամս չարին գոլոյն միտք մարդկան. և՝ի դատաստանն այ:
Զ. Բանք պաղատանաց առ սրբուհի կոյսն Աճաճին:
ԶԱ. Բանք մաղթունաց առ երկնայինն զօրսն:
ԶԲ. Առ՝ի բարեխօսուհին առաքելոց և ամ սրբոց. և գթութեցն այ. և աղաչանս ուղղ տարածելոյ:
ԶԳ. Առ՝ի խնդրել թշնամեացն՝ բարի. և ոչ առնելոյ ամ վշտաց. և առ՝ի արեգականն. և առ՝ի բարերարն իւր:
ԶԴ. Առաւօտուն գալոյ և ծագմանն արեւու. և պահպանութե մաղթանս:
ԶԵ. Վն կարեաց և գործոց, և ձանձրալոյ հի նաւելոյ, և առ՝ի ջրհեղեղն:
ԶԶ. Բանք առ՝ի ոչխարհին այ ամ հոգւոց անպատրաստից. և առ՝ի քառից հակառակաց ստեղծանիլն մարդոյս. և՝ի պահելն զնս հաւատով՝ և արդարանալոյն:
ԶԷ. Բանք առ՝ի ուղիամիլն այ կորնչելոյ ումեք՝ ի փոքրկանց. և՝ի ծերութեն օգնական լինել:
ԶԸ. Վան ըստ արտաքսմանն սամուէլի ընդունիլ այ զքանս պաղատանացն, պատասխանեմ:
ԶԹ. Գոհաբանութիւն այ:
Ը. Բանք առ՝ի ապաքինութիս իրաց իրաց այ. և առ՝ի նահանջումն հակառակաց դիւաց

և մարմնաւորաց. և որք ընթերցցին զամ հա
սակք գայս աղերս՝ գոյեն զնազաւուէ յայ:
ղա. Ա՞ի յերկնչելն յայ անմարմնոյն վե
րին. և՝ի զարհուրուքն ամ դիւաց՝ նշա
նաւն տրոնականաւ. և՝ի պահպանութէ
գործոց չարչարանացն. և առ՝ի բարձուն
ամ խրատ դիպուածոց. և՝ի յօգնութէ հա
սանելոյ ամ երջանկացն:
ղբ. Վասն արեանն ոն վերասցին ամ հե
ծութէք, և հասցեն ողորմութէքն:
ղգ. Ա՞ի պահպանութէ՝ի դիւէ, և՝ի քակ
տումն զօրութեան նր:
ղդ. Բանք առ՝ի սրբալոյս խաչն Քրիստոնէ:
ղե. Բանք առ՝ի յերջանիկ փայտն ժամա
հարին:

Գլուխ Բժշկութեան՝ ձեռ ոչ Մոռնիս:

Գ. ԺԸ. Ի.Ը.
ԼԲ. ԽԳ.
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԱ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ
2084-CC
Վախճան՝ Ա՛ղօթական Բանից:

